

NAOSL

**අංක 195/2022 දරන මූලික අයිතිවාසිකම් නඩුකරයට අදාළ
විගණකාධිපතිගේ නිරීක්ෂණ ඇතුළත් විගණන වාර්තාව
Audit Report including Observations of the Auditor General
pertaining to the Fundamental Rights Case No. 195/2022**

ජාතික විගණන කාර්යාලය
தேசிய கணக்காய்வு அலுவலகம்
NATIONAL AUDIT OFFICE

පටුන

අංකය	විස්තරය	පිටු අංකය
පළමු පරිච්ඡේදය		01
01	විගණනයේ ස්වභාවය හා පසුබිම	01
02	විගණනයේ අරමුණු	01
03	අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රමවේදය	02
04	විෂය පථය	08
05	විෂය පථය සීමාවීම	09
06	වාර්තාවේ ස්වභාවය	11
Second Chapter		13
2.1	The provisions of the Monetary Law Act No. 58 of 1949 (Chapter 422) applicable to the Scope of Audit	13
2.2	Gross Official Reserve Assets	26
2.3.1/2.3.2	Exchange Rate	40
2.3.3	Supply and demand for foreign exchange	40
2.3.4	Exchange rate regimes	41
2.3.5	Exchange rate regimes in Sri Lanka	42
2.3.6	Determination of the external value of the Sri Lankan rupee	42
2.3.7	Advantages and disadvantages of depreciation of exchange rate	43
2.3.8	Behavior of Exchange Rate	46
2.4.1 – 2.4.5	Issuing of International Sovereign Bonds	48
2.4.6	Details of financing to settle the International Sovereign Bond of USD 500 million on 18 January 2022	50
2.4.7	The Press release on ISBs maturing in 2022	51
2.5	Fiscal policies of the Government	52
2.6	Credit Rating	57
2.7.1 - 2.7.3	The International Monetary Fund	70
2.7.4.1 – 2.7.4.5	IMF Lending	71
2.7.4.6	Extended Fund Facility (EFF)	72

2.7.4.7	Stand-By Arrangement (SBA)	73
2.7.4.8	Rapid Financing Instrument (RFI)	74
2.7.5.1	The relationship between Sri Lanka and IMF	75
2.7.5.2	The facts that led to the implementation of a program that supports the Stand by Arrangement (SBA) which was initiated in 24 July 2009, objectives, Conditions and progress of the program	77
2.7.5.3	The facts that led to the implementation of a program that supports the Extended Fund Facility (EFF) which was initiated in 03 June 2016, objectives, Conditions and progress of the program	80
2.7.6	IMF Staff visit to Sri Lanka during January 29 to February 7, 2020	89
2.7.7	Article IV consultation of IMF with Sri Lanka in February 2022	90
2.7.8	Engagement with IMF by South Asian Countries	93
2.8	Statistical information that will help to identify Price levels, Trends in external sector and changes in public finance and instructions made on worker remittances and export proceeds and import restrictions imposed.	95
2.9.1 – 2.9.158	Highlights of the Monetary Board Papers submitted to the Monetary Board of the Central Bank of Sri Lanka, Minute Papers of Monetary Board Meetings, Various Committee Meeting Minutes, Other Meeting Minutes, Cabinet Memoranda, Notes to the Cabinet, Cabinet Decisions, Statutory Reports sent by the Monetary Board to the Minister of Finance under the monetary Law Act, communications between relevant parties by way of letters and e-mails and other relevant documents in relation to the scope of Audit	116-336

	තුන්වන පරිච්ඡේදය	337
3.1.1 – 3.1.38	ජනරජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙතින් පහසුකම් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය සම්බන්ධ පොදු නිරීක්ෂණය	338
3.1.39	ජා.මු. අරමුදල මගින් මූල්‍ය පහසුකමක් ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන තත්ත්වයන් විගණන කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික තුළ පැවති බව	351
3.1.40	රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම ප්‍රයෝජනවත් වන බව	370
3.1.41	රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීම සුදුසු බව තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව	374
3.1.42	රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීම එවකට සිටි මුදල් අමාත්‍යවරයාට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දැනුවත් කර ඇති බව	378
3.1.43	රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ/රජයේ ප්‍රතිපත්තිය නොවූ බව	379
3.1.44	රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කරන ලද ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය හැර අනෙකුත් ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් පැවති බව	382
3.1.45	මුදල් නීති පනතේ සඳහන් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග නිසි පරිදි, නිසි වේලාවට ඇතැම් අවස්ථාවලදී ගෙන නොමැති බව	393
3.1.46	රජය විසින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීමේ ප්‍රමාදයන්	411
3.2	එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වටිනාකම රු. 203 ක හෝ ආසන්න අගයක තබා ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හා එම තීරණයට සම්බන්ධ කරුණු	415

3.3	ජාත්‍යන්තර සංචිත භාවිතාකර 2022.01.18 දින එක්සත් ජනපද ඩොලර මිලියන 500 ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය (ජාත්‍යන්තර සුරැකුම්පත් හඳුනාගැනීමේ අංක USY8137FAG38) පියවීමට සම්බන්ධ නිරීක්ෂණය	434 - 439

Table

Second Chapter		
No	Description	Page No
Table No. 01	Gross Official Reserves Assets as at 31 October 2019	27
Table No. 02	Gross Official Reserves Assets from October 2019 to September 2022	27
Table No. 03	Movement of Gross Official Reserve Assets from 01 November 2019 to 30 April 2022	28
Table No. 04	Actions taken by the CBSL to enhance the amount of Official Reserve Assets	34
Table No. 05	Tax Revision	54
Table No. 06	Ratings issued by those Agencies pertaining to the obtaining Long-Term Foreign Exchange in Sri Lanka from year 2016 to September 2022	57
Table No. 07	Definitions of Codes related to ratings	58
Table No. 08	Factors Affected for Low Level Ratings	60
Table No. 09	Details of International Sovereign Bonds Issued - 2016 - 2019	68
Table No. 10	The Secondary Market yield rates of International Sovereign Bonds to be matured in future.	69
Table No. 11	History of programs engaged by Sri Lanka from IMF	76
Table No. 12	The progress of the achievement on the Quantitative performance criteria and Indicative targets (ITs)	85
Table No. 13	Structural Benchmarks	88
Table No. 14	Engagement with IMF by South Asian Countries	94
Table No. 15	Behavior of Price Indices and inflation rates	96
Table No. 16	Earnings from Tourism 2016-2022	97
Table No. 17	Worker remittances 2016 - 2022	98
Table No. 18	Goods Export Income	98
Table No. 19	Goods Import Expenditure	99
Table No. 20	Current Account Balance	99

Table No. 21	Details of Receipts of Foreign Direct Investments	100
Table No. 22	Details of Gross Official Reserves, Total Foreign Assets and Overall balance	101
Table No. 23	Details of Foreign Debts outstanding to Non- residents	102
Table No. 24	Details of International Sovereign Bonds which are to be matured after 12 April 2022	103
Table No. 25	Purchases and sales of foreign exchange by CBSL	104
Table No. 26	Disbursements of foreign project loans, grants and market borrowings	104
Table No. 27	Policy Interest Rates and Ratios	105
Table No. 28	Announcement of maximum yield rates - Treasury bills	106
Table No. 29	Announcement of maximum yield rates - Treasury bonds	106
Table No. 30	Instructions on the repatriation of worker remittances	107
Table No. 31	Instructions on the repatriation, conversion and mandatory sale of export proceeds	108
Table No.32	Import Restrictions	111
Table No. 33	Names of the Finance Ministers and officers	116

Graph

Second Chapter		
No	Description	Page No
Graph No. 01	Gross Official Reserves Assets from October 2019 to September 2022	28
Graph No. 02	Movement of monthly average exchange rates (January 2018 to May 2022)	47
Graph No. 03	Behavior of Secondary Market Yield Rates of International Sovereign Bonds, which are to be matured in a shorter period and longer period.	69

අංක 195/2022 දරන මූලික අයිතිවාසිකම් නඩුකරයට අදාළ විගණකාධිපතිගේ

නිරීක්ෂණ ඇතුළත් විගණන වාර්තාව

පළමු පරිච්ඡේදය

විගණනය පිළිබඳ හැඳින්වීම

01. විගණනයේ ස්වභාවය හා පසුබිම

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) සහ 14(1) (g) වගන්ති යටතේ සහතික කර ඇති මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සම්බන්ධයෙන්වන අංක 195/2022 පෙත්සම ඉදිරියට ගෙන යාමට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය අවසර ලබා දී ඇත. තවද, අදාළ සියලු කරුණු පරීක්ෂාකර පහත සඳහන් කරුණු පිළිබඳ වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන ලෙසට විගණකාධිපතිවරයාට (34 වැනි වගඋත්තරකරු) නියම කර ඇත.

(අ) එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වටිනාකම 203 ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක තබාගැනීමට 28 වන වගඋත්තරකරු වන මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හා එම තීරණයට සම්බන්ධ සියලු කරුණු.

(ආ) ජනරජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙතින් පහසුකම් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය.

(ඇ) එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 500 ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය විදේශ සංචිත භාවිතාකර 2022.01.18 දින පියවීමට සම්බන්ධ සියලු කරුණු.

ඉහත සඳහන් කරුණු එකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට යම් අලාභයක් සිදුවී තිබේද යන්න පිළිබඳව නිරීක්ෂණ ද මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් විය යුතුය.

තවද 2022 ජූලි 04 දිනැතිව “ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ රාජ්‍ය ණය පාලනය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව 2018-2022” මැයෙන් විගණකාධිපති විසින් නිකුත් කර ඇති වාර්තාව අධිකරණය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලෙස ඉහත නියෝගයේ සඳහන් කර තිබූ අතර 2022 අගෝස්තු 25 දින එපරිදි එම වාර්තාවේ පිටපත් 07 ක් නීතිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

02. විගණනයේ අරමුණු

ඉහත (1) හි සඳහන් (අ), (ආ) සහ (ඇ) හි දැක්වෙන කරුණු සම්බන්ධයෙන් විගණනයක් සිදුකර එම කරුණු එකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට යම් අලාභයක් සිදුවී තිබේද යන්න ද සහිත නිරීක්ෂණ වාර්තාවක් ගරු අධිකරණය වෙත ඉදිරිපත් කිරීම.

03. අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රමවේදය

(අ) එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වටිනාකම 203 ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක තබාගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හා එම තීරණයට සම්බන්ධ සියලු කරුණු.

මෙම කරුණ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පහත ලේඛන පරීක්ෂා කරන ලදී.

- i. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනතේ 65, 66, 67, 68, 70, 72, 73, 74, 75 හා 76 වගන්තිවලට අනුව, මෙම කාරණයට අදාළව ඇති ක්‍රියාමාර්ග හා ඒ සඳහා පාදක වූ වාර්තා හා සාකච්ඡා සටහන්
- ii. මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අනු කමිටු විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ලේඛන හෝ වාර්තා
- iii. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 හා 68 වගන්ති අනුව මුදල් විෂය භාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවල ඇතුළත් කරුණු
- iv. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනත ප්‍රකාරව මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉහත සඳහන් වාර්තා සම්බන්ධව මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රතිචාරයන්
- v. මුදල් නීති පනතේ 35 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් මණ්ඩලය විසින් මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී මාස 4 ක් ඇතුළත මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද 2019, 2020 හා 2021 වාර්තාවල (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව) ප්‍රස්තුත කාරණය සම්බන්ධ කරුණු
- vi. මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය අනුව, සෑම වසරකම සැප්තැම්බර් 15 දින හෝ ඊට පෙර, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයා වෙත අයවැය කථාව පිළියෙලකිරීමේදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද 2020, 2021 හා 2022 වර්ෂවලට අදාළව රහස්‍ය වාර්තාවන් සහ එම වාර්තාව සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රතිචාරය
- vii. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය රැස්වන දිනයන්වලට අදාළව මා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන න්‍යායපත්‍රයේ සඳහන් එක් එක් විෂයයන්වලින්, ප්‍රශ්න කාරණයට සම්බන්ධ වන ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ ප්‍රේෂණ ප්‍රවර්ධනය පහසුකිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව (ආදාල දෙපාර්තමේන්තුවල විෂය පථය අනුව ප්‍රස්තුත කාරණයට සෘජුව හෝ වක්‍රව සම්බන්ධ විය හැකි බැවින්) විසින් 2019 නොවැම්බර් 01 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළ ප්‍රශ්න කරුණුවලට අදාළව ඉදිරිපත් කළ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකා හා ඊට අදාළ මුදල් මණ්ඩලයේ සාකච්ඡා සටහන් පරීක්ෂා කිරීම.
- viii. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී මුදල් අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන.
- ix. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ජනාධිපතිවරයා හෝ ජනාධිපති ලේකම් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන.
- x. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රශ්න කාරණයට අදාළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශණ කමිටුව, මුදල් මණ්ඩල

බාහිර ණය අධීක්ෂණ කමිටුව, මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථායීකරණ කමිටුව, මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථායීකරණ උපදේශන කමිටුව, අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව, මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව, ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව, විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුව වැනි විවිධ කමිටු රැස්වීම්වලට ඉදිරිපත් කළ පත්‍රිකා හා කමිටු රැස්වීම් වාර්තා.

- xi. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලයට අදාළ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා වාර්තා.
- xii. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන වෙනත් ලේඛන (මාධ්‍ය නිවේදන, සංඛ්‍යාලේඛන යනාදි) හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතින් ලබාගත් ලේඛන
- xiii. ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන උද්ධමනය සම්බන්ධ වාර්තා
- xiv. ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් 2022 ජූලි 4 දිනැතිව ඉදිරිපත් කළ ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව 2018-2022 හි සඳහන් ඉහත ප්‍රශ්න විෂයයන්වලට අදාළ කරුණු හා එම වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශ සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ හා ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද කරුණු.
- xv. මුදල් නීති පනත හා විදේශ විනිමය පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව නිකුත් කරන නියෝග, චක්‍රලේඛ, රීති, රෙගුලාසි සහ මාර්ගෝපදේශ
- xvi. 2019 නොවැම්බර් 1 දින සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලයට අදාළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පිළියෙළ කරන මාර්ග සිතියම් (Road Maps)
- xvii. ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව මුදල් ඇමතිවරයා / ජනාධිපතිවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයන් සහ ඊට අදාළ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ
- xviii. ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව ලබා ගත හැකිවූ වෙනත් අදාළ ලේඛන

(ආ) ජනරජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් පහසුකම් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය

මෙම කරුණ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පහත ලේඛන පරීක්ෂා කරන ලදී.

- i. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් පසුගිය දශක දෙකක පමණ කාලයක් තුළදී ලබාගත් පහසුකම් ලබාගැනීමට අදාළ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ අත්සන් කරන ලද අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීම (Letter of Intent) සහ අනෙකුත් අනුබද්ධ ලේඛන
- ii. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධව නිකුත් කර ඇති වාර්තා
- iii. ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම සම්බන්ධව නිකුත් කරන ලද ශ්‍රේණිගත කිරීම් වාර්තා.

- iv. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනතේ 65, 66, 67, 68, 70, 72, 73, 74, 75 හා 76 වගන්තිවලට අනුව, මෙම කාරණයට අදාළව ඇති ක්‍රියාමාර්ග හා ඒ සඳහා පාදක වූ වාර්තා හා සාකච්ඡා සටහන්.
- v. මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අනු කමිටු විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ලේඛන හෝ වාර්තා
- vi. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 හා 68 වගන්ති අනුව මුදල් විෂය භාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවල ඇතුළත් කරුණු
- vii. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනත ප්‍රකාරව මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉහත සඳහන් වාර්තා සම්බන්ධව මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රතිචාරයන්
- viii. මුදල් නීති පනතේ 35 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් මණ්ඩලය විසින් මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී මාස 4 ක් ඇතුළත මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද 2019, 2020 හා 2021 වාර්ෂික වාර්තාවල (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව) ප්‍රස්තුත කාරණය සම්බන්ධ කරුණු.
- ix. මුදල් නීති පනතේ 115 වගන්තිය අනුව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයා වෙත හෝ මුදල් නීති පනතේ 106(1) වගන්තියේ සඳහන් යම් නියෝජිත ආයතනයක් වෙත කරනු ලබන නිර්දේශ හා එම නිර්දේශ සඳහා මුදල් ඇමතිවරයාගේ / අදාළ නියෝජිත ආයතනවල ප්‍රතිචාරය.
- x. මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය අනුව, සෑම වසරකම සැප්තැම්බර් 15 දින හෝ ඊට පෙර, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයා වෙත අයවැය කථාව පිළියෙලකිරීමේදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු රහස්‍ය වාර්තාවන් පරීක්ෂා කිරීම සහ එම වාර්තාව සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රතිචාරය
- xi. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය රැස්වන දිනයන්වලට අදාළව මා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන න්‍යායපත්‍රයේ සඳහන් එක් එක් විෂයයන්වලින්, ප්‍රශ්න කාරණයට සම්බන්ධ වන ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ ප්‍රේෂණ ප්‍රවර්ධනය පහසුකිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව (ආදාල දෙපාර්තමේන්තුවල විෂය පථය අනුව ප්‍රස්තුත කාරණයට සෘජුව හෝ වක්‍රව සම්බන්ධ විය හැකි බැවින්) විසින් 2019 නොවැම්බර් 01 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළ ප්‍රශ්න කරුණුවලට අදාළව ඉදිරිපත් කළ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකා හා ඊට අදාළ මුදල් මණ්ඩලයේ සාකච්ඡා සටහන් පරීක්ෂා කිරීම.
- xii. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී මුදල් අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන.
- xiii. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ජනාධිපතිවරයා හෝ ජනාධිපති ලේකම් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන.
- xiv. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රශ්න කාරණයට අදාළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශණ කමිටුව, මුදල් මණ්ඩල බාහිර ණය අධීක්ෂණ කමිටුව, මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථායීකරණ කමිටුව, මූල්‍ය පද්ධතිය

ස්ථායීකරණ උපදේශණ කමිටුව, අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව, මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව, ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව, විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුව වැනි විවිධ කමිටු රැස්වීම්වලට ඉදිරිපත් කළ පත්‍රිකා හා කමිටු රැස්වීම් වාර්තා.

- xv. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලයට අදාළ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා වාර්තා.
- xvi. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන වෙනත් ලේඛන (මාධ්‍ය නිවේදන, සංඛ්‍යාලේඛන යනාදි) හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතින් ලබාගත් ලේඛන
- xvii. ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන උද්ධමනය සම්බන්ධ වාර්තා
- xviii. ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් 2022 ජූලි 4 දිනැතිව ඉදිරිපත් කළ ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව 2018-2022 හි සඳහන් ඉහත ප්‍රශ්න විෂයයන්වලට අදාළ කරුණු හා එම වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශ සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ හා ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද කරුණු.
- xix. මුදල් නීති පනත හා විදේශ විනිමය පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව නිකුත් කරන නියෝග, චක්‍රලේඛ, රීති, රෙගුලාසි සහ මාර්ගෝපදේශ
- xx. 2019 නොවැම්බර් 1 දින සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලයට අදාළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පිළියෙළ කරන මාර්ග සිතියම් (Road Maps)
- xxi. ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව මුදල් ඇමතිවරයා / ජනාධිපතිවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයන් සහ ඊට අදාළ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ
- xxii. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ නිල වෙබ් පිටුව
- xxiii. ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනවල වෙබ් පිටු
- xxiv. ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව ලබා ගත හැකිවූ වෙනත් අදාළ ලේඛන

(ඇ) ජාත්‍යන්තර සංචිත භාවිතාකර 2022 ජනවාරි 18 දින එක්සත් ජනපද ඩොලර මිලියන 500 ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීමට සම්බන්ධ සියලු කරුණු.

මෙම කරුණ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පහත ලේඛන පරීක්ෂා කරන ලදී.

- i. 1957 අංක 29 දරන විදේශ ණය පනත (සංශෝධිත පරිදි)
- ii. අදාළ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය නිකුත් කිරීමට අදාළ නිකුත් කිරීමේ ලියවිල්ල (Offering Memorandum)
- iii. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පියවීම සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් අත්පොතේ (මුදල් මණ්ඩලය අනුමත කරන ලද) සඳහන් කරුණු.

- iv. 2022.01.18 දින එක්සත් ජනපද ඩොලර මිලියන 500 ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීමට විදේශ මුදල් සපයා ගැනීම සම්බන්ධව මුදල් අමාත්‍යාංශයේ නිර්දේශ හා උපදෙස්
- v. මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අනු කමිටු විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ලේඛන හෝ වාර්තා
- vi. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 හා 68 වගන්ති අනුව මුදල් විෂය භාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවල ඇතුළත් කරුණු
- vii. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් නීති පනත ප්‍රකාරව මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉහත සඳහන් වාර්තා සම්බන්ධව මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රතිචාරයන්
- viii. මුදල් නීති පනතේ 35 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් මණ්ඩලය විසින් මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී මාස 4 ක් ඇතුළත මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද 2019, 2020 හා 2021 වාර්ෂික වාර්තාවල (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව) ප්‍රස්තුත කාරණය සම්බන්ධ කරුණු.
- ix. මුදල් නීති පනතේ 115 වගන්තිය අනුව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයා වෙත හෝ මුදල් නීති පනතේ 106(1) වගන්තියේ සඳහන් යම් නියෝජිත ආයතනයක් වෙත කරනු ලබන නිර්දේශ හා එම නිර්දේශ සඳහා මුදල් ඇමතිවරයාගේ / අදාළ නියෝජිත ආයතනවල ප්‍රතිචාරය.
- x. මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය අනුව, සෑම වසරකම සැප්තැම්බර් 15 දින හෝ ඊට පෙර, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් විෂයබාර අමාත්‍යවරයා වෙත අයවැය කථාව පිළියෙලකිරීමේදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු රහස්‍ය වාර්තාවන් පරීක්ෂා කිරීම සහ එම වාර්තාව සඳහා මුදල් ඇමතිවරයාගේ ප්‍රතිචාරය
- xi. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය රැස්වන දිනයන්වලට අදාළව මා වෙත වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන න්‍යායපත්‍රයේ සඳහන් එක් එක් විෂයයන්වලින්, ප්‍රශ්න කාරණයට සම්බන්ධ වන ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ ප්‍රේෂණ ප්‍රවර්ධනය පහසුකිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව (ආදාල දෙපාර්තමේන්තුවල විෂය පථය අනුව ප්‍රස්තුත කාරණයට සෘජුව හෝ වක්‍රව සම්බන්ධ විය හැකි බැවින්) විසින් 2019 නොවැම්බර් 01 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළ ප්‍රශ්න කරුණුවලට අදාළව ඉදිරිපත් කළ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකා හා ඊට අදාළ මුදල් මණ්ඩලයේ සාකච්ඡා සටහන් පරීක්ෂා කිරීම.
- xii. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී මුදල් අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන.
- xiii. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ජනාධිපතිවරයා හෝ ජනාධිපති ලේකම් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන.
- xiv. 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රශ්න කාරණයට අදාළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශණ කමිටුව, මුදල් මණ්ඩල බාහිර ණය අධීක්ෂණ කමිටුව, මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථායීකරණ කමිටුව, මූල්‍ය පද්ධතිය

ස්ථායීකරණ උපදේශන කමිටුව, අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව, මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව, ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුව, විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුව වැනි විවිධ කමිටු රැස්වීම්වලට ඉදිරිපත් කළ පත්‍රිකා හා කමිටු රැස්වීම් වාර්තා.

- xv. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන 2019 නොවැම්බර් 1 සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලයට අදාළ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා වාර්තා.
- xvi. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන වෙනත් ලේඛන (මාධ්‍ය නිවේදන, සංඛ්‍යාලේඛන යනාදි) හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතින් ලබාගත් ලේඛන
- xvii. ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් 2022 ජූලි 4 දිනැතිව ඉදිරිපත් කළ ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව 2018-2022 හි සඳහන් ඉහත ප්‍රශ්න විෂයයන්වලට අදාළ කරුණු හා එම වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශ සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ හා ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද කරුණු.
- xviii. 2019 නොවැම්බර් 1 දින සිට 2022 මාර්තු 18 දක්වා කාලයට අදාළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පිළියෙළ කරන මාර්ග සිතියම් (Road Maps)
- xix. ප්‍රස්තුත කාරණයට අදාළව ලබා ගත හැකිවූ වෙනත් අදාළ ලේඛන

(ඇ) ඉහත දක්වා ඇති පරිදි, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, මුදල් අමාත්‍යාංශය, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව, ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනවල වෙබ් පිටු, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ වෙබ් පිටුව, වෙනත් ආයතනවලින් විධිමත් පරිදි ලබාගනු ලබන හෝ ප්‍රසිද්ධ කර ඇති ලේඛනගත තොරතුරු හා පමණක් මෙම විගණන වාර්තාව පිළියෙල කිරීම සඳහා සාක්ෂි ලෙස භාවිතා කරන ලදී.

(ඉ) මෙම විගණන පරීක්ෂාවේදී, මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් වූ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකා හා එම පත්‍රිකාවලට අදාළ සාකච්ඡා සටහන්, විවිධ කමිටු රැස්වීම් සටහන්, වෙනත් රැස්වීම් සටහන්, අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශ, අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහන්, අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට වෙත යවනු ලබන ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තා, හුවමාරු කරගත් ලිපි හා විද්‍යුත් පණිවිඩ හා වෙනත් අදාළ ලේඛන පරිශීලනය කළ අතර, ඒවායින් ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාළ යයි නිරීක්ෂණය වූ කරුණු අවධානයට ලක් කරන ලදී. එම නිසා, වාර්තාවේ දෙවන පරිච්ඡේදයේ එම ලේඛනවල කරුණු මුළුමනින්ම ඇතුළත් නොකළ අතර ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාළ කරුණු පමණක් දෙවන පරිච්ඡේදයේ අංක 2.9.1 සිට අංක 2.9.158 දක්වා ඇතුළත් කර ඇත.

04. විෂය පථය

විෂය පථය සහ විගණන පරීක්ෂණයට ලක් කරන ගනුදෙනු හා සිද්ධීන්ට අදාළ කාල පරාසය තීරණය කිරීම

මෙම විගණන පරීක්ෂාවේ විෂය පථය ඉහත අංක 01 ඡේදයේ සඳහන් අධිකරණ නියෝගය පරිදි 02 ඡේදයේ සඳහන් වාර්තාව සඳහා නිරීක්ෂණ ලබා ගතහැකි පරිදි තීරණය කරන ලදී.

මෙම විගණන පරීක්ෂණයට අදාළ කාල පරාසය තීරණය කිරීමේදී පහත කරුණු වලට ද විශේෂ අවධානය යොමු කරන ලදී.

- අ) එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි අගය 203 ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක තබාගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කළ දිනය සහ එම තීරණයෙන් බැහැර විමට තීරණය කරනු ලැබූ දිනය
- ආ) ජනරජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් පහසුකම් ලබා ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙල අවසන් කරන ලද හෝ අත්හැරීමට තීරණය කළ ආසන්නතම දිනය හෝ කාලය
- ඇ) එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 500 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිදහස් කළ දිනය සහ ඒ පිළිබඳ තීරණය කල දිනය
- ඈ) අදාළ නඩුකරයේ වගඋත්තරකරුවන් ලෙස නම් කර සිටින මහ බැංකු අධිපතිවරුන් අතුරින් අවසන් වරට මහ බැංකු අධිපති ධුරය දරන හිටපු මහ බැංකු අධිපති අජිත් නිවාඩි කබිරාල් මහතා ධුරය අවසන් කළ දිනය

ඒ අනුව, 2016 ජූනි 03 දින ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් අනුමත කරන ලද, වාරික අටකින් සමන්විත විස්තීරණ ණය පහසුකම් (EFF) වැඩසටහන යටතේ අවසන් වරට ලබාගත් හත් වන වාරිකය ලබාගැනීමට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් අනුමත කළ දිනය වන 2019 නොවැම්බර් 01 දින මෙම විගණන පරීක්ෂාවට අදාළ කරගනු ලබන කාලපරාසයේ ආරම්භක දිනය ලෙසද, ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මහතා විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙතින් විධිමත් ඉල්ලීමක් කරමින් (2022 මාර්තු 21 දිනැති අංක MB/DG(S)/9/30/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීම විධිමත් ලෙස ආරම්භ කිරීමට තීරණය කරන ලද දිනය වූ 2022 මාර්තු 18 දිනය පරීක්ෂාවට අදාළ කරගනු ලබන කාල පරාසයේ අවසන් දිනය ලෙස ද යොදාගනු ලැබීය.

තවද, එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියලේ වටිනාකම 203 ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක පවත්වාගෙන තිබූ කාලය මෙන්ම ඩොලර් මිලියන 500 ක් වටිනා ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිදහස් කළ දිනයද, ඉහත සඳහන් 2019 නොවැම්බර් 01 දින සිට 2022 මාර්තු 18 දින දක්වා වූ කාල පරාසය තුළ සිදු වී තිබීමද මෙම කාලපරාසය තෝරා ගැනීමට ඉවහල් විය.

කෙසේ වෙතත්, මෙම විගණන පරීක්ෂාවට අදාළ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් වලට අදාළ ගලායාම් ආරම්භය ඉහත සඳහන් ආරම්භක දිනයට පූර්වයෙන් සිදුවී තිබීම සහ එම ගලායාම් ඉහත ඡේදයේ සඳහන් අවසන්

දිනයෙන් පසුවද සිදුවී ඇති අවස්ථා වලදී එම පාදක කරගත් කාලයෙන් බැහැර කෙටි කාලයන්ද සුදුසු පරිදි පරීක්ෂාවට ලක් කරනු ලැබිය.

05. විෂය පථය සීමාවීම

මෙම විගණනය පහත දැක්වෙන සීමාකිරීම්වලට යටත්ව සිදුකර ඇත.

(අ) විෂයගත කරුණු 03 සම්බන්ධයෙන් මුදල් අමාත්‍යාංශය හා ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය අතර හුවමාරු වූ ලේඛන, පැවති සාකච්ඡාවල සටහන් හා ජ්‍යෙෂ්ඨ මූල්‍ය අරමුදලෙන් 2020 අප්‍රේල් 20 ලැබීමට නියමිත වූ මුදල නොලැබීම (Related documents and approval of the president secretary not releasing the facility of an amount of SDR 118.55mn, which was scheduled to be released on 20 April 2020 upon the completion of seventh review based on end December 2019, under the extended fund arrangement extended in 2016 with International Monetary Fund) සම්බන්ධව විස්තර පිළිවෙලින් 2022.10.19 සහ 2022.11.04 දිනැති ලිපිවලින් ජනාධිපති ලේකම්ගෙන් තොරතුරු කැඳවුවද “පළමු ලිපියේ කරුණුවලට අදාළ ලියකියවිලි හා දෙවන ලිපියේ කරුණු සම්බන්ධයෙන් වූ තීරණයට අදාළ ලියකියවිලි මෙම කාර්යාලය (ජනාධිපති කාර්යාලය) සතුව තිබේදැයි පරීක්ෂණය කරන නමුත්, අදාළ ලියකියවිලි මෙම කාර්යාලය සතුව නොතිබුණ බව” ජනාධිපති ලේකම් විසින් 2022 නොවැම්බර් 14 දිනැති ලිපියක් මගින් මා වෙත දන්වා ඇත. මේ අනුව ප්‍රස්තුත කරුණු සම්බන්ධව ජනාධිපතිවරයා, ජනාධිපති ලේකම්වරයා හෝ ජනාධිපති කාර්යාලයේ මැදිහත්වීමක් තිබුණේද යන්න සහ එහි ස්වභාවය සම්බන්ධව නිරීක්ෂණ ලබා ගැනීමේදී මුදල් අමාත්‍යාංශයෙන් හා ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව වෙතින් ලැබුණු ලේඛන මත පදනම්ව කටයුතු කිරීමට සිදුවීම.

(ආ) උසාවි නියෝගය ප්‍රකාරව, ප්‍රස්තුත කරුණුවලින් “a” හා “c” යන කරුණු සම්බන්ධ අදාළවන සියලු කරුණු වාර්තාකළ යුතු බව සඳහන් වුවද, එක් එක් කරුණු සම්බන්ධව ගරු අධිකරණය වෙත නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ මෙම විගණන පරීක්ෂාවේදී උපයෝගී කරගත යුතුයැයි මා විසින් තීරණය කර කැඳවන ලද තොරතුරු අතරින් පහත සඳහන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ පාර්ශවයන් අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් මාගේ පරීක්ෂාව ලද තොරතුරුවලට සීමා කිරීමට සිදුවීම.

i. ඉහත 4 ඡේදයේ සඳහන්, ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මහතා විසින් ජ්‍යෙෂ්ඨ මූල්‍ය අරමුදල වෙතින් කරන ලද 2022 මාර්තු 18 දිනැති විධිමත් ඉල්ලීම් ලිපිය හා ඒ සඳහා වන අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය

ii. 2021 සැප්තැම්බර් 14 දිනැති මහ බැංකු අධිපති විසින් මුදල් නීති පනතේ 64, 68 හා 116 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තා අනුව, ඉන්ධන, විදුලිය සහ ජලය සඳහා පිරිවැය පරාවර්තිත මිලකරණ යාන්ත්‍රණයක්, විදේශ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක් හෝ වගකීම් කළමනාකරණ යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ආදායම් වැඩිකර ගැනීම ඇතුළත් තවත් යෝජනා ක්‍රියාත්මක වූවාද යන්න සම්බන්ධව 2022 පෙබරවාරි 14 දිනැති ලිපියට අදාළ විස්තර

iii. මුදල් අමාත්‍යාංශයට කොටස් හිමි West Coast Power Ltd හි 40% කොටස් විකිණීම මගින් එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 250 ක ආදායමක් ඉපැයීම සඳහා 2021 සැප්තැම්බර් මස ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. එම ගිවිසුම ප්‍රකාරව, එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 250 ක ආදායමක් ලැබුණු බවට අදාළ තොරතුරු

(ඇ) මෙම පරීක්ෂණය සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශය (මහා භාණ්ඩාගාරයද, මුදල් අමාත්‍යාංශය සියළු දෙපාර්තමේන්තු ඇතුළත්ව) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (මුදල් මණ්ඩලය ඇතුළු එහි සියළුම දෙපාර්තමේන්තු), ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය විසින් සකස් කරන ලද ලේඛන හා හුවමාරු වූ ලිපි ලේඛන හා වාර්තා ආදී ලිඛිත සාක්ෂි පදනම්ව සිදුකරන ලදී. තවද, මෙහිදී මා විසින් පරීක්ෂාවට ලක් කරන ලද ලේඛන එම විෂයන්ට අදාළ තාක්ෂණික දැනුම සහිත වෘත්තීය ප්‍රවීණයන් විසින් පිළියෙල කරන ලද ලේඛන හෙයින් එම ලේඛන පිළියෙල කිරීමේදී ප්‍රමාණවත් වෘත්තීය ඇගයීමකින් එළඹී තීරණය මත එම ලේඛන පිළියෙල කර ඇතැයි මා විසින් නිගමනය කළ හෙයින් මෙම ගනුදෙනු හා සිද්ධි සඳහා සම්බන්ධ වූ පුද්ගලයන්ගෙන් ප්‍රකාශ සටහන් කර ගැනීමක් සිදු නොකරන ලදී.

06. වාර්තාවේ ස්වභාවය

පහත සඳහන් පරිදි මෙම වාර්තාව පරිච්ඡේද තුනකින් (3) සමන්විත වේ. පළමු පරිච්ඡේදයෙන් විගණනය පරීක්ෂාව හැඳින්වීමක් ද, දෙවන පරිච්ඡේදයෙන් ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාළ ක්‍රියාවලිය ද විස්තරාත්මකව දක්වා ඇති අතර තෙවන පරිච්ඡේදය තුළ ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාළ විගණන නිරීක්ෂණ වෙත වෙනම ඉදිරිපත් කර ඇත. ඒ අනුව පරිච්ඡේදවල පෙල ගැස්ම සැකෙවින් පහත දැක්වේ.

- පළමු පරිච්ඡේදය - විගණනය පිළිබඳ හැඳින්වීම
- දෙවන පරිච්ඡේදය - ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාළ විස්තරාත්මක ක්‍රියාවලිය
- තෙවන පරිච්ඡේදය - ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාළ විගණන නිරීක්ෂණ

ජේද අංකය

විස්තරය

- 3.1 ජන රජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් පහසුකම් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදයට අදාළ විගණන නිරීක්ෂණ
- 3.2 එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වටිනාකම 203ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක තබා ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හා එම තීරණයට අදාළ විගණන නිරීක්ෂණ
- 3.3 ජාත්‍යන්තර සංචිත භාවිතා කර 2022 ජනවාරි 18 දින එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 500ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීමට අදාළ විගණන නිරීක්ෂණ
- 3.4 ඉහත 3.1, 3.2 සහ 3.3 හි සඳහන් කරුණු එකක් හෝ කීපයක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට යම් අලාභයක් සිදුවී තිබේද යන්න පිළිබඳ නිරීක්ෂණ

SECOND CHAPTER

Detailed Process in relation to aforementioned matters

2.1 The provisions of the Monetary Law Act No. 58 of 1949 (Chapter 422) applicable to the Scope of Audit

2.1.1 The Section 3 (1) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall by unanimous decision, recommend to the Minister in charge of the subject of Finance that the par value of the Sri Lanka rupee be determined in terms of special drawing rights or in terms of such other common denominator as may be prescribed by the International Monetary Fund, and upon such recommendation, the Minister in charge of the subject of Finance shall, by Order published in the Gazette, determine and declare the par value of the Sri Lanka rupee in accordance with the terms specified in such recommendation. Provided however, that if the Monetary Board is of the view that international economic conditions do not warrant the introduction or maintenance of exchange arrangements based on stable but adjustable par values, it may, by unanimous decision, recommend to the Minister in charge of the subject of Finance that no determination be made under the preceding provisions of this section or that any Order made under this section be revoked, and upon any such recommendation, the Minister in charge of the subject of Finance shall desist from making an Order under this section, or, as the case may be, revoke an Order made under this section.

2.1.2 The Section 3 (2) of the Monetary Law Act, the Monetary Board may by unanimous decision recommend to the Minister in charge of the subject of Finance the alteration of the par value of the Sri Lanka rupee, if the Board is of the opinion that such alteration of the par value of the Sri Lanka rupee is rendered necessary in any of the following circumstances, that is to say—(c) if uniform proportionate changes in the par values of currencies of its members are made by the International Monetary Fund.

2.1.3 The Section 5 of the Monetary Law Act, the Central Bank has two core objectives namely economic and price stability; and financial system stability with a view to encouraging and promoting the development of the productive resources of Sri Lanka.

- 2.1.4 The Section 8(2) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall consist of – (a) the Governor of the Central Bank who shall be the chairman of the board; (b) the person holding office for the time being as Secretary to the Ministry of the Minister in charge of the subject of Finance; and (c) three members appointed by the President on the recommendation of the Minister of Finance, with the concurrence of the Constitutional Council.
- 2.1.5 The Section 8(3) of the Monetary Law Act, in the absence of the Governor from any meeting of the Monetary Board, the Deputy Governor designated as Senior by the board shall act as his alternate and shall preside at the meeting and have the right to vote thereat.
- 2.1.6 The Section 8(4) of the Monetary Law Act, in the absence of the member of the Monetary Board mentioned in paragraph (b) of subsection (2) from any meeting of the board, the person holding office for the time being as Deputy Secretary to the Treasury shall act as that member’s alternate at the meeting and have the right to vote thereat.
- 2.1.7 The Section 12(1) of the Monetary Law Act, the Governor of the Central Bank shall be appointed by the President on the recommendation of the Minister in charge of the subject of Finance.
- 2.1.8 The Section 17(1) of the Monetary Law Act, Meetings of the Monetary Board shall be held at least once in every two weeks and, in addition, as frequently as is necessary for the purpose of the discharge of its responsibilities under this Act.
- 2.1.9 The Section 17(2) of the Monetary Law Act, Meetings of the board shall be convened by the Governor.
- 2.1.10 The Section 17(3) of the Monetary Law Act, at any meeting of the board, three members shall constitute a quorum.
- 2.1.11 The Section 17(4) of the Monetary Law Act, no decision taken at any meeting of the board shall be deemed to be a decision of the board unless it has the concurrence of at least three members, or, in any case where any other provision of this Act requires a unanimous decision, the concurrence of all five members.
- 2.1.12 The Section 63(1) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall endeavour so to regulate the supply, availability, and cost of money as to secure, so far as possible

- by action authorised by this Act, the objects mentioned in section 5; and shall for such purpose have regard to the monetary needs of particular sectors of the economy as well as of the economy as a whole.
- 2.1.13 The Section 63(2) of the Monetary Law Act, in determining its domestic monetary policies the Monetary Board shall especially consider their effects on Sri Lanka's international financial position as evidenced by the relation of domestic to world prices and costs, by the level and composition of exports and imports, by the international balance of payments, and, ultimately, by the ability of the Central Bank to maintain the international stability of the Sri Lanka rupee and its free convertibility for current international transactions.
- 2.1.14 The Section 64(1) of the Monetary Law Act, whenever the Monetary Board anticipates economic disturbances that are likely to threaten domestic monetary stability in Sri Lanka or whenever abnormal movements in the money supply or in the price level are actually endangering such stability, it shall be the duty of the board— (a) to adopt such policies, and to cause such remedial measures to be taken, as are appropriate in the circumstances and authorised by this Act; (b) to submit to the Minister in charge of the subject of Finance and, if not prejudicial to the public interest, make public, a detailed report which shall include, as a minimum, an analysis of— (i) the causes of the anticipated economic disturbances, or of the actual abnormal movements of the money supply or the price level; (ii) the probable effects of such disturbances or movements on the level of production, employment, and real income in Sri Lanka; and (iii) the measures which the Monetary Board has already taken, and the further monetary, fiscal, or administrative measures which it proposes to take or recommends for adoption by the Government.
- 2.1.15 The Section 64(2) of the Monetary Law Act, without prejudice to the generality of the provisions of subsection (1), it shall be the duty of the Monetary Board to submit a report in terms of paragraph (b) of that subsection if at the end of any month the board finds that the amount of the money supply has increased or decreased by more than fifteen per centum, or the cost of living index has increased by more than ten per centum, of its level at the end of the corresponding month in the preceding year.

- 2.1.16 The Section 64(3) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall continue to submit further reports periodically so long as the circumstances which occasioned the submission of the first report constitute a threat to domestic monetary stability.
- 2.1.17 The Section 65 of the Monetary Law Act, in determining its international monetary policy the Monetary Board shall endeavour to maintain the par value of the Sri Lanka rupee, or where no determination of such par value has been made under section 3, maintain such exchange arrangements as are consistent with the underlying trends in the country and so relate its exchange with other currencies as to assure its free use for current international transactions.
- 2.1.18 The Section 66 (1) of the Monetary Law Act, in order to maintain the international stability of the Sri Lanka rupee and to assure the greatest possible freedom of its current international transactions, the Monetary Board shall endeavour to maintain among the assets of the Central Bank an international reserve adequate to meet any foreseeable deficits in the international balance of payments.
- 2.1.19 The Section 66 (2) is stated that in judging the adequacy of the International Reserve, the Monetary Board shall be guided by the estimates of prospective receipts and payments of foreign exchange by Sri Lanka; by the volume and maturity of the Central Bank's own liabilities in foreign currencies; and, in so far as they are known or can be estimated, by the volume and maturity of the foreign exchange assets and liabilities of the Government and of banking institutions and other persons in Sri Lanka. So long as any part of the foreign currency assets of Sri Lanka are held in currencies which are not freely convertible by the Central Bank, whether directly or indirectly, into special drawing rights or such other common denominator prescribed by the International Monetary Fund or into foreign currencies.
- 2.1.20 The Section 67(1) of the Monetary Law Act, the International Reserve of the Central Bank may include the following assets :— (i) gold; (ii) assets in foreign currencies in the form of - (a) documents and instruments of types customarily employed for the international transfer of funds; or (b) demand and the time deposits in central banks, treasuries, and commercial banks abroad; or (c) securities of foreign Governments; or (d) foreign notes and coins; and (iii) either the whole, or such maximum percentage

- of the whole, of the holdings of such drawing rights in the Special Drawing Rights Department in the International Monetary Fund according as may be determined from time to time by the Monetary Board.
- 2.1.21 The Section 67(2) is stated that the Monetary Board shall endeavour to hold at least a nuclear reserve in gold or currencies freely convertible by the Central Bank, whether directly or indirectly, into gold. The board shall particularly consider the prospects of stability and convertibility of all of the currencies in the International Reserve as well as the anticipated demand for such currencies.
- 2.1.22 The Section 68(1) of the Monetary Law Act, whenever the Monetary Board anticipates that there may develop a deficit in the international balance of payments of such magnitude as to cause a serious decline in the International Reserve, or whenever there is an imminent threat of a serious decline in the International Reserve, or whenever the International Reserve actually falls to a level which the board considers to be a threat to the international stability of the Sri Lanka rupee, or whenever international payments or remittances are being made which in the opinion of the board constitute an actual or a potential threat to such stability or are prejudicial to the national welfare, it shall be the duty of the board—
- (a) to adopt such policies, and to cause such remedial measures to be taken, as are appropriate to the circumstances and authorized by this Act, and (b) to submit to the Minister in charge of the subject of Finance a detailed report which shall include, as a minimum, an analysis of— (i) the nature, causes, and magnitude of the actual or potential threat to the international stability of the Sri Lanka rupee; and (ii) the measures which the board has already taken, and the further monetary, fiscal or administrative measures which it proposes to take or recommends for adoption by the Government.
- 2.1.23 The Section 68 (2) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall submit further periodical reports to the Minister in charge of the subject of Finance until the threat to the international stability of the rupee has disappeared.

- 2.1.24 The Section 71(1) of the Monetary Law Act, the Central Bank may engage in spot or other foreign exchange operations, that is to say, it may effect transfers of funds by telegram, letter, or other method of communication, and may buy and sell foreign notes and coins and any documents or instruments of types customarily employed for the international transfer of funds.
- 2.1.25 The Section 72 of the Monetary Law Act, in order to ensure the free use of the Sri Lanka rupee for current international transactions, the Central Bank may buy any quantity of foreign exchange offered, or sell any quantity of foreign exchange demanded, by any commercial bank in Sri Lanka. Provided that nothing in the preceding provisions of this subsection shall require the Central Bank to purchase foreign exchange in any currency which is not freely convertible by the bank, whether directly or indirectly, into special drawing rights or such other common denominator prescribed by the International Monetary Fund or into foreign currencies freely usable in international transactions, unless, in the opinion of the Monetary Board, there is an adequate demand, actual or anticipated, for such currency for the purpose of making payments for current international transactions, or unless the Monetary Board, with the concurrence of the Minister in charge of the subject of Finance, makes a determination that the acquisition of such currency is in the national interest.
- 2.1.26 The Section 73(1) of the Monetary Law Act, the Governor shall determine and certify the parities with respect to the Sri Lanka rupee of foreign currencies ordinarily required for the international transactions of Sri Lanka. Parities so determined and certified shall be published in the Gazette, and shall be recognized as the legal parities for all purposes. The Governor may in addition certify the parity of any foreign currency not included in the published list of parities.
- 2.1.27 The Section 73(2) of the Monetary Law Act, the Governor may at any time desist from certifying or publishing the parity of any foreign currency if the exchange rates for that currency in international markets are unstable or widely divergent.
- 2.1.28 The Section 73(3) of the Monetary Law Act, the legal parities of foreign currencies with respect to the Sri Lanka rupee shall be determined by the Governor, in accordance with the following provisions :- (a) The currency of a country which is a

member of the International Monetary Fund shall have its parity with respect to the rupee established on the basis of its par value as agreed with the fund in every case where the country is permitting exchange transactions between its currency and the currencies of other members only within the maximum and the minimum rates prescribed in the International Monetary Fund Agreement for such transactions. In any other case, or if the par value of the currency of a member country has not been agreed with the fund, the parity of such currency with respect to the rupee may be calculated on the basis of the exchange rates for that currency in the international markets; and if there is divergence among the rates quoted in the international markets, the Governor may determine which rates to use for the determination of parity. (b) The currency of a country which is not a member of the International Monetary Fund shall have its parity with the rupee calculated on the basis of the exchange rates for the currency in international markets; and if there is divergence among the rates quoted in international markets the Governor may determine which rates shall be used for the determination of the parity.

- 2.1.29 The Section 74(1) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall from time to time determine the rates at which the Central Bank will buy and sell foreign exchange.
- 2.1.30 The Section 76(1) of the Monetary Law Act, the Monetary Board shall determine the minimum rate at which commercial banks may buy spot exchange and the minimum rate at which they may sell spot exchange.
- 2.1.31 The Section 76A(1) of the Monetary Law Act, where the Governor is of opinion that it is inexpedient to determine and certify, in accordance with the provisions of section 73, the parities with respect to the Sri Lanka Rupee of foreign currencies ordinarily required for the international transactions of Sri Lanka, the Governor— (a) may desist from determining and certifying the parities of such foreign currencies under that section; and (b) may or may not determine the rates at which the Central Bank may buy and sell foreign exchange in spot or other transactions.

- 2.1.32 The Section 76A(2) of the Monetary Law Act, where the Governor acts in terms of subsection (1), the provisions of sections 73, 74 and 76 shall cease to have any force or effect in law.
- 2.1.33 The Section 76A(3) of the Monetary Law Act, where the Governor determines, under paragraph (b) of subsection (1) the rates at which the Central Bank may buy and sell foreign exchange in spot or other transactions, the following provisions shall apply upon such determination - (a) such determination may be limited to such foreign currencies as the Governor may deem appropriate; (b) the rates determined under paragraph (b) of subsection (1) shall not apply in the case of the purchases and sales of foreign notes and coins, in which case the Central Bank may have regard to the additional costs of, or costs incidental to, such purchases or sales; (c) the Central Bank shall not accept any commission or impose any charge of any description in respect of the purchase or sale of foreign exchange, except the telegraphic or other costs actually incurred in connection with such purchase or sale; (d) it shall be competent for the Governor to authorise, in writing, any officer by name or by office, to vary from time to time within such limits as may be specified by the Governor, the rates determined by the Governor under paragraph (b) of subsection (1); (e) where the Governor makes a determination under paragraph (b) of subsection (1) with respect to foreign currency but makes no determination under that subsection with respect to any particular foreign currency, the Central Bank may buy and sell such currency in respect of which no determination has been made at a rate calculated on the basis of the exchange rate for that currency in the international markets in relation to any foreign currency with respect to which the Governor has made a determination under paragraph (b) of subsection (1).
- 2.1.34 The Section 76A(4) of the Monetary Law Act, where the Governor desists from determining and certifying parities under subsection (1)(a) and does not determine the rates at which the Central Bank may buy and sell foreign exchange in spot or other transactions under paragraph (b) of subsection (1), the Central Bank may buy and sell foreign exchange at such rates as the Governor or an officer authorised by the Governor for the purpose may deem appropriate.

2.1.35 The Section 76A(5) of the Monetary Law Act, (a) Where the Governor determines under subsection 1(b) the rates at which the Central Bank may buy and sell foreign exchange, the Governor may determine the minimum rate at which any commercial bank may buy spot foreign exchange and the maximum rate at which any commercial bank may sell spot foreign exchange. (b) Notwithstanding that the Governor has desisted from determining and certifying parities under subsection (1)(a) and has not determined the rates at which the Central Bank may buy or sell foreign exchange under paragraph (b) of subsection (1) the Governor may determine the minimum rate at which any commercial bank may buy spot foreign exchange and the maximum rate at which any commercial bank may sell spot foreign exchange. (c) The provisions of paragraph (d) of subsection (3) shall, mutatis mutandis, apply to and in relation to, the minimum and maximum rates determined under paragraph (a) or paragraph (b) of this subsection. (d) Where no determination is made under paragraph (a) or paragraph (b) of this subsection, a commercial bank may buy, sell or carry out any transaction in foreign currency at rates calculated on the basis of the exchange rates for that currency in the international markets. (e) Where a determination is made under paragraph (a) or paragraph (b) of this subsection as to the minimum and the maximum rates at which commercial banks may buy and sell spot foreign exchange – (i) no commercial bank shall buy spot foreign exchange at any rate below the minimum rate determined under those paragraphs as may be applicable or sell spot foreign exchange at any rate exceeding the maximum rate so determined as may be applicable; and no commercial bank shall in respect of the purchase or sale of such exchange accept any commission or impose any charge of any description except telegraphic or other costs actually incurred in connection with such purchase or sale; and (ii) no commercial bank shall carry out any transaction in foreign exchange, not being a spot transaction, at any rate which differs from the rates determined under paragraph (a) or paragraph (b) of this subsection as may be applicable by a margin greater than is reasonable having regard to the additional costs, expenses or risks of the transaction, or by such margin, if any, as may be prescribed in that behalf by the Governor.

- 2.1.36 The Section 77(1) of the Monetary Law Act, in order more effectively to control the use and disposition of the foreign exchange resources of Sri Lanka or in order to promote the domestic investment of the resources of commercial banks, the Monetary Board may from time to time fix, or prescribe the manner of determination of, the maximum amount of the working balances which commercial banks may hold in foreign currencies generally or in any specified foreign currency or currencies, and may from time to time require such banks to sell to the Central Bank all or any specified part of the surpluses in excess of such maximum amount.
- 2.1.37 The Section 77(2) of the Monetary Law Act, the Monetary Board may, having regard to the special needs of any particular commercial bank, permit that bank to hold working balances in any specified foreign currency in excess of the maximum amount fixed or determined for such currency under subsection (1).
- 2.1.38 The Section 77(3) of the Monetary Law Act, in ascertaining whether the working balances of any commercial bank in any foreign currency are in excess of the maximum amount fixed or determined as herein before provided, there may be deducted from such balances the net liabilities of that bank in currencies into which the first-mentioned currency is freely convertible.
- 2.1.39 The Section 78(1) of the Monetary Law Act, the Monetary Board may direct that the proportion which the assets in Sri Lanka rupees of commercial banks in Sri Lanka bear to the liabilities in Sri Lanka rupees of such banks shall not be less than such proportion as the Monetary Board may prescribe, or may direct such banks to maintain a balanced position between their assets and liabilities in any currency or currencies in which they operate. The board shall allow to such banks a reasonable period of time in which to comply with any such direction.
- 2.1.40 The Section 78(2) of the Monetary Law Act, any direction under subsection (1) shall be made applicable to all commercial banks without discrimination: Provided, however, that the Monetary Board may give such a direction to any particular commercial bank in any case where, in the opinion of the board, such action is necessary in order to protect against possible loss to depositors and other creditors of

the bank who are citizens of Sri Lanka or to companies or associations controlled by citizens of Sri Lanka.

- 2.1.41 The Section 79 (1) of the Monetary Law Act, any revaluation profits realized or any revaluation losses incurred by banking institutions on their net assets and liabilities in foreign currencies freely convertible by the Central Bank, whether directly or indirectly, into special drawing rights or such other common denominator prescribed by the International Monetary Fund or into foreign currencies freely usable in foreign transactions and arising from changes in the par value of the Sri Lanka rupee or in the legal parities or in the Central Bank's exchange rates, of such currencies with respect to the Sri Lanka rupee, shall be assumed in their entirety by the Central Bank and shall be debited or credited accordingly.
- 2.1.42 The Section 106(1) of the Monetary Law Act, the Central Bank shall act as the fiscal agent and banker of the Government and of agencies or institutions acting on behalf of the Government, whether established by any written law or otherwise.
- 2.1.43 The Section 106(2) of the Monetary Law Act, the Central Bank may, in addition to exercising the functions mentioned in subsection (1), act as agent of the Government for the purposes of any matter or transaction if it is authorised so to do by the Minister in charge of the subject of Finance after consultation with the Monetary Board.
- 2.1.44 The Section 107(1) of the Monetary Law Act, the Central bank shall be the official depository of the Government and or agencies or institutions referred to in subsection (1) of section 106: Provided, however, that the Monetary Board may authorise one or more commercial banks operating in Sri Lanka to accept Government deposits, subject to such rules and regulations as the board may prescribe.
- 2.1.45 The Section 107(2) of the Monetary Law Act, the monetary Board shall advise the Government regarding the distribution of official deposits between the Central Bank and commercial banks and the effects of such distribution on monetary conditions in Sri Lanka.

- 2.1.46 The Section 107(3) of the Monetary Law Act, the bank shall not pay interest on deposits of the Government or of agencies or institutions referred in subsection (1).
- 2.1.47 The Section 108(1) of the Monetary Law Act, the Central bank may act as agent, or for the account, of the Government or of any of the agencies or institutions referred to in subsection (1) of section 106, in guaranteeing, insuring, or participating in the loans, or any category thereof, of banking institutions operating in Sri Lanka. The Section 108(2) of the Monetary Law Act, the Central Bank may give guarantees in favour of the Government or of any of the agencies or institutions referred to in subsection (1) of section 106.
- 2.1.48 The Section 111 of the Monetary Law Act, the Central Bank may represent the Government of Sri Lanka in any dealing, negotiations, or transactions with the International Monetary Fund and shall carry such accounts as may result from Sri Lanka's membership in, or operations with, the fund. The Central Bank may also be authorized by the Government to represent it in dealing, negotiations, and transactions with foreign Governments, institutions, or agencies, or with the International Bank for Reconstruction and Development, or other international financial institutions and agencies.
- 2.1.49 The Section 112 of the Monetary Law Act, the issue of securities of the Government or of any of the agencies or institutions referred to in subsection (1) of section 106 shall be made through the Central Bank, which shall act as agent, and for the account, of the Government or of such agency or institution: Provided, however, that except in the case of treasury Bills, for which the Central Bank may make direct tenders, the bank shall not subscribe to any issue of such securities or agree to purchase the unsubscribed portion of any such issue.
- 2.1.50 The Section 113 of the Monetary Law Act, the Central Bank shall, as agent of the Government, be responsible for the management of the public debt.
- 2.1.51 The Section 114 of the Monetary Law Act, no new loan shall be raised and no new issue of stock or debentures shall be made by the Government or by any agency or institution referred to in subsection (1) of section 106, whether in pursuance of

- authority conferred by any written law or otherwise, unless the advice of the Monetary Board has first been obtained upon the monetary implication of the proposed loan or issue.
- 2.1.52 The Section 115 of the Monetary Law Act, the Monetary Board may from time to time make recommendations to the Minister in charge of the subject of Finance or to any agency or institution referred to in subsection (1) of section 106, as to the measures and policies which should be adopted by such agency or institution for the purposes of co-ordinating its policy with the policies of the board; and where any such recommendations are made to the Minister, the Minister or any other authority or person may, if empowered so to do by any such other written law as may be applicable, make or issue such orders or directions or take such other action as may be necessary for the purpose of giving effect to such recommendations.
- 2.1.53 The Section 116(1) of the Monetary Law Act, on or before the fifteenth day of September in each year the Monetary Board shall submit to the Minister in charge of the subject of Finance for use in preparation of the budget speech a confidential report describing and analysing the monetary situation in Sri Lanka and the current monetary policy of the board, and examining the effect of the current fiscal policy of the Government upon the ability of the Central Bank to achieve the objects specified in section 5.
- 2.1.54 The Section 116(2) of the Monetary Law Act, in the event of any difference of opinion between the Minister in charge of the subject of Finance and the Monetary Board as to whether the monetary policy of the board is directed to the greatest advantage of the people of Sri Lanka, the Minister in charge of the subject of Finance and the board shall endeavour to reach agreement. If the Minister in charge of the subject of Finance and the board are unable to reach agreement, the Minister in charge of the subject of Finance may inform the board that the Government accepts responsibility for the adoption by the board of a policy in accordance with the opinion of the Government and direct that such a policy be adopted by the board. Where a direction is so given by the Minister in charge of the subject of Finance, the board shall carry out that direction.

2.2 Gross Official Reserve Assets

- 2.2.1 Foreign exchange is received to the country through exports of goods and services, foreign investments, migrant worker remittances and various other receipts by the private sector. Usually, foreign exchange on these transactions is received by commercial banks. After meeting foreign exchange requirements for importing goods and services and for various other payments abroad, if commercial banks have any excess, it is usually sold to the Central Bank. Meanwhile, the government also receives foreign exchange through foreign loans to the government. To meet the rupee requirements for making payments in the domestic economy, the government sells its foreign currency to the Central Bank. Accordingly, the major inflow that increases the reserves is the purchase of foreign exchange from the commercial banks and the government. (Foreign exchange purchase from the Domestic Foreign Exchange Market). Proceeds from the finance facilities and SDR allocations granted by the International Monetary Fund (IMF), proceeds from the other finance facilities and Income generated from the investments of the foreign reserves are other major inflows of Foreign Reserve.
- 2.2.2 The major outflows that decrease the reserves are debt service payments of foreign borrowings and foreign exchange sales to the domestic foreign reserve market to meet demand for import of goods and services.
- 2.2.3 As per Balance of Payments and International Investment Position Manual – Sixth edition (BPM6) published by the IMF, Reserve assets are those external assets that are readily available to and controlled by monetary authorities for meeting balance of payments financing needs, for intervention in exchange markets to affect the currency exchange rate, and for other related purposes (such as maintaining confidence in the currency and the economy, and serving as a basis for foreign borrowing). Reserve assets must be foreign currency assets and assets that actually exist. Potential assets are excluded. Underlying the concept of reserve assets are the notions of “control,” and “availability of use,” by the monetary authorities. In the case of Sri Lanka, Gross Official Reserve Assets include Central Bank Foreign Assets and Government

Foreign Assets. Government Foreign Assets include Crown Agent's Credit Balance and other foreign assets that are reflected in the CBSL financial statements.

2.2.4 The Gross Official Reserves Assets as at 31 October 2019, prior to the audit period from 01 November 2019 to 18 March 2022, are as follows.

Table No. 01 - Gross Official Reserves Assets as at 31 October 2019

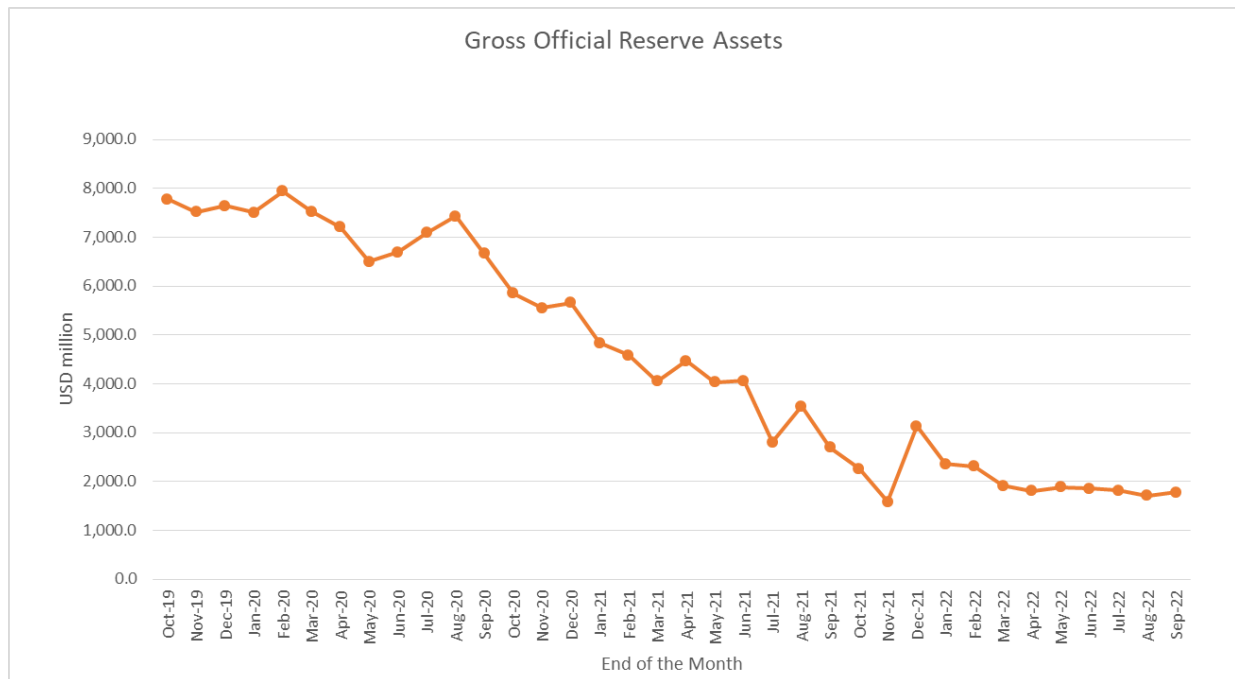
	As at 31 October 2019 (USD millions)
Foreign Currency Reserves	6,752.64
IMF Reserve Position	66.01
SDRs	7.41
Gold	952.18
Other Reserve Assets	1.84
Gross Official Reserve Assets	7,780.08

2.2.5 The Gross Official Reserves Assets during the period from October 2019 to September 2022, which includes the audit period from 01 November 2019 to 18 March 2022, are shown in the following table and graph.

Table No. 02 - Gross Official Reserves Assets from October 2019 to September 2022

Month	Gross Official Reserve Assets (USD million)	Month	Gross Official Reserve Assets (USD million)
October 2019	7,780	April 2021	4,471
November 2019	7,520	May 2021	4,033
December 2019	7,642	June 2021	4,060
January 2020	7,513	July 2021	2,806
February 2020	7,942	August 2021	3,544
March 2020	7,534	September 2021	2,704
April 2020	7,210	October 2021	2,269
May 2020	6,500	November 2021	1,588
June 2020	6,695	December 2021	3,139
July 2020	7,096	January 2022	2,362
August 2020	7,430	February 2022	2,311
September 2020	6,666	March 2022	1,917
October 2020	5,856	April 2022	1,812
November 2020	5,555	May 2022	1,887
December 2020	5,664	June 2022	1,854
January 2021	4,842	July 2022	1,817
February 2021	4,583	August 2022	1,717
March 2021	4,055	September 2022	1,779

Graph No. 01 - Gross Official Reserves Assets from October 2019 to September 2022

2.2.6 The movement of Gross Official Reserve Assets during the period from 01 November 2019 to 30 April 2022, which includes the audit period from 01 November 2019 to 06 April 2022, is shown in the following table.

Table No. 03 - Movement of Gross Official Reserve Assets from 01 November 2019 to 30 April 2022

Month	Description for each use of GORA	Description for increase of GORA	Monthly net increase/ (net decrease) to the GORA (USD million)	GORA at the end of the Month (USD million)
Opinion Balance as at 31 October 2019				7,780
2019 November	Foreign loan payments USD 266.9 mn, ACU payments USD 491.2 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 92.0 mn, realized income USD 5.6 mn, foreign project loans USD 41.7 mn, IMF Receipts USD 156.6, ACU receipts USD 246.9 mn	(260)	7,520

2019 December	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 5.0 mn, FX sales swaps 109.0 mn, foreign loan payments 185.1 mn, ACU payments USD 26.4 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 1.2 mn, FX purchase swaps USD 47.0 mn, realized income USD 7.7 mn, foreign project loans USD 68.2 mn, ACU receipts USD 257.5 mn	122	7,642
2020 January	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 60.0 mn, FX sales swaps USD 70.0 mn , foreign loan payments USD 427.0 mn, SLDB payments USD 93.1 mn, ACU payments USD 493.1 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 145.0 mn, FX purchase swaps USD 30.0 mn, realized income USD 7.0 mn, foreign project loans USD 58.2 mn, SLDB receipts USD 100.0 mn, FCBU receipts USD 350.0 mn, ACU receipts USD 261.3 mn	(129)	7,513
2020 February	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 2.0 mn, FX sales swaps USD 35.0 mn, foreign loan payments USD 93.7 mn, ACU payments USD 21.6 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 14.0 mn, FX purchase swaps USD 197.0 mn, realized income USD 10.3 mn, foreign project loans USD 34.0 mn, FCBU receipts USD 50.0 mn, ACU receipts USD 249.2 mn	429	7,942
2020 March	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 175.3 mn, FX sales swaps USD 185.0 mn, foreign loan payments USD 501.6 mn, SLDB payments USD 257.1 mn, ACU payments USD 469.7 mn	FX purchase swaps USD 65.0 mn, realized income USD 13.1 mn, foreign project loans USD 551.2 mn, SLDB receipts USD 90.3 mn, FCBU receipts USD 200.0 mn, ACU receipts USD 235.8 mn	(408)	7,534
2020 April	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 82.4 mn, FX sales swaps USD 260.0 mn, foreign loan payments USD 206.4 mn, SLDB payments USD 218.0 mn, FCBU payments USD 250.0 mn, payments to International Monetary Fund (IMF) USD 6.8 mn, ACU payments USD 14.2 mn	FX purchase swaps USD 462.0 mn, realized income USD 7.9 mn, foreign project loans USD 50.7 mn, SLDB receipts USD 12.9 mn, ACU receipts USD 121.2 mn	(324)	7,210
2020 May	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 15.8 mn, foreign loan payments USD 591.4 mn, SLDB payments USD 61.9 mn, ACU payments USD 337.6	Purchase of foreign currency from the market USD 61.5 mn, realized income USD 10.1 mn, foreign project loans USD 76.5 mn, SLDB receipts USD 17.0 mn, ACU receipts USD 129.4 mn	(710)	6,500
2020 June	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 9.3 mn, FX sales swaps USD 212.0 mn, foreign loan payments	Purchase of foreign currency from the market USD 69.0 mn, FX purchase swaps USD 355.0 mn, realized income USD 9.5 mn,	195	6,695

	USD 157.1 mn, SLDB payments USD 194.7 mn, ACU payments USD 15.4 mn	foreign project loans USD 60.4 mn, SLDB receipts USD 100.0 mn, ACU receipts USD 170.0 mn		
2020 July	FX sales swaps USD 55.0 mn, foreign loan payments USD 431.7 mn, SLDB payments USD 127.6 mn, FCBU payments USD 50.0 mn, payments to IMF USD 3.62 mn, ACU payments USD 291.9 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 127.5 mn, FX purchase swaps including Reserve Bank of India (RBI) swap USD 565.0 mn, realized income USD 7.6 mn, foreign project loans and ACU fund transfer USD 310.5 mn, SLDB receipts USD 100.0 mn, FCBU receipts USD 20.0 mn, ACU receipts USD 164.0 mn	401	7,096
2020 August	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 18.0 mn, FX sales swaps USD 12.0 mn, foreign loans and ACU fund transfer USD 376.3 mn, ACU payments USD 26.5 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 156.0 mn, FX purchase swaps USD 115.0 mn, realized income USD 10.1 mn, foreign project loans USD 24.0 mn, FCBU receipts USD 50.0 mn, ACU receipts USD 410.2 mn	334	7,430
2020 September	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 10.0 mn, FX sales swaps USD 115.0 mn, foreign loan payments 473.1 mn, ACU payments USD 552.1 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 21.0 mn, FX purchase swaps USD 115.0 mn, realized income USD 7.5 mn, foreign loans USD 98.2 mn, ACU receipts USD 180.1 mn	(764)	6,666
2020 October	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 2.8 mn, FX sales swaps USD 60.0 mn, foreign loan payments USD 208.6 mn, ISB principal payment USD 1,000 mn, payments to IMF USD 3.7 mn, ACU payments USD 21.3 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 71.0 mn, FX purchase swaps USD 91.0 mn, realized income USD 7.1 mn, foreign project loans USD 93.7 mn, FCBU receipts USD 50 mn, ACU receipts USD 185.1 mn	(810)	5,856
2020 November	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 5.0 mn, FX sales swaps USD 76.0 mn, foreign loan payments USD 244.3 mn, SLDB payment USD 0.5 mn, fund transfers to ACU USD 20.0 mn, ACU payments USD 409.0 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 20.4 mn, FX purchase swaps USD 50.0 mn, realized income USD 6.0 mn, foreign project loans and ACU fund transfer USD 65.1 mn, SLDB receipts USD 86.8 mn, ACU receipts USD 211.7 mn	(301)	5,555
2020 December	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 17.0 mn, FX sales swaps USD 267.0 mn, foreign loan payments USD 166.8 mn, FCBU payments USD 125.5 mn, payments to IMF	FX purchase swaps USD 118.0 mn, realized income USD 13.5 mn, foreign project loans USD 323.1 mn, ACU receipts USD 245.6 mn	109	5,664

	USD 14.4 mn, ACU payments USD 28.4 mn			
2021 January	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 70.8 mn, FX sales swaps USD 198.0 mn, foreign loan payments USD 461.8 mn, SLDB payments USD 194.3 mn, FCBU payments USD 200 mn, payments to IMF USD 4.0 mn, ACU payments USD 364.2 mn	FX purchase swaps USD 345.0 mn, realized income USD 16.0 mn, foreign project loans USD 29.0 mn, SLDB receipts USD 48.8 mn, ACU receipts USD 249.8 mn	(822)	4,842
2021 February	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 7.0 mn, FX sales swaps USD 647.2 mn, foreign loan payments USD 105.5 mn, ACU payments USD 25.8 mn	Purchase of foreign currency from the market USD 23.4 mn, FX purchase swaps USD 161.0 mn, realized income USD 22.0 mn, foreign project loans USD 69.6 mn, SLDB receipts USD 35.0 mn, ACU receipts USD 246.9 mn	(259)	4,583
2021 March	FX sales swaps USD 150.0 mn, foreign loan payments USD 488.5 mn, FCBU payments USD 50.0 mn, ACU payments USD 475.1 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 66.9 mn, FX purchase swaps USD 147.0 mn, realized income USD 10.9 mn, foreign project loans USD 143.5 mn, ACU receipts USD 301.8 mn	(528)	4,055
2021 April	FX sales swaps USD 442.0 mn, foreign loan payments USD 370.3 mn, payments to IMF USD 3.7 mn, ACU payments USD 26.6 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 71.2 mn, FX purchase swaps USD 330.0 mn, realized income USD 19.3 mn, foreign project loans USD 572.5 mn, ACU receipts USD 252.6 mn	416	4471
2021 May	FX sales swaps USD 140.0 mn, foreign loan payments USD 255.0 mn, SLDB payments USD 693.9 mn, payments to IMF USD 14.4 mn, ACU payments USD 523.4 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 13.6 mn, FX purchase swaps USD 180.0 mn, realized income USD 3.2 mn, foreign project loans USD 54.5 mn, SLDB receipts USD 694.5 mn, ACU receipts USD 215.8 mn	(438)	4033
2021 June	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 10.0 mn, FX sales swaps USD 345.0 mn, foreign loan payments USD 152.3 mn, SLDB payments USD 178.6 mn, FCBU payments USD 25.0 mn, payments to IMF USD 14.4 mn, ACU payments USD	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 33.2 mn, FX purchase swaps USD 304.8 mn, realized income USD 0.5 mn, foreign project loans USD 142.4 mn, SLDB receipts USD 36.2 mn, ACU receipts USD 292.6 mn	27	4060

	26.2 mn			
2021 July	FX sales swaps USD 220.0 mn, foreign loan payments USD 494.5 mn, ISB payments USD 1,000 mn, SLDB payments USD 106.6 mn, FCBU payments USD 25.0 mn, payments to IMF USD 3.6 mn, ACU payments USD 31.6 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 37.5 mn, FX purchase swaps USD 165.0 mn, realized income USD 1.2 mn, foreign project loans USD 89.9 mn, SLDB receipts USD 59.4 mn, ACU receipts USD 269.0 mn	(1,254)	2806
2021 August	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 216.8 mn, FX sales swaps USD 200.0 mn, foreign loan payments USD 115.6 mn, SLDB payments USD 151.2 mn, FCBU payments USD 75.0 mn, ACU payments USD 26.5 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 49.3 mn, FX purchase swaps including first and second tranches of Bangladesh Bank (BB) swap USD 225.0 mn, realized income USD 0.5 mn, foreign project loans USD 60.2 mn, SLDB receipts USD 117.4 mn, IMF Special Drawing Rights (SDR) receipt USD 786.9 mn, ACU receipts USD 287.0 mn	738	3544
2021 September	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 43.6 mn, FX sales swaps USD 50.0 mn, foreign loan payments USD 555.3 mn, FCBU payments USD 100 mn, ACU payments USD 986.3 mn, Other payments USD 28.0 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 36.2 mn, FX purchase swaps including third tranche of BB swap USD 119.8 mn, realized income USD 0.4 mn, foreign project loans USD 206.5 mn, ACU receipts USD 260.6 mn, Funds receipt from CDB USD 309.6 mn	(840)	2704
2021 October	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 113.4 mn, FX sales swaps USD 261.0 mn, foreign loan payments USD 374.0 mn, FCBU payments USD 134.3 mn, ACU payments USD 27.1 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 40.9 mn, FX purchase swaps USD 65.0 mn, realized income USD 0.1 mn, foreign project loans USD 83.2 mn, SLDB receipts USD 5.0 mn, ACU receipts USD 273.3 mn	(435)	2269
2021 November	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 360.3 mn, FX sales swaps USD 54.0 mn, foreign loan payments USD 317.9 mn, SLDB payments USD 45.0 mn, payments to IMF USD 14.0 mn, ACU payments USD 509.1 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 61.4 mn, FX purchase swaps USD 160.0, foreign project loans USD 91.0 mn, SLDB receipts USD 45.0 mn, ACU receipts USD 269.4 mn	(681)	1588
2021 December	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 436.7 mn, FX sales swaps	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 71.1 mn, People's Bank of	1,551	3139

	USD 40.0 mn, IMF payments USD 14.0 mn, foreign loan payments 156.5 mn, FCBU payments USD 40.0 mn, ACU payments USD 35.6 mn	China (PBoC) swap USD 1,570.2 mn, FX purchase swaps USD 80.0 mn, realized income USD 21.0 mn, foreign project loans USD 226.5 mn, ACU receipts USD 318.4 mn		
2022 January	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 407.8 mn, FX sales swaps 315.0 mn, IMF payments USD 14.1 mn, foreign loan payments 456.1 mn, ISB payments USD 500 mn, SLDB payments USD 242.5 mn, FCBU payments USD 100.0 mn, ACU payments USD 648.6 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 138.5 mn, FX purchase swaps including second drawal of the RBI swap USD 694.0 mn, realized income USD 10.8 mn, foreign project loans and ACU fund transfer USD 727.6 mn, SLDB receipts USD 81.7 mn, ACU receipts USD 292.4 mn	(777)	2362
2022 February	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 185.3 mn, FX sales swaps 365.0 mn, foreign loan payments 138.4 mn, SLDB payments USD 36.2 mn, FCBU payments USD 146.0 mn, ACU payments USD 317.5 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 164.6 mn, FX purchase swaps USD 278.0 mn, realized income USD 0.1 mn, foreign project loans and ACU fund transfer USD 395.6 mn, SLDB receipts USD 15.7 mn, ACU receipts USD 266.6 mn	(51)	2,311
2022 March	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 204.3 mn, FX sales swaps 333.3 mn, foreign loan payments 724.1 mn, SLDB payments USD 465.2 mn, FCBU payments USD 10.0 mn, ACU payments USD 421.3 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 222.8 mn, FX purchase swaps USD 346.0 mn, realized income USD 12.8 mn, foreign project loans and ACU fund transfer USD 720.5 mn, SLDB receipts USD 172.6 mn, ACU receipts USD 314.3 mn	(394)	1917
2022 April	Supply of foreign currency to domestic foreign exchange market USD 248.2 mn, FX sales swaps 329.4 mn, foreign loan payments 93.1 mn, SLDB payments USD 4.0 mn, ACU payments USD 219.0 mn	Mandatory purchase of export proceeds and worker remittances USD 127.6 mn, FX purchase swaps USD 153.0 mn, realized income USD 0.2 mn, foreign project loans and ACU fund transfer USD 249.0 mn, ACU receipts USD 216.0 mn	(105)	1812

2.2.7 Details of actions taken by the CBSL to enhance the amount of Official Reserve Assets and Progress on such action during the period from 01.11.2019 to 06.04.2022 are indicated in the following table.

Table No. 04 - Actions taken by the CBSL to enhance the amount of Official Reserve Assets

Actions to Enhance Official Reserve Assets	Progress	Reference
1. Introduction of Mandatory Foreign Exchange (FX) Sales Schemes to Licensed Bank via Issuing of necessary Operating Instructions (OIs)	Since implementation of those schemes, effective from 27.01.2021 to 07.04.2022, the CBSL accumulated around USD 987 million to build-up official reserve assets	OIs dated 27.01.2021, 18.02.2021, 17.03.2021, 01.11.2021, 27,12,2021, 22.03.2022, 11.04.2022 & 25.08.2022
2. Execution of Bilateral Currency Swaps with Central Banks in other countries: • Reserves Bank of India (RBI) • Bangladesh Bank (BB) • People’s Bank of China (PBoC)	• USD 400 mn was drawn from the RBI on 31.07.2020 under the Bilateral Currency Swap Agreement (BCSA) signed between the CBSL and the RBI on 24.07.2020, in terms of the SAARC FINANCE Currency Swap Framework. This was settled on 02.02.2021 and the second drawal of USD 400 mn has taken place on 13.01.2022, which was rolled-over on 18.04.2022 for a further period of three months and became due in July 2022. Accordingly, the swap facility became payable form July 2022, and restructuring plan is yet to receive from the RBI. • USD 200mn swap facility received from the BB in	-

	August/September 2021 under the BCSA signed between the CBSL and the BB on 03.08.2021 in three tranches and roller-over twice. Subsequently, the BB has expressed its consent to extend the validity period of the agreement by one year and also to provide three additional roll-overs from May 2022 onwards. Accordingly, an Addendum to the existing BCSA signed on 31.05.2022, and the swap facility rolled-over for further three times and will be expired in February/March 2023. • CNY 10 bn (equivalent of USD 1,500 mn (approx..)) was received from the PBoC on 28.12.2021 under the BCSA signed between the CBSL and the PBoC on 19.03.2021, as a stand-by facility after various rounds of discussions and negotiations held by the Government of Sri Lanka, the Sri Lanka, Embassy in China and the CBSL with the Government of People's	

	Republic of China, Chinese Foreign Ministry and the PBoC. However due to certain conditions in the BCSA, so far the CBSL couldn't utilize the same.	
3. The CBSL absorbed foreign exchange (FX) from time to time, under the market-based intervention via RFQ (Request for Quotes), when condition of the domestic FX markets was conducive.	From 19.11.2019 to 07.04.2022, the CBSL absorbed USD 786 mn.	-
4. In January 2021, the CBSL introduced a “Fuel Sinking Fund”, where certain banks contributed to finance fuel imports and such amounts accumulated to the official reserve assets.	Under this arrangement, USD 27 mn was accumulated as of 07.04.2022 and utilized the same for financing of fuel imports of the country.	-
5. Executed buy-sell swaps with domestic banks as a measure of strengthening official reserve assets.	• Since 19.11.2019, a total of USD 3,013 mn was mobilized on a gross basis through buy-sell swaps from the domestic banks (most of these short-term swap were already matured). • It included, USD 1,075 mn in 2020 USD 1,502 mn in 2021 and USD 436 mn in 2022 until 07.04.2022	-

6. Transfer of ACU funds retained through negotiations made with ACU member states	Nov-Dec 2021 USD 515 million Jan-Feb 2022 USD 499 million Mar-Apr 2022 USD 474 million May-Jun 2022 USD 431 million Jul-Aug 2022 USD 76 million Total USD 1,995 million	All transfers were made subject to the instructions of the senior management.
7. The following measures were undertaken by the CBSL, as per the requests made by the CBSL management to obtain funds from fellow regional Central Banks under BCSAs. • A BCSA equivalent to USD 1 bn with the Qatar Central Bank (QCB)	Discussions were initiated in 2019 with the QCB for USD 1 billion equivalent QARs. Draft agreements exchanged between the QCB and the CBSL along with the legal comments from 2019. The CBSL has submitted the draft Agreement to QCB in December 2021 after incorporating two amendments suggested by QCB and with few minor changes to the draft Agreement. No official positive communication/ confirmation received thereafter regarding this	-

• A facility of USD 500 mn to USD 1 bn from the Saudi Central Bank (SCB)	swap facility as of April 2022 or to date. The CBSL has requested assistance to Sri Lanka by facilitating a Bilateral Currency Swap Arrangement of USD 500 million to USD 1 billion from the SCB in December 2021. No official positive communication/ confirmation received thereafter regarding this swap facility as of April 2022 or to date. (Since this request was made to the Governor of the SCB through then Governor of the CBSL, IOD does not have the original of the formal request.)	
• A facility of USD 500 mn to USD 1 bn from the United Arab Emirates (UAE)	The CBSL has requested assistance to Sri Lanka by facilitating a Bilateral Currency Swap Arrangement of USD 500 million to USD 1 billion from the United Arab Emirates in December 2021. No official positive communication/ confirmation	

• A BCSA of USD 1 bn from the RBI	received thereafter regarding this swap facility as of April 2022 or to date. (Since this request was made to the Governor of the UAE through then Governor of the CBSL, IOD does not have the original of the formal request.) Numbers of requests were made to the Governor of the RBI for a special swap facility of USD 1 billion, during the period from 2019 to 2022, also then President of the Government of Sri Lanka to the Prime Minister of India in 2020. No official positive communication/ confirmation received on this request as of April 2022 or to date.	

2.2.7.1 All the funds accumulated through the above action had been used for the repayment of foreign currency loans of the Government of Sri Lanka and for the importation of essential commodities to maintain the economic activities of the country at least at the bare minimum level in consideration of the acute shortage of liquidity observed in the domestic foreign exchange market. Accordingly, the above stated action of IOD would not have necessarily increased the Gross Official Reserves (GOR), although, those actions invariable facilitated to increase the liquidity level of the GOR.

2.3 Exchange Rate

2.3.1 The rate at which a currency of one country exchanges for a currency of another country is called the “exchange rate”. The exchange rate can either be expressed in terms of number of units of domestic currency per unit of foreign currency (direct quotation) as in the case of most currencies such as the Sri Lankan rupee, or the number of units of foreign currency per unit of domestic currency (indirect quotation) as in the case of some major trading currencies such as the sterling pound and the Australian dollar. When the value of the domestic currency increases in terms of another currency, it is referred to as a nominal appreciation of the domestic currency. In contrast, a decrease in the value of the domestic currency in terms of a foreign currency is known as a nominal depreciation.

2.3.2 The exchange rate plays a pivotal role in any economy. The exchange rate is important for trade and investment. The exchange rate affects the price of imports when expressed in domestic currency and the price of exports when converted into foreign currency. Therefore, the exchange rate can have an impact on a country’s inflation and serves as an indicator of external competitiveness and hence of likely developments in the Balance of Payments (BOP). The exchange rate also occupies a central position in monetary policy where it may serve as a target, an instrument or an indicator depending on the monetary policy framework adopted. Therefore, central banks or monetary authorities are given the responsibility in deciding appropriate foreign exchange policies for their countries along with the monetary and financial policy frameworks.

2.3.3 Supply and demand for foreign exchange

2.3.3.1 Usually, the supply of and demand for foreign exchange in the domestic foreign exchange market determine the external value of the domestic currency, or in other words, a country’s exchange rate. Demand for foreign exchange arises from payments required for imports of goods and services and for capital payments such as debt service payments, whereas supply of foreign exchange is determined by earnings from export of goods and services and remittances as well as from receipts related to the financial account such as foreign investment and foreign loan inflow. As such, the

demand for and supply of a currency in the foreign exchange market rest on real forces determining a country's imports, exports, workers' remittances, foreign investments and other financial flows.

2.3.4 Exchange rate regimes

2.3.4.1 Countries in the world operate under different exchange rate regimes. An exchange rate regime is the process by which a country manages its currency in respect to foreign currencies. There are two major types of exchange rate regimes at the extreme ends; namely the floating exchange rate regime, where the market freely determines the movements of the exchange rate, and the fixed exchange rate regime, which ties the value of one currency to another currency. Although countries generally maintain its exchange rate at a stable level in relation to currencies such as the US dollar or the euro under a fixed exchange rate policy, since the exchange rate of currencies such as the US dollar and the euro are determined in the market freely, even under a fixed exchange rate policy the exchange rate of these countries would be determined according to movements of major currencies in global markets. There is also a spectrum of intermediate exchange rate regimes that lie in between these two extremes, and are referred to as BBC rules-Baskets, Bands and Crawls.

2.3.4.2 Basically, the free floating or flexible exchange rate regime is said to be efficient and highly transparent as the exchange rate is free to fluctuate in response to the supply of and demand for foreign exchange in the market and clears the imbalances in the foreign exchange market without any control of the central bank or the monetary authority. As there is no obligation or necessity for intervention, the central bank is not required to maintain a large pool of international reserves. In contrast, in the fixed or managed floating (where the market forces are allowed to determine the exchange rate within a band) exchange rate regimes, the central bank is required to stand ready to intervene in the foreign exchange market and, thus to maintain an adequate amount of reserves to use at such instances.

2.3.5 Exchange rate regimes in Sri Lanka

2.3.5.1 Sri Lanka's exchange rate policy has gradually evolved from a fixed exchange rate regime in 1948 to an independently floating regime by 2001. Sri Lanka, which followed a managed floating exchange rate regime with crawling bands since 1977, shifted to an independently floating exchange rate regime in January 2001 due to the strong need of maintaining a large stock of international reserves. With this move, the Central Bank of Sri Lanka stopped buying or selling of foreign exchange at preannounced rates, but reserved the right to intervene in the market to buy and sell foreign exchange at or near market prices, as and when it deemed necessary, depending on the movements of the exchange rate. Volatility in the exchange rate is caused primarily by unstable trade and financial flows such as foreign investments as well as by expectations. As central banks also have control over the money supply and interest rates, they sometimes intervene even in freely floating foreign exchange markets by filling in shortfalls in supply and demand, which could otherwise create excessive fluctuations in the exchange rates. Central banks do so using their own stocks of foreign exchange reserves or by influencing interest rates through money market operations. The aim of intervention in a managed floating exchange rate regime is to prevent excessive volatility in the short-term and to build up the country's international reserve position in the medium-term.

2.3.6 Determination of the external value of the Sri Lankan rupee

2.3.6.1 As Sri Lanka currently follows a flexible exchange rate regime, the exchange rate of the country is determined by the supply and demand for foreign exchange in the economy. The supply of foreign exchange depends on the inflows to the economy such as export proceeds, workers' remittances, tourist earnings, direct investment flows and foreign loans while the demand for the same depends on outflows such as import payments and loan repayments. In Sri Lanka, foreign exchange earnings have persistently remained at a lower level than the demand for the same. Accordingly, a current account deficit has been a salient feature of the Sri Lankan economy.

2.3.6.2 The deficit in the current account of the balance of payments of the country would have to be met through foreign exchange inflows to the financial account. If the

deficit of the current account cannot be met through financial flows, then the exchange rate is to be depreciated as the exchange rate is expected to be an automatic adjuster under the flexible exchange rate regime. If the exchange rate is maintained at a stable rate, then a depletion of reserves would have to take place.

2.3.6.3 In addition to domestic factors, global factors such as the global demand for exports, interest rates in international financial markets and currency movements also affect the external value of the domestic currency. In particular, the recovery in the US economy and the hike in interest rates by the Federal Reserve Bank have strengthened the US dollar against other major currencies in the international market. After three weeks of Donald Trump's victory, the US dollar was 40 per cent higher against a basket of currencies of other major countries, from its lows in 2011. The reciprocal impact of this appreciation should be a depreciation of other currencies against the US dollar.

2.3.6.4 Therefore, maintaining a stable exchange rate against the US dollar cannot be considered as a sustainable approach since this would lead to an overvaluation of the Sri Lankan rupee which would in turn reduce the competitiveness of our exports. At the same time, Sri Lanka does not have the capacity to intervene on a continuous basis through the supply of foreign currency due to the fact that the country has only a limited amount of international reserves which have largely been raised through debt creating sources. Using reserves accumulated through borrowed funds to defend the exchange rate is even more costly for the economy.

2.3.7 Advantages and disadvantages of depreciation of exchange rate

2.3.7.1 Allowing the exchange rate to depreciate is not necessarily a bad approach in economic management. However, popular belief is that a depreciation of the Sri Lankan rupee against other foreign currencies would only increase the outstanding stock of foreign debt, debt service payments and prices of imported goods and services. Nonetheless, a depreciation of the exchange rate can also have a positive impact on the economy.

- 2.3.7.2 Depreciation of the exchange rate has a positive impact on the country's trade deficit as it makes imports more expensive for domestic consumers and exports cheaper for foreigners. Such a policy would encourage domestic consumers to consume domestically produced alternative goods. More importantly, depreciation of the exchange rate would improve export competitiveness of the country as the depreciated exchange rate would lower the cost of goods exported from that country to the rest of the world. The combined effect of an exchange rate depreciation on imports and exports would boost domestic demand for alternative domestically produced goods and foreign demand for our exports, thus favourably contributing to enhancing exports, employment and economic growth in the country.
- 2.3.7.3 An exchange rate depreciation can also impact government operations in the areas of revenue, expenditure, government borrowings in foreign currency, debt service payments and outstanding government debt. Depreciation would enhance revenues from import related taxes, especially if the country imports more of essential goods. Further, depreciation of the exchange rate would result in a higher amount of local currency for a given amount of foreign currency borrowings of the government.
- 2.3.7.4 Despite such positive effects, depreciation of the exchange rate could also have some negative effects, especially in terms of increase in expenditure on the imports including capital goods which are crucial for the long term growth of the country. In addition, depreciation of the external value of the domestic currency would lead to an increase in the domestic currency value of the outstanding stock of external debt of the country. However, even if the domestic currency value of the outstanding stock of external debt increases, the country will only have to service a certain portion of that debt stock in a year.
- 2.3.7.5 Further, if loans are obtained in foreign currency, these loans and their interest component can be settled only if incomes are received in foreign currency or if additional loans are obtained in foreign currency. Even though the value of the rupee in terms of the foreign currency changes by any amount, the foreign currency equivalent of loans and the interest to be repaid would not change. Therefore, comments that the external debt burden of the government has increased significantly

due to the depreciation of the rupee are misinterpretation of facts. The comments that if such a depreciation of the rupee did not arise, the government could have saved billions and this money could have been used for other mega development projects are not correct. If the exchange rate is overvalued/appreciated especially for a country like Sri Lanka, which continues to record a budget deficit and imposes significant tariffs on foreign trade, the budget deficit would further expand and this would necessitate to borrow more from domestic and external sources to finance the budget deficit.

2.3.7.6 As such, though the net effect is difficult to be evaluated accurately, it is important to understand that depreciation of the rupee has not only negative implications, but also positive implications on the Sri Lankan economy. The positive effects of the depreciation of the exchange rate would contribute in reducing the impact of negative effects of the depreciation, but sometimes, the negative effects can be exceeded by the positive effects. As such, the most important message is that the negative effect of allowing the exchange rate to depreciate is not that significant compared to negative consequences of maintaining an overvalued exchange rate and shocks to the economy if the Central Bank suddenly moves out of the foreign exchange market after maintaining the external value of the rupee stable for an extended period.

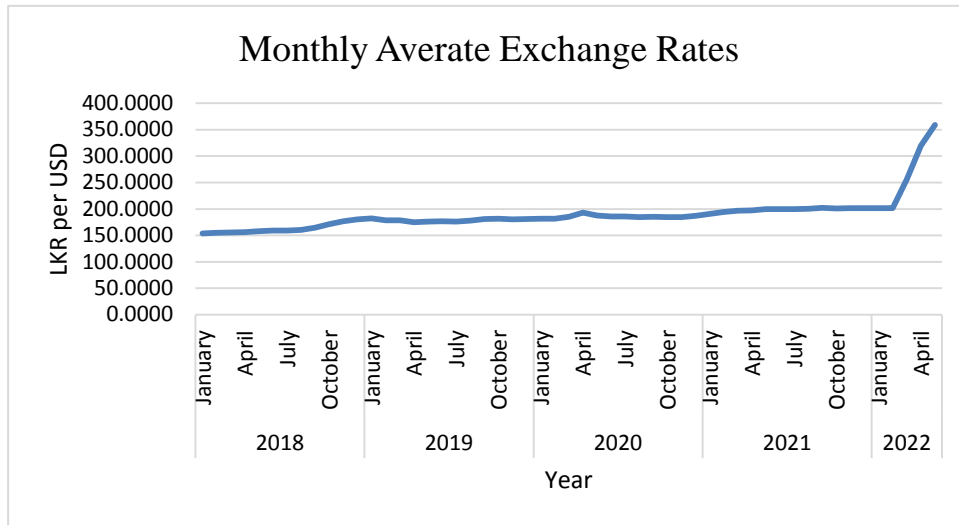
2.3.7.7 Sri Lanka has had numerous such experiences with the most recent events been in 2011/2012 and 2015. Total supply of foreign exchange to the market by the Central Bank amounted to US dollars 3,184 million during 2011, and US dollars 977 million during the first two months of 2012, until greater flexibility was allowed in the determination of the exchange rate in February 2012. In spite of this considerable loss of reserves, the Sri Lankan rupee depreciated from Rs. 113.90 at end 2011 to Rs. 132.55 against the US dollar by 26 April 2012, a depreciation of 14.07 per cent. Similarly, in 2015, the Central Bank supplied US dollars 1.9 billion in net terms during the year before deciding to allow more flexibility in the determination of the exchange rate on 3 September 2015, which was followed by a depreciation of 4.8 per cent against the US dollar by end September.

2.3.7.8 In this context, the most prudent policy stance would be to allow the exchange rate to be determined flexibly, according to supply and demand conditions for foreign exchange in the market. Accordingly, this would ease the pressure on the exchange rate. However, as the Central Bank has intervened in the domestic foreign exchange market to prevent a sharp volatility of the Sri Lankan rupee, any decision to move away from this policy would lead to a sharp depreciation immediately before stabilizing thereafter. Further, allowing the exchange rate to be determined according to market forces would not necessarily lead to a continuous depreciation of the rupee. The exchange rate could also appreciate if the country receives a substantial amount of foreign currency inflows. This could help the country to build up international reserves in the medium to long term. The most sustainable inflows in this regard would be earnings from exports of goods and services as well as long term foreign inflows such as foreign direct investments. Some countries in the Asian region, which lagged behind Sri Lanka a decade ago, are now growing at a faster rate benefitting from higher export earnings and/or inflows of export oriented foreign direct investments. Accordingly, maintaining a competitive exchange rate aimed at promoting Sri Lankan exports in the international market and attracting foreign direct investment to Sri Lanka, will remain vital in promoting the country as a globally competitive export-led economy.

2.3.8 Behavior of Exchange Rate

2.3.8.1 The movement of monthly average exchange rates from January 2018 to May 2022 published by Central Bank of Sri Lanka in its website are depicted in the below graph.

Graph No. 02- Movement of monthly average exchange rates (January 2018 to May 2022)

2.3.8.2 The Sri Lanka rupee was maintained broadly at stable levels during 2021 and in early 2022, before being allowed an adjustment in the exchange rate in early March 2022. The rupee exhibited some volatility exerting pressure to depreciate, particularly during the first four months of 2021 due to limited foreign currency liquidity in the domestic foreign exchange market. This was largely due to dried up foreign exchange inflows in the form of both debt and non-debt flows amidst continued outflows to meet import bills and the debt servicing requirements of the Government. The Central Bank's intervention in the domestic foreign exchange market and the continued use of moral suasion helped stabilise the external value of the Sri Lanka rupee during the remainder of the year, and the first few months of 2022. Accordingly, with the engagement of the Central Bank, supported by the LCBs, the weighted average spot exchange rate in the interbank market remained broadly stable during the latter part of 2021 at around Rs. 200 - 203 per US dollar.

2.3.8.3 The transaction volumes in the domestic foreign exchange market further declined in 2021. Accordingly, the volume of interbank foreign exchange transactions declined to US dollars 12,160 million in 2021, in comparison to US dollars 18,408 million in 2020. The total volume of spot exchange transactions declined significantly to US dollars 5,852 million (48.1 per cent of total transactions) in 2021, in comparison to US dollars 10,445 million in 2020. The total volume of forward transactions also

decreased to US dollars 6,308 million in 2021 from US dollars 7,964 million in 2020. Meanwhile, the Central Bank intervened in the domestic foreign exchange market by way of supplying US dollars 747 million on a net basis in 2021. The net figure was the result of the supply of US dollars 1,253 million and the purchase of US dollars 506 million during the year. Moreover, the Central Bank continued to intervene in the domestic foreign exchange market during the first quarter of 2022 by supplying US dollars 265 million, on a net basis.

2.4 Issuing of International Sovereign Bonds

2.4.1 Legal Background for obtaining and settlement of foreign borrowings

2.4.1.1 Foreign Loan Act No. 29 of 1957 (as amended).

“Foreign loan” means a loan in any currency granted to the Government of Sri Lanka or to a public corporation or public enterprise -

- a) by a foreign Government or the agency of a foreign Government, or
- b) by any international organization, or
- c) by a person or body of persons outside Sri Lanka, whether corporate or unincorporated, as may be approved by the Government of Sri Lanka in generally or in respect of a particular transaction

and includes any sum of money which the Government of Sri Lanka or the public corporation or public enterprise, as the case may be, undertakes to pay any such foreign Government, agency, organization, person or body of persons that discharges any liability of the Government of Sri Lanka or the public corporation or public enterprise, as the case may be, in respect of any transaction between the Government of Sri Lanka, public corporation or public enterprise, as the case may be, and any person outside Sri Lanka.

As per the Section 2 of the above Act, the President or any person specially authorized by him in that behalf may, in the name and on behalf of the Government of Sri Lanka, sign -

- a) an agreement relating to a foreign loan to the Government of Sri Lanka;

- b) a guarantee by the Government of Sri Lanka relating to a foreign loan to a public corporation or public enterprise; and
- c) any contract, bond, promissory note or other document required by such agreement or guarantee to be executed by the Government of Sri Lanka.

Furthermore, In terms of Section 3 of the Act, all sums payables by the Government of Sri Lanka -

- a) Under an agreement relating to a foreign loan to the Government of Sri Lanka;
  - b) In terms of a guarantee relating to a foreign loan to a public corporation or public enterprise; and
  - c) Under any contract, bond or promissory note executed pursuant to such agreement or guarantee,
- are hereby charged on the Consolidated Fund.

2.4.2 International Sovereign Bonds are issued by the Central Bank of Sri Lanka under provisions of the Foreign Loan Act No 29 of 1957 (as amended) on behalf of the government of Sri Lanka. The process of issuance of International Sovereign Bonds is handled by a Steering Committee consisting of officers of the Ministry of Finance and the Central Bank of Sri Lanka, appointed by the Cabinet of Ministers with the assistance of Technical Evaluation Committee consisting of officers of the Ministry of Finance and the Central Bank of Sri Lanka, appointed by the Cabinet of Ministers and joint lead managers and book runners who were appropriately selected with the approval of the Monetary Board and the Cabinet of Ministers based on a competitive evaluation procedure.

2.4.3 **Process relating to Debt Servicing on International Sovereign Bonds**

According to the Operational Manual (Approved by the Monetary Board) of the Public Debt Department, following tasks are performed by the Back Office of the Public Debt Department in relation to the serving of International Sovereign Bonds.

- a) After receiving payment advice for relevant ISB, Back Office immediately cross checks with the data base available at Back Office to verify whether the due payment details are valid and has not been paid already.

- b) Then, prepare an Invoice Booking Form for the payment and attach the payment advice, Account details and relevant Monetary Board approval or Governor's Approval for the relevant Bond issuance.
- c) After verifying the payment, get the authorization from Superintendent of Public Debt and send the original documents to the Finance Department for effecting the payment while the photocopies are filed in the relevant file.
- d) Finally update of the Database accurately.

2.4.4 The aforementioned international Sovereign Bond had been issued on 18 July 2016 under International Security Identification Number (ISIN) USY8137FAG38 at the coupon interest rate of 5.75 per cent. The maturity date of the Bond was 18 January 2022. According to the Press Release published by Public debt department on 12 July 2016, this bond sawed allocations of 35 per cent to the U.S., 37 per cent to Europe, and the remaining 28 per cent to Asia. By investor type, the split was 85 per cent to fund managers, 8 per cent to insurance and pension funds, 3 per cent to banks, and 4 per cent to private banks.

2.4.5 According to the offering circular dated 11 July 2016, the full faith and credit of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka will be pledged for the due and punctual payment of the principal of, and interest on, the Bonds.

2.4.6 Details of financing to settle the International Sovereign Bond of USD 500 million on 18 January 2022

2.4.6.1 The letter dated 18.01.2022 sent by then Secretary to the Treasury and addressed to then Governor of the Central Bank of Sri Lanka stated following.

“an International Sovereign Bond (ISB) of USD 500 Mn and interest thereon is to be settled on 18.01.2022. Due to the current constrains in the Treasury cash flow it has been decided to finance the above USD requirements by way of Treasury bill subscribed by the Central Bank of Sri Lanka. As such please take necessary actions to issue Treasury bill equivalent to the maturing ISB of USD 500 Mn and the due interest of USD 48.5 Mn on value date 18.01.2022 and credit the proceeds to the

DST's rupee A/C 50516, to enable to obtain required USD proceeds for the above debt service payment.”

2.4.7 The Press release published by Central Bank of Sri Lanka dated 11 October 2021 under the title of “ Sri Lanka's International Sovereign Bonds maturing in 2022 quoted at discounted prices, but volumes not available for purchase”. The press Release stated following.

2.4.7.1 As per the “6-month Road Map for Ensuring Macroeconomic and Financial System Stability” presented by the Central Bank of Sri Lanka on 01.10.2021, the International Sovereign Bond (ISB) exposure is to be gradually reduced to around 10 per cent of Gross Domestic Product (GDP) over the next 3 years. In line with this objective, having observed the discounted prices at which the upcoming January and July 2022 ISB maturities were trading during the month of September 2021, the Central Bank explored the possibility of executing a buy-back exercise in consultation with a number of International Banks and Lead Arrangers. The January 2022 ISB maturity which peaked to 69 per cent yield levels on 24.09.2021 gradually reduced to 47 per cent levels on 01.10.2021 and currently trades at 40 per cent levels.

2.4.7.2 Nevertheless, based on market information, it was observed that there was no tangible interest from the bond holders to sell the January 2022 ISB maturities at the discounted price that prevailed during the latter part of September 2021, thereby indicating that buying back a significant volume in order to enjoy a reasonable cost benefit to the issuer would not be possible. The inquiries also revealed that not even 5 per cent of the outstanding January 2022 ISB maturity was available for sale at the discounted prices that were quoted. Overall, the Central Bank observations on the attempted buy-back initiative are as follows:

- a) The volume of ISBs that would be sold by ISB investors at the discounted prices that prevailed towards the latter part of September 2021, is highly insignificant. Hence, any attempt by the issuer to buy the very small volume available will not be fair by the large number of ISB holders who wish to hold the ISBs to maturity.

- b) It is clear that the large majority of ISB holders are not ready to part with the above GOSL ISBs unless prices are at par or closer to par. Hence, a buy-back initiative will also not result in any significant price or coupon benefit to the issuer.
- c) The above mentioned investor behaviour signifies the continuing confidence of the ISB holders regarding the ability of the issuer (GOSL) to honour its obligations and maintain its unblemished record of debt servicing. Therefore, the concerns raised by certain quarters regarding a possible vulnerability in 2022 are clearly not reflected by this investor sentiment.
- d) The continuing investor preference seems to be to hold the above GOSL ISBs. Hence, the Central Bank's initiative to proceed with a buy-back of the 2022 ISBs will not yield a successful outcome, given the appetite of ISB holders to hold the GOSL ISBs.

2.5 **Fiscal policies of the Government**

2.5.1 As per the Note to Cabinet dated 26 November 2019 by the then President, Mr. Gotabhaya Rajapaksa, it is stated that at the recently concluded Presidential Election he had promised the people of Sri Lanka that the tax system of the country will be simplified with a view to creating a simple, transparent and efficient framework that will provide an enabling environment for consumers, working population, entrepreneurs and tax paying community to engage in their activities while ensuring tax compliance. Accordingly, as a matter of priority, he had recommended the implementation of following measures pending parliamentary approval for amendments to the relevant tax statutes.

- a) Replace the 15 per cent VAT and 2 per cent NBT on Goods and Services at 8 per cent with effect from December 1st, 2019.
- b) VAT on banking, financial services and insurance to be maintained at 15 per cent and NBT on such services to be removed along with the proposal No. 1.
- c) Tax free threshold for turnover for VAT to be raised from Rs. 1 Mn per month to Rs. 25 million per month or Rs. 300 Mn per annum along with the

implementation of proposal 1 to provide immediate relief particularly to small and medium businesses in all sectors in the economy.

- d) Tourism business will be treated as export for zero rate provided that 60 per cent of turnover is sourced from local supplies. Tourism industry will be beneficial to local agriculture and locally made manufacturing businesses.
- e) Construction Industry to be placed on 14 per cent income tax instead of 28 per cent.
- f) Farm income from agriculture, fishing & livestock to be made income tax free to motivate those engaged in agricultural farming including fish and livestock farming to get the maximum production from the already commenced 2019/2020 Maha season which has been blessed by favorable weather.
- g) Tax imposed on religious institutions to be removed with effect from 1st December 2019.
- h) Pay As You Earn (PAYE) taxes to be removed for those earning on all inclusive monthly income of Rs. 250,000/= in place of current ceiling of Rs. 125,000/= per month for all public and private sector employees with effect from 1st January 2020.
- i) Withholding Tax on interest income to be removed for those monthly interest income less than Rs. 250,000.
- j) Monthly income in excess of Rs. 250,000/= in any source of income will be liable to pay personal income tax at progressive weights of 6 per cent, 12 per cent, 18 per cent for every Rs. 250,000/= tax slabs.
- k) Sri Lankans providing professional services for the receipt of foreign currency, the foreign currency earning to be exempted from income tax with effect from 1st December 2019.
- l) IT and enabling services to be made tax free from all taxes.
- m) Telecommunication Levy to be reduced by 25 per cent.

As per the said Note, it is possible that the proposed measures will have some reduction in revenue. However potential benefits from re-engineering the tax system will eventually revive revenue.

His immediate priority is to revive the economy. The 2019/ 20 Maha season is a good start. Confidence building tax policy regime and efficient government machinery will be driving force in this process. The proposed tax measures will enable overall price reduction and business friendly economic environment.

As it will take some time to recoup government revenue, it is necessary to go-slow on public spending in order to manage fiscal imbalances. He urged the line Ministries and agencies to curtail all non-essential and non-priority expenditure including those spent on vehicles, travel, building, facilities etc. The government expenditure including those incurred by semi-government agencies and SOEs should also decline as taxes on goods and services are to be lower.

Therefore, he requested the Minister of Finance, Economy & Policy Development to take appropriate action to implement this programme.

2.5.2 Approval was granted for the above priority measures in the Cabinet meeting held on 27 November 2019.

2.5.3 The Inland Revenue Department had estimated the potential reduction of tax income due to the above tax amendments in estimating the tax income for the year 2020 after making the above tax amendments and such estimated tax income along with tax income collected for the years 2019, 20220 ns 2021 are given in below table.

Table No. 05 - Tax Revision

Effective Date of Tax Revision	Tax Revision	Expected tax reduction for 2020	Actual Tax Collected for 2019	Actual tax Collected for 2020	Actual tax Collected for 2021
		Rs. million	Rs. million	Rs. million	Rs. million
2019/12/01	Reducing VAT rate to 8 per cent from 15 per cent	167,417	443,877	233,786	308,213

2019/12/01	Removing of NBT	105,186	105,186	3,740	599
2019/12/01	Removing of Carbon tax	-	-	-	-
2019/12/01	Telecommunication Levy was reduced to 11.25 per cent from 15 per cent.	-	15,067	10,804	11,048
2012/12/06	Concessionary rates and exemptions were granted on the importation of selected items.	-	-	-	-
2020/01/01	The threshold for registration of VAT was increased to Rs. 300 million per annum from Rs. 12 million per annum and Information technology and enabling services were exempted from VAT.	34,425	-	-	-
2020/01/01	Removing of ESC	55,301	55,301	14,950	728
2020/01/01	WHT on any payments made to any resident person was removed except the following; - WHT at the rate of 14 per cent on the amounts paid as winning from lottery, reward, betting or gambling - WHT at the rate of 2.5 per cent on sale of any gem at an auction conducted by the National Gem and Jewellery Authority - WHT on payments made to any non-resident person	40,361	50,350	9,989	12,410
2020/01/01	PAYE on any employment receipts to any resident or non-resident person was removed. Accordingly, such employment receipts are	34,471	49,445	14,973	15,353

	subject to personal income tax at the rates of 6 per cent, 12 per cent and 18 per cent.				
2020/01/01	Personal income tax rates were revised to 6 per cent, 12 per cent and 18 per cent from 4 per cent, 8 per cent, 12 per cent, 16 per cent, 20 per cent and 24 per cent. The tax-free threshold was increased to Rs. 3 million per annum for any income from Rs. 1.2 million per annum for employment income and Rs. 500,000 per annum for personal income. Further, income tax slabs were increased to Rs. 3 million per annum from Rs. 600,000 per annum	2,004	11,514	13,517	20,950
2020/01/01	Corporate income tax rates were revised as follows with effect from 01 January 2020: - standard corporate income tax rate was reduced to 24 per cent from 28 per cent - corporate income tax rate applicable for the construction industry was reduced to 14 per cent from 28 per cent - corporate income tax rate applicable for the manufacturing industry was revised to 18 per cent	25,555	225,828	206,816	249,837
2020/01/01	Debt Repayment Levy (DRL) was removed.	28,674	28,674	3,002	8
	Total	493,394	985,242	511,577	619,146

2.6 Credit Rating

2.6.1 The determination of interest rate on foreign loans is mainly affected by ratings issued by credit rating agencies pertaining to the obtaining of long-term foreign exchange in Sri Lanka. The main ratings agencies are Moody's Investor Service, Standard and Poor's and Fitch Ratings. Ratings issued by those agencies pertaining to the obtaining of long-term foreign exchange in Sri Lanka from year 2016 to September 2022 are given in the following Table.

Table No. 06 - Ratings issued by those Agencies pertaining to the obtaining Long-Term Foreign Exchange in Sri Lanka from year 2016 to September 2022

Issue Date	Credit rating Agency		
	Fitch Ratings	Moody's Investor Service	Standard & poor's
19.05.2022	RD (Restricted Default)		
25.04.2022			SD (Select Default)
18.04.2022		Ca Stable	
13.04.2022	C		CC Negative
12.01.2022			CCC Negative
17.12.2021	CC		
28.10.2021		Caa2 Stable	
19.07.2021		Caa1 Under Review for downgrade	
11.12.2020			CCC+Stable
17.11.2020	CCC		
28.09.2020		Caa1 Stable	
20.05.2020			B-Stable
24.04.2020	B-Negative		
17.04.2020		B2 Under Review for downgrade	

14.01.2020			B Negative
18.12.2019	B Negative		
27.09.2019	B Stable		
04.12.2018			B Stable
03.12.2018	B Stable		
20.11.2018		B2 Stable	
26.07.2018		B1 Negative	
06.02.2018	B+ Stable		
12.12.2017		B1 Negative	
20.11.2017			B+ Stable
09.02.2017	B+ Stable		
20.06.2016		B1 Negative	
10.03.2016			B+ Negative
02.29.2016	B+ Negative		

2.6.2 Definitions of Codes relating to ratings indicated in the above Table above are as follows.

Table No. 07 - Definitions of Codes related to ratings

Symbol	Definition of Codes		
	Fitch Ratings	Moody's Investor Service	Standard and Poor's
B	Material default risk is present, but a limited margin of safety remains.	Considered speculative and are subject to high credit risk.	More vulnerable to nonpayment than obligations rated "BB".

CCC	Substantial credit risk - Very low margin for safety. Default is a real possibility.	-	Currently vulnerable and dependent on favorable business, financial and economic conditions to meet financial commitments.
Caa	-	Judged to be speculative of poor standard and are subject to very high credit risk.	-
Ca	-	Highly speculative and are likely in or very near default, with some prospect of recovery in principal and interest.	-
CC	Very high levels of credit risk - Default of some kind appears probable.	-	Highly vulnerable; default has not yet occurred, but is expected to be a virtual certainty.
C	Near default - A default or default-like process has begun, or the issuer is in standstill, or for a closed funding vehicle, payment capacity is irrevocably impaired.	-	-

D	-	-	Payment default on a financial commitment or reach of an imputed promise; also used when a bankruptcy petition has been filed.
RD	RD' ratings indicate an issuer that in Fitch's opinion has experienced an uncured payment default or distressed debt exchange on a bond, loan or other material financial obligation, but has not entered into bankruptcy filings, administration, receivership, liquidation, or other formal winding-up procedure, and has not otherwise ceased operating.	-	-

2.6.3 The key points pointed out by credit rating agencies that have had a major impact on the above lower ratings and press releases issued by the Ministry of Finance are given below.

Table No. 08 - Factors Affected for Low Level Ratings

Ratings	Factors Affected	Response of the Ministry of Finance and the Central Bank of Sri Lanka
Fitch Ratings, 18/12/2019, B negative	Newly appointed President Gotabhaya Rajapakse announced sweeping tax cuts soon after taking	-

	office, including a revision of the value-added tax (VAT) rate to 8% from 15% (the rate applicable to financial services has been kept at 15%), an increase in the liable limit for VAT registration to LKR300 million, scrapping of the nation building tax, lowering the income tax rate for the highest income bracket to 18%, from 24%, and changing the withholding tax regime, among others.	
Standard and Poor's, 14/1/2020, B negative	Report is not made available.	-
Moody's Investor Service, 17/4/2020, B2 Under Review for downgrade	The decision to place Sri Lanka's ratings on review for downgrade is prompted by Moody's assessment that the acute tightening in global financing conditions, fall in export revenue, and sharp slowdown in GDP growth as a result of the global coronavirus outbreak exacerbate Sri Lanka's existing government liquidity and external vulnerability risks, raising risks of heightened financing stress and macroeconomic instability. Moreover, the economic and financial shock will further dim medium-term prospects for reforms that would meaningfully strengthen Sri Lanka's	-

		fiscal and external position.	
Fitch Ratings, 24/04/2020, negative	B-	The shock to Sri Lanka's economy from the coronavirus pandemic will exacerbate already-rising public and external debt sustainability challenges following tax cuts and an associated shift in fiscal policy during late last year. The pandemic will especially hurt the tourism sector, which, combined with weaker domestic demand, will further damage Sri Lanka's public and external finance metrics.	-
Moody's Investor Service, 28/09/2020, Caa1 Stable		Heightened liquidity and external risks stem from Sri Lanka's limited secured funding sources to meet its material external debt service payments over the coming years, during which period market refinancing will remain vulnerable to shifts in investor sentiment. At the same time, fiscal and external pressures will continue to limit the scope for reforms to address long-standing credit vulnerabilities, denoting weakening institutions and governance, an important driver of today's rating action.	<u>Ministry of Finance</u> This downgrade and the report fail to do justice to the ground reality of the ongoing rapid economic recovery backed by vastly improved business confidence arising from the return of political and policy stability after laps of 5 years. Such announcement is also unwarranted especially at a time when the new Government is about to announce its budget for 2021. Sri Lanka experienced initial capital outflows, exchange rate depreciation, slowdown in activity and pressure on

		Government finances, in response to the effects of Covid -19. Exchange rate has sharply appreciated since mid-April, and remains stable at appreciated levels allowing the Central Bank to accumulate reserves through market purchases of foreign exchange. Sri Lanka's policy environment remains facilitative of enabling high economic growth of the ongoing rapid economic recovery backed by vastly improved business.
Fitch Ratings, 27/11/2020, CCC	Sri Lanka's increasingly challenging external-debt repayment position over the medium term. In particular, a sharp rise in the sovereign debt to GDP ratio associated with the coronavirus shock and narrowing financing options have heightened debt sustainability risks.	<u>Ministry of Finance</u> We do not accept this downgrade as it fails to recognize the robust policy framework of the new Government. FR has ignored several key proposals presented in the Government Budget 2021. Sri Lanka experienced initial capital outflows, exchange rate depreciation, slowdown in activity and pressure on Government finances, in response to the effects of

		Covid -19. The new legal framework conducive to promote commercial services and investment in Port City project is scheduled to begin in 2021. The exchange rate remains broadly stable and the CBSL was able to absorb foreign exchange of over USD 500 MN on a gross basis since May 2020.
Standard and Poor's, 11/12/2020, CCC+ Stable	The economic fallout from the coronavirus pandemic, which has narrowed the government's fiscal space and capacity to generate income through various sectors such as tourism and has exacerbated risks to debt servicing capacity.	-
Moody's Investors service 19/07/2021, Caa1 Under Review for downgrade	The decision to place the ratings under review for downgrade is driven by Moody's assessment that Sri Lanka's increasingly fragile external liquidity position raises the risk of default. This assessment reflects governance weaknesses in the ability of the country's institutions to take measures that decisively mitigate significant and urgent risks to the balance of payments. Although the government has secured	<u>Ministry of Finance</u> GOSL expressed surprise over this action. GOSL has taken all measures to repay the ISB maturity of USD 1000 million due in end July 2021. This was reemphasises need for GOSL to revisit its relationships with rating agencies.

	some financing, mainly from bilateral sources, its financing options remain narrow with borrowing costs in international markets still prohibitive. Absent large and sustained capital inflows through a credible external financing strategy, Moody's expects Sri Lanka's foreign exchange reserves to continue declining from already low levels, further eroding its ability to meet sizeable and recurring external debt servicing needs, and increasing balance of payment risks. Extremely weak debt affordability -- with interest payments absorbing a very large share of the government's very narrow revenue base -- compounds the debt repayment challenge.	
Moody's Investors Service 28/10/2021, Caa2 Stable	The absence of comprehensive financial to meet the government's forthcoming significant maturities, in the context of very low foreign exchange reserve, raises default risk. In turn, this assessment reflects governance weaknesses in the ability of the country's institution to take measures that decisively mitigate significant and urgent risk to the balance of payment. External liquidity risks remain	<u>Central Bank of Sri Lanka</u> The Government of Sri Lanka (GOSL) wishes to express strong displeasure on the recent assessment by Moody's Investors Service (Moody's) that led to the rating action, after being placed under review for downgrade three months ago in a similar fashion.

	heightened. A large financing envelope that Moody's considers to be secure remains elusive and the sovereign continues to rely on piecemeal funding such as swap lines and bilateral loans, although prospects for non-debt generating inflows have improved somewhat since Moody's placed Sri Lanka's rating under review for downgrade. Persistently wide fiscal deficits due to the government's very narrow revenue base compound this challenge by keeping gross borrowing needs high and removing fiscal flexibility.	
Fitch Ratings 17/12/2021, CC	Report was not made available.	<u>Central Bank of Sri Lanka</u> Fitch Ratings (Fitch), in a rather hasty move, downgraded Sri Lanka's international sovereign rating on 17 December 2021, demonstrating its failure to recognise the positive developments taking place in Sri Lanka, in an environment in which the entire world is grappling with multiple waves of the COVID-19 pandemic.
Standard & Poors, 12/01/2022, CCC Negative	Sri Lanka's external position continues to weaken owing to elevated external obligations and	<u>Central Bank of Sri Lanka</u> This move demonstrates repetitive nature in which

	uneven access to financing. Foreign exchange resources will be further pressured over the coming quarters by additional external sovereign debt maturities and current account requirements. There is a rising probability of sovereign default scenarios playing out over the next 12 months in the absence of an unforeseen positive development, And the outlook is negative.	S&P and other rating agencies acted to initiate rating actions just prior to the settlement of ISB obligations. S&P's action also fails to recognise the positive developments taking place in Sri Lanka, in an environment in which the entire world is grappling with repeated waves of the COVID19 pandemic.
Fitch Ratings, 13/04/2022, C	Announcement made by the Ministry of Finance on 12 April 2022 that it has suspended normal debt servicing of several categories of its external debts, including bonds issued in the international capital markets and foreign currency-denominated loan agreements or credit facilities with commercial banks or institutional lenders.	-
Standard and Poor's,13/04/2022 , CC (Negative)	Looming default on some affected obligations. The rating action follows the troubled Island nation's announcement on the suspension of normal external debt servicing.	-
Moody's Investors service,18/04/2022, Ca (Stable)	The suspension would lead to "will lead to a series of defaults with the first coupon payments for the government's international bonds	-

	coming due today, 18 April 2022.”	
Standard and Poor’s, 25/04/2022, SD (Selective Default)	On April 18, missed interest payments on its \$1.25 billion international sovereign bonds maturing in 2023 and 2028)	-
Fitch Ratings, 19/05/2022, RD (Restricted Default)	Expiry of 30 days grace period for payment of coupon interest payable by 18 April 2022 for two international sovereign bonds.	-

2.6.4 In the issuance of International Sovereign Bonds, ratings are provided by aforesaid credit rating agencies relating to each bond issuance and the Joint Partners (Joint Lead Managers and Book Runners involved in the transaction) issue conditions and initial price guidelines for each sovereign bond based on those ratings. The final yield rates of sovereign bonds are determined by taking those initial price guidelines into consideration as well. Details on International Sovereign Bond issued from the year 2016 to the year 2019 such as ratings issued by credit rating agencies, initial price guidelines issued by the Joint Partnership and the final yield rates are given in the Table below (International sovereign bonds have not been issued in years 2020 and 2021).

Table No. 09 - Details of International Sovereign Bonds Issued - 2016 - 2019

Date of Issue	Maturity date	Maturity Period (Years)	Yield rate %	Issued Amount (US\$ Million)	Credit Rating Agency			Price Guidance %
					Fitch ratings	Moody's Investor Service	Standard & Poor's	
18/07/2016	18/07/2026	10.0	6.825	1,000	B+	B1	B+	7.125
18/07/2016	18/01/2022	5.5	5.75	500				6.125
11/05/2017	11/05/2027	10.0	6.20	1,500	B+	B1	B+	6.625
18/04/2018	18/04/2023	5.0	5.75	1,250	B+	B1	B+	6.0
18/04/2018	18/04/2028	10.0	6.75	1,250				7.0
14/03/2019	14/03/2024	5.0	6.85	1,000	B	B2	B	7.2
14/03/2019	14/03/2029	10.0	7.85	1,400				8.2
28/06/2019	28/06/2024	5.0	6.35	500	B	B2	B	6.6
28/06/2019	28/03/2030	10.9	7.55	1,500				7.8

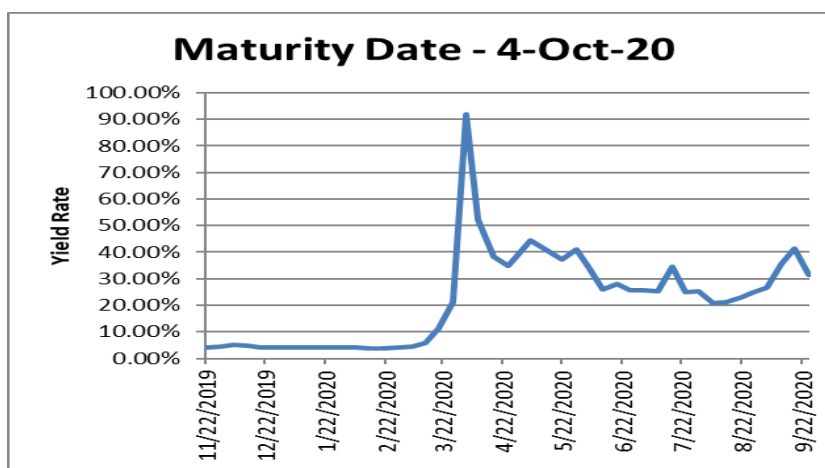
2.6.5 Similarly, yield rates for international sovereign bonds in the secondary market are determined by the ratings issued by credit rating agencies on Sri Lanka's ability to obtain long-term foreign exchange. Those secondary market yield rates are the main basis for the yield rates determined at the primary issuance of an international sovereign bond. The behavior secondary market yield rates of international sovereign bonds which are matured during the audit period or thereafter, from the week ending 22 November 2019 to week ending 8 April 2022 are as follow.

Table No. 10 - The Secondary Market yield rates of International Sovereign Bonds to be matured in future.

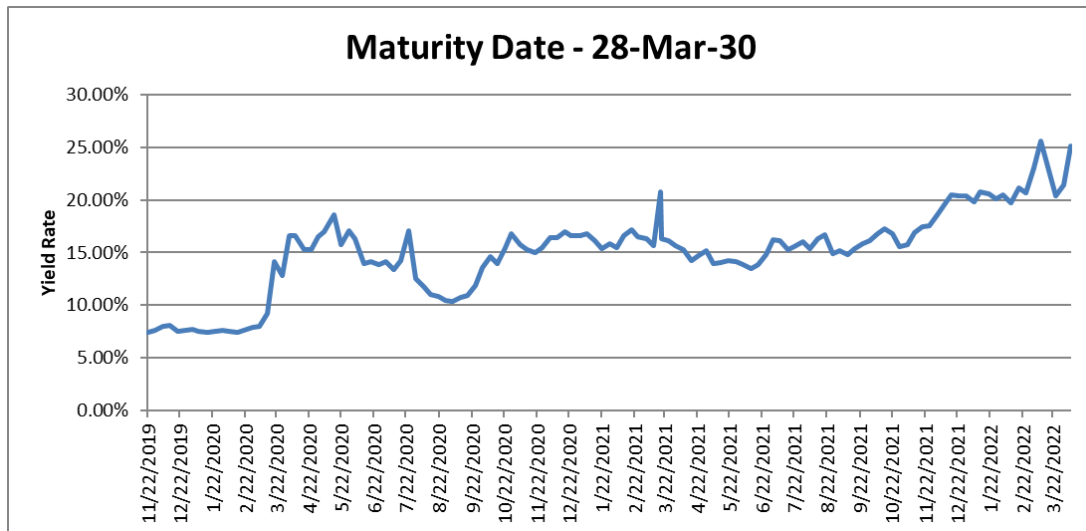
Maturity Date	Coupon Rate	Secondary Market Yield Rate													
		22-Nov-19	6-Mar-20	13-Mar-20	20-Mar-20	27-Mar-20	3-Apr-20	9-Apr-20	17-Apr-20	26-Jun-20	24-Dec-20	25-Jun-21	31-Dec-21	8-Apr-22	
4-Oct-20	6.25%	4.15%	4.50%	5.72%	11.34%	21.25%	91.93%	52.22%	38.41%	25.52%					
27-Jul-21	6.25%	4.92%	4.78%	6.03%	9.99%	22.50%	41.37%	37.01%	30.57%	23.17%	29.88	25.28			
18-Jan-22	5.75%	5.14%	4.95%	6.12%	12.10%	17.84%	30.78%	36.88%	30.28%	23.24%	25.01	16.85			
25-Jul-22	5.875%	5.34%	5.20%	6.20%	10.95%	15.56%	24.43%	31.79%	25.23%	20.77%	30.88	19.56			
18-Apr-23	5.75%	5.53%	5.69%	6.64%	9.71%	14.48%	19.67%	26.63%	21.42%	19.69%	20.04	20.02			
14-Mar-24	6.85%	5.94%	6.19%	7.29%	9.01%	14.02%	19.67%	24.24%	19.50%	17.98%	17.49	21.58	42.53		
28-Jun-24	6.35%	6.00%	6.27%	7.10%	11.54%	14.25%	19.67%	22.47%	18.43%	16.82%	17.74	19.70	37.55		
3-Jun-25	6.125%	6.39%	6.74%	7.45%	11.73%	14.91%	18.78%	19.62%	16.89%	15.57%	31.69	16.96	29.71	39.89	
3-Nov-25	6.85%	6.43%	6.75%	7.69%	11.94%	14.85%	18.83%	19.48%	17.15%	15.70%	27.75	17.02	28.61	37.80	
18-Jul-26	6.825%	6.72%	7.08%	8.03%	12.12%	14.22%	17.91%	18.98%	16.25%	15.08%	23.09	16.57	26.05	33.48	
11-May-27	6.20%	6.96%	7.33%	8.41%	12.77%	12.68%	16.54%	16.81%	14.45%	13.73%	20.07	15.47	23.02	29.36	
18-Apr-28	6.75%	7.13%	7.62%	8.70%	12.45%	12.84%	16.73%	16.83%	14.65%	13.74%	19.53	15.17	21.82	27.44	
14-Mar-29	7.85%	7.37%	7.85%	9.17%	14.03%	13.37%	17.74%	17.57%	15.32%	14.49%	17.10	15.74	22.12	27.44	
28-Mar-30	7.55%	7.40%	7.95%	9.25%	14.10%	12.79%	16.56%	16.64%	15.32%	13.82%	16.60	14.79	20.41	25.09	

Source - Weekly Economic Indicators Reports presented by the Central Bank of Sri Lanka

Graph 3 - Behavior of Secondary Market Yield Rates of International Sovereign Bonds, which are to be matured in a shorter period and longer period.

Source- Weekly Economic Indicators Reports published by CBSL

Source- Weekly Economic Indicators Reports published by CBSL

2.7 The International Monetary Fund

2.7.1 The International Monetary Fund is established and shall operate in accordance with the provisions of the Articles of Agreement of the International Monetary Fund which were adopted at the United Nations Monetary and Financial Conference (Bretton Woods, New Hampshire) on July 22, 1944. They were originally accepted by 29 countries and since then have been signed and ratified by a total of 190 Member countries.

2.7.2 The purposes of the International Monetary Fund are:

- a) To promote international monetary cooperation through a permanent institution which provides the machinery for consultation and collaboration on international monetary problems.
- b) To facilitate the expansion and balanced growth of international trade, and to contribute thereby to the promotion and maintenance of high levels of employment and real income and to the development of the productive resources of all members as primary objectives of economic policy.
- c) To promote exchange stability, to maintain orderly exchange arrangements among members, and to avoid competitive exchange depreciation.

- d) To assist in the establishment of a multilateral system of payments in respect of current transactions between members and in the elimination of foreign exchange restrictions which hamper the growth of world trade.
- e) To give confidence to members by making the general resources of the Fund temporarily available to them under adequate safeguards, thus providing them with opportunity to correct maladjustments in their balance of payments without resorting to measures destructive of national or international prosperity.
- f) In accordance with the above, to shorten the duration and lessen the degree of disequilibrium in the international balances of payments of members.

2.7.3 Each member shall be assigned a quota expressed in special drawing rights. The quotas of other members shall be determined by the Board of Governors except the members which accept membership before December 31, 1945. The subscription of each member shall be equal to its quota and shall be paid in full to the Fund at the appropriate depository. The Board of Governors shall at intervals of not more than five years conduct a general review, and if it deems it appropriate propose an adjustment, of the quotas of the members.

2.7.4 IMF Lending

2.7.4.1 The IMF provides financial support for balance of payments needs upon request by its member countries. Unlike development banks, the IMF does not lend for specific projects. Following such a request, an IMF staff team holds discussions with the government to assess the economic and financial situation, and the size of the country's overall financing needs, and agree on the appropriate policy response.

2.7.4.2 Typically, a country's government and the IMF must agree on a program of economic policies before the IMF provides lending to the country. A country's commitments to undertake certain policy actions, known as policy conditionality, are in most cases an integral part of IMF lending. This policy program underlying an arrangement is in most cases presented to the Fund's Executive Board in a "Letter of Intent" and further detailed in a "Memorandum of Understanding".

- 2.7.4.3 Progress is typically reviewed by monitoring the implementation of the policy actions. However, for some arrangements, countries can use IMF resources with no or limited conditionality if they have already established their commitment to sound policies (Flexible Credit Line, Precautionary and Liquidity Line) or where they are designed for urgent and immediate needs, for instance, because of the transitory and limited nature of the shock or where policy implementation capacity is limited, including due to fragilities (Rapid Financing Instrument, Rapid Credit Facility).
- 2.7.4.4 Once an understanding has been reached on policies and a financing package, a recommendation is made to the IMF's Executive Board to endorse the country's policy intentions and extend access to IMF resources. This process can be expedited under the IMF's Emergency Financing Mechanism.
- 2.7.4.5 Lending facilities under the IMF's General Resource Account (GRA) are subject to the normal limit of 145 percent annually of a country's IMF quota and a cumulative limit in all outstanding exposure to the GRA over the life of the program of 435 percent of its quota, net of scheduled repayments.
- 2.7.4.6 Extended Fund Facility (EFF)
- 2.7.4.6.1 The EFF is one of several lending facilities under the IMF's General Resource Account (GRA). The EFF was established to provide assistance to countries experiencing serious payment imbalances because of structural impediments or slow growth and an inherently weak balance-of-payments position. An EFF provides support for comprehensive programs including the policies needed to correct structural imbalances over an extended period.
- 2.7.4.6.2 Extended arrangements are typically approved for periods of three years, but may be approved for periods as long as 4 years to implement deep and sustained structural reforms. Amounts drawn under an EFF are to be repaid over 4½–10 years in 12 equal semiannual installments.

2.7.4.6.3 When a country borrows from the IMF, it commits to undertake policies to overcome economic and structural problems. Under an EFF, these commitments, including specific conditions, are expected to have a strong focus on structural reforms to address institutional or economic weaknesses, in addition to policies to maintain macroeconomic stability. The IMF's Executive Board regularly assesses program performance and can adjust the program to adapt to economic developments.

2.7.4.6.4 Policy commitments agreed with country authorities can take different forms. They include:

- a) **Prior Actions.** These are steps a country agrees to take before the IMF approves financing or completes a review. They ensure that a program will have the necessary foundation for success.
- b) **Quantitative Performance Criteria (QPCs).** Specific, measurable conditions for IMF lending that always relate to macroeconomic variables under the control of the authorities. Such variables include monetary and credit aggregates, international reserves, fiscal balances, and external borrowing.
- c) **Indicative Targets (ITs).** In addition to QPCs, it may be set for quantitative indicators to assess progress in meeting a program's objectives. Sometimes ITs are set instead of QPCs because of uncertainty about economic trends. As uncertainty is reduced, these targets may become QPCs, with appropriate modifications.
- d) **Structural benchmarks (SBs).** These are reform measures that often are non-quantifiable but are critical for achieving program goals and are intended as markers to assess program implementation.

2.7.4.7 **Stand-By Arrangement (SBA)**

2.7.4.7.1 All member countries facing actual or potential external financing needs are eligible for SBAs subject to IMF policies. However, SBAs are more often used by middle income (and, more recently, advanced) member countries.

- 2.7.4.7.2 The length of an SBA is flexible, and typically covers a period of 12–24 months, but no more than 36 months.
- 2.7.4.7.3 When a country borrows from the IMF, it agrees to adjust its economic policies to overcome the problems that led it to seek funding. These commitments, including specific conditionality, are described in the country’s letter of intent. Policy commitments agreed with country authorities are same as above (2.7.4.6.4).
- 2.7.4.7.4 Fund disbursements are conditional on the observance of QPC, unless the Executive Board decides to waive them. Examples include targets for international reserves and government deficits or borrowing, consistent with program goals.
- 2.7.4.7.5 Repayments of borrowed resources under the SBA are due within 3¼-5 years of disbursement, which means each disbursement is repaid in eight equal quarterly installments beginning 3¼ years after the date of each disbursement.
- 2.7.4.8 **Rapid Financing Instrument (RFI)**
- 2.7.4.8.1 The RFI provides rapid and low-access financial assistance to any qualifying member country facing urgent balance of payments needs that, if not addressed, would result in an immediate and severe economic disruption. It can provide support to meet a broad range of needs, including those arising from commodity price shocks, natural disasters, conflict and post-conflict situations, emergencies resulting from fragility, and food shocks.
- 2.7.4.8.2 The RFI is designed for situations where a full-fledged economic program is not necessary because the need is transitory and limited in nature, or not feasible because a country’s policy design or implementation capacity is limited.
- 2.7.4.8.3 There are three windows under the RFI:
- a) **Regular window:** for urgent balance of payments needs caused by wide range of sources including domestic instability, exogenous shocks and fragility. Access is up to 50 percent of quota per year and 150 percent of quota on a cumulative basis.

A higher cumulative access limit (175 percent of quota) would be applied if the time-bound food shock window is used.

- b) **Large Natural Disaster window:** for urgent balance of payments needs arising from natural disasters where damage is assessed to be equivalent to or exceed 20 percent of the member's GDP. Access of up to 80 percent of quota per year and 183.33 percent of quota on a cumulative basis.
  - c) **Food Shock Window:** for urgent balance of payments needs due to acute food insecurity, a sharp increase in the food or fertilizer import bill, or a shock to cereal exports. Access of up to 50 percent of quota during the 12-month period from September 30, 2022 to September 29, 2023. Access under the food shock window will be additional to the annual access limits of other windows.
- 2.7.4.8.4 Limited conditionality - Fund support under the RFI is provided without ex-post program-based conditionality or reviews, although prior actions sometimes apply. Economic policies supported under the RFI should aim at addressing the underlying balance of payments difficulties and support the country's economic objectives.
- 2.7.4.8.5 Amounts drawn under should be repaid within 3¼ to 5 years.

2.7.5 The relationship between Sri Lanka and IMF

- 2.7.5.1 Sri Lanka obtained the membership of International Monetary Fund (IMF) in 29 August 1950 and engaged 16 IMF supported facilities/programs in its history. The Minister of Finance and the Governor of the Central Bank of Sri Lanka are representing respectively as the Governor and alternate Governor of the IMF with respect to Sri Lanka. Sri Lanka obtained the first IMF supported programme in 1965 and last programme in 2016. History of programs supported by IMF to Sri Lanka is as follows.

Table No. 11 - History of programs engaged by Sri Lanka from IMF

Special Drawing Rights (SDR) 000'

Facility	Date of Commencement	Date of maturity	Agreed Amount	Amount obtained	Outstanding balance as at 30 September 2022
Extended Fund Facility	Jun 03, 2016	Jun 02, 2020	1,070,780	952,230	847,495
Standby Arrangement	Jul 24, 2009	Jul 23, 2012	1,653,600	1,653,600	0
Extended Fund Facility	Apr 18, 2003	Apr 17, 2006	144,400	20,670	0
Extended Credit Facility	Apr 18, 2003	Apr 17, 2006	269,000	38,390	0
Standby Arrangement	Apr 20, 2001	Sep 19, 2002	200,000	200,000	0
Extended Credit Facility	Sep 13, 1991	Jul 31, 1995	336,000	280,000	0
Structural Adjustment Facility Commitment	Mar 09, 1988	Mar 08, 1991	156,170	156,170	0
Standby Arrangement	Sep 14, 1983	Jul 31, 1984	100,000	50,000	0
Extended Fund Facility	Jan 01, 1979	Dec 31, 1981	260,300	260,300	0
Standby Arrangement	Dec 02, 1977	Dec 01, 1978	93,000	93,000	0
Standby Arrangement	Apr 30, 1974	Apr 29, 1975	24,500	7,000	0
Standby Arrangement	Mar 18, 1971	Mar 17, 1972	24,500	24,500	0
Standby Arrangement	Aug 12, 1969	Aug 11, 1970	19,500	19,500	0
Standby Arrangement	May 06, 1968	May 05, 1969	19,500	19,500	0
Standby Arrangement	Jun 15, 1966	Jun 14, 1967	25,000	25,000	0
Standby Arrangement	Jun 15, 1965	Jun 14, 1966	30,000	22,500	0
Total			4,426,250	3,822,360	847,495

Source- Web page relevant to Sri Lanka (Official Website of IMF)

2.7.5.2 The facts that led to the implementation of a program that supports the Stand by Arrangement (SBA) which was initiated in 24 July 2009, objectives, Conditions and progress of the program

2.7.5.2.1 The following facts had led to the implementation of a program that supports the Standby Arrangement.

- a) The slowdown in the global economy, coupled with declining export prices and capital outflows, is placing Sri Lanka's recent economic and social progress under strain.
- b) The balance of payments outlook has worsened while the continued weak revenue performance is undermining fiscal deficit reduction.
- c) As a result, international reserves have declined and the fiscal deficit has exceeded budget targets.
- d) In addition, strains are appearing in the financial system. Without significant policy measures, international reserves could decline further while the public debt dynamics could become unfavorable.

2.7.5.2.2 The program which is expected to run through 2011 envisages (i) fiscal adjustment sufficient to reduce the central Government budget deficit to 5 percent of GDP by 2011, consistent with our target under the Fiscal Responsibility Act, and also bringing the CPC and CEB to break even by 2011; (ii) continued flexibility in the exchange rate (as announced in October 2008), while building up reserves to at least 3 ½ months of imports by the end of the program period; and (iii) measures to preserve the soundness of the financial sector.

2.7.5.2.3 Prior actions already taken under the program are as follows.

- a) Removal of all import margin requirements.
- b) Amendments to the Nation Building Tax to raise the rate from 1 to 3 per cent.
- c) Amendments to the excise taxes on liquor, cigarette and other items.
- d) Finalization of the terms of reference of a tax commission to review tax policy.

- e) Harmonization of the penal rate for commercial bank borrowing from the CBSL with the reverse repo rate.
- f) Announcement of a recapitalization plan for Seylan Bank.

2.7.5.2.4 Quantitative performance criteria (QPCs) and Indicative targets (ITs) under the program are as follows.

- a) Indicative Target on Net Domestic Financing of the Central Government.
- b) Indicative Target on the Sum of the Overall Balance of the Ceylon Electricity Board and the Ceylon Petroleum Corporation.
- c) Indicative Target on Reserve Money of the CBSL.
- d) Performance Criterion on Net Official International Reserves.
- e) Performance Criterion on External Payment Arrears.

2.7.5.2.5 Structural benchmarks (SBs) under the program with the status of implementation are as follows.

- a) Recapitalization of Seylan Bank through a public share issuance. (Implemented)
- b) A contingency plan for orderly workouts of problem banks and financial institutions will be developed by the CBSL. (Implemented)
- c) Approval by the Monetary Board of a revised Banking Act and other pertinent laws and legislations. (Implemented)
- d) Submission by the tax review commission of an interim report, including on base broadening measures to be incorporated into the 2010 budget. (Implemented with delays)
- e) Approval by Parliament of an interim budget for the first four months of 2010 consistent with program targets. (Implemented)
- f) Develop a plan to address outstanding debts between the CEB, CPC and state-owned banks. (Implemented)
- g) Issuance of prudential regulations and guidelines to credit card companies and payment service providers. (Implemented)
- h) Submission to parliament of the 2010 budget consistent with program targets. (Implemented with delays)

- i) Submission to the parliament of a revised Finance Business Act which includes clarifying the legal authority of the CBSL in enforcing its regulations on all deposit taking finance companies. (Implemented with delays)
- j) Submission by the Presidential Tax Commission of a final report, including specific tax reform measures. (Implemented with delays)
- k) Parliamentary approval of full-year 2010 budget consistent with program targets. (Implemented)
- l) Issuance of regulations to establish a deposit insurance scheme. (Implemented)
- m) Submission to parliament of the 2011 budget consistent with program targets, including income tax and VAT reform measures. (Implemented)
- n) Cabinet approval of a regulatory framework for private-sector superannuation funds. (Not met)
- o) Restructure the overdue obligations accumulated up to end-2009 by Ceylon Electricity Board to Ceylon Petroleum Corporation. (Implemented with delays)
- p) Amend BOI regulations. (Implemented)
- q) Amend the Strategic Investment Law and issue supporting regulations on defining and contracting strategic projects. (Implemented)
- r) Cabinet approval of amendments to the Banking Act. (Implemented with delays)
- s) Cabinet approval of amendments to the Petroleum Act. (Implemented with delays)
- t) Submission to parliament of the 2012 budget. (Implemented)

2.7.5.2.6 All economic fundamentals have improved significantly compared to early 2009. During the years 2009/10, 2010/11 and 2011/12, the economy has been growing at around 8 per cent; external reserves have increased from as low as US\$ 1.2 billion in early 2009 to more than US\$ 6 billion by end June 2012. The fiscal deficit has come down from almost 10 per cent of GDP in 2009 to below 7 per cent by 2011; inflation has been maintained within single digits throughout the period compared to double digit inflation that prevailed for a long period prior to 2009. During the program period, Sri Lanka has improved sovereign ratings and has enhanced access to international capital markets by issuing several Euro bonds with longer maturities while tightening spreads continuously. During the program period, Sri Lanka was

also graduated from a PRGT eligible country to middle income status as per capita income rose and exceeded the US\$ 2000 level by 2008 from around US\$ 1000 level in 2004.

2.7.5.3 The facts that led to the implementation of a program that supports the Extended Fund Facility (EFF) which was initiated in 03 June 2016, objectives, Conditions and progress of the program

2.7.5.3.1 The following facts had led to the implementation of a program that supports the Extended Fund Facility.

- a) In some important ways, Sri Lanka needs a new phase of economic transformation to keep pace with the major changes in global and regional growth.
- b) Macroeconomic management in the past few years was at times uneven.
- c) While growth has been high, it has not yet reached full potential.
- d) Our foreign exchange and fiscal buffers are lower than desirable given an increasingly uncertain global environment.
- e) Public debt is a continued burden on both government finances and development, and more needs to be done to ensure that both the gains from economic growth and the cost of public services are distributed more equally.

2.7.5.3.2 Main objectives of the program were to achieve high and sustained levels of economic growth, create a more inclusive economic environment where the gains are spread more equally across the population, restore discipline to macroeconomic and financial policies, and rebuild fiscal and external buffers to better weather adverse shocks. The government had expected to support a decisive strengthening of the nation's outward orientation, based on a more open trade regime and a welcoming environment for investment. The government had also expected economic growth to come close to 5½ percent over the medium term, inflation to remain contained to low single digits, and international reserves to reach over 4 months of imports by the end of the program.

2.7.5.3.3 Prior actions taken under the program are as follows.

- a) Cabinet to issue a Memorandum requiring the Ministry of Finance to complete by end-October 2016 a time-bound strategy to address the issue of outstanding arrears of the central government and obligations of state enterprises.
- b) Ministry of Finance to issue circulars to (i) formally implement tax policy and other revenue measures outlined in the Cabinet Memorandum of March 4, 2016; (ii) detail revised expenditure ceilings for government ministries and agencies consistent with the overall budget deficit target for 2016.
- c) Cabinet to issue a resolution to adopt a framework note (agreed with IMF staff) for a new Inland Revenue Act, which embodies key tax policy drivers, overarching legal design framework, and the tax law reform roadmap as outlined in the March 2016 IMF Legal Department technical assistance mission Aide Memoire.
- d) Formally suspend by Cabinet order the Board of Investment's capacity to grant tax exemptions, tax holidays, and special tax rates until such time as the BOI Act can be formally amended.

2.7.5.3.4 Quantitative performance criteria (QPCs) and Indicative targets (ITs) under the program are as follows.

- a) A quantitative performance criterion on central government primary balance.
- b) A quantitative performance criterion on net official international reserves.
- c) A continuous quantitative performance criterion on new external payment arrears by the nonfinancial public sector and the CBSL.
- d) A monetary policy consultation clause.
- e) An indicative target on central government tax revenue, and
- f) An indicative target on reserve money of the CBSL.

2.7.5.3.5 Structural benchmarks (SBs) under the program with the status of implementation are as follows.

- a) Submit to Parliament the bill to amend the Monetary Law Act, in line with IMF staff recommendations. Not met

- b) Cabinet to approve the amended Monetary Law Act (MLA), for submission to Parliament by March 2019. **Not met (implemented with a delay)***
- c) CBSL to operationalize a “Request for Quotes” (RFQ) system, which operates under transparent rules and permits competitive bidding by all banks that participate in FX trading. Met
- d) Approval by cabinet of a policy note outlining the key elements of amendments (or replacement) to the Monetary Law Act (MLA), in consultation with the IMF. Not met (implemented with delay)
- e) Develop a roadmap for flexible inflation targeting and flexible exchange rate regime that identifies timebound reform measures to be taken during the program period. Met
- f) Submit to Parliament the 2020 budget. Not met (proposed to be reset to end-April 2020)
- g) Cabinet to approve a plan with a clear timetable for the establishment of an independent debt management agency, in line with international best practices, which consolidates public debt management functions currently belonging to CBSL, MOF, and Ministry of National Policies and Economic Affairs. Not Met (implemented with a delay)
- h) Cabinet approval of amendments to relevant legislation to strengthen fiscal rules, in line with IMF staff recommendations. Not met (implemented with delay)
- i) Cabinet to approve a policy note outlining key elements of amendments to the Fiscal Management (Responsibility) Act of 2003, with a view to strengthening fiscal rules with legally binding fiscal targets, a clearly defined escape clause, and correction mechanisms in case of a target breach, in line with staff recommendations. Not met (implemented with delay)
- j) Submit to Parliament the 2019 budget. Not met (implemented as a prior action for the fifth review)
- k) Senior management at the Ministry of Finance and CBSL to approve a Medium-Term Debt Strategy (MTDS) for 2019-23. Not met (implemented with a delay)
- l) Cabinet to approve eligibility criteria for four major targeted cash transfer programs (Samurdhi, Elderly Benefit, Disabled Benefit, and Chronic Kidney

Disease Benefit), based on objective and verifiable characteristics of beneficiaries. Not met (implemented with a delay)

- m) Submit to Parliament the 2018 budget. Met
- n) Submit to Parliament the 2017 budget in line with the program targets. Met
- o) Cabinet to approve automatic electricity pricing mechanism (agreed with IMF staff) that ensures retail prices above cost-recovery levels and a financial position of Ceylon Electricity Board capable of covering debt service. Not met
- p) Board of SriLankan Airlines to prepare an effective strategic plan and operating business model with measures to reduce the company's operational and financial costs and minimize future losses. Met
- q) Cabinet to approve measures to reduce operational and financial costs of Sri Lankan Airlines and eliminate future losses. Not met
- r) CEB and the Public Utilities Commission (PUC) to establish a Bulk Supply Transactions Account and start using it to settle transactions between generators, the transmission operator, and distributors as specified in the November 2015 tariff methodology. Not met (implemented with delay)
- s) Cabinet to approve automatic fuel pricing mechanism (agreed with IMF staff) that ensures retail prices above cost-recovery levels and a financial position of Ceylon Petroleum Corporation capable of covering debt service. Not met (implemented with delay)
- t) MOF to complete a report outlining the cost of non-commercial obligations for fuel and electricity. Not met (implemented with delay)
- u) MOF, line ministries, and SOEs to sign and publish Statements of Corporate Intent for the six largest SOEs (Ceylon Petroleum Corporation, Ceylon Electricity Board, Sri Lankan Airlines, National Water Supply and Drainage Board, Airport and Aviation Services Limited, and Sri Lanka Ports Authorities). Met with delay
- v) Cabinet to approve a resolution strategy for Sri Lankan Airlines. Met
- w) Record the fiscal cost of non-commercial obligations (including subsidies) for SOEs in the central government budget, starting in 2017. Not met (implemented in effect for major SOEs)

- x) Cabinet to approve a strategy to rationalize para-tariffs over the medium term, together with new revenue sources to offset revenue losses. Met
- y) MOF to publish a detailed IRA tax manual with practical tax and administrative examples. Not met (implemented with delay)
- z) Adopt by MOF Inland Revenue Department compliance strategies for corporate and personal income taxes. Not met
- aa) Complete by Ministry of Finance (MOF) a diagnostic review of the VAT system. Not met (implemented with delay)
- bb) Submit to Parliament a new Inland Revenue Act with a view to simplifying and broadening the income tax. Not met (implemented as a prior action)
- cc) Publish a tax expenditure statement as part of the official government budget. Met
- dd) Approve by cabinet a time-bound strategy (agreed with IMF staff) to reduce or eliminate tax expenditures. Not met
- ee) Fully roll out by MOF Inland Revenue Department new IT systems (RAMIS) for major domestic taxes (including income tax and VAT), including web- based tax filings for income tax and VAT. Met
- ff) Adopt by MOF Inland Revenue Department Key Performance Indicators on the number of risk based VAT audit. Met
- gg) Adopt by MOF Inland Revenue Department a VAT compliance strategy that includes a time-bound plan to implement risk-based audit. Met
- hh) Cabinet to approve a debt management strategy for international sovereign bonds maturing over 2019-22. Met
- ii) MOF to implement an IT-based commitment control system with commitment ceilings for line ministries for the 2018 budget. Met
- jj) MOF to roll out ITMIS with an automated commitment control module for Ministry of Finance. Met
- kk) Establish by MOF a commitment record system (with quarterly reports produced no later than one month after the end of each quarter) and quarterly expenditure commitment ceilings for the 2016 budget and the 2017 budget. Not met (implemented partially)

*Note – “Not met” means that the relevant Benchmark is not met on or before the specified time

2.7.5.3.6 The progress of the achievement on the Quantitative performance criteria (QPCs) and Indicative targets (ITs) under the program compared with the actual figures in the year 2015 are as follows.

Table No. 12 - The progress of the achievement on the Quantitative performance criteria and Indicative targets (ITs)

	2015	2016	2017	2018	2019			2020		
	Actual	Actual	Actual	Actual	5 th Review, Proj	6 th Review, Proj *	Actual	5 th Review, Proj	6 th Review, Proj	Actual
Central Government Primary Balance (Rs. Billion)	(320)	(29)	2	91	228	27	(538)**	407	114	(687)
Gross Official International Reserves (USD millions)	7,304	6,019	7,959	6,919	8,650	8,168	7,642	9,580	9,120	5,664
Net Official International Reserves (USD millions)	5,029	4,529	6,597	5,495	6,888	6,428	5,871	7,847	7,433	3,543
Central Government	1,356	1,464	1,670	1,712	2,094	1,772	1,735	2,437	2,093	1,217

Tax Revenue (Rs. Billion)										
Reserve Money of the CBSL (Rs. Billion)	673	856	940	961	1070	954	933	1,192	1048	964

Source: Annual Report of the Central Bank of Sri Lanka -2021, Fifth and Sixth Review under the EFF program dated 26 April 2019 and 21 October 2019 respectively.

* The Quantitative performance criteria (QPCs) and Indicative targets (ITs) were agreed by the authorities of Sri Lanka by the letter of Intent date 20 October 2019.

** According to the Annual Report of the Central Bank of Sri Lanka for the year 2020, the Government expenditure for the year 2019 had been revised by including unsettled bills and accordingly, the primary deficit of the year 2019 had increased from Rs.115 billion (as indicated in the Annual Report of the Central Bank of Sri Lanka for the year 2019) up to Rs.538 billion.

2.7.5.3.7 Sri Lanka's extended arrangement was approved on June 3, 2016, in the amount of about SDR 1.1 billion (US\$1.5 billion), or 185 percent of quota in the IMF. On May 13, 2019, the Executive Board of the IMF approved an extension of the arrangement by one additional year, until June 2, 2020, with rephasing of remaining disbursements.

2.7.5.3.8 By the Letter of Intent which was addressed to the Managing Director, IMF, signed by the finance minister and Governor of the Central Bank on 20 October 2019, it was requested the completion of the Sixth Review under the EFF arrangement and the disbursement of SDR 118.5 million and also requested waivers on the nonobservance of the end-June 2019 QPC on the primary balance since the end June QPC for the primary balance was missed, mainly due to faster-than-expected clearance of

domestic arrears and execution of externally financed capital spending, and lower-than-expected revenue after the terrorist attacks. By the said Letter of Intent, it was further stated that “the attached Memorandum of Economic and Financial Policies (MEFP) and Technical Memorandum of Understanding (TMU) update the versions dated April 25, 2019 and set out the economic policies that we intend to implement under the Fund-supported program. We believe that the policies set forth in the attached MEFP, together with the previously issued MEFP and LOI, are adequate to achieve the objectives of our economic program. We also stand ready to take additional measures as appropriate to ensure achievement of its objectives. We will continue to consult in advance with the Fund on adoption of new measures or revisions of the policies contained in the MEFP and in this letter, in accordance with the Fund’s policies on such consultations.” The Quantitative performance criteria (QPCs) and Indicative targets (ITs) were agreed by the authorities of Sri Lanka through the said letter of Intent, are also indited in the table No. 11.

- 2.7.5.3.9 Under the above MEFP, it was stated that “the 2020 budget is expected to be approved and submitted to Parliament after the election (end November 2019 structural benchmark, proposed to be reset to end-April 2020). In line with earlier program commitments, the revised primary surplus target for 2020 of 0.7 percent of GDP will be achieved through new revenue measures (0.6 percent of GDP).”
- 2.7.5.3.10 On 01 November 2019, the Executive Board of the IMF completed the Sixth Review of Sri Lanka’s economic performance under the program supported by an extended arrangement under the EFF. The completion of the Sixth review, upon the granting of a waiver of non-observance for the end-June 2019 performance criterion on the primary balance, enabled the disbursement of SDR 118.5 million (about US\$164 million), bringing total disbursements under the arrangement to SDR 952.23 million (about US\$1.31 billion). It was received to the Central Bank on 05 November 2019.
- 2.7.5.3.11 The final disbursement of SDR 118.550 million (8th Installment) was expected to be released on 03 April 2020 upon the completion of the seventh review based on end-December 2019 and continuous performance criteria.

2.7.5.3.12 The structural benchmarks that were subsequently revised or not being taken future actions out of the structural benchmarks that were implemented until 20 October 2019 under economic programme of the Extended Fund Facility scheduled to be effective from 03 June 2016 to 02 June 2020

Table No. 13 - Structural Benchmarks that were subsequently revised or not being taken future actions

Structural Benchmarks	Action already taken	Subsequent action taken
Amend the Monetary Law Act	The amended MLA was approved by cabinet in March 2019.	Not amend the Monetary Law Act yet
The establishment of an independent debt management agency, in line with international best practices	Cabinet approved the plan in October 2019.	No further action was taken.
A new Fiscal Management (Responsibility) Act	Relevant amendments were approved by cabinet in early October 2019.	No further action was taken.
Effective strategic plan and operating business model for Sri Lankan Airlines with measures to reduce the company's operational and financial costs and minimize future losses.	Key actions of the strategic plan were endorsed by cabinet in October 2019	*
Automatic fuel pricing mechanism	Cabinet approved adoption of a cost reflective fuel pricing mechanism in May 2018.	*
Debt management strategy for international sovereign bonds maturing over 2019-22	In January 2018, cabinet approved tender offers and parallel new issues to refinance maturing sovereign bonds from	*

	2019 onwards.	
New Inland Revenue Act	Inland Revenue Act, No.24 of 2017 [Certified on 24th October,2017]	Subsequently revised. Inland Revenue (Amendment) Act, No.10 of 2021 [Certified on 13th May 2021]
Amendment of Value Added Tax	Value Added Tax (Amendment) Act, No. 20 of 2016, certified by 01/11/2016 Value Added Tax (Amendment) Act, No. 25 OF 2018, certified by 16/08/2018	Subsequently revised. Value Added Tax (Amendment) Act, No 09 of 2021 [Certified on 13th May 2021]

* Information has not been received from the Ministry of Finance

2.7.6 IMF Staff had concluded visit to Sri Lanka during January 29 to February 7, 2020 to meet with the new administration and discuss its policy agenda. The press release No. 20/42 including statements of IMF staff teams that convey preliminary findings after a visit to a country had been issued on 07 February 2020. Highlights of the preliminary findings of the visit are as follows.

- a) The economy is gradually recovering from the terrorist attacks last April. Real GDP growth is estimated at 2.6 percent in 2019.
- b) The recovery is supported by a solid performance of the manufacturing sector and a rebound in tourism and related services in the second half of the year.
- c) High frequency indicators continue to improve and growth is projected to rebound to 3.7 percent in 2020, on the back of the recovery in tourism, and assuming that the Novel Coronavirus will have only limited negative effect on tourism arrivals and other economic activities.

- d) Inflation is projected to remain at around 4½ percent, in line with the Central Bank of Sri Lanka (CBSL) target. After a sharp import contraction in 2019, the current account deficit is expected to widen to nearly 3 percent of GDP in 2020.
- e) Preliminary data indicate that the primary surplus target under the program supported by the Extended Fund Facility (EFF) was missed by a sizable margin in 2019 with a recorded deficit of 0.3 percent of GDP, due to weak revenue performance and expenditure overruns.
- f) Under current policies, as discussed with the authorities during the visit, the primary deficit could widen further to 1.9 percent of GDP in 2020, due to newly implemented tax cuts and exemptions, clearance of domestic arrears, and backloaded capital spending from 2019.
- g) Given risks to debt sustainability and large refinancing needs over the medium term, renewed efforts to advance fiscal consolidation will be essential for macroeconomic stability.
- h) Measures to improve efficiency in the public administration and strengthen revenue mobilization can help reduce the high public debt, while preserving space for critical social and investment needs. Advancing relevant legislation to strengthen fiscal rules would anchor policy commitments, restore confidence, and safeguard sustainability over the medium term.
- i) The CBSL should continue to follow a prudent and data-dependent monetary policy and stand ready to adjust rates to evolving macroeconomic conditions.
- j) Net International Reserves fell short of the end-December target under the EFF supported program in 2019 by about \$100 million amid market pressures after the Presidential elections and announced tax cuts. However, conditions have since stabilized. Renewed efforts are needed to rebuild reserve buffers to safeguard resilience to shocks, under a flexible exchange rate.
- k) Approval of the new Central Bank Law in line with international best practices is a critical step to further strengthen the independence and governance of the CBSL and support the adoption of flexible inflation targeting.

2.7.7 The Executive Board of the International Monetary Fund (IMF) concluded the Article IV consultation with Sri Lanka on 25 February 2022. The press release No. 22/54 in

this regard had been issued on 02 March 2022. Highlights of the press release are as follows.

- a) Sri Lanka has been hit hard by COVID-19. On the eve of the pandemic, the country was highly vulnerable to external shocks owing to inadequate external buffers and high risks to public debt sustainability, exacerbated by the Easter Sunday terrorist attacks in 2019 and major policy changes including large tax cuts at late 2019. Real GDP contracted by 3.6 percent in 2020, due to a loss of tourism receipts and necessary lockdown measures. Sri Lanka lost access to international sovereign bond market at the onset of the pandemic.
- b) The authorities deployed a prompt and broad-based set of relief measures to cope with the impact of the pandemic, including macroeconomic policy stimulus, an increase in social safety net spending, and loan repayment moratoria for affected businesses. These measures were complemented by a strong vaccination drive. GDP growth is projected to have recovered to 3.6 percent in 2021, with mobility indicators largely back to their pre-pandemic levels and tourist arrivals starting to recover in late 2021.
- c) Nonetheless, annual fiscal deficits exceeded 10 percent of GDP in 2020 and 2021, due to the pre-pandemic tax cuts, weak revenue performance in the wake of the pandemic, and expenditure measures to combat the pandemic. Limited availability of external financing for the government has resulted in a large amount of central bank direct financing of the budget. Public debt is projected to have risen from 94 percent of GDP in 2019 to 119 percent of GDP in 2021. Large foreign exchange (FX) debt service payments by the government and a wider current account deficit have led to a significant FX shortage in the economy. The official exchange rate has been effectively pegged to the U.S. dollar since April 2021.
- d) The economic outlook is constrained by Sri Lanka's debt overhang as well as persistently large fiscal and balance-of-payments financing needs. GDP growth is projected to be negatively affected by the impact of the FX shortage and macroeconomic imbalances on economic activities and business confidence. Inflation recently accelerated to 14 percent (y/y) in January 2022 and is projected

to remain double-digit in the coming quarters, exceeding the target band of 4–6 percent, as strong inflationary pressures have built up from both supply and demand sides since mid-2021. Under current policies and the authorities' commitment to preserve the tax cuts, fiscal deficit is projected to remain large over 2022–26, raising public debt further over the medium term. Due to persistent external debt service burden, international reserves would remain inadequate, despite the authorities' ongoing efforts to secure FX financing from external sources.

- e) The outlook is subject to large uncertainties with risks tilted to the downside. Unless the fiscal and balance-of-payments financing needs are met, the country could experience significant contractions in imports and private credit growth, or monetary instability in case of further central bank financing of fiscal deficits. Additional downside risks include a COVID-19 resurgence, rising commodity prices, worse-than-expected agricultural production, a potential deterioration in banks' asset quality, and extreme weather events. Upside risks include a faster-than-expected tourism recovery and stronger-than-projected FDI inflows.
- f) Executive Directors commended the Sri Lankan authorities for the prompt policy response and successful vaccination drive, which have cushioned the impact of the pandemic. Despite the ongoing economic recovery, Directors noted that the country faces mounting challenges, including public debt that has risen to unsustainable levels, low international reserves, and persistently large financing needs in the coming years. Against this backdrop, they stressed the urgency of implementing a credible and coherent strategy to restore macroeconomic stability and debt sustainability, while protecting vulnerable groups and reducing poverty through strengthened, well-targeted social safety nets.
- g) Directors emphasized the need for an ambitious fiscal consolidation that is based on high-quality revenue measures. Noting Sri Lanka's low tax-to-GDP ratio, they saw scope for raising income tax and VAT rates and minimizing exemptions, complemented with revenue administration reform. Directors encouraged continued improvements to expenditure rationalization, budget formulation and

execution, and the fiscal rule. They also encouraged the authorities to reform state-owned enterprises and adopt cost-recovery energy pricing.

- h) Directors agreed that a tighter monetary policy stance is needed to contain rising inflationary pressures, while phasing out the central bank's direct financing of budget deficits. They also recommended a gradual return to a market-determined and flexible exchange rate to facilitate external adjustment and rebuild international reserves. Directors called on the authorities to gradually unwind capital flow management measures as conditions permit.
- i) Directors welcomed the policy actions that helped mitigate the impact of the pandemic on the financial sector. Noting financial stability risks from the public debt overhang and sovereign-bank nexus, they recommended close monitoring of underlying asset quality and identifying vulnerabilities through stress testing. Directors welcomed ongoing legislative reforms to strengthen the regulatory, supervisory, and resolution frameworks.
- j) Directors called for renewed efforts on growth-enhancing structural reforms. They stressed the importance of increasing female labor force participation and reducing youth unemployment. Further efforts are needed to diversify the economy, phase out import restrictions, and improve the business and investment climate in general. Directors also called for a prudent management of the Colombo Port City project, and continued efforts to strengthen governance and fight corruption. They noted the country's vulnerability to climate change and welcomed efforts to increase resilience.

2.7.8 The Countries in the South Asian region have engaged in the IMF supported programs from time to time considering the position of their economies. The number of countries, which expected the IMF supported programs has increased significantly due to the economic issues amidst the COVID 19 pandemic. A list of IMF supported programs, which were obtained by the countries in the South Asian region is as given below.

Table No. 14 - Engagement with IMF by South Asian Countries

SDR 000'					
Facility	Date of commencement	Maturity date	Agreed Amount	Amount obtained	Outstanding Balance
Pakistan					
EFF	2019 .07. 03	2022.10.02	4,268,000	2,144,000	2,144,000
RFI	2020.04.16	2020.04. 20	1,015,500	1,015,500	1,015,500
EFF	2013.09.04	2016.09.30	4,393,000	4,393,000	2,244,750
SBA	2008.11.24	2011.09. 30	7,235,900	4,936,035	0
ECF	2001.12.06	2004.12.05	1,033,700	861,420	0
India					
SBA	1991.10. 31	1993.06.30	1,656,000	1,656,000	0
SBA	1991.01.18	1991.04.17	551,925	551,925	0
EFF	1981.11.09	1984.05.01	5,000,000	3,900,000	0
SBA	1965.03. 22	1966.03.21	200,000	200,000	0
SBA	1963.07.09	1964.07.08	100,000	0	0
Bangladesh					
RCF	2020.05.29	2020.06.02	177,770	177,770	177,770
RFI	2020.05.29	2020.06.02	355,530	355,530	355,530
ECF	2012.04.11	2015.10.29	639,960	639,960	283,411
ECF	2003.06.20	2007.06.19	400,330	316,730	0
ECF	1990.08.10	1993.09.13	345,000	330,000	0
Nepal					
ECF	2022.01.12	2025.03.11	282,420	78,500	78,500
RCF	2020.05.06	2020.05.08	156,900	156,900	156,900
RCF	2015.07.31	2015.08.10	35,650	35,650	24,955
ECF	2003.11.19	2007.11.18	49,900	49,900	0
ECF	1992.10.05	1995.10.04	33,570	16,785	0
Maldives					

RCF	2020.04. 22	2020.04.24	21,200	21,200	21,200
SBA	2009.12.04	2012.12.03	49,200	8,200	0
ESF	2009.12.04	2011.12.03	8,200	2,050	0
Afganistan					
ECF	2020.11.06	2024.05.05	259,040	184,566	184,566
RCF	2020.04.29	2020.06.23	161,900	161,900	161,900
ECF	2016.07.20	2019.12.31	32,380	32,380	31,930
ECF	2011.11.14	2014.11.13	85,000	24,000	1,200
ECF	2006.06.26	2010.09. 25	81,000	75,350	0
Source – Web pages of relevant Country (Official website of IMF)					

2.8 Statistical information that will help to identify Price levels, Trends in external sector and changes in public finance and instructions made on worker remittances and export proceeds and import restrictions imposed.

2.8.1 Movements in price indices and inflation rate in accordance with National Consumer Price Index and Colombo Consumer Price Index are given in below Tables.

Table No. 15 - Behavior of Price Indices and inflation rates

End of Period		National Consumer Price Index - NCPI (2013 = 100)			Year-on-year inflation - NCPI %		
		All Items	Food Items	Non Food Items	All Items	Food Items	Non Food Items
2016		118.0	119.2	117.0	4.2	2.3	5.8
2017		126.6	134.4	120.4	7.3	12.8	2.9
2018		127.1	128.4	126.1	0.4	(4.5)	4.7
2019	January	127.3	125.8	128.5	1.2	(4.8)	6.5
	February	126.7	122.9	129.7	2.4	(2.9)	6.7
	March	126.4	121.4	130.3	2.9	(2.3)	7.1
	April	127.3	122.5	131.1	3.6	(1.2)	7.5
	May	128.7	125.1	131.5	3.5	(0.4)	6.7
	June	129.2	126.1	131.6	2.1	(2.9)	6.2
	July	129.4	126.5	131.7	2.2	(2.5)	6.1
	August	129.7	126.8	132.0	3.4	0.6	5.6
	September	130.6	128.8	132.1	5.0	4.9	5.1
	October	131.9	131.7	132.0	5.6	7.3	4.3
	November	132.9	134.1	132.0	4.1	4.0	4.2
	December	135.0	139.5	131.4	6.2	8.6	4.2
2020	January	137.0	143.0	132.3	7.6	13.7	3.0
	February	137.0	142.9	132.4	8.1	16.3	2.1
	March	135.2	138.5	132.6	7.0	14.1	1.8
	April	134.8	137.5	132.6	5.9	12.2	1.1
	May	135.4	139.0	132.6	5.2	11.1	0.8
	June	137.3	143.2	132.6	6.3	13.6	0.8
	July	137.3	142.8	133.0	6.1	12.9	1.0
	August	137.8	143.5	133.4	6.2	13.2	1.1
	September	138.9	145.1	133.9	6.4	12.7	1.4
	October	139.1	145.6	134.0	5.5	10.6	1.5
	November	139.8	146.7	134.3	5.2	9.4	1.7
	December	141.2	149.9	134.3	4.6	7.5	2.2
2021	January	142.1	151.4	134.7	3.7	5.9	1.8
	February	142.8	152.8	134.9	4.2	6.9	1.9
	March	142.1	150.7	135.3	5.1	8.8	2.0
	April	142.2	150.8	135.5	5.5	9.7	2.2
	May	143.6	153.3	135.9	6.1	10.3	2.5
	June	145.7	157.3	136.5	6.1	9.8	2.9
	July	146.6	158.5	137.2	6.8	11.0	3.2
	August	147.1	159.4	137.4	6.7	11.1	3.0
	September	147.5	159.6	137.9	6.2	10.0	3.0
	October	150.6	162.6	141.2	8.3	11.7	5.4
	November	155.3	171.5	142.6	11.1	16.9	6.2
	December	161.0	182.1	144.5	14.0	21.5	7.6
2022	January	166.0	188.3	148.4	16.8	24.4	10.2
	February	167.8	190.6	149.8	17.5	24.7	11.0
	March	172.7	195.2	154.9	21.5	29.5	14.5
	April	190.3	218.8	167.9	33.8	45.1	23.9
	May	208.7	242.2	182.4	45.3	58.0	34.2
	June	231.5	276.6	196.0	58.9	75.8	43.6
	July	244.4	289.3	209.1	66.7	82.5	52.4
	August	250.4	294.3	215.8	70.2	84.6	57.1
	September	256.2	296.5	224.5	73.7	85.8	62.8
	October	256.9	294.1	227.7	70.6	80.9	61.3

Source – Department of Census & Statistics

End of Period		Colombo consumers' Price Index - CCPI (2013 = 100)			Year-on-year inflation - CCPI %		
		All Items	Food Items	Non Food Items	All Items	Food Items	Non Food Items
2016		114.7	118.6	113.1	4.5	4.1	4.5
2017		122.9	135.7	117.8	7.1	14.4	4.2
2018		126.3	133.6	123.4	2.8	(1.5)	4.8
2019	January	127.4	130.3	126.3	3.7	(2.1)	6.3
	February	126.8	127.5	126.5	4.0	(1.4)	6.4
	March	126.6	125.5	127.0	4.3	(1.4)	6.7
	April	127.0	125.6	127.5	4.5	(0.9)	6.8
	May	129.0	131.1	128.2	5.0	0.8	6.8
	June	130.2	134.5	128.6	3.8	(1.0)	6.0
	July	130.0	133.5	128.6	3.3	(2.6)	5.9
	August	130.1	132.1	129.3	3.4	(2.8)	6.2
	September	131.1	135.3	129.4	5.0	3.0	5.7
	October	131.3	137.4	128.9	5.4	6.8	4.8
	November	131.7	138.7	128.9	4.4	4.6	4.2
	December	132.4	142.0	128.7	4.8	6.3	4.3
2020	January	134.6	146.5	129.9	5.7	12.4	2.9
	February	134.6	146.2	130.1	6.2	14.7	2.8
	March	133.4	141.6	130.2	5.4	12.8	2.5
	April	133.6	142.2	130.2	5.2	13.2	2.1
	May	134.2	144.1	130.3	4.0	9.9	1.6
	June	135.3	147.9	130.4	3.9	10.0	1.4
	July	135.4	148.0	130.5	4.2	10.9	1.5
	August	135.4	148.4	130.3	4.1	12.3	0.8
	September	136.3	150.8	130.6	4.0	11.5	0.9
	October	136.5	151.2	130.6	4.0	10.0	1.3
	November	137.1	153.0	130.9	4.1	10.3	1.6
	December	138.0	155.1	131.3	4.2	9.2	2.0
2021	January	138.7	156.5	131.7	3.0	6.8	1.4
	February	139.1	157.7	131.8	3.3	7.9	1.3
	March	138.9	155.2	132.5	4.1	9.6	1.8
	April	138.8	155.0	132.5	3.9	9.0	1.8
	May	140.3	158.4	133.2	4.5	9.9	2.2
	June	142.4	164.6	133.6	5.2	11.3	2.5
	July	143.1	164.3	134.7	5.7	11.0	3.2
	August	143.5	165.4	134.8	6.0	11.5	3.5
	September	144.1	165.9	135.6	5.7	10.0	3.8
	October	146.9	170.6	137.6	7.6	12.8	5.4
	November	150.7	179.7	139.3	9.9	17.5	6.4
	December	154.7	189.4	141.1	12.1	22.1	7.5
2022	January	158.4	195.7	143.8	14.2	25.0	9.2
	February	160.1	198.2	145.1	15.1	25.7	10.1
	March	164.9	202.0	150.3	18.7	30.2	13.4
	April	180.2	227.2	161.7	29.8	46.6	22.0
	May	195.2	249.3	173.9	39.1	57.4	30.6
	June	220.2	296.4	190.2	54.6	80.1	42.4
	July	230.1	313.6	197.3	60.8	90.9	46.5
	August	235.8	320.3	202.5	64.3	93.7	50.2
	September	244.7	323.3	213.7	69.8	94.9	57.6
	October	243.8	316.7	215.1	66.0	85.6	56.3

Source – Department of Census & Statistics

2.8.2 The foreign currency earnings from tourism during the period from 2016 to 2020 (Monthly basis) are given in below Table. Total number of Tourist arrivals reduced significantly due to the Easter Sunday bomb attack which took place on 21 April 2019, but an improvement was observed in tourist arrivals from the second six months of 2019. Tourism industry was severely affected from March 2020 by the spread of COVID 19 pandemic in across the world and travel restrictions imposed by the countries.

Table No. 16 - Earnings from Tourism 2016-2022

	USD Million						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
January	333.3	406.8	448.5	460.3	307.0	4.4	148.1
February	339.2	366.3	442.3	475.0	278.9	8.8	173.6
March	330.8	348.8	438.1	460.5	95.9	11.9	191.5
April	234.0	297.2	338.7	314.7	-	10.9	113.3
May	214.5	226.1	243.0	71.2	-	3.9	54.3
June	202.5	228.8	275.6	118.9	-	4.2	59.1
July	359.2	381.1	408.9	218.1	-	6.3	85.1
August	319.6	354.1	376.1	270.6	-	13.1	67.9
September	254.8	269.0	279.8	204.6	-	35.3	
October	258.1	282.7	287.4	223.8	-	59.3	
November	286.9	310.7	367.1	333.6	-	115.4	
December	385.7	453.5	475.2	455.5	0.5	233.3	
Total	3,518.5	3,924.9	4,380.6	3,606.9	682.4	506.9	892.8

Source - Website of the Central Bank of Sri Lanka

2.8.3 The following table depicts the value of worker remittances to Sri Lanka from year 2016 to 2022.

Table No. 17 - Worker remittances 2016 - 2022

	USD Million						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
January	563.4	670.3	729.4	545.3	580.9	675.3	259.2
February	554.2	598.1	571.5	500.5	527.3	579.7	204.9
March	675.7	643.1	677.7	571.4	492.1	612.0	318.4
April	578.0	487.9	541.2	553.7	375.0	518.8	248.9
May	597.2	600.7	580.4	562.1	431.8	460.1	304.1
June	644.5	590.9	523.6	536.6	572.5	478.4	274.3
July	572.8	629.3	619.3	625.7	702.1	453.3	279.5
August	618.3	599.9	534.2	518.2	664.5	446.6	325.4
September	577.9	537.8	499.6	516.3	702.7	353.2	
October	607.5	546.3	599.1	607.0	630.7	317.4	
November	567.4	588.4	555.0	515.3	611.7	271.4	
December	684.6	671.4	584.5	665.0	812.7	325.2	
Total	7,241.5	7,164.0	7,015.4	6,717.2	7,103.9	5,491.5	2,214.8

Source - Website of the Central Bank of Sri Lanka

2.8.4 The following table depicts Goods Export Income from year 2016 to 2021.

Table No. 18 - Goods Export Income

	USD Million						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
January	898.6	864.7	965.4	1,038.1	1,004.9	936.7	1,100.9
February	891.6	867.8	915.7	981.1	988.5	951.7	1,091.6
March	949.0	1,041.8	1,107.7	1,136.9	656.2	1,093.8	1,056.9
April	710.4	794.7	795.1	798.1	282.3	818.2	969.8
May	780.1	841.2	923.8	961.0	586.7	891.7	1,047.3
June	900.6	987.3	1,024.4	1,084.0	894.1	1,007.0	1,247.8
July	891.5	1,015.2	1,073.2	998.5	1,085.0	1,103.9	1,163.6
August	866.3	1,000.6	1,037.4	1,032.5	947.2	1,101.0	1,224.4
September	897.9	1,011.0	1,055.2	953.8	1,000.0	1,034.5	1,078.9
October	855.0	975.6	979.1	977.3	854.3	1,192.3	
November	809.7	940.9	979.6	978.8	783.7	1,211.5	
December	859.0	1,019.5	1,033.4	999.9	964.5	1,156.3	
Total	10,309.7	11,360.4	11,889.6	11,940.0	10,047.4	12,498.6	9,981.1

Source - Website of the Central Bank of Sri Lanka

2.8.5 The following table depicts Goods import expenditure from year 2016 to 2021.

Table No. 19 - Goods Import Expenditure

	USD Million						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
January	1,589.1	1,798.9	2,014.5	1,655.5	1,735.3	1,591.6	1,959.4
February	1,439.3	1,611.2	1,978.0	1,432.4	1,562.3	1,523.6	1,872.9
March	1,566.0	1,869.3	1,978.5	1,729.0	1,205.0	1,925.9	1,818.9
April	1,460.9	1,603.9	1,793.6	1,595.6	1,122.6	1,706.9	1,699.0
May	1,589.8	1,724.7	1,857.0	1,783.7	993.8	1,607.4	1,451.5
June	1,675.8	1,540.9	1,819.5	1,399.8	1,055.5	1,659.2	1,226.5
July	1,432.8	1,591.1	1,754.5	1,715.9	1,293.7	1,710.1	1,286.8
August	1,649.1	1,856.9	1,887.1	1,573.6	1,289.1	1,686.7	1,485.9
September	1,508.3	1,666.7	1,768.4	1,710.5	1,524.9	1,526.0	1,284.4
October	1,723.5	1,727.2	1,882.5	1,815.7	1,362.8	1,694.3	
November	1,732.1	1,940.4	1,764.6	1,741.1	1,383.7	1,764.6	
December	1,816.1	2,048.5	1,734.6	1,784.2	1,526.6	2,241.0	
Total	19,182.8	20,979.8	22,232.7	19,937.1	16,055.4	20,637.4	14,085.1

Source - Website of the Central Bank of Sri Lanka

2.8.6 The following table depicts the current account balance for the period from 2016 to 2021 which includes Goods import & Export, service receipts and payments, primary income and expenses (This contains among others investment income and expenses) and Secondary income and expenses (This contains among others worker remittances)

Table No. 20 - Current Account Balance

	USD Million					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Goods Export	10,309.7	11,360.4	11,889.6	11,940.0	10,047.4	12,498.6
Goods Import	(19,182.8)	(20,979.8)	(22,232.7)	(19,937.1)	(16,055.4)	(20,637.4)
Services Receipts	7,138.1	7,723.8	8,374.2	7,474.3	3,035.4	2,475.0
Travel	3,518.5	3,924.9	4,380.6	3,606.9	682.4	506.9
Services Payments	(4,258.9)	(4,421.4)	(4,607.9)	(4,624.9)	(2,216.0)	(888.6)
Primary Income Receipts	127.0	173.0	248.6	251.8	198.3	116.0
Primary Income Payments	(2,328.6)	(2,491.6)	(2,633.4)	(2,713.4)	(2,403.7)	(2,134.1)
Payments for Investment	2,240.9	2,395.2	2,531.6	2,583.0	(2,271.5)	(2,060.5)
Secondary Income Receipts	7,260.5	7,174.7	7,023.0	6,726.1	7,116.8	5,497.5
Worker's Remittances	7,241.5	7,164.0	7,015.4	6,717.2	7,103.9	5,491.5
Secondary Income Payments	(807.5)	(848.1)	(860.5)	(960.1)	(910.0)	(270.0)
Current Account Balance	(1,742.4)	(2,309.0)	(2,799.1)	(1,843.4)	(1,187.1)	(3,343.1)

Source - Website of the Central Bank of Sri Lanka

2.8.7 Details of receipts of Foreign Direct Investments over the past few years are as follows.

Table No. 21 - Details of Receipts of Foreign Direct Investments

USD Million		
Year	FDI Inflows	Stock Position
2017	1,373	10,755
2018	1,614	12,575
2019	743	13,065
2020(a)	434	13,655
2021(b)	598	17,891

(a) Revised   Source - Board of Investment of Sri Lanka,
 (b) Provisional   Central Bank of Sri Lanka

2.8.8 The details of Gross Official Reserves, Total Foreign Assets and Overall balance during past few years are as follows.

Table No. 22 - Details of Gross Official Reserves, Total Foreign Assets and Overall balance

		USD Million				
Item		2017	2018	2019	2020	2021 (a)
1	Government Foreign Assets	488	817	386	155	177
2	Central Bank Foreign Assets	7,470	6,102	7,256	5,510	2,962
3	Gross Official Reserves (1+2)	7,959	6,919	7,642	5,664	3,139
4	Foreign Assets of Deposit-taking Corporations	2,478	2,664	2,760	2,856	2,983
5	Total Foreign Assets (3+4) (b)	10,436	9,583	10,402	8,521	6,122
6	Reserve Related Liabilities (c)	1,361	1,425	1,771	2,121	3,562
7	Net International Reserves (NIR) (3-6)	6,597	5,495	5,871	3,543	(423)
8	Overall Balance (d)	2,068	(1,103)	377	(2,328)	(3,967)
9	Gross Official Reserves in Months of:					
	9.1 Import of Goods	4.6	3.7	4.6	4.2	1.8
	9.2 Import of Goods and Services	3.8	3.1	3.7	3.7	1.8
10	Total Foreign Assets in Months of:					
	10.1 Import of Goods	6.0	5.2	6.3	6.4	3.6
	10.2 Import of Goods and Services	4.9	4.3	5.1	5.6	3.4

Source - Central Bank of Sri Lanka

- (a) Provisional
- (b) Excludes foreign assets in the form of 'Direct investment abroad' and 'Trade credit and advances granted'
- (c) The total outstanding debt of the Central Bank, excluding outstanding Special Drawing Rights
- (d) Change in Net International Reserves position during the period

2.8.9 Details of foreign debts outstanding to Non- residents during the past few years are as follows.

Table No. 23 - Details of Foreign Debts outstanding to Non- residents

	USD Million		
Item	2019	2020(a)	2021(b)
General Government	34,249	28,187	27,344
Short Term	119	4	1
Long Term	34,130	28,183	27,343
Central Bank	2,318	2,690	4,892
Short Term	456	343	524
Long Term	1,862	2,348	4,368
Deposit - Taking Corporation	6,997	6,657	7,146
Short Term	5,519	5,507	5,979
Long Term	1,478	1,150	1,167
Other Sectors (d)	6,469	6,517	6,078
Short Term	2,156	2,341	1,913
Long Term	4,313	4,176	4,165
Direct Investment Intercompany Lending (d)	4,778	4,990	5,264
Gross External Debt Position	54,811	49,041	50,724
As a Percentage of GDP			
Gross External Debt	65.3	60.5	60.0
Short Term Debt	9.8	10.1	10.0
Long Term Debt	55.5	50.4	50.0

(a) Revised

(b) Provisional

(c) Including private sector and State Owner Business Enterprises

(d) Including inter - company borrowings and shareholder advances of BOI registered companies

2.8.10 The details of International Sovereign Bonds which are to be matured after 12 April 2022 (The date where servicing of Affected Debts was suspended by the Government) are as follows.

Table No. 24 - Details of International Sovereign Bonds which are to be matured after 12 April 2022

ISIN *	Amount Issued (USD Million)	Coupon Interest Rate	Issued Date	Maturity Date
USY2029SAH77	1,000	5.88%	2012-07-25	2022-07-25
USY8137FAK40	1,250	5.75%	2018-04-18	2023-04-18
USY8137FAN88	1,000	6.85%	2019-03-14	2024-03-14
US85227SBB16	500	6.35%	2019-06-28	2024-06-28
USY8137FAC24	650	6.13%	2015-06-03	2025-06-03
USY8137FAE89	1,500	6.85%	2015-11-03	2025-11-03
USY8137FAF54	1,000	6.83%	2016-07-18	2026-07-18
USY8137FH11	1,500	6.20%	2017-05-11	2027-05-11
USY8137FAL23	1,250	6.75%	2018-04-18	2028-04-18
USY8137FAP37	1,400	7.85%	2019-03-14	2029-03-14
US85227SBA33	1,500	7.55%	2019-06-28	2030-03-28
Total	12,550			
* International Security Identification Number (ISIN)				

2.8.11 In terms of Section 66(1) of the Monetary Law Act, in order to maintain the international stability of the Sri Lanka rupee and to assure the greatest possible freedom of its current international transactions, the Monetary Board shall endeavour to maintain among the assets of the Central Bank an international reserve adequate to meet any foreseeable deficits in the international balance of payments. Accordingly, as one of the sources of improving foreign reserves, Central Bank of Sri Lanka purchases foreign exchange from domestic foreign exchange market and sells foreign exchange when there are volatilities in the foreign exchange rate. The details of absorbing foreign exchange from domestic foreign exchange market and sales of foreign exchange during the period from 2019 to 2022 (till October) are as follows.

Table No. 25 – Purchases and sales of foreign exchange by CBSL

Month	2019		2020		2021		2022	
	Foreign exchange purchases	Foreign exchange sales	Foreign exchange purchases	Foreign exchange sales	Foreign exchange purchases	Foreign exchange sales	Foreign exchange purchases	Foreign exchange sales
January	36.0	33.5	149.0	60.0	0.0	72.3	176.8	407.8
February	29.0	0.0	10.0	3.0	23.4	0.0	162.3	185.3
March	86.0	0.0	0.0	174.3	75.3	0.0	188.8	207.6
April	51.2	34.5	0.0	98.1	62.8	0.0	141.0	244.9
May	45.0	40.5	61.5	0.0	13.6	10.0	76.6	155.1
June	87.5	0.0	69.0	9.3	33.7	0.0	68.0	222.7
July	128.0	0.0	162.5	0.0	37.7	0.0	117.7	276.6
August	5.0	76.4	121.0	28.0	49.4	225.5	215.6	200.6
September	2.0	0.0	56.0	1.3	36.0	34.8	239.2	172.0
October	35.0	17.0	49.0	1.5	41.1	113.4	251.3	259.7
November	88.0	0.0	7.4	5.0	61.7	372.4		
December	1.2	5.0	0.0	22.5	71.2	424.7		
Total	593.9	206.9	685.4	402.9	505.8	1253.0	1637.2	2332.3

Source - Weekly Economic Indicators Reports presented by the Central Bank of Sri Lanka

2.8.12 Disbursements of foreign project loans, grants and market borrowings during the past few years are given in Table No. 26 below.

Table No. 26 - Disbursements of foreign project loans, grants and market borrowings

(USD Million)

	2018*	2019*	2020*	2021*	Till 31.10.2022**
Project Loans	1,464.07	1,788.45	1,753.85	1,711.50	1,965.91
Grants	32.39	39.94	56.33	19.53	7.83
<u>Market borrowings</u>					
- Term Financing Facilities	1,000	-	500	809.10	0.00
- Sovereign Bonds	2,500	4,400	0.00	0.00	0.00
Total	4,996.46	6,224.39	2,310.18	2,540.103	1,973.77

(Source – External Resources department, Ministry of Finance)

*Revised data

**provisional

2.8.13 Policy Interest Rates and Ratios determined by the Monetary Board during the period from 23 August 2019 to 01 December 2022 including the audit period of 19 November 2019 to 07 April 2022.

Table No. 27 - Policy Interest Rates and Ratios

Date	SDF Rate	SLF Rate	Bank Rate	SRR
23.08.2019	7.00	8.00	15.00	5.00
30.01.2020	6.50	7.50	15.00	5.00
16.03.2020	6.50	7.50	15.00	4.00
17.03.2020	6.25	7.25	15.00	4.00
03.04.2020	6.00	7.00	15.00	4.00
16.04.2020	6.00	7.00	10.00	4.00
06.05.2020	5.50	6.50	9.50	4.00
16.06.2020	5.50	6.50	9.50	2.00
09.07.2020	4.50	5.50	8.50	2.00
19.08.2021	5.00	6.00	9.00	2.00
01.09.2021	5.00	6.00	9.00	4.00
20.01.2022	5.50	6.50	9.50	4.00
04.03.2022	6.50	7.50	10.50	4.00
08.04.2022	13.50	14.50	17.50	4.00
07.07.2022	14.50	15.50	18.50	4.00
03.11.2022	14.50	15.50	29.06*	4.00
01.12.2022	14.50	15.50	30.22	4.00

* Effective 03 November 2022, the Bank Rate will be determined based on the latest available Average Weighted New Deposit Rate (AWNDR) + a margin of 700 bps, as per Circular No. 01 of 2022.

2.8.14 Announcement of maximum yield rates for acceptance of Treasury bills and Treasury bonds by the Monetary Board during the period from 01 April 2020 to 10 September 2021.

Table No. 28 - Announcement of maximum yield rates - Treasury bills

Date Period as per the Noticed date	Yield rates range		
	90 Days	183 Days	364 Days
2020/04/01 - 2020/04/30	-	-	7.00
2020/05/06 - 2020/06/19	6.3-6.74	6.3-6.83	6.62-6.95
2020/06/26 - 2020/07/10	4.88-5.5	5.03-5.53	5.22-5.53
2020/07/17 - 2020/11/13	4.51-4.67	4.64-4.76	4.64-4.99
2020/11/20 - 2020/12/04	4.65-4.67	4.76-4.78	5.00
2020/12/11 - 2021/01/27	4.67-4.71	4.78-4.8	4.99-5.05
2021/02/05 - 2021/09/10	-	-	5.05-6.12

Source – Notices published by the Central Bank of Sri Lanka

Table No. 29 - Announcement of maximum yield rates - Treasury bonds

Tenor, Years	Date Period as per the Noticed date	Yield rates range
3	2020/5/6 - 2021/7/8	5.7 - 8.1
5	2021/1/6 - 2021/9/8	6.7 - 8.1
8	2020/6/24 - 2021/8/25	7.0 - 8.6
10	2020/10/25 - 2021/7/26	6.3 - 8.0
11	2021/3/5 - 2021/8/25	6.2- 6.8
12	2020/6/2 - 2021/9/8	7.1 - 10.1
13	2020/6/8 - 2021/7/26	6.5 - 8.6
15	2020/9/23 - 2021/7/26	6.6 - 8.2
16	2020/5/6 - 2021/7/8	7.1 - 8.9
20	2020/9/8 - 2021/4/23	5.8 - 8.5

Source – Notices published by the Central Bank of Sri Lanka

2.8.15 Instructions issued by the CBSL during the period from 22 December 2020 to 11 April 2022 in relation to repatriation of worker remittances are summarised in the following table.

Table No. 30 - Instructions on the repatriation of worker remittances

Date	Type of Instruction	Description
22.12.2020	Operating Instructions (OIs)	Operating instructions were issued to pay Rs. 2 per dollar above the normal exchange rate for the foreign exchange remittances sent by foreign workers to banks in Sri Lanka.
01.01.2021	OIs	Foreign currency earned through an employment by a Sri Lankan national who is working/has worked abroad or Sri Lankan national who resides in Sri Lanka and earns foreign currency through rendering services in nature of employment abroad will qualify to receive an additional LKR 2.00 per US dollar with effect from 28.12.2020.
27.01.2021	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 10% of the Inward worker remittances which are converted to LKR, in USD with immediate effect.
17.03.2021	OI	The requirement of LBs to sell 10% of inward worker remittances to the CBSL is suspended in respect of conversion of worker remittances which have taken place from 17.03.2021 onwards.
28.05.2021	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 10% of the Inward worker remittances which are converted to LKR, in USD with effect from 28.05.2021 on weekly basis.
01.12.2021	OIs	MB decided to pay an additional Rs. 8 per dollar for workers' remittances from 01.12.2021 to 31.12.2021. (Total incentive Rs.10). This was extended till 31.01.2022 by OIs dated 27.12.2021. Extended until further notice by OIs dated 31.01.2022. This was discontinued with effect from 09.03.2022.
27.12.2021	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 25% of the Inward worker remittances which are converted to LKR, in USD with effect from 27.12.2021 on weekly basis. This was continued by OIs issued on 08.03.2022.

22.03.2022	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 50% of the Inward worker remittances which are converted to LKR, in USD from week commencing from 21.03.2022 until the week ending on 29.07.2022 on weekly basis.
11.04.2022	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 25% of the Inward worker remittances which are converted to LKR, in USD from week commencing from 11.04.2022 until the week ending on 29.07.2022 on weekly basis.

2.8.16 Instructions issued by the CBSL during the period from 18 February 2021 to 11 April 2022 in relation to repatriation, conversion and mandatory sale of export proceeds are summarised in the following table.

Table No. 31 - Instructions on the repatriation, conversion and mandatory sale of export proceeds

Date	Type of Instruction	Description
18.02.2021	Gazette- No. 2215/39	Every exporter of goods shall receive the export proceeds in Sri Lanka in respect of all goods exported within 180 days from the date of shipment.
	Gazette- No. 2215/39	Ever exporter of goods shall, immediately upon the receipt of such export proceeds into Sri Lanka, convert 25% from and out of the total export proceeds received in Sri Lanka into Sri Lankan Rupees through a Licensed bank .(Gazette- No. 2215/39 dated 18.02.2021.
18.02.2021	OIs	All Licensed Banks are required to sell 50% of the export proceeds in various currencies purchased from exporters of goods, to CBSL in US dollars with immediate effect.
09.03.2021	Gazette- No. 2218/38	Every exporter of goods shall, within fourteen (14) days upon the receipt of such export proceeds into Sri Lanka as required under Rule 3 above, convert Twenty-five per centum (25%) from and

		out of the total of the said exports proceeds received in Sri Lanka into Sri Lanka Rupees, through a licensed bank.
17.03.2021	OI	The requirement to sell 50% of the conversions of export proceeds received as from 17.03.2021 onwards is suspended with immediate effect.
09.04.2021	Gazette- No. 2222/6	Every exporter of goods shall, within thirty (30) days upon the receipt of such export proceeds into Sri Lanka as required under Rule 3 above, convert Ten per centum (10%) from and out of the total of the said exports proceeds received in Sri Lanka into Sri Lanka Rupees, through a licensed bank.
28.05.2021	Gazette- No. 2229/9	Every exporter of goods shall, within thirty (30) days upon the receipt of such export proceeds into Sri Lanka as required under Rule 3 above, convert not less than Twenty- five per centum (25%) from and out of the total of the said export proceeds received in Sri Lanka, into Sri Lanka Rupees, through a licensed bank.
		The Monetary Board may however determine the specific export sectors or industries or individual exporters, who or which may be permitted to convert less than 25% of the total of the export proceeds received in Sri Lanka, if the Monetary Board is satisfied, in its discretion, that the export goods and processes of such export sector, industry or exporter, utilize a very high percentage of imported goods that cannot be sourced domestically. Provided however, that in no instance, shall any such partial exemption that the Monetary Board may grant in its discretion, as referred to immediately above, be below ten per centum (10%) of the total export proceeds”
28.05.2021	OIs	All LBs are required to sell 10% from and out of the 25% of export proceeds so converted into LKR, to the CBSL on a weekly basis with effect from 28.05.2021.

28.10.2021	Gazette No. 2251/42	Every exporter of goods and services, who receives export proceeds in Sri Lanka, in terms of Rule 3 above, shall mandatorily convert residual of the export proceeds received in Sri Lanka, into Sri Lanka Rupees upon utilizing such proceeds only in respect of the below mentioned authorized payments, on or before the seventh (7th) day of the following month. Previous Gazettes were repealed.
01.11.2021	Ois	All LBs are required to sell 10% of such residual of the export proceeds which are mandatorily converted into LKR, to the CBSL in USD on a weekly basis with effect from 01.11.2021.
27.12.2021	OIs	All LBs are required to sell 25% of such residual of the export proceeds which are mandatorily converted into LKR, to the CBSL in USD on a weekly basis with effect from 27.12.2021.
22.03.2022	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 50% of the residual of export proceeds which are converted to LKR, in USD from week commencing from 21.03.2022 until the week ending on 29.07.2022 on weekly basis.
11.04.2022	OIs	All LBs are required to sell to the CBSL 25% of the residual of export proceeds which are converted to LKR, in USD from week commencing from 11.04.2022 on weekly basis.

2.8.17 Import restrictions imposed by the Minister of Finance, Economic and Policy Development during the period from 16 April 2020 to 09 March 2022 are summarised in the following table.

Table No.32 - Import Restrictions

Gazette No and Date	Name	Person Who promulgate	Effective Date	Regulations
2171/5 2020.04.16	Imports and Exports (Control) Regulations No. 01 of 2020	Minister of Finance, Economic and Policy Development	From April 16, 2020 to July 15, 2020	Temporarily suspended importation of list of goods and to impose minimum of 30-day credit facility on importation of another list of goods.
2176/19 2020.05.22	Imports and Exports (Control) Regulations No. 02 of 2020	Minister of Finance, Economic and Policy Development	2020.05.22	Extended the validity period of Extraordinary Gazette Notification No. 2171/5 by three months to introduce a list of exceptions and other regulatory and Administrative measures.
2182/10 2020.06.30	Imports and Exports (Control) Regulations No. 3 of 2020	Minister of Finance, Economic and Policy Development	2020.06.30	Updated the Extraordinary Gazette Notification No. 2176/19 of 22.05.2020.
2184/21 2020.07.16	Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020	Minister of Finance, Economic and Policy Development	220.07.17	Repealed Imports and Exports Control Regulations No. 02 and 03. Issued updated lists of goods for temporary suspension and importing only under a mandatory credit facility provided by foreign supplier. Issued list of exemptions and other regulatory and administrative

				measures.
2189/4 2020.08.17	Imports and Exports (Control) Regulations No. 05 of 2020	Minister of Finance	2020.08.18	Issued an unspecified validity period suspending the list of goods specified in the gazette that require import licenses.
2189/5 2020.08.17	Imports and Exports (Control) Regulations No. 06 of 2020	Minister of Finance	2020.08.18	Amended the lists of goods those are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2193/9 2020.09.15	Imports and Exports (Control) Regulations No. 07 of 2020	Minister of Finance	2020.09.16	Amended the lists of goods those are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2198/2 2020.10.19	Imports and Exports (Control) Regulations No. 08 of 2020	Minister of Finance	2020.10.19	Amended the lists of goods those are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2206/5 2020.12.14	Imports and Exports (Control) Regulations No. 10 of 2020	Minister of Finance	2020.12.15	Amended the lists of goods those are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2207/15 2020.12.24	Imports and Exports (Control) Regulations No. 11 of 2020	Minister of Finance	2020.12.25	Amended the lists of goods those are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.

2209/18 2021.01.05	Imports and Exports (Control) Regulations No. 01 of 2021	Minister of Finance	2021.01.05	Amended the lists of goods those are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2214/56 2021.02.11	Imports and Exports (Control) Regulations No. 03 of 2021	Minister of Finance	2021.02.11	Amended the lists of goods related to ceramic products and sarees that are under restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2222/31 2021.04.06	Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2021	Minister of Finance	2021.04.07	Regulate the importation of palm oil.
2224/43 2021.04.23	Imports and Exports (Control) Regulations No. 05 of 2021	Minister of Finance	2021.04.23	Impose requirement of Import Control License (ICL) for mobile workshops.
2224/44 2021.04.23	Imports and Exports (Control) Regulations No. 06 of 2021	Minister of Finance	2021.04.23	Temporary suspended the importation of brand-new mobile workshops.
2226/48 2021.05.06	Imports and Exports (Control) Regulations No. 07 of 2021	Minister of Finance	2021.05.06	Control Importation of Chemical fertilizers, pesticides & herbicides.

2231/16 2021.06.11	Imports and Exports (Control) Regulations No. 08 of 2021	Minister of Finance	2021.06.11	Imposed requirement of ICL for importation of facemasks, gold and metal.
2231/17 2021.06.11	Imports and Exports (Control) Regulations No. 09 of 2021	Minister of Finance	2021.06.11	Empower the recommendation to National Medicines Regulatory Authority to exports the goods specified in the Schedule I including oxygen.
2231/18 2021.06.11	Imports and Exports (Control) Regulations No. 10 of 2021	Minister of Finance	2021.06.10	Temporary suspended the lists of goods in Schedule 1 that are under import restrictions as specified by Imports and Exports (Control) Regulations No. 04 of 2020.
2238/45 2021.07.31	Imports and Exports (Control) Regulations No. 11 of 2021	Minister of Finance	2021.07.31	Impose requirement of ICL for mineral or chemical fertilizers.
2247/12 2021.09.29	Imports and Exports (Control) Regulations No. 12 of 2021	Minister of Finance	2021.09.30	Eliminated requirement of ICL on white crystalline sugar.
2252/30 2021.11.03	Imports and Exports (Control) Regulations No.	Minister of Finance	2021.11.30	Removed temporary suspension on importation of rice.

	14 of 2021			
2256/23 2021.11.30	Imports and Exports (Control) Regulations No. 15 of 2021	Minister of Finance	2021.11.30	Removed restrictions on importation of chemical fertilizers, pesticides & herbicides. Imposed requirement of ICL on radio navigational aid apparatus. Banned importation of Glyphosate.
2262/17 2022.01.11	Imports and Exports (Control) Regulations No. 02 of 2022	Minister of Finance	2022.01.12	Amendments to the Schedule I of the Special Import License Regulations, published in the Gazette Extraordinary No. 2044/40 dated 09 th November 2017.
2262/18 2022.01.11	Imports and Exports (Control) Regulations No. 03 of 2022	Minister of Finance	2022.01.12	Removed temporary suspension on long grain rice. Continue restrictions on fish fillet as per new Hs codes.
2270/18 2022.03.09	Imports and Exports (Control) Regulations No. 05 of 2022	Minister of Finance	2022.03.10	Impose requirement of ICL on selected items.

2.9 Highlights of the Monetary Board Papers submitted to the Monetary Board of the Central Bank of Sri Lanka, Minute Papers of Monetary Board Meetings, Various Committee Meeting Minutes, Other Meeting Minutes, Cabinet Memoranda, Notes to the Cabinet, Cabinet Decisions, Statutory Reports sent by the Monetary Board to the Minister of Finance under the monetary Law Act, communications between relevant parties by way of letters and e-mails and other relevant documents in relation to the scope of Audit are as follows.

Ministers of Finance, Secretaries to the President, Governors of the Central Bank and Members to the Monetary Board holding office during the audit period are included in the following table.

Table No. 33 – Names of the Finance Ministers and officers

Name	Position	Period
Mr. Mahinda Rajapaksa	Minister of Finance	2019.11.22 to 2021.07.08
Mr. Basil Rajapaksa	Minister of Finance	2021.07.08 to 2022.04.04
M .U. M. Ali Sabry (PC)	Minister of Finance	2022.04.04 to 2022.05.09
Dr. P.B Jayasundara	Secretary to the President	2019.11.19 to 2022.01.14
Mr. Gamini Sedara Senarath	Secretary to the President	2022.01.19 to 2022.07.21
Dr. Indrajit Coomaraswamy	Governor	2016.07.02 to 2019.12.20
Prof.W D Lakshman	Governor	2019.12.24 to 2021.09.14
Mr. Ajith Nivard Cabraal	Governor	2021.09.15 to 2022.04.04
Dr. P Nandalal Weerasinghe	Governor	2022.04.08 up to now
Dr. R H S Samaratunga	Official Member - Secretary to the Ministry of Finance	2018.12.31 to 2019.11.19
Mr. S R Attygalle	Official Member - Secretary to the Ministry of Finance	2020.11.20 to 2022.04.07
Mr.K M M Siriwardena	Official Member - Secretary to the Ministry of Finance	2022.04.08 up to now
Mrs. M Ramanathan	Appointed Member	2013.07.18 to 2019.07.17
Mr. C P R Perera	Appointed Member	2015.06.26 to 2020.01.20
Mr. A N Fonseka	Appointed Member	2016.07.27 to 2020.05.31 2022.07.27 up to now
Ms. Dushni Weerakoon	Appointed Member	2019.07.29 to 2020.05.31
Sanjewa Jayawardena	Appointed Member	2020.02.26 up to now

(PC)		
Dr. Rancee Jayamaha	Appointed Member	2020.06.29 up to now
Mr. Samantha Kumarasinghe	Appointed Member	2020.06.29 to 2022.03.31

2.9.1 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 26 December 2019 relating to the Board paper No. MB/ER/ 47/ 3/2019, review of the Monetary policy stance.

- a) The successful continuation of IMF-EFF program and improving sovereign rating are necessary to maintain investor confidence.
- b) The reform agenda under the IMF-EFF program is needed to enhance investor confidence, strengthen medium term potential of the economy while bolstering the fiscal and external sectors.
- c) It is most probable that the two Quantitative Performance Criteria (QPC) targets (Government's Primary Balance and Net International Reserves) will be missed for end Dec 2019. Monetary target, under the monetary policy consultative clause, is likely to be met.

2.9.2 The following matters are included in the Road map 2020 delivered by the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman on 06 January 2020.

- a) Recent tax reform initiatives constitute a much needed transformation of country's tax system towards greater simplicity. The already announced tax relief measures are expected to stimulate the economy while actively contributing to improve business confidence. Any revenue shortfall due to the changes in taxes announced recently is expected to be largely offset by action taken to eliminate unproductive current expenditures and to priorities capital expenditure.
- b) It is expected that the fiscal consolidation path remains intact and level of public debt stock remains sustainable.
- c) The central Bank will continue to allow greater flexibility in determining the exchange rate based on market forces and will allow the exchange rate to act as shock absorber in the envisaged monetary policy framework. Accordingly,

Central Bank's intervention in the domestic foreign exchange market will be limited only to curtail any excessive volatility in the exchange rate.

- d) The continuation of the EFF program with the IMF is likely to be instrumental in supporting external sector stability in the medium term. A sustained improvement in the external sector requires policies aimed at promoting domestic production and exports of goods and services and inflows of the non-debt creating types.
- e) External borrowing contributes to widen the deficit in the external current account further. In addition, the increased foreign debt service payments drain the country's international reserves, which serve as a buffer for external shocks. Therefore, while fiscal consolidation efforts continue, it is important to maintain the current account deficit in the balance of payments at sustainable levels by strengthening the trade sector.

2.9.3 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 29 January 2020 relating to the Board paper No. MB/ER/3/3/2020, review of the Monetary policy stance.

- a) Gross official reserves increase to US dollars 7.6 billion by end December 2019. Preliminary cash flow projections for 2020 show that reserves could decline to around US dollars 6 billion by May 2020.
- b) Accelerating credit growth and economic growth could lead to increased pressure on the balance of payments, which needs to be managed through appropriate macro prudential and tax measures. (MPC Views)
- c) Urgent financing of upcoming foreign currency debt repayment is necessary to avoid near term pressures on the exchange rate and the level of reserves. (MPC Views)

2.9.4 The matters noted and the recommendation made by the Monetary Board at its meeting held on 02 March 2020 relating to the Board paper No. MB/ER/CIR/6/2020, are as follows.

- a) Clause 21.14 of the loan agreement pertaining to USD denominated Foreign Currency Term Financing Facilities (FTFF) and Clause 20.14 of the loan agreement pertaining to Renminbi (RMB) denominated FTFF to be obtained from

China Development Bank (CDB) state that if Sri Lanka unable for any reason to draw or make use of funds available to it under any IMF funding programme or any such programme is cancelled or suspended, it will be considered as an event of default. As the loan period spans 10 years, there is the possibility of Sri Lanka entering into new IMF programmes within the period and the possibility also exists of such programmes being suspended or cancelled, including the current Extended Fund Facility with the IMF (IMF-EFF), which has not yet been cancelled or suspended.

- b) Clause 18.2 of the loan agreement pertaining to USD denominated FTFF and Clause 17.2 of the loan agreement pertaining to RMB denominated FTFF state that the government of Sri Lanka shall deliver to the lender all information made available to the IMF within sixty (60) days after it is being made so available. Further, information made available to the IMF will vary depending on the nature of any future IMF engagement and could be sensitive in nature to be shared with a bilateral lender.
- c) The Board requested the secretary to the Treasury to negotiate further with China Development Bank (CDB) to remove the IMF related clauses highlighted in the above.

2.9.5 The following matters are included in the letter dated 23 March 2020 sent to the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman by the Secretary to the President, Dr. P.B Jayasundara under the subject of “Banking Facility and Credit Support to the Local Economy”.

- a) His Excellency the President directed me to urge you to take following measures with immediate effect.
  - i. Provide Rs 50 Bn from the Central Bank of Sri Lanka to implement a refinancing facility by the Central Bank of Sri Lanka to license commercial banks, finance companies, leasing companies etc. to implement a 6 month debt moratorium for affected industries in tourism, apparel, plantation, IT and related logistic service provides to remain resilient and look after large number of affected employees.

- ii. Provide working capital requirements and waive off interest payments for at least 6 months as part of the above mentioned refinancing facility. This 6 months refinance facility could be recovered from profits of the Central Bank of Sri Lanka and the balance if any from the Government when the appropriation bill comes into a law or from the “Fuel Price Stabilization Fund” which has been setup by the Government to build savings from the sharp reduction in oil prices.
- iii. Facilitate Bank of Ceylon, Peoples’ Bank, National Savings Bank, Sri Lanka Insurance Corporation Limited, Employee’s Trust Fund and Employee’s Provident Fund to work as “one corporate team” working in the national interest to bring down the yield rate of Treasury Bills and Bonds to around 7 percent. This will also enable the Government to reduce its interest cost on domestic debt which is estimated to be around Rs 750 Bn for 2020. Such fiscal savings could also be used to re-position the Central Bank of Sri Lanka and reverse the intervention measures once the world and Sri Lanka return to normal with trade, tourism and investments stabilizing in global economy.
- iv. Take immediate steps to stabilize Exchange Rate preferable around Rs 185/USD (Commercial Banks selling rate) to prevent uncertainties to the business community and unwarranted speculation.
- v. Secretary to the Treasury by his letters dated 25 march 2020 and 31 March 2020 informed the Governor of the Central Bank of Sri Lanka that “wherever, there is a shortfall, the CBSL is required to purchase such Treasury Bills”.

2.9.6 The following decisions had been made by the Monetary Board at its meeting held on 29 March 2020 relating to the Board paper No. MB/PD/CIR/12/2020.

- a) To instruct SPD that appropriate supplements be added forthwith to the Operational Manual of the Public Debt Department to temporarily deviate from competitive bidding actions and that an announcement be made by SPD to the market on behalf of the Government conveying the rates for different maturities

as indicated by letter of Secretary to the Treasury dated 25.03.2020 as cut off yields for the future Treasury bill issuances.

- b) The CBSL to purchase any shortfall of Treasury bills accepted vis-a-vis the offered amounts under methodology of issuance articulated in a above.
- c) The above decisions shall be valid up to end May, 2020 provided that the Monetary Board may, if duly satisfied that there are sufficient indicia to justify any further extension, in the event of the continued prevalence of exceptional circumstances and in the greater national interest, consider and approve any such extension, for a further period, not exceeding one month at a time, at the point of expiry of the designated period herein or prior there to. The Monetary Board also may withdraw the above decisions at any time prior to the expiry of their validity periods in the event of the easing of the currently prevailing exceptional circumstances.

2.9.7 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/IO/10/9/2020 dated 01 April 2020 under the subject of “Analysis on the funding mechanism proposed by the ministry of finance by pledging part of the foreign reserves of central bank of Sri Lanka to facilitate the Government debt obligations in 2020”, presented by the International Operation Department of CBSL.

- a) The concept of raising funds by pledging CBSL’s investments in US Treasuries as stated in the letter submitted by MoF is not recommended.
- b) Taking into account the limitations on raising commercial borrowings at this juncture, the most prudent approach would be to follow the usual practice of CBSL servicing the Government debt when there is a shortfall in the Deputy Secretary to the Treasury’s (DST’s) account through the funds available in the CBSL reserves though it would result in depletion of reserves. As of now, there is adequate liquidity in the form of cash in the Working Capital and Liquidity tranches of the reserves and with the present low (nearly zero) interest rate environment these funds are generating negligible returns. Further, under this mechanism, MoF will have to incur only the local borrowing cost as there will not be an additional cost unlike in MoF’s proposal of borrowing against the pledged

reserves. Accordingly, CBSL would facilitate the GoSL, by servicing the Government debt falling due in the immediate term until GoSL could raise commercial borrowings once the prevailing market condition is corrected.

2.9.8 Secretary to the President, Dr. P B Jayasundera had sent a letter on 08 April 2020 to the Managing Director of IMF, Ms.Kristalina Georgieva requesting a Rapid Financing Instrument – RFI. A summary of the content of the said letter is as follows.

- a) The Sri Lanka economy is experiencing the devastating impact of the novel coronavirus (covid -19) pandemic.
- b) Lower tourist arrivals due to international travel bans have reduced economic activities in hotel, restaurant, trade, transport, and other sectors, with large impact on growth, employment, and income.
- c) The disruption in global supply chain have affected our exports and imports, reducing our foreign exchange receipts and fiscal revenues.
- d) The slowdown in major overseas employment markets for Sri Lankan workers and disruption to remit their funds have substantially lowered our remittance inflows.
- e) Our preliminary estimates suggests that sharp decline in our economic growth, fiscal revenues, and foreign exchange receipts would create large and urgent fiscal and balance of payment needs.
- f) Against this background, we would like to request emergency financing from the IMF under the Rapid Financing Instrument (RFI). At this stage, we would like to replace the current Extended Fund Facility (EFF) arrangement with RFI, but we are open to your suggestion.
- g) We are also requesting additional support from other development partners, particularly Japan, the Peoples’ Republic of China, the world Bank and Asian Development Bank (ADB).

2.9.9 The following Matters have been highlighted in the letter sent by Mr. Changyong Rhee, Director, Asia and Pacific Department on 2020.04.14 as a response to the above mentioned letter.

- a) As already noted in our recent conference calls, we would like to reaffirm our commitment to support Sri Lanka during this challenging time. While the particular economic challenges faced by Sri Lanka may require additional time and coordination among different relevant parties, including other IFIs.
- b) We would however like to assure you that my staff will do their utmost to process this request as fast as possible.
- c) We will also follow up on your intention to replace the current Extended Fund Facility (EFF) arrangement with the RFI.

2.9.10 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/IO/18/3/2020 dated 28 May 2020 under the subject of “the current liquidity position in the foreign reserves of the CBSL and its impact on the strategic asset allocation framework”, presented by the International Operation Department (IOD) of CBSL.

- a) CBSL has settled GOSL debt obligation using CBSL foreign reserves with effect from 8 April 2020 as requested by MOF.
- b) IOD was maintaining the CBSL reserve in the working capital, liquidity and investment tranches in line with the respective MB approval SAA targets. After settling government debt of USD 895mn since early April, the money market portion of liquidity tranche has dropped drastically by 21 May 2020, crating imbalance in the asset composition breaching the duration target of 03 months assigned for the same.

2.9.11 The following decision had been made by the Monetary Board at its meeting held on 26 June 2020 relating to the Board paper No. MB/PD/22/31/2020.

The Board granted approval for the continuation of conveying the maximum yield of acceptance of Treasury bill and Treasury bond auctions, and CBSL subscribing for Treasury bills in the event of any shortfall arising out of the amount offered at Treasury bill auctions until end July 2020.

2.9.12 The following decision had been made by the Monetary Board at its meeting held on 22 July 2020 relating to the Board paper No. MB/PD/26/37/2020.

Secretary to the Treasury, referring to Section 5.9 of the Board paper where returning to conventional government securities issuance arrangement for market determination of yield rates has been proposed, was of the view that the current system should be continued for another two weeks until the market stabilizes. The Board agreed with the suggestion and decided to review the current system in two weeks' time.

2.9.13 The following Matters have been highlighted in the report dated 04 August 2020 sent by the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman to the Minister of Finance, Mr. Mahinds Rajapaksha under the Section 68(1) (b) of the Monetary Law Act.

- a) Following Sri Lanka's graduation to the lower middle- income economy status in 2010, the availability of concessional foreign sources to finance the current account deficit has declined rapidly. This has increased the country's dependence on market-based foreign borrowings. These borrowings have increased the country's vulnerability to vicissitudes in global financial conditions.
- b) The gross official reserves increased to US dollars 7.6 billion by end 2019, benefitting from the two issuances of ISBs amounting to US dollars 4.4 billion.
- c) The tourism sector, which recovered to pre- Easter Sunday attack levels by early 2020, faced a severe hit with the travel restrictions imposed globally and the closure of the airport and seaports in Sri Lanka.
- d) Strong policy concern ought to be focused on Sri Lanka's ability to meet its external debt service obligations.
- e) With increase commercial borrowings, particularly in the form of international sovereign bonds, the external debt burden has increased rapidly over the past decade and has been categorized by rating agencies and development partners as approaching unsustainable levels, as the country's economic growth and the growth of foreign currency earnings have not been on par with the rising debt stock.
- f) In the current context, secondary market yields of Sri Lanka's already issued ISBs have increased drastically marketing it extremely difficult for Sri Lanka to access

international capital markets to raise foreign financing in order to meet its debt servicing obligations.

- g) Some measures are already implemented, such as import restrictions, the purchase of Sri Lanka ISBs by licensed banks was restricted, restrictions on outward remittances on certain identified capital transactions including the reduction in the maximum limit on migrant transfers were imposed by the Central Bank, the issuance of foreign currency notes as travel allowance was limited to US dollars 5,000 or its equivalent in other foreign currency, special Deposit account scheme.
- h) The Government decided not to proceed with debt-funded large scale infrastructure projects until conditions improve.
- i) International reserves could drop to critical levels in 2020 due to the large foreign debt service payments falling due in the period ahead.
- j) A significantly low level of gross official reserves with higher future debt servicing is likely to result in a deterioration of investor confidence and appetite for Sri Lanka's equity and bond markets. Sri Lanka has already been downgraded by Fitch Ratings from B to B- in April 2020 and by S&P Global Rating from B to B- in May 2020.
- k) There is a possibility of further downgrades of Sri Lanka's credit rating by sovereign rating agencies, if the planned funding arrangements do not materialize.
- l) It will trigger automatic prepayment clauses in project loan arrangements.
- m) There is an urgent need to make available the foreign financing options soon after the October ISB is paid. There are different options available for Sri Lanka to raise external funds albeit under difficult circumstances and possibly with more stringent conditions and / or higher risk premium.
- n) Active engagement with major multilateral and bilateral development partners is essential.
- o) Most of the loans from the multilateral sources referred to above are likely to follow an IMF facility, for which the IMF has indicated debt sustainability to be a significant impediment.

- p) In the absence of an IMF programme in the near future, the options available are to seek bilateral financial assistance from friendly nations and to explore avenue of commercial borrowings.
- q) It is unlikely that a single bilateral lender is able to offer significant parts of financing requirements continuously over the next few years. Commercial borrowings, possible at high rates with shorter repayment periods, may have to be considered in addition to bilateral loans from friendly nations. This could have adverse medium-term fiscal and debt sustainability effects.
- r) The monetary board of the CBSL is of the view that the country's external sector stability remains vulnerable, necessitating corrective measures without delay.
- s) Every possible policy initiative should be taken by all stakeholders in real, financial and fiscal sectors to prevent further depletion of the country's official reserves.
- t) Securing emergency financing from multilateral lenders and/or friendly countries is essential.

2.9.14 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 19 August 2020 relating to the Board paper No. MB/ER/29/3/2020, review of the Monetary policy stance.

- a) Reserves were sufficient to cover 4.7 months of imports but less than 50 per cent of short-term debt and liabilities as at end July 2020. Although both gross official reserves and reserve adequacy in terms of months of imports have improved since May 2020, reserve adequacy in terms of short-term debt and liabilities has gradually worsened, which is a cause of concern.
- b) Foreign currency debt service payments of the government are projected to be around USD 2.2 billion from August to December 2020. Beyond 2020, in order to meet future debt service commitments, external debt financing of around USD 5-6 billion is required annually in the medium term. Each of the first three quarters of 2021 has foreign currency debt service obligations of over US dollars 2 billion. Given this situation, arranging required financing to meet next year's debt service obligation must be done on a priority basis.

2.9.15 The following matters had been highlighted in the Governor's Note submitted to the Monetary Board meeting held on 26 August 2020 under the subject of the need to explore the possibility to commence discussions with International Sovereign Bond investors on future liabilities.

- a) Sri Lanka's debt service obligations falling due from October 2020 are likely to impose a severe strain on the country's reserve position, especially given the current adverse global economic and financial market conditions. If not addressed pre-emptively, refinancing of these debt liabilities will become increasingly difficult. In particular, after the October 2020 maturity of USD 1.0 billion in ISBs, maturities amount to USD 1.0 billion in 2021, USD 1.5 billion in 2022, USD 1.25 billion in 2023, USD 1.5 billion in 2024 and USD 2.15 billion in 2025. These maturities are in addition to regular debt service payments each year.
- b) Therefore, it is timely that the Central Bank, working with the Ministry of Finance to explore the possibility of initiating action under Active Liability Management Act No. 8 of 2018 to commence discussions with ISB investors to entice them to maintain their investments in Sri Lanka ISBs or domestic Government securities with an appropriate Swap arrangement, preferably for 3 years. Other suitable arrangements under Liability Management could also be explored without delay.

2.9.16 The following matter is included in the letter dated 02 September 2020 address to the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman by Secretary to the President, Dr. P.B Jayasundara.

I invite your attention to letters dated 04 August 2020 and 25 August 2020 addressed to His Excellency the President and Hon. Prime Minister respectively with a copy to me. While noting that no specific actions have been referred to in your letters that could be collaboratively undertaken by both Central Bank of Sri Lanka and the Ministry of Finance, I observed that contents of the two letters are general, theoretical and too exhaustive.

2.9.17 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 02 September 2020 relating to the Board paper No. MB/PD/31/36/2020, foreign currency financing options in 2020/2021.

- a) Accessing Japanese financial market was initiated expeditiously and by mid November 2019 the process was at an advance stage of completion. The pricing was proposed for the first week of December 2019 with the settlement by mid-December 2019. The all-in-cost estimated at that was around well under 3 per cent per annum. At this stage of the issuance process of Samurai Bonds, CBSL was instructed by the General Treasury to pause the Samurai Bond issuance process until all financing plans by the Government is reviewed and finalized.
- b) Assistant governor (AG (N)): N.W.G.R.D. Nanayakkara given the requirement and the benefits of diversifying the funding source, AG (N) also suggested that the best option would be to consider non-conventional issuances such as samurai bonds, where the cost will be around 3-3.5 percent. AG (N) and SPD further observed that possible foreign exchange risk could also be mitigated by rolling over Samurai bonds on maturity, while it will also give a signal to the investors in conventional ISBs that the GOSL is diversifying its funding sources.
- c) Secretary to the treasury referring to the yen liabilities of the government, pointed out that the yen inflows and outflows are almost breaking even and, therefore in order to meet the other obligations in USD, it will be necessary to convert them in to USD at a cost.
- d) The board having discussed the various options, agreed that if the necessary communications are received from the Ministry of Finance to initiate actions to tap conventional ISB market and/or restarting the non-conventional ISB issuance, PDD will attend to it immediately.

2.9.18 The following matters are included in the Report submitted to the Minister of Finance, Mr. Mahinda Rajapaksa on 15 September 2020 by the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman in terms of section 116(1) of the Monetary Law Act on economic and monetary conditions of Sri Lanka and fiscal and monetary policy interactions.

- a) Sri Lanka's current level outstanding public debt is considered to be high by various stakeholders. Rating agencies in their recent reports have highlighted limited opportunities available for Sri Lanka to refinance the existing debt stock.
- b) According to Article IV consultation staff report of the IMF (2018) Sri Lanka has high public debt and one of the largest ratios of gross financing needs to GDP among the emerging economies.
- c) During the recent discussions with the IMF on the possibility to obtain emergency financing amid the outbreak of the COVID 19 pandemic, debt sustainability was highlighted as a major concern.
- d) Proposals to enhance government Revenue,
  - i. The removal of the Pay As You Earn (PAYE) tax on any employment receipts to any resident or non-resident person and increasing the liable threshold to Rs. 3 million per annum for personal income tax have negatively affected the direct tax revenue collection. Taxation of income of professionals has been a difficult task for the Inland Revenue Department as they are generally considered by the tax authority to be 'a hard to tax group' with a high level of tax evasion. Also, the number of professionals who are in the high-income category is increasing continuously. Given this context, it is important to initiate a medium-to-long term program to enhance direct tax collection in general and personal income tax collection in particular. Since the government's policy is to maintain low tax regime in the near term, the programme directed to enhance personal income tax collection should primarily focus on increasing the tax base and improving existing the assessment methodologies.
  - ii. Expanding the Value Added Tax base via removing VAT exemptions for selected items.
  - iii. The revenue from VAT will be lower for the current year and onwards mainly due to the VAT rate reduction in December 2019.
  - iv. Adjusting specific import taxes to benefit from price changes.
  - v. It is proposed to modify the non-ad valorem taxes on imported goods prevailing at present. Such taxes can be modified to ad valorem taxes or made

to change in line with currency depreciation (or use both methods in a way it produces a higher tax revenue during periods of currency appreciation). Accordingly, when the prices increase due to depreciation of the rupee, tax collected would also increase proportionately.

- vi. Enhancing the revenue of the local government authorities Ex- Different rates to be applied to different areas)
  - vii. Providing priority access for government services to high income tax payers.
- e) Proposals relating to Foreign Exchange,
- i. Enhancing workers' remittances to Sri Lanka by establishing a Migrant Contributory Job loss Insurance Scheme and contributory retirement benefits.
  - ii. Establishing a high-level committee to revisit the existing regulations on exclusion/limitation restrictions applicable for non-resident (foreign) share investments in companies incorporated in Sri Lanka.
  - iii. Extend the period of repatriation of export proceeds to Sri Lanka up to 360 days for exporters in the Gem and Jewellery sector.

2.9.19 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 21 October 2020 relating to the Board paper No. MB/ER/37/3/2020, review of the Monetary policy stance.

- a) Foreign exchange cash flow projection for 2020 indicates the year end reserve level to be around USD 6.5 billion.
- b) Foreign currency debt service payment in 2021 are projected to be around USD 7.3 billion. This, given the projected level of gross official reserves, foreign currency debt servicing in 2021 remains a major challenge.
- c) Against this backdrop, maintaining an adequate level of gross official reserves could be a major challenge faced by the external sector in 2021. Thus, urgent attention of the government is required to raise required financing for foreign currency debt servicing through continued discussion with bilateral and multilateral lenders, particularly when access to commercial lending sources remains limited.

2.9.20 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/DG(S)/39/21/2020 dated 11 November 2020 under the subject of “Challenges in Government foreign currency Debt service payment in 2021 and beyond”, presented by Office of DG(S).

- a) The gross official reserves of the country stood at USD 5.8 billion as at end October 2020. There is a high probability that international reserve could drop to critical levels during 2021.
- b) Rating downgrade by Moody’s and comments by several investment banks have aggravated the negative sentiments about current situation while member of the MPCC of CBSL and bi-lateral and multi-lateral lending agencies also raised their concerns on the matter.
- c) International accepted publication also classifies Sri Lanka as a high-risk economy for foreign investors.
- d) The outbreak of covid-19 has had a serve impact on the global economy with most countries running into recessions, including Sri Lanka. However, international lending agencies have exerted financial support to most of these countries, while Sri Lanka has increasingly resorted to sourcing funds from China and India without seeking assistance from international lending agencies.
- e) In the most recent effort to access the non-conventional Japanese capital market with the planned Samurai bond issuance by obtaining the guarantee by JBIC, two key areas of concerns for accessing the Samurai bond market were highlighted by JBIC, namely recent rating actions of downgrading Sri Lanka’s sovereign rating and engagement with IMF to access the Repid Financing Instrument (RFI) and its progress.
- f) As per JBIC, they wish to wait till some clarity and progress on the two matters highlighted above can be seen before considering providing the required guarantee that Sri Lanka needs to access the Japanese (Samurai) bond market. Hence, the efforts to obtain JBIC guarantee now hinge on the above two factors.
- g) The following measures are highlighted, with respect to the debt management strategy and the financing strategy for the 2021.

- i. Delay in recovery in international capital market for developing and frontier market economies warrants immediate and significant engagement of bilateral/ multi-lateral sources of financing/ institutions including that of IMF.
- ii. IMF engagement is generally viewed as an investor comfort, particularly by conventional commercial lenders.
- iii. This requires exploring accessing domestic financial markets of Japan, China and the Middle East. Non-conventional market access of below investment grade credit rating of Sri Lanka requires credit enhancement arrangements/guarantee/underwriting.
- iv. Current market conditions remain hostile to access ISB issuances. Rates also remain double digit for 5 year and 10-year maturities. Market conditions are expected to improve from second quarter of 2021 and the aim is to raise US dollars 1,500 million conditional upon improvement in prevailing ISB secondary rates and global Sovereign Wealth Funds (SWFs) and International Institutional Investors (IIIs) preference. Repeated reviews and discussion with these agencies suggest of investor confidence arising from engagement with multilateral agencies, including the IMF.
- v. Alternatively, in the event of international capital market remain hostile, foreign currency term financing facility (FCTFF)/ syndicated loans could be augmented or facilitated to international capital market financing for which GOSL may entertain request for proposals (RFPs) starting from 2021.
- vi. Any delay in non-conventional or ISB access, FCTFF could be explored by having bilateral efforts to get financing from international financial intermediaries strategically maneuvered through Government to Government relationships.
- h) A possible engagement with the IMF has been highlighted at the recent conference call with JBIC as well as by international investors and many other institutions.
- i) The market appetite to invest on GOSL debt, particularly by foreign investors, may also depend on the credibility of the GOSL's medium term fiscal and debt

management strategy as well as the availability of a credible anchor (i.e. some sort of IMF engagement that will strengthen investor confidence on Sri Lanka)

- j) Hence, engaging multilateral lending agencies, particularly the IMF, as a majority of investors in the conventional capital market follow IMF engagement as an independent source of review unit such time global capital markets display preference for investments across developing and frontier market economies.
- k) This may be utilized to complement the GOSL's efforts to address the situation. Even though Sri Lanka missed the IMF originated first round of the Rapid Financing Instrument (RFI) facility, the country may still be eligible to access to a suitable facility arrangement given the difficult conditions the country is facing due to the COVID-19 related domestic and global implications. For that, Sri Lanka may need to engage in a preliminary round of discussions with the IMF without making any commitments for an IMF program.
- l) At the Monetary Board meeting held on 11 November 2021, the above-board paper was differed since Secretary to Treasury suggested that the paper can be discussed after the Budget is presented to Parliament and also,
- m) Dr. Raneer Jayamaha, appointed member, stated that this is an issue that needs urgent attention. She observed that irrespective of the stance taken by the Government on the matter, if situation arose where Sri Lanka failed to meet any of its debt repayment obligation, the blame will be directly placed on the Central Bank as the Agent of the Government responsible for managing public debt. Therefore, she reiterated the need for the MB to give urgent attention to the matter.

2.9.21 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 25 November 2020 relating to the Board paper No. MB/ER/40/3/2020, review of the Monetary policy stance.

- a) Maintaining reserves at a healthy level is a major challenge for the Sri Lankan economy in 2021. Reserves could decline below USD 2.5 billion under severe assumptions, and at least USD 4.5 billion need to be raised in 2021 to maintain reserves at the current levels. The receipt of a swap facility may not help reduce

this funding requirement in 2021, although it may add to the level of reserves. The Board requested DG(S) to provide an update on negotiations on the Swap facilities with the Central Banks of India and China.

- b) Gross Official Reserves are estimated at USD 5.5 billion at end November 2020, and USD 6.5 billion at year end, assuming the receipts of loans from the China Development Bank and the Asian Development Bank in December 2020.

2.9.22 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 30 November 2020 relating to the Board paper No. MB/DG(S)/39-41/3/2020, challenges in Government foreign currency Debt service payment in 2021 and beyond.

- a) The Chairman observed that most of the discussions pertaining to foreign currency flows are mainly focused on the portfolio flows. He was of the view that consideration should also be given to the real flows or direct investment flows, in order to support Balance of Payment situation in the country and for debt servicing. Referring to the recent statement made by the Regional Director of World Bank (WB), the Chairman stated that the WB has earmarked a portfolio of projects in Sri Lanka totaling to around USD 2.5 billion. He also stated that as per the statistics of the Board of Investment (BOI), there are about 50-60 identified projects expected to bring in foreign direct investments (FDIs) totaling about USD 3-4 billion and even if only 50 percent of these materialize, there are potential inflows of around USD 1.5-2 billion to the country. Further to the above, there are other activities and measures being implemented as well by the Government, to increase the net foreign inflows to the country.
- b) DG (S) fully agreed that the focus on real sector inflows and the FDIs are in line with the future direction as per the Government's budget for 2021. Referring to the project loans from institutions such as WB, DG(S) noted that while the inflows will be definitely enhanced, the cash component of these facilities are generally less than about 30 percent to 40 percent as a substantial portion is attributed to importation of goods and services, consultancy fees, etc. which do not materialize in cash inflows to the country. DG(S) further emphasized the importance of export

earnings, tourism earnings and remittances, and stated that when these inflows come into the commercial banking system, the Central Bank can purchase these in the market, depending on the market conditions, and thereby build up the Official Reserves.

- c) The Chairman referring to the recent FDI's into a Hambantota Tyre Manufacturing project stated that he is very much interested in FDI's coming into the country and would be very keen on focusing on these non-debt creating inflows. DER observed that on a typical year Sri Lanka has had a current account deficit in excess of USD 2 billion and until now, the maximum FDI's received so far in any given year has been around USD 1 billion and a concerted effort may need to be taken by all relevant Government agencies if FDI's flows are to be enhanced.

2.9.23 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/IO/42/13/2020 dated 09 December 2020 under the subject of the update on the Bilateral Currency SWAP Agreements processed and to be processed by IOD, presented by the International Operation Department (IOD) of CBSL.

- a) In April 2020, President of SL requested PM of India USD 1bn special SWAP facility. Since there has been no response from RBI on this request, another reminder letter was sent by Governor of CBSL to Governor of RBI.
- b) On 26 August 2020, Governor of CBSL requested from the Governor of Bank Negara Malaysia (BNM) for USD 500 Mn Swap facility from BNM. In response, Governor of BNM by his letter dated 22 September 2020 to the Governor of CBSL informed that BNM is unable to accommodate the above request of CBSL since it has been a difficult time for Malaysia like for most nations owing to the high degree of uncertainty surrounding the pandemic. However, it was further mentioned by the Governor of BNM that as the conditions improve, such a swap arrangement could be considered in the future.
- c) The initial letter on BCSA was sent from Governor of CBSL to Mr Yi Gang Governor of PBOC, on 9 April 2020 requesting a USD 1 Bn Swap facility from PBOC. This request was not accepted by PBOC stating that the Swap Facility could only be provided in CNY. Subsequently, a second letter was sent on 01 June

2020 also from the Governor of CBSL, requesting to exchange a maximum amount possible in CNY against LKR to enable Sri Lanka tide over the difficult period and to strengthen the trade relations and economic cooperation between China and Sri Lanka.

2.9.24 The following matters had been highlighted and discussed at the Monetary Board meeting held on 09 December 2020 relating to the Board paper No. MB/DG(S)/39-42/3/2020, challenges in Government foreign currency Debt service payment in 2021 and beyond.

- a) Sovereign rating downgrading by Moody's and Fitch Rating as at date: these rating which are now at substantial risks and highly speculative grades, have worsened the sentiments of international investors and lenders on the Sri Lanka economy; foreign credit lines to commercial banks are already drying up and there is a possibility of pressure building on the exchange rate with forex liquidity drying up in the market.
- b) Increased emphasis on the government's alternative policy platform, especially following the Government budget 2021:
  - i. New Economic model under "vistas of prosperity and Splendour" and the key features of the new macroeconomic policy
  - ii. Measures to address the challenge of high foreign debt service payments and low reserves: preserving reserves and increasing forex inflows; enhance non-debt creating loan term foreign exchange inflows; attract FDIs, including flows to the Colombo Port City project; encourage reinvestment of retained earnings of foreign direct enterprises; promote exports-oriented domestic industries, tourism, IT service; minimize additional cost and additional burdens on the external debt; securing near term financing from multilateral and bilateral sources; promote investment zones under the Strategic Development Act and promote Colombo and Hambantota ports as commodity trading hubs; encourage inflows of foreign remittances.
- c) The major near-term challenge is securing adequate forex flows to meet foreign debt servicing requirements, while preserving official reserves; estimated Gross

official reserves at end 2020 is USD 6.4 billion; foreign debt service payments in 2021 would be USD 4.4 billion (excluding SLDB and FCBU) and USD 7.3 billion (including SLDB and FCBU), the 2021 foreign debt service payments are mostly front loaded with a total of USD 5.6 billion due within the first 7 months, implying major risk to official reserves from beginning of 2021, considering the tight conditions in the domestic foreign exchange market there is concern whether the total volume of SLDBs and FCBUs could be rolled over.

- d) Accessing international capital markets to raise foreign financing seems to be difficult for Sri Lanka at this juncture considering extraordinarily high secondary market yields of ISBs and the sovereign rating downgrades by credit rating agencies. FDIs to Sri Lanka have been below expectations over the past decades and may remain low in the near term with the dampened sentiments of the investors due to uncertainties linked to COVID -19 and the slowdown in the global economic activities.
- e) if the intended positive outcomes through the promotion of FDIs and export-oriented policies are delayed; A swift engagement will be needed to commence with bilateral and multi-lateral lending agencies, particularly with ADB and the WB, to work-out strategic debt liability management initiatives until international capital market conditions access return to normalcy, Further as indicated in Section 49 of the Board Paper as an option, an engagement with the IMF is also expected by many segments, given the dynamic market conditions and associated uncertainties, This has been highlighted at the recent conference call with JBIC as well as by international investors and many other institutions, The market appetite to invest on GOSL debt by foreign investors depends largely on the availability of a credible anchor, such as an IMF engagement, Hence, engaging with multilateral lending agencies, particularly the IMF, may be an option, as majority of investors in the conventional capital market follow IMF engagement as an independent source of review, Even though Sri Lanka missed the IMF originated first round of the Rapid Financing Instrument (RFI) facility, the country may still be eligible to access to a suitable facility arrangement given the condition of the country.

- f) The MLA is perhaps the only piece of legislation in Sri Lanka, which refers specifically to the IMF. This is understandable, given the IMF's prominent role in the international monetary system and Sri Lanka's membership of the IMF since 1950, The IMF is referred to in Sections 3(1), 3(2)c, 66(2), 67(1)(iii), 72, 73(3)(a), 73(3)(b), 79(1) and 111. In particular, Section 111 gives prominence to the Central Bank's representative role on behalf of the Government in relation to the IMF, which is more prominently specified than the Central Bank's responsibility in dealing with other foreign or international bodies.
- g) On inquiry by Dr Raneer Jayamaha, Appointed Member on the recent interest among commercial banks to purchase ISBs in the secondary market, DER informed that based on the available information, it appears that the commercial banks have been mobilizing foreign currency deposits from the local market offering high interest rates and buying ISBs in the secondary market using these foreign currency funds. He stated that a Note was submitted to Governor recommending that the investments in ISBs shall be limited to new fund inflows from overseas.

2.9.25 The following decision had been made by the Monetary Board at its meeting held on 23 December 2020 relating to the Board paper No. MB/PD/44/43/2020, "Government Borrowing program – 2021".

Appropriately review the "Maximum Yield Rate of Acceptance" arrangement and gradually aligning market determined yield rate structure in line with maturity preference.

2.9.26 The following matters are included in the Road Map 2021 delivered by the Governor, Prof. W D Lakshman on 04 January 2021.

- a) Amidst the challenges to raise instrument-based finances in the international capital markets, measures were taken to explore bilateral and multilateral sources of financing and syndicate options, while timely honouring of all government debt obligations.
- b) In 2020, we had encountered an extremely challenging external environment and therefore had to introduce strict policy measures to rationalize on non-essential

merchandise imports, while encouraging foreign exchange flows into the country. These measures helped contain the pressure on the exchange rate without depleting foreign reserves.

- c) CBSL's stance on allowing market forces to determine the exchange rate will remain unchanged going forward. However, any excessive volatility in the exchange rate due to speculative moves by some market participants or cash flow mismatches would be strictly monitored and corrective action taken for the greater good of the overall economy.
- d) In an extremely challenging macro-economic circumstances, we maintained 100 per cent accuracy and timeliness in servicing debt payments during 2020. We will continue doing so in future as well.
- e) To ensure the maintenance of the Government's unblemished debt service record in the period ahead, The Monetary Board, at the last meeting of 2020, established a two-tier Task Force on external debt monitoring. The task force is led by a member of the Monetary Board and is intended to closely monitor external debt vis-a-vis the adequacy of reserves, and make regular recommendations to the Governor.
- f) We took a number of regulatory measures, such as restrictions on the importation of certain non-essential consumer goods and certain types of financial outflows, to stabilize the exchange rate and strengthen the foreign currency reserve position of the country.
- g) A scheme titled Special Deposit Account (SDA) was introduced to be opened with fresh inward remittances.
- h) Validity period of the Order issued for the suspension of outflows on account of certain capital transactions has been extended for another 6 months from January 2021.

2.9.27 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 06 January 2021 relating to the Board Paper No. MB/IO/45/2020&1/5/2021, "Domestic Foreign Exchange Management amidst COVID- 19 Pandemic".

- a) The following areas that need specific attention of the CBSL and the Government in maintaining stability in the domestic FX market.
- i. Limited FX interventions by CBSL at times when the market is under pressure has reduced the confidence of market participants.
  - ii. Practical difficulty to maintain the exchange rate stability at current levels solely through moral suasion without addressing the FX liquidity shortage in the market.
  - iii. Domestic rupee interest rates are too low to attract foreign inflows to the country in terms of foreign investment, which would have helped to build up foreign reserves.
  - iv. There is an urgent need to raise foreign financing using available debt options to preserve the level of Reserves ahead of the total projected debt service payment of USD 7.3 billion in 2021.
  - v. Possibility of contraction in existing credit lines.
  - vi. Urgent need to expedite ongoing negotiations to secure some foreign financing facilities.
  - vii. Reserve management strategies become challenging with exceptionally level of foreign exchange reserves.
  - viii. Urgent attention needs to be drawn to reduce foreign exchange.
- b) Mr Kumarasinghe inquired why there is a gap between the published spot rate and the market spot rate. SAD (J) informed that the published spot rate is based on the actual spot transactions in the market and currently due to the moral suasion with the Central Bank indicating that the desired spot rate is to be around USD/LKR 185, the volume of spot transactions has declined significantly. AG (J) pointed out that moral suasion has been so significant that the banks are reluctant to carry out any spot transactions that would get reported to the Central Bank above USD/LKR 185. Alternatively, the banks are resorting to forward transactions resulting in a two-tier rate system where the actual market rate is above Rs 7/- higher than the spot rate published by the Central Bank. Both AG (J) and DG (N) highlighted the importance of building market confidence and for the purpose, they reiterated increasing inflows and/or restricting imports was imperative. AG (J) noted that if

there is confidence in the market, the exporters will also bring in their export earnings and that would improve the liquidity while it may also facilitate the Central Bank to purchase foreign currency in the market. On inquiry by ST whether a market-oriented approach should be adopted, DIO state that the market is currently short of liquidity and without the inflows coming in or Central Bank intervening in the market, the volatility of the rate cannot be managed other than by moral suasion. She noted that the Central Bank is not in a position to intervene in big volumes in the market at this juncture as it cannot afford to deplete its reserves further.

- c) Dr Raneer Jayamaha, Appointed Member observed that the likely consequence of discontinuing moral suasion would be a significant depreciation in the SLR and raised concerns that indefinite moral suasion to hold the exchange rate is also not sustainable. AG (J) stated that such action should be done only with the credible announcement of some definite inflows, would also help in building market confidence.
- d) DG (S) noted that in the absence of significant and definite inflows at present, the next best option is to restrict imports. DG (N) while observing that the imposing of restrictions on ISB purchases by LCBs has stopped the bleeding of already depleted reserves to a certain extent, reiterated that without further restrictions on non-essential imports, it will be very difficult to address the situation. DG (N) further noted that the importers appear to be building up buffer stocks contemplating future restrictions by Government.
- e) The Board having discussed the above, was of the view that it is necessary at this juncture to impose further restrictions on non – essential imports and requested ST to consider expanding the restrictions on imports further in order to prevent the outflow of forex from the domestic market. ST while agreeing to consider imposing of the further restrictions on imports, stated that the Central Bank should also monitor the effective implementation of the import control through the banking system at the time of opening LCs, to prevent leakages. ST informed that the initial list of items that were restricted in March 2020 was prepared by the Central Bank but noted that subsequently certain relaxations have been granted

specifically to meet the requirements of the manufacturing sector. He requested that the Central Bank could provide a fresh list of non-essential items on which import restrictions could be imposed.

- f) The Chairman stated that there is no necessity to hold the exchange rate constant at USD/LKR 185 while the other exchange rates are moving and observed that the USD/LKR could be allowed to fluctuate around the rate of 185. He also said that he was keen on developing the spot market gradually. The Chairman informed that the assistance of the two State Banks will be obtained as they transact the bulk of the market, to ensure the stabilization of the exchange rate. ST stated that in order to go ahead with such assistance, all the departments of the Central Bank should be on board with this arrangement, citing an occasion when one department had given certain instructions to banks BSD had questioned the banks for taking action in that regard. Deputy Governor (F) stated that BSD inquired from the relevant banks since BSD was requested by the internal departments to investigate certain actions of banks. The Chairman informed that he discussed the matter with the relevant departments and advised them to avoid any similar occurrences in the future.
- g) Dr Jayamaha stated that even if the state banks get involved, they also do not have adequate foreign currency and they will in turn depend on the Central Bank's reserves. She reiterated the importance of ensuring inflows. She further stated that if the Government is not embarking in the conventional ways of raising funds, then there should be credible alternative arrangements to increase inflows in order to bring stability to the exchange rate. The Chairman stated that discussions are ongoing with several Central Banks and four possible funding options are also being discussed. He stated that while the leakages are prevented through increased import controls, the inflows are also expected to increase.

2.9.28 The matters discussed at the meeting held on 07 January 2021 at 10.00 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a. Governor commenced the meeting with some remarks on the challenges faced by the country owing to external shocks in 2020. He further added the similar

conditions would prevail at least to the earlier part of 2021 which can exert a significant pressure on exchange rate that was experienced in the last few days/last week.

- b. Governor highlighted the lack of liquidity which created this instability, is a challenge for the smooth functioning of the domestic foreign exchange market.
- c. Governor reminded, quoting the recent Road map presented by him on the general policy stance of the CBSL, which is to allow the market forces to determine the exchange rate by absorption of any economic shocks while alleviating impact of the external developments by timely intervention to have a stable exchange rate.
- d. Governor stressed that a stable exchange rate does not mean a constant exchange rate on daily basis as there would be volatility and with the passage of time and changes of economic conditions, Rs.185 level would change and stated that there is no intention to have a constant exchange rate regime as such prevailed prior to 1972/1973.
- e. Governor stated that CBSL expects the fullest co-operation of the banks to achieve the said common objective as a nation with continuous dialog during this difficult period of time and requested to share the concerns with the CBSL and shared the willingness to support the banks by addressing the issues timely and practically.

2.9.29 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 12 January 2021.

- a) The merits of some engagement with the IMF were discussed, and it may be beneficial to approach the IMF sooner rather than later. However, given the Government's stance as of now on approaching the IMF, it was agreed that it is not possible to pursue this recommendation at the moment.
- b) The possibility of inducing general investors to come in was discussed, and the impediments created by rating downgrades, low domestic interest rates, and the absence of an engagement with the IMF were discussed. It was observed that while continuing the dialogue with potential investors, a turnaround in investor

appetite requires a strong positive message to be delivered to the market once a substantially large inflow is realized.

- c) It was also noted that discussions with multilateral agencies such as the World Bank and the ADB have continued, but their support may not be sufficient to fill the external financing gap in 2021. Vice Chairperson highlighted that most investors rely on the IMF, as debt sustainability is a key concern at present. AG (J) added that investors are seeking for an external credibility anchor to invest in Sri Lanka. SPD also pointed out that in his experience, basically two classes of potential investors could be identified and that one of the key requirements/ concerns of a major class of potential investors, was the comfort factor of IMF anchorage.
- d) It was decided to continue to engage with International Institutional Investors (IIIs) and Hedge Funds/ Investment Banks, in order to entice inflows to the country.
- e) Vice Chairperson stated that Sukuks require an SPV arrangement with an assigned value to state assets, and this has historically been politically sensitive. The Chairman agreed fully with the Vice Chairperson that the prevailing environment was not suitable to resort to Sukuk and that other unnecessary issues may arise. On the possible Samurai bond issuances, DG(S) highlighted that the JBIC, which was expected to provide credit enhancement, required Sri Lanka to engage with the IMF before such a facility is provided. Given the current hostile market conditions and the requirement to pledge assets explicitly or implicitly when accessing Sukuk markets, and in view of ongoing related litigation, it was agreed not to pursue this recommendation for the time being at the moment.
- f) Low domestic interest rates were discussed as a key reason for the lack of foreign appetite for investing in Sri Lanka. Also, low interest rates add pressure on the exchange rate. However, given the need to support the domestic economic revival and the Government's and the Central Bank's assurance of a low interest rate regime, it was agreed not to pursue this recommendation at the moment. However, it was also agreed that this anomaly needs to be addressed gradually, as it would also be easier to attract foreign investments to LKR denominated

securities, if the return is attractive, thereby mitigating the investor aversion presently detected.

- g) The SWAP negotiation with People's Bank of China has made significant progress and technical documents are awaited for finalization. However, the usability of the facility is restricted, and is unlikely to help the debt service issue directly. Nevertheless, the confidence factor stemming from the facility will support Sri Lanka's vulnerable balance of payments position.
- h) The renewal of the RBISWAP of US dollar 400 million is unlikely when it matures in February 2021, as this renewal is tied to an IMF facility. However, the Governor has written to the Presidential Secretarial and the Ministry of Finance to seek any possibility of a renewal through a Government-to-Government negotiation. India has also indicated that the SWAP of US dollars 1 billion could be tied to the relaxation of import restrictions.
- i) The Committee was informed of the steps taken earlier to implement a mechanism to monitor the repatriation of export proceeds and the strong objections from the exporters to implement such scheme resulting in to abandon such efforts. Members were of the view that surrender requirements may not be feasible at present, but at least the enforcement of the repatriation requirement is essential. DG (S) and DG (N) informed that a meeting with Director General of Customs has been arranged towards end January 2021 to discuss this possibility. D/FE was requested to review the regulations and establish a suitable enforcement mechanism. DG (F) suggested that Chambers of Commerce and the Export Development Board (EDB) must also be requested to support this proposal by writing to them.
- j) The possibility of attracting grants. However, this may not be feasible given Sri Lanka's income level and Sri Lanka not falling below the qualifying threshold for grants.

2.9.30 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 18 January 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/2/3/2021, "Review of the Monetary policy stance".

- a. Less foreign inflows to the domestic foreign exchange market have resulted in pressure on the Sri Lanka rupee. However, this pressure can be expected to escalate if there is a new trigger, such as a relaxation of import restrictions, increase in crude oil prices, a further rating downgrade, or a buildup of adverse market expectations.
- b. There is an immediate need for foreign financing in the first quarter of 2021 to ensure reserve levels remain above US dollars 5 billion.
- c. Accessing international capital markets to raise foreign financing seems to be difficult for Sri Lanka at this juncture, considering significantly high secondary market yields of ISBs and the sovereign rating downgrades by three ratings agencies.
- d. It is critical to expedite ongoing negotiation to secure foreign financing such as the CDB loan and the PBOC swap before the end of the first Quarter 2021.
- e. The Board discussed the need to examine the necessity of imposing further import restrictions in view of the pressure on the exchange rate and the reduction in foreign currency inflows.

2.9.31 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 25 January 2021.

- a) Although at the previous meeting, the MBEDMC decided not to pursue this avenue (Engagement with the IMF), given the Government's current policy stance, it was observed that the available options for external debt rollover are being rapidly diminishing, and even the friendly nations are reluctant to provide credit facilities in substantial amounts to Sri Lanka. DG (F) noted that even the financial institutions are facing severe difficulties with the rating downgrades and adverse commentary by rating agencies in the absence of an external anchor. These were discussed extensively at the DEDMC and all DGs, AGs and relevant Departments felt the need for an early engagement with the IMF.
- b) DG (S) highlighted that the IMF itself has changed with a developing economy Managing Director at its helm, and the IMF is unlikely to require an immediate reduction in fiscal deficits given the COVID-19 situation. However, Sri Lanka's

debt sustainability has been repeatedly questioned, which is a key difference between Sri Lanka and other countries which have been granted IMF facilities. The Vice Chairperson emphasized the need to have the Executive Director for the region at the IMF on the side of Sri Lanka.

- c) The Vice Chairperson also noted that creditors also analyses the CBSL's financial strength and present, foreign reserves are on a declining trend while the CBSL's holding of Government securities is increasing, thus indicating the deterioration of safeguards in CBSL's balance sheet.
- d) Considering these views, the MBEDMC decided to highlighted the need for an early engagement with the IMF to the Monetary Board, as both MBEDMC and the DEDMC, agree on this requirement.
- e) SPD explained the relatively low interest shown by SLDB holders to rollover maturities. Given the current conditions in the foreign exchange market and given that credit lines of banks are severely affected, banks are unable to provide a firm commitment on rolling over the maturing liabilities of the Government.
- f) SPD explained that meetings with major four foreign banks who acted as Lead Managers highlighted the following:
  - i. International Institutional Investors (IIIs) maintain a close follow-up of developments in Sri Lanka.
  - ii. Interest is mainly to ascertain the policy priorities and financing plan.
  - iii. No firm commitment or interest to invest in Government Securities or inflows at the moment.
  - iv. Foreign banks have not reduced exposure to counterparties in Sri Lanka but tightened the tenure and terms and conditions of engagement.
  - v. Despite efforts based on commitment by local authorities and communication by banks, repetitive request by IIIs to ascertain the position of engagement with multi-lateral lending agencies, particularly with the IMF.
  - vi. Repetitive queries on intended financial inflows and continuous delay, particularly that from sources who actively engaged with GOSL in the recent past.
  - vii. Current market conditions remain hostile.

viii. Facilitation of small volume inflows and collateral financing.

- g) DG (S) updated the MBEDMC on the progress on the Swap facilities with the RBI. RBI has referred the matter to the Indian Finance Ministry and the Foreign Ministry, and high level intervention may be necessary for a successful conclusion of the negotiation. A letter from the Prime Minister or Foreign Ministry of Sri Lanka requires to be send to the Prime Minister or Foreign Minister of India on the same to facilitate the process.
- h) DG (N) updated the MBEDMC on the Swap facility with the PBOC. The PBOC has excluded any possibility of Sri Lanka investing in CNY Government securities using the proceeds of the Swap facility, which implies that this facility will not add onto Sri Lanka’s official reserves. More importantly, the PBOC, in its response has stated that its internal evaluation has shown that the CBSL may be unqualified based on the current situation of Sri Lanka. Even so, the PBOC has still made this decision to negotiate the Swap Agreement based on the important diplomatic relationship between the two countries.

2.9.32 The following matters had been included in the Board paper No. MB/BS/2 &3/7/2021 dated 26 January 2021, outflow of Foreign Exchange from the Banking Sector and Emerging Regulatory Concerns.

As at 23.12.2020, 11 LBs held USD 2.1bn (Carrying value) worth ISBs and it accounted for 14.9% of the total outstanding ISBs. Investments in ISBs by Hatton National Bank PLC and Commercial Bank of Ceylon PLC are significant at 33% and 32.1% respectively, of the total ISB holding by LBs. A summary of the net outflow from investing in ISBs is as follows.

Period	No. of Banks	Amount (USD Mn)
Prior to initial restriction on 19.03.2020	08	1,238.4
During the initial restriction (from 19.03.2020 to 18.09.2020)	09	478.2
After the lapse of the initial restriction on 19.09.2020 to 11.12.2020	09	462.4

During the 2 nd restriction (from 11.12.2020 to 23.12.2020)	02	7.0
Total		2,186.0

2.9.33 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 26 January 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/3/25/2021, “Further restrictions on imports to counter the pressure on the exchange rate”.

- a) Director of economic research (DER) informed that the Deputy Governor led External Debt Monitoring Committee (DEDMC) and the Monetary Board External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) strongly recommended that imposition of further restriction on imports in order to counter the immense pressure on the exchange rate under the current exceptional circumstances.
- b) Mr. Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member stated that the MBEDMC was of the unanimous view that there should be a multipronged approach to stop leakage of foreign currency out of the country taking into consideration the current exceptional circumstances. He was of the view that the proposed restrictions should be imposed.
- c) The Board decided to grant ‘in principle’ approval for imposing a non- interest-bearing minimum deposit margin of 100 per cent of import value against Letter of Credit and Documents against acceptance.

2.9.34 The following decisions had been made by the Monetary Board at its meeting held on 03 February 2021 relating to the Board paper No. MB/PD/4/21/2021.

- a) To announce the Maximum Yield rate for Acceptance for 364-D maturities within the announced yield rate for 364-D maturity and continuing the existing arrangements for T-bonds at auctions, thereby restraining possibilities for any undesirable bidding behavior by a few auction participants at T-bill auctions leading to improved likelihood of collecting increased amount from the market.
- b) In the event of under allocation within the yield rate announced, the continuation of existing arrangement of subscription/ allocation.

2.9.35 Highlights of the Email sent to the Governor, CBSL on 03 February 2021 by the Samantha Kumarasinghe, Appointed Member on the subject of “Obtaining funds from Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB)” are as follows.

- a) In the backdrop of Sri Lanka moving into a foreign exchange crisis and CBSL is struggling to find necessary foreign through monetary tools available to them. Monetary Board is informed by CBSL staff that the only alternative available is reverting back to IMF funding, although the political leadership seems to be not favoring IMF programs.
- b) At the political leadership does not favor IMF funding and also as previous IMF facilities have not brought in the expected development in the country, I strongly suggest the Monetary Board to take all efforts to obtain urgently needed foreign exchange funding from AIIB and also discuss the subject with Hon. Finance Minister on a priority basis. That will be a better proposal than requesting the government to kneel down and agree to IMF terms and conditions such as lifting of import restrictions.
- c) Further, long procedure of obtaining facilities from IMF will not provide the necessary funds in time for the country to come out of the looming foreign exchange crisis.

2.9.36 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 03 February 2021 relating to the Board paper No. MB/DG(S)/4/3/2021, the impending acute foreign exchange shortfall as reflected in the estimated steady decline in official reserve and related challenges.

- a) DG(S) stated that there has been a steady decline in the GOR with forex outflows exceeding the inflows. As indicated in the Board Paper, the GOR as at end 2020 stood at USD 5,665 million and it is estimated to have declined to USD 4,830 million by end January 2021. With the maturity of the RBI swap, the GOR is now at around USD 4,400 million which is the lowest since 2009. He pointed out that the total forex inflows and outflows estimated for 2021 are USD 3,901 million and USD 8,022 million, respectively with an estimated shortfall of USD 4,121

million, leading to a decline in the GOR to a critical level of USD 1,077 million by end December 2021 in the absence of additional inflows. Accordingly, if the GOR are to be maintained at around USD 5,000 million by end 2021, additional inflows of around USD 4,000 million will be required.

- b) DG(S) reiterated that if significant inflows do not materialize, the situation will be extremely critical and highlighted that continuing to meet the foreign debt service payments and maintaining the stability of the exchange rate, when the GORs are critically low, is highly unsustainable, which may even develop into a full-blown crisis, if immediate action is not taken to meet the reserves shortfall.
- c) DG(S) highlighted that the following two options need to be adopted urgently to fill the acute shortfall in the forex cash flows,
  - i. Option 1: Purchasing from the domestic forex market – The amount that could be purchased by CBSL depends solely on the daily volumes of inflows and outflows to the domestic forex market. Forex inflows are expected from exports, tourism, remittances, FDIs and other sources while the liquidity in the forex market is curtailed with the outflows in terms of import expenditure (which is still significant although some import restrictions are in place) as well as other current forex transactions.
  - ii. Option 2: Borrowings- Currently, as borrowing from the international market through issuance of International Sovereign Bonds (ISBs) is extremely difficult given the current hostile market conditions, the other possible option of borrowing from bilateral or multilateral agencies need to be explored. While many discussions have been initiated to explore bilateral facilities, the performance so far has not been very successful except for the swap facility from Peoples Bank of China (PBOC) (which will not be added to GOR) and loan from the China Development Bank (CDB). While continuing the bilateral negotiations, it is also critically important to consider support from multilateral sources in terms of Balance of Payment support, budgetary support or project specific support. It is this kind of medium to long term support that would eventually lead for the restoration of investor confidence and stability in the external sector of the country.

- d) The Chairman informed that the MBEDMC has submitted a report to him making several suggestions. He was of the view that following measures can be first considered with regards to addressing the external sector situation:
  - i. Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member has submitted a Note proposing to obtain further facilities from the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB).
  - ii. Negotiations are ongoing to enter into swaps with the local counterparts of several foreign banks and these could be facilitated once the ISDA agreements are entered into with these banks.
  - iii. Forex inflows to be properly recorded and brought into the country as in the case of exports.
  - iv. Improvements in real sector activities bringing in forex inflows.
- e) The Chairman requested ST to inform the Board of what is so far in the pipeline and the followings were indicated by ST.
  - i. The PBOC swap of USD 1.5 billion will materialize in the next two weeks. Although this will not get added to the GOR, it will help boost confidence. Political green light has been received for this facility.
  - ii. The facility with CDB is under discussion and it is expected to materialize by April 2021.
  - iii. Foreign Direct Investments – Divesting of the EPF holding in West Coast Power (Pvt) Limited and another investment in a hotel project. There is probability of closing the EPF divestment within a month.
  - iv. USD 180 million facilities already agreed with AIIB is expected to materialize early March 2021.
  - v. Reimbursement of USD 50 million by World Bank for COVID-19 related expenditure to materialize within February 2021.
  - vi. Private placements in Sri Lanka Development Bonds (SLDBs) to be facilitated – currently there are two inquiries and the approval of the MB has already been granted.
- f) ST stated that obtaining USD 165 million from IMF will not be the final solution.

- g) DG(S) pointed out that if some of the inflows from the facilities identified in above, those can be added to the GOR only by way of purchasing from the domestic forex market i.e. using Option 1 above. With the current pressure on the exchange rate due to the demand from the market for import expenditure amidst very limited liquidity in the forex market, purchasing forex from the domestic market is very challenging for CBSL while managing the exchange rate stability on a daily basis with critically low level of GOR. However, he was of the view that the use of Option 1 alone will not be feasible to meet both objectives of the debt service requirements and to manage the exchange rate. He reiterated that a more permanent solution in the form of Option 2 is essential if both these objectives are to be met effectively. Considering the time taken for negotiations for facilities under Option 2, he was of the view that it is important to start possible negotiations immediately.
- h) Mr Jayawardena noted that while emphasis is on bilateral and multilateral support, including IMF engagement, giving consideration to the aversion shown by the policy makers for multilateral support such as IMF, inquired of what other options were available. DG(S) and DG (N) stated that the other options are those that were already discussed.
- i) Mr Jayawardena stated that both MBEDMC and DEDMC were of the view that an IMF engagement is the best solution and made a recommendation in that regard in its Report of MBEDMC submitted to the Governor. However, if the Government is unwilling to engage with the IMF, Mr Jayawardena inquired if Plan A could facilitate the required inflows. DG(N) stated that unless the Plan A can bring in about USD 1,000 million, in the next 3-4 months, there will be severe negative implications. Dr Jayamaha said one possibility is for the Government to seek a large facility for a USD 1-2 billion from a few friendly countries, which can be directly added to the GOR. DG(N) stated that if IMF is not an option, then it is imperative that we have a facility such as the one suggested by Dr Jayamaha. On inquiry by Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed member of the amount that can be obtained from IMF, DG(N) said that what is important is not the size of the facility but that the engagement with IMF, which will facilitate Sri Lanka to access

the International Market and open up more avenues for inflows. It was noted that facilities by many bilateral agencies are also conditional upon Sri Lanka having an engagement with IMF. Dr Jayamaha also stated that irrespective of the amount that can be obtained from IMF, the resultant restoration of investor confidence will be the key aspect to consider.

- j) Both Dr Jayamaha and Mr Jayawardena inquired from ST of the possibility of the Government negotiating sizable facilities with a few friendly governments. DG (N) stated that even a standby facility with a friendly government would help ease build market confidence and ease the pressure on the exchange rate. He observed that securing of swaps or facilities from friendly governments would bring in the funds directly to the GOR. Dr Jayamaha raised concerns that if urgent measures are not implemented, the Country's 70 year unblemished record of debt repayments will be broken. She further highlighted that one month before the ISB payment, we will not be able to negotiate with these governments or IMF. Therefore, she reiterated that instead of waiting till next March, these measures need to be taken as a matter of utmost urgency.
- k) DG (N) observed that the MLA has given the responsibility of negotiating with multilateral agencies such as IMF to the Central Bank. However, the Central Bank can initiate negotiations only if the government is in agreement with the same. He stated that it is the responsibility of the CBSL to inform the Government of the current status of the external sector issues and to make the Government aware of the recommendations made by the CBSL in that regard.
- l) The Chairman was of the view that sacrifices to be made if we go for IMF assistance will be far greater than the difficulties we are facing now and coming out of it with great difficulty. Additionally, an engagement with IMF would amount to abandoning the new policy framework of the Government. He said that it is necessary to overcome this issue through our own self-reliance methods and thereafter to discuss with these agencies.
- m) ST said since the Government policy is not to go to the IMF, as officials we have to abide by it. Therefore, he stated that other means of inflows need to be considered.

- n) DG (N) stated that a meeting was held with the customs officials with regard to monitoring of repatriation of export proceeds and he reiterated that the support of the Department of Customs, exporters and the banks are essential for effective monitoring. He said that when a system was established for monitoring repatriation of exports proceeds several years ago, the EDB and the exporters protested against it.
- o) Mr Jayawardena noted that the monitoring aspect of Directions which are being contemplated on repatriation and surrender requirement also need to be ensured from the outset. The Board agreed that strict monitoring should be carried out jointly by all relevant parties.

2.9.37 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 10 February 2021.

- a) The Vice Chairperson informed the MBEDMC that a meeting was held by His Excellency the President on 09 February 2021 and Hon Prime Minister & Minister of Finance, the State Minister of Money and Capital Market Development, Hon. Basil Rajapaksa, Chairman of the Presidential Task Force for Economic Revival and poverty Alleviation, Secretary to HE the President and the Governor and members of the Monetary Board were present. At this meeting, the Governor informed HE the President and the others that, based on strong assumptions, end 2021 level of official reserves could be around US dollars 5.2 billion. However, Governor stressed that this requires the realization of the underlying strong assumptions, very tight monitoring and ensuring the attraction of the stated inflows. A few other potential investments and facilitation of such inflows were also discussed at this meeting. DG (N) and DER explained that several scenarios on the official reserves path were provided to the Governor before the meeting with HE the President, which included scenarios that took into consideration only confirmed inflows, both confirmed and unconfirmed inflows, realization of given percentages of unconfirmed inflows, as well as real sector inflows that were mentioned by the Governor. DER added that in this process, there appears to have been a double counting in some scenarios, and the Vice

Chairperson pointed out that it may be appropriate to rectify this at the earliest. DER stated that the Governor was apprised of this before his meeting with the Secretary to HE the President that was held in the morning of 10 February 2021, and scenarios with all necessary information have been presented to Secretary to HE the President by the Governor and DG (N). The Vice Chairperson and DG (S) stressed the need to provide the most realistic projections to the political leadership. The Committee discussed the appropriateness of preparing inflows on a realized cash flow basis as that would show the most accurate position at any given point in time.

- b) Presenting the baseline cash flow, DER stated, compared to the current level of gross official reserves of US dollars 4,464 million, gross official reserves including unconfirmed inflows and market purchases will be around US dollars 2,841 million by end 2021. Gross official reserves including 50 per cent of unconfirmed inflows and market purchases could be around US dollars 1,124 million by end 2021, while assuming the non-realization of unconfirmed inflows will result in a complete depletion of official reserves by September even after assuming market purchases. A more realistic scenario projects gross official reserves at US dollars 1,503 million, and assuming the continuation of import restrictions, and contributions of US dollars 650 million from merchandise exports, US dollars 100 million from the expected revival in tourism, US dollars 650 million from the FDI inflows, and US dollars 300 million from the divestment of non-strategic assets, if realised, could enhance the end year reserve level to US dollar 3,203 million.
- c) Members agreed that the current situation is best presented using the actual cash flow and the balance sheet information rather than depending on the projections based on unconfirmed inflows. SPD added that even the realization of project loans has been slow.
- d) In relation to the likelihood of Sovereign rating upgrades, DG (S) and DG (N) explained that this depends on the strength of the country's fiscal situation and the foreign reserve situation, and at present, prospects are weak on both counts. DG (S) added that the fiscal situation remains extremely fragile, but the availability of

Central Bank financing without limitation has prevented this fragility being exposed thus far. However, the Central Bank may not be able to continue such financing, and there could be several implications on the Central Bank's two objectives.

- e) The Vice Chairperson suggested that a Board paper be submitted, explaining the current reserve position, the debt service requirement, the responsibility of various agencies, such as Customs, banks, Board of Investment, the Central Bank, Ministry of Finance, etc., in relation to supporting the attraction of foreign exchange inflows, and seek guidance from the Monetary Board. DG (S) added that it may be worthwhile to highlight that the even accessing a multilateral institution will be a long process. The Vice Chairperson also noted that all external parties, including the rating agencies, RBI, JBIC, CDB and other investors, appear to have requested the presence of an anchor, for them to continue to support Sri Lanka.
- f) The Vice Chairperson also suggested that Dr. Sanath Jayanetti, the Trade Consultant at the Presidential Secretariat, be consulted to assist the Government to reconcile any mismatch between the flow of physical goods and the cash flow. She said it will be necessary to understand the leakages, if any, and assess the magnitude of potential inflows that are retained abroad by exporters and other service providers, so that action can be initiated to plug loopholes and ensure repatriation of such funds.

2.9.38 The matters discussed at the meeting held on 16 February 2021 at 10.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Director, International Operations Department stated that the main objective on convening this meeting is to discuss the reasons for larger deviations between the reported projected inflows and outflows for a particular day by the banks in comparison to respective actual figures.

- b) The representative of HSBC stated that one of the main issues they have encountered was the multi banking nature of main customers where the prediction could not accurate, if customer covers the bill from a different bank.
- c) DG(N) suggested for banks to consider postponing of FX outflows which have not been planned in advance, considering the significant on negative impact of the domestic FX market, exchange rate and also on the customers due to such unplanned transactions.

2.9.39 Summery of the presentation made to the Monetary Board on behalf of the Monetary Policy Committee (MPC) at the Monetary Board meeting held on 3 March 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/7/A1/2021, “Review of the Monetary Policy Stance is as follows”.

- a) The forthcoming debt servicing obligations are significantly high compared to the current level of gross official reserves of USD 4.6 billion as at end February 2021.
- b) The Sri Lankan rupee remains volatile against the US dollar. Several measures were taken by the Central Bank to improve liquidity in the domestic foreign exchange market and build up official reserves in the period ahead.
  - i. Suspended LCBs and NSB from purchasing of Sri Lanka ISBs for a period of three months.
  - ii. Informed the licensed banks to refrain from entering into customer forward contracts of foreign exchange for a period of three months.
  - iii. Ordered banks to sell 10 per cent of workers' remittances to the CBSL under the incentive scheme of paying additional Rs. 2 per USD converted from workers' remittances.
  - iv. Exporters are required to repatriate export proceeds within 180 days of shipment and convert 25 per cent of their forex earnings in to rupees. Licensed banks are required to sell to the central bank 50 per cent of export proceeds converted in to rupees.
- c) Risks to exchange rate stability could intensify due to any relaxation of import restrictions currently in place, a significant increase in global crude oil prices and further delays in mobilizing envisaged foreign exchange inflows.

- d) Limited financial flows and significant foreign currency debt service payments resulted in a depletion of gross official reserves, thus affecting reserve adequacy.
- e) Without urgent foreign financing, maintaining a healthy level of official reserves is extremely challenging. Gross official reserves including unconfirmed inflows are likely to decline to below USD 4 billion by end March and remain around USD 1.9 billion by end 2021. If unconfirmed inflows are excluded, reserves could deplete completely by July 2021. Since the CBSL has introduced market purchases of remittances and export proceeds, such purchases could amount to around USD 165 per month. With these purchases and based on the assumption that all unconfirmed inflows are realized, official inflows could be around USD 3.6 billion by end 2021. If it is assumed that 50% of unconfirmed inflows are realized, with the market purchases, reserves could be around USD 2.0 billion by end year, which is the more realistic assumption at present. Such a decline in reserves is likely to trigger further rating action and adverse speculation.

2.9.40 The following recommendation had been made by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 08 March 2021.

MBEDMC recommended to remove this item (Possible engagement with the International Monetary Fund) from the Action Plan.

2.9.41 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 16 March 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/7-9/A2/2021, performance of foreign reserve management activities for the years ended on 31 December 2020.

- a) DIO stated that there is a severe USD liquidity shortage in the market and therefore the 'spot next' rate almost reached USD/LKR 200 today.
- b) Deputy Governor (F) stated that the head of Treasury of PB had also mentioned that it is becoming extremely difficult to meet their USD requirements.

2.9.42 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 27 March 2021.

- a) As requested by the Chairman, DER made a brief presentation on the current reserve position and upcoming debt service payments. DER stated that gross official reserves are currently at around USD 4.0 billion, which is only sufficient to cover 3 months of imports, i, e, a global benchmark for the critical level of reserves. The most optimistic projections place reserves at USD 2.6 billion by July 2021. If all unconfirmed inflows are excluded, reserves will decline to below USD 3.0 billion in May 2021 and below USD 1.0 billion by July 2021. At such low levels of reserves, a large depreciation of the exchange rate cannot be prevented, and the depletion of reserves is likely to be faster than projected. Furthermore, during the remainder of the year, the Government's foreign currency debt service payments amount to USD 4.8 billion. Therefore it is essential for the Central Bank and the Government to pursue a four point strategy to minimize foreign exchange outflows, maximize foreign exchange inflows in to reserves, build a credible storyline to mitigate financial market panic, and to ensure statutory reporting. The Chairman requested the necessary information to be provided to further discuss this situation with the Government. The Chairman inquired whether the MBEDMC was of the common view that tightening of import restrictions and restrictions of other outflows at this juncture are necessary. All members expressed agreement, given the highly compromised circumstances with impaired inflows.
- b) The Chairman and the Vice Chairperson also informed that the Secretary to the President has written to the members of the Monetary Board pointing out the inadequacy of the measures that have been taken thus far by the Central Bank.

2.9.43 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/IO/11/B1/2021 dated 31 March 2021 under the subject of current status of the usable official reserves of the CBSL and foreign exchange debt obligations and the expected outcome of the current strategic asset allocation framework, presented by the International Operation Department (IOD) of CBSL.

- a. Since 08.04.2020 GOSL debt obligations totaling USD 4,532mn have been paid out from the CBSL reserves, drastically deteriorating the CBSL reserve position.

- b. Due to continuous settlement of GOSL debt obligations, the CBSL reserve position as at 31.03.2021 has declined by USD 3,541mn while the Gross Official Reserves stood at USD 4,007mn.
- c. A total of debt obligations amounting to USD 5,372mn will become due during the remaining period of April to December 2021. This includes SLDBs totaling USD 1,202mn and domestic swaps totaling USD 676mn.
- d. Under Scenario 1 – if all GOSL debt obligations are to be settled using only CBSL reserves without rolling over SLDBs and domestic swaps, the CBSL reserves will be sufficient to settle debt only up to July 2021 and the reserves will drop to zero.
- e. Under Scenario 2 – if all GOSL debt obligations are to be settled using only CBSL reserves while 50 percent of SLDBs and domestic swaps are rolled over, the CBSL reserves will be sufficient to settle debt only up to September 2021 and the reserves will drop to zero.
- f. Under Scenario 3 – if all GOSL debt obligations are to be settled using only CBSL reserves while 100 percent of SLDBs and domestic swaps are rolled over, the CBSL reserves will be sufficient to settle debt only up to December 2021 and the reserves will drop to zero.

2.9.44 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 31 March 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/11/A15/2021, sharp depletion of gross official reserves against the large debt service payment requirement in next four months.

- a. Although there are inflows in the pipeline, in the absence of materializing adequate foreign financing immediately, there is a serious risk that the situation could even compel extreme but essential measures to be taken, such as restructuring the country's foreign debt portfolio, after July 2021. If the level of GOR would be below USD 2 billion by end July 2021, the country will have to preserve some foreign exchange for importation of essentials, such as fuel and medicines.

- b. Currently, the exchange rate is under severe pressure given the low level of liquidity in the domestic foreign exchange market. However, the Central Bank (CBSL) is not in a position to defend the exchange rate, given the low level of reserves, the upcoming debt service needs, and the absence of any substantial confirmed inflow to the reserves in the near term.
- c. It is estimated to have fallen below USD 4 billion by end March 2021 and next four months remain critical. Even to end up with a GOR of US dollars 2.6 billion by end July after the US dollars 1 billion International Sovereign Bond (ISB) repayment, there are key risks such as the likelihood of realizing the loan of US dollars 400 million from the China Development Bank (CDB), reissuance of Sri Lanka Development Bonds (SLDBs) of US dollars 979 million and roll over of domestic swaps of US dollars 537 million for the period from April to July 2021. When considering only the above-mentioned uncertain inflows of US dollars 1.9 billion, non-realization of at least 50 per cent of these will essentially reduce GOR to levels below US dollars 2.0 billion by end July 2021.
- d. Accordingly, GOR is likely to reduce to extremely low levels by July 2021 under realistic assumptions. After paying the ISB of US dollars 1 billion on 27 July, the GOR will be in the range of US dollars 1.3 billion to US dollars 2.1 billion by end July, which is less than a 2 month import cover.
- e. If a sizeable foreign inflow is not realized in the near term, the adverse impact on market sentiments and country evaluations by rating agencies, foreign creditors, banking counterparties, foreign creditors of local corporates cannot be averted. Such a situation could cause extreme pressure on the exchange rate and thereby inflation. There is a high likelihood of foreign credit lines of banks could be interrupted. Importing essential items, including medicine and petroleum imports, could be disrupted. This may result in unpleasant social and political consequences, leading to economic, social and political unrest to the level that the country has never experienced before.
- f. While the most optimistic scenario for GOR by end July 2021 is USD 2.6 billion, there are several risks to achieving this as well, as they are based on the assumptions such as receipt of USD 400 million loan proceeds from the China

Development Bank (CDB) by April 2021, and reissuance of SLDBs amounting to USD 979 million and rollover of Domestic Swaps amounting to USD 537 million.

- g. The realistic projections for GOR by end July 2021 is USD 1.7 billion. Excluding gold, the GOR would be around USD 1.2 billion. When reserves drop to such drastic levels below USD 4 billion (i.e. three months of imports) the speculation in the market builds up and the pressure on the exchange rate accelerates.
- h. The chairman stated that some measures would have to be taken to ensure that the GOR would not decline below USD 4 billion. Dr Jayamaha, Appointed Member noted that there is a significant amount of SLDBs maturing in May 2021 and with the banks facing a liquidity crunch, it is unlikely that they would be able to rollover all their SLDBs and therefore the first severe liquidity crunch is likely to occur as early as in May.
- i. On inquiry by Mr Jayawardena on what is being contemplated in a crisis scenario, DER drew the attention of the Board to the following.
  - i. If the reserves drop below USD 4 billion (i.e. 3 months of exports) it is likely that there would be a free fall,
  - ii. CBSL will not be able to defend the exchange rate,
  - iii. Debtors will not extend any short-term debt and they may also want their longer- term debt settled early,
  - iv. Foreign credit lines of banks will be affected, adding further to the liquidity crunch,
  - v. The country may not be able to import anything as the reserves will have to be preserved for the essential imports such as fuel and medicines,
  - vi. DER highlighting the crisis situation in Lebanon, said that sometimes, in such crisis situations the contemplated risks become self-fulfilling and what is being projected for May 2021 might even occur earlier than that.
- j. DER highlighting the following options which would help improve the GOR levels, but observed that, they will materialize only during the second half of the year.

- i. Drawdown from the People’s Bank of China (PBOC) currency swap after successful negotiations to meet the costs of Chinese imports, thereby saving USD on import expenditure.
  - ii. Allocation of USD 780 million from IMF quota increase.
  - iii. RBI swap of USD 400 million after the cooling off period ending in August 2021, DER stated that by August the Reserve Bank of India (RBI) will also consider the Sri Lanka’s reserve adequacy indicators and its ability to service its debt before entering into this transaction.
- k. DER referring to the options mentioned in j above, pointed out that these will not help the GOR positions until after July 2021 and therefore the next four months would be extremely critical. DER outlined the following four-point framework to service current extreme balance of payments (BOP) situation.
- i. Firstly, there is the immediate need to discourage foreign exchange outflows. This to be done by curtailing non-essential imports further and curtail outward foreign investment.
  - ii. Secondary, encourage short term foreign exchange inflows. In this context, banks have been requested to bring in maturing ISB proceeds and reinvest in domestic foreign exchange instruments. Other measures include obtaining CDB proceeds by the Government at the earliest, obtaining AIIB proceeds by banks and sold to CBSL as well as to schedule discussions with Middle Eastern central bank and commercial bank to culminate in inflows in the short term and to resume purchase of foreign exchange from the market related to conversions of exports proceeds and worker’s remittances.
  - iii. Thirdly, a credible and consistent storyline should be built up to counter pressures arising from the reserve depletion.
  - iv. Finally, reporting under Section 64 and section 68 of the Monetary Law Act to the Hon. Minister of Finance is vital.

2.9.45 Following matters had been highlighted in the Report dated 06 April 2021 issued under Section 64(3) and 68(2) of the Monetary Law Act, sent by Prof. W D

Lakshman, the Governor of the Central Bank to the Prime Minister and Minister of Finance, Mr. Mahinda Rajapaksa.

- a) The exchange rate has become highly volatile and experienced depreciation pressure since end November 2020, primarily driven by gradually increasing import bills and subdued inflows to the domestic foreign exchange market.
- b) Given the Government's stance not to approach the International Monetary Fund (IMF) for emergency financing, the Central Bank is actively working with the Government to facilitate enhancing non-debt sources of foreign exchange inflows.
- c) With sizable debt service obligations of capital and interest payments of USD 6.0 billion during 2020, gross official reserves declined to USD 5.7 billion by end 2020, compared to USD 7.6 billion at end 2019. This reduction in gross official reserves was due to the lack of foreign financing inflows to the Government, particularly as a result of the inability of the country to issue International Sovereign Bonds (ISBs) in 2020 due to unprecedented global market uncertainties, sovereign ratings downgrades and the resulting distortion in secondary market yields of ISBs during the Pandemic.
- d) The decline in official reserves to levels below USD 4 billion is likely to make it challenging for the Central bank to meet the foreign currency debt service obligations of the Government by drawing down reserves any further.
- e) Supply of foreign exchange to the domestic foreign exchange market by the Central Bank may sometimes be required to curb undue volatility in the exchange rate. This is not feasible given the current low level of reserves.
- f) The government's foreign currency debt service challenge is considerable, particularly in the context of the sovereign rating downgrades by all three credit rating agencies in 2020. These downgrades have reduced the country's ability to access the international capital markets at reasonable cost.
- g) It is essential to maintain or further tighten restrictions on non-essential imports, and such other outflows continued discussion with multilateral agencies and friendly nations are necessary to secure short term financing required to tide

over the impending debt service requirements and the likely shortfall in the balance of payment in the 2021.

2.9.46 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 07 April 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/12/A1/2021, “Review of the Monetary Policy Stance”.

- a. Gross official reserves are at a critical level, increasing the possibility of adverse international reports, thus, hindering the possibility of borrowing from international markets/ agencies.
- b. In the event that unconfirmed foreign currency inflows are delayed, foreign currency debt repayments could fully exhaust gross official reserves.
- c. The level of GOR is estimated to decline to US dollars 2,660 million by end July 2021. Under the pessimistic scenario, with inflows of US dollars 970 million and outflows of US dollars 3,761 million during April – July 2021, the level of GOR is estimated to decline to a significantly low level of US dollars 1,267 million by end July 2021.
- d. With regard to GOR projections by end 2021, excluding unconfirmed inflows subject to availability of information at present, the reserve level could be fully exhausted by confirmed outflows in the remainder of the year. Realization of such depletion of reserves would result in dire consequences and significant disturbances to socio- economic conditions.
- e. Recent measures to suspend the mandatory forex sales to the Central Bank could impact the build-up of reserves from non- debt creating sources.
- f. The Monetary Policy Committee (MPC) highlighted potential risks associated with foreign currency debt service payments and the extremely high rollover risks of domestic foreign currency liabilities over the next four months and its impact on gross official reserves. Therefore,
  - i. Expeditious measures to attract financial flows through Government interventions are needed, failing which foreign currency debt repayments of the Government would fully exhaust gross official reserves within the next few months.

- ii. A proper plan of action should be formulated to gradually build up reserves.
  - iii. A review on the suspension of mandatory sales of foreign exchange by LCBs from export proceeds and workers remittances conversions is timely.
  - iv. A relaxation of restrictions on imports and financial outflows could exert further strains on gross official reserves as well as the exchange rate.
  - v. The MPC highlighted the need for taking urgent action to address external sector issues through a collaborative approach by the Central Bank and the Government.
- g. The Board decided that existing restrictions on imports are sufficient considering the impact of any further import restrictions would have on the businesses and export sector. The board was of the view that effective monitoring should be done by the relevant authorities.
  - h. Secretary to the Treasury stated that the USD 500 million from the China Development Bank (CDB) is expected in the third week of April and SLDBs held by the state banks which are maturing in May 2021, amounting to USD 694 are likely to be rolled over.

2.9.47 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 15 April 2021.

- a) Considering diverse opinion expressed by the Members on the suspension of the Rule for mandatory sale of prescribed percentage of workers' remittance and export proceeds conversions, the Chairman invited the IOD officers to discuss the rationale for the suspension as recommended by DG (S). DG (N) expressed his concern that the suspension has led the Central Bank to intervene in the domestic forex market through Request for Quotes (RFQ) at a rate higher than the rate applied for mandatory sales. Thus it leads to further pressure on the exchange rate and therefore the intended purpose of the suspension is not served. DER pointed out that during the short period of time that the Rule was in effect, the Central Bank managed to purchase foreign exchange from the market to build up reserves

gradually and consistently. The suspension has interrupted this avenue for reserve accumulation, which could have helped to accumulate close to US dollars 1 billion per annum. He further added that RFQ based intervention is discretionary and when the domestic forex market is under pressure with liquidity shortage, building reserves based on such intervention will not be feasible and provide wrong signals to the market.

- b) The Vice Chairperson, DG (S) and DG (N) suggested that the exchange rate should be allowed to reflect the market pressure, since that would serve as the first line of defense to adjust import demand and market behavior.
- c) Accordingly there is a risk of reserves declining sharply from the already below-critical levels. Further this could lead to reserve adequacy indicators to deteriorate continuously and fall below the minimum threshold levels in the very near term. Risks associated with such lower level of reserves, including large depreciation pressure on the currency, were also emphasized by the Vice Chairperson. Furthermore, accumulation of total debt stock, the changes in the composition of outstanding central government debt and government external debt were discussed. The Chairman requested the necessary information to be provided to further discuss this situation with the Government. The Vice Chairperson noted that it is appropriate for the Governor to communicate to the Government that the currently available limited reserves must be safeguarded to meet the immediate debt service payments and balance of Payment obligations and not to be utilized to defend the exchange rate. The Vice Chairperson and the member were concerned that the use of Central Bank swap arrangements for government debt servicing would lead to shifting liabilities from the Government to the Central Bank, especially when reserves are likely to fall to critical levels.

2.9.48 Matters included in the note to Dr. P. B. Jayasundera, Secretary to the President sent by the Governor, Prof. W D Lakshman through the email dated 20 April 2021 on the subject of observations of the Central Bank of Sri Lanka on the Recent Behavior of the USD/LKR Exchange Rate at the Domestic Foreign Exchange (FX) Market are as follows.

- a) As per the instructions given by Dr. P B Jayasundare, Secretary to HE the President (Dr. J) subsequent to the loan receipt of USD 500 Mn from China Development Bank (CDB), on 15.04.2021, Bank of Ceylon (BOC) and People's Bank (PB) were given USD 75 Mn each (i.e. USD 150 Mn in total) by the Treasury to bring down USD/LKR exchange rate Rs. 192 levels.
- b) The observations of the Central Bank of Sri Lanka (CBSL) in this respect are as follows.
- i. On 12.04.2021, the published USD/LKR spot exchange rate was at Rs. 200.00. However, the spot was not an effective indicator of the exchange rate as the inter-bank market resisted to trade in standard spot tenor and instead the market was actively trading in one-week tenor at around Rs. 203 – Rs. 204 on 12.04.2021. Based on that derived spot rate would be at around Rs. 204 level.
  - ii. On 15.04.2021, two state banks were given USD 150 Mn in total and Dr. J instructed two state banks to sell USD 50 Mn to the CBSL and utilize the balance of USD 100 Mn, to stabilize the USD/LKR exchange rate at 192.00 levels.
  - iii. Following the sale of USDs by the two state banks at the domestic inter-bank FX market, the LKR has appreciated from Rs. 200.00 (12.04.2021) to Rs. 191.97 (19.04.2021) by Rs. 8.03. The above appreciation was mainly due to the FX sales done by the two state banks at a rate of Rs. 192.00.
  - iv. With this sudden appreciation of the exchange rate, over a period of three working days, all the market players in the market got panicked and importers would try to cover their confirmed bill at Rs. 192 levels and foreign investors were also try to get the rate advantage at this stage while the exporters stayed away from the market.
  - v. As a result of the above, on 16.04.2021 customer FX outflows reported by banks amounted to USD 92 Mn and on 19.04.2021, it was USD 137 Mn. This is much higher than the average customer FX outflows reported by banks and it would be at around USD 80. However reported customer FX inflows were reduced during these two days compare to other days in the

month and it was USD 41.48 Mn on 16.04.2021 and USD 40.12 Mn on 19.04.2021.

- vi. Therefore, the cumulative net customer FX outflow from the banking sector on 16.04.2021 and 19.04.2021 was USD 148 Mn. Further, with the CBSL purchases of USD 40 Mn from the Banks (i.e. USD 38 Mn from two state banks and USD 2 Mn from other banks), the total net FX drain from the banks amounted USD 188 Mn in contrast to USD 150 Mn given by the Treasury to the two state banks.
- vii. Despite of giving USD 75 Mn each to two state banks, by day-end of 19.04.2021, BOC and PB were at short in their net foreign exchange open position (NOP) with USD 6.3 Mn and USD 4.5 Mn, respectively. The other banks have also been in short in general in their NOP and as at 19.04.2021, the cumulative short NOP of Licensed Banks were at USD 66.0 Mn in contrast to a short NOP of USD 9.1 Mn on 12.04.2021.
- viii. In order to curb the speculative behavior of banks, CBSL has reduced the long NOP of banks to USD 1.0 Mn w.e.f 19.04.2021 (BOC, PB and National Savings Bank have been exempted from this restriction).
- ix. Further, currently the market is at Rs. 202- Rs.205 levels on one month tenor with no active market for spot tenor.
- x. Overall, CBSL is of the view that it will be utmost difficult to maintain the exchange rate at around Rs. 192.00 levels immediately without allowing gradual appreciation of LKR in a sustainable manner while creating sizable FX inflows to the banking system to ensure the smooth behavior of the domestic FX market with a view to curb an undue volatility in the exchange rate. In contrast, the undue excessive volatility in the exchange rate (it would be both ways: undue appreciation or depreciation of the exchange rate) would further worsen the smooth behavior of the domestic FX market and would damage the credibility of CBSL. This may make the moral suasion ineffective.

2.9.49 Highlights of the note on the observations of the CBSL on the recent Behavior of USD/LKR exchange rate at the domestic foreign exchange market, submitted to the Monetary Board meeting held on 21 April 2021 by DIO are as follows.

- a) As per the instructions given by Dr. P B Jayasundara, Secretary to HE the President (Dr. J) subsequent to the loan receipt of USD 500 Mn from China Development Bank (CDB) that was in the DST's USD account, on 15.04.2021, Bank of Ceylon (BOC) and People's Bank (PB) were given USD 75 Mn each (i.e.: USD 150 Mn in total) by the Treasury with an instruction by Dr. J to bring down USD / LKR exchange rate to Rs. 192 levels.
- b) On 12.04.2021, the published USD/LKR spot exchange rate was at Rs. 200.00. However, the spot was not an effective indicator of the exchange rate as the inter-bank market resisted to trade in standard spot tenor and instead the market was actively trading in one-week tenor at around Rs. 203 - Rs. 204 on 12.04.2021. (The "bank to customer" exchange rates also covered around the one-week rate).
- c) On 15.04.2021, two state banks were given USD 150 Mn in total and Dr. J instructed two state banks to sell USD 50 Mn to the CBSL and utilize the balance of USD 100 Mn, to stabilize the USD/LKR exchange rate at 192.00 levels.
- d) CBSL was in the view of the appreciation of LKR should have been in a gradual manner to ensure the smooth behavior of the domestic FX market with curbing an undue volatility in the exchange rate, in contrast to the view of the CBSL, at the meeting held on 16.04.2021 at the office of Dr. J, it was instructed two state banks to bring down the exchange rate to Rs. 192.00 with immediate effect.
- e) Following the sale of USDs by the two state banks at the domestic inter-bank FX market, the LKR has appreciated from Rs. 200.00 (12.04.2021) to Rs. 191.97 (19.04.2021) (within two working days). The above appreciation was mainly due to the FX sales done by the two state banks at a rate of Rs. 192.00 at the inter-bank market. However, since the available FX liquidity at the two State Banks reduced to short (ie: negative) position, they are not in a position to sell in the market in a sustainable manner.

- f) The buyers at the domestic inter-bank FX market have utilized the FX proceeds they bought to sell to their import customers. Since, the LKR has appreciated by about Rs.12.00 (from reflective spot exchange rate on 12.04.2021 at Rs. 204 levels to Rs. 192 levels on 20.04.2021) over a period of two working days, the importers and foreign investors were rushed to cover their FX requirements while the exporters stayed away from the market.
- g) As a result of the above, the cumulative net customer FX outflow from the banking sector on 16.04.2021 and 20.04.2021 was USD 166 Mn. Further, with the CBSL purchases of USD 40 Mn from the Banks (i.e.: USD 38 Mn from two state banks and USD 2 Mn from other banks), the total net FX drain from the banks amounted USD 204 Mn in contrast to USD 150 Mn given by the Treasury to the two state banks.
- h) Despite of giving USD 75 Mn each to two state banks, by day-end of 19.04.2021, BOC and PB were at short in their net foreign exchange open position (NOP) with USD 6.3 Mn and USD 4.5 Mn, respectively. The other banks have also been in short in general in their NOP and as at 20.04.2021, the cumulative short NOP of Licensed Commercial Banks were at USD 83.0 Mn. in contrast to short USD of USD 9.1 Mn on 12.04.2021. In order to curb the speculative behavior of banks, CBSL has reduced the long NOP of banks to USD 1.0 Mn w.e.f. 19.04.2021 (BOC, PB and National Savings Banks have been exempted from this restriction).
- i) Further, currently the market is at Rs. Rs. 205 - Rs. 208 levels on one-month tenor with no active market for either spot or one-week tenors.
- j) Even though a sizable FX inflow received by the Treasury and out of which USD 150 Mn injected to the domestic FX market, there is no sign of easing the FX funding shortage at the market.
- k) Overall, IOD is of the view that it will not be possible to maintain the exchange rate at around Rs. 192.00 levels unless there are significant and sustainable FX net inflows to the banking system.
- l) Given the rising trend in imports, FX funding shortage at the domestic licensed commercial banks and relatively sizable foreign debt service commitments of

the government would make it utmost difficult to appreciate the LKR. Further, prevalent accommodative monetary policy stance would also escalate the pressure on the exchange rate.

- m) Hence, the undue excessive volatility in the exchange rate caused by adhoc policies would further worsen the smooth behavior of the domestic FX market and the credibility of the CBSL will be at a stake. Overall, it will disturb the stability of the financial system.
- n) At the Monetary Board meeting, Dr. Ranee Jayamaha, Appointed Member observed that a sudden appreciation of Rs. 12 is very significant. Such a significant appreciation has never happened before. She reiterated that a request should be made to ST to transfer the USD 350 million in exchange for LKR so that there is a definite increase in the international reserves and to ensure that these funds are not used to finance more imports. She also emphasized that ST should be informed of the increase observed in imports and to take immediate action to introduce appropriate restrictions on imports.

2.9.50 The matters discussed at the meeting held on 23 April 2021 at 8.15 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Governor informed the importance of holding meetings with Treasurer's possibly on daily basis before the daily operations to implement the policy decisions which are of national interest.
- b) Governor elaborated on these National objectives which are; to have a stable exchange rate and gradually increase the national reserves. Governor requested the assistance of the LBs to achieve these objectives and informed to work genuinely and collectively.
- c) DG(N) reminded about the higher volatility of the Domestic FX market during past two weeks and urged the banks to work collectively to meet the national objectives and to discuss any issues in achieving these objectives in order to come into a common view.

- d) Although there are statutory provisions to act upon, CBSL would not use such and want market participants to genuinely work towards the objectives.

2.9.51 The matters included in the reply sent to the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman by the Secretary to the President, Dr. P. B. Jayasundera, on 27 April 2021 for the note to Dr. P. B. Jayasundera, Secretary to HE the President sent by the Governor on 20 April 2021 are as follows.

- a) I refer to the unsigned note sent to my office by you on 20.04.2021. I observe that the note is not yours, knowing your writing. Although the note concludes the view of the Central Bank of Sri Lanka (CBSL), I did not see any evidence that it was approved by the Monetary Board, the highest authority to make such policy stance.
- b) At the outset, I wish to state that the meeting which was held on 06.04.2021 with the participation of relevant officials including you, Secretary to the Treasury, Chairman – Board of Investments of Sri Lanka, Chairman – Securities and Exchange Commission of Sri Lanka and senior officials of the CBSL including Deputy Governors, Treasury officials and BOI officials to discuss the way forward subsequent to the US\$ 500 Mn loan received plus a further commitment of RMB 2,000 Mn from China Development Bank and US\$ 1.5 Bn Swap arrangement between People’s Bank of China and the Central Bank of Sri Lanka. I presume that the Monetary Board had given approval to these arrangements and connected agreements.
- c) As you are aware, various options including greater surveillance in the Forex market behavior and payment system were discussed to bring the exchange rate to a level that will facilitate smooth trade flows, both imports and exports as well as domestic foreign exchange activities which gradually position international reserves sufficient to cover 3 months of imports and higher percentage of short term liabilities. I recall, we noted that the early finalization of amendments to the Foreign Exchange Act which has been requested several months before is also being delayed.

- d) I was of the view that, an appreciation for instance, to let the commercial bank selling rate to be around Rs. 192/US\$ could be made by easing the liquidity conditions of inter-bank foreign exchange market as well as activating transactions between Central Bank of Sri Lanka and commercial banks by CBSL itself through buying some foreign exchange to build official reserves.
- e) The largest imports that you have indicated in Table 2, of which the largest payments have been made for petroleum and gas importation reflects the suppressed foreign exchange demand in the market during last few weeks. Largest equity outflows are only US\$ 5.2 Mn and considering global equity surge in last week, such an outflow is expected.
- f) I am of the view that the release of USD 150 Mn to two state banks have worked well to ease the undue market scarcity. Further, infusion could have stabilized the rate since a US\$ 175 Mn is expected from AIIB by this week to enhance forex cover of the two state banks. Despite all such known considerations, CBSL did not communicate through a media conference to explain to the market how forex will be managed and explain the direction of macro-economic and Balance of Payments. I recall that repeated requests at our weekly meeting have been made from the CBSL to share its information with the market to provide much needed market confidence.
- g) However, you seems to believe “gradualism” and “moral suasion” will stabilize the market. Since this is your subject, I do not wish to discuss this matter. However, I request a clarification as to how “gradualism” works and what and how the “moral suasion” is carried out by the CBSL to raise official reserve position of the country. As far as I know “moral suasion” cannot be conducted bilaterally by few officials. It should be public, open and transparent.
- h) I state that the assistance sought by the Central Bank of Sri Lanka to secure reserve position from the Government has done including the intervention by His Excellency the President to pursue Chinese President to expedite the disbursement. The management of external stability within Government Policy Framework is a responsibility of the Monetary Board and the Governor of the Central Bank of Sri Lanka.

2.9.52 The matters discussed at the meeting held on 28 April 2021 at 8.10 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Banks raised concerns on the limited supply of FX to the market due to reduction of mandatory conversion of export proceeds from 25% to 10% and the impact on the FX market due to continuation of import demand of the country.
- b) DG (N) stressed the necessity of banks to behave in the market in an orderly manner with responsibility to manage the present difficult situation in the country and informed, if required Government may intervene to take certain measures to ensure the orderly behavior of banks.
- c) In order to ensure smooth behavior by banks and to curb the undue volatility in the exchange rate, a proposal to introduce “Upper and Lower Bands” to USD/LKR exchange rate by the CBSL to the market participants to execute interbank and customer transactions was submitted by a bank.

2.9.53 The matters discussed at the meeting held on 29 April 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Banks informed that the importers have prepaid their facilities when the USD/LKR exchange rate is at around Rs. 200.
- b) DG (N) informed that introducing “Upper and Lower Bands” to USD/LKR exchange rate would not be implementable in near future, however, CBSL will explore the possibility of implementing such a proposal in the future.
- c) DIO informed that, it is expected to have less volatility and easing the pressure on the exchange rate as the banks are anticipating improved liquidity at the domestic FX market, while expecting to manage FX outflows within their inflows.
- d) Banks are under the common understanding that the current level of exchange rate may stabilize around Rs. 200 levels and to execute transactions accordingly.

2.9.54 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 03 May 2021.

- a) DG (N) insisted that, given the low level of reserves and the projected decline, there is an urgent need to reintroduce mandatory purchases of conversion of export proceeds and workers' remittances, considering possible increase in export proceeds in the coming period with the likely trade diversion from pandemic impacted neighboring countries such as India and Bangladesh. In the absence of such arrangement, the additional foreign exchange inflows would be utilized to meet the rising import demand. He further explained that with the reduction in required percentage of conversion of export proceeds from 25 per cent to 10 per cent, the foreign currency remains with the exporters while the domestic forex market continues to be illiquid. Responding to a clarification sought by the Chairman on the sequence of events, DER explained that after extensive deliberation, the Monetary Board introduced the Rule confirming the 100 per cent repatriation requirement and the 25 per cent conversion requirement.
- b) Thereafter, the Central Bank decided to purchase 50 per cent of the converted export proceeds, which was later suspended after representations were made to the Governor on forex market concerns and financial stability concerns. This was followed by a request from the Government to reduce the conversion requirement to 10 per cent, and in spite of observations to the contrary from the relevant departments, the Monetary Board decided to approve the reduction of the conversion requirement to 10 per cent. DER also stated that with this reduction, exporters are not being encouraged to increase domestic value addition, and DG (N) opined that exporters will low domestic value addition due to the nature of their export items could have been facilitated separately.
- c) DG (S) informed the Committee that this suspension of mandatory purchases was introduced as a temporary measure and at the time of taking the decision to temporarily suspend, there was a request from the banks to allow some space to have the required systems in place for the effective implementation of this regulation. DG (S) also informed that the re-instatement of this measure will have to be done only after a detailed and careful analysis by taking all aspects in to account. Otherwise, if this measure is to be withdrawn again after re-instating, the

credibility of the Central Bank will be at stake (due to frequent changes of policy).

- d) DG (F) and AG (J) stated that such mandatory sales have led to drying up of liquidity in the domestic forex market and threatened operations of the banks by creating currency mismatch and asset-liability mismatch. The Vice Chairperson emphasized that before any firm action to be taken by the Monetary Board on this, the Government's consensus should be reached in order to avoid future withdrawal of such policies. She also highlighted the need for the presence of Secretary to the Treasury at the Monetary Board when such crucial matters are discussed.

2.9.55 The matters discussed at the meeting held on 03 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Many banks raised concerns on delay in exporter conversions and highlighted that this may be one of the reasons for FX liquidity shortage in the market, in addition to the lack of inflows due to the reduction of mandatory conversions of exports proceeds from 25% to 10%. Further, banks were concerned about the increasing trend in imports and suggested as informed by the Sri Lanka Forex Association, the CBSL may consider to temporarily curtail the open account and advance payment methods, until such time USD/LKR exchange rate stabilizes. In this respect, it was agreed to inform the relevant authority to initiate policy level discussions as necessary.
- b) In the interest of all the participants in the market as well as for the betterment of the economy, in order to maintain the stability of the exchange rate, following suggestions were made:
- i. Large banks with excess FX liquidity may support small banks to fulfill their requirements,
  - ii. Prudent treasury management by all banks at this critical juncture and to work as a team, without focusing on individual business targets, until such time the market conditions improve.

2.9.56 The matters discussed at the meeting held on 04 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Banks informed that substantial volume of import bills are holding by banks and therefore, certain importers cannot clear their cargos due to non-making of payments Banks mentioned that. This is mainly due to inadequacy of FX inflows to banks as exporters are delaying their conversions. Banks informed that the FX requirements of importers are also comparatively high as the current level of exchange rate is beneficial to importers. Banks mentioned that the situation is becoming worst due to non-availability of interbank FX market during these days. Many banks suggested, the involvement of CBSL with other relevant authorities may be equally important to encourage exporters to convert dollars and importers to curtail imports and ultimately to support stability of the domestic FX market.
- b) It was suggested that, it may be important to consider restatement of mandatory conversion of export proceeds to 25% from the current threshold of 10%.
- c) Banks are of the view that, it may be difficult to maintain the exchange rate at current levels.
- d) Banks informed that exporters utilize the LKR borrowings at cheaper cost and hold the USDs in foreign currency deposits, which earn a higher interest and therefore, suggested to consider introducing an interest rate ceiling for foreign currency deposits. Banks further highlighted that interest rate disparity is a fundamental issue and addressing of that concern is much important.
- e) CBSL and the MOF are currently exploring the possibility of introducing more prudent payment regulation over the import facilities under the “Open Account” and “Advance Payment” terms, with relevant authorities.

2.9.57 The matters discussed at the meeting held on 05 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO informed that certain banks were deviating from the banks' mutually agreed level of exchange rate and it may not be fair for the banks that are executing transactions in line with the mutually agreed level of exchange rate at the morning meeting.
- b) Banks informed that, considering the substantial volume of outstanding imports, it may be necessary to quote a higher rate than the existing level of Rs.200, in order to discourage and control the FX demand on imports, while keeping the buying level below at Rs.200.
- c) Banks mutually agreed to quote around Rs.202 levels for selling dollars to importers, while keeping the buying rate for dollars from exporters below Rs.200.
- d) In this regard, banks suggested to follow this strategy for few days and informed that it may be necessary to monitor and re-assess this strategy after a few days' time.

2.9.58 The matters discussed at the meeting held on 06 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO informed, as per the information submitted by banks yesterday, spread between the buying and selling exchange rates of banks on average were at Rs.4, while few banks reported at Rs.2 to Rs.3 and noted that certain banks reported at the range from Rs.6 to Rs.9 as well.
- b) Banks reiterated the importance of having substantial and sustaining FX inflows to the market. Accordingly, banks requested to explore the possibility of reinstating at least the previous mandatory exporter conversion threshold of 25%, while reducing the conversion period to 7 days from 30 days.
- c) Banks highlighted the possible risk on account of gradual increase in selling by foreign holders in the equity market.
- d) Banks mutually agreed to quote around Rs.202 levels for importers, while keeping the buying rate for exporters below Rs.200. Further, it was informed

that all banks are required to be bound to this in order to achieve more stability in the FX market.

2.9.59 The matters discussed at the meeting held on 07 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO informed that, there were differences in the TT rates published by certain banks as against the TT rates submitted to the CBSL. In this respect, DIO highlighted that this will have a negative impact on the TT rates published by the CBSL, as CBSL is calculating the rates based on the information submitted by banks and requested banks to be consistent with each other.
- b) There is a concern of number of banks that certain banks are deviating from the banks' mutually agreed level of exchange rate and informed that it may not be fair for the banks that reexecuting transactions in line with the mutually agreed level of exchange rate at the morning meeting.
- c) Banks mutually agreed to quote around Rs.202 levels for importers, while keeping the buying rate for exporters below Rs.200 today as well. It was informed that all banks are required to be bound to this in order to achieve more stability in the FX market.

2.9.60 The matters discussed at the meeting held on 11 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Many banks informed that still the import demand is in rising trend and exporters are not willing to convert and therefore, the market is experiencing FX liquidity shortage, as outflows are comparatively high with compared to the FX inflows. In addition, capital outflows, including dividends are also continuing.
- b) In response to the queries raised by banks on the suggested revision of mandatory exporter conversions threshold, DG (N) stated that topic is currently under discussion at the higher management level of the CBSL.
- c) Certain banks informed that they have suspended from opening new LCs due to acute FX liquidity shortage to honor the facilities.

- d) Banks mutually agreed to quote around Rs.202 levels for importers, while keeping the buying rate for exporters below Rs.200 for next two days as well.

2.9.61 Highlights of the Monetary Board meeting held on 11 May 2021 on the subject of Exporter Conversions, Reinstate of Mandatory Foreign Exchange Sales to CBSL and Possible impact on the Financial System Stability are as follows.

- a) DER concluded that it is vital to reimpose the two temporarily suspended regulations, i.e. licensed banks selling a prescribed portion of mandatory conversion of export proceeds and conversions of workers' remittances to the Central Bank without further delay, considering the necessity of maintaining a sufficient level of GOR and avoiding a significant escalation of the current crisis situation that could very likely lead to a significant destabilization of the exchange rate and other far reaching macroeconomic imbalances. Considering the exchange rate stability with only a near term viewpoint will be self-defeating given the rapid decline in the GOR. In the long run, the gradual buildup of GOR through these non-debt creating measures may facilitate debt sustainability, thereby reducing the debt servicing burden over time and the pressure on the exchange rate as well.
- b) The International Operations Department was of the view that considering the current severe liquidity situation in the domestic FX market, the mandatory conversion of export proceeds should be increased from 10 percent to 25 percent and the conversion period should be reduced from 30 days to 7 days.
- c) The Chairman was of the view that the 10 percent conversion was not sufficient to address the current liquidity constraints in the domestic FX market and suggested to increase it to 25 percent or any suitable percentage. Mr Jayawardena was also in agreement with increasing the conversion rate of export proceeds to enhance liquidity in the market.
- d) Secretary to the Treasury (ST) inquired if the banks have ensured that the exporters have at least converted 10 percent of the export proceeds. He was of the view that without ensuring the exporters are converting, increasing the

percentage of conversion is of no use. The Board decided to consider the data on the volumes of export proceeds so far converted, as provided by the Foreign Exchange Department.

- e) Director, Department of Foreign Exchange (D/DFE) informed that the total export proceeds repatriated from 18.02.2021 to 31.03.2021 within 180 days and exceeding 180 days was USD 436 million and USD 41 million, respectively. Out of these a total of USD 110 million has been converted to LKR. Around USD 27 million of export proceeds have not yet been repatriated.
- f) ST was of the view that at least USD 1000 million should be repatriated per month and the amounts given above shows that the repatriation is not taking place as per the Rules issued. In view of this, ST stated that increasing the rate of conversion of export proceeds from 10 percent to 25 percent will be of no use.
- g) DG(N) stated that when the Rules were issued in February 2021 by the Monetary Board, the banks were required to monitor the repatriation of the export proceeds within 180 days (i.e. 6 months), and the conversion of 25 percent of the proceeds in to LKR within 14 days. Just when the banks were beginning to monitor the repatriation and conversion, the Government within a few weeks requested the Central Bank to reduce the conversion to 10 percent giving them 30 days to convert. He observed that not even one cycle of 180 days could be completed and this is the reason that the conversions have declined.
- h) Mr Jayawardena (appointed member) noted that there appears to be non-compliances by exporters on both ends, i.e. repatriation within 180 days and conversion of 10 percent in 30 days. He was of the view that proper enforcement needs to be ensured using the authority under the Monetary Law Act or any other relevant law. Mr Jayawardena, while disagreeing with ST that just because 10 percent conversion cannot be enforced, it should not be increased to 25 percent, stated that what is important is to ensure enforcement, while increasing the conversion percentage to an appropriate amount in order to improve the liquidity in the market, which is the most burning issue at present.

- i) ST agreed that the monitoring of repatriation and conversion needs to be ensured but did not agree with increasing the rate of conversion of export proceeds. Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member also shared a comment stating that he does not agree with increasing the conversions from 10 percent to 25 percent.
- j) Dr. Jayamaha further reiterated that considering the current level of reserves, the CBSL is not in a position to provide foreign currency to the banks any longer to meet their imports bills, unless they are for essential items such as fuel or medicines for emergency purposes under the current pandemic situation. She insisted that if the banks do not have adequate foreign funds, they should not entertain imports of non-essential items. She stated that on instructions given by the Treasury, the two state banks have wasted USD 200 million of the China Developments Bank funds on non-essential imports such as telephones, sugar, garments, etc. She said that despite the grave situation of the reserves, USD 200 million was wasted unnecessarily. The CBSL was only able to purchase USD 38 million out of these funds. It needs to be understood that the price of the reserves cannot be controlled. If there are no deterrents to the import related outflows, then the exchange rate should be allowed to adjust.
- k) The Board decided on the following,
  - i. To continue with the Rule issued by the Monetary Board to repatriate export proceeds in 180 days and to convert 10 percent of the repatriated export proceeds within a period of 30 days.
  - ii. Licensed banks to mandatorily sell to the Central Bank 80 percent of the 10 percent converted export proceeds and to mandatorily sell 10 percent of the worker' remittances until further notice. The Board decided that this rule shall be issued simultaneously with the imposition of further import restrictions by way of import duties or LC margins.
  - iii. To vigorously enforce repatriation and conversion as per the Rules with penal action to be taken against the offenders. D/LCD to propose a mechanism to take action against the offenders (i.e. the exporters and/or banks) under the Monetary Law Act or. any other relevant law.

- iv. A strong request to be made to ST to impose import duties on non-essential items or request ST to agree to CBSL imposing LC margins on non-essential imports. DER to provide an updated list of non-essential items to ST for quick finalization enabling implementation of ii above as early.

2.9.62 The matters discussed at the meeting held on 13 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Many banks informed that there are few banks in the market that are not following the mutually agreed range of buying and selling rates.
- b) Due to FX liquidity shortage in the market, few banks mentioned that they have rationalized LC opening process while limiting opening of new LCs only on essential items. In this regard, DG(N) noted that, with compared to last year, non-essential imports on the country have been increased significantly during this year.
- c) In order to discourage rising trend in the import demand, banks mutually agreed to quote around Rs.203 levels for importers, while keeping the buying rate for exporters below Rs.200 levels today as well.

2.9.63 The matters discussed at the meeting held on 17 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO highlighted that certain complaints made by few exporters regarding the high spread between buying and selling exchange rates of some banks.
- b) Banks mentioned that in order to discourage import demand it may be appropriate to consider FX selling rate at around USD/LKR= Rs. 203 range.
- c) On the alleged high spreads, banks mentioned that exporters are having high bargaining power and no such high spread can be maintained by banks.
- d) Banks mutually agreed to quote the USD selling rate around Rs. 203 levels for importers, while keeping the USD buying rate for exporters around Rs. 200 levels

and however, based on the relationship with customers, individual banks may have the freedom to improve the USD buying and selling rates, further.

2.9.64 The following decisions had been made by the Monetary Board at its meeting held on 19 May 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/17/A1/2021, “Review of the monetary policy stance”.

The Board decided to strongly recommend to the Government to urgently impose further restriction on non- essential imports and submit report to the Hon. Minister of Finance as required under Section 64 and 68 of the MLA highlighting the challenges to domestic monetary stability and the decline in the international reserves.

2.9.65 The matters discussed at the meeting held on 20 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Sri Lanka Forex Association (SLFA) informed few concerns raised by its membership regarding the mutually agreed buying and selling exchange rates at the regular Treasurers’ meetings, it was informed that agreeing on rates may violates the antitrust laws and when agreeing collectively may be considered as a collusion.
- b) In response, DG(N) questioned the treasurers whether a common understanding by market makers (treasurers) on market exchange rate movement, specially, in a situation where foreign exchange inflows and outflows are distorted, for ensuring an orderly market behavior would amount to a market collusion. Further, as there was no a decision by market makers made during the deliberation at this forum on a particular USD buying and/or selling rate so that all banks have transacted at the identical rate/s. DG(N) noticed that banks are free to carry out their foreign exchange transactions independently based on their risk appetite and business requirements.
- c) SLFA suggested to the CBSL to seek the possibility to temporary suspend the advance and open account payment methods to minimize the sudden FX demands

of customers. In this respect, DG(N) mentioned that the matter would be taken up by the relevant authority for a suitable policy decision.

- d) Number of banks raised concerns on higher importer FX requirements, concerns due to postponement of FX payments, obligations in respect of already opened LCs, delay in exporter conversions, increasing level of negative NOPs of many banks, FX liquidity shortage in the market etc. and mentioned that due to prevailing critical conditions at the domestic FX market, banks are prioritizing FX payments and opening of new LCs and trying to manage FX outflows within their own FX inflows.
- e) Certain banks mentioned that some exporters are holding dollars to meet their future raw material import requirements, in case of a lock down situation in future.
- f) DG(N) informed that the CBSL, together with the Ministry of Finance, is taking number of measures to ease the pressure on the exchange rate and to improve FX market liquidity with a view to improving the prevailing situation at the domestic FX market and highlighted the importance of facing the current challenge collectively rather than going on solo basis.
- g) Banks highlighted the systematic risk with the continuation of this situation having larger negative NOP limits of banks with no inter-bank FX market to source dollars to cover their negative position and in case if a bank fails to meet its FX obligations, it will have a severe impact to the financial system.
- h) DG(N) highlighted the difficulty for the CBSL to use the official exchange reserves of the country to fund importers' foreign currency requirements.
- i) Banks mutually agreed to offer USD up to a level Rs.203, while keeping the bidding rates below Rs. 200 levels and however, based on the relationship with customers, individual banks may have the freedom to deviate from the above range based on the business requirements.

2.9.66 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 24 May 2021.

- a) DG (N) listed out the following points based on the discussion he had with the banks and the letter from the President of Sri Lanka Bankers Association.
  - i. The Association recommends to increase rupee conversion of export proceeds to be 25 % or more.
  - ii. Most of the banks are operating with negative NOP, though they are parking a certain amount of foreign currency in FCBUs in anticipation of further depreciation of the rupee.
  - iii. Forex liquidity shortage is largely due to increasing import demands on the backdrop of inadequate conversion by the exports.
  - iv. Foreign currency deposits at the banking system are expanding.
  - v. Banks request the CBSL to impose a cap on interest rates applicable on foreign currency deposits.
- b) After carefully listening to all deliberations, the Chairman invited individual views of all DGs and AGs on increasing rupee conversion of export proceeds and reinstating mandatory purchase of a certain per cent of such conversion by the CBSL. Accordingly, taking in to consideration that this is an exception crisis situation, the Committee decided to strongly recommend to the Monetary Board to reinstate the mandatory conversion requirement of export proceeds to 25 per cent and to reintroduce the mandatory sales of a certain percentage of such conversion by the licensed banks to the Central Bank, while taking note on the impact of this measure on the financial system stability and the exchange rate, and the need for additional policy measures to restrict non-essential imports and resolve prevailing interest rate anomalies.

2.9.67 The matters discussed at the meeting held on 24 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DG(N) enquired what exactly would be the reason for liquidity issue from the treasurers' point of view. It was mentioned that exporters are mostly reluctant to

convert their export proceeds hoping the exchange rate would depreciate further but make use their available liquidity and they do pay adequate attention to the comments coming from importers' side as well. Hence, highlighted the importance of bringing back the mandatory conversion requirement of 25% or more of export proceeds.

- b) All treasurers informed that increase in mandatory conversion requirement to 25% or more would be a definite advantage.
- c) DIO informed that bankers have raised a concern on a ceiling for interest rate for foreign currency deposits. Having a cap on maximum interest rate to be paid by banks on foreign currency deposits has been viewed as a positive development by Treasurers given that some banks are offering higher interest for foreign currency deposits than the interest rate offered for rupee deposit which would discourage foreign currency holders converting into rupees, considering the interest rate differential and the possible depreciation elements. Since, this issue had been raised by the banking sector for some time, it too will be discussed within CBSL policy making, with the view to come up on a decision.

2.9.68 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/ER,PD,IO,FE,/18/A1/2021 dated 24 May 2021 under the subject of urgent measures to address the sharp decline in official reserves, enhance foreign exchange market liquidity and encourage the rationalization of Non urgent government expenditure with a view to gradually reduce treasury bill allocations to the CBSL, presented by the International Operation Department (IOD) of CBSL.

- a. Level of GOR which stood at USD 7.6 bn at end 2019 and declined to USD 5.7bn by end 2020, currently hovers below USD 4bn.
- b. GOR is expected to decline to around USD 2.5bn by end July 2021, with the repayment of the maturing ISB of USD 1bn by in July 2021.
- c. GOR could even fall to around USD 1.7 bn by end July 2021.
- d. The inadequacy of reserves that is being observed at present and further escalate in the immediate future, is likely to continue to add severe pressure on the exchange rate, diminish debt service capability, reduce the ability to finance

essential imports, prompt imported inflation, cause additional fiscal and debt burdens, subdue economic activity, prompt further negative rating action on the Sovereign and financial institutions and result in widespread macroeconomic and financial imbalances, leading to socio- economic- political unrest.

2.9.69 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/DG(S)/16-18/A2/2021 dated 24 May 2021 under the subject of “Extremely challenging foreign exchange situation of the country: A review on the position as of end April 2021, Ongoing/planned measures, and way forward”, presented by the DG(S).

- a) Even though the reserve position is projected to record at USD 3.1 billion at end 2021, assuming all the unconfirmed inflows are to materialize, there is foreign currency debt repayments due, of USD 1,596 million (including the ISB maturity of USD 500 million, SLDB/OBU maturity of USD 442 million and ACU payments of USD 200 million) as against the projected inflows (with all unconfirmed inflows) of USD 507 million in January 2022. This deficit is obviously very significant. The resultant forex outflow is estimated to be USD 1,089 million in January 2022, thereby potentially reducing the reserve level to USD 2,033 million, by end January 2022.
- b) Downside risks to official reserve projections could get further aggravated by end July 2022 with the debt service payments of USD 1,395 million (including the ISB maturity of USD 1,000 million) due in July 2022, unless measures are taken with a close eye on the potential developments in 2022 as well. Such decline of reserves would imply significantly low reserve cover in terms of short-term debt liability and coverage of minimum months of imports.
- c) The expected debt service payments of the government during 06 May-December 2021 amount to USD 4.5 billion approximately and total inflows amount to USD 3.2 billion (with all unconfirmed inflows). This equation and the simple arithmetic speak for themselves. Hence, the reserves are projected to be around US\$ 3.1 billion by end December 2021, even after including the expected SDR allocation of USD 780 million from the IMF and potential SWAP of USD 400 million from RBI.

2.9.70 The matters discussed at the meeting held on 31 May 2021 at 8.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DG(N) mentioned that MB issued new rules for Exporters requiring to convert 25% of export proceeds within 30 days of receiving such proceeds in to Sri Lanka. Operating instructions issued to sell 10% of export proceeds to CBSL and 10 % of inward worker remittances should also be required to sell to CBSL.
- b) DG(N) mentioned that there has been an increase in worker remittances in recent past could be due to incentive scheme introduced in relation to that.
- c) Treasurers mentioned that even though the new rules expect more export proceeds conversions, it would be equally important for the authorities to take appropriate actions of limiting the imports to the country.
- d) Commenting on the mutually agreed buying and selling exchange rates by banks, few Treasurers raised their concerns on one bank quoting a higher rate, deviating from the mutually agreed rate range and mentioned that it may impact on their FX inflows. DG(N) stated that CBSL understands the fact that when some banks need FX liquidity, there may be situations where the deviations from the mutually agreed rate.

2.9.71 The matters discussed at the meeting held on 01 June 2021 at 10.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) The proposal from the bankers to cap the FCY deposit rates were intended for including exporters to convert their USD as they were opting to hold on to their FCY at higher interest rates and borrow in LKR at par or lower rates than their FCY deposits. Clubbing the above proposal with the interbank swap market was not intended.
- b) CITI banks shared its views that it was requested to allow market forces to determine the SWAP points based on supply and demand of FX instead of imposing a regulatory interest rate cap.

2.9.72 The matters discussed at the meeting held on 03 June 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Some banks expressed their concern regarding the deviation of certain banks on the mutually agreed buying exchange rate range below Rs. 200 per USD, when quoting for exchange houses and exporters. Some banks proposed where it would be prudent to consider increasing the minimum buying rate gradually to around Rs. 201 -202 levels, while keeping the maximum selling rate at around Rs. 203 levels, to encourage more conversions by exporters and others who have foreign currency inflows.
- b) However, most banks held a different opinion and mentioned that this kind of arrangement may sustain only for few days. DG(N) also highlighted the risk of such a move that people who bring in foreign exchange and /or holding into foreign exchange balances hoping to convert into LKR may anticipate the exchange rate to depreciate further.
- c) Banks mutually agreed to maintain the pre agreed range of below Rs.200 per dollar level for buying and a maximum of Rs.203 per dollar level for selling for further period, expecting to materialize the benefits of mandatory conversions of export proceeds in coming days as per the rules of the MB.
- d) Treasurers of banks further stated that, considering the negative impact to the economy as a whole, as highlighted by the Governor at the meeting held on 23 April 2021, these arrangements were agreed by banks voluntarily, even though the best mechanism is to allow market to decide the exchange rate and swap points based on the demand and supply.
- e) DG(N) also agreed with the proposal of treasurers that the rate range could be reviewed after some times at future meetings, after observing the market developments and based on the views of all banks.

2.9.73 The matters discussed at the meeting held on 07 June 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Treasurers shared their experience stating that they have observed an increased demand for FX during last week, mainly from importers, and also noted some improved inflows as well from the exchange houses on last Friday. However, on net basis, there was a net outflow, which banks managed by postponing some not urgent FX payments. In this respect, DG (N) stated that, it may be necessary to restrict committing for new FX obligations until the time the condition of the domestic FX market improves and further mentioned that some improvement could be seen with the materialization of the inflows on account of mandatory export conversion requirement and however, it may take another three to four weeks' time.
- b) Discussing the desirable level of margin to be kept between buying and selling rates, certain banks proposed that it would not be prudent to maintain the prevailing margin of Rs. 3 between buying and selling rates and certain banks mentioned that it may be necessary to increase the floor rate of Rs. 200 gradually, in order to encourage conversion of export proceeds. However, the general view has been in favor of maintaining the current margin of Rs. 3 for some the time being.
- c) Treasurers further raised their concern on the volume of imports been continuously higher than that of the export volumes and it is still in the rising trend. Further banks mentioned that payments on account of already opened LCs are falling due in coming weeks. Banks concerned that it may not practical to delay the FX obligations continuously and thus, the coming few weeks will be crucial. Accordingly, banks proposed to implement more stringent controls to restrict imports with the view to ease the pressure and to minimize the gap between import and export volumes. Further, banks are in the view that the existing requirement to convert 25% of export proceeds is a short-term solution to ease the pressure in the market and in long term, more controls are required to restrict imports.

- d) DG (N) informed that Economic Research department has conducted a survey and as per the survey date, non-essential imports component is comparatively less though the total imports figures records a rising trend. Further as per the available information to the CBSL, open account and advance payment volumes also not that significant and banks may correct this position, as necessary. In respect of the practice of front loading by importees, banks commented that, expecting a possible lockdown, some importers are leading to an increased demand requirement.

2.9.74 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 08 June 2021.

- a) As per the DG (S)'s presentation on "Continuous decline in Gross Official Reserves and Forex Pressure in the Banking/Financial Sector, Sri Lanka's official reserves are fast declining to critical levels of below US dollars 3.0 bn in July 2021 and further to around US dollars 1.6 bn by end March 2022.
- b) DG (S) proposed four fall back options to overcome this grave situation as shown in the presentation. The policy options included a combination of several measures, such as medium term debt management strategy, macroeconomic reforms, enhanced access to finance by the Government from the private sector, bilateral and multilateral source, including the IMF, import restrictions and debt restructuring.
- c) Agreeing to the contents presented by DG (S), Chairman enquired whether approaching the IMF is feasible as the Government Strongly opposes the same. DER mentioned that there has been a request from the Government to access IMF Rapid Financing during early 2020, as per IMF records, but it has not been pursued. However, the Central Bank was not aware of such request at the time it was made, though the Central Bank is the authority for official correspondence with the IMF.

2.9.75 The matters discussed at the meeting held on 10 June 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Many banks highlighted the concerns due to continuation of imports with a rising trend, difficulties facing due to continuous postponement of FX bills and the difficulty in financing such requirement, due to inadequate FX inflows to the country with compared to the FX outflows and stressed the necessity of controlling imports at this critical time. Further, banks highlighted that the current crisis situation is mainly created through widening- up of trade deficit along with no sufficient conversions on account of remittances and export proceeds to cover the deficit. In response to the concerns of banks, DG (N) mentioned that Central Bank and the Ministry of Finance are currently examining the ways in which non-essential imports could be limited, which may bring down exacerbated demand for import funding.
- b) Supervisory concerns raised by the regulator on negative NOP and unethical competition in the market for dollar liquidity also raised by certain banks. Therefore, banks stressed that adherence to mutually agreed buying and selling rates would not be practical, if all banks do not stick to the mutually agreed range. Whilst stating that, banks have all the freedom to quote at acceptable range, DG (N) requested banks to focus on the common goal that is to ease the pressure on the exchange rate and to smoothen the domestic FX market during this challenging time in order to reap long term benefits as a team and as a country. He also mentioned that banks must be cautious about the possible impact due to quoting at higher rates for exporters that may resulting to delay conversion of export proceeds by the exporters, expecting to depreciate the exchange rate further.
- c) Further concerns were raised by the banks on rising requests of customers, who are having long-term relationships with banks, to honor payments for shipments already arrived in Sri Lanka on a collection basis which is a challenge to the respective bank's cash flow management. In response, DG (N) requested banks to consider FX inflows when accommodating such demands of customers while prioritizing commitments for already opened LCs. Further, banks were requested to advise their customers to inform about such FX requirements as payment on

collection basis, well in advance, in order to prevent sudden difficulties in managing such FX requirements.

- d) DG (N) further stated that importers seem to be building large buffers for the future without paying attention on the prevailing difficult condition in the market. Therefore, he urged banks to pay a pivotal role in facilitating import transactions and to be vigilant of these developments.
- e) It was mentioned at the meeting that these developments have been taken place mainly due to other stakeholders in the market are expecting the rupee to depreciate further and it was noted that the Dollar being quoted at significantly higher rates by authorized money changers. Further, unverified news on depleting the foreign exchange reserves of the country have also intensified this negative perception on the stability of the local currency.
- f) DG (N) addressed these concerns and elaborated that foreign currency inflows such as the swap with Reserve Bank of India and Bangladesh Bank will be expected to the country, in addition to the country's IMF quota allocation during the remainder of 2021. DG(N) also asked treasurers of banks as to why positive comments like the statement made by Alfonso Garcia Mora, Global Director, IFC at the recent investment forum on plans to injecting dollars into Sri Lanka, a country that requires private sector led development was also highlighted, are not given the required attention in their assessment of the market. Furthermore, he mentioned that these kinds of assertions may be intentionally falsified and circulated by the parties who want to make a profit out of the consequences.
- g) DG (N) informed that the quotes offered by money changers will be looked into with the assistance of Foreign Exchange Department. In addition, it was informed that policy measures to curtail non-essential imports would be explored soon. He also urged banks to manage country's imports responsibly as financing of such imports is handled by banks.

2.9.76 The matters discussed at the meeting held on 14 June 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Commencing the meeting, DG (N) raised the concern on exorbitant exchange rates quoted by Money Changers as a matter arising from the previous meeting minutes. It was informed that the Foreign Exchange Department of the CBSL has investigated this matter and have confirmed that Authorized Money Changers quote a USD/LKR rate around Rs 204.00 to Rs206.00 and no Authorized Money Changer has quoted an unacceptable rate. DG (N) requested the Treasures to disclose any information on exorbitant exchange rate so that necessary information can be passed on to the Director, Department of Foreign Exchange of the CBSL for further investigation.
- b) Referring to the Government Gazette notification no: 2231/18 issued on 11.06.2021 on import controls, DG (N) stated that certain changes to the existing arrangement have been gazetted and a policy discussion on the same is in progress.
- c) Following points were highlighted when enquired from the banks on the liquidity of the market, forecast for the rest of the week and any recommendations.
  - i. An improvement in inward remittances and a slight drop in import demand was observed on 11.06.2021. It was further stated that an improvement in inward remittances is expected for this week as well.
  - ii. Internal measures are in place to curtail the import demand while trying to match the import demand within the bank inflows.
  - iii. However, it was stated that a pressure on the exchange rate persists when trying to manage the outflows with the inflows within the bank. It was proposed that the best way to mitigate the issue would be to let the interbank market operate, may be with a compromise on the margins. The importance of a well-functioning interbank market was highlighted by several banks.

- iv. An issue faced by smaller banks was also highlighted where, in the instances major banks quote higher rates for export proceeds and worker remittances, customers shift from small banks to large banks. It was stated that, if this scenario continues, the small banks will have to confront a tight situation.
  - v. Further, banks raised a concern on the real picture of the import volumes, due to travel restrictions. Once travel restrictions are lifted, banks highlighted that a spike in the import bills could be observed.
  - vi. With regard to a concern raised on significant exchanged rates quoted by Money Changers, it was disclosed that the rate was from a “Walking Money Changer” and not from an Authorized Money Changer since they are closed during this period.
  - vii. Going forward, the participants should agree to activate the interbank market so that it would be beneficial for all.
- (d) As confirmed with the money changers, the department of Foreign Exchange of the CBSL confirmed that USD/LKR buying rate stands at Rs. 204.00 and selling rate at Rs.206.00 and no exorbitant rates were observed. It was also informed that authorized Money Changers are closed during the period in which travel restrictions prevail.

2.9.77 The matters discussed at the meeting held on 21 June 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Commencing the meeting, DG(N) briefed about the meeting chaired by the Governor, held with the President and the members of the Sri Lanka Banks’ Association (Guarantee) Limited (SLBA) on 17.06.2021, mainly focusing on the domestic FX market liquidity and the deviation of certain banks from the mutually agreed buying and selling exchange rates in certain occasions. On FX liquidity concerns, DG (N) informed that discussions are in progress to seek the possibility of increasing the mandatory conversion of export proceeds threshold from 25% to a higher level. DG(N) expressing the views on the deviations from

the mutually agreed exchange rates, the SLBA is expected to have a series of discussions with relevant banks, while the issue will also be taken up with the Sri Lanka Forex Association (SLFA). It was further informed regarding the necessity of activating the interbank FX market where the SLBA has agreed to discuss the same with banks and the SLFA as well.

- b) Banks highlighted the following:
- Adding to DG (N)'s briefing on the discussion with the SLBA, it was highlighted that, certain banks are facing a critical issue when other banks do not operate within the mutually agreed buying and selling rates. As a result, customers are shifting away to the banks which quote arbitrarily higher rates, distorting the normal market behavior. Accordingly, Treasurers have requested the Central Bank to explore the possibilities to issue appropriate directions and/or regulations in the form of a cap on the selling exchange rate to avoid some banks deviating from the commonly agreed arrangement.
  - As per the information received from clients, certain banks grant Packing Credit Loan (PCL) facilities to be settled in LKR. Being a self-liquidating facility, PLC facilities are to be settled through export proceeds. It was highlighted that, granting PCLs in LKR may also create a pressure on the exchange rate in the future.
- (c) DG (N) further instructed DIO to monitor the banks that are deviating from the commonly agreed rates and at the end of each working day to submit a repost to the Governor on the same and to arrange meeting with the CEOs and Treasurers and/or members of the board of directors of such banks, with the Governor of the CBSL and give them an opportunity to present their reasons for not adhering to the commonly agreed rates.
- (d) DG (N) mentioned if deviations continue even after, CBSL may have to consider discontinuing of holding the regular meetings with Treasurers', although such actions would carry a significant downside risk, given the current uncertainty in the market.

- (e) Banks also highlighted on the substantial number of requests to open Letter of Credit (LCs) and the it might be in order to build up inventories in anticipation of a future currency depreciation. DG (N) highlighted the discussions are underway on import controls on non-essentials, however, no final agreement is reached yet. Once an agreement is reached, it will be announced to the market.
- (f) DIO highlighted the importance of financing FX outflows within the own FX inflows of banks and that may need to be considered, when opening new LCs.

2.9.78 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) at its meeting held on 22 June 2021.

- a) The Chairman stated that conflicting signals on import restrictions have been received from the Hon. Minister of Finance and the Presidential Secretariat. DG (N) mentioned that Hon. State Minister of Money and Capital Market has made a presentation to the Cabinet of Ministers on recent economic developments, challenges of future debt service payments, low levels of gross level reserves, government revenue loss, forex liquidity shortages, policy measures taken so far by the Government and the Central Bank. Further, the Hon. Minister has highlighted the importance of urgent foreign inflows, imposition of margin requirements, requirements of further measures for export conversions, strengthening of the Central bank balance sheet etc. However, DG (N) stated that the approval of Cabinet Ministers for the proposals is yet to be received. The Chairman stated that it would be prudent to wait for the Cabinet decision in this regard, before recommending any actions to the Monetary Board on import restrictions.
- b) DG (S) mentioned that if the Central Bank cannot meet its own debt obligations, the Central Bank will become bankrupt. Thus, it is essential to maintain adequate reserves to meet the Central Bank liabilities, at the minimum. AG (J) further mentioned that Central Bank is in a difficult situation as monetary financing continues to maintain low interest rates, while not allowing exchange rate to adjust. DG (F) reiterated the emerging challenges to the financial sector

associated with the current conditions, quoting repeated correspondence from Sri Lanka Banks' Association (SLBA) seeking a solution.

2.9.79 The matters discussed and the decision made at the Monetary Board meeting held on 23 June 2021 relating to the Board paper No. MB/PD/22/A6/2021, are as follows.

- a) SPD noted that if the recommendation of the Board paper (Dradually allow the government securities interest rates to adjust inline with the market conditions) is implemented, it is very likely that the CBSL holdings would decrease as the interest rates would adjust to entice higher market subscriptions at the auctions. Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member inquired if removal of the maximum yield rate announcement would entail a sudden increase in the whole interest rate structure. He pointed out that the current low interest rate structure has helped the Government to maintain lower cost of funds, facilitate economic growth and it has also helped the private sector.
- b) Deputy Governor (N) was of the view that it may not be prudent to remove the maximum yield rate announcement altogether and suggested that the maximum yield rate announced is increased by a few basis points gradually. He noted that the PDD uses a particular formula for the calculation of the maximum yield rate and requested ST to facilitate an increase at least by a few basis points. Dr Jayamaha stated that by facilitating the subscriptions by the private sector, the Government would also have a leeway for any emergency funding from CBSL.
- c) The Board granted approval to continue the maximum yield rate announcements for the Treasury bill and Treasury bond auctions with flexibility from ST to increase the maximum yield rate by a few basis points.

2.9.80 The matters discussed at the meeting held on 28 June 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO informed that a deviation from the commonly agreed exchange rate was monitored during last few days and a discussion will be arranged during this week to discuss this concern with the participation of Governor and the top management of the relevant Banks.

- b) Treasures shared their observation by expressing by that they had a discussion with Sri Lanka Banker's Association (SLBA) on commonly agreed exchange rate arrangement and the observations were shared with IOD. In response, DIO mentioned that those observations, along with the findings of IOD on deviation from the commonly agreed exchange rate, are expected to be discussed during this week with the participation of Governor and the top management of the relevant Banks as highlighted earlier. DG (N) informed that with the collected information by IOD, it was noted that only two (02) banks were deviating from the mutually agreed exchange rate band and arrangements have been made to each banks to the Central Bank to seek some clarification as to such deviations.
- c) Treasures shared their observation on the possibility for export proceeds being converted outside the banking system with direct arrangements with individuals who are offering higher exchange rate than the mutually agreed exchange rate band. In response, DG (N) informed that necessary action will be taken against individuals who are violating the rules issued by the Monetary Bond in terms of the Monetary Law Act.
- d) Further, treasures added that the proposal of increasing the mandatory export conversion ratio is a good initiative to enhance temporarily Dollar liquidity in the market. In addition, they said that the availability of a regulatory control on imports is beneficial for them in doing their normal banking operations.
- (e) Additionally, treasures informed that they expect to see some improvement in foreign currency inflows in the coming week as the 30-day rule will be applicable to all exporters and the conversion of 25% of export proceeds from exports will be taken place.

2.9.81 The following matters are highlighted in the Press release on 28 June 2021 by the Governor of the Central Bank on the subject of "Statement by Prof. W D Lakshman, the Governor of the Central Bank of Sri Lanka on Foreign Currency Liquidity in the Domestic Market".

- a) Over the past few days, concerns have been raised by various individuals and media about an assumed shortage of foreign currency liquidity in the domestic market, preventing banks from facilitating imports. Reports published or circulated by some media channels indicate seriously negative viewpoints which can be very harmful to the country. I wish to make the following statement to explain the true position about this subject.
- b) Due to heavy foreign currency borrowings in the past several years, there was adverse speculation, even by the time of the formation of the present Government in 2019/2020, about Sri Lanka's ability to service its debt service obligations falling due in the near term. In spite of such speculation, and amidst added pressures owing to the COVID-19 pandemic on particularly our tourism cash flows, the Government of Sri Lanka reiterated its stance of ensuring that all its external debt service obligations would be met on time, thus maintaining Sri Lanka's unblemished record of servicing all its maturing obligations.
- c) To enable the country to perform this formidable task amidst reduced foreign currency inflows, Sri Lanka introduced measures to rationalise selected non-essential imports. Some of these restrictions have been gradually removed, although the Central Bank is of the view that there is further space to curtail non-essential and non-urgent imports, given the continued challenges emanating from multiple waves of COVID-19.
- d) As a result of the measures taken by the Government and the Central Bank in the past 1 ½ years, the Government has been able to substantially reduce its foreign debt to GDP ratio to about 40 per cent and the face value of foreign debt from USD 34.1 billion at end 2019 to USD 32.2 billion by end March 2021, while successfully meeting its maturing debt service obligations. I believe that it is in Sri Lanka's best interest to address the longstanding merchandise trade gap of USD 10 billion as it places Sri Lanka in a vulnerable position, through careful policy action. While doing this, we would continue to meet our debt service obligations and avoid further damage to the country's reputation and to investor confidence on the Sri Lankan economy and the financial system.

- e) We have also observed that some segments of the Sri Lankan community motivated by political reasons have continued to fuel adverse speculation about the future path of the exchange rate and the ability of the Government to service its obligations. Such self-serving speculations are unwarranted and are harmful to the general public as well as to the business community themselves. These speculative comments have naturally created some unnecessary short-term imbalance in the foreign exchange market between inflows and outflows. However, it must be noted that the Government and the Central Bank has ensured that trade is not unduly disrupted, and intermediate and capital goods imports are given priority in the process of imports. Total import values have remained considerably high at a monthly average of USD 1.7 billion during March, April and May 2021. High import values in these months show that importers, particularly of essential goods, have not been overly inconvenienced as the published media reports claim.
- f) What the Central Bank is doing now with the participation of all commercial banks, is judicious management of imports and foreign reserves. As cash flows are poised to improve in the next few months, the Central Bank will be evaluating the national balance sheet and external macroeconomic conditions in deciding the future policy response.
- g) As an interim solution in managing the mismatch in cash flows, the Central Bank has been working closely with the banking sector to ensure that stability in the foreign exchange market is maintained. Regular meetings with key officials of the banking community are held by the Central Bank, and the banking community has mutually agreed to manage their outflows within inflows, while giving priority to essential and urgent imports, and discouraging orders of speculative nature. It is such prudent action by banks that is being blown out of proportion by parties with vested interests.
- h) Actions taken by the banking community have been supported by the Central Bank of Sri Lanka through measures taken in relation to mandatory conversions of export proceeds and regulatory measures to dampen speculative activity. The Central Bank has enabled commercial banks and corporates to borrow foreign

funds so that the banking system could remain non-reliant on the Official Reserves to finance imports, thus supporting the national effort to continue the process of debt servicing without disturbance.

- i) At present, our focus is managing Sri Lanka's debt service obligations. In this regard our Gross Official Reserves remain at USD 4 billion, without considering the standby SWAP agreement of approximately USD 1.5 billion with the People's Bank of China. While there may be short term fluctuations in this level of foreign reserves in the period ahead due to debt servicing of the Government, adequate financing strategies have been lined up to maintain reserves at sufficient levels, through inflows to the country. These include non-debt inflows expected within a short period of time to the Government particularly through its new investment arm, and other inflows to the Government from multilateral and bilateral sources. Inflows expected to the Central Bank include the SWAP facility of USD 250 million from the Bangladesh Bank expected in July 2021, the SAARCFinance SWAP facility from the Reserve Bank of India of USD 400 million expected in August 2021, and the special SWAP facility of USD 1,000 million being negotiated with the Indian counterpart. These are in addition to the receipt of around US dollars 800 million under the IMF SDR allocation expected in August 2021, and the Central Bank purchases of export proceeds and worker remittances from the market, which would help the Central Bank to build Official Reserves through non-debt inflows of around USD 700 million annually in the period ahead. Measures are also being put in place to entice the resident holders of maturing Sri Lanka International Sovereign Bonds (ISB) to repatriate maturity proceeds. It may be noted that 30 per cent of upcoming ISB maturities are held by residents. Moreover, the banking sector and the corporate sector have also seen increased amounts of financial flows at concessionary rates to support real sector activity. Private sector entities are expected to raise funds from overseas counterparts making use of the recent easing of related foreign exchange regulations. Some of these inflows in the period ahead are expected to add to the Official Reserve as well. The recent enactment of the legislation on the Colombo

Port City Commission will also enable increased non-debt foreign exchange inflows to the economy.

- j) Overall, I wish to assure the media, the general public, the business community and the investor community that the conditions of foreign currency liquidity observed in the domestic market at present are temporary and are driven by excessive speculative activity. We request these operators in the market to remain calm and not fuel undue speculation, which is not in the national interest, as the careful management of the situation without undue disruption, will result in a beneficial outcome to the country as a whole.

2.9.82 The following matters had been included in the Presentation on critical near term challenges faced by the economy, under the title “In the Eye of the Storm” presented to the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) meeting held on 29 June 2021 by DER.

- a) With no major inflows being expected in July 2021, and with the ISB repayment, official reserves are expected to fall below US dollar 3.0 billion by end July 2021. Further, as expected inflows to the Government are insufficient to maintain official reserves at current levels in the period ahead, it is estimated that the official reserves to fall to an estimated alarming level of US dollar 1.4 billion by end March 2022, amidst future debt service payments. The entire amount of official reserves cannot be used to service Government’s debt as there are substantial foreign currency liabilities of the Central Bank that are falling due in the near term.
- b) On the Central Bank balance sheet, continued allocation of treasury bills to the Central Bank has resulted in the holdings of government securities of the Central Bank increasing from Rs 25.9 bn at end 2019 to Rs 1,069.8 bn by now. Market subscription for weekly Treasury Bill auction has been poor due to the imposition of maximum yields rates for acceptance, resulting the allocation of under allocated Treasury Bills to the Central Bank.
- c) A competition is observed amongst financial institutions to grab a share of limited foreign currency resources available in the market while state banks are under

severe pressure to raise rupee liquidity and foreign currency liquidity to finance the Government's requirements. The repercussions, if the conditions are aggravated, would be severe. The financial institutions will be unable to honor their foreign liabilities, unable to perform the intermediation function in the financial market, be blacklisted by counterparts, unable to facilitate even essential imports and will start collapsing, in case of a sovereign default, given the large exposure to the Government.

- d) On the external sector and the exchange rate, trade deficit is widening with stagnant exports and rising imports, while import restrictions are being removed. Tourism sector is at a standstill. Expected financial inflows are not materializing, and could be delayed further as investors view Sri Lanka as a risky destination. The exchange rate is maintained stable with heavy moral suasion. The external sector vulnerabilities will result in further sovereign rating downgrades, sharp depreciation of the Rupee as moral suasion cannot be sustained unless pressure is temporary, and eventually to macroeconomic and financial system instability.
- e) The Central Bank will ultimately have to react by allowing the exchange rate to depreciate, allowing high interest rates to stabilize the economy, while losing all remaining credibility in the process of doing this. Solutions for the current situation must be multi-pronged as follows.
- f) Plan A
  - i. The government must understand the need to slowdown activity, thereby easing pressure on the budget and building space for essential expenditure.
  - ii. The Government must raise foreign currency financing of a substantial amount at least to match its maturing liabilities.
  - iii. A further weakening of the Central Bank balance sheet must be prevented by informing the Government of the inability to sell foreign exchange for debt servicing and the inability to further accumulate Treasury bills.
  - iv. The trade gap must be reduced, with urgent measures to restrict imports.
  - v. Some adjustment in the exchange rate must be allowed.
  - vi. Some adjustment in interest rates in the Government securities market must be allowed.

- vii. Some adjustment in taxes to bridge the large fiscal gap must be implemented.
- viii. Close coordination between fiscal and monetary authorities with the highest level intervention is essential.
- ix. Such coordination must take place without the typical blame-game and with right parties taking on the right responsibilities.

g) Plan B

- i. Approaching the globally accepted lender of last resort, i.e. the IMF, must be considered.
- ii. Failure to adopt plan A or B will leave us with the final option of plan C, which is preparing for a sovereign default, together with a Central Bank default and an economic, financial, and social crises.

2.9.83 Followings are the highlights of the Monetary Board meeting No – 23/2021 held on 30 June 2021 under the subject of “Discussion on the current economic situation as presented to the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC)”.

- a) The decline of Gross Official Reserves (GOR) has occurred faster than anticipated. With no major inflows being expected in July 2021, the GOR will fall below USD 3 billion after the ISB repayment in July. Under strict and mostly optimistic assumptions, the GOR will be around USD 3.4 billion and USD 1.4 billion by end December 2021 and March 2022, respectively.
- b) All GOR cannot be used for Government's debt servicing as the Central Bank has its own liabilities. Currently, 58 percent of GOR are made up of borrowing by CBSL. By end December 2021 this ratio will increase to 84 percent. The GOR available for servicing of Government Debt at present is only USD 1.6 billion and by end December 2021 it would be only USD 545 million.
- c) Deputy Governor (N) informed that the Moody's rating review is currently underway. As per the ongoing discussions, it is likely that there may be a further rating downgrade as they have raised concerns with regard to using Central Bank

Reserves to settle the ISB repayments in July, 2021 and that the expected FX inflows from Bangladesh Bank, RBI, etc. are only short term and not very significant in quantity. They had also questioned how the Central Bank can expect to purchase USD from the market from expected non debt creating inflows, when there is a high current account deficit. Moody's have stated that Sri Lanka's current position will be placed before their Rating Committee by mid-July, 2021.

- d) Deputy Governor (S) stated that Moody's view on the current situation in Sri Lanka as a 'debt repayment led reserves related crisis' and not as a typical Balance of Payment crisis. He further stated that Moody's have been continuously requesting for a credible refinancing plan for this year as well as 2022. DG(N) stated that Moody's have stated that they do not have a positive story to present to the investors if Sri Lanka does not have a credible refinancing plan to meet the debt obligations in the backdrop of dwindling reserves and Sri Lanka currently not being in a position to borrow from the international market.
- e) DER presented the following multi-pronged solutions to address the current crisis situation. Plan A,
  - i. The trade gap must be reduced, with urgent measures to restrict imports.
  - ii. The Government must understand the need to slowdown activity, thereby easing pressure on the budget and building space for essential expenditure.
  - iii. The Government must raise foreign currency financing of a substantial amount at least to match its maturing liabilities.
  - iv. A further weakening of the Central Bank balance sheet must be prevented by informing the Government of the inability to sell foreign exchange for debt servicing and the inability to further accumulate Treasury bills.
  - v. Some adjustments in the exchange rate must be allowed.
  - vi. Some adjustment in interest rates in the Government securities market must be allowed.
  - vii. Some adjustment in taxes to bridge the large fiscal gap must be implemented.
  - viii. Close coordination between the fiscal and monetary authorities with the highest-level intervention is essential -such coordination must take place

without the typical blame-game and with right parties taking on the right responsibilities.

- f) Plan B, approaching the globally accepted lender of last resort, i.e. the IMF must be considered.
- g) Plan C / Repercussions, prepare for a Sovereign default, together with a Central Bank default, and an economic, financial and social crises.
- h) Dr Jayamaha and Mr Jayawardena reiterated that the Hon. Prime Minister / Minister of Finance must be informed of the current situation highlighting the key points. If there is a further rating downgrade, licensed banks will not be in a position to open Letters of Credit. The country as a whole is facing a severe shortage of foreign currency. Dr Jayamaha stated that in similar situations in the past, it was possible for the Government to borrow from the international market or borrow from the IMF. However, at present, the Government is unable to go to the international market and the Government has also decided not to borrow from IMF. Dr Jayamaha observed that according to statistics from Board of Investment, there are no significant FDIs expected anytime soon. The only possible option is for the Government to obtain significant sized loans from China and/or India. While discussion have been taking place, so far nothing significant has been confirmed. It is important that Government to Government discussions and negotiations are held to see these options materializing.
- i) DG (N) noted that the corporates are declaring large dividends due to their increased profits gained mainly due to the tax savings and reduced financing costs. This is also leading to many foreign investors repatriating their dividends. The banks have informed that on average USD 30 to 40 million dividend repatriations are taking place on a weekly basis. Therefore, it was discussed that at least a onetime tax such as the super gains tax should be introduced.

2.9.84 The following matters have been highlighted in the Report sent by Governor, Prof. W D Lakshman on 30 June 2021 to Minister of Finance, Mr. Mahinda Rajapaksha under the Sections 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a) The Government and the Central Bank have repaid around USD 3.9 billion of foreign currency debt service obligations in 2021. Primarily as a result of these foreign currency debt service obligations, the Gross Official Reserve level has come down to USD 5.7 billion at end 2020, declining further to an estimated USD 4.0 billion at end May 2021. This level is equivalent to 2.7 months of imports compared to the international standard of a minimum of 3.0 months.
- b) Supply of foreign exchange to the domestic foreign exchange market by the Central Bank may be required to curb any undue volatility in the exchange rate. This is not viable given the current low level of reserves.
- c) The major concern related to the external sector is the sizable foreign currency debt service obligations of the government, including capital and interest payments of USD 6.3 billion during 2021.
- d) The reserves are projected to remain at the critically low level of around USD 3.7 billion by end 2021.
- e) There are Government foreign currency debt service obligations of around USD 6.6 billion in 2022.
- f) Following suggestions are proposed to the Minister of Finance.
  - i. Maintaining the restrictions imposed on imports is needed as an urgent short-term solution for at least some selected items.
  - ii. Measures to discourage non-essential imports including increasing taxes on imports and introducing appropriate LC margins.
  - iii. Government to take urgent action to secure at least US dollars 1 billion through high level government intervention.

2.9.85 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 30 June 2021 relating to the Board paper No. MB/FE,IO,ER/23/A23/2021, evaluation of requests made by Exporters for partial exemptions of mandatory conversion requirement of 25% of Exports under the “repatriation of export proceeds into Sri Lanka rules no.4 of 2021” as published in the gazette extraordinary no. 2229/9 dated 28 May 2021.

- a) Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member stated that among the requests referred to in the Board paper is a request from one of his companies. He said that although a request for a partial exemption was made by one of his companies, he did not wish to have any concessions afforded to his company, since he applied purely to understand the procedure of how these requests will be considered by the Central Bank. He was of the view that if the rule requires exporters to convert 25 percent of their export proceeds, it should be applied across board without providing any partial exemptions. Considering requests for partial exemption on a case-by-case basis is fundamentally flawed and influential exporters may lobby and attempt to obtain exemptions. He further said that he did not agree with the recommendations of the Board paper to consider granting concessions to S R Metals and Serendib Flour Mills Pvt. Ltd. One of which is a foreign company and they also do not export 100 percent of their production.
- b) The Board having discussed the above and having considered the current foreign exchange situation in the country decided to reject all the applications for partial exemptions submitted/ to be submitted in terms of the Rule 4A and require all the companies to convert 25 percent of their export proceeds, until further decision is taken in this regard by the Board.

2.9.86 The matters discussed at the meeting held on 01 July 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO mentioned that, continuous complaints received from banks regarding the deviation of mutually agreed exchange rate range by certain banks and a spot examination is already in progress in this regard.
- b) DG (N) appreciated the CEOs and Treasures for their contribution towards maintaining an orderly market and however, stated that certain banks are running a secret market, where they buy and sell foreign exchange at very high rates, and the details of such trades were not even reported to the CBSL. He inquired as to why banks are practicing this kind of behavior when there has been a common

understanding amongst banks on market levels and requested banks to be truly transparent on their activities with proper reporting and disclosing in their respective websites. He stated that the purpose of holding the Treasures' meeting is to help banks to have orderly functioning FX market and to support everyone to overcome the prevailing pandemic-led difficult situation. He highlighted that while banks agree on this arrangement collectively, if certain banks disobey the said agreement for making undue profit, such behavior of such banks would disturb the whole market heavily, brings in unnecessary costs and unbearable damage. He further stated that those Treasures will have to take the responsibility for such actions.

- c) DG (N) mentioned that Bank Supervision Department, together with the International Operations Department, has commenced a series of spot examinations and they will examine all customer transactions with supporting documents, including deal tickets to verify whether those transactions are in line with the reporting and disclosures done by the banks.
- d) Mr. Perera from Commercial Bank stated that as per their observations and discussions among the banks, month of July will be very crucial and tighter in respect of FX management with compared to the month of June. He highlighted that, imports are continuing, and some importers are capitalizing on the current exchange rate level so that most banks are finding it difficult to manage such import related foreign currency requirements of importers. Mr. Perera further stated that in this case, it is much supportive if the Central Bank and the Government to take measures and controls imports at this critical juncture on a timely manner. In addition, he stated that, even though as per his observations, conversion of mandatory 25% of export proceeds is in place, higher conversion percentage is required to manage the prevailing FX conditions. DG (N) inquired from other Treasures also whether the mandatory 25% conversion is taking place and all Treasures are in agreement with that the mandatory 25% export conversion is currently in place.

- e) DG (N) then inquired whether is there a tendency in declining of export proceeds, referring to a concern raised by Mr. Shanaka Perera, on a previous meeting, stating that there are certain exporters arrange their export proceeds out of the banking system. In this respect, Mr. Prins Perera stated that, the Commercial Bank of Ceylon PLC continues to monitor the conversion of export proceeds and that they do not observe such reduction and receives the usual volumes without major reductions. He, however, highlighted that the main issue facing by them is the increasing trend in imports. DG (N) further queried from other Treasures also whether they have witnessed any decline in export proceeds after the introduction of mandatory 25% conversion requirement. In answering, Mr. Perera highlighted that, certain exporters who also doing imports are probably may be limiting their conversion to 25% and reserving 75% to finance imports.
- f) Mr. Arjuna Abeygunasekara from Hatton National Bank PLC stated that while he agrees with Mr. Prins Perera's comments to a certain extent, they observe a drop in export proceeds. He mentioned that even though the 25% is getting converted, there is a general decline in the volumes. DG (N) then questioned whether this drop in export proceeds is due to their exporters (foreign currency inflows) have being attracted by other banks. Mr. Arjuna Abeygunasekara mentioned that, generally their export clients continue to bank with them, however, there are certain instances, lost their deals as well. Further, he stated that, generally there is a drop in export volumes and an increase in import volumes.
- g) Mr. Niran Mahawatta from National Development Bank PLC added to the discussion by stating that there is a sentiment in the market, mainly from the exporters, that the CBSL will not intervene in the market in the coming months and hence they feel that depreciation is inevitable. He stated that therefore, NDB feels that even though the mandatory 25% is converted, exporters will hold on to their foreign currency balances and suggested CBSL to make public statements to address this issue.
- h) For the Concerns raised above, DG (N) stated that there is a draft cabinet decision on requiring introducing a mechanism similar to the Indian system where 100% of

export proceeds conversion, subject to certain allowed debits, and currently, the CBSL is working on that with other relevant parties to operationalize the same. Moreover, DG (N) highlighted that these measures are taken to ensure that the market is functioning in a proper and orderly manner and there is no intention in hurting exporters.

2.9.87 The matters discussed at the meeting held on 05 July 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Treasures are in the general view that even though the exporter conversions and workers remittances are taking in place, due to high rates offering by certain banks, some customers are moving away to obtain better rates from such banks, and it may affect negatively on the business of banks that are executing transactions within the mutually agreed exchange rate range. Further, certain customers are transferring funds to other banks to obtain better rates and if this situation continuous, it may be difficult for banks that are trying to behave within the mutually agreed range, it may not fair for others and may not be effective. Further, it was discussed that, whether revising the rate range at this moment is the solution for this issue and if yes, what would be the downside risk, including further delaying of conversions of export proceeds and accordingly, negative impact to the FX market due to limiting of FX inflows. After deliberations, it was concluded that any up-word change in commonly agreed rate range would not be the solution, but the necessity is for each and every bank to adhere to such common agreement.
- b) DG(N) informed that the examinations commenced by the Central Bank is currently in progress to cover all the banks and based on the observations of the examination, necessary actions will be taken.
- c) Further, Treasures highlighted that, it will support to build-up market confidence and to clear the doubts in the market, if the Central Bank will communicate measures and actions already taken to address the prevailing FX condition in the country. In this respect, DG (N) informed that the Central Bank and the

government are taking certain measures and the details of such action will be disclosed to the market at the right time.

- d) Further, discussing the prevailing condition at the domestic FX market, DG (N) stated that, as we all are aware, there is a FX shortage in the country and therefore, it is necessary that all banks to work together as a team for a common goal with national interest, rather than competing and focusing to earn super profits.
- e) In addition, DG (N) requested all the banks to continue the good efforts, help to maintain the smooth functioning of the domestic FX market, support each other, and try to overcome this challenging situation collectively.

2.9.88 The following recommendations made by Deputy Governor (S), had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 07 July 2021 relating to the Board paper No. MB/DG(S)/24/A23/2021, the Emerging Critical Situation in the Sri Lankan Economy due to Lack of Foreign Exchange Liquidity and the Need for Firm and Immediate Actions.

- a) Initiating a well-coordinated policy response to mitigate the macro-financial impact of the current developments and ensure sufficient forex inflows, particularly for 2022 and beyond.
- b) Limiting monetary financing to the maximum possible extent by rationalizing government expenses.
- c) Taking urgent measures to increase government revenue stream.
- d) Expediting the Government's efforts to secure term financing facilities, adequate to meet the near term debt servicing/repayment, including the Government's due forex payments to the banking sector, to ease the liquidity shortage.
- e) Apprising H.E. the President and the Cabinet of Ministers urgently about the critical condition that the country is in at present, while proposing actions and seeking advice to better manage the situation.
- f) Improving the economic management process by creating an Economic Management Council/Committee with the Chairmanship of H.E. the President and the participation of Hon. Prime Minister, Hon. Minister of Finance, Hon.

State Minister of Finance and senior policy makers, including the Secretary to H.E. the President, Governor of the Central Bank and the Secretary to the Treasury. This arrangement will enable better review, coordination, implementation and monitoring of policies/measures. A closed-door discussion(s) on the current critical situation by this proposed Council/Committee is essential to identify the gravity of the current issue and take remedial measures.

- g) Meeting the Monetary Board, including the ex-officio member, at regular intervals and discussing these imminent risks and following up on remedial measures. A meeting to be held at least once a week to review the situation and communicate the required remedial measures to the Government through the ex-officio member, and also adopting the monetary policy measures as required.
- h) Securing balance of payments support from a multilateral agency like IMF to recreate public/investor confidence as some of the above measures appear a distant possibility given the current environment. This could be an alternative (Plan B) to complement the ongoing efforts, given the possible insufficiency and uncertainty of some expected inflows.
- i) It is observed that the Government has so far not considered this option positively. DG(S) stated that as a Deputy Governor of the Central Bank, he believed that it is his responsibility to re-emphasise the importance of this alternative to the Monetary Board, given the critical condition that the country is in at present, as such option has been used on the previous difficult occasions as well.
- j) This should not be considered as an attempt to “take Sri Lanka to the IMF”, but it seems to be the ground reality when the current macroeconomic situation is analyzed and risks are properly taken into account.
- k) It is important to indicate that seeking IMF assistance has both pros and cons.
- l) Pros: An IMF program is expected to push much needed discipline in the economy, especially in the fiscal sector. Such a program will act as a credible anchor to the other global lenders, foreign investors and rating agencies.
- m) Cons: The IMF will come with some conditions which would need to reset some of the policies being adopted in certain areas. In addition, in the current context,

the IMF may even prescribe debt restructuring and other extremely painful adjustments, which must be dealt with during program negotiations.

- n) Taking firm actions along the lines as proposed above without any further delay would be crucial to lessen the impact of adverse developments on the people, and any failure to do so will be very costly.
- o) The Board decided that the relevant recommendations could be incorporated in the Reports to be submitted to the Minister of Finance under sections 64 and 68 of the Monetary Law Act.

2.9.89 The matters discussed and decisions made at the Monetary Board meeting held on 07 July 2021 relating to the Board paper No.MB/ER/24/A1/2021, review of the Monetary policy stance are as follows.

- a) With the International Sovereign Bond (ISB) repayment in July 2021, Gross Official Reserves (GOR) would drop to around US dollars 3.0 billion by end July 2021 from US dollars 4.0 billion at end June 2021.
- b) The outlook on the balance of payments and the exchange rate remains negative.
- c) As a potential alternative option, it is prudent to contemplate approaching the international Monetary Fund (IMF).
- d) If all options fail to materialize, the country will be left with no option but to prepare for a disorderly Sovereign default, together with a Central Bank default, leading to a severe economic, financial and social crisis.
- e) DER stated that the significantly high volume of so called ‘money printing’ happening in Sri Lanka at present is unprecedented and the Monetary Board need to be concerned of its impact on price stability. Deputy Governor (S) stated that the Central Bank and the Monetary Board has a statutory responsibility under the Monetary Law Act to maintain economic and price stability and financial system stability and the Central Bank and the Monetary Board will be blamed for failing in its duties if appropriate action is not taken urgently. Dr Ranee Jayamaha, Appointed Member observed that there could be a risk of the Central Bank and the Monetary Board being taken to courts for not fulfilling its statutory obligations. She observed that while its necessary to support the policies of the

Government, it is also important to inform the Government, in no uncertain terms of the repercussions of measures which the Central Bank and the Monetary Board has been called upon to carry out to support fiscal management of the Government.

- f) Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member was of the view that in this Covid-19 situation it is very unlikely that inflation will increase significantly for another one or two years as it is not a normal scenario. He noted that people are not spending as they do under normal circumstances. The Chairman also added that in the current context demand driven inflation is unlikely to occur. Deputy Governor (N) however observed that demand for imports has been steadily increasing. DG (S) highlighted that there are severe structural issues in the national budget and in order to meet the funding requirements of the Government, the Central Bank has been required to continuously purchase Treasury bills. The Board noted that in order to repay the ISBs of USD 1 billion in July, 2021 the Government will issue Treasury bills up to around Rs. 200 billion which the Central Bank will be required to purchase. The Government will then return the rupee proceeds back to the Central Bank to purchase USD 1 billion to repay the ISB, thus significantly weakening the balance sheet of the Central Bank. The Chairman stated that he was also supportive of allowing the exchange rate to gradually adjust and of measures to be taken to address the pressure on the exchange rate. He stated that the Government should be convinced to take such a course of action. Dr Jayamaha reiterated that it is urgently necessary to keep the Government, the President, the Prime Minister and the Minister of Finance informed of the repercussions of the current actions and to obtain the support of the Government as soon as possible for effective measure to address this situation.
- g) Views of the MPC and policy discussion of the monetary policy stance are as follows.
- i. Policy interest rates and the exchange rate
    - Given the need to support the economy disrupted by the COVID -19 pandemic, maintain the policy interest rates at the current levels.

- In response to Mr. Kumarasinghe's comment on the MPC not recommending an adjustment to the policy stance in relation to interest rates and exchange rates. DER explained that the MPC, with the Governor as the Chairman, deliberated such options but only the consensus view is presented to the Board. Many members of the MPC, in their deliberations, have in fact recommended an adjustment to the policy interest rates.
- However, it may be necessary for the Monetary Board to stand ready to raise policy interest rates and absorb rupee liquidity from the domestic market if it becomes essential to promptly respond to any buildup of pressure on the exchange rate in the near future, in order to preserve monetary stability.
- The board noted that a policy direction is unnecessary to allow an adjustment in the exchange rate, while also noting the external pressure against such adjustment. The Board was informed that with the significant foreign currency debt repayments due in July, a month susceptible to various challenges, the pressure on the exchange rate is likely to increase significantly and to address this pressure, either an adjustment to the policy interest rates or an adjustment to the exchange rate may have to be considered. With the dwindling Gross Official Reserves levels, adverse speculation in the market is likely to increase significantly in the month of July.
- It will be impossible to maintain low interest rates and a stable exchange rate if adverse speculation increases with the imminent decline in GOR.
- Therefore, the trade gap must be reduced with urgent measures to restrict imports (temporary suspension, reintroducing credit terms, increased taxes, L.C. margins), and continued measures to promote exports and encourage export proceed conversion.
- The Board agreed that urgent measures to curtail imports is important at this juncture and several proposals have been submitted by DER to the Secretary of Treasury in this regard and so far, the Government has not taken any measures to introduce any of such measures. Further,

Government also has not supported the proposal by the Central Bank to introduce margins on letter of credit as a possible measure of curtailing import and foreign currency outflows. Mr. Kumarasinghe suggested that restrictions on items such as wheat and milk powder also must be proposed to the Government. However, there was no agreement amongst the Members on the desirability of restricting the items mentioned.

- The Government needs to raise foreign currency financing and mobilize foreign currency proceeds of a substantial amount at least to match its maturing liabilities.
- ii. Communication advice to the Government through Sections 64 and 68 of the MLA reports.
- Inform the Government of the inability to continue to supply foreign exchange by the Central Bank for debt servicing and the inability to further accumulate Treasury bills, given the continued weakening of the Central Bank balance sheet.
  - When supplying foreign exchange to Government for debt servicing, inform the Government of the need to replenish such supplies in foreign currency when the Government mobilizes foreign currency proceeds in future. Accordingly, PDD and FD also to communicate to the Government, when supplying foreign exchange to the Government for debt servicing, the need for replenishment of such supply of foreign currency by the Government given the low level of reserves and considering the need to service Central Bank's own foreign currency liabilities.
  - Inform the Government of the need for continued regular coordination between the Hon. Minister of Finance, Governor of the Central Bank and Secretary to the Treasury until the current grave concerns on macroeconomic and financial system stability are addressed.
  - Apprise the Government of the alternative option of approaching the globally accepted lender of last resort, i.e. the IMF, in order to avert a disorderly sovereign default together with a Central Bank default, and a

resulting economic, Financial and Social crisis, if the Current situation gets further aggravated.

- h) Given the need to support the economy disrupted by the COVID – 19 pandemic, the Board decided maintain the policy interest rates at the current levels.

2.9.90 The matters discussed at the meeting held on 08 July 2021 at 08.30 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Mr. Rajith Thushantha, Bank of Ceylon stated that while banks are trying to manage their FX outflows through their inflows, still banks were facing difficulties in managing their FX outflows. As mentioned, there are other FX markets also operating outside the formal domestic FX market right now, including money exchanges, quoting rates above Rs. 205-207 levels. Further, he highlighted that their customers are moving away to other banks, who are quoting higher rates and stated that, if this situation is further continued, it would be a serious issue for banks in the future.
- b) Further, DG (N) informed Treasures that, as per the recent Cabinet decision, the Central Bank is currently in the process of formulating a mechanism similar to the Indian system for the repatriation and conversion of export proceeds. Under this system, it is proposed to have a dedicated account for exporters to credit their export proceeds, which is a non- interest bearing account, and exporters are required to bring their export proceeds on goods within 180 days to Sri Lanka into this account and the CBSL would prescribed the permitted debits and credits to this account. Further, the mandatory conversion threshold will also be specified.
- c) Mr. Brian Joseph from Habib Bank Ltd stated that while he agrees with Mr. Rajith Trushantha's comments and suggested all banks to execute transactions within the mutually agreed rate range or otherwise, it will be difficult specially, for small banks to compete with large banks.
- d) In this respect, DG (N) appreciated the collective efforts of banks towards complying with the mutually agreed buying and selling exchange rates during this difficult time and said that the CBSL expects that banks will continue the same

for coming period as well. Further, he highlighted that the concerns with regard to mutually agreed exchange rate will be addressed based on the observations of the on-going examinations, early.

2.9.91 The matters discussed at the meeting held on 14 July 2021 at 08.15 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Commencing the discussion, DG (N) informed that there are complaints on banks who have denied to open Letter of Credit (LCs) for pharmaceutical imports and inquired Treasurers to express their views on these complaints. Mr. Prins Perera from Commercial Bank of Ceylon PLC informed that usually the pharmaceutical imports are given the priority due to its essential nature. However there had been situations, where banks had to delay and/or decline the requests of importers due to prevailing tight FX liquidity condition. Further, he stated that there are signs of increasing the demand for pharmaceutical items in the recent past. Mr. Rihaan Shakoor from Bank of Ceylon (BOC) also shared the same experience and stated that where certain banks refused to open pharmaceutical import facilities and given the essential nature of the pharmaceutical imports, BOC facilitated such imports declined by certain banks.
- b) DG (N) informed that there had been substantial increase in imports as per the provisional data available with the CBSL. In reply, Mr. Kapila Nanayakkara from DFCC Bank PLC informed that the imports that are currently recorded are the facilities which had been opened 3 to 6 months before and now due to be paid. Further, he stated that, as banks are currently adopting the more careful practice at the time of opening LCs, the import pressure would ease towards the end of 2021. Mr. Saneth Gamage from Citi Bank informed that certain foreign suppliers have made it mandatory to open LCs at foreign banks which may elevate the FX liquidity pressure at the foreign banks.
- c) Mr. Niran Mahawatta from National Development Bank PLC informed that exporters expect further depreciation as CBSL does not intervene in the market and some banks offer rates above Rs. 203/=. Therefore, he requested to

communicate more clarity on the exchange to the market through media. DG (N) informed that recently it was communicated to the market through the press release of the Governor and imposing mandatory conversion of exports proceeds rule. Further, DG (N) stated that, currently CBSL is in the process of finalization of 40 % of mandatory conversion of export proceeds and the relevant regulations will be announced in due course.

- d) DG (N) informed that in order to harness the benefits of improved inflows, the imports related foreign currency demand should be carefully managed well within FX inflows of banks. In response, Mr. Kapila Nanayakkara from DFCC Bank PLC informed that expansionary monetary policy stance would motivate imports further.
- e) Ms. Shameela Lokukaluge from People's Bank informed that they also, sometimes, defer the import payments due to tight FX liquidity situation. Further, exchange houses and exporters are continuously demanding higher rates for their conversions, saying that other banks do offer higher rates, and experienced of losing their exporter conversions due to higher rates offered by other banks. Mr. Kapila Nanayakkara from DFCC bank PLC also informed that exporters and exchange houses make it a habit to state about high rates offered above the mutually agreed Rs. 203/= per USD by other banks when negotiating with DFCC. Accordingly, it was observed the non-availability of a mechanism for banks to share most recent information, including the going exchange rate in the market. In response, DG (N) also observed that most deviations from the mutually agreed rates could be attributed to this information asymmetry among banks. Therefore, DG (N) urged banks to maintain the transparency on all of their FX transactions, and requested Sri Lanka Forex Association and Sri Lanka Bankers' Association to propose a mutually agreeable solution/Framework for banks to address the aforementioned information asymmetry on "on going market exchange rate/s". In this respect, the support of CBSL will be available, at the request of banks, further, in response to DG (N), banks also highlighted that depreciation of the

exchange rate is not the solution for the prevailing FX liquidity shortage in the market.

2.9.92 The following matters had been included in the presentation on “Key Challengers in the Sri Lankan Economy, Ongoing Measures and Need for Having a Credible Standby Facility” presented to the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) meeting held on 19 July 2021 by DG(S).

- a) DG (S) mentioned that the macroeconomic issues that the country is currently facing are extremely challenging, and IMF assistance is one of the key options available given the current circumstances. DG (S) emphasized the root cause of current macroeconomic issues arising from the fiscal sector. Since Sri Lankan debt profile is considered unsustainable as per the IMF, accepting a debt restructuring process might be a necessary condition if the Government decides to proceed with an IMF programme.
- b) DG (S) stated that even the Central Bank bankruptcy is a possibility, given the recent changes in its balance sheet. The Vice Chairperson stated that the investors are keenly following the developments of the Central Bank balance sheet where excessive money printing has been a major concern.
- c) DG (S) stated that seeking IMF assistance can have both pros and cons as follows.
  - i. Pros: An IMF programme is expected to push much needed discipline in the economy, especially in the fiscal sector. Such a programme could act as a credible anchor to the other global lenders, foreign investors and rating agencies.
  - ii. Cons: Conditions attached to the IMF assistance would require revisiting some policies currently being adopted in certain areas. In addition, in the current context, the IMF may even prescribe debt restructuring and other extremely painful adjustments, which must be dealt with during programme negotiations.
- d) Based on the empirical findings on the implications of sovereign debt restructuring on the past episodes of restructuring, DG (S) stated that restructuring strategies could be categorized as follows.

- i. “Strictly preemptive” – restructure with no missed payments (no legal default) – GDP, investment, private credit and net inflows are resilient following strictly preemptive restructuring.
  - ii. “Weakly preemptive” – restructuring with some payments are missed, but only temporarily and after the commencement of formal or informal negotiations with creditor representatives (no unilateral default) – Much smaller declines in GDP, investment, private credit and net capital inflows occur following weakly preemptive restructuring.
  - iii. “Post Default” – restructuring with payments are missed unilaterally and without the agreement of creditor representatives (unilateral default prior to negotiations) – GDP, investment, private credit, net capital inflows suffer severe contractions following post default restructuring.
- e) In terms of duration of restructuring and time needed for regaining market access, preemptive restructuring has resulted in favorable outcomes, in general, compared to post-defaulting restructuring.
  - f) DG (S) stated that taking firm actions without any further delay is crucial to lower the impact of adverse developments on the economy and the people, and any failure to do so will be very costly.
  - g) Responding to a query made by the Chairman whether there is any other solution other than an IMF programme, DG (S) noted that it is hardly possible to see any other alternative other than an arrangement with the IMF in the current economic context which we have been discussing for many months. DG (N) stated that other adjustments such as revenue enhancement, improvement in the export sector, which the new Honorable Minister is very eager on, and Government to Government financing arrangements etc., will also have to be evaluated.

2.9.93 The matters discussed at the meeting held on 20 July 2021 at 08.15 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Commencing the day’s discussion, DIO informed that there are complaints on certain banks who have declined the foreign currency transfers with respect to

educational expenses of Sri Lankan students who study abroad. DG (N) stated that there are no restrictive regulations preventing FCY transfers for educational expenses as long as legitimate proofs are provided by the customers. Mr. Shanaka Perera from Seylan Bank PLC (SEY) informed that there were certain instances where students/ parents request of transfer the entire course fee or annual fee at once rather paying it by piecemeal/ semester basis as done in the past. Further, Mr. Shanaka Perera assured that, SEY follows appropriate due diligence procedure before honoring such payments.

- b) Mr. Rajith Thushantha from Bank of Ceylon (BOC) informed that BOC is issuing university fees without any restrictions and however, there are certain delays in respect of issuing of hard currencies. DG (N) requested all banks to facilitate the educational related foreign currency requests, within the applicable rules and regulations subject to appropriate due diligence procedure and requested to inform the branch network also about such arrangements.
- c) Mr. Prins Perera from Commercial Bank of Ceylon PLC (COM) commented that they had expected better FX market conditions towards July and August. However, the lack of FCY conversions compared to the demand for the same, the banks faced to a difficult liquidity situation. In respect of educational expense, there had been instances where certain delays however, taken efforts to pay such bills.
- d) DG (N) informed that there had been a meeting between Hon. Minister of Finance and leading exporters in the country on full day of 15.07.2021 and in that meeting, the Minister made it clear to the exporters that they should bring in their proceeds to the country. Further, the minister assured fullest support to the export industries for their smooth functioning. DG (N) further stated that with respect to the proposed amendments to increase the mandatory conversion threshold of export proceeds, considering different views, different thoughts and analyzing the downside risks of such amendments, regulations are being carefully drafted and currently in the process of obtaining the approval of the Monetary Board.

- e) Mr. Prins Perera from COM commented that despite of having higher exports, the conversions from exporters have been declined and imports are continuing with a rising trend. Therefore, before any substantial damage to the system, which cannot be reversed, timing of introduction of relevant regulations is critical.
- f) DG (N) stated that though some positive developments, such as conversions of sizable amount of FX by large exporters with the CBSL and expectations on certain foreign direct investments, are expected to materialise in coming days, it is too premature to disclose more details about such arrangements right now.
- g) Mr. Shanaka Perera from SEY informed that it has observed that certain foreign banks quoted higher rates above the mutually agreed range for the exporters' conversions. He requested whether the other banks can also quote competitively to those banks. DG (N) stated that local banks have also breached the mutually agreed buy/sell range and stated that since there is no regulation over the exchange rate, it is expected that all banks to adhere with the mutually agreed exchange rate range and requested to manage/commit for FX obligations within the secured FX inflows.

2.9.94 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 20 July 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/25/A2/2021, drastic decline in the usable Foreign Reserve position of the CBSL and the imminent need to increase the liquidity.

- a) DIO and DD/IOD(O) informed the Board that although the Gross Official Reserves (GOR) are estimated to be USD 2,561 million as at end July 2021, the net usable CBSL reserves will only be USD 961 million at end July 2021 excluding Fixed Income Securities (FIS) with the external manager (USD 218 million) and gold (USD 389 million). In order to improve the liquidity position of the CBSL reserves to meet the pending debt obligations in the coming months, DD/IOD(O) stated that urgent measures would have to be taken to withdraw part of the FIS with the external manager and / or liquidate part of the gold holdings. He stated that the gold component as a percentage of total reserves has increased to over 20 percent, making the GOR highly sensitive to gold price fluctuations.

He also noted that withdrawal of all or part of FIS with the external manager would require at least one month's notice while liquidating a part of the gold portfolio may take a few days.

- b) Deputy Governor (N) stated that while the FIS and gold could be liquidated even with the time lag, the price at which these could be sold need to be considered as well especially in the backdrop of US interest rates starting to increase. He observed that timing of the sales will be important in order to obtain the appropriate price and resorting to last-minute fire-sales may even result in capital losses.
- c) The Chairman stated that he was however not in favor of sale of gold at this juncture and stated that if it becomes absolutely necessary, he will make an appropriate proposal to the Board, after consulting the authorities.

2.9.95 The following matters are highlighted in the Report submitted to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha on 26 July 2021 by the Governor of the central Bank, Prof. W D Lakshman in terms of Section 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a) Sri Lanka continued to maintain its unblemished record of foreign debt servicing, which was largely accommodated through utilizing gross official reserves, resulting in a significant depletion in gross official reserves at present.
- b) There are Government foreign currency debt service obligations of around USD 6.6 billion in 2022, including an ISB repayment of USD 500 Mn in January 2022.
- c) Given the currently estimated inflows and scheduled debt service payments, it is likely that the Central Bank will no longer be in a position to repay foreign currency debt obligations of both the Government and the Central Bank by end 2021.
- d) The exchange rate currently remains stable just at Rs.200 per USD, driven by significant moral suasion. However, maintaining the rupee/USD rate at current levels is not sustainable, and the lack of adequate USD is driving up the exchange rate offered by money changers.

- e) The CBSL is not in a position to defend the exchange rate for a prolonged period, given the low level of resources and the upcoming debt servicing needs, leaving the exchange rate extremely vulnerable to speculation and possible further depreciation. If the situation further escalates it is likely to result in further sovereign rating downgrades, a sharp depreciation of the exchange rate, culminating in all imports, both non-essential and essential, needed to be curtailed. This will ultimately result in an eventual macroeconomic and financial system instability.
- f) Potential risks from current FX liquidity shortfall on the banking sector.
- g) Rating agencies have raised concerns on the ability of servicing Sri Lanka's foreign currency debt in the period ahead.
- h) Following substantial policy measures are needed to address the current vulnerabilities in the external sector.
  - i. Maintaining and strengthening restrictions imposed on imports is needed as an urgent short-term solution for at least some selected items as highlighted previously to mitigate the pressure on the exchange rate and the BOP, and prevent financial market.
  - ii. Further discouraging of non-essential and non-urgent imports through increasing taxes by the Government and introducing appropriate LC margins by the Central Bank is also proposed.
  - iii. The government to take urgent action to secure adequate foreign financing sources by way of syndicated or bilateral loans, as well as tapping into non-conventional green financing sources.
  - iv. The government may alternatively consider approaching the IMF; the globally accepted lender of last resort, in order to avert a disorderly sovereign default, together with a Central Bank default, and a resulting economic, financial and social crisis, if the current situation gets further aggravated.

2.9.96 The matters discussed at the meeting held on 28 July 2021 at 08.15 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Treasurers are of the view that the mutually agreed USD/LKR exchange rate range of Rs. 200 – Rs.203 is not effectively adhered by all banks and facilitating to develop a two- tier FX market. Therefore, Mr. Shakoor, the President of SLFA suggested a regulatory direction/guideline from the Central Bank of Sri Lanka (CBSL) by mandating the adherence to USD/LKR rate band.
- b) DG (N) agreed with the comments of Mr. Shakoor in relation to almost every bank's deviation from the gentlemen's agreement and stated that due to various acceptable reasons, including to meet already committed liabilities, to cover negative NOP levels and due to FX liquidity shortage, most of the banks have deviated from the mutually agreed rate band. Further, he stated that as bank also suggested that, depreciation of the exchange rate would not be an effective solution. As the latest developments, DG (N) informed that new Minister of Finance is in process of discussions with large banks, leading corporates and large-scale exporters to explore the possibilities of increasing the FX inflows to the market. Further USD 225 Mn is expected to be received by two domestic banks in coming weeks and with these expected inflows, "we will be able to sail through this difficult time". In addition, he commented that with the maturity proceeds of recently redeemed International Sovereign Bonds, the market's liquidity should be improved. Accordingly, DG (N) expected that the domestic FX market liquidity would improve in near future.
- c) Mr. Brian Joseph from Habib Bank Limited (HBL) informed that it had been a general expectation that certain regulatory/ administrative actions, such as increasing mandatory exporter conversion to 40% and restrictions on non-essential imports, would have been in place by now. However, in the absence of such measures, especially the small banks are in severe difficulty in finding the required FX to meet their FCY requirements. Therefore, banks are competing to attract more exporter conversions and remittances through exchange houses by quoting higher rates above the mutually agreed rate band while developing an unhealthy competition among banks.

- d) Mr. Prince Perera from Commercial Bank of Ceylon PLC (COM) agreed with the comments of Mr. Shakoor and Mr. Brian. Hence, he also requested regulatory direction from the CBSL by mandating the adherence to USD/LKR exchange rate band, at least on a temporary basis, until this issue will be sorted.
- e) DG (N) stated that even though the imports have risen, the Government stance is not to impose any further restrictions on the imports. Further DG (N) stated that if the exchange rate band is mandated, the CBSL should be in a position to intervene as and when required to maintain the exchange rate within the band.

2.9.97 Following are the highlights on the Monetary Board meeting No 26/2021 held on 28 July 2021 under the subject of presentation by SPD on "Recent Developments in the OECD Country Risk Classification and Moody's Sovereign Ratings Announcement of the Government of Sri Lanka".

- a) Key elements of Country Risk Classification by OECD are quantitative assessment (Payment experience of participants, financial situation, economic situation, etc.) and qualitative assessment (political risk/ human right records, etc.). Accordingly, OECD Sri Lanka Country Risk Classification has been 6/7 and in June 2021, it has been downgraded to 7/7.
- b) CREDENDO financial risk assessment of Sri Lanka - has downgraded risk assessment rate from 5/7 to 6/7.
- c) Covid-19 has brought Sri Lanka's poor public finances to unsustainable levels.
- d) Challenging debt repayments amid pressure on the rupee and foreign exchange reserves are increasing risk of sovereign debt default.
- e) With no market access, financial dependence on China will increase.
- f) IMF financial rescue and debt restructuring might be needed.
- g) Sri Lanka's debt to GDP ratio has crossed 100 percent and debt to Government revenue ratio in 2020 was 1,044 percent.
- h) Dwindling foreign exchange reserves.

2.9.98 The following decision had been made by the Monetary Board at its meeting held on 28 July 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/26/A16/2021, ratification of the

Monetary Board on Interventions in the Domestic foreign exchange market on 28.05.2021.

The Board ratified the outright foreign exchange purchases and sales that were executed by International Operations Department with Commercial Bank of Ceylon PLC and Sampath Bank PLC on 28.05.2021 (purchase of USD 4.00 billion was settled on 28.05.2021 and sale of same amount was settled on 01.06.2021) with an intention to maintain the Gross Official Reserve balance at around USD 4.00 billion levels at the month-end of 31.05.2021.

2.9.99 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) meeting held on 31 July 2021.

a) Briefing on the first confidential meeting with the newly appointed Honorable Finance Minister and the Central bank officials that took place on 25 July 2021.

DG (S) informed that the Honorable Minister provided a note on BOP projections and financing plan for next three years, prepared by Presidential Secretariat, to be studied by the Central bank. DG (S) further stated that there was an internal meeting with Governor to discuss the Central Bank BOP projections vis-à-vis Presidential Secretariat Projections, and it is observed that compared to Central bank projections, the financing gap in Central Bank projection is wider than the Presidential Secretariat's projections for the next three years. Also, he stated that a second meeting with the Honorable Minister is scheduled for 01 August 2021, and the discussions will include the Central Bank's response to the BOP projections provided at the previous meeting. He added that the Economic Research team is expected to discuss such material, in detail, during this meeting.

b) The discussion on the Central Bank BOP projections vis-à-vis presidential Secretariat Projections.

i. Mr. A J Wijayawardhana, Senior economist, presented the analysis. A detailed comparison between the BOP projections, financing needs of the

country and potential financing options were presented by Mr. Wijayawardhana. A summary of his presentation is given below.

- ii. The analysis by the Presidential Secretariat suggests that the current account to record a marginal surplus in 2021 and the current account surplus to increase significantly in 2022 and 2023. The Central Bank is of the view that, although it is highly desirable, achieving such a significant transformation in a short period of time may not be feasible. In the last two decades, Sri Lanka has not achieved a current account surplus since 1978. The current medium term projections of the Central Bank also envisages a current account surplus, but only gradually. Accordingly, the current account would record a notable deficit of around US dollar 1.8 billion in 2021, while recording a surplus in 2023.
- iii. The analysis by the Presidential Secretariat presumes that with a higher current account surplus, financing of the country's debt is relatively easy. However, a current account surplus does not mean that cash will come either to the Government or the Central Bank. The actual money to pay off debt by the Government must be financed as foreign debt or must be purchased from the domestic foreign exchange market. The said analysis also assumes that the country will be able to issue international sovereign bonds in 2021 and 2022, which may be highly unlikely under current sovereign credit ratings.
- iv. As gross official reserves currently stand at US dollar 2.8 billion, the country is not in a position to pay foreign debt for the remainder of 2021 and 2022 through reserves, as reserves will be completely depleted, rendering the country insolvent. Further if the country is unable to find necessary foreign financing, the domestic financing component will increase significantly, funding more than 100 per cent of the budget deficit.
- v. The members of the Committee agreed that a summarized and focused version of the above presentation should be delivered to the Honorable Minister at the next meeting, apprising the severity of the current BOP situation, criticality of BOP projections and required urgent corrective measures, as deliberated at the previous MBEDMC meeting.

- vi. Responding to a query made by the Chairman, DG (S) stated that the country is facing issues on the external front as well as the internal front, and the spillovers of such imbalances have affected the conduct of monetary policy as well. DG (N) informed the Committee that the Honorable State Minister has stated that the public debt should not be paid using proceeds received by the Central Bank through SWAP facilities as it could lead to a further deterioration of the Central Bank's balance sheet, which could also be taken at the meeting with Honorable Minister.
- vii. The Vice Chairperson stated that the Honorable Minister should be apprised of the policy support given by the Central Bank to the Government in managing the stress created by the pandemic, and the key policy tools, i.e. interest rate and exchange rate, available to the CBSL have been frozen without necessary adjustments for a prolonged period. The Vice Chairperson urged the officials to explain to the Honorable Minister the current critical stage of the gross official reserves and the fact that reserves cannot be used for debt servicing anymore. DG (S) stated that adhering to the fiscal consolidation process is essential to arrest further adverse consequences. DG (N) stated that the Central Bank has failed to use the instruments at its disposal to arrest the situation and preserve stability. He further stated that by artificially maintaining exchange rate with moral suasion is not sustainable. The Chairman stated that a free floating exchange rate could harm the economy more, given the current economic situation. AG (J) responded that the exchange rate is considered as a shock absorber and requires necessary and timely adjustments. The Vice Chairperson mentioned that, as the current reserve level is significantly low, the Central Bank cannot intervene in the market to manage the exchange rate.
- viii. The Vice Chairperson stated that, as discussed at the previous MBEDMC meetings, a clear message should be delivered to the Honorable Minister of Finance at the next meeting with Central Bank officials, on the severe economic situation and the need for taking urgent corrective measures.

- ix. DG (N) informed that the Secretary to the Treasury has requested the Central Bank to purchase Rs 60 billion worth Treasury bills to meet the shortfall of the Government financing requirement, including Treasury bond maturity proceeds, on 02 August 2021. While strongly recommending to reject the request, DG (N) stated that requirement of gradual relaxation of maximum yields imposed on primary auctions of the government securities, to reduce monetary financing. The Chairman and Vice Chairperson agreed with DG (N).
- x. In this regard, SPD mentioned that a comprehensive paper has been submitted to the Monetary Board with a recommendation to gradually relax maximum yields, that would help reducing monetary financing. SPD also mentioned that in line with Government's policy direction, all state owned institutions should act as one corporate team in primary auctions, which is not happening now. This fact has also been discussed in the said board paper. DG (F) mentioned that those institutions have their own corporate objectives, which should also be considered. The members agreed that these concerns should also be taken up at the meeting with Honorable Finance Minister.
- c) Vice Chairperson emphasized the necessity of highlighting the national importance of critical recommendations submitted by respective departments to the Monetary Board. She stated that the failure to get such recommendations approved urgently could lead to a national crisis, including bank defaults, Central Bank default and Sovereign default.

2.8.100 The matters discussed at the meeting held on 04 August 2021 at 08.25 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) Commencing the day's discussion, DG (N) inquired the possible reasons for the reduced FX market volume observed during the period since the last meeting, including non-availability of outright transactions in the market, as most of the transactions are SWAPs. Mr. Niran Mahawatte from NDB Bank PLC informed

that the reduced FX volume was mainly due to liquidity shortage in the domestic FX market and as per their understanding, many banks are running with negative NOP positions and the available FX inflows are generally not adequate to cover own FX outflows of respective banks. Mr. Rihaan Shakoor, from BOC, added that due to concerns in respect of market confidence, certain investors are taking FX out through their IIA accounts and highlighted that, it may necessary to re build the market confidence among investors.

- b) Sharing certain latest information regarding the optimistic views of investors after settling of ISB maturity, DG (N) informed about positive expectations on the potential FX inflows to the country in the coming months, approval of SDR allocation by IMF, potentials over recommencing of tourism business along with the covid vaccination etc. and updated Treasurers regarding the recent discussion that the CBSL officials had with the Minister of Finance and the expected positive outcomes and highlighted that the export figures are also improving. Accordingly, DG (N) mentioned that banks also have a bigger role to play to build-up market confidence among the investors and to convince them not to be panicked.
- c) Mr. Rihaan Shakoor in the capacity of President – Sri Lanka Forex Association (SLFA) updated the participants, that certain banks are deviating the mutually agreed USD/LKR exchange rate range of Rs. 200- Rs. 203 and even transacting at the level of Rs. 210. Accordingly, it was highlighted that, large banks may be able to absorb the losses, however, small banks facing difficulties as small banks don't have capacity to absorb such losses. In that respect, Mr. Shakoor, President of SLFA proposed two suggestions: (i) to issues a regulatory direction/ guideline by the CBSL to provide a reference exchange rate range for banks to adhere with (ii) to issue instructions to exporters to convert their export proceeds at the same bank, where they already banked, without switching to another bank to obtain a better rate. In this respect, DG (N) instructed DIO to assess the possibility of proceeding with these proposals. However, he highlighted that, issuing only a guideline requesting to transact within the given reference range may not adequate, without acting on it, if required to intervene by the CBSL and in that

case, it may negatively affect on the market confidence. About the restricting of exporters to switch from one bank to another to obtain a better rate, DG (N) highlighted that, previously also this concern of banks was discussed and however, issues were raised by exporters that, certain banks were not offering exporters with competitive rates and, in that case, exporters were losing the opportunity to obtain a better rate on their export proceeds. Further, DG (N) agreed with the observation of Mr. Shakoor regarding the deviation of banks from the gentlemen's agreement and commented that, may be due to various acceptable reasons, including to meet already committed FX liabilities, to cover negative NOP levels and due to FX liquidity shortage in the market, all most all the banks on various occasions deviated from the mutually agreed exchange rate range and trying to strike a balance between the compliance with the gentlemen's agreement and preventing from a possible FX default by such bank and informed that, after meeting such FX requirements, it was observed that, most such banks tend to transact within the mutually agreed rate range.

- d) Mr. Brian Joseph from Habib Bank Ltd also added the same suggestion for the CBSL to issue a regulation on the reference exchange rate range for banks to adhere with, when executing FX transactions and the same response was provided by DG (N).
- e) DG (N) queried from banks on the suitability of the existing mutually agreed USD/LKR exchange rate range of Rs.200-Rs203 and in response, Mr. Prins Perera from Commercial Bank of Ceylon PLC stated that it may be appropriate to revise the rate range upward to Rs. 205 –Rs. 208 levels, considering the current market demand and supply and also to minimize unhealthy competition among banks for FX inflows. In that respect, DG (N) informed that this matter is currently under discussion at the CBSL management level and with the Minister of Finance and with these discussions there will be certain developments in the future.
- f) Further, banks were suggested that in order to build-up confidence in the market and to encourage more exporter conversions, it would be necessary to issue a

public notice by the CBSL stating that, “if necessary CBSL may intervene in the market”. However, DG (N) mentioned that, such public announcements need to be credible and otherwise the negative impact on the same will be significant.

2.9.101 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 04 August 2021 relating to the Board paper No. MB/PD/27/A8/2021.

- a) Deputy Governor (N) [DG (N)] stated that the requirement for conversion of 25 Percent of export proceeds came into force on 23.04.2021 with a grace period of 180 days to convert and pointed out that this system is working. He said that up to now a total of about USD 253 million has been purchased by the CBSL under the requirement of mandatory sale of export proceeds, worker remittances and other direct purchases from the market. However, DG (N) stated that the core issue here is the exchange rate, which is being held at a specified level and this needs to be addressed urgently. He noted that the exporters are reluctant to bring their proceeds and even if they bring in the proceeds, they are reluctant to convert as the foreign currency deposit rates are higher than that of rupee deposits. He further stated that while the exporters are holding onto their proceeds in anticipation of depreciation of the rupee, the importers are rushing to import, taking advantage of the artificially held lower exchange rates. He stated that the CBSL officials have highlighted the need to address the core issue of the exchange rate to the Monetary Board many times and it had not resulted in any appropriate decision from the Monetary Board so far.
- b) Dr Jayamaha highlighted to ST that by law, the Monetary Board has two instruments within its purview, i.e. the exchange rate and the interest rate and currently the Monetary Board is not using either of these instruments to address the burning issues of the economy. She noted that the Monetary Board has a legal obligation to take action using these tools.
- c) Mr Jayawardena, inquired from ST the reluctance on the part of the Government to allow the exchange rate to depreciate. ST stated that if the exchange rate is allowed to freely fluctuate there would be a sudden and significant depreciation which would give rise to many problems. He observed that the only way to

address this issue is for a sizeable inflow to take place as soon as possible. The Board noted that although there have been a few small-scale inflows, there has been no inflow of a significant size yet. The Chairman informed ST that at the previous discussion of Agenda item A1, the possibility of allowing the exchange rate to depreciate in a gradual manner, by about Rs. 5.00 at a time, was considered while continuing to use moral suasion to prevent a large and sudden fluctuation. DG (N) noted that although under the gentleman's agreement the rate is maintained within a range of USD/LKR 200-203, almost all the transactions are carried outside this range, i.e. the buying rate is around USD/LKR 208-210 and the selling rate is around USD/LKR 210-215 and thus the interbank outright FX market is completely dead at present.

- d) SPD informed that the volumes in the unofficial market, including Hawala and Undial appear to have increased, and the rates quoted are around USD/LKR 223-225. Dr Jayamaha stated that it appears that the worker remittances are also ending up in the grey market as the rates are more attractive than that offered by the banks. Mr Kumarasinghe stated that action should be taken by the Central Bank to restrict the activities of this grey market. DG (N) pointed out that generally the grey market thrives when the official market does not match with the market demand and supply. On inquiry by Mr Jayawardena whether an assessment could be made on the volumes transacted in the grey market, DER stated that data on grey market activities is not available to make an assessment, due to the very nature of such activities.
- e) SPD stated that similar to the liquidity related challenges in the foreign exchange market, there are liquidity related challenges in the rupee market as well. He stated that in the context of continuous allocations of Treasury bills to the Central Bank and its impact on the Central Bank's balance sheet as well as the limitations of the pre-announcement of the maximum yield rate for acceptance of Treasury bills, it is necessary to reassess the current mechanism in order to source more funds from the market sources.
- f) DG (N) noted that the two state banks are currently facing significant liquidity constraints due to their significantly high overdrafts with DST of around Rs. 800

billion. At the time of introducing this maximum yield rate announcement to reduce the interest rates of Government securities, the overdraft facilities with DST totaled to only around Rs. 100 billion. DG (N) also stated that with Treasury offering high rates for the overdraft facilities, the state banks are compelled to lend to the Government and then borrow from the reverse repo window of the Central Bank to meet their liquidity shortfalls. This is also one of the reasons why the state banks have not actively participated in the Treasury bill and bond auctions.

- g) Dr. Jayamaha pointed out that since there is a liquidity shortage in the market, the Central Bank has had to accommodate the two state banks, lending through the Reverse Repo window, in addition to the Central Bank being allocated the unsubscribed portion of Treasury bills at the auctions. In both instances the Central Bank pumps money into the system. She noted that for the past several months it has fallen on the Central Bank to finance the Government. She stated that in order to attract the other participants into the auctions and reduce allocation of unsubscribed Treasury bills to the Central Bank at these auctions, the interest rates will have to be adjusted upwards.
- h) In view of the above, both Mr Jayawardena and Dr Jayamaha proposed some upward adjustment to the maximum yield rate announced and requested ST to agree with the same. DG (N) stated that at the meeting held with the Minister of Finance on 01.08.2021, where Governor and ST were also present, it was agreed to gradually adjust upwards the maximum yield rate announced. ST stated that removing the maximum yield rate announcement altogether would cause problems and said that a gradual increase of the maximum yield rate by about 5-10 basis points could be considered. SPD stated that in the past 5 or 6 weeks, the maximum yield rate has been gradually increased by about 2-3 basis points and noted that this would still not entice the state banks to actively participate in the auctions, given the current circumstances.
- i) DG (N) further noted that while the Treasury bill rates have been more or less static during the past few weeks, all the other rates have increased significantly. Therefore, he proposed that the increase in the Treasury bill rates should be on par

with the other market rates. He stated that this could be achieved by weekly increasing the maximum yield rate by 5-6 basis points. He said that due to the liquidity shortages, the state banks would not come to the auctions even with this adjustment. Dr Jayamaha was of the view that the state banks could raise their own funds through deposit mobilisation at attractive rates and lends to the Government, while other state institutions, funds and primary Dealers institutions could be encouraged participate actively in the actions with upward adjustments to the rates. SPD noted that with such action the market participation may increase, however it may not be sufficient to completely release the Central Bank being allocated Treasury bills as there could still be unsubscribed portions at the auctions, in the absence of the state banks.

- j) In view of the above, the Board granted approval to continue with the pre-announcement of maximum yield rate for acceptance for T-bills with a gradual upward adjustment to the yield rate by 5 basis points on a weekly basis.
- k) DG (N) stated that the core of the current problem is that the exchange rate and the interest rate are held at specific levels artificially, going against the market, purely to facilitate the Government. He noted that the Government represents only about 10 percent of the economy while the private sector constitutes about 90 percent. He said it is time to accept what is really wrong and take proper measures to address the issues since it is not possible to go against the market any longer.
- l) Dr Jayamaha pointed out that making adjustments to the interest rate and the exchange rate are the only tools the Monetary Board has. In the absence of sizeable foreign currency inflows from friendly countries, investors and multinational agencies there are no other alternatives for the Monetary Board to address the current situation.
- m) Mr. Jayawardena stated that in order to ascertain if any action taken to adjust the exchange rate would derive appreciable benefits and facilitates achieving the desired objectives, it would be helpful to have some understanding of the size of the grey market vis-à-vis the official market in Sri Lanka. Dr Jayamaha and DG (N) were of the view that the official market is comparatively very large in size. Mr Jayawardena stated that if the official market is the predominant part of the

sector, then by taking action to adjust the exchange rate can be expected to achieve the required results.

2.9.102 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 04 August 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/27/A1/2021, “Performance of foreign reserve management activities for the six month ended on 30 June 2021”.

- a) Dr Ranee Jayamaha, Appointed Member observing that the liabilities are more than the assets, inquired how the liabilities are going to be met when they mature in the next few months. The board noted that out of the total SWAP liabilities of USD 645 million, USD 175 million will mature in August, 2021. She inquired how these liabilities are going to be met if the Board is not in agreement with liquidating the FIS portfolio managed by the World Bank (WB) and the gold portfolio. SAD/IOD/R stated the CBSL reserves, excluding FIS managed by WB and gold, stood at USD 1.2 billion. The Bangladesh SWAP facility of USD 200 million has been incorporated in these numbers as a confirmed inflow.
- b) The Chairman stated that the State Minister for Money and Capital Markets and State Enterprise Reforms spoke to him and sought the assistance of the CBSL to settle the oil bill of USD 205 million of the Ceylon Petroleum Corporation (CPC). DIO stated that he attended a meeting at 12.30 pm today (04.08.2021) chaired by the State Minister with officials of Peoples’ Bank (PB), Bank of Ceylon (BOC) and CPC also in attendance. AG (J) stated that the USD 205 million requested was for oil already imported where the Letter of Credit (LC) has become due. He noted that this LC is with PB, which is currently not in a position to honor it due to lack of foreign currency (FX). DIO stated that at the meeting, CPC submitted a Note indicating a total value USD 205 million of LCs for oil imports for the month of August, 2021. DG(S) observed that the total CPC oil bills for the next few months of 2021 would be more than USD 1 billion. The Board also noted that honoring the LCs for oil imports is an obligation of the state banks and not of the Government.
- c) Dr Jayamaha stated that the State Minister spoke to her also just before the MB meeting commenced and requested her to convey the message to the MB

regarding the payment of USD 205 million from the CBSL reserves to enable CPC to settle its oil bills. DIO stated that the request is to provide PB and BOC 50 percent each of the USD 205 million to settle their oil bills. DG (N) stated that the BOC Chairman has at the anniversary celebration of BOC, informed the Minister that the remittances collected by BOC were Rs 1.9 billion and FX situation was strong. DG (N) further stated that both PB and BOC received FX inflows with their ISB maturities, and both have not invested these in SLDBs either. He pointed out that the funds that are being sought are to purely accommodate certain imports at the expense of the country's reserves.

- d) Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member reiterating that the Monetary Board is a creature of statute bound by the limitations of the enabling status by which it has been established and governed, inquired under which legal provision that the CBSL is required to honor such request from the Government. DER stated that the CBSL, by statute, is the lender of last resort for rupees and not for foreign currency and there is no obligation for the CBSL to meet the USD obligations of state banks.
- e) Dr Janamaha inquired how the September 2021 obligations will be met by the CBSL and how the September oil bills will be settled, if this USD 205 million is to be given to the two state banks from the CBSL reserves. Mr Jayawardene declined to give his consent to accommodate the request of the two state banks unless there is a specific written request from the Minister of Finance.
- f) DER noted that July 2021 GOR to be published is USD 2.8 billion, and excluding the ACU liabilities of USD 650 million, the GOR is USD 2.1 billion. Deputy Governor N [DG (N)] stated that this is one of the repercussions of holding the exchange rate down at current levels through moral suasion as the exporters are reluctant to convert their proceeds and the importers are carrying on with their imports unabated. He said that going forward the situation will worsen unless an adjustment is made on the exchange rate. He said that since the CBSL continues using moral suasion for banks to hold the exchange rate at current levels, which started on 23.04.2021, which is having a significant impact on the availability of FX in the market, the banks will expect the CBSL to provide their dollar

requirements. Further, the banks are currently reaching or exceeding their bottom levels of their negative Net Open Position (NOP) limits. He was of the view that the solution would be to allow the exchange rate to adjust, at least gradually, in line with market supply and demand, so that the exporters will be encouraged to bring in their export proceeds and convert, while discouraging the importers as imports will be more costly. DG (N) stated that the Treasury officials of the banks also have been continuously requesting that the exchange rate be adjusted. DG (N) pointed out that accommodating the oil bills of the state banks will not be a one off instance considering the foreign currency position of these banks and if the CBSL is called upon to meet the obligations of the stated banks, very soon the CBSL will be defaulting on its own obligations. He stated that it is a case of throwing good money after bad. Mr Jayawardena noted that the requests to meet obligations of state banks will be a repetitive problem and the most important thing is to address the root cause for the current issues.

- g) Dr Jayamaha stated that it is time for the Monetary Board (MB) to assess its own performance. She noted that by law, the MB has been given instruments to deal with situations like this and over the last one and a half years the MB has only been debating about using these instruments. One of the key instruments in dealing with this situation is the interest rate, which has been fixed, out of concern that the debt servicing cost of the Government would otherwise increase and to facilitate low cost money for business and individuals in this exceptional pandemic environment. The other instrument which the MB has been given by the statute, namely the exchange rate is also not being used. The exchange rate is fixed by moral suasion and it is currently at an unrealistic level with hardly any transactions taking place at that rate. The natural way to curb imports is to allow the exchange rate to depreciate to some extent. She stated that the MB has not used the two instruments given to the MB by law, and in doing so MB has also brought the net CBSL reserves to a negative value today.
- h) Mr Jayawardena said that repeated attempts by the MB, MBEDMC and the CBSL officers to restrict imports have not been successful. He was of the view that if the Government is not inclined to impose restrictions on imports, then allowing the

exchange rate to depreciate may be the only solution. Dr Jayamaha noted that the relaxation of import restrictions by the Government has exacerbated the situation.

- i) DG(S) giving a broader perspective to the issue, stated that for the last one and a half years, the CBSL officials have been warning the MB and the Government of what the country would have to face if certain actions were not taken. Unfortunately, the MB and particularly the Government, did not take it seriously. He pointed out that for the Government to settle USD 1 billion ISB, the Central Bank sold the USD 1 billion to the Government from its reserves and the CBSL also had to provide the Rs 200 billion rupees by way of Treasury bill purchases. He said that the Government does not have foreign currency (FX) nor rupees at present. He noted that the FX issues are significantly impacting the oil and gas sectors and it is spreading to other sector as well. He stated that the country is now in a crisis. He pointed out that the Sri Lanka's ISBs are trading at deep discounted rates, the debt to GDP ratio is over 100 percent and increasing with no sign of improvement, over 75 percent of government revenue is being used to meet interest payments, Government does not have FX and GOR has declined to critical levels, Government has no rupees either, the Government is depending on the CBSL for FX as well as rupees for its domestic and foreign financing and very soon the CBSL will be required to meet the obligations of state banks and state entities such as CPC, as well. Sri Lanka cannot go to the international market and borrow, foreign governments are not lending to Sri Lanka because of the credit ratings of the country and its high default risk. DG(S) stated that the MB and Government must understand this situation and act now since time is very critical. He stated that these issues have been repeatedly brought to the attention of the MB by himself as well as by many departments over and over again. However, no tangible decision has been taken so far by the MB.
- j) On inquiry by Mr Jayawardena of the immediate steps that could be implemented by the MB, DG(S) stated that the two key measures to be implemented would be adjustments to the interest rate and the exchange rate. He stated that a summary of actions to be taken to address the current situation was presented to the Minister of Finance.

- k) Mr. Kumarasinghe stated that one important measure that needs to be taken by the CBSL is to closely monitor and intervene in stopping the FX leakage by way of illegal operations such as Hawala. He stated that this leakage is one of the main reasons for FX shortage. DG (N) disagreeing with Mr Kumarasinghe, stated that the liquidity constraints are clearly reflected in the import bill, as the import expenditure is about one and half time the export earnings. Dr Jayamaha pointed out that the import bill of 2021 so far, is larger than of the years of 2019 and 2020.
- l) Dr Jayamaha stated that as a priority, the exchange rate needs to be adjusted gradually, continuing to use moral suasion to avoid a sudden spike. The next priority is to adjust the interest rate. Deputy Governor (F) stated that another key measure is to rationalize and curtail domestic expenditure.
- m) The Chairman stated that most of these proposed measures were discussed with the Minister of Finance and he has been receptive towards implementing some the proposed actions. He stated that the Minister has been particularly keen on action taken to promote the inflows through real sector exports, while curtailing real sector outflows by way of adopting various measures of import substitution. He said the proposals relating to adjustments to be made to the exchange rate and interest rate were also discussed with the Minister who was open to allowing some adjustments in the interest rate, but not to exchange rate. DG (N) stated that the Minister did acknowledge that in order to encourage FX inflows, the exchange rate needs to be adjusted upwards and undertook to discuss with his colleagues in the Cabinet and give his observations on it. It was noted that the State Minister however was strongly against any adjustment being made to the exchange rate. DG (F) stated that the Minister requested a note from CBSL summarizing the matters discussed in order to take it up with the Cabinet of Ministers. DG(S) stated that a Note was submitted by DER with the approval of the Governor, to the Minister, prior to the Cabinet meeting.
- n) The Chairman stated that another matter that was discussed was the burning issue with regard to the funding requirements for the oil bills and various other essential items and also the impact on the general price levels consequent to an upward adjustment to the exchange rate, which the Government fears may cause a

political backlash. The Chairman said another suggestion was made for the CBSL to make an assessment on the smaller value foreign exchange payments held up at the banks at present. He was of the view that the CBSL should support these banks to settle their small value pending FX obligations and the fuel related FX obligations. The Chairman stated that the Secretary to the Treasury has promised a large inflow of FX in a few weeks' time and until such time he was of the view that the CBSL should continue to hold the exchange rate at current levels and assist the banks to meet their fuel related obligations and other small value FX obligations.

- o) Dr Jayamaha emphasized that the MB is the guardian of the CBSL and it's the responsibility of MB to safeguard the CBSL, for the sake of the country. Dr Jayamaha stated while it is important that Government's requirements are met, safeguarding the CBSL is also in the national interest. So far, the MB has failed to use the instruments given to it by the law to address the serious situation in the country. She inquired if the MB has done its duty by the CBSL and the country. She said the MB has to take decisions on an urgent basis, submit statutory reports to the Minister on time and inform the Minister of the real situation of the country. The Chairman stated that the Minister is now constantly in touch with the CBSL and stated that the proposals with regard to the interest rate and exchange rate will be presented to the Minister in order to work together with the Minister. The Chairman reiterated that the CBSL should assist the banks to meet the small value pending payments.
- p) DG (N) stated that if a practice like this is inculcated, the banks will continue to come to the CBSL. He noted that at a meeting held with the State Minister two weeks ago at which AG (J) and DIO were also present; the two state banks have stated that they are in a position to meet the upcoming oil bills. He noted that after the confirmation of the IMF allocation, it appears that the state banks have convinced the State Minister to obtain these funds from the CBSL. He noted that, at present it is not clear if these SDRs to be received from IMF could be converted into USD. DIO stated that the state banks have requested at least half of the IMF

allocation to be released to the market. DIO further noted that by 2nd week of October, the usable reserves will reach negative values.

- q) DG (N) noted that the Minister himself stated that obtaining facilities from friendly countries will also not be possible as most countries are not willing to lend to Sri Lanka considering its credit status. He noted that the Minister himself stated that it is difficult to expect any sizeable funds coming into the country at this stage and therefore DG (N) reiterated the necessity to work within our own cash flows. DG (N) stated that if the Treasury is expecting to receive funds very soon, such funds could be used to assist the banks to meet the pending bills. He stated that it is very unlikely that fund inflows expected by Treasury will come to the CBSL reserves.
- r) On inquiry by Mr Jayawardena from DER of his view on the outcome of the discussion with the Minister, specifically on the Minister's reaction on the exchange rate, DER stated that so far there were two meetings with the Minister which were attended by the Governor, three DGG and himself and the detailed presentations were made at both meetings. DER stated that required solutions were highlighted and it was emphasized that implementation of these solutions should be multipronged, and it should be a coordinated effort as the CBSL or the Treasury alone cannot implement these. DER stated that the precarious situation of the country as well as the CBSL were in was highlighted to the Minister. DER was of the view that the Government has already spoken to friendly countries for financial facilities, and it appears that it has not been successful. He noted that it is up to the CBSL and the Treasury to discuss and address this worst ever macro problem in the country with effective macro solutions, rather than trying to implement micro solutions which will not address the root cause of the problem. He stated that as already mentioned by Dr Jayamaha, DG (S) and DG (N), the interest rate and the exchange rate have to be adjusted upwards.
- s) Mr Jayawardena observes that ST was not present at several of the past MB meetings and highlighted that in order to understand the Government's stance on these issues, it is essential that ST is present at these discussions. Mr Jayawardena said that if the country does not come out of this situation in an effective manner,

there would be no other option that to seek the assistance of the IMF and in such case the conditions of the IMF would be far more rigorous. Mr Jayawardena observed that in the international arena the risk aversion to Sri Lanka has heightened more than ever before and the present MB is confronting serious issues that no other MB has faced in the entire history of the CBSL and this calls for vibrant and urgent action on the part of the MB. He suggested that the MB should take independent and collective decisions and make appropriate proposals to the Minister.

- t) Dr Jayamaha noted that even China has also gone to the IMF in this Covid -19 situation. She was of the view that if the CBSL or the Government defaults in its obligations, the MB will be the first to be called before a Commission of Inquiry. The Chairman stated that he is seeking IMF assistance if considered necessary and that Government will also have to be convinced if that option is to be pursued.
- u) The Chairman further stated that he will be meeting the Minister along with CBSL officials and he will keep the Minister briefed on all the current issues of concern and the measures reposed for implementation to address these issues.

2.9.103 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 04 August 2021 relating to the Board Paper No. MB/IO/27A2/2021, “Current status of the net foreign exchange open position of licensed commercial banks”.

- a) AG (J) observed that the banks do not have any other alternatives but to continuously seek to enhance their NOP levels, otherwise these banks would default their obligations. He further observed that by maintaining the exchange rate at these levels, the activities in the market have been almost totally eliminated.
- b) Deputy Governor (N) stated that this is one of the consequences of holding the official USD/LKR exchange rate at the current levels. He noted that the banks are informing that the exporters are not converting their Foreign Currency (FX) with their banks at these rates and therefore there are no adequate inflows into the banking system. He noted that the six-months supplier credits granted for Letter

of Credit earlier are now maturing and the banks are requiring FX to settle these obligations.

- c) Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member referring to his inquiry at the last MBEDMC meeting and the last Monetary Board meeting whether the banks have made representations with regard to the foreign exchange rate and their FX situation, noted that the banks seeking to enhance their negative NOP levels is adequate evidence for a strong case for exchange rate depreciation.
- d) Dr Raneer Jayamaha, Appointed Member also agreed that there is a very strong case for exchange rate depreciation and pointed out that when a bank fails to meet its obligations, the other peer banks will also refuse to do transactions with such a bank and the Central Bank is also not in a position to provide FX to these banks.
- e) DG (N) noted that the downside risk for the Central Bank is if the banks demand FX from the Central Bank stating that it was due to the moral suasion by the Central Bank that the FX rates were held at the current levels and it is due to this reason that their FX situation has deteriorated to these levels and they are on the verge of default. He stated that in such a case it may not be possible for the Central Bank to refuse to accommodate these requests for FX, the total of which might be much more than the request of USD 205 million by the CPC.

2.9.104 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 04 August 2021 relating to the Board paper No. MB/FE,IO,ER/27/A16/2021, reconsider the requests of exporters of goods for partial exemptions on mandatory conversion requirement of 25% of exports under the “repatriation of export proceeds into Sri Lanka rules no.4 of 2021” as published in the gazette extraordinary no. 2229/9 dated 28 May 2021.

- a) Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member stated that he was objecting to this proposal to provide exemptions from converting 25 percent of the export proceeds to certain entities. He stated that from the available information pertaining to the past one and a half years on Diamond Cutters Ltd. (DCL), a listed company and another associated company in the same premises, Niru Lanka Exports, it was observed that their aggregate imports amounted to USD 119

million while aggregate exports amounted to USD 118 million, pointing out that their imports were higher than their exports. In view of the above, he inquired why these requests are being entertained as a similar request from the same company was rejected by the Monetary Board at a previous meeting.

- b) Deputy Governor (N) [DG (N)] stated that at a recent meeting held by the Hon. Minister of Finance with the exporters and at another with the CBSL officials, the Minister had requested that consideration be given to the Diamond industry to allow conversion of a lower percentage of their export proceeds. Mr Kumarasinghe stated that relevant statistics should be obtained and presented to the Board, and he emphasized that the real situation should be presented to the Minister of Finance as well. Mr Kumarasinghe further stated that at a recent meeting of industrialists with the Minister of Industries, where they have highlighted how this conversion requirement is affecting their businesses, the Minister had stated that these measures are essential because the country needs the foreign exchange. He observed that, in such a context, if approval is given to a company owned by Indians to convert less than 25 percent of their export proceeds, there will be protests from the local industry.
- c) Secretary to the Treasury (ST) also agreed that the statistics should be analyzed to take a final decision in this regard. ST observed that the value addition in the Diamond industry is very small. Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member referring to the exemption under Rule 4A, inquired if adequate information is available to take a decision with regard to DCL. He was of the view that the Rule should be applied vigorously across board in an equitable manner by the Committee appointed by Governor to evaluate these requests and any exemptions should be granted only if they meet all the specified criteria.
- d) DG (N) suggested that DFE could obtain all the relevant information discussed above, including the details of shareholdings, exports, imports and value addition locally by such companies as well as their associate companies and the Committee should analyze the same and submit its evaluation to the Board in order to take an appropriate decision. Mr Kumarasinghe suggested to obtain all

relevant information from independent parties such as Department of Customs, where possible.

- e) Deputy Governor (F) informed that some of these companies have been established under the Board of Investment Act and they had obtained exemptions under the Exchange Control Act at the time of entering into agreements. She observed that some of these companies have stated that since they are now subject to the Foreign Exchange Act, and the regulations issued thereunder, their overseas principals are reluctant to invest further in these companies due to new restrictions are being imposed on the operations of these companies. She noted that consideration needs to be given to boost investor confidence as well. Mr Kumarasinghe was of the view that there should not be any discrimination between local and foreign owned companies.

2.9.105 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 04 August 2021 under the subject of “Financial position of the Central Bank of Sri Lanka as at end July 2021 and consequences of continued central bank foreign and domestic financing of Government operations”.

- a) Director of economic research (DER) stated that as requested by the Dr. Rane Jayamaha, Appointed member, the chief Accountant has prepared a provisional balance sheet of the CBSL as at end July 2021 and observed that based on their analysis, the situation is precarious he stated that the equity to domestic Assets ratio as specified in section 39 (b) of the monetary law act has declined from 46.4 present at end 2018 to 23.6 as at end July 2021. The prudential equity to domestic assets ratio as specified by the monetary board has declined from 13.2 as at end 2018 to 9.1 percent by end July 2021. DER highlighted drastic compositional change undergone by the balance sheet of the central bank in the form of deterioration of net foreign assets to almost negligible levels and the significant increase in the net domestic assets due to the continued allocation of treasury bills to the CBSL. He stated that in almost all central banks in the world, their national currencies are backed mostly by foreign reserves. However, in the case of the

CBSL, the foreign assets have dwindled to an equivalent of the Rs 13 Billion in comparison to the expansion of local assets to Rs 1050.9 Billion.

- b) Given the aforementioned scenario, DER reiterated that on the domestic assets side, the CBSL is no longer in a position to accommodate the requests of the government for further allocation of treasury bills to the CBSL while on the foreign assets side, the CBSL is no longer in a position to accommodate government's requested for servicing of foreign debt obligations off the government and to meet any import bills.
- c) Dr. Raneer Jayamaha, Appointed member inquired whether gold holding of the CBSL will have to be liquidated for repayment of the SWAP facilities obtained by the CBSL, when they become due in the coming months from September onwards. Mr. Samantha Kumarasinghe, appointed member noted that the USD 200 million expected from the Bangladesh bank could be used to settle these obligations. Dr Jayamaha inquired how the USD 200 million obligations as well as many other obligations will be settled by CBSL when they become due in the next few months.
- d) Dr Jayamaha said that each and every member of the monetary board is responsible for looking after the balance sheet of the CBSL and to ensure that the CBSL does not default on its own liabilities. She noted that this is a very critical matter that the officials have been highlighting to the board over the past months over and over again and it needs urgent action by the monetary board and the Government.
- e) Mr. Sanjeewa Jayawardana, appointed member also said that the message being given by DER by his note is that the CBSL can no longer continue with unlimited treasury bills being allocated to the CBSL and continue to settle the foreign currency obligations of the Government and import bills.

2.9.106 The following matters had been included in the Note on informing the latest net reserve position of the central bank and the expected reserve position for the remainder of 2021 with confirmed and unconfirmed inflows presented to the Monetary Board meeting held on 04 August 2021 by DIO.

- a) With the settlement of ISB maturity on 26 July 2021 CBSL net reserve position has turned to negative USD 78 million as at 27 July 2021.
- b) Expected reserve position for the each month end in 2021 was analyzed in terms of two scenarios with confirmed and unconfirmed inflows. Scenario has been calculated assuming that the total usable reserves including gold and the external manager to be deployed for debt payment whereas scenario assumes gold and the external manager will not be deployed for debt payments. Accordingly, under the scenario it appears that both CBSL reserves and gross official reserves will be adequate meet the government debt payment during this year even without receiving the unconfirmed inflows. However, as per the scenario, where gold and external manager are not considered to be utilized, the CBSL reserve position turn negative by the end of October 2021.
- c) Although, it was shown in above that the reserves could be adequate to meet the debt payments with confirmed inflows, at the backdrop of CBSL reserve position turning negative, there is a substantial risk of continuing to use CBSL reserves further to meet the government debt obligations. Accordingly, the ministry of finance is enlightened to seek foreign currency inflows and any possible foreign currency facilities from friendly government to resolve this issue gradually.

2.9.107 The matters discussed at the meeting held on 11 August 2021 at 08.15 am among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DIO informed that the inter-bank market volume is in a declining trend.
- b) DG (N) started the discussion by informed that Operating Instructions (OIs) were issued on “Crediting Export Proceeds to the Relevant (Foreign Currency) Accounts of Exporters” and inquired views/concerns on that. In this respect, DG (N) stated that, considering the concerns of exporters, these OIs were issued.
- c) DIO informed that there are significant gaps and inconsistencies observed in the data reported by banks on the export proceeds to the International Operations Department and to the Department of Foreign Exchange. DG (N) suggested to seek the possibilities to minimize such gaps thorough implementing possible

mechanisms such as generating information through a centralized source, centralized reporting etc. and requested Treasurers to Convey this message to the relevant officials in their respective banks.

- d) Mr. Rihaan Shakoor from BOC stated that imports related payments are on the rise, including for pharmaceutical bills and exports related inflows are in a wait and see approach. Further exchange houses also bargaining on the rates and there had been instances where the USD/LKR rate has gone up to Rs. 210 levels, even though the mutual agreement is at Rs 200 to 203 levels. In addition, he highlighted that, there is a wrong interpretation among customers that the CBSL has fixed the exchange rate at Rs 203 levels and informed that to keep certain deposits, BOC had to offer higher rates for certain customers. In this respect, DG (N) agreed with Mr. Shakoor and stated that the CBSL is aware that banks are deviating from the mutually agreed exchange rate band due to various reasons and informed however, there is no fixed rate mandated by the CBSL. Further, DG (N) inquired whether the existing mutually agreed exchange rate band is realistic and effective given the prevalent market conditions.
- e) Mr. Prins Perera from Commercial Bank of Ceylon PLC (COM) informed that there is no competition among banks. The underlying issue is insufficiency of FX in the domestic FX market and therefore, importers will demand FX to cover their positions as early as possible, even at a higher rate. Further, in the absence of regulatory direction on the exchange rate, the efficacy of mutually agreed exchange rate would be minimal. Compared to the growing importer demand, the exporter conversion volumes have not been up to the levels recorded in past years and which is partly attributable to the depreciation of the exchange rate, However, he admitted that depreciation of mutually agreed exchange rate band would not be a sustainable solution.
- f) DG (N) responded that as per the existing exporter repatriation regulations, the exporters are required to repatriate export proceeds within 180 days from the date of shipment and we may expect higher conversion towards end of this year. In addition, he stated that, if the CBSL is to be issued a direction/ regulation on the

exchange rate band, there should be an appropriate intervention strategy, which is not feasible given the current situation. Further he stated that under the existing arrangement on mutually agreed rate band, banks have the freedom to deviate from the same, based on their business requirement, as it is not a regulation.

- g) Mr. Prins Perera from COM informed that even though the exporters are required to repatriate their export proceeds within 180 days, as long as they are not converting such proceeds over and above the mandatory conversion threshold of 25%, the FX liquidity position in the banking sector would not be improved and the existing 25% is not adequate to cover the prevailing FX requirements. In this regard, DG (N) inquired the treasurers whether exporters borrow in LKR to Finance local operations, rather converting their foreign currency deposit balance as the LKR interest rates are low.
- h) Mr. Arjuna Abeygunasekara from Hatton National Bank PLC (HNB) replied that there had been instances where exporters borrow in LKR rather converting their FX balances. Further there had been instances where exporters invested in short-term Sri Lanka Development Bonds (SLDBs), which further deteriorated the FX liquidity position in the banking system. DG (N) inquired the possibility of banks to reduce the LKR lending to exporters. In this respect, Mr. Arjuna Abeygunasekara from HNB suggested a regulation/ direction to be issued by the CBSL at least on a temporary basis. Otherwise, various concerns are rising by exporters. Further, he stated that, currently exporters are demanding for higher exchange rates on their conversions and it will be helpful, if the CBSL can issue a regulation in respect of the exchange rate band at least on a temporary basis.

2.9.108 The Finance Minister, Mr. Basil Rajapaksa has sent a letter to the Governor, Prof. W.D Lakshman on 12 August 2021 under the subject of Short Term Macro-Economic Policy Initiatives. By this letter, the finance minister had referred the above report dated 26 July 2021 which had sent by the Governor. The following are the special emphases mentioned in the report.

- a) The report sent by the Governor on 26 July 2021, also explains that the source of the problem has been the reliance on external borrowings and increasing

dependency on external debt creating sources on financing external and internal deficits over the past several decades. In this context, this government taking a decision to avoid such debt creating financing and relying on investments as well as expanding foreign earning avenues are welcome features.

- b) The report sent by the Governor on 26 July 2021, suggests to consider approaching IMF to address these challenges. It indicates that such involvement of IMF requires aggressive reforms in the fiscal sector, interest rates, exchange rate and even restructuring of debt stock of the Government. I would like the Central bank of Sri Lanka to clearly advise me why such reforms cannot be done without resorting to IMF loan programme, for instance as Malaysia did to manage the challenge of Asian Financial Crisis. The country may need a fresh thinking altogether as Sri Lanka has had 16 IMF programs since 1965.
- c) There is also a shortage of foreign exchange in the Forex Market as has been reported by shipping lines, the business community and the media. This has resulted in a large number of containers at the Colombo port not being cleared. I have also noticed that most of the cargo comprises of essential foods and raw material which are essential for the smooth functioning of day to day life and country's economy.
- d) The government also has taken serious measures including the following to increase capital inflows through foreign Direct Investments.
  - i. The long-standing dispute with regards to Kantale Sugar between MG Sugars Lanka (Private) Limited and the Government has been resolved with a Settlement Agreement. This has saved having to pay the cost of the Arbitration Award which should have been a large foreign payment. In fact, the Settlement Agreement is expected to bring in a cash inflow of US\$ 70 million by end August 2021.
  - ii. I am also on a constant dialog with the Chinese Authorities to get them to expeditiously disburse the loan of RMB 2,000 million (USD 350 Million) from China Development Bank. The loan disbursement is expected in August 2021.

- iii. Foreign investment agreement for West Coast Power Project is being finalized. This transaction is expected to attract USD 250 Mn soon after agreement is executed. The delay is due to the officials who are involved in finalizing are on quarantine.
  - iv. The investment agreements for West Terminal of Colombo Port and Athurugiriya expressway have been executed to raise USD 1500 FDI over next three years.
  - v. The much-awaited Colombo Port City Economic Commission Act was enacted in May 2021 and this has paved way to create an impetus for FDIs within the Special Economic Zone- Colombo Port City.
  - vi. Tax / Foreign Exchange Amnesty Bill were cleared by the Supreme Court and are expected to take up In Parliament next week.
  - vii. Special Goods and Services Tax legislation has also been finalized.
  - viii. The consent of the Cabinet of Ministers has been obtained to curtail non-priority public spending and costly capital projects.
  - ix. Several legislation including emigration and immigration laws to relax restrictions to attract foreign inflows and legislative changes to improve doing business has been lined up to place before Parliament.
  - x. Steps have been taken to regain tourism based on bubble concepts applicable for hotels above 3 star categories.
- e) In this background I am also of the view that following measures would be necessary to be initiated by the Central Bank of Sri Lanka, to signal market to move on to a stabilization path.
- i. Release a total of USD 250 Mn immediately to all Commercial Banks, since they are in need urgent foreign exchange to honor payments on account of imports under various trade instruments (DP term of payment, Sight LCS etc.). This will enable all cargo currently at the Ports to be cleared. This should be subject to the Central Bank of Sri Lanka instructing that selling rate of each commercial bank shall not exceed/ LKR 202 per USD. A further USD 250 Mn be released in early September 2021, to meet petroleum and LP gas financing.

- ii. Increase the present policy rate by 50 basis points to raise the prevailing central Bank deposit rate and lending rate from 4.5% and 5.5% to 5.5% and 6% respectively.
- iii. Conduct open market operations aggressively to reduce its Treasury Bills holding while allowing the maximum Treasury Bill rate to increase by 75-100 basis points.
- iv. Increase the interest rate on local overdraft and term loan facility on BOI companies from domestic banking system to encourage the inflow of foreign remittances and prevent interest rate arbitrage.
- v. Impose an interest rate ceiling on interest payable on Forex Deposit by Commercial Banks.
- vi. Introduce Letter of Credit as a mandatory requirement for all imports (in place of imports being made under various trade instruments) till 31st December 2021 and impose a 2% tax on LC's other than medicine, essential food items and raw material.
- vii. Increase the Statutory Reserve Ratio by 2 percentage points to 4 percent and earmark such funds (approximately LKR 250 Bn) to set up a "Green Finance Facility" (GFF) to lend through commercial banks at 4% for organic fertilizer manufacturing renewable energy projects, forestry and organic agricultural development.
- viii. Increase the limit of inward cash declaration at customs from USD 10,000 to USD 25,000 for visiting travelers and Sri Lankan arriving the country from overseas travel.
- ix. The Ministry of Finance will request all major import companies to organize USD 150 Mn to 250 Mn medium term Credit Lines from the respective countries that they import, so that heavy import payment will not exert pressure on the FOREX market.
- x. The Department of External Resources is working with bilateral and multilateral agencies to increase foreign funding to address external resource requirements.

- f) I wish to seek the cooperation of the Monetary Board to proceed with the macro policy initiatives that I have outlined in this letter with immediate effect and urge Central Bank of Sri Lanka to take necessary steps to give effect to the policies connected with the policy rates, open market operations and forex market activities to restore confidence.
- 2.9.109 The matters discussed and the decisions made by the Monetary Board at its meeting held on 16 August 2021 relating to the letter dated 12 August 2021 addressed to the Governor, Prof. W.D Lakshman by the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksa on “Short Term Macro-Economic Policy Initiatives”, are as follows.
- a) The measures mentioned in 2.9.108-e-i above, release a total of USD 250 Mn immediately to all Commercial Banks.
- i. The Board decided that in the very special exigencies and imperatives posed by the reputational, perceptual and other obvious risks of not-honoring these already opened LCs, to therefore, release up to a total of USD 250 Million immediately to all commercial Banks, since they are in urgent need of foreign exchange to honor payments on account of imports under various trade instrument (DP term of payments, Sight LCs etc.)
  - ii. This should be clearly subject to the CBSL instructing that the selling rate of each commercial bank shall not exceed LKR 202 per USD.
  - iii. In respect of the further USD 250 Million requested to be released in early September 2021, to meet petroleum and LP gas financing, the Board decided to defer this decision to a later date and to be take it up at a future meeting if required and depending on the inflows as well.
  - iv. Dr Ranee Jayamaha, appointed member stated that if the reserves released by the CBSL are used for non-essential imports, CBSL would be faulted for not safeguarding foreign exchange reserves at this crucial juncture, where net reserves of CBSL have recorded a negative position.
  - v. Mr Sanjeewa Jayawardena, appointed member stated that having studied the projections of the foreign reserves for the next few months presented by the international operations department at the MBEDMC, it was observed that by

September 2021, the net CBSL foreign assets position will reach a negative of USD 428 million and he emphasized that any release to ease the paucity of access to foreign exchange, by the commercial bank in order to honour the LCs in respect of the blocked cargo lying in the port, must be based on objective criteria and clear and intelligible differential and only on the basis of whether the items are critical and essential items.

- vi. The Board decided to release USD 250 million, on a priority basis, in amounts as and when actually required for such uncleared consignment of items presently lying in the Port of Colombo, which are determined as being essential and critical
- b) The measure mentioned in 2.9.108-e-iv above, increase the interest rate on local overdraft and term loan facility on BOI companies.
The Board decided to explain to the Minister the difficulty in, and lack of feasibility of implementing such action only for a specific category of customers and also because singling out such a solitary category could raise issues of discrimination and also highlighting that this may discourage investors of the BOI companies.
- c) The measure mentioned in 2.9.108-e-v above, impose an interest rate ceiling on interest payable on Forex Deposit by Commercial Banks.
  - i. DG (F) noted that certain banks, especially one state bank, may not be able to adhere to a ceiling, unless there is adequate foreign exchange in the market. She noted that the reason for these high rates being offered is lack of foreign currency in the domestic market.
  - ii. The Board having discussed that the majority of the banks already have adopted a self-imposed maximum ceiling of around 5 percent per annum, decided to impose an annual effective rate of up to 5 percent as a maximum ceiling, in respect of all foreign currency deposits.
- d) The measure mentioned in 2.9.108-e-vi above, introduce Letter of Credit as a mandatory requirement for all imports and impose a 2% tax on LC's other than medicine, essential food items and raw material.

The Board decided to propose to the Minister that it would be appropriate to specify a threshold when the mandatory requirements for LCs are introduced by the Department of Import and Export Control.

- e) The measure mentioned in 2.9.108-e-ix above, the Ministry of Finance will request all major import companies to organize USD 150 Mn to 250 Mn medium term Credit Lines from the respective countries.

The Board decided to endorse the same.

- f) The measure mentioned in 2.9.108-e-x above, the Department of External Resources is working with bilateral and multilateral agencies to increase foreign funding.

To be implemented by the Ministry of Finance.

2.9.110 The Email dated 17 August 2021 sent by Director of International Operations Department on the subject of “Statement on USD/LKR Exchange Rate” addressed to Chief Executive Officers (CEOs) and Head of Treasury (HOTs) of all Licensed Commercial Banks (LCBs) and National Savings Bank (NSB) contained the following matters.

- i. It has come to the notice of the Central Bank of Sri Lanka that there is a false rumor going around stating that “All Licensed Banks officially asked to devalue the LKR from Rs. 203 to Rs.211 for the USD with immediate effect”.
- ii. In this respect, this is to confirm that the Central Bank of Sri Lanka has not officially announced or communicated such a statement.
- iii. Accordingly, as discussed at the meeting held with the CEOs and HOTs of all LCBs and NSB today (17.08.2021), which was chaired by the Governor of the Central Bank of Sri Lanka, the issues pertaining to the prevailing exchange rate disparity are still under discussion and as informed by the Governor, until a suitable policy measure will be taken, the existing policy will remain unchanged.

2.9.111 The decisions made by the Monetary Board at its meeting held on 18 August 2021 relating to the measures required to be taken by the Central Bank of Sri Lanka as per the letter of the Minister of Finance dated 12 August 2021, are as follows.

- a) The measure mentioned in 2.9.108-e-ii above, increase the present policy rate by 50 basis points.

The Board approved to increase the policy interest rates by 50 basis points.

- b) The measure mentioned in 2.9.108-e-iii above, conduct open market operations aggressively to reduce its Treasury Bills holding while allowing the maximum Treasury Bill rate to increase by 75-100 basis points.

The Board approved to allow open market operations to maintain a deficit in overnight market liquidity.

- c) The measure mentioned in 2.9.108-e-vii above, increase the Statutory Reserve Ratio by 2 percentage points to 4 percent and set up a “Green Finance Facility”.

The Board approved to increase the Statutory Reserve Ratio applicable on all rupee deposit liabilities of licensed commercial banks by 2 percentage points to 4 per cent.

2.9.112 The matters noted and decisions made by the Monetary Board at its meeting held on 18 August 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/28/A1/2021, “Review of the Monetary Policy Stance”, are as follows.

- a) With the settlement of the International Sovereign Bond (ISB) of US dollars 1 billion on 26 July 2021, the gross official reserves (GOR) fell below US dollars 3 billion.
- b) Despite some further projected inflows in the form of IMF SDR allocation and international swap arrangements, GOR is projected to remain below critical levels by early 2022 when accounting for substantial debt services payments.
- c) The ‘Usable Reserves’ are declining rapidly. The country is currently facing a significant deficiency of foreign financing particularly during the rest of 2021 and beyond in the absence of access to international markets and continuous debt servicing obligations.
- d) The exchange rate is kept at around Rs. 199.90 per US dollar through a high degree of moral suasion since end April 2021.

- e) Advise the Government on actions under the purview of the Government such as,
- i. Urgent need for revenue enhancement measures. Appropriate price adjustment of key imported commodities, while encouraging domestic producers of the same.
  - ii. Urgent need to part finance the budget deficit through foreign funding at least to cover maturities. Negotiate Government-Government credit facilities urgently. Arrange other funding facilities, such as syndicated loans urgently.
  - iii. Approach multilateral agencies, such as the IMF, for funding requirements and improve much needed investor confidence. This has been informed to the Honorable Minister of Finance, who has requested further justification of the need for such an intervention.
  - iv. Urgent need to continue attracting non-debt creating investment while limiting imports through appropriate regulations and fiscal measures.
  - v. A strong and credible commitment by the Government towards implementing the aforementioned urgent remedial measures could help minimise the possibility of a further downgrade of sovereign ratings.
  - vi. These could be communicated to the Government through the statutory reports under Sections 64 and 68 of the MLA.
- f) The Board approved Governor to discuss further with the government with regard to allowing the exchange rate to adjust broadly in line with market conditions, with moral suasion to limit excessive volatility and submit report to the Hon. Minister of Finance as required under Section 64 and 68 of the MLA highlighting the challenges to domestic monetary stability and the decline in the international reserves.

2.9.113 The following decisions had been made by the Monetary Board meeting at its meeting held on 19 August 2021 relating to the Board paper No. MB/PD/CIR/23/2021.

- a) In continuing with the arrangement of announcing the maximum acceptance yield for the 364-D maturity T-bill, for the upcoming maximum acceptance.
- b) Continuation of existing arrangement, in the event of any under allocation arising from the maximum yield rate arrangement.
- c) Maximum yield rate announcements based on the methodology already in place for T-bond issuances to continue until the arrangement is reviewed by mid-September 2021.

2.9.114 The following recommendations had been made from the Board paper No. MB/DG(S)/28&29/A18/2021 dated 24 August 2021 under the subject of “Present critical situation of Sri Lankan Economy and way forward”, presented by the Office of DG(S).

- a) We welcome a reform package without the IMF, and the fact, we endorse this as the most preferred way forward as a country, as many other countries have graduated from being assisted by the IMF repeatedly, by implementing far-reaching economic reforms. If Sri Lanka can consolidate the government fiscal operations to have sustainable and prudent levels of budget deficit and debt levels, restore a strong and sustainable balance of payments position and remove impediment to a high and sustainable growth by addressing obstacles that impede the effective operation in key sectors in the economy, including the State Owned Enterprises (SOEs), and creating an investor friendly doing business environment without the presence of the IMF, that will enhance the credibility of stakeholders, including investors, rating agencies and international agencies.
- b) The implementation of an “urgent policy package” taking in to account the proposals made by the Monetary Policy Committee of the CBSL to MB (in Section 2.9.112-e above) and the 10-points plan communicated to the CBSL by the Minister of Finance on 12 August 2021.
- c) Implementation of a “serious policy reform package” to instill confidence on the Sri Lankan economy. This would be considered under following 2 different approaches.

- d) Approach 1- Implementing a well-structured and well-coordinated reform programme with strong commitment of the government without any involvement of the IMF in Section 2.9.114-a, above. It could be supported by obtaining a sizable amount of bridging foreign financing to manage the interim period. Given the strong need to restore confidence on the Sri Lankan economy urgently since the forex obligations are so significant and urgent, any delay in implementing such a reform programme and non-receipt of bridging financing will be highly costly. It is also observed that the time that would take to convince the markets and investors about such a reform agenda and regain the confidence is important given the urgent nature of forex inflows.
- e) Given the large debt service payments due from the near term into the medium term, if the time, commitment and extent is not sufficient for these reforms and there are risks to obtaining tangible outcomes within a reasonable period of time in such a way that market participants, investors and international agencies are strongly convinced about the future path of the economy and stable foreign exchange inflows, then an external anchor to rebuild confidence in the economy is essential. This concern has been repeated in almost all discussions that the Government and the CBSL is having with foreign investors and rating agencies, among others. Approach 2- if such a reform programme is not going to generate a major outcome in the very short term, the assistance of the IMF needs to be sought while also continuing the government's efforts to enhance non debt creating forex inflows.
- i. It appears that the understanding about a potential IMF programme, possible conditions and whether there will be a need for restructuring debt is not very clear.
  - ii. Hence, it is proposed to contact the IMF officially, with the consent of the government instead of guessing on the possible programme conditions. This can be done by sending an official request (by the CBSL) to the Asia Pacific Department (APD) of the IMF asking for "Broad Principles of Engagement with the IMF" for which would be responded by the IMF indicating broader information on the same, based

on its established norms and the information they gathered at the virtual staff visit that Sri Lanka concluded in July 2021.

- iii. The government would be able to take a decision on an IMF programme after receiving a response such request.
- iv. If the government decides to commence discussions and enter into programme with the IMF,
  - It could help improve general confidence on Sri Lanka's ability to navigate through the present difficult situation (+)
  - Markets, international investors and rating agencies etc. will consider it as a positive more (+)
  - It could help unlocking the access to ISB market (+)
  - It could also help unlocking forex inflows from bilateral sources (India, Japan) and other multilateral agencies (ADB, World Bank, AIIB) (+)
  - It will have conditionalities as well, which should be negotiated carefully (-)
  - Debt re-profiling could also be a condition if IMF assesses Sri Lanka's debt is not sustainable (-)
- iv. It is also observed that even if the government agreed to seek the IMF assistance, negotiations will be extremely difficult. Particularly given the current issues faced by the country and Sri Lanka's track record in implementing IMF programmes in the past.

2.9.115 The following matters had been highlighted and discussed at the Monetary Board meeting held on 24 August 2021 relating to the above-Board paper No. MB/DG(S)/28&29/A18/2021, the present critical situation of Sri Lankan Economy and way forward.

- a) With the receipt of the letter, dated 12.08.2021, from the Hon. Minister of Finance (MOF) to the Governor, where there was a reference about the proposal submitted by CBSL to MOF about approaching the IMF to obtain some financial support in

order to address the critical situation the country is facing. In the said letter, the MOF had indicated that there have been instances in the past where countries in critical situation have been able to review without approaching the IMF, with a particular example being Malaysia during the Asia financial crisis situation. He has also inquired what if the government could implement required reforms without the support of the IMF and if CBSL is recommending to go for an IMF programme, he has requested as to why CBSL is recommending that option.

- b) Among all the challenges, the level of foreign exchange inflows and reserves is at a critical stage now and it has affected many other areas like government debt service payments, Central Bank liabilities, commercial banks' liquidity, import of oil, gas, pharmaceuticals and even the other essential items, and the adverse impact of low forex inflows and reserves is continuing. If the conditions deteriorate further, there could be far reaching socio-economic and political implications.
- c) The adverse consequences of this situation could also be seen as the CBSL was requested by the government to finance some of the imports by the private sector and some essential imports like petroleum oil and LP gas, through our critically low levels of reserves. Even though the Board has given approval for some of these payments, it will be unsustainable as CBSL has a very low level of reserves. If the Central Bank continues to provide foreign exchange for this type of imports, then the debt service payments and settling of Central Bank's own liabilities will be at significant risk. Even though we have received the SDR allocation (around USD 786 million) from IMF and the part of swap facility of USD 200 million from Bangladesh Bank, still the reserves are going to be low because of the debt service payments and settlement of Central Bank liabilities.
- d) Reference to the MOF's clarification on implementing reforms without IMF assistance, DG(S) stated that Malaysia did not go to IMF during the Asian financial crisis but the macroeconomic conditions of Malaysia at that time is not comparable with the current situation in Sri Lanka. They had a relatively strong production base and had a much stronger footing to withstand the crisis to embark on home-grown reform agenda. They had high growth and adequate fiscal space

as they had low inflation and a budget surplus as well. Further, in the external sector while having a current account deficit, short term debt exposure was in a well-managed level with adequate reserves coverage. The data relating to Malaysia during the Asian crisis presented and it clearly indicates that the macroeconomic conditions of Malaysia were relatively stronger than the Sri Lanka position now.

- e) DG(S) further elaborated that he also agrees that implementing reforms without IMF is good, but unfortunately, Sri Lanka has not been able to implement much-needed internal reforms to facilitate the economic growth process and to maintain sustainable level of external and domestic finances even after 16 IMF programmes. If the country had implemented the required reforms in a proper and responsible manner, the adverse impact of COVID -19 pandemic on the economy could have been low compared to other countries. In fact, if we analyze the data, the other countries have experienced increase in their reserves even under this pandemic period while it is declining to very low levels in Sri Lanka, underscoring the strong need for implementing reforms with or without the IMF. It would be the right way to go if Sri Lanka can consolidate the government fiscal operations to have sustainable and prudent levels of budget deficit and debt levels, restore a strong and sustainable Balance of payment position and remove impediments to a high and sustainable growth by addressing obstacles that impede the effective operation in key sectors in the economy, including the State Owned Enterprises (SOEs) and creating an investor friendly doing business environment without the presence of the IMF, that will enhance the credibility of stakeholders, including investors and international agencies.
- f) If we observe the broader picture, there is a significant amount of reserves of around USD 7 billion required annually, particularly during 2022-2023 period. Pursuing non-debt creating inflows are very important and we should work hard to achieve those things, but these are time taking activities which entail an element of risk. In contrast, in order to address the risks arising in the short term, we may need foreign borrowings to meet foreign currency financing requirements

and at the same time, to bridge this time gap. Hence, it will need a sizeable amount of bridging finance to manage in the interim period.

- g) Sri Lanka expected the tourism sector to recover early but with the latest wave of the pandemic, it will take more time to revive the USD 4-5 billion tourism industry. So given the strong need to restore the confidence on the Sri Lankan economy urgently and at the same time the requirement to settle significant foreign obligations urgently, any delay in implementing the reforms programme and non-receipt of bridging financing will be a high risk. In addition, the time that we take to convince the markets and investors and regain confidence is also important given the urgent need of foreign exchange inflows. What the market expects at this moment of time is a very strong committed programme which would be implemented consistently during the medium to long term period. Therefore, if Sri Lanka is not implementing or even presenting that sort of a programme, then we will not get the desired benefits, which will be another risk factor.
- h) So, we need to come up with a strong plan which would assist to reduce the International Sovereign Bond (ISB) rates.
- i) If a reform programme without IMF assistance is not going to generate a desired outcome, and if there are risks in obtaining tangible outcomes within a reasonable period of time in such a way that market participants, investors and international agencies are strongly convinced about the future path of the economy and stable foreign exchange inflows, then the assistance of IMF needs to be sought while also continuing the government's efforts to generate non-debt creating foreign exchange inflows.
- j) It is the duty of the IMF to assist to countries in difficult situations, like in Sri Lanka at present. Also, it is important to understand that IMF can only lend to countries with sustainable debt. When the IMF assesses that a country's debt is not sustainable, it precluded from lending unless the country takes steps to restore debt sustainability over a realistic period. Hence, steps toward regaining debt sustainability are preconditions for IMF financial support. However, the IMF does not actively engage in debt restructuring. It is the country authorities' decision to

approach their creditors to begin debt restructuring discussion that would deliver the necessary relief. The IMF will proceed with program negotiations and initial disbursements once it has adequate assurance that debt sustainability will be restored. Each debt restructuring episode is unique on its own, underscoring the importance of the authorities' ownership throughout the process.

- k) With respect to the engagement with IMF, the choice is with the government. It is important to understand that current issues seem to be more severe than 2009 where Sri Lanka sought an IMF programme in the recent past. The present circumstances would reveal that ongoing strategy of not seeking IMF assistance could have significant risks and costs if the present strategy does not deliver the desired results as indicated above. The potential significant damage in such a situation could be very high and will take a long time to repair and it could lead to severe social, economic and political consequences as well. Until and unless we put our "house is in order" the challenge will continue and confidence on the Sri Lankan economy will be further eroded.
- l) An IMF program is not a panacea for all the accumulated issues in the economy over decades. But given the circumstances and gravity of the issues, it is important to consider this option as well unless Sri Lanka is bailed out by another country (ies) or institution(s) with a significant amount of foreign exchange funds. There will be opposition for an IMF program as well from many corners. That necessitates careful evaluation of the pros and cons of an IMF programme as a standby as a strategy while also considering the adequacy of the present strategy to resolve the critical issues in the Sri Lankan economy.
- m) Mr Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member, inquired if IMF assistance is not going to materialize then what is the CBSL proposing? DG(S) indicated that if we implement the internal reforms with a strong commitment and if it is accepted by the investors and rating agencies, then we will be able to achieve some progress. But in this scenario, there is a risk because our need is urgent. The financial requirement is urgent and if there is any delay in achieving the expected results then there will be a major issue as we need to find an alternative way of finding

funds, basically going for an IMF programme and linking it to the government budget.

- n) Mr. Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member, inquired that if at an extreme situation, we go to the IMF at a later stage than now, would their conditions be more stringent than now? Dr Ranee Jayamaha, Appointed Member, stated that the macro-economic situation is critical. It is a BOP crisis, and we don't have any other place to go in such a crisis.
- o) Mr Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member, inquired that if IMF will come to a decision that Sri Lanka debt is not sustainable, what kind of strictures would IMF impose. DG(S) indicated that in our history, Sri Lanka has never defaulted or restricted any of its borrowings. The general believe is that the moment it is stated that the debt is going to be restructured, it would have a negative impact on the country and it will result in Sri Lanka immediately losing access to international markets. But what is important to note is that with the current macroeconomic conditions of our country, we have already lose the market. We need to take immediate action to unlock the market.
- p) Mr Samanthe Kumarasinghe, Appointed Member, indicated that in his view going for an IMF programme is not healthy for Sri Lanka and therefore as the government has suggested we may implement our own reform agenda internally. In addition, he inquired about the Chinese Swap agreement which is currently stalled due to non-conformance to two conditions in the agreement. He stated that if we pursue that swap it may give some relief at this moment of time. He inquired from DG(S), with his persuasive skills whether he could renegotiate and obtain this swap facility which will be useful for the government and CBSL. DG(S) indicated that he will try to pursue it with the assistance of the IOD staff, but he stated that it may need a high-level political intervention.
- q) Mr Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member, indicated that as an alternative to satisfy why these reforms cannot be done internally without IMF anchorage, other than bringing in responsibilities towards fiscal consolidation, how can CBSL propose these views. Can any internal directional changes yield any outcome which will bring quick results for us to get over the present crisis? If so, how and

what is the thinking in this regard? DG(S) stated that if he can give one example, during the EFF programme at that time, he was the Sri Lanka's representative at the IMF Executive Board and he defended Sri Lanka's EFF reviews at five Executive Board meeting and one of the key areas was to further strengthen the Fiscal Management Responsibility Act (FMRA) with binding conditions. In fact, now what has happened is that the targets under the FMRA have been postponed until 2030, neglecting the urgent need to reduce the budget deficit so as to restore economic stability and confidence.

- r) DG(S) stated that in fact if you go back to his first paper which was submitted to the Board in November 2020, where he had highlighted the need for coming up with a strong policy direction in the 2021 budget (with strong numbers which are justifiable, which would be convincing to the investors and rating agencies). Unfortunately, that was not materialized and now we have wasted almost one year. Even now, he is making similar recommendations and it would be unfortunate if we are to take about the same thing again in another 6 or 7 months later. So what he would like to highlight to the Board is to take action now because the country's situation is very fragile.
- s) Dr Ranees Jayamaha, indicated that the country is in a fragile situation now and that has to be understood, in her view even if we go to IMF, they will request us to do two things i.e. to restructure the external debt and the domestic debt. With regard to restructuring the domestic debt, DG(S) has gone into details earlier. We have to go through the budget, and accommodate the increase of taxes and duties, cut down of expenditure etc. we need to go through a painful process and this has to come through the next budget. The budget will be presented in parliament in November and the proposal will be implemented only in 2022. We will not really know about the situation and we also would not be able to advise the government what to do. With the spread of COVID-19 pandemic, no capacities in hospitals, the need for medicine, it will create a serious situation. In such a situation, restructuring domestic debt will be a difficult task.
- t) Dr Ranees Jahamaha, Appointed Member further stated that, if we look at the external debt restructuring, short of going to the people i.e. investors, institutions

and multilateral organizations, who are holding our debt and asking them to allow Sri Lanka to extend the repayment dates of our debt, as it is unlikely to have a significant inflow of funds into the country between now and December. If we go to the multilateral organizations from whom we have taken previous loans, they will state 'no', and suggest that we should have an anchor, which is the IMF.

- u) Dr Ranee Jayamaha Appointed Member further elaborating her views, stated that in a BOP crisis situation if we go directly to investors/lenders they will not listen to us. The debtors and investors will need an assurance that there is some institution backing the country. The usual question they ask is 'do you have an IMF programme?'. She expressed the view that she is not requesting the government to go to the IMF and that is a decision to be made by the government. But as investors/lenders may need an anchor like the IMF, to establish confidence in them, the country may have to start discussing with the IMF in the next 2 to 3 months.
- v) Governor indicated that we have to work out a programme without the IMF when we are going to meet the MOF tomorrow. He said that there is no point of the Board debating here because the board knows all this information for some time. Governor further said as the Board members let us personally meet the MOF and advise him on these lines but without bringing in IMF, unless it is brought in as the last resort. So the programme of action we are going to suggest would include fiscal, monetary, foreign exchange and so on. May be different members will have different ideas. We can present those ideas at the meeting. The only choice is that we have to convince the government to work along with the CBSL.
- w) Governor indicated that let us prepare some concrete proposals to be presented to the MOF, it should be a kind of proposal which MOF also will be able to presented to the Parliament. Each one of us know the kind of political environment this country had for a long time. He stated that we cannot see Sri Lanka as a Singapore, Malaysia, Japan or Vietnam. This is a peculiar country with electoral politics, which in a way may have ruined us. So, he requested the Board that lets propose a feasible and acceptable programme which should also be

politically acceptable. Otherwise, we won't achieve any results. We will help them and guide them at least for whatever its worth.

- x) Mr Sanjeeva Jayawardena Appointed Member stated that the prudent thing to do is ideally we should engage with the IMF. We can indicate the reasons for this recommendation whilst clearly explaining the advantages and disadvantages of an IMF programme. We need to recognize that the MOF has invited the response from us based on a platform on what was written by CBSL to him. So the MOF has not prematurely shut down the option of going to the IMF. As a Board, we understand the reality and the government had been very clear on this point that they will not engage with the IMF, so we need to really examine what actually can be achieved. Now what is the new restructuring programme the government is talking about? What do we have under our purview today that we did not have yesterday? Unless the government engages with the foreign governments, we cannot see anything coming through. So as a Board, we just need to help for the best.
- y) Governor stated let us get some programme agreed and then go along with that programme. Mr. Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member, stated that the Board should do what is viable but the Board should recommend that going for an IMF programme as a strong proposition, while pointing out the disadvantages as well. Dr. Ranees Jayamaha, Appointed Member, stated that we accept that going for an IMF programme also has disadvantage but the world order is such we need to assess where we are and where we hoping to go? Can we wait till the exporters bring the money or can we wait till the tourists bring the money? All these may come next year, but there are payments to be made between now and December.
- z) Mr. Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member, stated that as the Monetary Board, we have to come out with the clearest economic solution. The Board will be reminisced if it does not suggest a clear solution.
- aa) Mr. Sanjeeva Jayawardene, Appointed Member, stated however we need to send a response to the MOFs letter with regard to his query on engaging with IMF. Governor stated that he through the Monetary Board could respond at tomorrow's meeting. Appointed Members Dr. Ranees Jayamaha and Mr. Sanjeeva

Jayawardene both said in addition to responding at the meeting, it has to be documented in some way. We will not respond with a hard line of going to IMF but we should give some options as the Monetary Board. Governor stated that he has some ideas and accordingly, he will draft a response to the letter and pass on the draft to the Board members for their review.

bb) The Board approved to respond to the letter sent by the Hon. Minister of Finance by proposing some policy options, including the engagement with the IMF as a strong proposition, while pointing out the disadvantages of such an IMF programme as well, and inform same at the meeting with the Hon Minister tomorrow.

2.9.116 The following matter had been discussed at the Monetary Board meeting held on 24 August 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/29/A23/2021, approval to revise the calculation methodology of telegraphic transfer rates in line with the current market rates.

Governor indicated that by implementing this methodology CBSL will be publishing a depreciated rate and raised the question whether the CBSL alone has to take the decision of the exchange rate under its purview. He stated we may take a decision on this matter in due course after the meeting with the Minister of Finance. Mr. Sanjeeva Jayawardena, Appointed member, requested a few days to consider this proposal in the light of the meeting with the Minister. However, Dr Ranee Jayamaha, Appointed Member, indicated that the currency depreciation would be disadvantageous to the government with respect to external debt payments. But the Monetary Board should give appropriate advice to the government regarding the movement of the exchange rate.

2.9.117 The following matter had been discussed at the Monetary Board meeting held on 24 August 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/29/B10/2021, ratification of the MB on intervention on domestic foreign exchange market.

Mr W R M K Fernando, Director, International Operations Departments (DIO) indicated that the ratification of the Board is sought for the interventions of USD 5.6 million at Rs. 203 per USD, provided to facilities the settlement of bills for import of

gas. Even though, the Standard Chartered Bank was willing to provide USD for this purpose at the range of Rs. 218 to Rs 220 per USD, these bills were ultimately passed on to CBSL by Ministry of Finance to avoid the high rates and CBSL supplied the required USD at Rs. 203 per USD from its reserves. Governor indicated that he has already discussed this matter with the board and explained the circumstances that necessitated this intervention. Accordingly, the Board ratified the said outright foreign exchange sale transactions.

2.9.118 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) meeting held on 30 August 2021.

- a) After incorporating SDR receipt of US dollars 787 mn, the GOR is estimated to be around US dollar 3.5 bn by end August 2021 and it is projected to decline US dollar 1.9 bn, once remaining debt serving and ACU payments (US dollars 965 mn due in the first week of September 2021) are completed. It is also revealed sizable debt service commitments due in 2022, including ISB repayments of US dollars 1.5 bn. DG (F) intervened to stress about additional risks of banking sector forex liabilities falling due prematurely in the event of any downward revision to sovereign rating.
- b) ADER discussed about reconciliation of cash flow projection of the CBSL and the projection given by the Ministry of Finance (MOF). There is a wider gap between the GOR projection for end 2021 of the MOF (US dollar 6.2 bn) and the CBSL projection (US dollars 1.9 bn).

2.9.119 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 01 September 2021 relating to the Board paper No. MB/FE,IO,ER/30/A16/2021, amendments to the rules issued by MB under MLA and issuances of orders and directions under the provisions of FEA on repatriation of export proceeds in to SL.

- a) ST further stated that various percentages for conversion can be quoted, but if it is not materializing it will only be a case of antagonizing another set of the society. He indicated the necessity of recognizing that the exporters are a group that contributes to the economy. Hence, his view is to initially make sure that the 25% conversion is happening, but in terms of data we are still not sure about it. So

simply increasing the rate from 25% to 40% will only increase the noise from the export sector and not the funds. ST, therefore requested firstly to establish a checking methodology and it should be a fool-proof mechanism. We could adopt some of the RBI practices with some adjustments, if necessary, for this purpose along with some IT infusion as well, and if the results could be obtained in at least 2 weeks whilst also checking on other country practices, CBSL may be able to submit a practical solution. So, ST stated to try this mechanism first and then reconsider whether there is a necessity to increase the conversion rate. In the circumstance, he is of the view that if at least the 25% is converted and if the export numbers are correct, there has to be a sizeable amount from the conversions. ST stated during the past 7 to 8 months, export figures are quite encouraging but there may be some outflows as well, but still we do not see that 25% conversion number reflected in our inflows, while indicates that monitoring is not happening. Therefore, he indicated that before suggesting these changes, CBSL should carry out the Board decision of exporters converting 25% and 10% from that to be sold by banks to CBSL. Hence, he requested CBSL to show the Board that this conversion mechanism is working now. If so, the numbers could be assessed and seen whether it is adequate for the liquidity in the system and if not; to cover the liquidity gap the conversion percentage could be increased. However, ST indicated that he is not convinced that the 25% conversion is being done by all exporters. Hence, he requested before suggesting the upward revision, CBSL should establish the monitoring mechanism and then decide on whether a change of the conversion percentage is necessary or not.

- b) Dr. Raneer Jayamaha, Appointed Member indicated that Mr Jayawardena had spent his valuable time and effort to examine and draft the rules and regulations in this regard. She further stated that in her view the conversion percentage needs to be increased as currency there is so significant inflows to the market. Mr Jayawardena stated that if the exporters are permitted to use the rest of the inflows i.e. 60% for their local requirements it may be adequate and Dr Jayamaha agreed with the same. However, Mr Kumarasinghe stated that 60% will not be adequate for medium scale exporters because their export volumes/inflows are not

sufficient to settle their imports. Hence, he suggested like the Indian system, to permit the exporter to initially settle this import bills from his export proceeds and then convert the rest, it could even be a conversion percentage of 50%.

- c) ST stated considering the deliberations above, the Board members will study this paper further. He also indicated that he needs to look at the bigger picture, because from the perspective of the government the export sector is an important sector that helps the economy and he does not want this matter to create another issue for the government.

2.9.120 The following ratification had been made by the Monetary Board at its meeting held on 01 September 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/30/A19/2021, ratification of the MB on special interventions of BOC and PB to ease the foreign exchange liquidity pressures.

The Board, having considered the paper and the above deliberations, granted approval to special intervention transactions executed to BOC and PB on 27.08.2021, as per the instructions giving by the State Minister, Mr Ajith Nivard Carbraal at the meeting held on 27.08.2021 and the subsequent instructions of the Governor on 27.08.2021 to sell USD 205.0 million in total to BOC (USD 94.0 million) and PB (USD 111.0 million) at Rs. 203.00 per USD, as per the gentlemen's agreement rate.

2.9.121 The Governor, Prof. W.D Lakshman had sent an e-mail to the Chief Executive Officers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank on 06 September 2021 at 9.21 PM and the following matters had been included in the e-mail.

- a) The prevailing conditions in the country, troubled as it is by health concerns associated with the spread of COVID-19 pandemic, do not at all warrant excessive foreign exchange volatility and any further depreciation of the exchange rate. Within this year, the currency value has adjusted from Rs. 185.00 to Rs. 203.00 per US dollar. Excessive speculative behavior is observed amongst certain market participants bringing in more pressure on the value of the currency. This is seriously inimical to the interests of the people of this country and its long-term sustainable development.

- b) It is therefore, vitally necessary that all of us work in collaboration in the greater national interest, thus continuing our recent efforts to maintain the rupee exchange rate within the already agreed range.
- c) Whilst the Monetary Board of the Central Bank of Sri Lanka (CBSL) has already taken several measures, we are ready to use whatever instruments and tools available at present to maintain the exchange rate at the agreed range. Excessive volatility in the exchange rate results in adverse adjustments in domestic prices of essential goods, leading to extremely negative and undesirable effects on living conditions of the general public.
- d) CBSL and Government, whose independent views have coincided in respect of maintaining the exchange rate within the agreed range, are acting in concert with each other in order to urgently address this matter in the national interest. As such, we are collectively determined to work towards a resolution of this issue aggressively and pro-actively. Hence, I most unambiguously require the continuous co-operation of all bank CEOs to support these endeavors.
- e) Needless to say, the CBSL has necessary tools and intervention instruments, to be used to ensure that financial institutions, duly comply in the greater national interest that is overwhelmingly paramount.
- f) This critical period is certainly not one in which the banks should work in silos to safeguard their private interest. Instead, the banks must, as integral components of the financial system and as vital stakeholders, view the economy and the foreign exchange market, from a macro perspective. Banks and other stakeholders will also do well when the macro-economy is stable. By allowing the stability of the macro-economy to deteriorate, you will be contributing to difficulties also for yourselves.
- g) There was an increase in the momentum of the Country's export growth in the recent past. An economic growth accelerates with such export growth, there will be some expansion in imports as well. The export growth that is taking place must help to finance this required imports expansion. Hence the need for repatriation of export proceeds, the banks must facilitate.

- h) Financial sector community is assured that the international value of the currency will be further strengthened due to the recent receipts of SDR allocation from the IMF and through SWAP arrangements. Several other inflows of notable size are expected during the remainder of the year, gradually easing out the pressure in the domestic foreign exchange market.
- i) CBSL has been making some interventions in the form of foreign exchange sales and affording access to foreign currency at the agreed rate range.
- j) I most categorically require and request your active and tangible co-operation in order to ensure that the exchange rates is maintained at the formally agreed rate range of Rs. 200.00 - Rs.203.00 per US dollar and correspondingly, to ensure that the rate does not deteriorate beyond this agreed rate range.

2.9.122 The decisions made by the Monetary Board at its meeting held on 08 September 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/2021/31/A2/2021, the urgent need to further deter foreign exchange outflows through cash margin deposit requirements against the import of selected non-essential and non-urgent goods mode under letter of credit and documents against acceptance terms, are as follows.

The Board having discussed the paper and given the tendency for imports to accelerate in the backdrop of rapid decline in Gross Official Reserves to critical level and the need for preserving scarce reserves to prevent any debt default and the continuous pressure on the exchange rate, granted approval to impose a non-interest-bearing minimum cash margin deposit requirement of 100 percent of import value against imports of non-essential and non-urgent goods made under Letter of Credit and Documents against Acceptance terms.

2.9.123 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 08 September 2021 relating to the Board paper No. MB/FE,IO,ER/30&31/A1/2021, amendments to the rules issued by MB under MLA and issuances of orders and directions under the provisions of FEA on repatriation of export proceeds in to SL.

- a) Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member opposed the proposal of increasing the conversion rate to 40 percent. He stated that the Indian system specifies very clear exemptions and allows current account transactions within the

country and he was of the view that it was a very practical system. He pointed out that without such expenses being allowed, converting 40 percent of the export proceeds will be opposed by the exporters. He noted that the large exporters generally convert export proceeds only to meet the labor cost components which is much less than 40 percent. If they are asked to convert 40 percent without allowing certain expenses, they will have to buy foreign currency again at higher rates from the banks to import their raw material and it will also lead to decrease in exports as they might move their businesses to other countries. He was of the view that the Indian system should be studied further to see what expenses could be allowed in Sri Lanka.

- b) Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member stated that the two economies and the reserve levels of India and Sri Lanka are not at all comparable as they are far apart in their dynamics. He drew the attention of the Board to the decision of the Cabinet of Ministers, wherein the CBSL has been instructed to implement a system after studying the Indian system. He observed that the Cabinet decision is for a 100 percent conversion with certain permitted debits. In such a context, he was of the view that a 40 percent conversion of export proceeds is not excessive, considering the current critical level of Gross Official Reserves (GOR) of the Country and the implications of it on.
- c) Mr Kumarasinghe was of the view that the exemptions given in the Indian system needs to be further studied and similar exemptions should be introduced in the local system. He said that since the proposal in the Board paper is not in line with the Indian system, he is not in agreement with the proposal.
- d) Dr Rane Jayamaha, Appointed Member noted that while the Indian system which has evolved over many years with an extensive monitoring system which can accommodate certain types of permitted debts, in Sri Lanka however, it will not be possible as there is no proper monitoring system. She noted that a monitoring system was developed together by the Information and Communication Technology Agency (ICTA), commercial banks and Sri Lanka Customs to monitor exports several years ago. However, just prior to its

implementation, the exporters had lobbied with the political authorities at that time and the system implementation had been halted.

- e) ST stated that there were several measures which were indicated in the letter sent by the Hon. Minister of finance recently to the CBSL and inquired if those measures have been implemented. Deputy Governor (S) stated that after introducing the interest rate cap of foreign currency fixed deposits, the rates have decreased to 5 percent or below. ST further inquired whether the 25 percent conversion of export proceeds was actually achieved and if it was being monitored. He was of the view that if the 25 percent conversion is not happening properly, increasing it to 40 percent serves no purpose. He further stated that if the 25 percent conversion is achieved, then he is willing to consider a reasonable increase to the rate of conversion. ST further stated that based on the published numbers, the exports for the month of July was around USD 1 billion and assuming USD 600 million were imports, the net inflow would be USD 400 million and inquired if at least USD 100 million has been converted under the 25 percent conversion Rule during the month of July 2021. Deputy Governor (F) stated that USD 80 million has been converted in July 2021 under the Rule.
- f) ST stated that he as well as the Government, including the Minister of Finance are not in favor of increasing the conversion rate of export proceeds to 40 percent. Dr Jayamaha and Mr Jayawardena inquired as to how the Cabinet Decision has come about proposing a 100 percent conversion if the Government was not in favor of it. Dr Jayamaha stated that the State Minister, Mr Ajith Nivard Cabraal has been inquiring many times on the status of implementation of the Cabinet Decision.
- g) The Chairman stated that the banks also have proposed to increase the rate of conversion to 40 percent to help address the severe liquidity constraints in the domestic FX market.
- h) Mr Jayawardena referring to the meeting held by the Hon. Prime Minister, with the Monetary Board members some weeks ago, observed that the State Minister was fully supportive of the position presented by the Central Bank that import controls need to be imposed to some extent, and that the Prime Minister, having

heard the arguments made, also indicated his agreement, while noting the mixed signals emanating from the Government. However, he proposed that the rate of conversion of export proceeds be maintained at 25 percent considering that ST was strongly opposed to any increase to the rate of conversion of export proceeds. He proposed very strongly that for the moment, what was crucial was for the operational aspects of the proposal to introduce a special account to be considered favorably and to be approved that day itself. Mr Jayawardena, nothing that with the proposed modalities, it is likely to ensure that 25 percent conversion will be achieved and thereafter, once the system was efficiently operating, that an increase could be considered as ST has agreed with it. ST also stated that once that it became efficient, that an increase could be considered at a later date. The Chairman stated that a Committee was also appointed to monitor the export proceeds conversion and this measure also will help in improving the conversions.

- i) The Board decided to issue the Rules on Repatriation of Export Proceeds into Sri Lanka under the Section 10 (c) read with Section 68 of the Monetary Law Act, No. 58 of 1949 requiring every exporter of goods to mandatorily convert not less than twenty – five per centum (25%) of such export proceeds, to be reviewed if necessary in the future.

2.9.124 The matter discussed and the decision made at the Monetary Board meeting held on 13 September 2021 relating to the Board paper No. MB/PD/32/A4/2021, are as follows.

- a) Secretary to the Treasury raising concerns of the possibility of a sudden increase in rates, inquired whether a price range could be pre-announced (for example: specific price + or – 10 basis points) instead of a maximum yield rate with some flexibility given to the Tender Board. SPD informed that such an announcement may not help because, firstly, the market at present is heavily short by about Rs 250 billion, secondly, the increasing financing volumes of the General Treasury for cash flow purposes are increasingly way about the available resources in terms of debt service payments coming to the market and thirdly, the continuously increasing rollover risk which explains the higher demand for shorter end yield.

SPD stated that if the arrangement of pre-announcement of the maximum yield rate is continued, the market expectations will continue as they are now, and it will become even more difficult to raise longer term funds.

- b) The Board decided to refrain from pre-announcing the maximum yield rate commencing from the announcement for the Treasury bill auction scheduled for 22nd September, 2021 for a period of one month thereon and to review the behavior and the developments of the market at the end of one month unless there is a drastic change in the market behavior which warrants an earlier review. The Board also agreed with the continuation of the arrangement to withhold 50 per cent or Rs 5.0 billion (whichever is higher) of weekly CBSL Treasury bill maturities when announcing the amounts at auctions and the subscription for any under allocated amounts.

2.9.125 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 13 September 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/32/A1/2021, draft chapter 1 and remaining sections of the report prepared under Section 116 (1) of MLA for use in preparation of the budget speech for 2022 by the government.

- a) Gross official reserves declined to around US dollars 3.6 billion by end August from US dollars 5.7 billion at the end of 2020, mainly reflecting the significantly high foreign currency debt service payments of the Government utilizing official reserves. At present, gross official reserves stand at US dollars 2.9 billion, after the repayment of the accumulated liability to the Asian Clearing Union (ACU).
- b) Government would require around US dollars 12-13 billion to meet the foreign currency debt obligations during 2022 and 2023.
- c) Substantial foreign currency debt servicing needs in the period ahead require sizable inflows of foreign exchange to the Government. Against the backdrop of limited access to foreign currency financing and depleting official reserves, international rating agencies have raised near and medium-term liquidity and debt sustainability concerns.
- d) The dampening impact on investor sentiments due to high risks with regard to foreign currency debt servicing of the Government, could trigger a severe

economic and financial crises, causing social unrest, as had been observed in some other countries, unless promptly addressed, with the urgent support of the international community, including the International Monetary Fund (IMF), the global lender of last resort that has been set up to help countries having balance of payments difficulties as in the case of Sri Lanka at present.

2.9.126 The following Matters have been highlighted in the report dated 14 September 2021 sent by the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha under the Sections 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a) Intensive efforts are required to increase inflows of foreign exchange to arrest further deterioration of international reserve buffer in the period.
- b) In the first quarter of 2022, total foreign currency obligations are around USD 3.3 billion, including a ISB payment of USD 500 Mn.
- c) In order to alleviate scarcity in essential imports in the domestic market and to provide a degree of confidence to the market, the cabinet of Ministers by its decision of cabinet of ministers, dated 17 August 2021, has directed the Central Bank to release a notable sum of foreign exchange from gross official reserves. The need for such intervention of the CBSL in the forex market will arise in future also, but will hardly be feasible in conditions of continuously depleting GOR.
- d) Following corrected policy measures are needed to address the current vulnerabilities in the external sector.
  - i. Immediate need to secure substantial sums of financing as bridging facility.
  - ii. Exchange rate adjustments - We have attempted over the last few months to maintain the exchange rate at around Rs.202 per USD. To do this effectively for a long period of time, the Central Bank does not have the intervention strength in terms of reserve to be supplied to the market and moral suasion on banks alone is unable to sustain exchange rate stability. If exchange rate stability could be maintained, it is better than continuous

depreciation as it happened since late 1970s. To maintain such a policy, the policies being taken to achieve a current account balance (if not a surplus) need to indicate a gradual success and a large replenishment of reserves through a significant inflow of funds is needed. If these do not take place, then some sacrifice in the exchange rate stability objective of the Government may have to be made.

- iii. Reducing the current account deficit.
  - iv. Building up reserves through non borrowed sources is necessary to ensure external debt sustainability.
  - v. While continuing to stress the importance of raising non debt creating forex inflows, it must also be highlighted that Sri Lanka will have to make some foreign borrowings as well, at least in the interim period until significant non debt creating inflows are generated.
- e) As you have indicated in your letter dated 12 August 2021 (The letter sent to the Governor, Prof. W.D Lakshman by the Finance Minister, Mr. Basil Rajapaksa) we welcome a reform package without the IMF. In fact, we endorse this as the most preferred way forward as a country, as many other countries have graduated by implementing far-reaching economic reforms. A reform agenda for Sri Lanka needs to aim at achieving the following at a minimum.
- i. Consolidate the government fiscal operations to have sustainable and prudent level of budget deficit and debt levels.
  - ii. Restore a strong and sustainable balance of payments position.
  - iii. Build-up of gross official reserves through non debt creating inflows by absorbing foreign exchange directly from the market.
  - iv. Allow a market-based exchange rate to operate while ensuring that other surrounding conditions are conducive to retain exchange rate stability.
  - v. Implement cost reflective pricing mechanisms for fuel and utilities, electricity and water.
  - vi. Remove impediments to a high and sustainable growth by addressing obstacles that impede the effective operation in key sectors in the economy, including the State Owned Business Enterprises (SOBES).

- vii. Carry out fundamental reforms in our large SOBE sector operations; and create an investor friendly doing business environment, that will enhance the confidence amongst stakeholders, including domestic and foreign investors, rating agencies and international agencies. This requires a strong commitment and some sacrifices.
  - viii. Some kind of foreign debt restructuring or a liability management mechanism will have to be looked into amidst the lack of sizable potential foreign currency inflows.
  - ix. Need to commence these reforms with the forthcoming budget may need to be considered by the Government. A firm beginning will itself bring about positive results soon.
  - x. While the Government with a strong commitment to long lasting structural reforms may consider a decisive reform agenda to be implemented gradually, there are advantages of maintaining links with the IMF, backed by a well-structured policy.
  - xi. The countries which obtain financial assistance from the IMF are increasingly encouraged to implement home grown reforms. Accordingly, if Sri Lanka decides to obtain an IMF programme in 2021 as well, negotiations could be based on the Government policy framework 'Vistas of Prosperity'. The advantage that would be gained by indicating to the market that we are closely working with the IMF, even without any commitment to an IMF stabilization programme, could boost confidence among international financial community, so that conditions for borrowing, if the need arises, could be made easy. Even a home-grown reform programme may entail significant sacrifices to be made.
- f) Malaysia did not require a large official financing package or debt rescheduling due to its strong external and fiscal fundamentals, unlike the other peer countries who went through the crisis. Although Malaysia went through a currency crisis and a banking crisis as result of the above developments, it was spared from an external debt crisis due to its low level of external debt.

2.9.127 The following matters are highlighted in the Report submitted to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha on 14 September 2021 by the Governor of the Central Bank, Prof. W D Lakshman in terms of section 116(1) of the Monetary Law Act on economic and monetary conditions of Sri Lanka and fiscal and monetary policy interactions.

- a. It is only by reducing the budget deficit; debt accumulation could be curtailed, thereby improving investor sentiments and business confidence. Increased budget deficits and the unsustainable financing strategy of the Government, which were to certain extent beyond its control, have spilled over into all sectors of the economy, causing undesirable consequences.
- b. While domestic financing, mainly from the Central Bank, has reached its limits, there is also a necessity to urgently replenish official foreign assets that have been exhausted in the process of meeting the Government's foreign currency debt service obligations in 2020 and thus far in 2021. The unprecedented deterioration of the Central Bank's balance sheet due to lending to the Government and the utilization of gross official reserves for debt servicing has necessitated urgent remedial measures to revitalize the financial strength of the Central Bank as well.
- c. Given the low level of reserves and the lack of sizable longer-tenure foreign financing in the near term, there is an imminent risk of further rating downgrades, which could further affect the ability of the country to raise external financing, thereby potentially raising probabilities of materializing sovereign debt default in the near term. Against this backdrop, the Government needs to raise foreign currency financing of a substantial amount at least to match the maturing foreign currency liabilities of the Government either through high level Government to Government negotiations or through arranging other funding facilities, such as syndicated loans on an urgent basis. Risks of a Sovereign default are high, if a substantial amount of foreign exchange inflows cannot be secured by the Government in the near term. Such a development could trigger severe economic and financial crises, causing social unrest, as had been observed in some other countries, unless promptly addressed, with the urgent support of the international community, including the International Monetary Fund (IMF), the global lender

of last resort that has been set up to help countries having balance of payments difficulties as in the case of Sri Lanka at present.

- d. It is also noteworthy that the country may still manage without the support of the IMF in the near term, if envisaged inflows to the Government materialize. However, sustainable solutions to structural issues in the economy require long overdue reforms with credible commitment from the Government. Such reforms, even if implemented without further delay, will necessitate a considerable gestation period to materialize.
- e. The official exchange rate was maintained at around Rs.200 per USD levels largely through heavy moral suasion by the Central Bank and some sporadic sales of foreign exchange by the Central Bank.
- f. The Central Bank has no ability to intervene in the foreign exchange market to stabilize the exchange rate given its current relatively low balance sheet strength. Although the officially announced exchange rate remains at around Rs.200 per USD, multi-tier exchange rates are operating in the market reflecting the acute shortage of foreign exchange liquidity in the country.
- g. Multiple sovereign downgrades by credit rating agencies that have impaired the licensed commercial banks' access to external credit lines and the widening of the deficits in the trade account, current account and the overall balance of payments resulted in a severe liquidity shortage in the foreign exchange market.
- h. Proposal to be considered in preparation of Budget speech for the year 2022 by the Government.
  - i. Imposition of taxes on digital services through global online giants like Youtube, Facebook, Instagram, Twitter, Whatsapp, Google, Amazon, Alibaba etc. Government can impose a tax on digital services (Eg- Online advertisements and gaming apps) through global online companies as mentioned above.
  - ii. Mandate Uber to register an office in Sri Lanka and transact on Sri Lanka rupee platform.

- iii. Government can mandate the mobiles-apps based service providers, such as Uber to establish a business entity in Sri Lanka, and all transactions to be processed by the Sri Lanka entity using Sri Lanka rupee.
- iv. Lowering tax free threshold for personal tax - Government revenue deteriorated significantly during 2020 amidst the pandemic and the reduction in taxes. The low tax collection and the rise in expenditure amidst the pandemic resulted in an increase in the budget deficit, which was mainly financed by domestic sources, including substantial monetary financing. Ideally, the tax revision could focus on lowering current eligible annual income threshold for personal tax from Rs. 3 million to Rs. 2 million.
- v. Impose a one off tax to increase direct tax revenue collection - It is proposed to impose a one off tax, for any company or group of companies, banks and telecommunication companies whose profit before income tax exceed Rs. 2 billion as per the audited financial statements for the forthcoming year of tax assessment at a rate of 25 per cent, on the taxable income of such companies.
- vi. Strengthening SME sector through E-Commerce
- vii. Measure to promote innovation of SMEs
- viii. Production linked incentive scheme for promotion of domestic manufacturing industries.
- ix. Revival of tourism sector amidst COVID 19.
- x. Developing a framework to enhance foreign exchange earnings from the IT/BPO sector in Sri Lanka.
- xi. Introducing sustainable and Green bonds to Sri Lanka capital market to encourage sustainability and to support climate-related or other types of special environmental projects.
- xii. Strengthening policies to address the climate change by introducing a tax on electricity usage for commercial purposes.

2.9.128 The matters discussed at the meeting held on 21 September 2021 at 02.45 pm among the officers of the CBSL and Chief Executive Officers (CEOs) and /or Treasurers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank are summarized below.

- a) DG(S) stated that the meeting with Governor with the CEO's of Commercial Banks, indicated the foreign exchange issue is a priority area and there will be policies to address this situation. All the CEOs responded positively for the views expressed by the Governor at that meeting and the key area discussed at the meeting was also the exchange rate.
- b) DG (S) confirmed that, previous governor has made a request from commercial bank to maintain the exchange rate at a particular level and the new Governor also has endorsed it and it would be the policy of the Central Bank and the government when it comes to exchange rate going forward.
- c) DG (S) also stated that, number of measures will be taken by the Central Bank in coming days or weeks in order to support this policy direction and particular, the short-term road map will specify the contribution expected from each and every stakeholder in this endeavor. Also, he noted that the implementation of the short-term road map will be closely monitored to ensure desired outcomes are achieved and even before the announcement of road map there will be meetings with some stakeholder such as exporters, importers and other key stakeholders in coming days.
- d) Mr. Perry Savundranayagam from Nations Trust Bank (NTB) stated that, after the dollar exchange rate fixed at its current level, they cannot see not much inflows in to the market and there is a drop in remittances flows and export flows usually see.
- e) Mr. Arjuna Abeygunasekara from Hatton National Bank (HNB), suggested that, the inter-bank market which is already dead at the moment, need to be activated and going forward it is required to take some actions with the new parameters of the Governor in order to activate the inter-bank market and to maintain the market transparency, as no outright transactions were executed in the market was something need to be mindful.
- f) Mr. Perry Savundranayagam from NTB also added that there is an active gray market for Dollars and certain exporters and importers are working among

themselves to arrange dollars. Further he stated that these transactions are outside the banking system and normal channels of doing business and will lead to a practice with the absence of proper regulations.

- g) Representative from HSBC stated that the guidance by the Governor on exchange rate range that was since April has been the need in writing would be more easier for everybody. And also stated that without proper liquidity in the market this will only last of matter of time and regulations are needed to be addressed to encourage inflows.
- h) Mr. Prashantha De Silva from Sampath Bank PLC also stated that Central Bank need to be addressed the issue of creating a gray market (informal channels) immediately, highlighted that there is a possibility of tea exporters are also tend to go that market.
- i) Mr. Gavia Van Dort from HSBC Bank also suggested CBSL to make a strong statement through the Governor to discourage the gray market transactions otherwise no point of maintain the exchange rate at Rs.200-203 levels by Central Bank which undermined the market.

2.9.129 The letter dated 23 September 2021 sent by the Bank Supervision Department of the Central Bank of Sri Lanka with the signatures of Director of Bank Supervision and Director of International Operations and addressed to the Chief Executive Officers of Licensed Commercial Banks and National Savings Bank under the heading of “Preventing Foreign Exchange Transactions taking place Outside the Banking System”, contained following matters.

- a) This refers to the e-mail of the Governor of the Central Bank of Sri Lanka dated 06.09.2021, requesting the Chief Executive Officers of all Licensed Commercial Banks and National Savings Bank (licensed banks) to execute USD/LKR transactions at the range between Rs. 200 –Rs.203.
- b) However, at recent meeting with senior officers of licensed banks, it has been brought to our attention that a separate market exists among exporters and importers outside the formal banking system to arrange their foreign exchange

requirements, leading to an unhealthy development undermining the stability of the exchange rate and the smooth functioning of the domestic foreign exchange market.

- c) Accordingly, we request you to take necessary measures to prevent such arrangements and transactions taking place outside the banking system and to promote export proceeds received through the banking channels be utilized for import payments via the banking system, enabling to improve the transparency of foreign exchange transactions in the market, while facilitating the Central Bank of Sri Lanka to maintain the USD/LKR exchange rate at the stipulated range and ensuring the smooth functioning of the domestic foreign exchange market activities.

2.9.130 The following matters had been highlighted on the Board paper No. MB/IO/32&33/A15/2021 dated 23 September 2021 under the subject of behavior of USD/LKR Exchange rate since 07-09-2021 presented by the Department of International Operation.

- a) The Governor of the CBSL sent a message to the Chief Executive Officers of all LBs and NSB via an E-mail on 06.09.2021 (at 9.21 pm), requesting to execute USD/LKR transactions within the range of Rs. 200.00 – Rs. 203.00.
- b) Observations of Sri Lanka Banks' Association (Guarantee) Ltd (SLBA) on the above message of Governor (SLBA letter dated 08.09.2021) are as follows.
  - i. Based on the experience in the recent past, where the same rate band was followed by LBs under a “gentlemen agreement” (i.e since late April 2021). LBs were not able to obtain adequate quantum of FX to meet their obligations resulting in delaying/ completely omitting transaction in the face of significant FX risk.
  - ii. More importantly, the range was never consistently by majority of LBs due to their own acceptable reasons.
  - iii. The proposed exchange rate band of Rs. 200.00 – Rs. 203.00 is not fixed realistically in line with the prevailing exchange rate in the market.

- iv. Artificially low exchange rates will certainly encourage more imports related outflows on top of the existing sizable FX commitments by LBs falling due in the fourth quarter of 2021, in the absence of adequate level of FX conversions by the exporters.
- v. Impact on timely committing of LCs and outward FX payment by LBs and subsequent adverse consequences, including further rating actions, reputational damages etc.
- vi. Except for the recent CBSL injection of USD 200 Mn. to two state banks, there was no substantial intervention from the CBSL to ease the pressure on the exchange rate and the FX liquidity shortage in the market.
- vii. LBs will be forced to decline future FX obligation to safeguard themselves given the acutely shortage of FX coupled with inactive outright inter-bank FX market and that would hinder the economic activities of the country further.

c) Suggestions of SLBA, as summarized below.

- i. Fixed exchange rate could only be maintained if the CBSL can facilitate an adequate USD liquidity window on a sustainable manner to meet regular FX liquidity shortfalls of LBs.
- ii. Given the FX liquidity shortage in the market, the existing 25% conversion of export proceeds may not be adequate and suggested to increase the threshold to a higher percentage.
- iii. The exchange rate intention of the CBSL to be issued by way of a direction of the MB.

d) Observations on the letter of SLBA by the Bank Supervision Department are as follows.

- i. Similar concerns have been raised by LBs during the period of the “Gentleman’s agreement” which was a verbal arrangement. However, the e-mail instruction sent to LBs on 06.09.2021 to maintain the exchange rate within the range of Rs. 200.00 – Rs.203.00 has triggered raising these concerns again.
- ii. BSD has received complaints from customers informing that the LBs have not adhered to the e-mail instructions sent on 06.09.2021. eg: on 07.09.2021, Bank

of Ceylon has charged Rs. 232.90 per USD for an import bill payment when the instruction of CBSL required LBs to maintain the exchange rate within the range of Rs. 200.00 – Rs. 203.00.

- iii. The above evidence reflects that though the LBs publish exchange rates as per CBSL instructions, in practice LBs face difficulties in adhering to the said rates due to the shortage of USD liquidity in the domestic FX market, which is known to IOD.
- iv. Further, the decision for LBs to maintain the exchange rate within the said range in the absence of an active FX market has had a negative impact on the banks' profitability thereby affecting the capital of banks.
- v. In these circumstances, banks will be reluctant to facilitate funding for essential imports and outward remittances such as for educational purposes, as seen from the number of complaints received.
- vi. Further, as the opportunity to obtain funds from the interbank market to meet any urgent needs of the banks is remote, this may lead to a potential default of dues to other parties, creating a reputation risk and instability.

2.9.131 The following matters are included in the Road map for the period from 01 October 2021 to 31 March 2022 delivered by the Governor, Mr. Ajith Nivard Cabraal on 01 October 2021.

- a. Near Term Measures are needed to ensure continued timely debt servicing.
- b. The rationale for this short-term focus is that given the forex challenge and debt service concerns, the proper management of this period will result in clarity and stability being restored, which will enable the economy to rebound.
- c. Central Bank has also faced challenges in delivering its stability objectives owing to the prevailing difficult economic conditions. (Depletion of foreign reserves, Pressure on exchange rates.
- d. Considering the REEF, efforts will be taken to maintain the Rupee at a very competitive level of Rs. 199 to Rs.203 against the USD over the next three months, and review thereafter.

- e. Reduce the dependence on state-owned banks to fulfill financial requirements. Encourage state-owned Business Enterprise to diversify their borrowing sources.
- f. Stop funding of certain losses on SOBEs by state banks.
- g. Reduce dependence on state banks to finance petroleum bills.
- h. Introduce an investor friendly budget with a tax structure designed for easy compliance.
- i. Contain the fiscal deficit in a sustainable manner.
- j. Rationalise non-essential expenditure.
- k. Gross official reserves to be enhanced to cover a minimum of 4 months of imports.
- l. Stable exchange and stable interest rate.
- m. Actions to be taken by Government.
  - i. Monitor forex flows through the presidential task force (Target to increase USD 1.0 bn).
  - ii. Arrange high level discussions with respective Governments to secure short to medium term G2G financing to buttress inflows (Short term target USD 1.0 bn, next 3 months USD 500 mn).
  - iii. Monetize selected non-strategic and under-utilized assets (Target USD 1.0 bn).
  - iv. Publish Port City Commission by laws to attract FDIs into Colombo Port City.
  - v. Facilitate inflows from the implementation of the Tax Amnesty through the Finance Act (Target USD 100 Mn).
- n. Actions to be taken by CBSL
  - i. Gradually reduce ISB exposures towards 10% of GDP by 2024 and maintain that ratio thereafter.
  - ii. Facilitate non-debt creating foreign exchange inflows.
  - iii. Issue directions to exporters to convert export proceeds after allowing permitted debits. (target approximately USD 0.5 bn per month)
  - iv. Issue directions to exporters to convert export proceeds that are accumulated from 2020 onwards, on a staggered basis in the next six months (approximately USD 0.3 bn per month).

- v. Pursue efforts to attract foreign investments into government securities. (Target USD 1.0 Bn)
- vi. Facilitate the improvement of the country's sovereign credit ratings.

2.9.132 The matters noted and decisions made at the Monetary Board meeting held on 13 October 2021 relating to the Board paper No. MB/35/ER/2/2021, review of the Monetary policy stance, are as follows.

- a) Views of the MPC and policy discussion of the monetary policy stance are as follows.
  - i. If the envisaged forex inflows in the period ahead are delayed, gross official reserves could fall further in to critically low levels by end 2021.
  - ii. A further tightening of monetary policy stance is unwarranted at this policy round, as sufficient time needs to be provided for market interest rates to adjust following the policy measures implemented since the last monetary policy review.
  - iii. Furthermore, the immediate threat to inflation is due to unexpected global supply side developments, which cannot be addressed through monetary policy adjustments.
  - iv. However, it would be inevitable to prevent a future tightening of monetary policy if the expected foreign exchange inflows are not realized and fiscal policy adjustments are not made.
- b) The Board granted approval for the following.
  - i. Maintain the policy interest rates at current levels taking into consideration the tightening of the monetary policy stance at the last monetary policy round.
  - ii. Communicate to the Government on the inability to continue financing the budget deficit by the Central Bank and gradually ease Central Bank subscriptions to government securities, as already communicated in the Six-month Road Map in order to prevent severe damage to economic, price and financial system stability.
  - iii. Pursue securing of inflows as outlined in the Six-month Road Map.

- iv. Follow a cautions approach on intervention in the domestic forex market in view of limited availability of reserves and upcoming debt service payments, recognizing the need to emanate positive signals to ensure stability and build confidence.
- v. Advise the Government to address emerging supply side pressures and global price escalation of commodities.

2.9.133 The following matter had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 27 October 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/36/2/2021, ratification of the MB for the supply of Foreign Exchange and sell-buy Swap arrangements done by CBSL.

The Board, noted that as per the decision that had been taken by the Cabinet of Ministers at its meeting held on 17.08.2021 to release US dollars 250 million immediately to all licensed banks, and as per the Central Bank's "Six-Month Road Map for Ensuring Macroeconomic and Financial System Stability" which was approved by the Monetary Board at its meeting held on 30.09.2021 and included the provision of USD 200 million per month from its gross official reserves to finance essential imports, including oil and food commodities, and also to cover foreign currency expenditure on health and education over the three months period starting from October 2021, International Operations Department (IOD) has supplied USD 429.09 million (outright transactions of USD 319.09 million and Sell- Buy swaps of USD 110 million) from 18.08.2021 to 18.10.2021 to facilitate the importation of essential items.

Accordingly, after discussing the paper, the Board granted ratification for the supply of foreign exchange (FX) and sell-buy swap transactions executed by the IOD on behalf of the Central Bank of Sri Lanka in the domestic FX market during the period from 18.08.2021 to 18.10.2021, based on the instructions and the approvals of the Governor and the Deputy Governor in charge of IOD.

2.9.134 The following matter had been highlighted from the Board paper No. MB/IO/36/3/2021 dated 27 October 2021, the current usable foreign reserve position of the Central Bank of Sri Lanka.

Due to the insufficient foreign currency inflows amidst large foreign currency debt service payments of the Government, the level of GOR has declined to USD 2,292 million as at 18.10.2021, whereas the CBSL managed reserves amounted to USD 1.533 million including the externally managed reserve portfolio (World Bank), amounting to USD 218 million. Accordingly, the Board granted approval to withdraw the externally managed portfolio depending on the impending liquidity needs as a last resort. However, any such decision should be taken in consultation with the Governor.

2.9.135 The following matters are highlighted in the Report submitted to Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha on 11 November 2021 by the Governor of the Central Bank of Sri Lanka, Mr. Ajith Nivard Cabraal in terms of Section 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a) Gross official reserves have depleted to USD 2.3 bn by end October 2021, which was equivalent only to 1.4 month of imports. This has further declined to USD 1.7 bn by 05 November 2021.
- b) This level of reserves is critically low, compared to the foreign currency debt service payments of the Government and the Central Bank around USD 3.3 bn falling due within the first quarter of 2022, including the repayment of an ISB of USD 500 Mn in January 2022. Total foreign currency debt service payments are projected at USD 7.2 bn for 2022.
- c) Unwarranted action by international credit rating agencies have a major impact on investor sentiments.
- d) The following policy measures are proposed by CBSL.
  - i. Immediate need to secure substantial sums of external financing; obtaining a sizable amount of bridging foreign financing to manage the current short term liquidity shortage is of utmost importance, given the strong need of restoring confidence in the Sri Lankan economy urgently. Every effort must be made to initiate government to government collaboration, pursue potential syndicated loan arrangements, secure credit lines for essential imports and accelerate the monetization of

underutilized and non-strategic state assets, while the Central Bank continues its efforts to secure currency swap arrangement with regional counterparts.

- ii. Reducing the current account deficit and building up reserves through non-debt creating sources.
- e) While this highlights the need to enhance government revenue via local and foreign funds, attention should also be given to improve the performance of SOEs, particularly the Ceylon Petroleum Corporation, through effective policy measures to gradually reduce their exposure to the two State Banks.
- f) Expediting the process of materialization of foreign exchange inflows of utmost importance and urgent support of the Government is required to secure adequate foreign financing through high level government intervention at the earliest, in order to manage the foreign exchange liquidity shortage experienced at present.
- g) Immediate measures are needed to replenish the foreign exchange reserves of the Central Bank that were utilized to settle foreign debt obligations and measures should be taken to strengthen the Central Bank's balance sheet, particularly the NFA position.
- h) The Central Bank expects that these concerns will be seriously taken into account in the Budget 2022, which is to be presented to the parliament on 12 November 2021.

2.9.136 The following matters had been highlighted by Deputy Governor (s) to the Monetary Board at its meeting held on 24 November 2021 relating to the Board paper No. MB/DG(S)39/29/2021, an update on the critical situation in the Gross Official Reserves position and threat to energy and food security of the country.

- a) The total amount supplied and committed to supply by the CBSL to the domestic foreign exchange market since August through 22 November 2021 to finance essential imports, including fuel, gas and coal was about USD 1,004 million (including sell-buy SWAPs).
- b) In addition, a sizable number of requests have been received by the CBSL for foreign exchange (about USD 870 million) to finance the essential imports.

- c) The situation of the people's bank is very fragile, as it has particularly requested foreign exchange in order "to honor CPC import bill payments and bank's repayments on a timely manner without defaulting".
- d) The requests for foreign exchange for Coal have been made until April 2022.
- e) Of the CBSL reserves of USD 1,040 million as at 22.11.2021, usable reserves, including gold, were USD 768 million, which is a very low level compared to the debt service obligations of the government.
- f) There is strong need to realize a sizable inflow in to the country urgently where the CBSL and the government have taken several measures.
- g) The emerging risks have already been informed to the minister of finance under section 64 and 68 of the monetary law Act.
- h) The board, having considered the concerns and risks highlighted in the board paper, decided to send another letter to the minister of finance under section 64 and 68 of the MLA.

2.9.137 The following matters had been noted by the Monetary Board at its meeting held on 24 November 2021 relating to the Board paper No. MB/ER/39/2/2021, "Review of the Monetary Policy Stance".

- a) The Government's policy to finance the budget deficit via domestic sources while repaying foreign currency debt using official reserves has led to sharp depletion of gross official reserves in 2020 and thus for in 2021. However, such assumption cannot be applied going forward taking into consideration of the extremely low level of reserves at present.
- b) Gross official reserves have declined to around US dollars 1.6 billion at present (only one month worth of imports).
- c) Unless a sizeable cash inflow is materialized in the immediate future, such supply of forex by the Central Bank would make it extremely challenging for the Central Bank to meet its own obligations in the near future, leading to a possible default.
- d) Maintaining a stable exchange rate at a level of about Rs. 200-203 per US dollar would require securing sizeable inflows without any delay, as debt service

requirement are significantly high, and the demand for imports continues to increase.

- e) The Central Bank should stand ready to take policy actions to allow market forces to determine the exchange rate at reasonable levels to reduce the possibility of any potential default in the near future.
- f) If the envisaged foreign inflows are delayed future, the Government and the Central Bank will either have to consider other alternatives to mobilize the required foreign exchange to meet the forthcoming foreign currency debt service payment or consider the option of preemptive debt restructuring, along with an IMF programme.
- g) The need for some adjustment in the exchange rate was raised, with a view to discouraging certain imports that continue to grow at significantly high levels, despite notable liquidity pressures in the domestic forex market.
- h) The following measures, among others, are to be pursued on an urgent basis to mobilize forex inflows and strengthen gross official reserves in the immediate future.
  - i. Drawing funds from the swap arrangement with the People's Bank of China, equivalent to US dollars 1.5 billion
  - ii. Finalizing the syndicated revolving credit facility arranged by Bank of China of US dollars 300 million.
  - iii. Following up on the SAARC- Finance swap facility from the reserve Bank of India of US dollars 400 million.
  - iv. Rolling over of maturing SLDBs and OBUs in the period ahead, with a possible upsizing by offering an attractive yield while aiming to mobilize additional funds through SLDBs.
  - v. Request the Government to pay extra Rs. 3 (in addition to the existing additional payment of Rs. 2) for each US dollar converted on account of workers' remittances inflows the banking system.
  - vi. Seeking the possibility to regularize the informal money transfer activities, which cause a dampening impact to possible foreign exchange inflows to the banking system.

2.9.138 The following matters had been discussed at the Monetary Board meeting held on 08 December 2021 relating to the Board paper No. MB/DG(S)/40/42/2021, releasing foreign exchange by the Central Bank of Sri Lanka to finance essential imports.

- a) Gross official reserves (GOR) of the CBSL amounted to USD 1,534 million and liquid usable reserves were USD 590 million (including the gold of USD 384 million) as of 07.12.2021.
- b) As per the latest estimates, the liquid reserves will drop to USD 287 million by end December 2021 after considering the liquidation of the gold of USD 384 million, confirmed inflows of USD 102 million, unconfirmed inflows of USD 55 million and USD 200 million for essential imports as per the Six- Month Road Map of the CBSL.
- c) Monetary Board agreed that despite the low level of foreign exchange reserves, in order to preserve economic, price and financial system stability at this juncture, the Central Bank may provide the required liquidity to the state commercial banks to finance essential imports while preserving stability of the state banks, considering their systemic importance.

2.9.139 The following matters had been discussed by the Monetary Board at its meeting held on 08 December 2021 relating to the Board paper No. MB/IO/40/38/2021, current status of foreign exchange reserves of the CBSL and possible scenario of disposing Gold in the current circumstance.

- a) Mr Sanjeeva Jayawardane, Appointed Member stated that he is not in agreement with disposing the Gold holdings of the CBSL.
- b) The Board noted that Gold is just another Forex asset like deposits and trading takes place regularly and only a nuclear reserve to be held.
- c) The Board, excluding Mr Jayawardane, having considered the continuous sharp decline of liquidity level of the CBSL foreign reserve position and the fact that the gold is the only sizable asset component the CBSL holds at the moment, granted approval to:
  - i. Dispose gold on a staggered basis, depending on liquidity needs, at market prices prevail at the time of disposal, while maintaining a certain portion

in gold or in other convertible currencies as nuclear reserves as stated in Section 67(2) of the Monetary Law Act (MLA), both in consultation with the Governor.

- ii. Inform the Minister of Finance, the decision of disposing gold, which triggered as a measure to avoid a possible default of meeting foreign currency obligations of the Government and the CBSL, through a confidential report under the Section 68(1)(b) of the MLA.

2.9.140 Following matters are highlighted in the Report dated 09 December 2021 sent by the Governor of the Central Bank, Mr. Ajith Nivard Cabraal to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha under Sections 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a) External sector remains extremely vulnerable. In spite of progress made on discussions with regard to funding sources, vulnerabilities highlighted in the previous report in early November 2021 have heightened further.
- b) The current gold holdings of the Central Bank of around USD 400 Mn will also have to be liquidated in the period ahead. Considering the sharp decline of gross official reserves, especially liquid reserves and impending foreign currency outflows including the requirement of financing essential imports, the Central Bank is compelled to take urgent measures to improve the liquid component of reserve with a view to avoiding a possible default of foreign currency debt service payments of the government and liabilities of the Central Bank.
- c) MB at its meeting held on 8.12.2021 has granted its approval to proceed with the disposal of gold on a staggered basis considering the liquidity need that CB has to meet. In the light of critical level of liquid reserves, and as gold was the only asset category that could be disposed to increase the liquid reserves component, there is an urgent necessity of taking measures immediately to replenish foreign reserves to a healthy level.
- d) Urgent attention of the government is crucial to resolve foreign currency liquidity issues faced by state banks as well as entire economy in order to prevent banking and sovereign default in the immediate future.

- e) The shortage of foreign currency inflows to the government amidst the sovereign rating downgrade aggravated the decline of GOR.
- f) A further decline in official reserves would result in a default by the Central Bank on its own outstanding obligations, which is around USD 3 bn at, present, of which around USD 650 Mn is due in 2022. Such an event would be catastrophic, resulting in a serious loss of confidence in the Sri Lanka economy, including the Rupee.
- g) There is a possibility of further rating action by Fitch Ratings and S&P Global Ratings in the near future. Such action would result in a significant loss of investor confidence, there by jeopardizing the ongoing negotiations for bilateral funding arrangements.
- h) There is an immediate and critical need of securing a sizeable amount of foreign financing in the immediate future in order to maintain the macroeconomic and financial system stability. Ex- Government to Government collaboration, syndicated loan agreements, credit lines for essential imports, monetization of underutilized and non-strategic state assets.

2.9.141 The following matters are highlighted in the Report submitted to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha on 31 December 2021 by the Governor of the Central Bank, Mr. Ajith Nivard Cabraal in terms of Section 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a. External sector remains extremely vulnerable. Despite progress made in negotiations relating to alternative financing sources to some extent, the vulnerabilities highlighted in the last report have become even more acute.
- b. Gross official reserve had depleted to a critical level of USD 1.6 bn by end November 2021 which was equivalent only to around 1 month of imports. Thereafter, reserves level as now been augmented to US dollars 3.1 billion by end 2021 with the activation of the SWAP facility of the People's Bank of China.
- c. The level of reserves is critically low, compared to the foreign currency debt service payments of the Government and the Central Bank of around USD 3.4 bn falling due in the first quarter of 2022, including the repayment of an ISB of USD

500 Mn in January 2022. Total foreign currency debt service payments are projected at USD 7.3 bn for 2022.

- d. Delays in obtaining planned foreign currency inflows to the government amidst the sovereign rating downgrades have led to severe foreign exchange shortages, leading to further drain on GOR to meet payments due for essential imports. The recent action by rating agencies have also resulted in a significant loss of investor confidence and has in addition disrupted on-going negotiations of government, banks and private sector for forex facilities.
- e. Two state banks continue to face severe shortage in foreign currency liquidity. The central banks has supplied US dollars 1,254 million (including sell-buy swaps amounting to US dollars 204 million) in order to avoid these banks defaulting payments to their counterparts. Given the extremely low level of reserves, the Central Bank is not in a position to support these banks indefinitely.
- f. Meanwhile, Central Bank has taken a number of steps to boost gross official reserves including currency exchange agreements with central banks in the Middle East and other regions. However, the timing of the realization of some of those inflows remains unpredictable, as opposed to regular requirements for forex for essential imports and debt servicing.
- g. A request was made to the Hon. Minister of Finance on 09 December 2021 to urgently curtail certain imports (623 HS codes), by way of an increase in import taxes. Such measures that discourage imports would have helped ease pressure on the exchange rate and the banking system to a great extent, amidst the notable increase in import expenditure, and therefore we reiterate this request.
- h. Maintaining stability in exchange rate remains a serious challenge.
- i. Your efforts to draw the envisaged foreign financing through Government-to-Government collaboration, syndicated loan agreements, credit lines for essential imports, monetization of underutilized and non-strategic state assets would be fruitful to resolve current critical external sector conditions.

2.9.142 The following matters have been highlighted in the Cabinet memorandum under the subject of “Economy Way Forward” presented to the meeting of the Cabinet of Ministers held on 3 January 2022 by the Minister of Finance, Mr. Bail Rajapaksha.

- a) Expected outflows in 2022
- i. Total debt servicing payments in 2022, inclusive of debt stock of Sri Lanka Development Bonds and Foreign Currency Banking Units approximately is USD 6.9 Bn. Included in this total is international sovereign bonds maturing in January amounting to USD 500 Mn and international Sovereign bonds maturing of July amounting to USD 1,000Mn.
  - ii. USD 1,300 Mn is needed in January 2022 itself for foreign debt servicing payments with USD 3,100 Mn being required for foreign debt servicing payments during the first quarter of 2022
  - iii. Goods and Services imports expected to be approximately USD 23 Bn.
- b) Approximately USD 32 Bn is expected as total foreign currency inflows in 2022. Exports of goods that are expected to reach around USD 20.7 billion, while export income from services is expected to yield USD 7 billion (Including inflows of USD 1.8 billion from Tourism). Foreign remittance is expected to USD 7.5 Bn level and Foreign Direct Investment should increase up to USD 1 Bn.
- c) Short and Medium-term Proposals
- i. In this context, a package which addresses the liquidity issues and provides direct support for import was discussed during my visit to India. Annual imports from India is approximately USD 3,000Mn on average and including about 70% of country's requirement of imported medicine and food items. Postponement of payments on imports from India facilitates easy financing of other imports.
  - ii. Government has also been supported by China with the extension of a SWAP facility amounting to USD 1,500 million has had a significant impact in helping to strengthen the CBSL reserve position by the end 2021.
  - iii. It is required to engage with both China and Japan in negotiating a package similar to India given that 20% of the outstanding foreign debt of the government is attributable to both China and Japan. At the same time given that the imports from both countries exceed the exports, i.e. the Terms of Trade with both China and Japan are not favorable to Sri Lanka, the government should

engage with China and Japan to create a facility that supports trade and repayment of their debt. Such support will further enhance the liquidity position. As such, I propose to appoint Members of the Cabinet of Ministers to engage in discussion with China and Japan to engage in discussion as noted.

- iv. Apart from the inflow from export of goods and services, remittances and FDI's during 2022 if the high end real estate and lands identified by the Urban Development Authority (UDA) could be given on long term lease, another USD 1-1.5 billion could be raised.
  - v. The government will work with Multilateral and Bilateral Agencies and investment banks to exploit the green financing market to raise debt at a lower interest rate and create the space to manage the stock of debt leveraging on the interest rate differential.
  - vi. The Treasury has already taken action to draft a Finance Act with provision to fast track investments and trade. The Legal draftsman is already working on it and I will take action to submit the same at the earliest to the Cabinet of Ministers.
  - vii. A solid FDI attracting strategy and strategy to allow the private sector to infuse capital into SOE's be implemented with the clear support of the entire government and this cabinet of Ministers.
- d) However, so as to mitigate to some extent the impact of the difficulties faced by the people from the increase in the cost of living, I propose the following:
- i. To provide Public Servants with a monthly allowance of Rs 5,000 from January. From January employees in corporates and boards will also be entitled to this. Given that there are 1,450,450 employees currently in the public sector, such payment of allowance will result in the incurring of an additional expenditure of Rs 87 Bn.
  - ii. To provide to the pensioners a monthly allowance of Rs 5,000. Given that 666,480 pensioners are already in the system, the government will incur an additional cost of Rs. 40Bn.

- iii. To request the Hon Minister of Labor to engage in discussion with the required parties to extend the aforementioned benefits to the employees in the private sector as well.
  - iv. To provide an extra monthly allowance of Rs. 1,000 to Samurdhi beneficiaries receiving Rs 3,500 per month. This extra allowance will also be made available to other Samurdhi beneficiaries as appropriate.
  - v. To secure the incomes or to mitigate any loss of income that may occur due to a decline in harvest of rice farmers, the government will provide an additional Rs 25 per kilograms in addition to the Rs 50 per kilograms i.e. the guaranteed price. It is expected that such assistance to farmers will have no impact on the retail prices paid by the consumer.
  - vi. Conduct a home gardening program to encourage growing of vegetables and fruits for self-consumption. To support such programme which includes the preparation of land, obtaining seeds and other inputs required home gardens up to 20 perches will be provided with of Rs 5,000 while those between 20 perches and less than 1 acre will be provided Rs 10,000. The total cost to the government will be around Rs 31 billion.
  - vii. Flour Subsidy – It is decided to provide 15 Kg wheat flour monthly at Rs.80 to plantation worker families. It is further expected that such support will be provided to those plantation workers already registered with the Employee Provident Fund (EPF).
  - viii. The import taxes on potatoes and big onions have been reduced by Rs 30Kg with effect from January 2022
  - ix. To completely exempt import of essential food and medicines taxes. These taxes will be revised only in instances where it is necessary to protect the local farmer and producer.
- e) I have observed that there is a significant hype from the opposition and also from Members of the Government itself to approach the International Monetary fund (IMF) to enter in to a programme. It appears that there is wide spread belief that

the IMF can bail the economy without causing any disruptions to the country and the systems therein. We have assessed this option and we have been engaged with the IMF and other multilaterals as is normal and our assessment is that a programme with the IMF will have the following key features.

- i. Free float of the LKR
  - ii. Taxes to be increased specially VAT from the existing 8% coupled with cost reflective prices of fuel, electricity and water.
- f) Impact of allowing a free float or a depreciation of the LKR
- i. If the LKR is assumed to devalue by 15% the impact of the devaluation of the LKR (holding everything else constant) will be that a USD 1 would require Rs 230.
    - Total debt servicing consisting of principle repayments and interest payments amounts to USD 6.9 billion including Sri Lanka Development Bonds and FCBU loans. Therefore for each USD 1 of debt servicing the depreciation will now require an extra Rs 30. This means that the total extra cost required for debt servicing will be Rs 210 billion. The interest cost itself will increase by almost Rs 36 billion.
    - Will impact the public investment programme- The total public investment for 2022 is budgeted at Rs 931 billion. Of the total public investment the import content is around Rs 400 billion. When the currency depreciates the cost imports for public investment increase by around Rs 60-80 billion.
  - ii. If the direct impact on the budget as noted above is only taken into account the government will have raise an extra Rs 270 billion, affecting the Budget approved for 2022. However, the circular impact from the effect of increased interest rates, inflation, fuel, transportation costs and may be even pressures for salary increases also needs to be taken into account.
  - iii. In the alternative the government could accommodate such increase in expenditures with the curtailment of expenditures. However, interest costs, wages and salaries of public servants and transfers to the vulnerable

including Samurdhi, pensions for the elderly accounts for the recurrent expenditures, which will be difficult curtail. As such it would require the Capital expenditures to be curtailed. This would mean to accommodate the direct costs as noted alone; around 30% of the capital expenditures will have to be reduced. The impact of course would be that the government's envisaged growth and development objectives will not be met.

- iv. Import of Consumer goods which includes food, wheat and maize, medicines, sugar, pluses etc. and Fuel, Coal, Fertilizer accounts for almost 40 % of the total imports or around USD 8 billion in a year. This would mean that around an extra Rs. 240 billion stuff will have to be spend for imports which will also mean that on average the cost of food stuff will have to increase at the minimum by 20% or so. For example,
  - Prices of Dhal which has no taxes except a Special Commodity Levy (SCL) of Rs 25 cents will see an increase in the prices to almost Rs 350-400 a Kilogram from the existing Rs 280 a Kilogram.
  - The impact on the fuel prices will be such the cost reflective price of Diesel will mean that diesel will increase by around Rs 25 per liter to Rs 146 per liter.
- v. The impact thereby on the entire economy will be enormous. It is also important to take into account the fact that Sri Lanka like many other countries are faced with supply side disruptions, which are also likely to continue into 2022 as well. The impact of such disruptions will further push the price of staples and essentials and increase the cost of living at a faster rate than experienced now and inflation on food items alone will remain at elevated levels.
- vi. The direct beneficiaries of currency depreciation will be the exporters and the overseas workers remitting foreign funds into the country. While exports of primary products such as tea in bulk from will experience an increase in their income in local currency, bulk of the other exporters including exporters of value added tea, apparels will have a sizable import content, cost of which could increase with a depreciation of the currency resulting in reductions in

profit margins. Local exporters especially those with a significant components of imports will find that their competitiveness somewhat compromised.

- g. The impact of increase in Taxes specially VAT from the existing 8% coupled with cost reflective prices of fuel, electricity and water-
  - i. The impact of an increase in taxes specially the indirect taxes such as VAT will be instantaneous and will immediately have an impact on the cost of goods and services to the end customer. Increase in VAT since is a final tax to the retail consumer, will see the retail consumers being subjected to a price increase in excess of 10%, At the same time, apart from the revision in the fuel prices as noted above, Electricity tariff revisions will also have to be effected. This requires the average revenue per unit of electricity to increase to at least Rs. 25 per unit from the existing Rs. 16 per unit. Water tariffs too will have to be revised on average by at least Rs. 10 per unit.
  - ii. While the it is ideal to have cost reflective prices it should also be complemented by a mechanism to buffer the impact of such increased prices on the vulnerable in the society through a direct targeted transfer of assistance. But we have still have not been able to have in place the electronic Identity card system (e-ID) that would have supported the identification of the most vulnerable and the most deserved although it was envisaged to be there by at least December 2021. The absence of such mechanism to enable the government to provide the assistance in a targeted manner to the most vulnerable will compromise the effectiveness of such targeted support.
- h. It would not be incorrect to state that an IMF programme will require the country to accept conditions that will further disrupt the social fabric of the country. While it is acknowledged that an IMF programme will enable the country to access the capital markets with better ease, it is our experience that none of the IMF programmes since the late 60's, have resulted in any lasting reforms being implemented in the country. In fact it would be pertinent to note that the economic

challenges of today are due to two key decisions of the Yahapalana Government, which are:

- i. The aggressive borrowing in the International Bond markets resulted in the country borrowing USD 12 billion dollars during 2015-2019 with USD 6.9 billion being borrowed during a 14 month period of April 2018 to May 2019. As a result the country's foreign currency debt stock reached almost 50% of the total debt stock at the end of 2019 with the stock of ISB's at around USD15 billion. This has now reduced to USD 13 billion.
  - ii. Reduction in the price of Petrol and Diesel in 2015, without any thought to recouping the losses of Ceylon Petroleum Corporation (CPC) or the Ceylon Electricity Board (CEB) or to the possibility of an increase in global oil prices.
  - iii. It is noted of the USD 12 billion so raised only around USD 2 billion had been utilized to settle ISBs, while the bulk seems to have been utilized to finance the imports, especially cars and other passenger vehicles. In fact consumption of fuel which had decreased by end 2014 has increased surpassing the previous consumption volumes, although economic growth saw a steady decline. The shortsighted decisions taken for political expediency and the failure of the Yahapalana government to aggressively implement a renewable and a clean energy strategy to use solar and wind in particular as sources of energy together with LNG, complemented by a robust mechanism to support the exporters country's has resulted in the country facing the liquidity crunch that it faces with at present.
- i. As such I invite the Cabinet of Ministers to deliberate on the aforementioned bearing in mind that the government has the capacity to implement a home grown solution to the issues that the country is faced with.

2.9.143 In relation to the Cabinet memorandum under the subject of "Economy Way Forward" presented to the meeting of the Cabinet of Ministers held on 3 January 2022 by the Minister of Finance, Mr. Bail Rajapaksha,

Cabinet of Miniisters decided to grant the concocurrence of the Cabinet-

- a) To take necessary action to implement the proposals in paragraph 3 of the Memorandum (d above) with immediate effect;
- b) To take necessary action on the short term and medium term proposals reffered to in paragraph 2 of the Memorandum (c above),
- c) To implement a home grown solution for the economic issues currently encountered by Sri Lanka, taking into consideration the matters stated in paragraph 4 of the Memorandum (e,f,g,h above).

2.9.144 The following matters had been discussed by the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) meeting held on 03 January 2022.

- a) Reserve adequacy continues to remain low and usable reserves also remain extremely low. The Chairman raised concerns about the quantum and composition of GOR, particularly including components that are not readily available for immediate use, in the calculation of reserve adequacy. At this point of discussion, DIO presented the status of liquid reserves of the Central Bank and risks associated with meeting payments due in January 2022 with this low availability of liquid reserves. Accordingly the level of liquid reserves at the beginning of January 2022 was limited to USD 245 million. The liquid reserve level could turn to negative level of USD 903 million by the end of the month after meeting cash flows due during the month.
- b) DIO further added that the short term measures to increase the reserve level will not be a solution to the big issue the country faces today, though such efforts helps the CBSL to just manage the situation day by day. DIO also reiterated the risk of continuous supply of foreign exchange by the CBSL to finance imports and as a measure of avoiding foreign exchange currency default risk of at least one state bank on a continuous basis.

- c) DG (S) clarified the Committee that approaching the IMF for a funding programme, as an alternative arrangement, is now too late and the country has serious short term issues to be resolved immediately. Even if the country is successful in reach out to the IMF now, the facility will be made available only with a notable lag and by that time the country might have fallen into deeper crisis.

2.9.145 Highlights of the letter sent to the Secretary to the President, Dr. P B Jayasundara by the Governor of the Central Bank, Mr. Ajith Nivard Cabraal on 07 January 2022 are as follows.

- a) The Central Bank observes that the expenditure on imports is rapidly increasing at present, despite the actions taken by the Government to curtail imports through the suspension of selected non-urgent/non- essential imports and the measures introduced to substitute certain imported items. Recent preliminary data from the Sri Lanka Customs indicates that import expenditure continues its rapid increasing trend, reaching the historically highest monthly import expenditure of around US dollars 2.2 billion in December 2021.
- b) We have been highlighting the risk of rising import expenditure to the Hon. Minister of Finance on several occasions, and recently (by a letter dated 09 December 2021) we requested the increase of applicable import taxes on non-essential items, with a view to easing the pressure on the exchange rate and the banking system.
- c) Hence, I would earnestly reiterate the need to curtail the outflow of foreign currency and would be thankful if His Excellency the President could advise the Ministry of Finance to increase of import taxes applicable on imports of non-essential/ non-urgent items, and any other item, which may be deemed necessary with immediate effect.
- d) This policy measure is proposed to encourage reallocation of scarce foreign exchange available in the domestic foreign exchange market towards essential and urgent needs, while allowing the Central Bank to preserve foreign exchange

reserves of the country, which is vital to strengthen the stability of the overall economy.

2.9.146 The following matters had been discussed at the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC) meeting held on 17 January 2022. (As per the draft minutes).

- a) DER made a brief presentation on “Foreign Exchange Cash Flows, External Debt Service Payments and Gross Official Reserves”. Key highlights of the presentation are given below.
  - i. There had been certain developments since the last meeting, such as the postponement of ACU payment of around USD 400 mn and the receipt of RBI swap facility of USD 400 mn. However, reserve adequacy continues to remain low and usable reserves also remain extremely low.
  - ii. Total debt servicing obligations of the Government and the Central Bank in 2022 amount to 7.7 bn of which USD 3.4 bn is to be paid during Q1/2022.
  - iii. The Central Bank was able to absorb foreign exchange from the market due to mandatory sales of Licensed Banks on account of export proceeds and workers’ remittances. However the requests for foreign exchange for imports from banks have increased.
- b) Cash flow projections as at today indicated that a further decline in the level of reserves to USD 2.7 bn during January and a further drop to about USD 1.1 bn toward the end of the month, without the SWAP facility from People’s Bank of China. DIO informed the committee that the liquid reserve position is estimated to be at critically low levels at the end of January due to scheduled outflows on account of ISBs and domestic swaps.
- c) Vice Chairperson, noting that imports are at historically high levels, asserted that the importers would tend to import more when they have an assurance that imports are financed by the Central bank at Rs 230 per dollar. She clarified that the reason for high demand for imports in the current context is that people have higher income due to deficit financing by the Central Bank and due to the stimulus measures provided during the pandemic.

- d) Chairman highlighted that, as discussed in the previous meetings, if wanton imports are allowed, country will lose foreign exchange that could have been used for imports of essentials. He also highlighted the risk to the banks in the event of delayed payment under a Letter of Credit (LC) that would lead to issuance of a letter of demand by the supplier. He stressed that the Central Bank cannot continue to finance import bills of the banks and that to curtail the high demand there needs to be enhanced levies imposed on non-essentials. DG (F) suggested that, to control the excessive volume of imports only few items have to be allowed to be imported while banning others which will be more effective than introducing import taxes.
- e) In the ensuing discussion, Committee members opined on the exchange rate depreciation and what would be the best exchange rate given the circumstances the economy has to grapple with. The Chairman highlighted that a depreciation of the Rupee up to Rs 210 per US dollar might affect the prices of essentials, leading to difficulties to the public. Vice Chairperson opined that a free float will be the best alternative at this stage and markets will adjust accordingly. However, considering the cost of importing essentials, the rate could ideally be maintained at Rs 210 per US dollar, whilst adjusting the incentive for worker remittances. DG (N) mentioned that value of the rupee is not reflected in the current market rates and that the markets need to be allowed to determine the exchange rate. He added that adjustments in exchange rate and interest rate would provide basis for the macroeconomic adjustments to happen. DG (N) also mentioned that the country might have lost around US dollars 2 bn in worker remittances due to the rates been kept at such low levels.
- f) DER also affirmed the suggestion of a depreciation, as controlling both interest rate and exchange rate is impossible. He highlighted that Sri Lanka experienced at least four such episodes in 2001, 2012, 2017 and 2019 all of which suggest that exchange rate must be let go some stage. If certain adjustments are allowed to happen at this stage there will be economy wide corrections in the economy.
- g) DG (S) explained that there are several options available for managing the exchange rate. The first is to continue with the current path while allowing the adjustments to happen. An alternative approach would be to let some adjustments

to happen along with some import restrictions in place. The other path would be to consider is an IMF programme with debt restructuring. He also pointed out that an IMF programme would be out of contention if the adjustments are allowed to happen along with restructuring of the debt, which will restore the credibility but lead to a slow recovery in the economy.

h) The committee decided to submit the following recommendations for the consideration of the Monetary Board, at the meeting scheduled to be held on 19 January 2022 or at any subsequent meeting thereafter, of the Board.

i. Allowing a gradual adjustment in the exchange rate.

ii. The members of the MBEDMC unanimously agreed to recommend that the Monetary Board allows the exchange rate to depreciate gradually, up to Rs 210 per US dollar initially and to announce the same.

iii. Restricting non-essential/non-urgent imports:

The member of the MBEDMC recommends the introduction of immediate measures to further discourage imports, particularly a ban, at least on a temporary basis, on selected essential/non-urgent imports.

iv. The members of the MBEDMC recommend that if this trend is not immediately reversed (which it seems obviously impracticable to conceive of in the immediate short term) the government has to urgently engage with the IMF and the Central Bank to give all its support to any such engagement by the government. The members discussed that the Government could work out a programme with the IMF, that would help stabilize macroeconomic conditions and strengthen market confidence in the near-term and thus, providing a reasonable time frame for the Government of Sri Lanka (GOSL) to revive economic activities and improve tourism and remittances flows. But the committee noted that time is of the essence in engaging with the IMF. It was noted that even the news of some form of IMF engagement would be perceived very positively by the markets and international investors. The Committee noted that any decision regarding any form of IMF engagement, is of course, the prerogative of the Government and that the Central Bank could only recommend and support the same, which it should do.

- v. The members of the MBEDMC recommends entering into immediate arrangements with major bilateral creditors such as China, Japan and India on the possibility of creating some space for restructuring debt obligations due to them and GOSL to pay urgent attention to this matter.
- vi. MBEDMC recommends increasing policy interest rates upwards in view of the rising inflationary pressures in the economy which are driven by the increased domestic demand caused by the excessive monetary expansion combined with fixed exchange rates as well as the rising global interest rates.

2.9.147 The matters noted and decisions made at the Monetary Board meeting held on 19 January 2022 relating to the Board paper No. MB/ER/3/2/2022, “Review of the Monetary Policy Stance” are as follows.

- a) Deliberations of the MPC for an urgent policy response were presented with the following possible key policy measures along with their benefits/ rationale, drawbacks and related concerns.
  - i. An upward adjustment in policy rates.
  - ii. Depreciation of the exchange rate.
  - iii. Reducing the Central Bank holdings of Treasury bills.
  - iv. It was highlighted that the above proposed policy measures would help addressing current economic imbalances if urgently implemented. Delayed action would create severe repercussion, and the required policy action will be more painful.
- b) The following views of the Monetary Policy Consultative Committee (MPCC) were presented.
  - i. Allowing a gradual depreciation of the external value of the Sri Lanka rupee to a level that encourages foreign currency flows through formal channels on a sustainable basis.
  - ii. Importance of timely decisions by the Central Bank and the Government to address the prevailing foreign exchange shortage, as adverse speculations tends to grow with time and any delayed measures could be less effective.

- iii. Negative impact of a depreciated exchange rate on export competitiveness, as imported intermediary goods has to be purchased at higher prices.
  - iv. The need for the introduction of a comprehensive incentive scheme for foreign income earners.
  - v. Importance of developing and regulating proceeds of the IT/BPO sector to generate more export income.
  - vi. The need for a recognized third-party such as the IMF, which would be crucial in enhancing investor confidence.
  - vii. Importance of assuring the market through proper communication, particularly with respect to the foreign reserve position, expected cash flows, and scheduled foreign debt repayments which could help lessens uncertainty in the foreign exchange market thus limiting speculation.
- c) The Board granted approval for the following.
- i. Increase the policy interest rates by 50 basis points to rein demand driven component of inflation, inflation expectations and help ease pressures on the external sector.
  - ii. Reduce the Central Bank holdings of Treasury bills (by around Rs. 500 billion in 2022) and abstain from further purchase of Treasury bills at the primary auctions and special allocations.
- d) The Board was of the view that allowing the exchange rate to depreciate at this moment will lead to several negative implications on many other aspects which include negative impact on the overall debt position, debt to GDP ratio and the balance sheet of the CBSL. The Board stressed that when such recommendations are made, negative implications also need to be highlighted with supporting numbers and quantifications. Considering many possible negative implications mentioned above the Board decided not to depreciate the exchange rate.

2.9.148 The following matters have been highlighted in the Report sent by the Governor of the Central Bank, Mr. Ajith Nivard Cabraal on 27 January 2022 to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha under the Sections 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a. The external sector vulnerabilities highlighted in previous reports still persist.

- b. The current level of official reserve remains critically low, compared to the foreign currency debt service payments of the Government and the need for financing essential imports to the country.
- c. The liquid reserves have reached a critically low level mainly due to the need for providing foreign exchange liquidity to banks to facilitate urgent payments for essential imports such as oil, gas, coal, essential food items and medicine to ensure uninterrupted supplies for economic activity and the welfare of the public.
- d. The significant import growth observed towards the latter part of 2021 remains a serious concern.
- e. Maintaining stability in the exchange rate, while supplying foreign exchange to the market to meet the demand for essential imports remains extremely challenging.
- f. If significant and sustainable forex inflows do not materialize in the immediate future, the Government would face severe challenges, particularly in terms of fulfilling debt servicing obligations as well as meeting forex requirement for essential imports despite the proposed new mechanism to share some of the oil financing requirements with private and foreign commercial banks.
- g. Expeditious realization and attraction of sizeable foreign exchange flows through adopting urgent measures, including the monetization of identified non-strategic assets, seeking government to government funding facilities and obtaining financial facilities from multilateral agencies are essential to help ease the forex shortage and build up gross official reserves.
- h. The government continues to rely on the Central Bank to finance even pre-planned expenditure, including debt service payments raising concerns of the lack of a clear strategy on expenditure and debt management. Therefore, we suggest introducing a tax policy that would generate required inflows from alternative, non- inflationary sources and as a result, the Government would be able to secure funds from market sources without creating new money.
- i. The expected rollback of the Central Bank's holdings of government securities is being challenged with recent developments, particularly with the allocation of large sums of Treasury bills to the Central Bank in January 2022.

- j. The banking sector, particularly the two state banks, is at significant risk with an acute shortage of liquidity in the domestic forex market, along with a significant rupee liquidity shortage.
- k. While the two state banks have been grappling with the shortage of forex liquidity, the excessive reliance of the Government on bank financing has posed a serious concern causing significant shortages in rupee liquidity.
- l. The stability of the two state banks has been severely hampered by the operations of the State-Owned Business Enterprises (SOBES), particularly the Ceylon Petroleum Corporation (CPC).
- m. Hence, the rectification of the financial soundness of the SOBES is required urgently to prevent major disruptions to the macro economy and financial institutions, and the entire system.
- n. The lack of a cost reflective pricing mechanism for the products of SOBES has negatively impacted their financial performance and sustainability.
- o. Government should also take expeditious measures and implement required reforms, urgently, to address the underlying issues faced by the economy at present, potentially averting a deeper economic crisis.
- p. Therefore, the government is urged to swiftly implement the remedial measures proposed by the Central Bank herein and in previous correspondences to ensure that the economy successfully traverses through this difficult period.
- q. The external sector of the Sri Lankan economy continues to face heightened vulnerabilities due to limited foreign exchange inflows to the country amidst significant outflows, especially on account of increased imports and government debt service payments. Despite the progress made in negotiations relating to alternative financing sources and some inflows have already been materialized the vulnerabilities highlighted in previous reports have become even more acute.
- r. The Central Bank was able to secure some forex inflows to improve the cash flow and ensure timely honoring of certain obligations. Gross official reserves were estimated to stand at US dollars 3.1 billion by end 2021 with the drawdown of the swap facility of the People's Bank of China. Even though another swap facility of US dollars 400 million was received from the Reserve Bank in India at the

beginning of this month, the usable and liquid reserves have reached an extremely critical level. This was mainly due to the need for providing foreign exchange liquidity to banks to facilitate urgent payments for essential imports such as oil, gas, coal, essential food items and medicine, which are paramount to ensure uninterrupted supplies for economic activity and the welfare of the public. Amidst the speculations of a possible default and even amidst further rating downgrade, the Central Bank, on behalf of the Government, was able to fulfill the timely settlement of the International Sovereign Bond (ISB) of US dollars 500 million on 18 January 2022.

- s. The current level of reserves remains critically low, compared to the foreign currency debt service payments of the Government and the need for financing essential imports to the country.
- t. The official exchange rate remains broadly stable, but the Central Bank's position to defend the exchange rate is rapidly deteriorating. The stability of the exchange rate was maintained by the Central Bank's intervention in the domestic foreign exchange market and the use of moral suasion to stabilize the rupee. Nevertheless, maintaining stability in the exchange rate while supplying foreign exchange to the market from the current low level of gross official reserves by the Central Bank to meet the demand for essential imports extremely challenging, unless a sustainable mechanism to finance essential imports is devised in addition to securing planned inflows expeditiously.
- u. If significant and sustainable forex inflows do not materialize in the immediate future, the Central Bank would face severe challenges, particularly in terms of fulfilling debt servicing obligations.
- v. The banking sector, particularly the states banks, is at risk with an acute shortage of liquidity in the domestic forex market along with the increasing rupee liquidity shortage. While US dollar liquidity of the banking sector remains at significantly low levels, in terms of both forex and rupee liquidity, the two state banks face significant liquidity shortages.

2.9.149 Followings are the highlights of the Monetary Board meeting held on 24 February 2022 relating to the Board paper No. MB/IO/6/13/2022, "Ratification for the supply of

foreign exchange and Sell-Buy Swap arrangements done by the CBSL in the domestic foreign exchange market”.

- a) Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member indicated to the Governor his disagreement to the ratification of the supply of foreign exchange and the execution of sell-buy swap transaction made by the International Operations Department (IOD) as requested in the Board Paper.
- b) Having considered the paper, the Board excluding Mr Jayawardena, ratified the supply of foreign exchange and the execution of sell-buy swap transactions by the IOD on behalf of the Central Bank of Sri Lanka, during the period from 18.01.2022 to 18.02.2022 (Total amount of FX supplied was USD 460.54 million and new sell buy swaps executed amounted to USD 80.5 million), based on the instructions and the approvals of the Governor and the Deputy Governor in charge of IOD, aiming at facilitating essential imports of the country and preventing state banks from their foreign currency default risk.
- c) Subsequently on 25.02.2022. Mr. Jayawardena sent an email to the Secretary to the Monetary Board under the subject “Declining ratification”. The following matters are included in the email.
  - i. In respect of the Present Board paper under consideration as well, i.e. MB paper No.13 presented yesterday, by the IOD, I am afraid that I am unable, given the even further worsening of the liquid position of the international reserves into negative territory, to agree to the ratification of the sales made by the International Operations Department.
  - ii. In this connection, amongst other serious issues, my deep and anxious attention is drawn immediately to item No.5 of the said board paper, titled “Update on the Gross Official Reserves” which reads as follows;

“When foreign currency debt service falling due and the CBSL is commitments to supply USD to the market in February 2022 are considered, a liquid reserve position of the CBSL will be around Negative USD 102.0

million as of end February 2022, leaving only a nuclear reserve of 51,197.5 troy ounces”

iii. Accordingly SMB, please be kind enough to insert the precise text in its entirety, as appearing above, into the minute, as representing my regrettable inability to provide my ratification.

d) Views of the Governor on the email are as follows.

i. The governor was of the view that if CBSL did not execute the sell-buy swap transactions and supply the foreign exchange required for the importation of essential goods including gas, oil, coal, etc. in the amounts referred to in the Board Paper to ensure uninterrupted supply of such essential imports, it could have led to a halt of almost every economic activity in the country leading to serious economic, social and political unrest. Further supply of foreign exchange and executing sell-buy swap transactions prevented the state banks from being exposed to significant foreign exchange default risks which otherwise could have led to further downgrading of sovereign rating by international rating agencies which could have signaled massive negative sentiments to the international investors and markets.

ii. Further if the risk of the possible collapse of state banks had materialized, such an occurrence could have resulted in significant threat to the entire financial system. Accordingly, the supply of foreign exchange and executing sell-buy swap transactions was a highly rational decision considering all possible significant adverse consequences to the entire economy and the financial system.

2.9.150 The following matters are highlighted in the Report submitted to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha on 28 February 2022 by the Governor of the central Bank, Mr. Ajith Nivard Cabraal in terms of Section 64 and 68 of the Monetary Law Act.

The following measures which would be instrumental to maintain macroeconomic stability of the country and to avoid a potential sovereign default are proposed by CBSL.

- a) Urgent need for revisions to energy prices.
- b) Discouraging non-essential and non-urgent imports.
- c) Exploring Avenues to obtain urgent foreign currency inflows.
  - i. Urgent attention of the government is crucial to resolve the foreign currency liquidity issues faced by the state banks as well as the entire economy in order to prevent a banking, central bank and sovereign default in the immediate future.
  - ii. The level of reserves is critically low, compared to the foreign currency debt service payments of the Government and the Central Bank which amount to around USD 1.2 billion in March 2022 alone and a further USD 1.0 bn and USD 2.5 bn in the second and third quarters of 2022, respectively including an International Sovereign Bond repayment of USD 1.0 bn falling due in July 2022.
  - iii. As the current reserve level is inadequate to meet this significant debt servicing demands, not having new foreign currency inflows in to the official reserves would result in a default by the central bank as well as the GOSL in the immediate future in which eventuality the economic management of the country will experience severe repercussions in the future.

2.9.151 The matters noted and decisions made at the Monetary Board meeting held on 03 March 2022 relating to the Board paper No. MB/ER/7/2/2022, “Review of the Monetary Policy Stance”, are as follows.

- a) The views of the MPC
  - i. Although some repercussions of the proposed policy package may be painful, the consequences of inaction will be even more painful.
  - ii. An adjustment of the exchange rate is needed to address the external sector concerns.

- iii. Given the low level of reserves, large non- debt creating inflows and measures to restore confidence, such as an International Monetary Fund (IMF) programme are required together with an adjustment of the exchange rate to encourage sufficient levels of foreign currency inflows.
- iv. An increase of policy rates may be considered to address rising demand pressures and external sector imbalances.
- v. As per Section 115 of the MLA, the Central Bank needs to consider strongly advising the Government on the need for discouraging non-essential and non-urgent imports urgently, increasing fuel and electricity prices to reflect the cost, incentivizing foreign remittances and investments and implementing measures to save energy and accelerate the move towards renewable energy.
- vi. The following policy package is recommended.
  - Allow the exchange rate to depreciate notably along with the below policies.
  - Initiate discussions with the IMF to have a credible external anchor.
  - Announce immediately to the public that the MB is prepared to propose the Government to commence discussions with the IMF.
  - Increase the policy interest rates by 100 basis points.
- b) The Board granted approval to increase the policy interest rates by 100 basis points.
- c) Further, the Board discussed the merits and demerits of the recommendation on exchange rate above and Mr Samantha Kumarasinghe, Appointed Member expressed his disagreement to a depreciation under the circumstances where no adequate steps have been taken to stop leakages of foreign exchange through illegal outward remittances made by ‘Hawala’/ ‘Undial’ operators.
- d) The Board excluding Mr. Kumarasinghe, decided to delegate the authority to the Governor to decide on the required adjustments to the foreign exchange rate, i.e. Rupee against US dollar, within a range of Rs. 5/- to Rs. 10/- per US dollar.

2.9.152 The following decision had been taken by the Monetary Board at its meeting held on 07 March 2022 relating to the Board paper No. MB/ER&IO/8/1/2022, “Implementing urgent measures to restore external sector stability”.

- a) Allow the market to have a greater flexibility in the exchange rate with immediate effect and communicate that the Central Bank is of the view that forex transactions would take place at levels which are not more than Rs. 230 per US dollars.
- b) Discontinue all special incentive schemes offered in terms of the conversion of workers' remittances and foreign currency held in hand, with immediate effect.

2.9.153 The following matters are highlighted in the Report submitted to the Minister of Finance, Mr. Basil Rajapaksha on 10 March 2022 by the Governor of the central Bank, Mr. Ajith Nivard Cabraal in terms of Section 64 and 68 of the Monetary Law Act.

- a) Considering the severity of the prevailing economic conditions, the Central Bank announced a comprehensive policy package on 4 March 2022.
- b) The Central Bank has given guidance to the banks that foreign exchange transactions should take place at levels which are not more than Rs.230 per USD in order to ensure some initial stability in the domestic forex market.
- c) The strategies proposed to the Government for immediate implementation are as follows.
  - i. Introducing measures to discourage non – essential and non – urgent imports
  - ii. Increasing fuel prices and electricity tariffs immediately
  - iii. Incentivizing investments and foreign remittances
  - iv. Implementing energy conservation measures
  - v. Increasing government revenue through suitable tax increase
  - vi. Mobilizing foreign financing and non – debt forex inflows on an urgent basis
  - vii. Monetizing non-strategic and underutilized assets
  - viii. Postponing non – essential and non – urgent capital projects.
- d) In addition, the following other recommendations are also made for the consideration of the Government.
  - i. Take urgent measures to address the prevailing power crisis and fuel shortages

- ii. Discontinue further monetary financing as CBSL is no longer in a position to finance Government requests.
- iii. Reduce the significant borrowings by the two state banks from CBSL's overnight window.

2.9.154 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/DG(S)/9/30/2022 dated 21 March 2022 under the subject of the International Monetary Fund engagement in Sri Lanka-the way forward presented by the Economic Research Department of the CBSL.

- a) The president has made a formal request to the IMF on 18 March 2022 indicating the decision to formally commence consultation with the IMF to agree on the way forward to facilitate growth and stability to the board macroeconomic issue confronted by the country.
- b) Sri Lanka's performance under the previous IMF programs has not been satisfactory in general. Despite 16 – IMF programs the core issue in the macro economy seems to be continuing requiring additional efforts.
- c) Hence, at this time, a more genuine, creditable, and serious effort is needed to correct bottlenecks for the growth and sustainable development.
- d) The report of recently concluded Article IV consultation suggests that according to the staff's view, Sri Lanka's debt is not sustainable. Meanwhile, the IMF cannot lend to the countries whose debt is unsustainable. Hence, there will be a need to undertake debt restructuring as a pre-condition to the IMF programme.
- e) At the Board meeting held on 21 March 2022, Mr. Samantha Kumarasinghe, appointed member stated that “from the day I joined the monetary board in July 2020, for almost 2 years Dr. Ranee Jayamaha and DG(S) have been tirelessly pushing the monetary board to go for an IMF Programme but the majority including the past and present governor was not willing to accept that path till the MB meeting held on 07.03.2022.”
- f) As per the note which is submitted by DG (S), included to the Minute paper related to the above Board paper, it is stated that there was no “tirelessly pushing the Monetary Board to go for an IMF programme” but there was an early

identification of the emerging critical issues and accordingly, the most appropriate and realistic recommendations were made based on the best possible professional judgement, while supporting all alternative approaches that the Monetary Board and the government decided to explore during this period. Further, it is stated that it appears that at least at this very late stage, the Government has finally realized that there is no other option but to approach IMF. The pain to the economy and the people of Sri Lanka would have been less if this decision was taken at least one year ago.

2.9.155 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/DG(S)/9/31/2022 dated 21 March 2022 under the subject of the current critical situation of the Sri Lankan economy, recent policy decisions and the way forward.

- a) As per estimates prepared on 18.03.2022, the liquid reserves of the Central Bank will continue to be negative and will be USD -96 million by end March 2022. Once the commitments of USD 613 million for essential imports are considered, the liquid reserves of the Central Bank will be at alarmingly low negative level of USD -709 million.
- b) The above liquid reserves level is a very grave situation as it indicates the fact that the Central Bank has technically bankrupt by now. For that matter, the country is already bankrupt although it has not been officially announced. This is reflected by the fact that the due debt service payments on 18.03.2022 were met with great difficulties.
- c) Two state banks are also struggling to meet their forex liabilities which have adversely affected the payments for essential imports, including fuel.
- d) As per the Monetary Law Act, the Central Bank is responsible to maintaining economic and price stability as well as the financial system stability. Achievement of these two complementary objectives is essential to create a conducive environment for sustainable growth, high employment and high living standards of the people in Sri Lanka. However, the developments so far indicate that the Central Bank has significantly deviated from the delivery of its key statutory

responsibilities, mainly as a result of accommodating government's requests for domestic and foreign financing.

- e) It is important to identify that IMF is not a panacea for all the accumulated issues in the economy over decades. In a way, it is something that should be considered at the very end of a policy prescription, i.e. last resort. However, given the critical issues faced by the Sri Lanka economy over the years and their gravity, it was the only alternative solution available to instil confidence and ensure discipline, particularly in government fiscal operations.
- f) When seeking IMF assistance, it is important to understand that there could be possible unintended consequences when implementing policies in a fund supported programme. This is specifically relevant under much deteriorated conditions in the economy at present, particularly due to the scarcity of foreign exchange. This requires close monitoring of programme implementation while obtaining greater support from stakeholders.
- g) The idea to seek IMF assistance has been discussed several times in the Monetary Board Level External Debt Monitoring Committee (MBEDMC), which has made recommendations to the Monetary Board in this regard from time to time. The respective departments in the CBSL including ERD, IOD, PDD, BSD and MSD, have also provided various inputs in related deliberations.
- h) It is observed that decision to seek IMF assistance could have been taken much earlier. Compared to other countries, Sri Lanka seems to have sought the assistance of the IMF after trying to implement policies under an alternative policy framework mainly focusing on short term solutions to address cash flow issues rather than trying to resolve broader macroeconomics issues.
- i) It is observed that not seeking IMF assistance at the appropriate time could be a reason for the broader issues in the economy at present.
- j) The critical challenge the Government and the Central Bank has now is the way to go forward with credible policy plan.
- k) When the required policies are implemented in a credible manner, the investors, international institutions and rating agencies will take it positively and start to respond.

- l) It is paramount that effective decisions be taken without any delay, along with the proposed IMF engagement, before the country plunges in to a position beyond repair and recover.

2.9.156 Followings are the highlights of the Monetary Board meeting held on 21 March 2022 relating to the Board paper No. MB/IO/9/21/2022, ratification for the supply of foreign exchange and Sell Buy Swap arrangements done by CBSL in the Domestic Foreign Exchange Market.

- a) Mr Sanjeeva Jayawardena, Appointed Member indicated his disagreement to the ratification for the supply of Foreign exchange and Sell-Buy Swap Arrangements done by the Central Bank of Sri Lanka in the Domestic Foreign Exchange Market, given the continuously worsening position of the international reserve into negative territory.
- b) The Board excluding Mr Jayawardena, ratified the supply of foreign exchange and the execution of sell-buy swap transactions by the CBSL, during the period from 21.02.2022 to 09.03.2022, based on the instructions and the approvals of the Governor and Deputy Governor in charge of International Operations Department aiming at facilitating essential imports of the country and preventing state banks from their foreign currency default risk.
- c) Deputy Governor (S) stated that the International Operations Department (IOD) has executed the supply of foreign exchange and sell-buy swap arrangements on behalf of the Central Bank of Sri Lanka through the related internal reporting line (Assistant Governor, Deputy Governor and then to the Governor) under the instructions and the approval of the Governor, which were subsequently ratified by the Monetary Board. Also, the Central Bank officials have communicated the developments in the negative liquid reserve position continuously to the Monetary Board.

2.9.157 Followings are the highlights of the Board paper and Monetary Board meeting held on 21 March 2022 relating to the Board paper No. MB/IO/9/23/2022, Usage of ACU funds.

- a) As per the Board paper, the CBSL encountered a severe US dollar liquidity shortage with the requirement to settle the ISB, which matured in January 2022. The only alternative available at that time was to make use of the ACU funds to avoid a possible default of the settlement of ISB maturity by the GOSL. Accordingly, upon the receipt of a special waiver by the principal agent, the Reserve Bank of India (RBI), CBSL was able to defer the payment of US dollar 515 million due for November – December 2021 period, which became payable at the beginning of January of 2022.
- b) As per the Minutes of the meeting,
- i. Asia Clearing Union (ACU) funds are used by the CBSL from January to March 2022,
    - To prevent the CBSL been default at the onset of the maturity of the International Sovereign Bond (ISB) of US dollars 500 million in January 2022 and
    - To meet foreign currency obligations of the CBSL and the GoSL which fell due during the period from January – March 2022.
  - ii. Requirement of settling the deferred liability totaling to approximately US dollars 1,000 million to the ACU at the beginning of May 2022, in addition to the liability to accumulate during March- April 2022 is mentioned.
  - iii. The Board ratified the utilization of the ACU funds for the settlement of debt obligations of the Government of Sri Lanka (GoSL) including the settlement of US dollars 500 million ISB matured in January 2022 and for financing other obligations of the CBSL and the GoSL including foreign currency debt service payments and the importation of essential commodities, i.e. mainly the petroleum products.
  - iv. DOI suggested to mention the deferred liabilities to the ACU in the upcoming Report to the Hon. Minister of Finance as required under Section 64 and 68 of the Monetary Law Act.

2.9.158 The following matters had been highlighted from the Board paper No. MB/ER/10/4/2022 dated 04 April 2022 under the subject of Review of the Monetary Policy Stance presented by the Economic Research Department of the CBSL

- a) Continuous supply of foreign exchange by the Central Bank to Finance foreign debt servicing, essential imports and to prevent insolvency of the state banks have depleted foreign exchange reserves and usable reserves to critically low levels.
- b) The gross official reserves (GOR) were estimated at US dollars 1,948 million as of 30 March 2022. The Central Bank reserve position without PBOC swap proceeds of US dollars 1.57 billion is estimated at around US dollars 120 million as of 30 March 2022, while liquid reserves of the Central Bank remain near zero levels.
- c) Considering the high probability of Central Bank insolvency in the very near future, serious consideration would have to be made on whether to continue foreign currency debt service payments in the immediate future or whether to continue supply of foreign exchange by the Central Bank to finance essential imports as foreign purchases may not be adequate to provide for both.
- d) This Board paper had been submitted to the Monetary Board on same date and the Board was of the view that it is not appropriate to take a decision in this regard at this meeting since the Governor, Mr. Ajith Nivard Cabraal has already submitted the resignation to the President. Therefore, consideration of the paper was deffered.

තෙවන පරිච්ඡේදය

ප්‍රස්තුත කරුණුවලට අදාල විගණන නිරීක්ෂණ

- 3.1 ජනරජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙතින් පහසුකම් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය
- 3.2 එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වටිනාකම රු.203 ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක තබාගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හා එම තීරණයට සම්බන්ධ සියලු කරුණු.
- 3.3 ජාත්‍යන්තර සංවිත භාවිතාකර 2022.01.18 දින එක්සත් ජනපද ඩොලර මිලියන 500 ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීමට සම්බන්ධ සියලු කරුණු.
- 3.4 ඉහත 3.1, 3.2 සහ 3.3 හි සඳහන් කරුණු එකක් හෝ කීපයක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට යම් අලාභයක් සිදු වී තිබේද යන්න පිළිබඳ නිරීක්ෂණ

3.1 ජනරජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙතින් පහසුකම් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ

3.1.1 2016 ජූනි 03 දින අනුමත කරන ලද විස්තීරණ ණය පහසුකම් (EFF) වැඩසටහන යටතේ 7 වන වාරිකය ලෙස SDR මිලියන 118.5 ක් 2019 නොවැම්බර් මස 01 දින ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් අනුමත කර තිබුණු අතර 2019 නොවැම්බර් 05 දින එම මුදල් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ලැබී තිබුණි. ඡේද අංක 2.7.5.3.8 හි සඳහන් පරිදි, ඒ සඳහා වන ඉල්ලීම, මුදල් ඇමති සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අධිපති විසින් අත්සන් යොදා ඉදිරිපත් කරන ලද 2019 ඔක්තෝබර් 20 දිනැති අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීමේ ලිපිය (Letter of Intent) මගින් කර තිබුණි. එම ලිපිය මගින් මෙම ආර්ථික වැඩසටහනේ අරමුණු (2.7.5.3.2 ඡේදයේ සඳහන්) ඉටුකර ගැනීම සඳහා වන ආර්ථික ප්‍රතිපත්තීන් ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර එම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් 2.7.5.3.6 ඡේදයේ අංක 12 දරන වගුවේ 2019 වර්ෂයට හා 2020 වර්ෂයට අදාළ හයවන සමාලෝචනය යටතේ දක්වා ඇති ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන නිර්ණායක (QPCs), ඇඟවුම් ඉලක්ක (Indicative Targets- ITs) ළඟා කර ගැනීමට කටයුතු කරන බවට එකඟතාවයකට එළඹී තිබුණි. එහි ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන නිර්ණායකයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබූ රජයේ ප්‍රාථමික ශේෂයේ අනිරීක්ෂණයක් ඇති කර ගැනීමේ එකඟතාවය දක්වා තිබූ අතර ඊට අදාළ වූ ඇඟවුම් ඉලක්කය ලෙස රජයේ බදු ආදායම් වැඩිකර ගැනීමට එකඟතාවය පලකර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති පරිදි නව ජනාධිපති ලෙස ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මහතා බලයට පත්වීමෙන් අනතුරුව (2019 නොවැම්බර් 18 දින) 2019 දෙසැම්බර් 01 දින සිට සහ ඊට පසු දිනවලදී බලාත්මක වන පරිදි විශාල ලෙස බදු අඩුකිරීම් ඇතුළුව බදු සංශෝධනයන් සිදුකර තිබුණි. එමගින්, ඉහත 2019 ඔක්තෝබර් 20 දිනැති අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීමේ ලිපියෙන් රජයේ බදු ආදායම වැඩිකර ගනිමින් ප්‍රාථමික අනිරීක්ෂණයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා වූ බදු ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රබල වෙනසක් සිදුකර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.2 මුදල් ඇමති සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති විසින් අත්සන් යොදා ඉදිරිපත් කරන ලද ඉහත සඳහන් අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීමේ ලිපිය මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අතුරින් රජයේ බදු ආදායමට අදාළ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තීන් මාසයක් තරම් ඉතා කෙටි කාලයක් අවසන්වීමෙන් අනතුරුව විශාල වෙනසකට භාජනය කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.3 ඉහත සඳහන් 2019 ඔක්තෝබර් 20 දිනැති අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීමේ ලිපිය මගින් උපදේශනයන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව, එම ලිපිය මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද ආර්ථික හා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ ගිවිසුම (MEFP) හි සහ ලිපියෙහි අඩංගු

ප්‍රතිපත්තිවලට කරනු ලබන සංශෝධනය කිරීම් පිළිබඳව අරමුදල සමඟ කල්තියා සාකච්ඡා කරන බවද සඳහන් කර තිබියදී, 2.5 ඡේදයේ දැක්වෙන බදු අඩුකිරීම් ඇතුළු බදු සංශෝධනයන් එවැනි සාකච්ඡාවකින් තොරව, 2019 නොවැම්බර් 26 දිනැතිව ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මහතා විසින් ඉදිරිපත් කළ අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහනක් මූලික කොටගෙන ඒ හරහා කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.4 ඡේද අංක 2.5.1 හි සඳහන් පරිදි 2019 නොවැම්බර් 26 දිනැතිව එවකට ජනාධිපතිතුමා විසින් අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහන අනුව, යෝජිත ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම තුළින් රාජ්‍ය ආදායමෙහි යම් අඩුවීමක් ඇති වීමට අවකාශ ඇති බව සඳහන් කර ඇතත් රාජ්‍ය ආදායමෙහි සිදුවන එම අඩුවීම ඇස්තමේන්තුගත කිරීමක්, එමගින් අයවැය හිඟයට ඇතිකරන බලපෑම සහ අයවැය හිඟය පියවා ගන්නා ආකාරය ආදී වශයෙන් යෝජිත ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍යයට සහ රටේ ආර්ථිකයට ඇති කරන ප්‍රතිඵල පිළිබඳව පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදුකර එම යෝජිත ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කර ඇති බව නිරීක්ෂණය නොවීය.

3.1.5 ඉහත අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහනට අදාළව 2019 නොවැම්බර් 27 දින මුදල් ඇමති මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා විසින් නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර එමගින් අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහනේ සඳහන් යෝජනා සඳහා එකඟතාවය පලකර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, එම යෝජනා හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍යයට සහ රටේ ආර්ථිකයට ඇති කරන ප්‍රතිඵල පිළිබඳව කිසිදු නිරීක්ෂණයක් මුදල් අමාත්‍යවරයා ඉදිරිපත් කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.6 තවද, එම අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහන අනුව යෝජිත බදු ක්‍රියාමාර්ගයන් තුළ සමස්ථ මිල පහත වැටීමක්, ව්‍යාපාරයන්ට හිතකර ආර්ථික වාතාවරණයක් ගොඩනැගීමටත් මංපෙත් විවර වනු ඇති බව සඳහන් වුවත් 2.8.1 ඡේදයේ වගු අංක 15 අනුව, ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය අනුව බදු සංශෝධනයන් සිදු කිරීමෙන් අනතුරුව එනම් 2019 දෙසැම්බර් මාසයේ සිට දර්ශක අගයන් සහ උද්ධමන අනුපාතයන් 2019 නොවැම්බර් මාසයට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු අගයන්ගෙන් වැඩි වී තිබූ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ කොවිඩ් වසංගතයේ බලපෑම නොතිබුණු කාලය තුළදී ද එනම් 2019 දෙසැම්බර් සිට 2020 මාර්තු දක්වාද මිල මට්ටම්වල සහ උද්ධමන අනුපාතයේ සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, ජනාධිපතිවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහන ප්‍රකාරව බදු සංශෝධන ක්‍රියාමාර්ග තුළින් සමස්ථ මිල පහත වැටීමක් සිදුවී ඇති බව නිරීක්ෂණය නොවීය.

3.1.7 ඉහත යෝජිත බදු ක්‍රියාමාර්ගයන් ඇතුළත් අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහන සහ ඒ සඳහා වන මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණ අනුව, 2016 ජුනි 03 සිට 2020 ජුනි 02 දක්වා ක්‍රියාත්මක වීමට

නියමිත වූ EFF සහාය වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින ආර්ථික ප්‍රතිපත්තීන් සහ අපේක්ෂිත ඉලක්කයන් (2019 ඔක්තෝබර් 20 දිනැති අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීමේ ලිපිය මඟින් යාවත්කාලීන කරන ලද ආර්ථික ප්‍රතිපත්තීන් සහ අපේක්ෂිත ඉලක්කයන්) පිළිබඳව සහ විශේෂයෙන් එහි ඇතුළත් බදු ආදායම් ඉලක්කයන් පිළිබඳව කිසියම් අවධානයක් යොමුකරමින් මෙම යෝජිත බදු ක්‍රියාමාර්ගයන් යෝජනා කර ඇති බවක් නිරීක්ෂණය නොවීය.

3.1.8 2.5.3 ඡේදයේ වගු අංක 5 හි දැක්වෙන පරිදි බදු සංශෝධන මගින් රු. මිලියන 493,394 ක බදු ආදායමේ අඩුවීමක් අපේක්ෂා කර තිබුණු අතර ඒ අනුව, ඒ ඒ බදු වර්ගයට අදාළව 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව ඉහත බදු සංශෝධන ද හේතුවෙන් 2020 වර්ෂය සඳහා පමණක් අඩු වූ බදු ආදායම රු. මිලියන 473,665 ක් වී තිබුණි.

3.1.9 2.7.5.3.6 ඡේදයේ වගු අංක 12 අනුව, 2018, 2019 සහ 2020 වර්ෂයේ මධ්‍යම රජයේ බදු ආදායම පිළිවෙලින් රු. බිලියන 1,712ක්, රු. බිලියන 1,735ක්, සහ රු. බිලියන 1,217 ක් වූ අතර 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේදී රු.බිලියන 518 කින් බදු ආදායම අඩුවී තිබුණි. එමෙන්ම, රජයේ ප්‍රාථමික අතිරික්තය 2018 වර්ෂයේදී රු. බිලියන 91 ක් ලෙස වාර්තා වුවද, 2019 වර්ෂයේ සහ 2020 වර්ෂයේ පිළිවෙලින් රු. බිලියන 538 ක සහ රු.බිලියන 687 ක රජයේ ප්‍රාථමික හිඟයන් වාර්තා කර තිබුණි. 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේ රජයේ බදු ආදායම අඩුවීමට 2.5 ඡේදයේ සඳහන් බදු සංශෝධන ද ප්‍රධාන හේතූන්ගෙන් එකක් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.10 ඉහත සඳහන් අභිලාශය ප්‍රකාශ කිරීමේ ලිපිය සමඟ ඉදිරිපත් කරන ලද MEFP හි ඇතුළත් ව්‍යුහාත්මක මිණුම්දඩු (Structural Benchmarks) තුළ, 2019 ඔක්තෝබර් 20 වැනි දිනෙන් පසුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත වූ ඉලක්ක අනුව පිළියෙල කළ යුතු 2020 වර්ෂය සඳහා වූ අයවැය 2020 අප්‍රේල් අවසානයේදී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම, යන ව්‍යුහාත්මක මිණුම්දඩුව ඇතුළත් විය. ඒ යටතේ 2020 වර්ෂය සඳහා දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 0.7 ක ප්‍රාථමික අතිරික්තයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 0.6 ක නව ආදායම් ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් කරමින් 2020 අයවැය පිළියෙල කර පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු විය. කෙසේවෙතත්, 2020 වර්ෂය සඳහා වන අයවැය 2020 ඔක්තෝබර් 20 දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී (2020 මාර්තු 2 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැර තිබුණි.) එම අයවැය මගින් ඉහත සඳහන් ප්‍රාථමික අතිරික්තයක් ළඟා කර ගැනීමේ ඉලක්කයන් සහ ඒ සඳහා වන ප්‍රතිපත්තීන් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. එහි දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 2.5 ක ප්‍රාථමික හිඟයක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. ඒ

අනුව, එම ආර්ථික වැඩසටහන යටතේ වන අයවැය ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතාවය වූ දේශීය ආදායම් බලමුලු ගැන්වීම හරහා අයවැය හිඟයේ සහ රජයේ ණයවල තිරසාර අඩුවීමක් ළඟාකර ගැනීමට නොහැකි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.11 2016 ජුනි 03 වැනිදා සිට 2020 ජුනි 02 දක්වා ක්‍රියාත්මක වීමට තිබූ විස්තීරණ ණය පහසුකම (EFF) යටතේ වන ආර්ථික වැඩසටහන යටතේ 2019 ඔක්තෝබර් 20 දක්වා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ව්‍යුහාත්මක මිණුම්දඩු අතුරින් 2.7.5.3.12 ඡේදයේ වගු අංක 13 හි සඳහන් මිණුම්දඩු පසුව සංශෝධනය කිරීම හෝ එම මිණුම්දඩුවලට අදාළව ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග නොගැනීම හේතුවෙන් මෙම ආර්ථික වැඩසටහන මගින් අපේක්ෂිත අරමුණු (දෙවන පරිච්ඡේදයේ 2.7.5.3 ඡේදයේ සඳහන්) අඛණ්ඩව ළඟා කර ගැනීමට රජය අපොහොසත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.12 ඡේද අංක 2.5 හි සඳහන් පරිදි, 2019 දෙසැම්බර් 01 දින සිට සහ ඊට පසු දිනවලදී බලාත්මක වන පරිදි 2019 සිදුකරන ලද විශාල බදු අඩුකිරීම් හේතුවෙන් ඇති වන බලපෑම මත පදනම්ව 2.6 ඡේදයේ සඳහන් වන පරිදි 2019 දෙසැම්බර් 18 දින ෆිච් රේටිංග්ස් ආයතනය විසින් B Stable තත්ත්වයේ සිට B Negative තත්ත්වයට, ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබාගැනීම සම්බන්ධ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම පහත හෙලා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, 2020 ජනවාරි 14 වන දින ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුවර්ස් ආයතනය ද ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම සම්බන්ධ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම B Stable තත්ත්වයේ සිට B Negative තත්ත්වයට පහත හෙලා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.13 ඡේද අංක 2.6 හි සඳහන් පරිදි මුඩ්ස් ඉන්වෙස්ටර්ස් සර්විස් ආයතනය විසින් 2020 අප්‍රේල් 17 දින B2 Stable තත්ත්වයේ සිට B2 Under Review for downgrade තත්ත්වයට, ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම සම්බන්ධ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම පහත හෙලා තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ආදායම පහත වැටීම සහ ගෝලීය කොරෝනා වෛරසයේ ව්‍යාප්තියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ නියුණු පසුබෑම ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින රජයේ ද්‍රවශීලතාවය සහ බාහිර අවධානම උග්‍ර කිරීම, ඉහළ මූල්‍ය ආතතිය සහ සාර්ව ආර්ථික අස්ථාවරත්වයේ අවධානම ඉහළ යාම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත කිරීම පහත හෙලීම සඳහා වන සමාලෝචනයට ලක් කිරීමට මුඩ්ස් ඉන්වෙස්ටර්ස් සර්විස් ආයතනය විසින් කටයුතු කළ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.14 2.5 ඡේදයේ සඳහන් පරිදි බදු අඩු කිරීම් සහ ඒ ආශ්‍රිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ වෙනසක් හේතුවෙන් ඉහළ යන රාජ්‍ය සහ විදේශ ණය තිරසාර අභියෝග, කොරෝනා වෛරස් වසංගතයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට ඇති වූ කම්පනය මගින්, තවත් උග්‍ර කර ඇති බව

සඳහන් කරමින් 2020 අප්‍රේල් 24 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබාගැනීම සම්බන්ධ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් B Negative තත්ත්වයේ සිට B- Negative තත්ත්වයට පහත හෙලා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.15 2.6 ඡේදයේ සඳහන් පරිදි, ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබාගැනීම සම්බන්ධ නිකුත් කරනු ලබන ශ්‍රේණිගත කිරීම් ද්විතීයික වෙළඳපොල තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතයන් තීරණය වීම සඳහා බලපාන ප්‍රධාන සාධකයක් වන අතර එම ද්විතීයික වෙළඳපොල ඵලදා අනුපාතයන් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ප්‍රාථමික නිකුත් කිරීමකදී තීරණය වන අනුපාතයන් සඳහා ප්‍රධාන පදනම වේ. ඒ අනුව, 2.6.1 ඡේදයේ සඳහන් වගු අංක 6 හි දැක්වෙන පරිදි 2019 දෙසැම්බර් 18 සිට ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් නිකුත් කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය ලබාගැනීම සම්බන්ධ ශ්‍රේණිගත කිරීම්වල අඛණ්ඩව පහත හෙළීම, ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවලට අදාළ ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොල තුළ, ද්විතීයික වෙළඳපොල ඵලදා අනුපාතයන් 2.6.5 ඡේදයේ සඳහන් වගු අංක 10 අනුව, 2020 මාර්තු 13 දිනෙන් අවසන් වන සතියේ සිට ඉහළ අගයන්ගෙන් ඉහළ යාමට ප්‍රධාන හේතුවක් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.16 2.6.5 ඡේදයේ සඳහන් වගු අංක 10 පරිදි, 2020 ඔක්තෝබර් 04 දින පරිණත වන ආසන්නතම ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය සඳහා 2020 මාර්තු 06 දිනෙන් අවසන් වන සතියේදී ද්විතීයික වෙළඳපොල ඵලදා අනුපාතය සියයට 4.50 ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, එය 2020 මාර්තු 13 දිනෙන් අවසන් වන සතියේදී සියයට 5.72 ක් ලෙසත්, 2020 මාර්තු 20 දිනෙන් අවසන් වන සතියේදී සියයට 11.34 ක් ලෙසත්, 2020 මාර්තු 27 දිනෙන් අවසන් වන සතියේදී සියයට 21.25 ක් ලෙසත්, 2020 අප්‍රේල් 03 දිනෙන් අවසන් සතියේදී සියයට 91.93 ක් ලෙසත්, 2020 අප්‍රේල් 09 දිනෙන් අවසන් සතියේදී සියයට 52.22 ක් ලෙසත් සහ 2020 අප්‍රේල් 17 දිනෙන් අවසන් වන සතියේදී සියයට 38.4 ක් ලෙස ඉහළ අගයන්ගෙන් වැඩිවී තිබුණි. එමෙන්ම, 2030 මාර්තු 28 වන දින පරිණත වන දීර්ඝකාලීන ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය සඳහා 2020 මාර්තු 06 දිනෙන් අවසන් වන සතියේදී ද්විතීයික වෙළඳපොල ඵලදා අනුපාතය ලෙස සියයට 7.95 ක අනුපාතයක් වාර්තා වූ අතර එය 2020 අප්‍රේල් 17 දිනෙන් අවසන් සතියේදී එය සියයට 15.32 ක් ලෙස ඉහළ අගයකින් වැඩිවී තිබුණි. 2020 මාර්තු මාසයේ සිට මෙලෙස ද්විතීයික වෙළඳපොල ඵලදා අනුපාතයන් ඉහළ අගයන්ගෙන් වැඩිවීමට ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම සම්බන්ධ ශ්‍රේණිගත කිරීම් අඛණ්ඩව පහත වැටීම සහ කොවිඩ් 19 වසංගතය හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවට සිදු කරන ලද බලපෑම සහ කොවිඩ් 19 වසංගතය

හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොල තුළ ඇති වූ අවිනිශ්චිතතාවයන් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර කෙරෙහි ඇති විශ්වාසයට (පරිණත විමකදී ගෙවීම සිදුකරන බවට වූ විශ්වාසය) සැලකිය යුතු මට්ටමකින් 2020 මාර්තු මාසයේ සිට අඩු වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සංචිත අර්බුදය සමඟ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම පහළම මට්ටමක පැමිණීමත් හේතුවෙන් ද්විතීයික වෙළඳපොල ඵලදා අනුපාතයන් වර්තමානය දක්වා අඛණ්ඩව ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි.

3.1.17 ද්විතීයික වෙළඳපොල තුළ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතයන් 2020 මාර්තු මාසයේ සිට සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම නිසා ප්‍රාථමික වෙළඳපොල තුළ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමට ඇති අවස්ථාව සීමා වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. 2.6.4 ඡේදයේ වගු අංක 9 අනුව, පසුගිය වර්ෂවලදී ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම සඳහා භාවිතා කරන ලද ප්‍රධාන ණය මූලාශ්‍රයක් වූ ප්‍රාථමික වෙළඳපොල තුළ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් විදේශ විනිමය සපයා ගැනීමේ අවස්ථාව 2020 මාර්තු මාසයේ සිට සීමා වී ඇති බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, රජය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2019 ජූනි 28 දිනෙන් පසුව ප්‍රාථමික වෙළඳපොල තුළ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කර නොතිබුණි.

3.1.18 ඡේද අංක 2.7.6 හි සඳහන් පරිදි ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ කාර්යමණ්ඩල කණ්ඩායමක් ශ්‍රී ලංකාවේ නව පරිපාලනය සමඟ ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා 2020 ජනවාරි 29 සිට 2020 පෙබරවාරි 07 දක්වා කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරයක නියැලී සිටින ලදී. දුර්වල ආදායම් කාර්ය සාධනය සහ වියදම් ඉක්මවායාම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 0.3 ක (2019 තරා ප්‍රාථමික හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 0.8 ක් විය) වාර්තාගත හිඟයක් සමඟින් විස්තීරණ අරමුදල් පහසුකම (EFF) මගින් සහාය දක්වන වැඩසටහන යටතේ ප්‍රාථමික අතිරික්තයක් ළඟා කර ගැනීමේ ඉලක්කය (ද.දේ.නි. සියයට 0.2 ක) සැලකිය යුතු ආන්තිකයකින් මගහැරී ඇති බව මූලික දත්ත පෙන්වා දෙන බව ජ.මු.අරමුදලේ කාර්යමණ්ඩල කණ්ඩායම විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද 2020 පෙබරවාරි 07 දිනැති මාධ්‍ය නිවේදනයෙන් දක්වා තිබුණි. වත්මන් ප්‍රතිපත්ති යටතේ අලුතින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද බදු අඩුකිරීම් හා නිදහස් කිරීම්, දේශීය හිඟ මුදල් නිරවුල් කිරීම සහ 2019 සිට පසුගාමී ප්‍රාග්ධන වියදම (Back loaded Capital Spending) හේතුවෙන් ප්‍රාථමික හිඟය 2020 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 1.9 දක්වා තවදුරටත් පුළුල් විය හැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.19 ජ.මු.අරමුදලේ කාර්ය මණ්ඩල කණ්ඩායම විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මාධ්‍ය නිවේදනය මගින් ණය තීරසාරභාවයට ඇති අවදානම සහ මධ්‍ය කාලීනව විශාල ප්‍රතිමූල්‍යකරණ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගෙන සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව සඳහා මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා නව ප්‍රයත්නයන් අත්‍යවශ්‍ය වන බවත්, රාජ්‍ය පරිපාලනයේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ආදායම් බලමුලු ගැන්වීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග ඉහළ රාජ්‍ය ණය අඩු කිරීමට උපකාරී වන බවත් පෙන්වා දී තිබුණි. 2019 ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව සහ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද බදු කපාහැරීමෙන් පසු ඇති වූ වෙළඳපොළ බලපෑම හේතුවෙන් EFF සහාය දක්වන වැඩසටහන යටතේ ශුද්ධ ජාත්‍යන්තර සංචිත ඉලක්කයට අදාළව 2019 දෙසැම්බර් අවසානයට ඩොලර් මිලියන 100 කින් ශුද්ධ ජාත්‍යන්තර සංචිත අඩු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.

3.1.20 ඉහත 3.1.18 සහ 3.1.19 ඡේද යටතේ සඳහන් ජ.මු.අරමුදල විසින් සිදුකරන ලද නිරීක්ෂණය මගින්ද, 2019 ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව සිදුකරන ලද බදු අඩුකිරීම් සහ නිදහස් කිරීම් රාජ්‍ය බදු ආදායම අඩු වීමට, රාජ්‍ය ණය ඉහළ යාමට සහ EFF සහාය දක්වන වැඩසටහන යටතේ අපේක්ෂිත ප්‍රාථමික අතිරික්තය ළගාකර ගැනීමේ ඉලක්කය ඉටු නොවීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.21 තවද, ජ.මු.අරමුදලේ කාර්ය මණ්ඩල කණ්ඩායම විසින්, ජාත්‍යන්තර පිළිගත් පරිචයන්ට අනුකූලව නව මහබැංකු නීතිය අනුමත කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය සහ පාලනය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට සහ නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්ක සම්මතකර ගැනීමට සහාය වීමට තීරණාත්මක පියවරක් බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. සංශෝධිත මුදල් නීති පනත (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත් කෙටුම්පත) සඳහා 2019 මාර්තු මාසයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී 2019 නොවැම්බර් 01 දින ගැසට් පත්‍රයේ පළ කර ඇතත් එය මෙම වාර්තාවේ දිනය දක්වා සම්මත කර නොතිබුණි.

3.1.22 2016 ජූනි 03 දින ජ.මු. අරමුදල විසින් අනුමත කරන ලද EFF වැඩසටහන යටතේ අටවන සහ අවසාන වාරිකය වන SDR මිලියන 118.55 ක් 2020 අප්‍රේල් 03 දින ලැබීමට නියමිත වී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2019 නොවැම්බර් 18 දින නව ජනාධිපතිවරයෙකු පත්වීමෙන් පසු ඡේදය අංක 2.5 හි දැක්වෙන පරිදි නව රජයේ ප්‍රතිපත්ති, ඉහත EFF වැඩසටහන යටතේ ජ.මු. අරමුදල සමඟ එකඟ වූ ප්‍රතිපත්තීන් සමඟ වෙනස් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර එම වැඩසටහන ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක නොවී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.23 EFF සහාය වැඩසටහන ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක නොකිරීම සම්බන්ධව ජනාධිපතිවරයා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ වෙනත් අදාළ බලධාරීන් අතර කිසිදු සාකච්ඡාවක්

සිදුකර ඇති බව නිරීක්ෂණය නොවූ අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය තුළ ද එවැනි සාකච්ඡාවක් සිදුකර ඇති බව ලබාගත් තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය නොවීය.

3.1.24 EFF සහාය වැඩසටහන යටතේ එකඟ වූ ප්‍රතිපත්තීන් ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක කරමින් හෝ එම ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළව කිසියම් සංශෝධනයක් සිදු කළයුතු වන්නේ නම් එය පිළිබඳව ජා.මු.අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා කර එකඟතාවය මත සංශෝධිත ප්‍රතිපත්තීන් ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය කටයුතු කළේ නම් අටවන සහ අවසාන වාරිකය වන SDR මිලියන 118.55 ලබා ගනිමින් විදේශ සංචිත වැඩිකර ගැනීමේ අවස්ථාව පැවති බවත්, විශේෂයෙන් එකඟ වූ ප්‍රතිපත්තීන් ඉදිරියට ගෙනයාම තුළින් 2019 දෙසැම්බර් 18 දින සිට ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය ලබාගැනීමේ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් අඛණ්ඩව පහත වැටීම වළක්වා ගනිමින් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් යහපත් මට්ටමකින් පවත්වා ගැනීම සහ රටේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තීන් ස්ථාවරව පවත්වාගැනීම මගින් ආයෝජකයන් තුළ විශ්වාසය ගොඩනැංවීමට සහ ඒ තුළින් විදේශ අරමුදල් ගලාඒම් ආරක්ෂා කර ගැනීමට හැකිව තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.25 ඡේද අංක 2.9.8 හි සඳහන් පරිදි, 2020 අප්‍රේල් 08 වන දින එවකට ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී.ජයසුන්දර මහතා විසින් ජා.මු.අරමුදලේ, කළමණාකරන අධ්‍යක්ෂක වෙත යවන ලද ලිපිය මගින් කඩිනම් මූල්‍ය උපකරණ (Repaid Financing Instrument) යටතේ හදිසි මූල්‍යකරණයන් ජ.මු.අරමුදල වෙතින් ඉල්ලා තිබුණි. නව කොරෝනා වෛරස් වසංගතයේ විනාශකාරී බලපෑම ශ්‍රී ලංකා රජය අත්විඳිමින් සිටින බැවින් මූලික ඇස්තමේන්තු වලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනය, රාජ්‍ය මූල්‍ය ආදායම සහ විදේශ විනිමය ලැබීම වල නියුණු පහත වැටීම විශාල සහ හදිසි මූල්‍ය හා ගෙවුම් ශේෂ අවශ්‍යතා ඇති කරන බව සඳහන් කරමින් හදිසි මූල්‍ය සහායක් IMF වෙතින් ඉල්ලා තිබුණි. ඡේද අංක 2.9.9 හි සඳහන් පරිදි මෙම ලිපියට පිළිතුරු වශයෙන්, 2020 අප්‍රේල් 14 වන දින ජ.මු.අරමුදලේ Asia and Pacific දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක විසින් ලිපියක් එවා තිබුණි. එම ලිපිය මගින් මෙම ඉල්ලීම ක්‍රියාවට නැංවීමට ජ.මු.අරමුදලේ කාර්ය මණ්ඩලය උපරිමයෙන් කටයුතු කරන බව දක්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, IMF වෙතින් RFI යටතේ හදිසි මූල්‍ය සහායක් ලබාගැනීම සම්බන්ධව රජය විසින් ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බවට කිසිදු ලිඛිත සාක්ෂියක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරිණි. ඡේද අංක 2.9.74 හි සඳහන් වන පරිදි, ජා.මු. අරමුදලේ වාර්තා වලට අනුව, 2020 මුල් කාලයේදී ජා.මු. අරමුදලේ හදිසි මූල්‍යකරණයකට (RFI) ප්‍රවේශ වීමට රජය ඉල්ලීමක් කර ඇති නමුත්, ඒ සඳහා ඉදිරි කටයුතු සිදුකර නොමැති බවත්, කෙසේ වෙතත් ජා.මු. අරමුදල සමඟ එවැනි නිල ලිපි හුවමාරු කිරීමේ අධිකාරිය මහ බැංකුව සතුව පැවතියද, එම ඉල්ලීම කරන අවස්ථාවේ මහ බැංකුව ඒ පිළිබඳව දැනුවත් වී නොසිටි බවත් මහ බැංකුවේ

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් සඳහන් කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.26 කොවිඩ් 19 වසංගතයෙන් ආර්ථික බලපෑමට මුහුණ දෙන සාමාජික රටවලට ජා.මු.අරමුදල මූල්‍ය ආධාර ලබා දෙන අතර 2020 මාර්තු සිට 2022 මාර්තු දක්වා සාමාජික රටවල් 90 ක් සඳහා SDR මිලියන 122,642.5 ක් (USD මිලියන 170,570.29ක්) මූල්‍ය ආධාර ලෙස ලබා දී තිබුණි. මේ යටතේ ආසියානු රටවල් ලබාගෙන ඇති මූල්‍ය ආධාර (එනම් RFI සහ RCF යටතේ වන ආධාර) පිළිබඳ තොරතුරු 2.7.8 ඡේදය යටතේ වගු අංක 14 හි දැක්වේ. මේ යටතේ ප්‍රධාන වශයෙන් කඩිනම් මූල්‍යකරණ පහසුකම (Rapid Funding Instrument- RFI) සහ කඩිනම් ණය පහසුකම (Rapid Credit Funding – RCF) හරහා මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලබයි. මෙහිදී හදිසි ගෙවුම් ශේෂ අවශ්‍යතා සඳහා සීමිත කොන්දේසි යටතේ කඩිනම් මූල්‍ය ආධාර සැපයීම සිදු කරන බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.27 ඉහත පරිදි EFF සහාය වැඩසටහන ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක නොකිරීමේ තත්ත්වය තුළ 2020 මාර්තු මාසයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවට කොවිඩ් 19 වසංගතය මත සිදු වූ බලපෑම හමුවේ හදිසි ගෙවුම් ශේෂ අවශ්‍යතා සඳහා ජා.මු.අරමුදල වෙතින් මූල්‍ය ආධාරයක් ලබා ගැනීම සඳහාද කටයුතු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. ඉහත ඡේද අංක 3.1.25 අනුව, 2020 අප්‍රේල් 08 දින ජනාධිපති ලේකම් පී.බී.ජයසුන්දර මහතා විසින් කඩිනම් මූල්‍යකරණ පහසුකම යටතේ මූල්‍ය ආධාරයක් ජා.මු.අරමුදල වෙතින් ඉල්ලීම් කරමින් ලිපියක් යැවූ පසු ජා.මු.අරමුදල වෙතින් ලද පිළිතුර අනුව, “මෙවැනි අභියෝගාත්මක කාලයකදී ශ්‍රී ලංකාවට සහායවීමට අපගේ කැපවීම නැවත තහවුරු කරන බව “ දන්වා ඇතත්, රජය ඒ සඳහා ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගත් බවට ලේඛනගත සාක්ෂි ඉදිරිපත් වී නොතිබුණි.

3.1.28 ඡේද අංක 2.7.5.1 හි දැක්වෙන වගු අංක 11 හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව, 2021 (විශේෂ සටහන් 1- ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන්වල වැදගත්කම) අනුව, 1965 සිට 2016 දක්වා ජා.මු.අරමුදල සමඟ වැඩසටහන් 16 කට සහභාගී වී ඇති අතර ඉන් වැඩසටහන් 9 කදී එකඟ වූ මුදල ලබා ගනිමින් එම වැඩසටහන් අවසන් කර තිබුණු බවත්, අනෙකුත් වැඩසටහන් 7 කදී එකඟ වූ මුදල ලබාගෙන නොගෙන වැඩසටහන අතරමගදී නවතා දමා තිබුණු බවත්, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ මෙවැනි වැඩසටහන්වලට සම්බන්ධ වූ විශේෂයෙන්ම ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණවලට අවශ්‍ය වූ ආර්ථිකයේ දිගුකාලීන ඵලදායීතාවය වැඩිදියුණු කිරීම ඉලක්ක කරගත් දුෂ්කර සාර්ව ආර්ථික ගැලපීම් සහ ජනප්‍රිය නොවන ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධ වූ කොන්දේසි සපුරාලීමට අවශ්‍ය කැපවීමේ දුර්වලතාවය බවත්, පෙර පැවති ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන්වලින් හඳුනාගත් බොහෝ ප්‍රතිසංස්කරණ කෙටිකාලීන

අරමුණු පමණක් සපුරාලමින්, මූල්‍ය පහසුකම් යටතේ යම් වාරික ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීමෙන් පසු සම්පූර්ණ කර නොමැතිව හෝ හදිසියේ නතර කර දමා ඇති අවස්ථා පැවති බවත් නිරීක්ෂණය විය. තවද, ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන් සඳහා නිරන්තරයෙන් යොමු වීම හා ඉවත්ව යාමේ වක්‍රීය ප්‍රවණතාවයක් මෙමගින් නිරීක්ෂණය වන බවත් ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන් සාර්ථකව නිම කලේ නම්, විශේෂයෙන්ම ව්‍යුහාත්මක ගැලපීම හරහා ආර්ථිකයට දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට හැකිව තිබූ බවත්, කෙටි කාලීන ආර්ථික ගැටලු හේතුවෙන් අනාගත අවස්ථාවන්හිදී ජා. මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශවීමේ අවශ්‍යතාවය ද අවම වන්නට තිබූ බවත් එම වාර්තාවේ සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.29 ඡේද අංක 2.7.5 හි සඳහන් වන පරිදි හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව, 2021 (විශේෂ සටහන් 1- ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන්වල වැදගත්කම) අනුව, ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන්වල ද බොහෝවිට ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීමට ශ්‍රී ලංකාව රටක් ලෙස මූලපිරීමට අපොහොසත් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිය ආර්ථික ප්‍රශ්න සඳහා විදේශයන්ගේ සහාය ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඇතිවී තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.30 කොරෝනා වෛරසයේ බලපෑම සමඟ 2020 මාර්තු මස 18 වන දින සිට සියලුම මභී ප්‍රවාහන ගුවන් යානා සහ නැව් මෙරටට ඇතුළුවීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීම සහ විදේශිකයන් සඳහා සංචාරක වීසා නිකුත් කිරීම අත්හිටුවීම හේතුවෙන් 2020 මාර්තු මාසයේ සිට සංචාරකයන්ගේ පැමිණීමට දැඩි බලපෑමක් සිදු විය. 2.8.2 ඡේදයේ වගු අංක 16 අනුව, 2020 අප්‍රේල් සිට නොවැම්බර් දක්වා කිසිදු සංචාරක ඉපැයීමක් ලැබී නොතිබුණු අතර 2020 වර්ෂයේ සංචාරක ඉපැයීම් 2018 සහ 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින් සියයට 84 ක සහ සියයට 81 ක දැඩි පසුබෑමක් ඇති විය. මෙය ගෙවුම් තුලනයේ ජංගම ගිණුමේ ශුද්ධ සේවා ලැබීම් අඩුවීමට හේතු වී තිබූ අතර 2020 වර්ෂයේ ශුද්ධ සේවා ලැබීම් 2018 සහ 2019 වර්ෂයන්ට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින් සියයට 59 කින් සහ සියයට 58 කින් අඩු වී තිබුණි. 2021 වර්ෂයේ ශුද්ධ සේවා ලැබීම් ද 2018 සහ 2019 වර්ෂයන්ට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින් සියයට 64 කින් සහ සියයට 63 කින් අඩුවී තිබුණි.

3.1.31 2.8.3 ඡේදය යටතේ වගු අංක 17 අනුව, කොරෝනා වෛරස් වසංගතයේ බලපෑම සමඟ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේ මාර්තු, අප්‍රේල් සහ මැයි මාසවලදී සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවී තිබුණත් 2020 වර්ෂයේ ජුනි සිට 2021 වර්ෂයේ මාර්තු දක්වා අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ වැඩි වී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ 2020 වර්ෂයේදී සියයට 6 කින් වැඩි වී

නිලික. 2021 අප්‍රේල් අගභාගයේ සිට 2021 සැප්තැම්බර් මුල්භාගය දක්වා එ.ජ.ඩොලරයක මිලදී ගැනීමේ මිල රු.200 ආසන්න අගයකට සහ එ.ජ.ඩොලරයක විකිණීමේ මිල රු.203 ක ආසන්න අගයට පවත්වා ගැනීම සඳහා අනෙකුත් බැංකුවල එකඟතාවය මත ශීඝ්‍ර ප්‍රයෝග යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කටයුතු කිරීම සහ 2021 සැප්තැම්බර් 06 දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් සියලුම බලපත්‍රලාභී වානිජ බැංකුවලට සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවට ඇමරිකානු ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම රු. 200 න් රු. 203 න් අතර පරාසයක පවත්වා ගැනීමට ඉල්ලීමක් කර ඇති පසුබිමක් ද තුළ 2021 අප්‍රේල් සිට 2022 පෙබරවාරි දක්වා විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් අඩු වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. 2019 අප්‍රේල් සිට 2020 පෙබරවාරි දක්වා ලද ප්‍රේෂණවලට සාපේක්ෂව 2021 අප්‍රේල් සිට 2022 පෙබරවාරි දක්වා (2022-03-07 දින විනිමය අනුපාතය වැඩි නමාශීලීබවකින් තීරණය වීමට ඉඩ ලබා දී ඇත.) ලද ප්‍රේෂණ ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 2,120 කින් හෙවත් සියයට 34 කින් අඩු වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.32 2.8.6 ඡේදය යටතේ වගු අංක 20 අනුව, ගෙවුම් තුලනයේ ජංගම ගිණුම් ශේෂය තුළ ඉහත ප්‍රකාරව ශුද්ධ සේවා ලැබීම් කැපී පෙනෙන ලෙස පහත ගියද, ප්‍රධාන වශයෙන් අත්‍යවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ ආනයන සීමා කිරීම සහ බොරතෙල් මිල ගණන් අඩුවීම හමුවේ ආනයන වියදම පහළ යාම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ වර්ධනය වීම සහ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙත වූ විදේශ ආයෝජන සඳහා පොලී සහ කුපන් ගෙවීම් පහළ යාම, සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරවල ලාභාංශ ගෙවීම් හා ප්‍රතිආයෝජිත ඉපැයීම් පහළ යාම සමඟ ආයෝජන සඳහා ගෙවීම් අඩුවීම හේතුවෙන් 2020 වසරේදී ජංගම ගිණුමේ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගොස් තිබුණි.

3.1.33 තොරතුරු තාක්ෂණය මත පදනම් වූ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර මූලාශ්‍ර වෙත පැවරීම සම්බන්ධ සේවා සහ ප්‍රවාහන අංශය වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ඇතිවූ ඉහළ ලැබීම් වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශුද්ධ සේවා ලැබීම් වැඩිවී ඇති බවත්, සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාරයන්හි ප්‍රතිආයෝජිත ඉපැයීම් වල වැඩිවීමක් තිබියදීත්, විදේශ ආයෝජකයන් සතු රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් සඳහා වන කුපන් ගෙවීම් සහ විදේශීය සෘජු ආයෝජන සමාගම්හි ලාභාංශ ගෙවීම් අඩුවීමක් සමඟ ශුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම් ගෙවීම් අඩුවී ඇති බවත් නිරීක්ෂණය විය. අපනයන ආදායමට සාපේක්ෂව ආනයන වියදම ඉහළ යාම හේතුවෙන් 2020 වාර්තා වූ එ.ජ.ඩො. බිලියන 6 ක සාපේක්ෂ අඩු වෙළඳ හිඟය සමඟ සැසඳීමේදී 2021 වර්ෂයේ එ.ජ.ඩො. බිලියන 8.1 ක පමණ පුළුල් වෙළඳ හිඟයක් වාර්තා වී තිබුණි. 2020 වසර සමඟ සැසඳීමේදී 2021 වර්ෂයේදී, එවකට පැවති නිල විනිමය අනුපාතයට සාපේක්ෂව අවිධිමත් වෙළඳපොලෙහි විනිමය අනුපාතයෙහි කැපීපෙනෙන වෙනසක් පැවතීම ප්‍රධාන හේතුවක් කොටගෙන විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ

අඩුවීම මත ශුද්ධ ද්විතීයික ආදායම ලැබීම ද අඩුවිය. ඉහත කරුණුවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2021 වසරේදී විදේශ ජංගම ගිණුමේ හිඟ සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් වී තිබුණි. එය 2020 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 182 ක විශාල වැඩි වීමක් වූ අතර ජංගම ගිණුමේ හිඟ 2020 වසරේදී වාර්තා වූ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.5 ට සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 4.0 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.34 සංචාරක ඉපැයීම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ සහ අපනයන ඉපැයීම ආදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොලට ගලා එන විදේශ විනිමය තුළින් 2.8.11 ඡේදය යටතේ වගු අංක 25 අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2020 වර්ෂය තුළදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 685.4 ක් මිලදී ගෙන තිබූ අතර 2020 වර්ෂයේ ශුද්ධ මිලදී ගැනීම් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 282.5 ක් විය. 2019 වර්ෂයේ ශුද්ධ මිලදී ගැනීම් වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 387 සමඟ සංසන්දනය කිරීමේදී එය සියයට 27ක අඩුවීමකි. කෙසේ වෙතත්, 2021 වර්ෂයේ සහ 2022 ජනවාරි- ඔක්තෝබර් කාලය තුළ දී පිළිවෙලින් ශුද්ධ විකුණුම් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 747.2 ක් සහ ශුද්ධ විකුණුම් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 695.1 ක් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.35 ශිෂ්ට ප්‍රයෝගයක් ලෙස එ.ජ. ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම, පිළිවෙලින් 2021 අප්‍රේල් සිට 2021 සැප්තැම්බර් 05 (gentleman's agreement) දක්වා සහ 2021 සැප්තැම්බර් 6 දිනැති විද්‍යුත් පණිවිඩය අනුව, 2021 සැප්තැම්බර් 06 සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා, මහ බැංකුව විසින් ස්ථාවර අගයක පවත්නාගෙන ගොස් තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, 2021 අප්‍රේල් සිට 2022 පෙබරවාරි දක්වා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොලට (Domestic Foreign Exchange Market) එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,773.8 ක් අලෙවි කර තිබුණු බවත්. එසේම, එම කාලය තුළදී මිලදී ගැනීම් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 746.2 ක් වීමෙන් ශුද්ධ විකුණුම් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,027.6 ක් වී තිබුණු බවත් නිරීක්ෂණය විය. (2.8.11 ඡේදය යටතේ වගු අංක 25 අනුව)

3.1.36 2021 අප්‍රේල් සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා එක්සත් ජනපද ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් ආනයනකරුවන්ට අඩු පිරිවැයක් යටතේ වැඩි ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීමට හැකි වූ අතර අපනයනකරුවන් තම අපනයන ආදායම රුපියල්වලට පරිවර්තනය කිරීමට මැලිකමක් දැක්වීමෙන් (අනාගතයේදී විනිමය අනුපාතය ක්ෂයවේ යැයි අපේක්ෂාවෙන් පරිවර්තනය නොකිරීම හා රුපියල් තැන්පතු පොලී අනුපාතයට වඩා විදේශ තැන්පතු පොලී අනුපාතය වැඩිවීම) එය දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොලට අහිතකර බලපෑමක් ඇති කළ බව නිරීක්ෂණය විය. ඉහත සඳහන් පරිදි, අපනයන ඉපැයීම්

රුපියල් වලට පරිවර්තනය කිරීම අඩුවීම, සංචාරක ඉපයීම් අඩුවීම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ අඩුවීම, ආනයන සඳහා ඩොලර් ඉල්ලුම වැඩිවීම ආදී කරුණු හේතුවෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොලට අහිතකර බලපෑමක් ඇති කළ අතර ඒ මත ඇති වූ ද්‍රවශීලතා හිඟය සැලකිල්ලට ගනිමින් 2021 සහ 2022 වසර තුළදී ජාතික ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සලකා ප්‍රධාන වශයෙන්ම ඉන්ධන, එල්.පී. ගෑස් සහ ගල් අඟුරු ඇතුළු අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයනය සඳහා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය සංචිතවලින් නිදහස් කර තිබුණි.

3.1.37 ප්‍රධාන වශයෙන් ඉහත 3.1.34 ඡේදය අනුව, 2021 සහ 2022 ජනවාරි සිට ඔක්තෝබර් දක්වා දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොලට ශුද්ධ විකුණුම් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.4 ක් සිදුකිරීම සහ 2.8.12 ඡේදය අනුව රජය වෙත වූ විදේශ විනිමය ලැබීම් අඩුවීම මත ණය සේවාකරණය සඳහා පැවති නිල සංචිත යොදා ගැනීම (2.2.6 ඡේදයේ වගු අංක 3) හේතුවෙන් 2.2.5 ඡේදය යටතේ දක්වා ඇති රූපසටහන් අංක 1 අනුව නිල සංචිත සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.38 තවද, 2.2.6 ඡේදයේ වගු අංක 3 හි දක්වා ඇති පරිදි නිල සංචිත වැඩිකර ගැනීම සඳහා විවිධ මූලාශ්‍ර මගින් විදේශ විනිමය සපයා ගත් නමුත්, එම වගුවේම දැක්වෙන පරිදි විදේශ විනිමය අඛණ්ඩව භාවිතා කිරීම හේතුවෙන් නිල සංචිත සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවී තිබුණි. ඡේද අංක 2.2.1 හි සඳහන් පරිදි විදේශ සංචිත වැඩිකර ගැනීමේ තවත් එක් ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් ලෙස ජා.මු.අරමුදල වෙතින් ගෙවුම් ශේෂ අවශ්‍යතා සඳහා මූල්‍ය පහසුකමක් ලබා ගැනීම හඳුනා ගත හැකි අතර ඒ සඳහා රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඒකාබද්ධව කටයුතු කළ යුතුය. එහිදී ඡේද අංක 2.7.4 හි සඳහන් පරිදි ජා.මු.අරමුදල විසින් ප්‍රදානය කරනු ලබන මූල්‍ය පහසුකම් අතරින් සුදුසු මූල්‍ය පහසුකමක් යටතේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන්ගෙන් සමන්විත ආර්ථික වැඩසටහනක් සකස් කර ඒ සඳහා ජා.මු.අරමුදලේ එකඟතාව ලබා ගැනීම හරහා අදියර වශයෙන් මූල්‍ය පහසුකම ලබාගත හැකිය.

රජය විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සහාය ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය සම්බන්ධ අනෙකුත් ප්‍රධාන නිරීක්ෂණ පහත සඳහන් ඡේද අංක යටතේ පෙළ ගස්වා ඇත.

ඡේද අංකය	විස්තර කර ඇති කාරණය
3.1.39	ජා.මු.අරමුදල මගින් මූල්‍ය පහසුකමක් ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන තත්ත්වයන් විගණිත කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ පැවති බව
3.1.40	රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම ප්‍රයෝජනවත් වන බව

- 3.1.41 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් (option) ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීම සුදුසු බව තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව
- 3.1.42 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම සුදුසු බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දැනුවත් කර ඇති බව
- 3.1.43 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ/රජයේ ප්‍රතිපත්තිය නොවූ බව
- 3.1.44 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කරන ලද ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය හැර අනෙකුත් ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් පැවති බව
- 3.1.45 මුදල් නීති පනතේ සඳහන් ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග නිසි පරිදි, නිසි වේලාවට ඇතැම් අවස්ථාවලදී ගෙන නොමැති බව
- 3.1.46 රජය විසින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීමේ ප්‍රමාදය

3.1.39 ජා.මු.අරමුදල මගින් මූල්‍ය පහසුකමක් ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන තත්ත්වයන් විගණක කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික තුළ පැවති බව

ජේද අංක 2.7.5.2 හි සඳහන් වන පරිදි 2009 වර්ෂයේදී ආරම්භ කරන ලද සම්පස්ථ ණය පහසුකම (SBA) සහාය දක්වන වැඩසටහන සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් පසුබිම වී ඇත්තේ අඛණ්ඩ දුර්වල ආදායම් කාර්ය සාධනය, අයවැය හිඟය අයවැය ඉලක්ක ඉක්මවා යාම, ගෙවුම් ශේෂ හිඟය, ජාත්‍යන්තර සංචිත පහත වැටීම ආදී කරුණු වේ. ජේද අංක 2.7.5.3 හි සඳහන් වන පරිදි 2016 වර්ෂයේදී ආරම්භ කරන ලද විස්තීරණ ණය පහසුකම (EFF) සහාය දක්වන වැඩසටහන සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් පසුබිම වී ඇත්තේ විදේශ විනිමය සහ මූල්‍ය ආරක්ෂාව අවශ්‍ය ප්‍රමාණට වඩා අඩුවීම, රාජ්‍ය මූල්‍යයණයට සහ සංවර්ධනයට රාජ්‍ය ණය අඛණ්ඩව බරක්වීම ආදී කරුණු වේ. මෙවැනි ආකාරයේ ආර්ථික ගැටලු විගණක කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව පහත සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1. 39.1 ඡේද අංක 2.9.3 හි සඳහන් පරිදි, 2020 ජනවාරි 29 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී ණය වර්ධනය සහ ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම ගෙවුම් ශේෂය මත පීඩනය වැඩිකිරීමට හේතු විය හැකි බැවින් සුදුසු සාර්ව විවක්ෂණ සහ බදු පියවරයන් හරහා කළමනාකරණය කළ යුතු බවත්, විනිමය අනුපාතිකය සහ සංචිත මට්ටම මත නුදුරේදීම ඇතිවිය හැකි පීඩනය වලක්වා ගැනීම සඳහා ඉදිරි විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා හදිසි මූල්‍යකරණයක් අවශ්‍ය වන බවත් මුදල් මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.39.2 ඡේද අංක 2.9.10 හි සඳහන් පරිදි ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද 2020 මැයි 28 දිනැති MB/IO/18/3/2020 දරණ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, රජයේ ණය ගෙවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංචිත 2020 අප්‍රේල් 08 දින සිට භාවිතා කර තිබුණු අතර, අප්‍රේල් 8 දින සිට එ.ජ. ඩො. මිලියන 895 ක සංචිත භාවිතා කරමින් රජයේ ණය ගෙවීම නිසා 2020 මැයි 21 දින වන විට සංචිතවල ද්‍රවශීලතා කොටසේ මුදල් වෙළෙඳපොළ කොටස විශාල ලෙස පහත වැටී තිබිණි.

3.1.39.3 ඡේද අංක 2.9.13 හි සඳහන් පරිදි, 2020 අගෝස්තු 04 දින මහ බැංකු අධිපති, මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා මුදල් අමාත්‍ය, මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත මුදල් නීති පනතේ 68(1)b වගන්තිය ප්‍රකාරව යවන ලද වාර්තාව අනුව, දැනටමත් නිකුත්කර ඇති ශ්‍රී ලංකා ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවල ද්විතීයික වෙළෙඳපල ඵලදායීතා අනුපාත විශාල ලෙස ඉහළ යාම නිසා ශ්‍රී ලංකාවට සිය ණය සේවා වගකීම් සපුරාලීම සඳහා විදේශ ණය ලබාගැනීමට ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපලට ප්‍රවේශ වීම අතිශයින් දුෂ්කර වී තිබුණි. එමෙන්ම, ඉදිරි කාලය තුළදී ගෙවිය යුතු විශාල විදේශ ණය සේවා ගෙවීම් හේතුවෙන් විදේශ සංචිත 2020 වර්ෂයේදී තීරණාත්මක මට්ටමක් දක්වා පහත වැටිය හැකි බව සහ ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ කොටස් සහ බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළ සඳහා ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය සහ කැමැත්ත පිරිහීමට හැකි බව සඳහන් කර තිබුණි. තවද, Fitch Ratings විසින් 2020 මැයි මාසයේදී ලංකාවේ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම B සිට B- දක්වා පහත දමා ඇති බවත්, ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් තවදුරටත් පහත දැමීමට ඉඩ ඇති බවත් දක්වා තිබුණි.

ඉහත වාර්තාවේ සඳහන් කරුණු මහ මැතිවරණයට පසු රටේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හැඩගැසීමේදී අතිශයින් වැදගත් වන බව මුදල් මණ්ඩලයේ අදහස යැයි දක්වමින් එම වාර්තාවේ පිටපතක් මහ බැංකු අධිපති, මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මහතාට හා ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී. ජයසුන්දර මහතා වෙත ද 2020 අගෝස්තු 04 දිනම යොමු කර තිබුණි.

3.1.39.4 ඡේද අංක 2.9.14 හි සඳහන් පරිදි, 2020 අගෝස්තු 19 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මාස 4.7 ක ආනයන ආවරණය කිරීමට සංචිත ප්‍රමාණවත් වූ නමුත්, එය 2020 ජූලි අවසානයට ඇති කෙටි කාලීන ණය සහ වගකීම් වලින් සියයට 50 කට වඩා අඩු අගයක් බවත්, 2020 අගෝස්තු සිට 2020 දෙසැම්බර් දක්වා රජයේ විදේශ ණය සේවා ගෙවීම් එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.2 ක් පමණ වන බවත්, 2021 වර්ෂයේ මුල් කාර්තු තුන සඳහා විදේශ විනිමය ණය සේවා බැඳීම් එක් එක් කාර්තුවට බිලියන 2 කට වඩා වැඩි බවත්, එම නිසා 2021 වසරේ ණය සේවා වගකීම් ඉටුකිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතා පදනම මත විදේශ විනිමය සපයා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු බවත්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.39.5 ඡේද අංක 2.9.15 හි සඳහන් පරිදි, මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් 2020 අගෝස්තු 26 දින මුදල් මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද සටහන අනුව, විශේෂයෙන් වර්තමාන අභිතකර ගෝලීය ආර්ථික හා මූල්‍ය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගත්විට, 2020 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට ගෙවීමට ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ ණය සේවා වගකීම් රටේ සංචිත තත්ත්වයට දැඩි පීඩනයක් එල්ල කිරීමට ඉඩ ඇති බවත්, පූර්වගාමී ක්‍රියාමාර්ග නොගන්නේ නම්, මෙම ණය වගකීම් ප්‍රතිමූල්‍යකරණය කිරීම වඩාත් දුෂ්කර වනු ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.6 ඡේද අංක 2.9.18 හි සඳහන් පරිදි, මහබැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 116 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව 2020 සැප්තැම්බර් 15 දින මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතාට යවන ලද වාර්තාව අනුව, විවිධ පාර්ශවකරුවන් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ හිඟ රාජ්‍ය ණයවල වර්තමාන මට්ටම ඉහළ තත්ත්වයක පවතින බවට සලකන බව සහ කෝවිඩ් 19 වසංගතය පැතිරීමත් සමඟ හදිසි මූල්‍ය පහසුකම් ලබාගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ පවත්වන ලද මෑතකාලීන සාකච්ඡා වලදී, ණය තිරසාරභාවය ප්‍රධාන අවධානයක් ලෙස ඉස්මතු කළ බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.7 ඡේද අංක 2.9.19 හි සඳහන් පරිදි, 2020 ඔක්තෝබර් 21 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 වර්ෂයේදී, ප්‍රමාණවත් දළ නිල සංචිත මට්ටමක් පවත්වා ගැනීම ප්‍රධාන අභියෝගයක් විය හැකි බැවින්, විශේෂයෙන්ම වාණිජ මූල්‍ය වෙත ප්‍රවේශ වීම සීමාසහිත වනවිට ද්විපාර්ශවික සහ බහුපාර්ශවික ණය දෙන්නන් සමඟ අඛණ්ඩව සාකච්ඡා පවත්වමින් විදේශ ණය සේවාකරණය සඳහා විදේශ විනිමය සපයා ගැනීමට රජයේ හදිසි අවධානය අවශ්‍ය වන බව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.39.8 ඡේද අංක 2.9.20 හි සඳහන් පරිදි, 2020 නොවැම්බර් 11 දිනැති MB/DG(S)/39/21/2020 දරණ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, මුඩ්ස් ආයතනය විසින් ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළීම සහ ආයෝජන බැංකු කිහිපයක අදහස් මගින් රටේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳව සෘණාත්මක

තත්ත්වයක් දැඩිව ඇති වී ඇති බවත්, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ප්‍රකාශන මඟින් ශ්‍රී ලංකාව විදේශ ආයෝජකයින් සඳහා ඉහළ අවධානම් රටක් බවට හඳුනාගෙන ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.9 ඡේද අංක 2.9.21 හි සඳහන් පරිදි, 2020 නොවැම්බර් 25 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, සංචිත ප්‍රමාණවත් මට්ටමක පවත්වා ගැනීම 2021 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට ප්‍රධාන අභියෝගයක් වන බවත්, දැඩි උපකල්පන යටතේ, සංචිත එ.ජ.ඩො.බිලියන 2.5 ට වඩා අඩු විය හැකි බවත්, සංචිත වර්තමාන මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට 2021 වර්ෂයේදී අවම වශයෙන් එ.ජ.ඩො.බිලියන 4.5 ක් රැස් කර ගත යුතු බවත්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.39.10 ඡේද අංක 2.9.24 හි සඳහන් පරිදි, 2020 දෙසැම්බර් 09 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවල ද්විතීක වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාත සුවිශේෂී ලෙස ඉහළ යාම සහ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් ස්වෛරී ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළීම නිසා මේ අවස්ථාවේදී, ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ විනිමය සපයා ගැනීම සඳහා ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රවේශ වීම දුෂ්කර වී ඇති බව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

3.1.39.11 ඡේද අංක 2.9.27 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 06 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, වෙළෙඳපොළේ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා හිඟය විසඳීමකින් තොරව, විදේශ විනිමය අනුපාතයේ ස්ථාවරත්වය වර්තමාන මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම ශිෂ්ට ප්‍රයෝගවලින් පමණක්ම සිදුකිරීම දුෂ්කරවන අතර, විදේශ ආයෝජන ලෙස රටතුළට විදේශ විනිමය ආකර්ශණය කිරීම සඳහා දේශීය රුපියල් පොලී අනුපාතය වඩාත් අඩු මට්ටමක පැවතීම බාධාවක් බව සහ 2021 වර්ෂයේදී එ.ජා.ඩො. බිලියන 7.3 ක පුරෝකථනය කළ ණය සේවා ගෙවීමට ඇති තත්ත්වයක් යටතේ සංචිත මට්ටම ආරක්ෂා කර ගැනීමට පවතින විකල්ප ණය මූලාශ්‍ර භාවිතා කරමින් විදේශ විනිමය සපයා ගැනීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවයක් පවතින බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.12 ඡේද අංක 2.9.29 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 12 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල මට්ටමේ බාහිර ණය අධීක්ෂණය කිරීමේ කමිටු (MBEDMC) රැස්වීමේදී, සාමාන්‍ය ආයෝජකයින් ගෙන්වා ගැනීමට ඇති හැකියාව සාකච්ඡා කළ අතර, එහිදී ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළීම, අඩු දේශීය පොලී අනුපාත සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ සම්බන්ධවීමක් නොමැති වීම මඟින් වන බාධාවන් පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබුණි. ලෝක බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි බහුපාර්ශවික නියෝජිත ආයතන සමඟ සාකච්ඡා අඛණ්ඩව පවතින නමුත්, 2021 දී බාහිර මූල්‍යකරණ හිඟය පිරවීමට ඔවුන්ගේ සහාය ප්‍රමාණවත් නොවනු ඇති බවද නිරීක්ෂණය වී ඇත. චීන මහජන බැංකුව සමඟ යෝජිත හුවමාරු (SWAP) පහසුකමෙහි උපයෝජනය සීමා

කර ඇති බවත්, එය ණය සේවා ගෙවීමේ ගැටළුවට සෘජුව උපකාර කිරීමට අපහසු බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.13 ඡේද අංක 2.9.31 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 25 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, රජයේ වත්මන් ප්‍රතිපත්තිමය ස්ථාවරය අනුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම සලකා නොබැලීමට පසුගිය රැස්වීමේදී තීරණය කළද, විදේශ ණය අළුත් කිරීම (rollover) සඳහා පවතින විකල්පයන් සිසුයෙන් අඩුවෙමින් පවතින බවත්, මිත්‍ර රටවල් පවා ශ්‍රී ලංකාවට සැලකිය යුතු මුදලකින් ණය පහසුකම් ලබාදීමට මැලිකමක් දක්වන බව සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, ණයහිමියන් ද මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ශක්තිය විශ්ලේෂණය කරන අතර වර්තමාන විදේශ සංචිත පහළ යාමේ ප්‍රවණතාවක් පැවතීම සහ මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ යමින් පැවතීම මහ බැංකුවේ ශේෂ පත්‍රයේ ආරක්ෂාව පිරිහීම පෙන්නුම් කරන බව කමිටුවේ උප සභාපති වන, ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් සඳහන් කර තිබුණි. තවද, විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ වත්මන් තත්ත්වය යටතේ සහ බැංකුවල ණය පහසුකම්වලට දැඩි දෙස බලපෑම් එල්ල වී ඇති තත්ත්වයකදී කල්පිරෙන රජයේ වගකීම්වල යලි ආයෝජනය කිරීමට (rollover) දැඩි සැලකිල්ලක් දැක්වීමට බැංකුවලට නොහැකි වී ඇති බව රාජ්‍ය ණය අධිකාරි විසින් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.14 ඡේද අංක 2.9.36 හි සඳහන් පරිදි, 2021 පෙබරවාරි 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින්, 2021 සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති විදේශ විනිමය ගලා ඒම් සහ පිටතට ගලායාම් පිළිවෙලින් එ.ජ.ඩො.මිලියන 3,901 ක් සහ එ.ජ.ඩො.මිලියන 8,022 ක් වන බවත්, අතිරේක ගලා ඒම් නොමැති විට, ඇස්තමේන්තු ගත අඩුවීම එ.ජ.ඩො.මිලියන 4,121 ක් වන බවත් එය දෙසැම්බර් අවසානයේදී දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො.මිලියන 1,077 ක් දක්වා පහත වැටීමට හේතු වන බවත් සඳහන් කර තිබුණි. සැලකිය යුතු ගලා ඒමක් සිදු නොවන්නේ නම්, තත්ත්වය අතිශය තීරණාත්මක වනු ඇති බවත්, දළ නිල සංචිත තීරණාත්මක ලෙස අඩු වූ විට, විදේශ ණය සේවා ගෙවීම් අඛණ්ඩව සපුරාලීම සහ විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම අතිශයින් තීරණාත්මක නොවන බවත්, සංචිත හිඟය පියවීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග නොගතහොත් එය පූර්ණ අර්බුදයක් දක්වා වර්ධනය විය හැකි බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් තවදුරටත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.15 ඡේද අංක 2.9.37 හි සඳහන් පරිදි, 2021 පෙබරවාරි 10 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, තහවුරු නොකළ ගලා ඒම් සහ වෙළඳපොළ මිලදී ගැනීම් ඇතුළුව දළ නිල සංචිත 2021 වර්ෂය අවසානය වන විට එ.ජ.ඩො.මිලියන 2,841 ක් පමණ වනු ඇති බවත්, තහවුරු නොකළ ගලා ඒමෙන් සියයට 50 ක් සහ වෙළඳපොළ මිලදී ගැනීම් ඇතුළුව දළ නිල සංචිත 2021 අවසන් වන

විට එ.ජ.ඩො.මිලියන 1,124 ක් පමණ විය හැකි බව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක විසින් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.16 ඡේද අංක 2.9.39 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 03 පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, තහවුරු නොකර ගලා ඒම් ඇතුළුව දළ නිල සංචිත මාර්තු අග වන විට එ.ජ.ඩො.බිලියන 4 කට වඩා පහත වැටීමට ඉඩ ඇති අතර එය 2021 වර්ෂය අවසානය වන විට එ.ජ.ඩො.බිලියන 1.9 ක පමණ පවතිනු ඇති බවත් තහවුරු නොකළ ගලා ඒම් බැහැර කරහොත් 2021 ජූලි වන විට සංචිත සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය විය හැකි බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.17 ඡේද අංක 2.9.42 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 27 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, සංචිතවල තීරණාත්මක මට්ටම ලෙස සලකන ගෝලීය මිනුම් ලකුණු මත මාස 3 ක ආනයන ආවරණය කිරීමට පමණක් ප්‍රමාණවත් වන එ.ජ.ඩො.බිලියන 4 ක සංචිත වර්තමානයේ පවතින බව අධ්‍යක්ෂ, ආර්ථික පර්යේෂණ විසින් සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, සියලුම තහවුරු නොකළ ගලා ඒම් බැහැර කළහොත්, සංචිත 2021 මැයි මාසයේ දී එ.ජ.ඩො.බිලියන 3 ට වඩා අඩුවන බවත්, එය 2021 ජූලි වන විට එ.ජ.ඩො.බිලියන 1 ට වඩා අඩුවන බවත් එවැනි අඩු සංචිත මට්ටම්වලදී, විනිමය අනුපාතයේ විශාල ක්ෂය වීමක් වැලැක්විය නොහැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.18 ඡේද අංක 2.9.43 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 31 දිනැති MB/IO/11/B1/2021 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, 2020 අප්‍රේල් 08 දින සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංචිතවලින් එ.ජ.ඩො.මිලියන 4,532 ක රජයේ ණය බැඳීම් ගෙවා ඇති අතර සංචිත තත්ත්වය දැඩි ලෙස පිරිහී ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, රජයේ ණය බැඳීම් අඛණ්ඩව පියවීම හේතුවෙන්, 2021 මාර්තු 31 දිනට මහ බැංකුවේ සංචිත තත්ත්වය එ.ජ.ඩො.මිලියන 3,541 ක් දක්වා පහත වැටී ඇති අතර දළ නිල සංචිතය එ.ජ.ඩො.මිලියන 4,007 ක් වී ඇත. තවද, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ දේශීය හුවමාරු පහසුකම් අළුත් කිරීමක් (rollover) නොකර මහ බැංකුවේ සංචිත භාවිතා කරමින් පමණක් රජයේ සියලු ණය වගකීම් පියවන්නේ නම්, මහ බැංකුවේ සංචිත 2021 ජූලි දක්වා ණය ගෙවීම සඳහා පමණක් ප්‍රමාණවත් වන බවත් එවිට සංචිත ශුන්‍ය වන බවත් සඳහන් වී තිබුණි.

3.1.39.19 ඡේද අංක 2.9.44 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 31 දින මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේ දී, ප්‍රමාණවත් විදේශ විනිමය ක්ෂණිකව සපයා ගැනීමට නොහැකි වීම තුළ, 2021 ජූලි මාසයෙන් පසු රටේ විදේශ ණය කළඹ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම වැනි ආන්තික නමුත් අත්‍යවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට පවා මෙම තත්ත්වය බල කළ හැකි බරපතල අවදානමක් පවතින බවත්, දළ නිල සංචිත 2021 ජූලි මස අවසන් වන විට එ.ජ.ඩො.බිලියන 2 කට වඩා අඩු මට්ටමක පවතී නම් ඉන්ධන සහ ඖෂධ

වැනි අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම සඳහා යම් විදේශ විනිමයක් ඉතිරි කර ගැනීමට රටට සිදුවනු ඇති බවත් සඳහන් වී තිබුණි.

3.1.39.20 ජේද අංක 2.9.46 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේ දී, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපල/නියෝජන ආයතනවලින් ණය ගැනීමේ හැකියාවට බාධාවන, අහිතකර ජාත්‍යන්තර වාර්තා ඇතිවීමේ හැකියාව වැඩිකරමින් දළ නිල සංචිත තීරණාත්මක මට්ටමක පවතින බව සඳහන් වී තිබුණි. අශ්‍රහවාදී වාතාවරණය යටතේ, දළ නිල සංචිත මට්ටම 2021 ජූලි අවසානය වන විට එ.ජ.ඩො.මිලියන 1,267 දක්වා වූ සැලකිය යුතු අඩු මට්ටමකට පහත වැටෙනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර එවැනි තත්ත්වයක් භයානක ප්‍රතිවිපාකවලට සහ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයකට සැලකිය යුතු බාධාවන් ඇති කරන බව සඳහන් වී තිබුණි.

3.1.39.21 ජේද අංක 2.9.68 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 24 දිනැති අංක MB/ER,PD,IO, FE /18/A1/2021 මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාවට අනුව, 2021 ජූලි මස එ.ජ.ඩො. බිලියන 1 ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පියවීමත් සමඟ, 2021 අවසානයේදී දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.5 පමණ දක්වා පහත වැටිය හැකිබව සඳහන්ව තිබුණු අතර, වර්තමානයේ නිරීක්ෂණය වෙමින් පවතින සංචිතවල ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ නුදුරු අනාගතයේදී තවදුරටත් උත්සන්න වීම, විනිමය අනුපාතය මත දැඩි පීඩනයක් ඇති කිරීමට, ණය සේවාකරණ හැකියාව අඩුකිරීමට, අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සඳහා මුදල් යෙදවීමේ හැකියාව අඩුකිරීමට, ආනයනික උද්ධමනය ඉක්මන් කිරීමට, අමතර මූල්‍ය සහ ණය බරක් සඳහා හේතු වීම, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යහපත් නොවීම, ස්වෛරී සහ මූල්‍ය ආයතන මත තවදුරටත් සෘණාත්මක ශ්‍රේණිගතකිරීම් ඉක්මන් කිරීම සහ ආර්ථික - දේශපාලනික නොසන්සුන්තාවයකට මඟපාදන පුළුල්ව පැතිරුණු සාර්ව ආර්ථික හා මූල්‍ය අසමතුලිතතාවයක් ඇති කිරීමට හේතු විය හැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.22 ජේද අංක 2.9.69 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 24 දිනැති අංක MB/DG(S)/16-18/A2/2021 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, 2022 ජනවාරි ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පරිණත වීම මත ගෙවිය යුතු එ.ජ.ඩො. මිලියන 500 ක්, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර , අක්වෙරළ බැංකු ඒකක (SLDB/OBU) එ.ජ.ඩො. මිලියන 442 හා ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය (ACU) ගෙවීම් එ.ජ.ඩො. මිලියන 200 ඇතුළුව එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,596 ක විදේශ විනිමය ණය ගෙවීම් 2022 ජනවාරි මාසය තුළදී සිදුකළ යුතු අතර තහවුරු නොකළ ගලාපීම් ද ඇතුළුව එම මාසය සඳහා අපේක්ෂිත ගලා පීම් එ.ජ.ඩො. මිලියන 507 ක් වීමෙන් ඉතා සැලකිය යුතු හිඟයක් පවතින බවත්, 2022 ජනවාරි අවසාන වනවිට සංචිත මට්ටම එ.ජ.ඩො. මිලියන 2,033 දක්වා අඩුවීමට හැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.23 ඡේද අංක 2.9.74 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 08 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, නිල සංචිත 2021 ජූලි මාසයේදී එ.ජ.ඩො. බිලියන 3 ට වඩා අඩු තීරණාත්මක මට්ටමක් දක්වා සහ 2022 මාර්තු අවසානය වනවිට එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.6 දක්වා වේගයෙන් පහත වැටෙන බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.24 ඡේද අංක 2.9.82 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 29 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, අනාගත ණය සේවා ගෙවීම් මධ්‍යයේ, නිල සංචිත වර්තමාන මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට රජයේ අපේක්ෂිත ගලාපීම් ප්‍රමාණවත් නොවන නිසා, 2022 මාර්තු අවසන් වන විට නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.4 ක භයානක මට්ටමකට පහත වැටෙනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇති බවත්, නුදුරු කාලයේදී ගෙවීමට ඇති මහ බැංකුවේ සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය බැරකම් පවතින බැවින් සම්පූර්ණ නිල සංචිත ප්‍රමාණයම රජයේ ණය ගෙවීමට යෙදවිය නොහැකි බව සඳහන් කර තිබුණි. රජයේ අවශ්‍යතා මූල්‍යකරණයට රුපියල් හා විදේශ මුදල් ලබාගැනීමේ දැඩි පීඩනයකට රාජ්‍ය බැංකු පත්ව තිබෙන අතරම වෙළෙඳපොළේ පවතින සීමිත විදේශ මුදල් කොටස නතුකර ගැනීමට මූල්‍ය ආයතන අතර තරඟයක් නිරීක්ෂණය වේ. තත්ත්වය දරුණුවන්නේ නම්, මූල්‍ය ආයතනවලට ඔවුන්ගේ විදේශ විනිමය වගකීම් පියවීමට නොහැකි වීම, මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තුළ අතරමැදි කාර්යය ඉටුකිරීමට නොහැකි වීම තුළින් මූල්‍ය ආයතන අසාදු ලේඛණගත කිරීමට, අත්‍යවශ්‍ය ආනයනවලට පවා පහසුකම් සැලසීමට නොහැකි වීම සහ මූල්‍ය ආයතනය විසින් රජයට ඉහළ ණය ප්‍රමාණයක් ලබාදීම හේතුවෙන් රජයේ ණය පැහැරහැරීමක් සිදුවන අවස්ථාවකදී මූල්‍ය ආයතනවල කඩාවැටීම ආරම්භ වියහැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.25 ඡේද අංක 2.9.83 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 30 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජූලි මාසයේදී ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ආපසු ගෙවීමත් සමඟ දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 3 ට වඩා පහත වැටෙනු ඇති අතර, දැඩි හා බොහෝ දුරට ශුභවාදී උපකල්පන යටතේ, 2021 දෙසැම්බර් අවසානයේදී සහ 2022 මාර්තු අවසානයේදී දළ නිල සංචිත පිළිවෙලින් එ.ජ.ඩො. බිලියන 3.4 ක් සහ එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.4 ක් පමණ වනු ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි. තවද, මහ බැංකුවට සිය විදේශ විනිමය වගකීම් ඇති බැවින් සියලුම දළ නිල සංචිත රජයේ ණය සේවා සඳහා භාවිතා කළ නොහැකි අතර, ඒ අනුව, දැනට රජයේ ණය ගෙවීම සඳහා පවතින දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.6 ක් පමණ වන බවත්, 2021 දෙසැම්බර් අවසන් වනවිට එය එ.ජ.ඩො. බිලියන 545 ක් පමණක් වනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි. මුඩ්ස් ශ්‍රේණිගත කිරීම් සමාලෝචනය වර්තමානයේදී සිදුවෙමින් පවතින බවත්, දැනට පවතින සාකච්ඡාවලට අනුව, 2021 ජූලි මාසයේ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පියවීම සඳහා මහ බැංකුවේ සංචිත භාවිතා කිරීම සහ බංගලාදේශ බැංකුව, ඉන්දීය සංචිත බැංකුව ආදී මූලාශ්‍ර වෙතින් අපේක්ෂිත විදේශ

විනිමය ගලාප්ම් කෙටිකාලීන වීම සහ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් නොවීම යන කාරණා පිළිබඳව මුඩ්ස් විසින් සිය අවධානය යොමු කර ඇති බැවින් තවදුරටත් ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත වැටීමක් සිදුවිය හැකි බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විසින් දැනුවත් කර තිබුණි. එමෙන්ම, ඉහළ ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් පවතින විට, අපේක්ෂිත ණය නොවන ගලාප්ම් තුළින් මහ බැංකුව වෙළෙඳපොලෙන් එ.ජ.ඩො. මිලදී ගැනීමට අපේක්ෂා කරන්නේ කෙසේද යන්න ඔවුන් විමසීම කරන බව ද දැනුවත් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් තත්ත්වය පිළිබඳ මුඩ්ස් හි අදහස වනුයේ “ණය ආපසු ගෙවීමෙන් මෙහෙයවන සංචිත සම්බන්ධ අර්බුදයක්” මිස සිය සාමාන්‍ය ගෙවුම් ශේෂ අර්බුදයක් ලෙස නොවන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. සංචිත අඩුවීමෙන් පවතින පසුබිමක සහ ශ්‍රී ලංකාවට වර්තමානයේදී ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොලෙන් ණය ගැනීමේ තත්ත්වයක් නොමැති පසුබිමක, ණය බැඳීම් සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට විශ්වාසනීය ප්‍රතිමූල්‍යකරණ සැලැස්මක් නොමැති නම් ආයෝජකයන් වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට ධනාත්මක තත්ත්වයක් තමන් සතුව නොමැති බව මුඩ්ස් ප්‍රකාශ කළ බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

2.9.83(e) හි සඳහන් ක්‍රියාමාර්ග සැලසුම් “ඒ” ලෙසද, අවසාන ණයදෙන්නා ලෙස සලකන ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම සැලසුම “බී” ලෙසද, සැලසුම “ඒ” සිට “බී” දක්වා සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අසමත් වන්නේ නම් මහ බැංකු පැහැර හැරීමක් සමඟ ස්වෛරී පැහැර හැරීමක් සහ ආර්ථික, මූල්‍ය සහ සමාජ අර්බුද සඳහා සුදානම් වීම හෙවත් සැලසුම් “සී” අවසාන විකල්පය බව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

තවදුරටත් ශ්‍රේණිගතකිරීම් පහතවැටීමක් සිදුවුවහොත් බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට ණයවර ලිපි විවෘත කිරීමට හැකියාවක් නොමැති බවත්, මුළු රටම දැඩි විදේශ මුදල් හිඟයකට මුහුණ දී සිටින බවත් සඳහන් කර තිබුණි. ප්‍රධාන වශයෙන් බදු ඉතිරිවීම් සහ මූල්‍ය පිරිවැය අඩුවීම හේතුවෙන් ආයතනික ලාභ වැඩිවීම හේතුකොටගෙන සමාගම් විශාල ලාභාංශ ප්‍රමාණයක් ප්‍රකාශ කළ බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි. මෙය බොහෝ විදේශ ආයෝජකයින් ඔවුන්ගේ ලාභාංශ ආපසු රැගෙන යාමට හේතුවන බවත්, සාමාන්‍යයෙන් එ.ජ.ඩො. මිලියන 30 ත් 40 ත් අතර ප්‍රමාණයක ලාභාංශ ආපසු රැගෙන යාම් සතිපතා සිදුවන බව බැංකු දන්වා ඇති බවත් ඒ නිසා අඩුම තරමින් සුපිරි ලාභ බද්ද වැනි එකවර බද්දක් හඳුන්වා දිය යුතු බවට සාකච්ඡා වී තිබුණි.

ඉහත 2.9.83 හි සඳහන් පරිදි සැලසුම් “ඒ” හි ඇතුළත් ඇතැම් ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණු අතර (ජේද අංක 3.1.44 හි සඳහන් වේ.) සැලසුම් “බී” හි සඳහන් ජා.මු. අරමුදල වෙත 2022 මාර්තු 18 වන තුරු ප්‍රවේශ වීමට තීරණය කර නොතිබුණි. ඒ අනුව, සැලසුම් “සී”

හි (සැලසුම් “ඒ” සිට “බී” දක්වා සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අසමත් වන්නේ නම් මහ බැංකු පැහැර හැරීමක් සමඟ ස්වෛරී පැහැර හැරීමක් සහ ආර්ථික මූල්‍ය සහ සමාජ අර්බුද සඳහා සුදානම් වීම) සඳහන් මෙන් ජා.මු. අරමුදල විසින් සහාය දෙනු ලබන ආර්ථික ගැලපුම් වැඩසටහනකට අනුරූපීව බලපෑම් සහගත ණය (Affected Debts) ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය අපේක්ෂාවෙන් අන්තර් කාලයක් සඳහා සියලු බලපෑම් සහගත ණයවල සාමාන්‍ය සේවාකරණය අත්හිටුවීමට ශ්‍රී ලංකා රජය ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගෙන ඇති බව 2022 අප්‍රේල් 12 දින නිවේදනය කිරීමට මුදල් අමාත්‍යාංශයට සිදු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.39.26 ජේද අංක 2.9.84 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 30 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 හා 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන වාර්තාව අනුව, දළ නිල සංචිත මට්ටම 2020 අවසානයේ එ.ජ.ඩො. බිලියන 5.7 ක් දක්වා පහත වැටී ඇති බවත්, 2021 මැයි මාසය අවසන් වන විට එ.ජ.ඩො. බිලියන 4.0 දක්වා ඇස්තමේන්තුගත සංචිත මට්ටමට පහත වැටී ඇති බවත්, මෙම මට්ටම අවම වශයෙන් මාස 3 ක ආනයන සඳහා ප්‍රමාණවත්වීමේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියට සාපේක්ෂව මාස 2.7 ක ආනයන සඳහා ප්‍රමාණවත් වන බවත් සඳහන් වී තිබුණි. මෙම සංචිත, 2021 අවසන් වන විට එ.ජ.ඩො. බිලියන 3.7 ක පමණ තීරණාත්මක අවම මට්ටමේ පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කරන බවත්, 2022 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩො. බිලියන 6.6 ක පමණ රජයේ විදේශ විනිමය සේවා ගෙවීම් පවතින බවත් දක්වා තිබුණි.

3.1.39.27 තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව ජේද අංක 2.9.88 හි සඳහන් යෝජනාවලට අදාළව දැඩි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, ජනතාවට අහිතකර වර්ධනයන්හි බලපෑම අඩු කිරීම සඳහා තීරණාත්මක වන බවත්, එසේ කිරීමට අපොහොසත් වීම ඉතා අහිතකර වන බවත් 2021 ජූලි 7 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) සඳහන් කර තිබුණි.

2021 ජූලි 1 වන දින අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් අරලියගහ මන්දිරයේදී පැවති රැස්වීමේ වාර්තාව අනුව, සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග නොගන්නේ නම් 2021 ජූලි අවසන් වන විට හා 2022 මාර්තු අවසන් වන විට නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.6 ක් හා එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.4 ක් දක්වා පහත වැටිය හැකි බවත්, මෙම පහත වැටීම 2021 ජූලි එ.ජ.ඩො. බිලියන 1 ක හා 2022 ජනවාරි එ.ජ.ඩො. මිලියන 500 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර කල්පිරීම ඇතුළුව අපේක්ෂිත ණය සේවා ගෙවීම් හේතුවෙන් බවත් ආර්ථික පර්යේෂණ අධ්‍යක්ෂ ඉදිරිපත් කිරීමක් කරමින් දක්වා තිබුණි. එසේම, ණය සේවාකරණය සඳහා අඛණ්ඩව රජයට විදේශ විනිමය

සැපයීමෙන් මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය නුඹුන්වත්බව (Forex solvency) පීඩනයකට ලක්කිරීමකට හේතුවන බව ද දක්වා තිබුණි.

3.1.39.28 ඡේද අංක 2.9.92 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 19 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මහ බැංකුවේ ශේෂ පත්‍රයේ මෑත කාලීන වෙනස්කම් අනුව මහ බැංකුව බංකොලොත්භාවයට පවා පත්විය හැකි බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. අධික ලෙස මුදල් මුද්‍රණය කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානයට ලක්වීමක් ඇතුළුව මහ බැංකු ශේෂ පත්‍රයේ වර්ධනයන් පිළිබඳව ආයෝජකයන් දැඩි අවධානයෙන් පසුවන බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.29 ඡේද අංක 2.9.94 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 20 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 ජූලි අවසන් වන විට දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 2,561 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇතත්, බාහිර කළමණාකරුවන් සතුව ඇති ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් සහ රත්රන් හැර භාවිතයට ගත හැකි මහ බැංකුවේ ශුද්ධ සංචිත 2021 ජූලි අවසන් වන විට එ.ජ.ඩො. මිලියන 961 ක් බවත්, ඉදිරි මාසවලදී අපේක්ෂිත ණය බැඳීම් සපුරාලීම සඳහා මහ බැංකුවේ සංචිතවල ද්‍රවශීලතාවය වැඩිදියුණු කිරීම වෙනුවෙන් බාහිර කළමණාකරුවන් සතුව ඇති ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්වලින් කොටසක් සහ/හෝ රත්රන්වලින් කොටසක් විකිණීම සඳහා හදිසි පියවර ගතයුතු බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.30 ඡේද අංක 2.9.95 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 26 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාවට අනුව, දැනට ඇස්තමේන්තු කර ඇති ගලා ඒම් සහ නියමිත ණය සේවා ගෙවීම් අනුව, 2021 අවසන් වන විට මහ බැංකුවට, රජයේ සහ මහ බැංකුවේ යන දෙපාර්ශවයේම විදේශ ණය බැඳීම් ආපසු ගෙවීම තවදුරටත් නොහැකි වනු ඇති බවත්, සැලකිය යුතු ශිෂ්ට ප්‍රයෝග මගින් ස්ථාවරව පවත්වාගෙන ඇති විදේශ විනිමය අනුපාතය (එ.ජ.ඩොලරයකට රු. 200 ක්) වත්මන් මට්ටමින් පවත්වා ගැනීම තීරණය නොවන බවත්, අඩු සම්පත් මට්ටම සහ ඉදිරි ණය අවශ්‍යතා අනුව දීර්ඝ කාලයක් සඳහා විනිමය අනුපාතය ආරක්ෂා කර ගැනීමට මහ බැංකුවට හැකියාවක් නොමැති බවත්, තත්ත්වය තවත් උග්‍ර වුවහොත්, එය තවදුරටත් ස්වෛරී ශ්‍රේණිගතකිරීම් පහත වැටීමට, විනිමය අනුපාතයේ තියුණු ලෙස ක්ෂය වීමට, අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ අත්‍යවශ්‍ය යන දෙඅංශයෙන්ම ආනයන සීමා කිරීමට ඉඩ ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.31 ඡේද අංක 2.9.99 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 31 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, දැනට නිල සංචිත ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.8 ක් වන බැවින්, සංචිත සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වී රට

බංකොලොත් වීමට ඉඩ ඇති නිසා 2021 ඉතිරි කාලය සහ 2022 සඳහා සංචිත හරහා විදේශ ණය ගෙවීමට රටට නොහැකි බව සඳහන් කර තිබුණි. රට බාහිර අංශයේ මෙන්ම අභ්‍යන්තර අංශයේ ගැටලුවලට මුහුණ දී සිටින බවත්, එවැනි අසමතුලිතතාවයන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ද බලපා ඇති බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

එමෙන්ම, 2021 ජූලි 31 දින පැවති MBEDMC කමිටුවේදී, අභිනවයෙන් පත් වූ මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා විසින් ඉදිරි අවුරුදු 3 සඳහා ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය මගින් පිළියෙල කරන ලද ගෙවුම් ශේෂ පුරෝකථනයන් පිළිබඳ සටහනක් (2021 ජූලි 25 දින නව මුදල් අමාත්‍යවරයා සමඟ පැවති රැස්වීමේදී මුදල් අමාත්‍යවරයා ඉදිරිපත් කළ සටහන) ඉදිරිපත් කර තිබුණි. එම පුරෝකථනයන් මඟ බැංකුවේ පුරෝකථනයන් සමඟ සංසන්දනය කිරීමේදී මඟ බැංකුවේ මූල්‍යකරණ පරතරය ජනාධිපති ලේකම්ගේ පුරෝකථනයට වඩා පුළුල් බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. එමෙන්ම, 2021 දී ජංගම ගිණුමේ සුළු අතිරික්තයක් වාර්තා කරන බව සහ 2022 හා 2023 වර්ෂවල ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තය සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් වාර්තා කරන බව ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයේ විශ්ලේෂණය තුළින් යෝජනා කර ඇත්තේ, කෙටි කාලයක් තුළදී එවැනි සැලකිය යුතු පරිවර්තනයක් අත්කර ගැනීම කළ නොහැකි බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහස විය. තවද, ඉහළ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් සමඟ රටේ ණය ගෙවීම සඳහා මුදල් සැපයීම සාපේක්ෂව පහසු බව ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයේ විශ්ලේෂණය උපකල්පනය කර ඇත්තේ, ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් මගින් රජයට හෝ මඟ බැංකුවට මුදල් පැමිණෙන බව අදහස් නොකරන බවත්, රජය විසින් ණය ගෙවීම සඳහා අවශ්‍ය මුදල් විදේශ ණය ලෙස හෝ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගත යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි. 2021 සහ 2022 දී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමට රටට හැකි වනු ඇතැයි එම විශ්ලේෂණය උපකල්පනය කර ඇත්තේ, වර්තමාන ස්වෛරී ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් යටතේ බොහෝ දුරට එය සිදු කිරීමට නොහැකි බව ද සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.32 ජේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මේ වන විට රජය සතුව විදේශ විනිමය හෝ රුපියල් නොමැති බවත්, විදේශ විනිමය ගැටළු තෙල් හා ගෑස් ක්ෂේත්‍රයට සැලකිය යුතු ලෙස බලපාන අතර එය අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රයන්ටද ව්‍යාජන වෙමින් පවතින බවත්, මේ වන විට රට අර්බුදයකට ලක්ව ඇති බවත් ශ්‍රී ලංකා ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ඉහළ මට්ටම් අනුපාත යටතේ ගනුදෙනු කෙරෙන බවත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ණය අනුපාතය සියයට 100 ඉක්මවන බවත්, එය කිසිදු දියුණුවක සලකුණක් නොමැතිව වැඩිවෙමින් පවතින බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එසේම, රජයේ ආදායමෙන් සියයට 75 කට වඩා පොලී ගෙවීමට යොදවන බවත්, දළ නිල සංචිත තීරණාත්මක මට්ටම දක්වා පහත වැටී ඇති බවත්, දේශීය හා විදේශීය මූල්‍යකරණය සඳහා

රජය විදේශ විනිමය මෙන්ම රුපියල් සඳහා මහ බැංකුව මත රඳා පවතින බවත්, ඉතා ඉක්මණින් මහ බැංකුවට රාජ්‍ය බැංකුවල සහ ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව වැනි රාජ්‍ය ආයතනවල වගකීම් ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය වනු ඇති බවත්, ශ්‍රී ලංකාවට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොලට ගොස් ණය ගැනීමට නොහැකි බවත්, විදේශ රජයන් රටේ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් සහ රජයේ ඉහළ පැහැර හැරීමේ අවදානම නිසා ශ්‍රී ලංකා රජයට ණය ලබා නොදෙන බවත්, ඔහු තවදුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, බොහෝ රටවල් ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගෙන ණය දීමට අකමැති බැවින්, මිත්‍ර රටවලින් ණය ලබා ගැනීම ද කළ නොහැකි බවත්, මේ අවස්ථාවේදී සැලකිය යුතු මුදලක් රට තුළට එනු ඇතැයි අපේක්ෂා කිරීම අපහසු බවත්, අමාත්‍යවරයාම ප්‍රකාශ කළ බවද නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1 39.33 ඡේද අංක 2.9.105 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අඛණ්ඩව මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරන බවත්, ලෝකයේ සෑම මහ බැංකුවකම පාහේ ඔවුන්ගේ ජාතික මුදල් විදේශ සංචිතවලින් ආවරණය කළ ද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සම්බන්ධයෙන් ගත් කල දේශීය වත්කම් රු. බිලියන 1,050.9 ක් දක්වා ප්‍රසාරණය වීම හා සැසඳීමේදී විදේශ වත්කම් රු. බිලියන 13 ට සමාන ප්‍රමාණයකට අඩු වී ඇති බවත් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ඒ අනුව, දේශීය වත්කම් පැත්තෙන් මහ බැංකුවට අනාගතයේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සඳහා රජයෙන් කරන ඉල්ලීම් වලට ඉඩ දීමට සහ විදේශ වත්කම් පැත්තෙන් රජයේ විදේශ ණය බැඳීම් සේවාකරණය සහ ආනයන බිල්පත් සපුරාලීම සඳහා වන රජයේ ඉල්ලීම්වලට ඉඩ දීමට නොහැකි තත්ත්වයක් පවතින බව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.34 ඡේද අංක 2.9.106 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 ජූලි 26 දින ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර කල්පිරීම පියවීමත් සමඟ මහ බැංකුවේ ශුද්ධ සංචිත තත්ත්වය 2021 ජූලි 27 වන විට සෘණ එ.ජ.ඩො. මිලියන 78 ක් බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.35 ඡේද අංක 2.9.109 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 16 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 සැප්තැම්බර් වන විට මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් තත්ත්වය එ.ජ.ඩො. මිලියන 428 ක සෘණ අගයක් කරා ළඟා වනු ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.36 ඡේද අංක 2.9.112 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 18 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජා.මු. අරමුදලෙහි එස්.ඩී.ආර්. ජර්නියාදන සහ ජාත්‍යන්තර හුවමාරු පහසුකම් තිබියදීත්, සැලකිය යුතු ණය සේවා ගෙවීම් සැලකීමේදී දළ නිල සංචිත 2022 මුල් භාගය වන විටදී තීරණාත්මක මට්ටම්වලට වඩා පහළින් පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කළ බව සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, භාවිතා කළ හැකි සංචිත වේගයෙන් අඩුවෙමින් පවතින බවත්, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළවලට ප්‍රවේශ වීමට නොහැකි වීම සහ අඛණ්ඩ ණය සේවා බැඳීම් හේතුවෙන් විශේෂයෙන් 2021 ඉතිරි කාලය තුළ සහ ඉන් ඔබ්බට විදේශ විනිමය සපයා ගැනීම පිළිබඳව සැලකිය යුතු ඌණතාවයකට රට වර්තමානයේදී මුහුණ දී සිටින බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.37 ඡේද අංක 2.9.115 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 24 දිනැති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, සියලු අභියෝග අතර, විදේශ විනිමය ගලාපීමේ සහ සංචිත මට්ටම දැන් තීරණාත්මක අවධියක පවතින අතර, එය රජයේ ණය සේවා ගෙවීම්, මහ බැංකු වගකීම්, වාණිජ බැංකුවල ද්‍රවශීලතාව, තෙල්, ගෑස්, ඖෂධ සහ අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය අයිතම ආනයනය වැනි බොහෝ ක්ෂේත්‍ර රැසකට බලපා ඇති බවත්, අඩු විදේශ විනිමය ගලාපීම සහ සංචිතවල අහිතකර බලපෑම අඛණ්ඩව පවතින බවත්, තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහෙන්නේ නම් සමාජ - ආර්ථික හා දේශපාලනික හැඟවීම් ඇතිවිය හැකි බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.38 ඡේද අංක 2.9.127 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව පරිදි, වත්මන් සාපේක්ෂ අඩු ශේෂපත්‍ර ශක්තිය අනුව, විනිමය අනුපාතය ස්ථාවර කිරීමට විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වීමට මහ බැංකුවට හැකියාවක් නොමැති බවත්, නිල වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විනිමය අනුපාතය එ.ජ.ඩොලරයක් රු. 200 ක් පමණ වන නමුත්, රට තුළ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාවයේ උග්‍ර හිඟය පිළිබිඹු කරමින් බහු ස්ථිර විනිමය අනුපාත වෙළෙඳපොළේ ක්‍රියාත්මක වන බවත් සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, බලපත්‍රලාභී වානිජ බැංකුවල බාහිර ණය මාර්ගවෙන් ප්‍රවේශ වීම අඩාල කරමින් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් බහුවිධ ස්වෛරීත්ව පහත හෙළීම් සහ වෙළෙඳ ගිණුමේ, ජංගම ගිණුමේ සහ සමස්ථ ගෙවුම් ශේෂයේ හිඟය පුළුල් වීම නිසා විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟයක් ඇති වී ඇති බව ද සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.39 ඡේද අංක 2.9.134 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ඔක්තෝබර් 27 දිනැති අංක MB/IO/36/3/2021 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, රජයේ විශාල විදේශ විනිමය ණය සේවා ගෙවීම් මධ්‍යයේ ප්‍රමාණවත් නොවන විදේශ මුදල් ගලාපීම නිසා 2021 ඔක්තෝබර් 18 වන විට දළ නිල සංචිත

මට්ටම එ.ජ.ඩො. මිලියන 2,292 ක් දක්වා පහත වැටී ඇති අතර, බාහිරව කළමනාකරණය කළ සංචිත කළඹ (Externally managed reserve portfolio -World Bank) වන එ.ජ.ඩො. මිලියන 218 ඇතුළුව මහ බැංකුව කළමනාකරණය කළ සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,533 ක් වන බව සඳහන් කර තිබුණි. ඒ අනුව, අවසාන විසඳුම ලෙස, ඉදිරි ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා මත, බාහිරව කළමනාකරණය කරන ලද කළඹ නිදහස් කර ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

3.1.39.40 ජේද අංක 2.9.135 හි සඳහන් පරිදි, 2021 නොවැම්බර් 11 දින මහ බැංකු අධිපති අපේක් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, 2021 ඔක්තෝබර් අවසාන වන විට දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.3 දක්වා ක්ෂය වී ඇති අතර, එය මාස 1.4 ක ආනයනවලට පමණක් සමාන වන බවත්, මෙය 2021 නොවැම්බර් 05 වන විට එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.7 දක්වා තවදුරටත් පහත වැටී ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, 2022 ජනවාරි මාසයේදී ආපසු ගෙවිය යුතු එ.ජ.ඩො. මිලියන 500 ක ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය ඇතුළුව 2022 පළමු කාර්තුව තුළ ගෙවිය යුතු එ.ජ.ඩො. බිලියන 3.3 ක් පමණ වූ රජයේ සහ මහ බැංකුවේ විදේශ ණය සේවා ගෙවීම හා සසඳන විට සංචිත මට්ටම ඉතා අඩු මට්ටමක පවතින බවද සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.41 ජේද අංක 2.9.136 හි සඳහන් පරිදි, 2021 නොවැම්බර් 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 නොවැම්බර් 22 වන විට මහ බැංකුවේ සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,040 ක් වූ අතර එයින් රත්‍රන් ඇතුළු භාවිත කළ හැකි සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 768 ක් වූයෙන්, එය රජයේ ණය සේවා වගකීම්වලට සාපේක්ෂව ඉතා අඩු අගයක් බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.42 ජේද අංක 2.9.137 හි සඳහන් පරිදි, 2021 නොවැම්බර් 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, දළ නිල සංචිත මේ වන විට එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.6 දක්වා අඩුවී ඇති බවත්, එය මාසයක ආනයන සඳහා පමණක් ප්‍රමාණවත් බවත් සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, නුදුරු අනාගතයේදී සැලකිය යුතු මුදල් ගලාපීමක් සිදු නොවන්නේ නම්, නුදුරු අනාගතයේදී මහ බැංකුවට තමාගේ වගකීම් පියවීම අතිශයින් අභියෝගාත්මක වන බවත්, එය පැහැර හැරීමකට තුඩුදෙනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.43 ජේද අංක 2.9.138 හි සඳහන් පරිදි, 2021 දෙසැම්බර් 08 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021.12.07 වන විට මහ බැංකුවේ දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,534 ක් වූ අතර, භාවිතා කළ හැකි ද්‍රවශීල සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 590 ක් (රත්‍රන් එ.ජ.ඩො. මිලියන 384

ඇතුළුව) වන බවත්, නවතම ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, 2021 දෙසැම්බර් අවසන් වන විට ද්‍රවශීල සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 287 ක් දක්වා පහත වැටෙනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.44 ඡේද අංක 2.9.139 හි සඳහන් පරිදි, 2021 දෙසැම්බර් 08 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිතයේ ද්‍රවශීලතා මට්ටම අඛණ්ඩව තියුණු ලෙස පහත වැටීම සහ මේ වන විට මහ බැංකුව සතුව ඇති සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ එකම වත්කම් සංරචකය රත්‍රන් බව සලකා බැලූ සංචිත ජයවර්ධන මහතා හැර මුදල් මණ්ඩලය, රත්රන් හෝ වෙනත් පරිවර්තනය කළ හැකි ව්‍යවහාර මුදල්වලින් යම් කොටසක් මුදල් නීති පනතේ 67(2) වගන්තියේ ප්‍රකාශිත පරිදි nuclear reserve ලෙස පවත්වා ගනිමින්, ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා මත විකුණන අවස්ථාවේ පවතින වෙළෙඳපොළ මිලයන් අනුව රත්‍රන් අලෙවි කිරීමට තීරණය කර තිබුණි.

3.1.39.45 ඡේද අංක 2.9.140 හි සඳහන් පරිදි, 2021 දෙසැම්බර් 09 දින මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මහ බැංකු අධිපති අපීන් නිවාඩ් කබරාල් මහතා විසින් මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාව අනුව, නුදුරු අනාගතයේදී බැංකුවල සහ ස්වෛරීත්ව පැහැර හැරීම් වැළැක්වීම සඳහා රාජ්‍ය බැංකු මෙන්ම සමස්ථ ආර්ථිකයම මුහුණ දෙන විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා ගැටලු යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා රජයේදී කඩිනම් අවධානය ඉතා වැදගත් බවත්, නිල සංචිතවල තවදුරටත් පහත වැටීමක් හේතුවෙන් මහ බැංකුවට සිය හිඟ වගකීම් පැහැර හැරීමට සිදුවනු ඇති බවත්, එවැනි තත්ත්වයක් රුපියල ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය බරපතල ලෙස අහිමිවීමට හේතු වන ව්‍යසනකාරී වියහැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, නුදුරු අනාගතයේදී ෆිච් රේටිංග්ස් සහ ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුවර්ස් විසින් තවදුරටත් ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමේ හැකියාවක් පවතින බවත්, එවැනි ක්‍රියාමාර්ගයක් හේතුවෙන් ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය සැලකිය යුතු ලෙස අහිමි කරන බවත්, එය ද්විපාර්ශවික අරමුදල් සපයා ගැනීම සඳහා දැනට පවතින සාකච්ඡා අනතුරේ හෙළනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.46 ඡේද අංක 2.9.141 හි සඳහන් පරිදි, 2021 දෙසැම්බර් 31 දින මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව, මහ බැංකු අධිපති අපීන් නිවාඩ් කබරාල් මහතා විසින් මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාව අනුව, දළ නිල සංචිතය 2021 නොවැම්බර් අවසානය වන විට එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.6 ක තීරණාත්මක මට්ටමක් දක්වා ක්ෂය වී ඇති බවත්, එය මාස 1 ක පමණ ආනයනයට පමණක් ප්‍රමාණවත් බවත්, 2022 ජනවාරි මාසයේ ගෙවිය යුතු එ.ජ.ඩො. මිලියන 500 ක ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය ඇතුළුව 2022 පළමු කාර්තුවේදී ගෙවිය යුතු රජයේ සහ මහ බැංකුවේ එ.ජ.ඩො. බිලියන 3.4 ක පමණ විදේශ ණය සේවා ගෙවීම් සමඟ සසඳන විට සංචිත මට්ටම ඉතා පහළ මට්ටමක පවතින බවත්, 2022 වර්ෂය සඳහා මුළු විදේශ

ණය සේවා ගෙවීම් එ.ජ.ඩො. බිලියන 7.3 ක් ලෙස පුරෝකථනය කර ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.47 ජේද අංක 2.9.144 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 03 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මහ බැංකුවේ ද්‍රවශීල සංචිතවල තත්ත්වය සහ මෙම අඩු ද්‍රවශීල සංචිත සමඟ 2022 ජනවාරි මාසයේදී ගෙවීමට නියමිත ගෙවීම් සම්බන්ධ අවධානම ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. එසේම, 2022 ජනවාරි මස මුලදී ද්‍රවශීල සංචිත මට්ටම එ.ජ.ඩො. මිලියන 245 කට සීමා වීම සහ මාසය තුළ ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රවාහයන් සපුරාලීමෙන් පසු ජනවාරි මාසය අවසන් වන විට ද්‍රවශීල සංචිත මට්ටම එ.ජ.ඩො. මිලියන 903 ක සෘණ මට්ටමකට පත්විය හැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.48 ජේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, අද දිනට මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනය මඟින් වීන මහජන බැංකුවේ හුවමාරු පහසුකම් නොමැතිව ජනවාරි මාසයේදී සංචිත මට්ටම එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.7 දක්වා තවදුරටත් පහත වැටීමක් සහ මාසය අවසන් වන විට එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.1 පමණ දක්වා තවදුරටත් පහත වැටිය හැකි බව පෙන්වා දී තිබුණි. ණයවර ලිපියක් යටතේ වන ගෙවීම් ප්‍රමාද වූ විට සැපයුම්කරුවන් විසින් බැංකුවෙහි එන්තරවාසියක් නිකුත් කිරීමේ අවදානමක් පවතින බවත්, බැංකුවල ආනයන බිල්පත් සඳහා මහ බැංකුවට අඛණ්ඩව මුදල් යෙදවිය නොහැකි බවත්, පවතින ඉහළ ඉල්ලුම අවම කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය නොවන ද්‍රව්‍ය සඳහා පනවා ඇති බදු වැඩි කළ යුතු බවත් කමිටුවේ සභාපති මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා විසින් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.49 ජේද අංක 2.9.148 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 27 දින මහ බැංකු අධිපති අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, නුදුරු අනාගතයේදී සැලකිය යුතු සහ තිරසාර විදේශ විනිමය ගලා ඒමක් සිදු නොවන්නේ නම්, විශේෂයෙන්ම ණය සේවා වගකීම් ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් මෙන්ම, අතවශ්‍ය ආනයන සඳහා විදේශ මුදල් සැපයීම සම්බන්ධව රජය දැඩි අභියෝගවලට මුහුණ දෙනු ඇති බවත්, බැංකු අංශය විශේෂයෙන්ම, රාජ්‍ය බැංකු දෙක දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟය සමඟ රුපියල් ද්‍රවශීලතාවයේ දැඩි හිඟය හේතුවෙන් දැඩි අවදානමක පවතින බවත්, සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.50 ජේද අංක 2.9.149 හි සඳහන් පරිදි, 2022 පෙබරවාරි 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ද්‍රවශීල සංචිත සෘණ මට්ටමකට හැරෙමින් පවතින තත්ත්වයකදී 2022.01.18 සිට 2022.02.18 දක්වා කාලය තුළදී එ.ජ.ඩො. මිලියන 460.54 ක් විදේශ විනිමය වෙළඳපොලට සැපයීම සහ

එ.ජ.ඩො. මිලියන 80.5 ක විකිණීමේ/මිලදීගැනීමේ හුවමාරු පහසුකම් සිදු කිරීම සඳහා අපරානුමැතිය ලබා දීමට මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතාගේ අකමැත්ත ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.39.51 ජේද අංක 2.7.7 හි සඳහන් පරිදි, ජා.මු. අරමුදලේ විධායක මණ්ඩලය 2022 පෙබරවාරි 25 වන දින ශ්‍රී ලංකාව සමඟ IV වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාර උපදේශනය (Article IV Consultation) අවසන් කරන ලද අතර ඒ සම්බන්ධව නිකුත් කරන ලද මාධ්‍ය නිවේදනයට අනුව, තිරසාර නොවන මට්ටම් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති රාජ්‍ය ණය, අඩු ජාත්‍යන්තර සංචිත සහ ඉදිරි වසරවල නොකඩවා පවතින විශාල මූල්‍ය අවශ්‍යතා ඇතුළුව රට අභියෝගවලට මුහුණ දෙන බවත්, මෙම පසුබිමට එරෙහිව, ශක්තිමත්, හොඳින් ඉලක්ක කරගත් සමාජ ආරක්ෂණ දැල් හරහා අවධානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායම් ආරක්ෂා කරගැනීම සහ දරිද්‍රතාවය අවම කරගැනීම ඇතුළුව සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වයට සහ ණය තිරසාරභාවය ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම සඳහා විශ්වාසනීය සහ සුසංයෝගී උපාය මාර්ගයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවක් පවතින බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.52 ජේද අංක 2.9.150 හි සඳහන් පරිදි, 2022 පෙබරවාරි 28 දින මහ බැංකු අධිපති අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට යවන ලද වාර්තාවට අනුව, සැලකිය යුතු ණය සේවා ගෙවීම් සඳහා වන ඉල්ලුම සපුරාලීමට වත්මන් සංචිත මට්ටම ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින්, නිල සංචිතවලට නව විදේශ විනිමය ගලා නොඒම, නුදුරු අනාගතයේදී මහ බැංකුව මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රජය ද පැහැර හැරීමකට තුඩු දෙනු ඇති බවත්, රටේ ආර්ථික කළමනාකරණය අනාගතයේදී දරුණු ප්‍රතිවිපාක අත්විඳිනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.53 ජේද අංක 2.9.154 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දිනැති MB/DG(S)/9/30/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, මෑතකදී අවසන් කරන ලද ජා.මු. අරමුදලේ IV ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාර උපදේශන වාර්තාව අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තිරසාර නොවන බවත්, ණය තිරසාර නොවන රටවලට ජා.මු. අරමුදලට ණය ලබා දිය නොහැකි බවත්, එබැවින්, ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් වෙත ප්‍රවේශවීමේ පූර්ව කොන්දේසියක් ලෙස ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම අවශ්‍ය වනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.39.54 ජේද අංක 2.9.155 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දිනැති අංක MB/DG(S)/9/31/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, 2022.03.18 දින සකස් කරන ලද ඇස්තමේන්තුවලට පරිදි, මහ බැංකුවේ ද්‍රවශීල සංචිත අඛණ්ඩව සාණාත්මකව පවතිනු ඇති අතර, 2022 මාර්තු මාසය අවසන් වනවිට එ.ජ.ඩො. මිලියන සෘණ 96 ක් වනු ඇති බවත්, අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සඳහා

එ.ජ.ඩො. මිලියන 613 ක බැඳීම සලකා බැලූ පසු, මහ බැංකුවේ ද්‍රවශීල සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 709 ක භයානක සෘණ මට්ටමක් වනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, මෙම ද්‍රවශීල සංචිත මට්ටම ඉතා බරපතල තත්ත්වයක් වන බවත්, එය මහ බැංකුව මේ වනවිට තාක්ෂණික වශයෙන් බංකොලොත් වී ඇති බව පෙන්වුම් කරන බවත්, නිල වශයෙන් ප්‍රකාශ නොකළද රට දැනටමත් බංකොලොත් වී ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි. තවද, ඉන්ධන ඇතුළු අත්‍යාවශ්‍ය ආනයන සඳහා ගෙවීම්වලට අහිතකර ලෙස බලපා ඇති විදේශ විනිමය වගකීම් පියවීමට රාජ්‍ය බැංකු දෙක ද අර්බුදයකට මුහුණ දෙමින් සිටින බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.55 ජේද අංක 2.9.157 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2022 ජනවාරි මාසයේදී එ.ජ.ඩො. 500 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරී බැඳුම්කරය කල්පිරීම ආරම්භයේදී මහ බැංකුවේ පැහැර හැරීම වළක්වා ගැනීම සඳහා සහ මහ බැංකුවේ සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ විදේශ මුදල් බැඳීම සපුරාලීම සඳහා 2022 ජනවාරි සිට 2022 මාර්තු දක්වා ආසියානු නිශ්කාශන සංගමයේ අරමුදල් භාවිතා කර තිබූ බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.39.56 ජේද අංක 2.9.158 හි සඳහන් පරිදි, 2022 අප්‍රේල් 04 දිනැති අංක MB/ER/10/4/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, විදේශ ණය සේවා ගෙවීම්, අත්‍යාවශ්‍ය ආනයන සහ රාජ්‍ය බැංකු බුන්වත් වීම වැළැක්වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව විදේශ විනිමය සැපයීම නිසා විදේශ විනිමය සංචිත සහ භාවිතා කළ හැකි සංචිත, සැලකිය යුතු පහළ මට්ටම්වලට ක්ෂය වී ඇති බවත්, 2022 මාර්තු 30 දින වන විට දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,948 ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇති බවත්, ඒන මහජන බැංකුවේ එ.ජ.ඩො. බිලියන 1.57 ක හුවමාරු පහසුකම හැර මහ බැංකුවේ සංචිත 2022 මාර්තු 30 වන විට එ.ජ.ඩො. මිලියන 120 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇති බවත්, මහ බැංකුවේ ද්‍රවශීල සංචිත ශුන්‍ය මට්ටමට ආසන්නව පවතින බවත්, නුදුරු අනාගතයේදී මහ බැංකුව බුන්වත් වීමේ ඉහළ සම්භාවිතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් නුදුරු අනාගතයේදී විදේශ මුදල් ණය සේවා ගෙවීම දිගටම කරගෙන යනවාද, හෝ අත්‍යාවශ්‍ය ආනයන සඳහා මූල්‍යකරණය සඳහා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය සැපයීම දිගටම කරගෙන යනවාද යන්න පිළිබඳව බරපතල ලෙස සලකා බැලිය යුතු බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.40. රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම ප්‍රයෝජනවත් වන බව

රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම ප්‍රයෝජනවත් වන බව පහත කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.40.1 ජේද අංක 2.9.1 හි සඳහන් පරිදි, 2019 දෙසැම්බර් 26 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජා. මු. අරමුදල සමඟ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවති විස්තීර්ණ ණය පහසුකමට සහාය දක්වන (EFF) වැඩසටහන රජයේ ශ්‍රේණිගතකිරීම් වර්ධනය කර ගැනීම හා ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය පවත්වාගෙන යාම සඳහා අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බවද, එම EFF වැඩසටහන යටතේ වන ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රය රාජ්‍ය හා බාහිර අංශ ශක්තිමත් කරමින් ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ආර්ථිකයේ මධ්‍ය කාලීන විභවය (potential) ශක්තිමත් කිරීමටත් අවශ්‍ය වන බවත් මුදල් මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.40.2 ජේද අංක 2.9.4 හි සඳහන් පරිදි 2020 මාර්තු 02 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, චීන සංවර්ධන බැංකුව වෙතින් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂිත විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම් දෙකකට අදාලව අත්සන් කිරීමට නියමිත වූ ගිවිසුම් දෙකෙහි, ජා. මු. අරමුදල විසින් අරමුදල් සපයන වැඩසටහනක අරමුදල් ඉවත් කර ගැනීම හෝ භාවිතා කිරීමට නොහැකි වන්නේ නම් හෝ එවැනි වැඩසටහනක් අවලංගු වීමක් හෝ අත්හිටුවීමක් සිදු වුවහොත් එය මෙම ගිවිසුම යටතේ පැහැරහැරීමේ සිදුවීමක් (Event of default) ලෙස සලකනු බවට කොන්දේසියක් ඇතුළත් වන බව මුදල් මණ්ඩලය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණු අතර, මෙම මූල්‍ය පහසුකම්වල ණය කාලසීමාව අවුරුදු 10 ක් වන බැවින් ජා. මු. අරමුදල සමඟ නව වැඩසටහනකට ඇතුළත් වීමට සහ එම වැඩසටහන අවලංගු වීමට හෝ අත්හිටුවීමට හැකියාවක් පවතින බැවින් එම කොන්දේසිය ගිවිසුම්වලින් ඉවත් කරගැනීම සඳහා චීන සංවර්ධන බැංකුව සමඟ සාකච්ඡා කරන ලෙස මුදල් මණ්ඩලය විසින් භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයාගෙන් ඉල්ලීම් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2020 මාර්තු 18 දින (එ.ජ.ඩො. වලින් නාමනය කරන ලද ණය පහසුකම) එළඹ තිබූ ණය ගිවිසුම අනුව, එම කොන්දේසිය ඒ ආකාරයෙන්ම එම ගිවිසුමේ ඇතුළත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.40.3 ජේද අංක 2.9.13 හි සඳහන් පරිදි, 2020 අගෝස්තු 04 දින මහ බැංකු අධිපති, මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා මුදල් අමාත්‍ය, මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත මුදල් නීති පනතේ 68(1)b වගන්තිය ප්‍රකාරව යවන ලද වාර්තා අනුව, බහුපාර්ශ්වික මූල්‍ය වලින් ණය ලබාගැනීමේදී ජා.

මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ඇතුළත් වී සිටීම බොහොමයක් බහුපාර්ශවික මූලාශ්‍ර සලකා බලන බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.40.4 ඡේද අංක 2.9.20 හි සඳහන් පරිදි, 2020 නොවැම්බර් 11 දිනැති MB/DG(S)/39/21/2020 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාවට අනුව, ජපන් ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතා බැංකුව (JBIC) වෙතින් ඇපකරයක් ලබා ගැනීමෙන් සාම්ප්‍රදායික නොවන ජපන් ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොලට සමුරායි බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම මඟින් ප්‍රවේශවීමට ඉතා මෑතකදී කළ උත්සහයේදී, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරී ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළීම සහ ජා.මු. අරමුදලේ හදිසි මූල්‍ය පහසුකම වෙත ප්‍රවේශ වීම හා එහි ප්‍රගතිය ප්‍රධාන අවධානයන් දෙකක් ලෙස JBIC විසින් ඉස්මතු කර ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම සමාන්‍යයෙන් ආයෝජකයාට යහපතක් වන බවත් (විශේෂයෙන්ම වානිජ ණය දෙන්නන්), ජා.මු. අරමුදල ඇතුළු බහුපාර්ශවික නියෝජිතයන් සමඟ සම්බන්ධවීමෙන් ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ඇති කරගැනීමට, නියෝජිත ආයතන කිහිපයක් සමඟ නැවත නැවත සිදුකරනු ලබන සාකච්ඡාවලදී යෝජනා කර ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.40.5 ඡේද අංක 2.9.24 හි සඳහන් පරිදි, 2020 දෙසැම්බර් 09 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, සාම්ප්‍රදායික ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොලේ ආයෝජකයන්ගෙන් බහුතරයක් ස්වාධීන සමාලෝචිත මූලාශ්‍රයක් ලෙස ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ මැදිහත් වීම සලකා බලන බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.40.6 ඡේද අංක 2.9.29 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 12 දින පැවති MBEDMC කමිටු රැස්වීමේදී, කමිටු උප සභාපති වන ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ණය තිරසාරභාවය වර්තමානයේ අවධානයට ලක්වී ඇති ප්‍රධාන කරුණක් නිසා බොහෝ ආයෝජකයන් ජා.මු. අරමුදල මත විශ්වාසය තබන බව අවධාරණය කර ඇත. එමෙන්ම, එ.ජ. ඩො. මිලියන 400 ක ඉන්දීය සංචිත බැංකුව සමඟ හුවමාරු පහසුකම (RBISWAP) 2021 පෙබරවාරි මාසයේදී පරිණත වන බවත්, එය අලුත් කිරීම ජා.මු. අරමුදලේ පහසුකමකට සම්බන්ධ කර ඇති බැවින්, එය අලුත් කිරීමට නොහැකි විය හැකි බව දක්වා තිබුණි.

ඉහත හුවමාරු පහසුකමේ තෙවන අලුත්කිරීම, “එය ලබාගන්නා පාර්ශවයට ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් සඳහා කාර්ය මණ්ඩල මට්ටමේ ගිවිසුමක් පැවතීම” යන කොන්දේසිය මත රඳා පවතින බවත්, ඉන්දීය සංචිත බැංකුවට තනියම එය ඉවත් කළ නොහැකි බවත් ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඉහළ මට්ටමේ මැදිහත්වීමක් කිරීමෙන් මෙම කොන්දේසිය ඉවත්කිරීම පිළිබඳ ධනාත්මක බලපෑමක් ඇතිකළ හැකි බවත් 2021 ජනවාරි 11 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ජනාධිපති ලේකම් ඇමතු ලිපියකින් දන්වා තිබුණි.

3.1.40.7 ඡේද අංක 2.9.36 හි සඳහන් පරිදි, 2021 පෙබරවාරි 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන් ලැබෙන පහසුකමේ වටිනාකමට වඩා එමගින් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොලට ප්‍රවේශවීමට පහසුකම් සැලසීම සහ ගලාපිම් සඳහා බොහෝ මාර්ග විවෘත වන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විසින් දක්වා ඇති අතර බොහෝ ද්විපාර්ශ්වික ආයතනවලින් ලබාදෙන පහසුකම්, ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධවීමේ කොන්දේසියද මත ඉදිරිපත් කරන බව සඳහන් කර තිබුණි. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ලබාගත හැකි ප්‍රමාණය නොතකා, ආයෝජකයන්ට විශ්වාසය යළි ඇති කිරීම සලකා බැලිය යුතු ප්‍රධාන අංගයක් වනු ඇතැයි ද මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.40.8 2021 ජූලි 1 දින අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මහබැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය ද සමඟ අරලියගහ මන්දිරයේ පැවති සාකච්ඡාවේදී, ස්වෛරී ශ්‍රේණිගතකිරීමේ ආයතන සමඟ මෑතකාලීන සාකච්ඡාවලදී වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳව කරුණු ඔවුන් අවධාරණය කළ බවත්, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය පිළිබඳව තවදුරටත් අහිතකර අදහස් ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් නිකුත් කිරීමේ හැකියාවක් පවතින බවත් රාජ්‍ය ණය අධිකාරී විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී. ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන මෙන්ම විදේශ ආයෝජකයන් ද අඛණ්ඩව ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධවීමේ හැකියාව හෝ රජයෙන් විශ්වාසදායී නැවතගෙවීම් සැලැස්මක් ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳව නිරතුරුවම විමසන බවද ඔහු දක්වා තිබුණි.

3.1.40.9 ඡේද අංක 2.9.114 හි සඳහන් පරිදි, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) කාර්යාලය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද 2021 අගෝස්තු 24 දිනැති MB/DG(S)/28&29/A18/2021 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, ජා.මු. අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීමට සහ වැඩසටහනකට එළඹීමට රජය තීරණය කරන්නේ නම්, එමගින් වත්මන් දුෂ්කර තත්ත්වය තුළින් වෙනස්වීමට ශ්‍රී ලංකාවට ඇති හැකියාව පිළිබඳ සාමාන්‍ය විශ්වාසය වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී වන බවත්, වෙළෙඳපොල, ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයින් සහ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන ආදිය එය ධනාත්මක චේතනාවක් ලෙස සලකනු ඇති බවත්, එය ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර වෙළෙඳපොලට ප්‍රවේශය විවෘත කරගැනීමට උපකාර වියහැකි බවත්, ද්විපාර්ශ්වික මූලාශ්‍ර (ඉන්දියාව, ජපානය) සහ අනෙකුත් බහුපාර්ශ්වික නියෝජිතායතන (ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, ලෝක බැංකුව, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව - ඒ අයි අයි බී) වෙතින් විදේශ විනිමය ගලාපිම් විවෘත කර ගැනීමට උපකාර විය හැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.40.10 ඡේද අංක 2.9.115 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ගෙවුම් ශේෂ අර්බුදයකදී අපි සෘජුව ආයෝජකයින්/ණය දෙන්නන් වෙත ගියහොත් ඔවුන් අපට ඇහුණකම් නොදෙන බවත්, ණය ගැතියන්ට සහ ආයෝජකයන්ට රටට සහාය දක්වන යම්

ආයතනයක් ඇති බවට සහතිකයක් අවශ්‍ය වනු ඇති බවත්, ඔවුන් අසන සාමාන්‍ය ප්‍රශ්නය නම්, ඔබට ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් තිබේද යන්න බවත්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලට යන ලෙස තමන් රජයෙන් ඉල්ලා නොසිටින බවත්, එය රජය විසින් ගතයුතු තීරණයක් බවත්, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. නමුත්, ආයෝජකයන්ට/ණය දෙන්නන්ට ඔවුන්ගේ විශ්වාසය තහවුරු කර ගැනීම ජා.මු. අරමුදල වැනි සහායක් (Anchor) අවශ්‍ය විය හැකි බැවින්, ඊළඟ මාස 2 සිට 3 දක්වා කාලය තුළ ජා.මු. අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා කිරීමට රටට සිදුවනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.40.11 ජේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, පවතින ප්‍රවණතාවය ඉක්මනින් ආපසු හැරෙන්නේ නැතිනම්, රජය කඩිනමින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධ වියයුතු බව කමිටුව නිර්දේශ කළ අතර, සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් ස්ථාවර කිරීමට, නුදුරු කාලීන වෙළෙඳපොළ විශ්වාසය ශක්තිමත් කිරීමට, ශ්‍රී ලංකා රජයට ආර්ථික පුනර්ජීවනය සඳහා සාධාරණ කාල රාමුවක් සපයා ගැනීමට, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ ප්‍රේෂණ ලැබීම් වැඩි දියුණු කර ගැනීමට උදව් වන වැඩසටහනක් ජා.මු. අරමුදල සමඟ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි බවත්, යම් ආකාරයකින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ ප්‍රවේශවීම පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය පවා වෙළෙඳපොළවල් සහ ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයින් විසින් ඉතා ධනාත්මක ලෙස වටහා ගනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.40.12 ජේද අංක 2.9.155 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දිනැති අංක MB/DG(S)/9/31/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, දශක ගණනාවක් තිස්සේ ආර්ථිකයේ සමුච්චිත ගැටළු සඳහා ජා.මු. අරමුදල එකම විසඳුම නොවන බවත්, ප්‍රතිපත්ති පැසක අවසානයේදී එනම්, අවසාන විසඳුම ලෙස එය සලකා බැලිය යුතු බවත්, කෙසේ වෙතත්, වසර ගණනාවක් පුරා ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මුහුණ දුන් තීරණාත්මක ගැටළු සහ ඒවායේ තීව්‍රතාවය සැලකිල්ලට ගෙන, විශේෂයෙන්ම, රජයේ මූල්‍ය මෙහෙයුම්වලදී විශ්වාසය ඇති කිරීමට සහ විනය සහතික කිරීමට ඇති එකම විකල්ප විසඳුම එය බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.41. රට තුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීම සුදුසු බව තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව

රට තුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීම සුදුසු බව තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව පහත සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.41.1 ජේද අංක 2.9.20 හි සඳහන් පරිදි, 2020 නොවැම්බර් 11 දිනැති MB/DG(S)/39/21/2020 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාවට අනුව, JBIC, ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයින් සහ තවත් බොහෝ ආයතන සමඟ මෑතකදී පැවැත්වූ සාකච්ඡාවලදී ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධවීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කර තිබුණු බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.41.2 ජේද අංක 2.9.29 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 12 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, ප්‍රමාද වී ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීමට වඩා ඉක්මණින් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි බව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

3.1.41.3 ජේද අංක 2.9.31 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 25 වැනි දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, බාහිර සහායක් (External Anchor) නොමැති තත්ත්වයක් යටතේ, ශ්‍රේණිගත කිරීම පහත හෙළීම හා ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනවල අහිතකර අදහස් දැක්වීම සමඟ මූල්‍ය ආයතන පවා දැඩි දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දෙන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එෆ්) විසින් සඳහන් කර ඇත. සියලුම නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්, සහකාර අධිපතිවරුන් සහ අදාළ දෙපාර්තමේන්තු විසින් ජා. මු. අරමුදල සමඟ ඉක්මණින් සම්බන්ධවීමේ අවශ්‍යතාව ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ඒ අනුව, MBEDMC සහ නියෝජ්‍ය අධිපති ප්‍රමුඛ විදේශ ණය අධිකෂණ කමිටුව (DEDMC) යන දෙපාර්ශවයම ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධවීමේ අවශ්‍යතාවයට එකඟ නිසා ජා.මු. අරමුදල සමඟ ඉක්මණින් සම්බන්ධ වීමේ අවශ්‍යතාවය මුදල් මණ්ඩලයට ඉස්මතු කිරීමට MBEDMC විසින් තීරණය කර තිබුණි. 2021 පෙබරවාරි 17 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීම සඳහා 2021 ජනවාරි 25 වැනි දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේ අනුමත වාර්තාව ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර මුදල් මණ්ඩලය එය සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.41.4 ජේද අංක 2.9.74 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 08 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, පවතින බරපතල තත්ත්වය මැඩපවත්වා ගැනීමට, ද්විපාර්ශවික සහ ජා.මු. අරමුදල ඇතුළුව බහුපාර්ශවික මූලාශ්‍ර හරහා මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් යෝජනා කර තිබුණි.

- 3.1.41.5 ඡේද අංක 2.9.82 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 29 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, අවසාන ණය දෙන්නා ලෙස ගෝලීය වශයෙන් පිළිගත් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම, යෝජනා කර ඇති බහුවිධ විසඳුම් වලින් සැලසුම බී ලෙස සලකා බැලිය යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි. එසේම, ඡේද අංක 2.9.83 හි සඳහන් වන පරිදි මෙම විසඳුම් 2021 ජූනි 30 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී ආර්ථික විශ්ලේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක විසින් අවධාරණය කර තිබුණි.
- 3.1.41.6 ඡේද අංක 2.9.88 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, පවතින තත්ත්වය හමුවේ සමහර අපේක්ෂිත ගලාඒම්වල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණවත් නොවීම හා අවිනිශ්චිතතාවය සැලකිල්ලට ගෙන විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස මහජන/ආයෝජන විශ්වාසය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම සඳහා ජා.මු. අරමුදල වැනි බහුපාර්ශවික නියෝජිතායතනයකින් ගෙවුම් ශේෂ සහාය ලබා ගැනීමට වූ නිර්දේශයක් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණි.
- 3.1.41.7 ඡේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විභවතාවයක් සහිත විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස, ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම පිළිබඳ සිතාබැලීම විවක්ෂණශීලී බව සඳහන් කර තිබුණි.
- 3.1.41.8 ඡේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මහ බැංකුවේ පැහැර හැරීමක් සමඟ ස්වෛරී පැහැර හැරීමක් සහ ඒත් සමඟ ඇතිවන ආර්ථික, මූල්‍ය හා සමාජ අර්බුදය වළක්වා ගැනීම සඳහා අවසාන ණය දෙන්නා ලෙස ගෝලීය වශයෙන් පිළිගත් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශවීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය පිළිබඳව රජය දැනුවත් කිරීම මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ අදහස බව දක්වා තිබුණි.
- 3.1.41.9 ඡේද අංක 2.9.92 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 19 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, රට දැනට මුහුණ දී සිටින සාර්ව ආර්ථික ගැටළු අතිශයින් අභියෝගාත්මක වන බැවින් වත්මන් තත්ත්වය අනුව, ජා.මු. අරමුදලේ සහාය ලබාගැනීම ප්‍රධාන විකල්පයක් බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් අවධාරණය කර තිබුණි. ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් හැර වෙනත් විසඳුමක් තිබේදැයි කමිටුවේ සභාපති සංජීව ජයවර්ධන මහතා විසින් කරන ලද විමසීමකට පිළිතුරු දෙමින් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින්, මාස ගණනාවක් තිස්සේ අප සාකච්ඡා කරමින් සිටින දැනට පවතින ආර්ථික සන්දර්භය තුළ ජා. මු. අරමුදල සමඟ ගිවිසුමක් හැර වෙනත් යම් විකල්පයක් සොයා ගැනීමට අපහසු බව (Hardly Possible) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.
- 3.1.41.10 ඡේද අංක 2.9.97 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 28 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජා.මු. අරමුදලේ මූල්‍ය ගලවා ගැනීම (Finance Rescue) සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම අවශ්‍ය විය හැකි බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.

3.1.41.11 ඡේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මේ තත්ත්වයෙන් රට එලදායි ලෙස ගොඩ නොගතහොත් ජා.මු. අරමුදලේ සහාය ලබා ගැනීම හැර වෙනත් විකල්පයක් නොමැති බවත් එවැනි අවස්ථාවක ජා.මු. අරමුදලෙහි කොන්දේසි වඩා දැඩි වනු ඇති බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංචිත ජයවර්ධන මහතා පවසා තිබුණි.

3.1.41.12 ඡේද අංක 2.9.112 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 18 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, අරමුදල් අවශ්‍යතා සඳහා සහ ඉතා අවශ්‍ය ආයෝජන විශ්වාසය වැඩි කිරීම සඳහා ජා.මු. අරමුදල වැනි බහුපාර්ශ්වික ආයතන වෙත ප්‍රවේශ වීම රජයේ විෂය පථය යටතේ වන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස රජය දැනුවත් කළ යුතු බවට සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.41.13 ඡේද අංක 2.9.114 හි සඳහන් පරිදි, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) කාර්යාලය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද 2021 අගෝස්තු 24 දිනැති MB/DG(S)/28&29/A18/2021 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය කෙරෙහි විශ්වාසය ඇති කිරීම සඳහා “බරපතල ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ පැකේජයක්” ක්‍රියාත්මක කිරීම යෝජනා කර තිබුණු අතර එය වෙනස් ප්‍රවේශයන් දෙකක් යටතේ සලකා බැලීමට යෝජනා කර තිබුණි. පළමු ප්‍රවේශය ලෙස, ජා.මු. අරමුදලේ කිසිදු සම්බන්ධයක් නොමැතිව රජයේ දැඩි කැපවීමෙන් මනාව ව්‍යුහගත කළ සහ හොඳින් සම්බන්ධීකරණය වූ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කළයුතු අතර, අතුරු කාලයක් තුළ ප්‍රමාණවත් විදේශ මූල්‍යකරණයක් (Bridging Foreign Financing) ලබා ගැනීම එයට සහාය වනු ඇත. මෑත කාලීනව සිට මධ්‍යකාලීනව ගෙවිය යුතු විශාල ණය සේවා ගෙවීම් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා කාලය, කැපවීම සහ තරම ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම්, වෙළෙඳපොළ සහභාගීත්වයන්ට, ආයෝජකයන්ට සහ ජාත්‍යන්තර නියෝජිතයන් වලට ආර්ථිකයේ අනාගත ගමන්මඟ සහ ස්ථාවර විදේශ විනිමය ගලාපීම පිළිබඳව දැඩි ලෙස ඒත්තු ගන්වමින් සාධාරණ කාලසීමාවක් තුළ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමේ අවධානමක් පවතී. එම නිසා, ආර්ථිකය පිළිබඳ විශ්වාසය යළි ගොඩනැගීම සඳහා බාහිර සහායක් (External Anchor) අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව, එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහනක් ඉතා කෙටිකාලීනව ප්‍රධාන ප්‍රතිඵලයක් ජනනය නොකරන්නේ නම්, දෙවන ප්‍රවේශය වන ණය නොවන විදේශ විනිමය ගලාපීම් වැඩිදියුණු කිරීමට රජය දරන ප්‍රයත්නයන් අඛණ්ඩව කරගෙන යන අතරම ජා.මු.අරමුදලෙහි සහායද අපේක්ෂා කිරීම අවශ්‍ය වන බව යෝජනා කර තිබුණි.

3.1.41.14 ඡේද අංක 2.9.115 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආයෝජකයන්ට/ණය දෙන්නන්ට ජා.මු. අරමුදල වැනි සහායක් (Anchor) අවශ්‍ය විය හැකි බැවින්, ඔවුන්ගේ විශ්වාසය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා මාස 2 සිට 3 දක්වා කාලය තුළ ජා.මු.

අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීමට රටට සිදුවනු ඇති බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, දුරදර්ශීව කළයුතු දෙය නම්, අප ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ සම්බන්ධ වීම බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි. තවද, මුදල් මණ්ඩලය සුදුසු දෙය කළ යුතු නමුත්, ප්‍රබල යෝජනාවක් ලෙස ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනකට යාම මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිර්දේශ කළ යුතු බවත් අවාසිද පෙන්වා දිය යුතු බවත්, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා තවදුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1. 41.15 ඡේද අංක 2.9.125 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 13 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, රජයේ විදේශ විනිමය ණය සේවා සම්බන්ධයෙන් පවතින ඉහළ අවදානම් හේතුවෙන් ආයෝජකයින්ගේ මනෝභාවයන් කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම දැඩි ආර්ථික හා මූල්‍ය අර්බුදවලට තුඩුදිය හැකි බවත්, දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන් ගෙවුම් ශේෂ දුෂ්කරතා ඇති රටවලට උපකාර කිරීම සඳහා පිහිටුවා ඇති අවසාන ණය දෙන්නා ලෙස කටයුතු කරන ජා. මු. අරමුදල ඇතුළු ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවේ සහයෝගය සමඟ ඉක්මණින් ක්‍රියාමාර්ග නොගතහොත්, වෙනත් සමහර රටවල නිරීක්ෂණය කර ඇති පරිදි සමාජ නොසන්සුන්තාවයක් ඇති කළ හැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.41.16 ඡේද අංක 2.9.137 හි සඳහන් පරිදි, 2021 නොවැම්බර් 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, අනාගත විදේශ විනිමය ගලාඒම් ප්‍රමාද වුවහොත්, ඉදිරි විදේශ ණය සේවා ගෙවීම් සඳහා අවශ්‍ය විදේශ විනිමය බලමුලුගැන්වීම් සඳහා වෙනත් විකල්ප සලකා බැලීමට හෝ ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් සමඟ පූර්ව ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ විකල්පය සලකා බැලීමට රජයට සහ මහ බැංකුවට සිදුවනු ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.41.17 ඡේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වන එක් විකල්පයක් ලෙස ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහිත ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් වෙත ප්‍රවේශ වීමත්, එය විශ්වාසනීයත්වය යථා තත්ත්වයට පත් කරන නමුත් ආර්ථිකයේ මන්දගාමී ප්‍රකෘතියකට (Slow recovery) තුඩුදෙන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් විස්තර කර තිබුණි. එමෙන්ම, පවතින ප්‍රවණතාවය ඉක්මනින් ආපසු හැරෙන්නේ නැතිනම්, රජය කඩිනමින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධ වියයුතු බව කමිටුව නිර්දේශ කළ අතර, සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් ස්ථාවර කිරීමට, නුදුරු කාලීන වෙළෙඳපොළ විශ්වාසය ශක්තිමත් කිරීමට, ශ්‍රී ලංකා රජයට ආර්ථික කටයුතු පුනර්ජීවනය සඳහා සාධාරණ කාල රාමුවක් සපයා ගැනීමට, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ ප්‍රේෂණ ලැබීම් වැඩි දියුණු කර ගැනීමට උදව් වන වැඩසටහනක් ජා.මු. අරමුදල සමඟ ක්‍රියාත්මක කළ

හැකි බවත්, යම් ආකාරයකින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ ප්‍රවේශ වීම පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය පවා වෙළෙඳපොළවල් සහ ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයින් විසින් ඉතා ධනාත්මක ලෙස වටහා ගනු ඇති බවත්, කෙසේ වෙතත්, ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධ වීමේදී කාලය ඉතා වැදගත් බවත් කමිටුව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

3.1.41.18 ඡේද අංක 2.9.147 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 19 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආයෝජක විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම සඳහා තීරණාත්මක විය හැකි ජා.මු. අරමුදල වැනි පිළිගත් තෙවන පාර්ශවයක අවශ්‍යතාවය මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශක කමිටුවේ අදහස වී තිබුණි.

3.1.41.19 ඡේද අංක 2.9.151 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, සංචිත අඩු මට්ටමක පවතින බැවින්, ණය නොවන විශාල ගලාපීම් සහ ප්‍රමාණවත් විදේශ මුදල් ගලා පීම් දිරිමත් කිරීම සඳහා විනිමය අනුපාතිකයේ ගැලපීමක් සමඟ ජා.මු. අරමුදල සමඟ වන වැඩසටහනක් වැනි විශ්වාසය ගොඩනැංවෙන ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය වන බව මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ අදහස වූ අතර, විශ්වාසනීය බාහිර සහායක් (Anchor) ඇති කර ගැනීම සඳහා ජා.මු. අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීමටත්, ජා.මු. අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීමට රජයට යෝජනා කිරීමට මුදල් මණ්ඩලය සුදානම්වන බව වහාම මහජනතාවට ප්‍රකාශ කිරීමටත්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව නිර්දේශ කර තිබුණි.

3.1.42. රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම සුදුසු බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දැනුවත් කර ඇති බව

රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම සුදුසු බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට පහත සඳහන් අවස්ථාවලදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දැනුවත් කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.42.1 ඡේද අංක 2.9.95 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 26 දින මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට යවන ලද වාර්තාවට අනුව, වත්මන් තත්ත්වය තවදුරටත් උග්‍ර වුවහොත්, මහ බැංකු පැහැර හැරීමත් සමඟ ස්වෛරී පැහැර හැරීමක් සහ ඒ සමඟ ඇතිවන ආර්ථික, මූල්‍ය හා සමාජ අර්බුදයන් වලක්වා ගැනීම සඳහා අවසන් ණය දෙන්නා ලෙස ගෝලීය වශයෙන් සලකනු ලබන ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය රජයට සලකා බැලිය හැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.42.2 ඡේද අංක 2.9.29, 2.9.35, 2.9.36, 2.9.45, 2.9.74, 2.9.83, 2.9.88 හි සඳහන් පරිදි ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ නොවීම රජයේ ස්ථාවරය වූ බව සැලකීම මත, මුදල් මණ්ඩලය විසින් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම සම්බන්ධව මුදල් අමාත්‍යවරයාට 2021 ජූලි 26 දින තෙක් යෝජනා කර ඇති බව නිරීක්ෂණය නොවීය.

3.1.43 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ/රජයේ ප්‍රතිපත්තිය නොවූ බව

රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ/රජයේ ප්‍රතිපත්තිය නොවූ බව පහත සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.43.1 ඡේද අංක 2.9.29 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 12 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, පමා වී ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශවීමට වඩා ඉක්මණින් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශවීම ප්‍රයෝජනවත් වියහැකි නමුත් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම සම්බන්ධයෙන් රජයේ වර්තමාන ස්ථාවරත්වය අනුව, මේ මොහොතේ මෙම නිර්දේශය ක්‍රියාත්මක කළ නොහැකි බවට එකඟ වී තිබුණි.

3.1.43.2 ඡේද අංක 2.9.35 හි සඳහන් පරිදි, මුදල් මණ්ඩලයට පත්කරන ලද සාමාජිකයෙකු වන සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා විසින් 2021 පෙබරවාරි 03 දින මහ බැංකු අධිපති වෙත යවන ලද විද්‍යුත් පණිවිඩය අනුව, දේශපාලන නායකත්වය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ වැඩසටහන්වලට කැමැත්තක් නොදක්වන නමුත් මහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් පවතින විකල්පය ජා.මු. අරමුදල වෙත නැවත ප්‍රවේශවීම පමණක් බව මුදල් මණ්ඩලයට දන්වා ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි.

එමෙන්ම, මීට පෙර තිබූ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ පහසුකම් රට තුළ අපේක්ෂිත සංවර්ධනය ළඟාකර නොගත් නිසා, ඒ. අයි. අයි. බී. (Asian Infrastructure Investment Bank) වෙතින් කඩිනමින් අවශ්‍ය විදේශ විනිමය අරමුදල් ලබා ගැනීමට සියලු උත්සාහයන් ගැනීමට සහ මුදල් අමාත්‍යවරයා සමඟ ද සාකච්ඡා කිරීමට මුදල් මණ්ඩලයට තරයේ යෝජනා කරන බවත්, ආනයන සීමා ඉවත් කිරීම වැනි නියමයන් සහ කොන්දේසිවලට එකඟ වී ජා. මු. අරමුදල වෙත දැණින් වැටීමට රජයෙන් ඉල්ලා සිටිනවාට වඩා එය හොඳ යෝජනාවක් වනු ඇති බවත් ජා. මු. අරමුදලෙන් පහසුකම් ලබා ගැනීමේ දීර්ඝ ක්‍රියාපටිපාටිය නිසා රටේ මතුවෙමින් පවතින විදේශ විනිමය අර්බුදයෙන් ගොඩ ඒමට අවශ්‍ය අරමුදල් නියමිත වේලාවට එමඟින් ලබා නොදෙනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.43.3 ඡේද අංක 2.9.36 හි සඳහන් පරිදි, 2021 පෙබරවාරි 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයකු වන සංජීව ජයවර්ධන මහතා විසින් ජා.මු. අරමුදල වැනි ද්විපාර්ශවික හා බහු පාර්ශවික සහාය කෙරෙහි අවධානය කරන අතර, ජා.මු. අරමුදල වැනි බහු පාර්ශවික සහාය සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් අකමැත්තක් දක්වන බව ප්‍රකාශ කර ඇත. රජයේ ප්‍රතිපත්තිය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලට යෑම නොවන බැවින් නිලධාරීන් වශයෙන් අප එය පිළිපැදිය යුතු බව භාණ්ඩාගාර ලේකම් එස්. ආර්. ආටිගල මහතා විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ජා.මු. අරමුදලේ සහාය ලබාගතහොත් දැන් මුහුණදෙන ගැටළුවලට වඩා සිදු කළ යුතු කැපකිරීම් විශාල වන බවත්, මීට අමතරව ජා.මු. අරමුදල සමඟ ප්‍රවේශ වීම රජයේ නව ප්‍රතිපත්ති රාමුව අත්හැර දැමීමට සිදු වනු ඇති බවත්, අපගේම ස්වයං විශ්වාසිත ක්‍රම හරහා මෙම ගැටළුව මඟහරවා ගැනීමට අවශ්‍ය බවත්, ඉන් අනතුරුව මෙම ආයතන සමඟ සාකච්ඡා කළ යුතු බවත් මහ බැංකු අධිපතිගේ අදහස වී තිබුණි.

3.1.43.4 ඡේද අංක 2.9.45 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 06 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාව අනුව, හදිසි මූල්‍යකරණය සඳහා ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශවීම රජයේ ස්ථාවරත්වය නොවන බැවින්, විදේශ විනිමය ගලායීමේ ණය නොවන ප්‍රභවයන් වැඩිදියුණු කිරීමට පහසුකම් සැලසීමට මහ බැංකුව රජය සමඟ ක්‍රියාකාරීව කටයුතු කරන බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.43.5 ඡේද අංක 2.9.74 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 08 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, පවතින බරපතල තත්ත්වය ජය ගැනීමට ද්විපාර්ශවික සහ ජා.මු. අරමුදල ඇතුළුව බහුපාර්ශවික මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් යෝජනා කර තිබුණු අතර එම යෝජනාවට කමිටුවේ සභාපති, සංජීව ජයවර්ධන මහතා විසින් එකඟතාවය පලකරමින්, ජා. මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීමට රජය දැඩි ලෙස විරුද්ධ වන බැවින් එය ක්‍රියාත්මක කළ හැකිද යන්න විමසා තිබුණි.

3.1.43.6 ඡේද අංක 2.9.83 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 30 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, පසුගිය කාලයේ මෙවැනි තත්ත්වයක් තුළ රජයට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙන් ණය ගැනීමට හෝ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ණය ගැනීමට හැකි වූ බවත්, මේ වන විට රජයට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළට යාමට නොහැකි අතර ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ණය නොගැනීමට රජය ද තීරණය කර තිබෙන බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.43.7 ඡේද අංක 2.9.88 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශවීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය සාධනීය ලෙස රජය මෙතෙක් සලකා නොමැති බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.43.8 ඡේද අංක 2.9.108 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 12 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා වෙත මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා විසින් එවන ලද ලිපියට අනුව, ජා.මු. අරමුදල සමඟ මැදිහත් වීමකදී මූල්‍ය අංශයේ පොලී අනුපාතවල, විනිමය අනුපාතයේ සහ රජයේ ණය තොගය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම ආදී ආක්‍රමණශීලී ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය වන බවත්, ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදයේදී මැලේසියාව අර්බුදය කළමනාකරණය කර ගත් පරිදි ජා.මු. අරමුදලේ ණය වැඩසටහනකට යොමු නොවී එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කළ නොහැක්කේ කුමක් නිසාදැයි බැංකුව තමාට පැහැදිලිව කර දෙන ලෙසත්, 1965 සිට ශ්‍රී ලංකාව ජා. මු. අරමුදලේ වැඩසටහන් 16 ක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බැවින් රටට නැවුම් චින්තනයක් අවශ්‍ය විය හැකි බවත් එම ලිපියෙන් මුදල් අමාත්‍යවරයා සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.43.9 ඡේද අංක 2.9.115 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 24 දිනැති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ඉහත 3.1.43.8 ඡේදය සඳහන් මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් මැලේසියාව සම්බන්ධව සඳහන් කරන ලද කරුණුවලට අදාළව, මැලේසියාවේ එම අවස්ථාවේ සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වය දැන් ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වයට වඩා සාපේක්ෂව ප්‍රබල බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, මුදල් අමාත්‍යවරයා ප්‍රකාශ කරන ජා.මු. අරමුදල නොමැතිව ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම හොඳ බව තමාද එකඟ වන බවත්, නමුත් අවාසනාවකට, ආර්ථික වර්ධන ක්රියාවලියට පහසුකම් සැලසීම සහ බාහිර හා දේශීය මූල්‍යවල තිරසාර මට්ටමක් පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය අභ්‍යන්තර ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහන් 16 කට පසුවත් ශ්‍රී ලංකාවට නොහැකි වී ඇති බවත්, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) තවදුරටත් විස්තර කර තිබුණි. රටට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ නිසි හා වගකීමෙන් යුතුව ක්‍රියාත්මක කළේ නම්, අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව කොවිඩ් 19 වසංගතයෙන් ආර්ථිකයට එල්ල වන අහිතකර බලපෑම අඩු විය හැකිව තිබුණු අතර අනෙකුත් රටවල් මෙම වසංගත කාලපරිච්ඡේදය යටතේ පවා ඔවුන්ගේ සංචිතවල වැඩිවීමක් ඇතිවී ඇති අතර එය ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතා පහළ මට්ටමට පහත වැටෙමින් පවතින බව සහ ජා. මු. අරමුදල සමඟ හෝ නොමැතිව ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රබල අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කර තිබුණි.

එමෙන්ම, තමාගේ අදහසට අනුව ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීම ශ්‍රී ලංකාවට සෞඛ්‍ය සම්පන්න නොවන බවත්, එබැවින් රජයේ යෝජනා කර ඇති පරිදි, අපගේ ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රය අභ්‍යන්තරව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි බවත්, ඒන හුවමාරු ගිවිසුම

ලබා ගතහොත් මේ මොහොතේ එයින් යම් සහනයක් ලැබෙන බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.43.10 ඡේද අංක 2.9.115 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 24 දිනැති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, අප හෙට දිනයේ මුදල් අමාත්‍යවරයා හමුවීමට යන විට ජා.මු. අරමුදල නොමැති වැඩපිළිවෙලක් සකස් කරගෙන යායුතු බවත්, එය මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ හැකි ආකාරයේ යෝජනාවක් වියයුතු බවත්, මෙය මැතිවරණ දේශපාලනයක් සහිත සුවිශේෂී රටක් වන බවත්, එය එක්තරා ආකාරයකින් අපව විනාශ කළ හැකි බවත්, එබැවින් දේශපාලනික වශයෙන්ද පිළිගත හැකි වැඩපිළිවෙලක් යෝජනා කරන ලෙසත්, එසේ නොමැති නම් කිසිදු ප්‍රතිඵලයක් ලබාගත නොහැකි බවත්, අවම තරමින් වටිනාකමක් ඇති කුමක් හෝ දෙයක් වෙනුවෙන් අපි ඔවුන්ට උදව්කිරීම් හා මහපෙන්වීම් සිදුකරමු ලෙසද මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් පෙන්වා දී තිබුණි. එමෙන්ම, මණ්ඩලය යථාර්ථය තේරුම් ගෙන ඇති අතර රජය ජා.මු. අරමුදල සමඟ සම්බන්ධ නොවන බව පැහැදිලිව දක්වා ඇති බවත්, එබැවින් ඇත්ත වශයෙන්ම සාක්ෂාත් කරගත හැක්කේ කුමක්ද යන්න අප විසින්ම විමසා බැලිය යුතු බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.43.11 ඡේද අංක 2.9.142 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 03 වන දින මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා විසින් “ආර්ථිකය 2022 සහ ඉදිරි මඟ” යන මෑයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය අනුව, ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීමෙන් ඇතිවන රුපියල නිදහසේ පාවීම හෝ අවප්‍රමාණයවීමට සැලැස්වීමේ බලපෑම සහ බදු ඉහළ දැමීමක් සමඟ පිරිවැය පිළිබිඹු කරන ඉන්ධන, විදුලිය හා ජලයේ මිල ගණන් වෙනස් කිරීම නිසා ඇතිවන බලපෑම ආදිය සැලකිල්ලට ගෙන දැනට රට මුහුණ දී ඇති ආර්ථික ගැටලු සඳහා රට තුළම හඳුනා ගනු ලබන විසඳුමක් (home grown solution) ක්‍රියාත්මක කිරීම යෝජනා කර තිබුණු අතර ඡේද අංක 2.9.143 හි සඳහන් පරිදි, ඒ සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ එකඟතාවය ලබා දී ඇත.

3.1.44 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කරන ලද ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය හැර අනෙකුත් ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් පැවති බව

රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කරන ලද ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගය

හැර අනෙකුත් ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් පැවතී බව පහත කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.44.1 ඡේද අංක 2.9.45, 2.9.84, 2.9.95, 2.9.126, 2.9.135, 2.9.140, 2.9.141, 2.9.148, 2.9.150 සහ 2.9.153 යටතේ දැක්වෙන මහබැංකුවේ අධිපති විසින් මුදල් නීති පනතේ 64, 68 හා 116 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් ඇමතිවරයාට යවන ලද වාර්තා සම්බන්ධව මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග කවරේද යන්න පිළිබඳව 2022 නොවැම්බර් 25 දිනැතිව මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ගෙන් විමසූ අතර එයට ලද ප්‍රතිචාරය පහත දැක්වේ.

- i. ශ්‍රී ලංකා රජය සහ චීන සංවර්ධන බැංකුව අතර මුල්ය පහසුකම් ගිවිසුමකට එළැඹීම.
  - 2020 මාර්තු මස 18 වන දින ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 500 ක ණය පහසුකම් ගිවිසුම
  - 2021 අප්‍රේල් මස 12 වන දින ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 500 ක ණය පහසුකම් ගිවිසුම
  - 2021 අගෝස්තු මස 17 වන දින RMB මිලියන 2000 ක ණය පහසුකම් ගිවිසුම
- ii. ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීම සඳහා 2022 පෙබරවාරි මස 02 වන දින ශ්‍රී ලංකා රජය සහ ඉන්දියානු EXIM බැංකුව ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 500 ක ණය පහසුකමක් සඳහා ගිවිසුමගත වීම. (Indian Line of Credit)
- iii. 2022 මාර්තු මස 17 වන දින අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම සඳහා ඉන්දීය රජය විසින් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 1000 ක ණය පහසුකමක් ලබා දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය සමඟ ගිවිසුම්ගත විය.
- iv. 2020 වර්ෂයේ සිට අත්‍යවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ ආනයනය අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා වරින් වර ගැසට් නිවේදන රැසක් නිකුත් කර ඇති අතර 2022 මාර්තු මස 09 වැනි දින “අත්‍යවශ්‍ය නොවන” අයිතම 367 ක් සඳහා ආනයනය සීමා පනවමින් අංක 2270/18 දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය නිකුත් කිරීම. (2020 අප්‍රේල් 16 සිට 2022 මාර්තු 9 දක්වා පනවන ලද ආනයන සීමා කිරීම සම්බන්ධ විස්තර 2.8.17 ඡේදය යටතේ වන වගු අංක 32 හි දැක්වේ.)
- v. මුදල් අමාත්‍යාංශයට කොටස් හිමි West Coast Power Ltd හි 40% කොටස් විකිණීම මඟින් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 250 ක ආදායමක් ඉපැයීම සඳහා 2021 සැප්තැම්බර් මස ගිවිසුම්ගත වීම. (මෙම මුදල ලැබුණු බවට තොරතුරු විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් නොවීය)

- vi. ලෝක බැංකුව (World Bank) සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) මඟින් කොවිඩ් - 19 එන්නත්කරණය සඳහා සහ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයනය සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම.
- vii. මූල්‍ය ස්ථයීතාවය සඳහා 2022 අයවැය යෝජනා මඟින් පහත සඳහන් බදු ඉහළ නැංවීමට යෝජනා කිරීම.
  - 2020/21 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා රුපියල් මිලියන 2000 ට වඩා බදු අය කළ හැකි ආදායමක් උපයන ලද තැනැත්තන් හෝ සමාගම් මත එක් වරක් පමණක් අය කෙරෙන 25% ක අධිභාර බද්දක් (Surcharge Tax) අය කිරීම.
  - බැංකු හා මූල්‍ය සේවා ආයතන විසින් මූල්‍ය සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් වන අගය එකතු කිරීම මත අය කරන බද්ද 15 % සිට 18% දක්වා වැඩි කිරීම.
  - කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය යළි යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ අරමුණින් 2.5% ක අනුපාතය යටතේ සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදලක් (Social Security Contribution) අය කිරීම.
  - සිගරට් මත නිෂ්පාදන සහ සුරා බද්ද වැඩි කිරීම.

(2022 මාර්තු 18 දිනවනවිට ඉහත සඳහන් යෝජනා ක්‍රියාත්මක වූවාද යන්න තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය)

3.1.44.2 ආනයන සඳහා සීමාවන් පැනවීම

- (අ) ඡේද අංක 2.9.27 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 06 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, දේශීය වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ විනිමය ගලායෑම වැළැක්වීම සඳහා ආනයන සීමා කිරීම තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට සලකා බලන ලෙස භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙතින් මුදල් මණ්ඩලය ඉල්ලා සිටි අතර, මහ බැංකුව විසින් සකස් කරන ලද මූලික ලැයිස්තුව මත 2020 මාර්තු මාසයේදී සීමා කිරීම් කරන ලද බවත් විශේෂයෙන්ම නිෂ්පාදන අංශයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ඇතැම් ලිහිල් කිරීම් ලබාදී ඇති බවත්, ආනයන සීමා පැනවිය හැකි අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතම පිළිබඳ නව ලැයිස්තුවක් මහ බැංකුවට ලබා දිය හැකි බවත් භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.
- (ආ) ඡේද අංක 2.9.30 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 18 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති වන පීඩනය සහ විදේශ මුදල් ගලාඒම් අඩුවීම හේතුවෙන් තවදුරටත් ආනයන සීමා පැනවීමේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩලය සාකච්ඡා කර තිබුණි.
- (ඇ) ඡේද අංක 2.9.33 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 26 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, DEDMC සහ MBEDMC කමිටු විසින් විනිමය මත ඇති දැවැන්ත පීඩනයට මුහුණ දීම

සඳහා ආනයන මත තවදුරටත් සීමා පැනවිය යුතු බව තරයේ නිර්දේශ කළ බව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක දක්වා තිබුණි. ණයවර ලිපි හා ලේඛන ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීමට එරෙහිව ආනයන වටිනාකමෙන් සියයට 100 ක පොලී රහිත අවම තැන්පතු ආන්තිකයක් පැනවීම සඳහා “ප්‍රතිපත්තීමය” අනුමැතිය ලබාදීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

- (ඇ) 2021 ජනවාරි 26 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී. ජයසුන්දර මහතාට යවන ලද ලිපියෙන් විනිමය මත පීඩනය සහ දළ නිල සංවිතවල අඩුවීම සලකා අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතම 469 කින් සමන්විත ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන සීමා කිරීම සඳහා කටයුතු කරන ලෙස ඉල්ලා තිබුණි.
- (ඉ) 2021 පෙබරවාරි 15 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ජනාධිපති ලේකම් පී.බී. ජයසුන්දර මහතාට යවන ලද ලිපියෙන් ඉහත “ඇ” හි සඳහන් ඉල්ලීම නැවතත් සිදු කර තිබුණි.
- (ඊ) ඡේද අංක 2.9.39 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, දැනට පවතින ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම, ගෝලීය බොරතෙල් මිලෙහි සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් සහ අපේක්ෂිත විදේශ විනිමය ගලාඒම් බලමුලු ගැන්වීමේ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවයේ අවධානම් ත්‍රිවු විය හැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.
- (උ) ඡේද අංක 2.9.42 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 27 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මෙම අවස්ථාවේදී ආනයන සීමා දැඩි කිරීම සහ අනෙකුත් පිටතට ගලායාම සීමා කිරීම අවශ්‍ය බව කමිටු සභාපති, සංජීව ජයවර්ධන මහතා විමසා සිටි අතර, එහිදී දුර්වල වූ ගලා ඒම් සමඟ අතිශය සම්මුතිවාදී තත්ත්වයක් සැලකිල්ලට ගනිමින් සියලුම සාමාජිකයින් ඒ සඳහා එකඟතාවය පලකර තිබුණි.
- (ඌ) ඡේද අංක 2.9.45 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 06 වන දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සීමා කිරීම් පවත්වාගෙන යාම හෝ තවදුරටත් දැඩි කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන බව දක්වා තිබුණි.
- (එ) ඡේද අංක 2.9.46 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 07 පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයන සහ මූල්‍ය පිටතට ගලායාමේ සීමාවන් ලිහිල් කිරීම මගින් දළ නිල සංවිත මෙන්ම විනිමය අනුපාතිකය මත තවදුරටත් පීඩනයක් ඇති කළ හැකි බව මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ අදහස ලෙස දක්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, තවදුරටත් ආනයන සීමා කිරීම

ව්‍යාපාර සහ අපනයන ක්ෂේත්‍රයට ඇති කරන බලපෑම සැලකිල්ලට ගනිමින් ආනයන සඳහා පවතින සීමාවන් ප්‍රමාණවත් බව මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

- (ඒ) ඡේද අංක 2.9.49 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 21 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයන ඉහළ යාම පිළිබඳව භාණ්ඩාගාර ලේකම් දැනුවත් කළයුතු බවත්, ආනයන සඳහා සුදුසු සීමාවක් හඳුන්වාදීමට කඩිනම් පියවර ගතයුතු බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය අවධාරණය කර තිබුණි.
- (ඔ) ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සී.අමරසේකර මහතා විසින් මුදල් මණ්ඩලයේ අවසරය පරිදි, භාණ්ඩාගාර ලේකම් එස්.ආර්.ආටිගල මහතා වෙත යවන ලද 2021 මැයි 12 දිනැති විද්‍යුත් තැපැල් පණිවිඩය මගින් අයිතම 130 කින් යුතු ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන අත්හිටුවීමට කටයුතු කිරීම වඩා සුදුසු බවත්, එසේ නොමැති නම් බදු පනවමින් හෝ ණයවර ලිපි ආන්තිකයන් පනවමින් හෝ එම ක්‍රම දෙක මගින් හෝ ආනයන සීමා කිරීමට කටයුතු කරන මෙන් ඉල්ලා තිබුණි.
- (ඔ) ඡේද අංක 2.9.62 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 13 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසර තුළ අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි.
- (ක) ඡේද අංක 2.9.64 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 19 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සඳහා තවදුරටත් සීමා පැනවීමට රජයට දැඩි ලෙස නිර්දේශ කිරීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.
- (බ) ඡේද අංක 2.9.66 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 24 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, අත්‍යවශ්‍ය නොවන සීමා කිරීම සඳහා අතිරේක ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවල අවශ්‍යතාව මුදල් මණ්ඩලයට දැඩි ලෙස නිර්දේශ කිරීමට කමිටුව තීරණය කර තිබුණි.
- (ග) ඉහත (ඔ) හි සඳහන් 2021 මැයි 12 දිනැති ඉල්ලීම භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී. ජයසුන්දර මහතා මූලසුන දරන ගාස්තු තීරණය කිරීමේ කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර, ආචාර්ය පී.බී. ජයසුන්දර මහතා විසින් ප්‍රශ්න කිහිපයක් මඟ බැංකුව වෙතින් විමසා තිබුණි. එම ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු 2021 ජූනි 02 දින මඟ බැංකු අධිපති විසින් භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත දන්වා යවා තිබුණි. එමගින්, 2020 වර්ෂයේදී ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආනයන සීමා කිරීම, කොවිඩ් 19 වසංගතය මගින් ඇති කරන ලද අතිශය දුෂ්කර ගෝලීය සහ දේශීය තත්ත්වයන් යටතේ සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීමට රටට උපකාරී වූ බවත්, මෙම අභියෝග තවමත් පවතින තත්ත්වයකදී සහ සාපේක්ෂව අඩු විදේශ විනිමය ගලා ඒම් මධ්‍යයේ ආනයනවල ශීඝ්‍ර ඉහළ යාමක් නිරීක්ෂණය වන බවත්, එමගින් ආර්ථිකයට සහ මූල්‍ය පද්ධතියට දැවැන්ත පීඩනයක් ඇති කරන බවත් සඳහන් කර තිබුණි. රජයේ සැලකිය යුතු ණය සේවා වගකීම

පියවමින් අත්‍යවශ්‍ය ඉන්ධන හා වෛද්‍ය සැපයුම් ආනයනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය නොවන හා හදිසි නොවන ආනයන සහ අනෙකුත් පිටතට ගලායාම තවත් කාලයක් සඳහා සීමා කිරීමට කඩිනමින් පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය බවත් එම පිළිතුරු ලිපියෙහි සඳහන් කර තිබුණි.

- (ව) ඡේද අංක 2.9.74 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 08 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මෙම බරපතල තත්ත්වය මගහැර ගැනීම සඳහා නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් යෝජනා කර ඇති විකල්ප යෝජනා 4 අතුරින්, ආනයන සීමා කිරීම එක් විකල්ප යෝජනාවක් ලෙස දක්වා තිබුණි.
- (ජ) ඡේද අංක 2.9.78 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 22 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ ජනාධිපති ලේකම්ගෙන් ආනයන සීමා කිරීම පිළිබඳ පරස්පර සංඥා ලද බව කමිටුවේ සභාපති සංජීව ජයවර්ධන මහතා විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.
- (ච) ඡේද අංක 2.9.82 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 29 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, ආනයන සීමා කිරීමට කඩිනම් පියවර ගනිමින් වෙළෙඳ පරතරය අඩු කළ යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි.
- (ඞ) ඡේද අංක 2.9.84 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 30 දින මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, අවම වශයෙන් තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක් සඳහා හදිසි කෙටි කාලීන විසඳුමක් ලෙස ආනයන සඳහා පනවා ඇති සීමාවන් පවත්වා ගැනීමටත්, ආනයන මත බදු වැඩි කිරීම සහ සුදුසු ණයවර ලිපි සඳහා ආන්තිකයක් හඳුන්වා දීම ඇතුළුව අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කිරීමට පියවර ගැනීමටත් මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කර තිබුණි.
- (ණ) ඡේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයන සීමා කිරීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම මේ අවස්ථාවේදී වැදගත් බවත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයා වෙත යෝජනා කිහිපයක් ඉදිරිපත් කර ඇති බවත්, මෙතෙක් එවැනි කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් හඳුන්වා දීමට රජය පියවර ගෙන නොමැති බවටත් මණ්ඩලය එකඟ වී තිබුණි. තවද, ආනයන සහ විදේශ මුදල් පිටතට ගලා යාම සීමා කිරීම සඳහා සිදුකළ හැකි පියවරක් ලෙස ණයවර ලිපි සඳහා ආන්තිකයක් හඳුන්වා දීමට මහ බැංකුව විසින් කරන ලද යෝජනාවට රජය ද සහය නොදැක්වූ බව සඳහන් වී තිබුණි. තිරිඟු පිටි හා කිරිපිටි වැනි අයිතම මත සීමාවන් පැනවීම සම්බන්ධව රජයට යෝජනා කළ යුතු බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා යෝජනා කළ අතර කෙසේ වෙතත්, මුදල්

මණ්ඩල සාමාජිකයන් අතර සඳහන් කරන ලද අයිතම සීමා කිරීම පිළිබඳව එකඟතාවයක් නොතිබුණු බව දැක්වුණි.

2021 ජූලි 1 වන දින අගමැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයන් ද සමඟ අරලියගහ මන්දිරයේදී පැවති සාකච්ඡාවේදී, ආනයන සීමාකිරීමට හදිසි ක්‍රියාමාර්ග සමඟ වෙළඳ පරතරය අඩුකිරීමට මහ බැංකුව යෝජනා කර තිබුණි. සීමාකිරීම්වල ණය ලැයිස්තුව (Credit list of restrictions) යටතේ පැවති ආනයන රජය විසින් මැනකඩී සැහැල්ලු කරන ලද අතර ආනයන සීමාකිරීම සම්බන්ධව රජයේ ප්‍රතිපත්තියේ ව්‍යාකූලතාවයක් ඇති බව මහ බැංකුවේ ආර්ථික පර්යේෂණ අධ්‍යක්ෂ එම රැස්වීමේදී දක්වා තිබුණි. තත්වය ඉතා වේගයෙන් දැඩිවන නිසා මුදල් අමාත්‍යාංශයට දැනටමත් දන්වා ඇති පරිදි තෝරාගත් පාරිභෝජන අයිතම ආනයනය තාවකාලිකව අත්හිටුවීම සුදුසු බව ඔහු දක්වා තිබුණි.

(ආ) ජේද අංක 2.9.95 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 26 දින මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, විනිමය අනුපාතය සහ ගෙවුම් ශේෂය මත පීඩනය වැළැක්වීම සඳහා අවම වශයෙන් තෝරාගත් අයිතම කිහිපයක් සඳහා හදිසි කෙටිකාලීන විසඳුමක් ලෙස ආනයන මත පනවා ඇති සීමාවන් පවත්වාගෙන යාම සහ ශක්තිමත් කිරීම අවශ්‍ය බව සඳහන් කර තිබුණි. තවද, රජය විසින් බදු ඉහළ දැමීමෙන් සහ මහ බැංකුව විසින් සුදුසු ණයවර ලිපි ආන්තිකයන් හඳුන්වාදීමෙන් අත්‍යාවශ්‍ය නොවන හා හදිසි නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කිරීම ද යෝජනා කර තිබුණි.

(ඇ) ජේද අංක 2.9.96 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 28 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, අපනයන ආදායම අනිවාර්ය පරිවර්තනය සියයට 40 දක්වා වැඩි කිරීම සහ අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සීමා කිරීම් වැනි ඇතැම් නියාමන / පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග මේ වන විට ක්‍රියාත්මක වනු ඇතැයි පොදු අපේක්ෂාවක් ඇති බව එක් බැංකුවක් විසින් දැනුවත් කර තිබුණු අතර ආනයන ඉහළ ගොස් ඇතත් ආනයන සඳහා තවදුරටත් සීමා පැනවීම රජයේ ස්ථාවර නොවන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

(ඈ) ජේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මුදල් මණ්ඩලය, MBEDMC සහ මහ බැංකුවේ නිලධාරීන් ආනයන සීමා කිරීමට නැවත නැවතත් ගත් උත්සහයන් සාර්ථක නොවූ බවත්, ආනයන සීමා පැනවීමට රජය නැඹුරු නොවන්නේ නම් විනිමය අනුපාතය අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ හැරීම එකම විසඳුම විය හැකි බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා ප්‍රකාශ කර

තිබුණි. රජය විසින් ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම තත්වය තවත් උග්‍ර කර ඇති බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය සඳහන් කර තිබුණි.

- (ප) ඡේද අංක 2.9.122 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 08 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයනවල ඉහළයන ප්‍රවණතාවය අනුව දළ නිල සංචිත තීරණාත්මක මට්ටමට ශීඝ්‍රයෙන් පහත වැටීම සමඟ කිසියම් ණය පැහැර හැරීමක් සහ විනිමය අනුපාතිකය මත පවතින අඛණ්ඩ පීඩනය වැළැක්වීම සඳහා හිඟ සංචිත ආරක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාව පසුබිම් කර ගනිමින්, ණයවර ලිපි සහ ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීමේ කොන්දේසිවලට එරෙහිව ලියකියවිලි යටතේ අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ හදිසි නොවන භාණ්ඩ ආනයන කිරීමට එරෙහිව ආනයන වටිනාකමින් සියයට 100ක පොලී රහිත අවම ආන්තික තැන්පතු අවශ්‍යතාවයක් පැනවීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.
- (බ) 2021 දෙසැම්බර් 09 දින මහ බැංකු අධිපති අපීන් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද ලිපියකින්, හදිසි නොවන සහ අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතම 623 කින් සමන්විත ලැයිස්තුවක් සඳහා බදු වැඩි කිරීමෙන් ආනයන සීමා කිරීමට ඉල්ලීම් කර තිබුණි.
- (ම) ඡේද අංක 2.9.141 හි සඳහන් පරිදි, 2021 දෙසැම්බර් 31 මහ බැංකු අධිපති අපීන් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, බදු වැඩි කිරීම මඟින් ඇතැම් ආනයන (එච්. එස්. කේත 623 ක්) වහාම සීමා කරන ලෙස, 2021 දෙසැම්බර් 09 දින මුදල් අමාත්‍යවරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කරන ලද බවත්, ආනයන වියදම්වල කැපී පෙනෙන වැඩිවීමක් මධ්‍යයේ, ආනයන අධෛර්යමත් කරන මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ග, විනිමය අනුපාතය සහ බැංකු පද්ධතිය මත ඇති පීඩනය බොහෝ දුරට ලිහිල් කිරීමට උපකාරී වනු ඇති බවත් එම නිසා එම ඉල්ලීම නැවතත් අවධාරණය කරන බවත් සඳහන් කර තිබුණි.
- (ය) ඡේද අංක 2.9.145 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 07 වැනි දින මහ බැංකු අධිපති අපීන් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී. බී. ජයසුන්දර මහතා වෙත යවන ලද ලිපිය අනුව, තෝරාගත් හදිසි නොවන/අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන අත්හිටුවීම සහ ඇතැම් ආනයනික ද්‍රව්‍ය ආදේශ කිරීම සඳහා හඳුන්වා දී ඇති මිණුම් හරහා ආනයනය සීමා කිරීමට රජය ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග නොතකා, මේ වන විට ආනයන වියදම ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යමින් පවතින බව මහ බැංකුව නිරීක්ෂණය කළ බව දක්වා තිබුණි. මෑත කාලීන මූලික දත්ත අනුව ආනයන වියදම ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යන ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කරන බවත්, 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.2 ක් පමණ වූ ඓතිහාසික ඉහළම මාසික ආනයන වියදමක් කරා ළඟා වන බවත්, සඳහන් කර තිබුණි. එමෙන්ම, 2021 දෙසැම්බර් 09 දිනැති ලිපිය මඟින් විනිමය අනුපාතය සහ බැංකු පද්ධතිය මත ඇති

පීඩනය ලිහිල් කිරීමේ අරමුණින් අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතම සඳහා අදාළ ආනයන බදු වැඩි කරන ලෙස මුදල් අමාත්‍යවරයාගෙන් ඉල්ලා සිටි බවත්, විදේශ මුදල් පිටතට ගලායාම සීමා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉතා ඕනෑකමින් නැවත අවධාරණය කරන බවත්, අත්‍යවශ්‍ය නොවන/ හදිසි නොවන සහ වෙනත් ඕනෑම අයිතමයන් ආනයනය කිරීමේදී අදාළ වන ආනයන බදු වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි වැඩි කිරීමට ජනාධිපතිතුමා මුදල් අමාත්‍යාංශයට උපදෙස් දිය හැකි නම් කෘතඥ වන බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

- (ඊ) ඡේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, කමිටු සාමාජිකයින් විසින් විශේෂයෙන් අත්‍යවශ්‍ය නොවන/ හදිසි නොවන ආනයන මත අවම වශයෙන් තාවකාලික පදනමක් යටතේ තහනමක් පැනවීම මඟින් ආනයන තවදුරටත් අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා හදිසි ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දීමට මුදල් මණ්ඩලයට නිර්දේශ කිරීමට තීරණය කර තිබුණි.
- (උ) ඡේද අංක 2.9.150 හි සඳහන් පරිදි, 2022 පෙබරවාරි 28 දින මහ බැංකු අධිපති අපීත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, රටේ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට සහ විභව ස්වෛරී පැහැර හැරීම වළක්වා ගැනීමට උපකාරී වන එක් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ හදිසි නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කරන ලෙස මහ බැංකුව විසින් යෝජනා කර තිබුණි.
- (ආ) ඡේද අංක 2.9.151 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මුදල් නීති පනතේ 115 වගන්තිය අනුව, අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ හදිසි නොවන ආනයනයන් කඩිනමින් අධෛර්යමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ රජයට දැඩි ලෙස උපදෙස් දීමට මහ බැංකුව විසින් සලකා බැලිය යුතු බව මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ අදහස ලෙස අවධාරණය කර තිබුණි.
- (ඈ) ඡේද අංක 2.9.153 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 10 දින මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මහ බැංකු අධිපති අපීත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ හදිසි නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කිරීමට පියවර හඳුන්වා දීම කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජයට යෝජනා කර තිබුණි.
- (ඊ) ඉහත පරිදි, අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතම 469 කින් සමන්විත ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන සීමා කිරීම සඳහා 2021 ජනවාරි 26 දින කරන ලද ඉල්ලීම, අයිතම 130 කින් යුතු ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන සීමා කිරීම සඳහා 2021 මැයි 12 දින කරන ලද ඉල්ලීම සහ අයිතම 623 කින් යුතු ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන සීමා කිරීම සඳහා 2021 දෙසැම්බර් 09 දින කරන ලද ඉල්ලීමවලට අදාළව 2022 මාර්තු 9 දිනැති අංක 2270/18 දරන ගැසට්

නිවේදනය මගින් එච්.එස්.කේත (HS Codes) 428 කින් සමන්විත ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන සීමා බලපත්‍රයක් යටතේ ආනයනය කිරීම රජය මගින් අනිවාර්ය කර තිබුණි. ඒ අනුව, සැලකිය යුතු කාල පමාවකින් පසුව ආනයන සීමා කිරීමට කටයුතු කර ඇති බවත්, ආනයන අත්හිටුවීම හෝ ආනයන බදු වැඩිකිරීම හෝ ණයවර ලිපි ආන්තිකයක් පැනවීම හෝ ඒවායේ සංකලනයක් ලෙස ආනයන සීමා කිරීමට ඉල්ලුම් කර ඇත්ත්, ආනයන සීමා බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම අනිවාර්ය කිරීම හරහා ආනයන සීමා කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.44.3 විනිමය අනුපාතයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ දීම

ජේද අංක 2.9.84, 2.9.95, 2.9.126, 2.9.127, 2.9.141, 2.9.148 සඳහන් පරිදි පිළිවෙලින් 2021 ජුනි 30 දින, 2021 ජූලි 26 දින, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින (මුදල් නීති පනතේ 64 හා 68 වගන්ති ප්‍රකාරව වාර්තාව යැවූ දිනය) , 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින (මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව වාර්තාව යැවූ දිනය), 2021 දෙසැම්බර් 31 දින සහ 2022 ජනවාරි 27 දින මුදල් නීති පනතේ 64, 68 සහ 116 වගන්ති ප්‍රකාරව මහ බැංකු අධිපති විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවන් අනුව, ප්‍රමාණවත් සංචිත නොමැති තත්වයකදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලට විදේශ විනිමය සපයමින් විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුවට හැකියාවක් නොමැති බවත්/ අතිශයින් අභියෝගාත්මක වන බවත් මුදල් අමාත්‍යවරයාට අවධාරණය කර තිබුණු අතර, ජේද අංක 2.9.126 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින මුදල් අමාත්‍යවරයාට යවන ලද වාර්තාවෙන් වෙළෙඳපොල මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතයක් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ දිය යුතු බව යෝජනා කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ජේද අංක 2.9.152 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි විදේශ විනිමය අනුපාතයේ වැඩි නම්‍යශීලී බවක් ඇති කිරීමට වෙළෙඳපොලට ඉඩ දීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන තුරු, 2021 අප්‍රේල් අගභාගයේ සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා විනිමය අනුපාතය දැඩි ශීඝ්‍රයේ ප්‍රයෝග හරහා මහ බැංකුව විසින් ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගෙන ගොස් තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. (මේ සම්බන්ධ විස්තරාත්මක නිරීක්ෂණ මෙම පරිච්ඡේදයේ අංක 3.2 හි සඳහන් වේ.)

3.1.44.4 රාජ්‍ය ආදායම වැඩි කර ගැනීම

ජේද අංක 2.9.18 හි සඳහන් පරිදි, 2020 සැප්තැම්බර් 15 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් විසින් මුදල් නීති පනතේ 116 (1) ක වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, පුද්ගලික

ආදායම් බදු පදනම, වැට් බදු පදනම පුළුල් කිරීම ආදිය මගින් රාජ්‍ය ආදායම වැඩි කර ගැනීමට යෝජනා කර තිබුණි. එමෙන්ම, ඡේද අංක 2.9.127 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 116 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, ඩිජිටල් සේවා සඳහා බදු පැනවීම, පුද්ගලික බදු සඳහා බදු නිදහස් සීමාව අඩු කිරීම, එකවර අයකරන බද්දක් අයකිරීම යනාදි ක්‍රම මගින් රාජ්‍ය ආදායම වැඩි කර ගැනීමට යෝජනා කර තිබුණි. තවද, ඡේද අංක 2.9.148 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 27 දින මහ බැංකු අධිපති අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, වියදම් සහ ණය කළමනාකරණය පිළිබඳ පැහැදිලි උපයා මාර්ගයක් නොමැතිකම පිළිබඳව සැලකිල්ලට යොමු කරමින් ණය සේවා ගෙවීම් ඇතුළුව පෙර සැලසුම් කළ වියදම් සඳහා පවා මූල්‍යකරණය කිරීමට රජය මහ බැංකුව මත අඛණ්ඩව විශ්වාසය තබන බැවින් විකල්ප, උද්ධමනකාරී නොවන මූල්‍යභාවලීන් අවශ්‍ය ගලා ඒම් උත්පාදනය කරන බදු ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීමට යෝජනා කර තිබුණි. ඡේද අංක 2.9.153 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 10 දින මහ බැංකු අධිපති අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, සුදුසු බදු වැඩි කිරීමක් මගින් රාජ්‍ය ආදායම වැඩි කර ගැනීමට යෝජනා කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

2021 ජූලි 1 දින අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මුදල් මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් ද සමඟ අරලියගහ මන්දිරයේදී පැවති රැස්වීමේදී, විශාල අයවැය පරතරය පියවීමට බදුවලට යම් ගැලපීමක් කිරීම හා විශේෂයෙන්ම, රජයේ පහල බදු ප්‍රතිපත්තිය සමඟ හා අඩු පොලී අනුපාත මගින් සමාගම් විශාල ලාභ උපයා ඇති නිසා එක්වරක් පමණක් අයකරන COVID කළමනාකරණ බද්දක් හඳුන්වාදීමට මහබැංකුව විසින් යෝජනා කර තිබුණි. එය ඒ ආකාරයෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට තීරණය කර මුදල් අමාත්‍යාංශයට වගකීම පවරා තිබුණි.

කෙසේවෙතත්, 2022 මාර්තු 18 දින දක්වා රාජ්‍ය ආදායම වැඩි කර ගැනීමට ඉහත සඳහන් යෝජනා ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් නොවීය.

3.1.44.5 ඉන්ධන, වීදුලිය සහ ජලය සඳහා මිල සංශෝධනය

ඡේද අංක 2.9.126 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, ඉන්ධන, වීදුලිය සහ ජලය

සඳහා පිරිවැය පරාවර්තක මිලකරණ යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා කර තිබුණි. එමෙන්ම, ඡේද අංක 2.9.150 හි සඳහන් පරිදි, 2022 පෙබරවාරි 28 දින මහ බැංකු අධිපති අපේක්ෂා නිවාඩ් කබරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, බලශක්ති මිල සංශෝධනය සඳහා හදිසි අවශ්‍යතාවය යෝජනා කර තිබුණි. තවද, ඡේද අංක 2.9.153 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 10 දින මහ බැංකු අධිපති අපේක්ෂා නිවාඩ් කබරාල් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, ඉන්ධන මිල සහ විදුලි ගාස්තු වහා වැඩි කිරීමට යෝජනා කර තිබුණි.

විගණන කාලපරිච්ඡේදයට අදාළව පිළිවෙලින් 2021 ජූනි 6, 2021 දෙසැම්බර් 20, 2021 දෙසැම්බර් 27, 2022 මාර්තු 11, 2022 මාර්තු 22 යන දිනවල ඉන්ධන මිල ගණන් සංශෝධනය (අඩුකිරීම් හා වැඩිකිරීම්) කර තිබුණු අතර විදුලිය සහ ජලය සඳහා මිල සංශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර ඇති බවට තොරතුරු නිරීක්ෂණය නොවීය.

3.1.44.6 විදේශ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක් හෝ වගකීම් කළමනාකරණ යාන්ත්‍රණයක් සොයා බැලීම

ඡේද අංක 2.9.126 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව අනුව, සැලකිය යුතු විදේශ මුදල් ගලා ඒමේ හිඟකම මධ්‍යයේ යම් ආකාරයක විදේශ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක් හෝ වගකීම් කළමනාකරණ යාන්ත්‍රණයක් සොයා බැලීමට සිදු වනු ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, 2022 මාර්තු 18 දින දක්වා එසේ කටයුතු කර ඇති බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් නොවීය.

3.1.45 මුදල් නීති පනතේ සඳහන් ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග නිසි පරිදි, නිසි වේලාවට ඇතැම් අවස්ථාවලදී ගෙන නොමැති බව

මුදල් නීති පනතේ සඳහන් ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග නිසි පරිදි, නිසි වේලාවට ඇතැම් අවස්ථාවලදී ගෙන නොමැති බව පහත සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.45.1 ඡේද අංක 2.9.20 හි සඳහන් පරිදි, 2020 නොවැම්බර් 11 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 වර්ෂයේදී සහ ඉන් ඉදිරියට රජයේ විදේශ ණය සේවා ගෙවීම් අභියෝගය පිළිබඳව වූ MB/DG(S)/39/21/2020 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව, අයවැය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව සාකච්ඡාවට ගැනීම සඳහා භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් කරන ලද

යෝජනාවට අනුව, එම මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව සාකච්ඡා කිරීම කල්දමා ඇති බවත්, එහිදී මුදල් මණ්ඩලයේ සාමාජිකාවක් වන ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් මෙය වහා අවධානය යොමු කළයුතු කරුණක් බවත්, ශ්‍රී ලංකාව සිය ණය ආපසු ගෙවීමේ කිසියම් වගකීමක් සපුරාලීමට අපොහොසත් වන තත්වයක් ඇති වුවහොත්, රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම දරන රජයේ නියෝජිතයා ලෙස සෘජුවම එහි වරද මහ බැංකුව මත පැටවෙන බවත්, එබැවින් මේ සම්බන්ධයෙන් මුදල් මණ්ඩලයේ හදිසි අවධානය යොමු කළ යුතු බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.45.2 ඡේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, වර්තමානයේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදුවන “මුදල් මුද්‍රණයේ” සැලකිය යුතු ඉහළ ප්‍රමාණය පෙර නොවූ විරූ දෙයක් වන බවත්, එමඟින් මිල ස්ථායීතාවයට කරන බලපෑම පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩලය සැලකිලිමත් වියයුතු බවත් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා මුදල් නීති පනත යටතේ මහ බැංකුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට ව්‍යවස්ථාපිත වගකීමක් ඇති බවත්, නිසි ක්‍රියාමාර්ග ඉක්මණින් නොගතහොත්, එය බැංකුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට සිය රාජකාරි පැහැර හැරීම සම්බන්ධයෙන් දොස් පැවරෙන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. මහ බැංකුව සහ මුදල් මණ්ඩලය සිය ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් ඉටු නොකිරීම නිසා අධිකරණයට ගෙනයාමේ අවධානමක් ඇති විය හැකි බවත්, රජයේ ප්‍රතිපත්තිවලට සහාය වීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතරම, රජයේ මූල්‍ය කළමනාකරණයට සහාය වීම සඳහා මහ බැංකුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට යෝජනා කර ඇති ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ අස්ථිර කොන්දේසිවලින් තොරව රජයට දැනුම්දීම ද වැදගත් වන බව ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.45.3 ඡේද අංක 2.9. 101 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකයේ ප්‍රධාන ගැටළුව විසඳීමේ අවශ්‍යතාවය මහ බැංකුවේ නිලධාරීන් විසින් මුදල් මණ්ඩලයට බොහෝ වාරයක් පෙන්වා දී ඇති බවත්, එයට මුදල් මණ්ඩලයෙන් කිසිදු සුදුසු තීරණයක් මෙතෙක් ගෙන නොතිබුණු බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, නීතියට අනුව මුදල් මණ්ඩලයට විනිමය අනුපාතිකය සහ පොලී අනුපාතිකය යන මෙවලම් දෙකක් එහි විෂය පථය අනුව පවතින බවත්, ආර්ථිකයේ පවතින දැවෙන ප්‍රශ්න විසඳීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය මෙම උපකරණ දෙකෙන් එකක් හෝ භාවිතා නොකරන බවත්, භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් අවධාරණය කර තිබුණු අතර මෙම මෙවලම් භාවිතා කරමින් පියවර ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලයට නීතිමය බැඳීමක් ඇති බව ඇය ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.45.4 ඡේද අංක 2.9.101 හි සඳහන් පරිදි , 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, හුදෙක්ම රජයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා වෙළෙඳපොලට එරෙහිව විනිමය අනුපාතිකය සහ පොලී අනුපාතය කෘතීමව විශේෂ මට්ටමක තබා ගැනීම වර්තමානයේ ප්‍රධාන ගැටලුව බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණු අතර, තවදුරටත් වෙළෙඳපොලට එරෙහිව යාමට නොහැකි බැවින් ඇත්ත වශයෙන්ම සිදු වී ඇති දෙය පිළි ගැනීමට හා ගැටලුව විසඳීමට නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කාලය බව ඔහු පවසා තිබුණි. පොලී අනුපාතිකයට සහ විනිමය අනුපාතයට ගැලපීම් කිරීම මුදල් මණ්ඩලයට ඇති මෙවලම් වන බව ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් පෙන්වා දී ඇති අතර මිත්‍ර රටවල්, ආයෝජකයින් සහ බහුජාතික නියෝජිත ආයතනවලින් සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය ගලාඒමක් නොමැති විට වර්තමාන තත්ත්වය සපුරාලීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලයට වෙනත් විකල්ප නොමැති බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.45.5 ඡේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 වන දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මුදල් මණ්ඩලයට තමන්ගේ කාර්ය තක්සේරු කිරීම කාලය එළඹ ඇති බවත්, නීතියෙන් මුදල් මණ්ඩලයට මෙවැනි තත්ත්වයන්ට මුහුණදීම සඳහා වන උපකරණ ලබාදී ඇති බවත්, පසුගිය වසර එකඟමාරක කාලය තුළ මුදල් මණ්ඩලය මෙම උපකරණ භාවිතා කිරීම ගැන වාද විවාද කරමින් පමණක් සිටි බවත් ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය පවසා තිබුණි. නීතියෙන් මුදල් මණ්ඩලය ලබා දී ඇති පොලී අනුපාතිකය සහ විනිමය අනුපාතිකය යන උපකරණ දෙක මුදල් මණ්ඩලය විසින් භාවිතා කර නොමැති බවත්, එසේ කිරීමෙන් මුදල් මණ්ඩලය මහ බැංකුවේ ශුද්ධ සංචිතය ද අද වනවිට සෘණ අගයකට ගෙන ඇති බව ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.1.45.6 ඡේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති රැස්වීමේදී, පසුගිය වසර එකඟමාරක කාලය තුළදී මහ බැංකු නිලධාරීන් යම් යම් ක්‍රියාමාර්ග නොගතහොත් රටට මුහුණ දීමට සිදුවන දේ පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩලයට සහ රජයට අනතුරු අභවා ඇති බවත්, අවාසනාවකට මෙන් මුදල් මණ්ඩලය සහ විශේෂයෙන්ම රජය එය බැරෑරුම් ලෙස නොසැලකූ බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, කාලය ඉතා තීරණාත්මක බැවින් මුදල් මණ්ඩලය සහ රජය මෙම තත්ත්වය තේරුම් ගෙන දැන්ම ක්‍රියා කළයුතු බවත් ඡේද අංක 2.9.102 (I) හි සඳහන් ගැටළු තමන් විසින් මෙන්ම බොහෝ දෙපාර්තමේන්තු විසින් නැවත නැවතත් මුදල් මණ්ඩලයේ අවධානයට යොමු කර ඇතත් මුදල් මණ්ඩලය විසින් මේ දක්වා කිසිදු ප්‍රත්‍යක්ෂ තීරණයක් ගෙන නොමැති බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. මුදල් මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි කඩිනම් පියවර පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංචිත ජයවර්ධන මහතා කළ විමසීමට පිළිතුරු වශයෙන්, ක්‍රියාත්මක කළයුතු ක්‍රියාමාර්ග දෙක පොලී අනුපාතය සහ විනිමය අනුපාතය ගැලපීම බවද නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්)

විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. තවද, කොවිඩ් 19 තත්ත්වය තුළ චීනය පවා ජා. මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වී ඇති බවත්, මහ බැංකුව හෝ රජය සිය බැඳීම් පැහැර හැරියහොත්, විමර්ශන කොමිෂන් සභාවක් හමුවට මුලින්ම කැඳවනු ලබන්නේ මුදල් මණ්ඩලය බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මයා ප්‍රකාශ කර තිබුණි. තවද, පසුගිය මුදල් මණ්ඩල රැස්වීම් කිහිපයකට භාණ්ඩාගාර ලේකම් පැමිණි නොසිටි බව නිරීක්ෂණය කරන මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා මෙම ගැටළු සම්බන්ධයෙන් රජයේ ස්ථාවරත්වය තේරුම් ගැනීමට නම්, මෙම සාකච්ඡා සඳහා භාණ්ඩාගාර ලේකම් සිටීම අත්‍යවශ්‍ය බව අවධාරණය කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව, 2020 හා 2021 වර්ෂවල පිළිවෙලින් මුදල් මණ්ඩල රැස්වීම් 44 ක් හා 42 ක් පවත්වා ඇති අතර ඉන් ඒ ඒ වර්ෂවල රැස්වීම් 14 බැගින් භාණ්ඩාගාර ලේකම් එස්.ආර්.ආටිගල මහතා සහභාගි වී නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.45.7 විනිමය අනුපාතයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ දීම

මුදල් නීති පනතේ 76 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව වාණිජ බැංකු විසින් එතැන් (spot) විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමේ හා විකිණීමේ අනුපාතය මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කළ යුතු අතර මහ බැංකු අධිපති මුදල් නීති පනතේ 76A(1) ප්‍රකාරව කටයුතු කරන්නේ නම් 76 වගන්තිය බලාත්මක නොවන අතර ඒ අනුව, මුදල් නීති පනතේ 76 A(5) වගන්තිය ප්‍රකාරව වාණිජ බැංකු විසින් එතැන් (spot) විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමේ හා විකිණීමේ අනුපාතය මහ බැංකු අධිපතිට තීරණය කළ හැකිය. ඒ අනුව, විනිමය අනුපාතය තීරණය කිරීමේ හැකියාව මුදල් මණ්ඩලය හෝ මහ බැංකු අධිපති සතු වේ.

කෙසේ වෙතත්, මුදල් නීති පනතේ 116 (2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලයේ මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට වැඩි වාසියක් ලබා දෙනවාද යන්න පිළිබඳව මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ මුදල් මණ්ඩලය අතර යම් මතභේදයක් ඇති වුවහොත්, මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ මුදල් මණ්ඩලය එකඟතාවයකට පැමිණීමට උත්සාහ කළ යුතු අතර එසේ නොමැති නම් රජයේ මතය අනුව ප්‍රතිපත්තියක් මුදල් මණ්ඩලය විසින් සම්මත කර ගැනීමේ වගකීම රජය භාර ගන්නා බව මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් මුදල් මණ්ඩලයට දන්වා එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුගමනය කරන ලෙසට විධානයක් කළ හැකි අතර මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් විධානයක් දෙනු ලැබුවහොත් මුදල් මණ්ඩලය එම විධානය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. එවැනි ආකාරයේ විධානයක් මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් විගණක කාලපරිච්ඡේදය තුළදී නිකුත් කර ඇති බවට තොරතුරු නිරීක්ෂණය නොවීය.

ඉදිරි ඡේද අංක 3.2.6 අනුව, ඇතැම් මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයින් සහ ඇතැම් මහ බැංකු නිලධාරීන් විසින් විනිමය අනුපාතිකයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ හැරිය යුතු බවත්, එවකට මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා සහ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා විනිමය අනුපාතයේ යම් ගැලපීම් වලට කැමති නොවන බවත්, ඉදිරි ඡේද අංක 3.2.9 අනුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලට විදේශ විනිමය සපයමින් විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට හැකියාව මහ බැංකුවට නොමැති බව/ අතිශයින් අභියෝගාත්මක වන බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට අවධාරණය කර තිබීම සහ වෙළෙඳපොල මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතයක් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩදිය යුතු බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කිරීම වැනි තත්ත්වයක් තුළ මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් රජයේ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස විධානයක් නිකුත් කරන තෙක් (විනිමය අනුපාතය ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට අදාළ විධානයක්) මුදල් මණ්ඩලයට හෝ මහ බැංකු අධිපතිට විදේශ විනිමය අනුපාතය සම්බන්ධ තීරණයක් ගැනීමේ බලතල පවතින බව නිරීක්ෂණය වූ අතර “විදේශ විනිමය අනුපාතිකයේ වැඩි නම්‍යශීලී බවත් ඇති කිරීමට වෙළෙඳපොලට ඉඩ දීම” යන තීරණය මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2022 මාර්තු 07 දින ගන්නා තෙක් එම බලතල අනුව, විනිමය අනුපාතයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩදීමට මුදල් මණ්ඩලය හෝ මහ බැංකු අධිපති විසින් කටයුතු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. (මෙම කාරණය පිළිබඳ විස්තරාත්මක නිරීක්ෂණ මෙම පරිච්ඡේදයේ අංක 3.2 යටතේ දක්වා ඇත)

3.1.45.8 අපනයන ලැබීම් ශ්‍රී ලංකා රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීම

මුදල් නීති පනතෙහි 68 වන වගන්තිය සමඟ එක්ව කියවිය යුතු එම පනතේ 10(සී) වන වගන්තිය ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලයේ කාර්යභාරය අනුව, ඡේද අංක 2.8.16 හි සඳහන් පරිදි, 2021 පෙබරවාරි 18 දින සිට අපනයනය මගින් ලද මුදල් ලැබුණු වහාම, බලපත්‍රලාභී බැංකුවක් මගින් එකී අපනයනය මගින් ලද මුළු මුදලින් සියයට 25 ක් ශ්‍රී ලංකා රුපියල් බවට පරිවර්තනය කළ යුතු බවට ගැසට් නිවේදනයක් (ගැසට් අංක 2215/39) මහ බැංකුවේ අධිපති විසින් නිකුත් කර තිබුණු අතර එය සියයට 10 ක් දක්වා අඩුකරමින් 2021 අප්‍රේල් 09 දින ගැසට් නිවේදනයක් (ගැසට් අංක 2222/60) නිකුත් කර තිබුණි. එය නැවතත් සියයට 25 දක්වා වැඩිකරමින් 2021 මැයි 28 දින ගැසට් නිවේදනයක් (ගැසට් අංක 2229/9) නිකුත් කර තිබුණු අතර එහිදී විශේෂිත අපනයන අංශයකට හෝ අපනයන කර්මාන්තයක් හෝ තනි අපනයනකරුවන්ට, ඔවුන්ගේ ශ්‍රී ලංකාවට ලැබෙන මුළු අපනයන ආදායමෙන් 25% වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීමට අවසර දීමට මුදල් මණ්ඩලයට එහි අභිමතය පරිදි තීරණය කළ හැකි බව ද දැක්වුණි. 2021 පෙබරවාරි 18 දින සිට සියයට 25 ක් වූ අනිවාර්ය අවශ්‍යතාව සියයට 10 ක් දක්වා අඩුකිරීම සහ නැවත සියයට 25 දක්වා වැඩිකිරීමට පහත සඳහන් කරුණු හේතු වූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(අ) ඡේද අංක 2.9.54 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 03 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, පරිවර්තන අවශ්‍යතාවය සියයට 10 දක්වා අඩු කරන ලෙස රජයෙන් ඉල්ලීමක් කර තිබුණු බවත්, ඊට පටහැනිව අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල නිරීක්ෂණය නොකො, මුදල් මණ්ඩලය විසින් පරිවර්තන අවශ්‍යතාවය සියයට 10 දක්වා අඩු කිරීම අනුමත කිරීමට තීරණය කළ බවත්, මෙම අඩු කිරීමත් සමඟ දේශීය අගය එකතු කිරීම ඉහළ නැංවීමට අපනයනකරුවන් දිරිමත් නොකරන බවත් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

(ආ) ඡේද අංක 2.9.55 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 මැයි 03 දින පැවති රැස්වීමේදී, අපනයන ලැබීමට පිටුපස සියයට 25 ක් අනිවාර්ය පරිවර්තනය කිරීම සියයට 10 ක් දක්වා අඩු කිරීම නිසා ගලාපිම් නොමැතිකමට අමතරව අපනයනකරුවන් පරිවර්තනය කිරීම ප්‍රමාද කිරීම පිළිබඳව බොහෝ බැංකු විසින් සිය සැලකිල්ල යොමු කර ඇති බවත්, එය වෙළෙඳපොළ තුළ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා හිඟයට හේතු විය හැකි බවත් බොහෝ බැංකු සඳහන් කර තිබුණි.

(ඇ) ඡේද අංක 2.9.56 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 04 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, සැලකිය යුතු ආනයන බිල්පත් ප්‍රමාණයක් බැංකු සතුව පවතින බවත්, එම බිල්පත් නොගෙවීම හේතුවෙන් ඇතැම් ආනයනකරුවන්ට තම භාණ්ඩ නිෂ්කාශනය කළ නොහැකි බවත් බැංකු දන්වා තිබුණි. එසේම, අපනයනකරුවන් ඔවුන්ගේ අපනයන ලැබීම් රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීම ප්‍රමාද කළ බැවින් බැංකු වෙත විදේශ විනිමය ගලාපිම් ප්‍රමාණවත් නොවීම මෙයට හේතුව බවත්, බැංකු විසින් දක්වා තිබුණු අතර අපනයන අදායම රුපියල්වලට පරිවර්තනය කිරීමේ අනිවාර්ය අවශ්‍යතාව සියයට 10 සිට සියයට 25 දක්වා වැඩි කිරීමට සලකා බැලීම වැදගත් විය හැකි බවට යෝජනා වී තිබුණි.

(ඈ) ඡේද අංක 2.9.58 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 06 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, වෙළෙඳපොළට සැලකිය යුතු සහ තිරසාර විදේශ විනිමය ගලාපිම් වැදගත්කම බැංකු යළිත් අවධාරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව, පරිවර්තන කාලය දින 30 සිට දින 7 දක්වා අඩුකරන අතරම, අවම වශයෙන් පෙර පැවති අපනයනකරුවන් අපනයන ලැබීම් රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ අනිවාර්ය සීමාව සියයට 25 නැවත ස්ථාපිත කරන ලෙස බැංකු විසින් ඉල්ලා තිබුණි.

(ඉ) ඡේද අංක 2.9.60 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 11 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, ආනයන ඉල්ලුම තවමත් ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතින බවත්, අපනයනකරුවන් ඉපයීම් රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීමට කැමැත්තක් නොදක්වන

බවත්, එබැවින් විදේශ විනිමය ගලාඒම් හා සසඳන විට පිටතට ගලායාම් ඉහළ මට්ටමක පවතින බවත්, ලාභාංශ ඇතුළු ප්‍රාග්ධනය පිටතට ගලායාම් ද අඛණ්ඩව සිදුවන බවත්, බොහොමයක් බැංකු දන්වා තිබුණි. එමෙන්ම, අපනයනකරුවන් ඉපයීම් රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ අනිවාර්ය සීමාවේ යෝජිත සංශෝධනය සම්බන්ධයෙන් බැංකු විසින් මතු කරන ලද ප්‍රශ්නවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, මෙම කාරණය දැනට මහ බැංකුවේ ඉහළ කළමනාකාරීත්ව මට්ටමින් සාකච්ඡා වෙමින් පවතින බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

(ඊ) ඡේද අංක 2.9.61 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 11 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ දැනට පවතින දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගෙන අපනයන ලැබීම් අනිවාර්ය පරිවර්තනය සියයට 10 සිට සියයට 25 දක්වා වැඩිකළ යුතු බවත්, පරිවර්තන කාලය දින 30 සිට දින 07 දක්වා අඩු කළ යුතු බවත් ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අදහස වී තිබුණි. දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ දැනට පවතින ද්‍රවශීලතා සීමාවන් විසඳීම සඳහා සියයට 10 ක පරිවර්තනය ප්‍රමාණවත් නොවන බව මහ බැංකු අධිපතිගේ අදහස වූ අතර එය සියයට 25 දක්වා හෝ සුදුසු ප්‍රතිශතයක් දක්වා වැඩි කිරීමට යෝජනා කර තිබුණි. මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංචිත ජයවර්ධන මහතා ද වෙළෙඳපොළේ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා අපනයන ලැබීම් පරිවර්තන අනුපාතය ඉහළ නැංවීමට එහකතාවය පළකර තිබුණි. අපනයනකරුවන් අවම වශයෙන් අපනයන ලැබීම් වලින් සියයට 10 ක් පරිවර්තනය කර ඇති බවට බැංකු සහතික කර ඇත්දැයි භාණ්ඩාගාර ලේකම් එස්.ආර්.ආටිගල මහතා විමසා සිටි අතර අපනයනකරුවන් පරිවර්තනය කරන බව සහතික කර ගැනීමෙන් මිස පරිවර්තන ප්‍රතිශතය වැඩි කිරීමෙන් ඵලක් නොවන බව ඔහුගේ අදහස වී තිබුණි. අවම වශයෙන් මසකට ඩොලර් මිලියන 1,000 ක් අපනයන ලැබීම් මෙරටට ගෙන්වා ගතයුතු බව භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ මතය වූ බවත්, දක්වන ලද සංඛ්‍යා අනුව, නිකුත් කර ඇති නීතිරීති වලට අනුව නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම සිදු නොවන බැවින් අපනයන ලැබීම් සියයට 10 සිට සියයට 25 දක්වා වැඩි කිරීමෙන් ඵලක් නොවන බව භාණ්ඩාගාර ලේකම් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2021 පෙබරවාරි මාසයේදී නීතිරීති නිකුත් කිරීමත් සමඟ දින 180 ක් ඇතුළත අපනයන ලැබීම් නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම සහ දින 14 ක් ඇතුළත ආදායමෙන් සියයට 25 ක් රුපියල් බවට පරිවර්තනය කිරීම බැංකු විසින් නිරීක්ෂණය කළ යුතු බවත්, බැංකු විසින් අපනයන ලැබීම් නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම සහ පරිවර්තනය කිරීම නිරීක්ෂණය කිරීමට පටන් ගන්නා විට, සති කිහිපයක් ඇතුළත රජය විසින් පරිවර්තනය කිරීමට දින 30 ක කාලයක් ලබා දෙන ලෙසත්

පරිවර්තනය සියයට 10 දක්වා අඩු කරන ලෙසත් මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටි බවත් හා ඒ අනුව දින 180 ක වක්‍රයක්වත් සම්පූර්ණ කළ නොහැකි වූ බැවින් පරිවර්තනය අඩු වීමට එය හේතු වූ බව ඔහු නිරීක්ෂණය කරන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

සියයට 10 ක පරිවර්තනය බලාත්මක කළ නොහැකි නිසාම එය සියයට 25 දක්වා වැඩි නොකළ යුතු බවට වන භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අදහස සමඟ එකඟ නොවන බවත්, වර්තමානයේ වඩාත්ම දැවෙන ගැටළුව වන වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය වැඩිකිරීම සඳහා පරිවර්තනය කිරීමේ ප්‍රතිශතය සුදුසු ප්‍රමාණයකට වැඩි කරමින් බලාත්මක කිරීම සහතික කිරීම වැදගත් වන බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංචිත ජයවර්ධන මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

අපනයන ලැබීම් නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම සහ පරිවර්තනය කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම සහතික කළයුතු බවට භාණ්ඩාගාර ලේකම් එකඟ වූ නමුත්, අපනයන ලැබීම් පරිවර්තන අනුපාතය වැඩි කිරීමට ඔහු එකඟ වී නොතිබුණි. පරිවර්තන අනුපාතය සියයට 10 සිට සියයට 25 දක්වා වැඩි කිරීමට තමන් එකඟ නොවන බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතාද ප්‍රකාශ කර තිබුණි. අපනයන ආදායම දින 180 කින් ආපසු මෙරටට ගෙන්ව ගැනීම, ගෙන්වා ගත් අපනයන ලැබීම් වලින් සියයට 10 ක් දින 30 ක් ඇතුළත පරිවර්තනය කිරීමට අදාළව මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද රීතිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කර තිබුණි.

(උ) ඡේද අංක 2.9.66 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 24 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, අපනයන ලැබීම් රුපියල් වලට පරිවර්තනය කිරීම සියයට 25 ට හෝ ඊට වැඩි අගයකින් වැඩි කිරීමට ශ්‍රී ලංකා බැංකුකරුවන්ගේ සංගමය විසින් නිර්දේශ කර තිබුණි. අපනයන ලැබීම් වලින් අනිවාර්ය පරිවර්තන අවශ්‍යතාවය සියයට 25 ක් දක්වා නැවත ස්ථාපිත කරන ලෙසත්, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් එම පරිවර්තනයෙන් යම් ප්‍රතිශතයක් මහ බැංකුවට අනිවාර්ය අලෙවි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය නැවත හඳුන්වා දෙන ලෙසත් මුදල් මණ්ඩලයට දැඩි ලෙස නිර්දේශ කිරීමට කමිටුව තීරණය කර තිබුණි.

(ඌ) ඡේද අංක 2.9.67 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 24 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, අපනයන ලැබීම්වලින් සියයට 25 ක් හෝ ඊට වැඩි අනිවාර්ය පරිවර්තන අවශ්‍යතාවය නැවත ගෙනඒමේ වැදගත්කම අවධාරණය කර තිබුණි. අනිවාර්ය පරිවර්තන අවශ්‍යතාවය සියයට 25 හෝ ඊට වැඩි අගයකින් වැඩි කිරීම අනිවාර්ය වාසියක් බව සියලුම භාණ්ඩාගාරිකයින් විසින් දන්වා තිබුණි.

3.1.45.9 රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ප්‍රතිග්‍රහණය සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාත ප්‍රකාශ කිරීම, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල මිලදී නොගත් කිසියම් හිඟයක් මඟ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම

3.1.45.9.1 ඡේද අංක 2.9.5 හි සඳහන් පරිදි, ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී.ජයසුන්දර මහතා විසින් 2020 මාර්තු 23 දින මඟ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා වෙත එවන ලද ලිපිය මඟින් ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව, සේවක භාරකාර අරමුදල, සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ජාතික අවශ්‍යතා මත “එක් ආයතනික කණ්ඩායමක්” ලෙස කටයුතු කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවල ඵලදායී අනුපාත සියයට 7 ක ආසන්න අගයකට පහත හෙළීමට ඉල්ලා තිබුණි. ඒ අනුව, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාතයන් 2020 අප්‍රේල් 01 සිට ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර (2020 අප්‍රේල් 6 වැනි දින පැවැත්වීමට නියමිත වෙන්දේසිය සඳහා නිකුත් කළ මාධ්‍ය නිවේදනය අනුව) ඡේද අංක 2.8.14 හි සඳහන් පරිදි, එය 2021 සැප්තැම්බර් 10 දක්වා සියයට 4.51 සිට සියයට 7.00 දක්වා වූ පරාසයක අඛණ්ඩව පැවතුණි. එමෙන්ම, භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් 2020 මාර්තු 25, 2020 මාර්තු 31, 2021 අප්‍රේල් 08 වැනි දිනැති ලිපි මඟින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල මිලදී නොගත් කිසියම් හිඟයක් මඟ බැංකුව විසින් මිලදී ගන්නා ලෙස දැනුම් දී තිබුණි.

2020 අප්‍රේල් 29 දින පැවති කැබිනට් මණ්ඩල රැස්වීමේදී මේ සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබුණි.

3.1.45.9.2 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාතයන් 2020 මැයි 06 දින ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර (2020 මැයි 12 වැනි දින පැවැත්වීමට නියමිත වෙන්දේසිය සඳහා නිකුත් කළ මාධ්‍ය නිවේදනය අනුව) ඡේද අංක 2.8.14 හි සඳහන් පරිදි, එය 2021 සැප්තැම්බර් 08 දක්වා සියයට 5.8 සිට සියයට 10.1 දක්වා වූ පරාසයක අඛණ්ඩව පැවතුණි.

3.1.45.9.3 ඡේද අංක 2.9.6 හි සඳහන් පරිදි, 2020 මාර්තු 29 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ඉහත පරිදි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාතය ප්‍රකාශ කිරීමටත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල මිලදී නොගත් කිසියම් හිඟයක් මඟ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීමටත් තීරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව, 2020 අප්‍රේල් සිට 2021 සැප්තැම්බර් දක්වා (උපරිම ඵලදා අනුපාතයන් ප්‍රකාශයට පත් කළ කාල සීමාව) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රු. බිලියන 2,422 ක් (පොත් අගය) වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගෙන තිබුණි.

3.1.45.9.4 ඡේද අංක 2.1.12 සිට 2.1.16 දක්වා වූ ඡේද වල සඳහන් පරිදි, මුදල් නීති පනතේ 63 සහ 64 වගන්තිවලින්, මුදල් මණ්ඩලයට පැවරී ඇති බලතල ප්‍රකාරව, දේශීය ආර්ථිකය තුළ මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර මූලික වශයෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදලේ පිරිවැයට බලපෑම් කිරීම මඟින් සහ/ හෝ මුදල් සැපයුමට බලපෑම් කිරීම මඟින් ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙය පොලී අනුපාත හා ණය සැපයුම් යාන්ත්‍රණය හරහා සිදු කරනු ලබයි. වාණිජ බැංකු සමඟ කටයුතු කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත ක්‍රියාත්මක කරන අතර එම ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත මඟින් වාණිජ බැංකු හා වෙනත් මූල්‍ය ආයතන විසින් ණය දෙන්නන් සහ ලබාගන්නන් වෙත ක්‍රියාත්මක කරන සමස්ත පොලී අනුපාත පරාසයටම බලපෑම් එල්ල කරනු ලබයි. අනතුරුව, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආර්ථිකයේ වියදම් කිරීම්, ආයෝජන, ආර්ථිකය තුළ ගන්නා ඵලදායී තීරණ හා අවසානයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ භාණ්ඩ හා සේවා මිල ගණන්වලට බලපෑම් එල්ල වෙයි.

ඒ අනුව, ඡේද අංක 2.8.13 හි සඳහන් පරිදි, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතය යන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත සහ බැංකු ණය අනුපාතය හා ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 2020 අප්‍රේල් 16 සිට 2022 මාර්තු 03 දක්වා පිළිවෙලින් සියයට 4.5 සිට 6, සියයට 5.5 සිට 7, සියයට 8.5 සිට 10 සහ සියයට 2 සිට 4 දක්වා වූ පරාසයක අඛණ්ඩව පැවතුණි.

3.1.45.9.5 රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ප්‍රතිග්‍රහණය සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාත ප්‍රකාශ කිරීම, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල මිලදී නොගත් කිසියම් හිඟයක් මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම හා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සහ එමඟින් විදේශ ආයෝජන, අපනයන ලැබීම් රුපියල්වලට පරිවර්තනය කිරීම, මුදල් සැපයුම, උද්ධමනය සහ මහ බැංකුවේ ශේෂපත්‍රය කෙරෙහි සිදුකරන බලපෑම පහත සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

(අ) ඡේද අංක 2.9.12 හි සඳහන් පරිදි, 2020 ජූලි 22 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ඵලදා අනුපාත වෙළෙඳපොල අනුව තීරණය කිරීමේ සාම්ප්‍රදායික රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදය වෙත ආපසු යාම පිළිබඳ යෝජනාව සම්බන්ධව භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අදහස ලෙස වෙළෙඳපොල ස්ථාවර වනතෙක් පවතින ක්‍රමය තවත් සති දෙකක කාලයක් පවත්වා ගත යුතු බව දක්වා තිබුණු අතර මණ්ඩලය එම යෝජනාවට එකඟ වී තිබුණි.

(ආ) ඡේද අංක 2.9.29 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 12 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, අඩු දේශීය පොලී අනුපාත ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජනය කිරීමට විදේශීය උනන්දුව අඩු වීමට ප්‍රධාන හේතුව වන බවත්, අඩු පොලී අනුපාත විනිමය අනුපාතය මත පීඩනයක් ඇති

කරන බවත් දක්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, දේශීය ආර්ථික පුනර්ජීවනයට සහාය දැක්වීමේ අවශ්‍යතාවය හා අඩු පොලී අනුපාත පාලන තන්ත්‍රයක් පිළිබඳ රජයේ සහ මහ බැංකුවේ සහතිකවීම සැලකිල්ලට ගෙන, මේ මොහොතේ මේ සඳහා නිර්දේශ නොකිරීමට කමිටුව එකඟ වී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිලාභය ආකර්ෂණීය නම්, දැනට ඇති වී ඇති ආයෝජකයින්ගේ අප්‍රසාදය අවම කර ගනිමින්, රුපියල් වලින් නාමනය කරන ලද සුරැකුම්පත් සඳහා විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට හැකි බැවින් විෂමතාවය ක්‍රමානුකූලව විසඳිය යුතු බවට ද කමිටුව එකඟ වී තිබුණි.

(ඇ) ඡේද අංක 2.9.67 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 24 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, සමහර බැංකු රුපියල් තැන්පතු සඳහා ලබාදෙන පොලී අනුපාතයට වඩා වැඩි පොලියක් විදේශ මුදල් තැන්පතු සඳහා ලබාදෙන බවත්, එමගින් පොලී අනුපාත වෙනස සහ විනිමය අනුපාතයේ විය හැකි අවප්‍රමාණයන් යන සාධක සැලකිල්ලට ගනිමින් විදේශ විනිමය හිමි තැනැත්තන්, විදේශ මුදල් රුපියල් බවට පරිවර්තනය අධෛර්යමත් කරන බවත්, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක අවධාරණය කර තිබුණි. විදේශ මුදල් තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතයේ උපරිම සීමාවක් සම්බන්ධයෙන් බැංකුකරුවන් විසින් සැලකිල්ලක් මතු කර ඇති බව ද ඔහු දැනුම් දී තිබුණි. ඒ අනුව, ඡේද අංක 2.9.109 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 16 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, සියලුම විදේශ මුදල් තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් උපරිම පොලී අනුපාත සීමාවන් ලෙස සියයට 5 ක් දක්වා වාර්ෂික සඵල අනුපාතයන් පැනවීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව, අංක 02/2021 දරන මුදල් නීති පනත් නියෝගයක් 2021 අගෝස්තු 24 දින නිකුත් කර තිබුණි.

(ඈ) ඡේද අංක 2.9.79 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 23 පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, රජයේ සුරැකුම්පත්වල පොලී අනුපාත වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව ගැලපීමට ක්‍රමානුකූලව ඉඩ දීම යන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාවේ සඳහන් නිර්දේශය ක්‍රියාත්මක කළහොත් පොලී අනුපාත ගැලපීම වෙන්දේසියේදී ඉහළ වෙළෙඳපොළ දායකත්වයක් ආකර්ෂණය වන නිසාවෙන්, මහ බැංකුව විසින් දරන සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය අඩු වීමට බොහෝ දුරට ඉඩ ඇති බව රාජ්‍ය ණය අධිකාරී විසින් සඳහන් කර තිබුණි. උපරිම ඵලදා අනුපාත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ඉවත් කිරීම සමස්ථ පොලී අනුපාත ව්‍යුහයේ හදිසි වැඩිවීමක් සිදුවේදැයි මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා විමසා සිටි අතර, දැනට පවතින අඩු පොලී අනුපාත ව්‍යුහය රජයට අරමුදල් සම්පාදනයේ පිරිවැය අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට ඉවහල් වූ බවත්, ආර්ථික වර්ධනයට පහසුකම් සැලසූ බවත්, එය පෞද්ගලික අංශයටද පහසුකම් සැපයූ බවත් ඔහු පෙන්වා දී තිබුණි. උපරිම ඵලදා

අනුපාත ප්‍රකාශයට පත්කිරීම සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් කිරීම ඥානාන්විත නොවන බවත් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද උපරිම ඵලදා අනුපාතය ක්‍රමානුකූලව පදනම් අගයන් කිහිපයකින් වැඩි කිරීමට යෝජනා කරන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි. උපරිම ඵලදා අනුපාතය ගණනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විශේෂිත සූත්‍රයක් භාවිතා කළ බව ඔහු සඳහන් කළ අතර අවම වශයෙන් පදනම් අගයන් කිහිපයකින් උපරිම ඵලදා අනුපාතය වැඩි කිරීමට පහසුකම් සපයන ලෙස භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙතින් ඉල්ලා සිටියේය. පදනම් අගයන් කිහිපයකින් උපරිම ඵලදා අනුපාතය වැඩිකිරීම සඳහා වන භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ නමාශීලීත්වය සමඟ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසිය සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට මුදල් මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

(ඉ) ඡේද අංක 2.9.82 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 29 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මහ බැංකුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අඛණ්ඩව මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් මහ බැංකු ශේෂ පත්‍රයේ රජයේ සුරැකුම්පත් 2019 අවසානයේ රුපියල් බිලියන 25.9 සිට මේ වන විට රු. බිලියන 1,069.8 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති බවත්, භාණ්ඩාර බිල්පත් ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීම සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාත පැනවීම හේතුවෙන් සතිපතා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසියේ වෙළෙඳපොළ දායකත්වය දුර්වල වී ඇති බවත්, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මිලදී නොගත් ප්‍රමාණය මහ බැංකුවට මිලදී ගැනීමට සිදු වී ඇති බවත්, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් සඳහන් කර තිබුණි. ඉතිරිව පවතින විශ්වසනීයත්වය අහිමි කරගනිමින් අවසානයේදී විනිමය අනුපාතය අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ සලසමින් සහ පොලී අනුපාත ඉහළ දමමින් ආර්ථිකය ස්ථාවර කිරීමට මහ බැංකුවට සිදු වනු ඇති බවත්, එම නිසා රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළේ පොලී අනුපාතවල යම් ගැලපීමකට ඉඩ දිය යුතු වීම යෝජනාකර ඇති බහුවිධ විසඳුම්වලින් එකක් ලෙස සඳහන් කර තිබුණි. මෙය ඡේද අංක 2.9.83 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 30 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී ද ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් අවධාරණය කර තිබුණි.

(ඊ) ඡේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව විසින් පොලී අනුපාත සහ විනිමය අනුපාත සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්තිමය ස්ථාවරයට ගැලපීමක් නිර්දේශ නොකිරීම පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතාගේ අදහස් දැක්වීමට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, මහ බැංකු අධිපති සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කරන මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව එවැනි විකල්ප සාකච්ඡා කළ නමුත් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කරනුයේ සම්මුති මතය පමණක් බව ආර්ථික

පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විස්තර කර තිබුණි. මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ බොහෝ සාමාජිකයන් ඔවුන්ගේ සාකච්ඡාවලදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතවලට ගැලපීමක් නිර්දේශ කර තිබූ බවත් අධ්‍යක්ෂවරයා දක්වා තිබුණි. තවද, දළ නිල සංචිත වල ආසන්න පහත වැටීමක් සමඟ අහිතකර අඩමානය (speculation) වැඩි වුවහොත් අඩුපොලී අනුපාත සහ ස්ථාවර විනිමය අනුපාතයන් පවත්වා ගැනීමට නොහැකි වනු ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි. කොවිඩ් 19 වසංගතය හේතුවෙන් කඩාකප්පල් වූ ආර්ථිකයට සහාය වීමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින්, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත වර්තමාන මට්ටමින් පවත්වා ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි. නුදුරු අනාගතයේදී විනිමය අනුපාතය මත ගොඩනැගෙන යම් පීඩනයක් සඳහා ක්ෂණිකව ජරනිවාර දැක්වීමට අත්‍යවශ්‍ය වන්නේ නම්, මුදලේ ස්ථාවරත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත ඉහළ දැමීමට සහ දේශීය වෙළෙඳපොළෙන් ද්‍රවශීලතාවය උරා ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය සුදානම්ව සිටීම අවශ්‍ය විය හැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

(උ) ඡේද අංක 2.9.101 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මහ බැංකුවට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අඛණ්ඩව මිලදී ගැනීමට සිදුවීම සහ එය මහ බැංකුවේ ශේෂ පත්‍රයට කරන බලපෑම මෙන්ම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිග්‍රහණය සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාතය කළින් ප්‍රකාශයට පත්කිරීමේ සීමාවන් සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ණය අධිකාරී විසින් අදහස් දක්වා තිබුණු අතර වෙළෙඳපොළ මූලාශ්‍රවලින් වැඩි අරමුදල් ලබා ගැනීම සඳහා වත්මන් යාන්ත්‍රණය නැවත තක්සේරු කිරීම අවශ්‍ය බව සඳහන් කර තිබුණි. භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම්ගේ අයිරා ශේෂය (DST Over Draft) රුපියල් බිලියන 800 ක පමණ සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් වීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය බැංකු දෙක මේ වන විට සැලකිය යුතු ද්‍රවශීලතා සීමාවන්ට මුහුණ දෙමින් සිටින බවත්, රජයේ සුරැකුම්පත්වල පොලී අනුපාත අඩු කිරීම සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම හඳුන්වා දෙන අවස්ථාවේදී භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම්ගේ අයිරා පහසුකම්වල එකතුව රුපියල් බිලියන 100 ක් පමණ වූ බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි. වෙළෙඳපොළේ ද්‍රවශීලතා හිඟයක් පවතින බැවින් රාජ්‍ය බැංකු දෙකට ප්‍රතිවර්තීය ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ කවුළුව (Reverse Repo Window) හරහා ණය ලබා දීමට මහ බැංකුවට සිදුව ඇති බවත්, ඊට අමතරව වෙන්දේසියේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලට දායකනොවූ කොටස (පිරිනමන ලද වටිනාකමෙන් වෙන්දේසියේදී මිලදී නොගත් වටිනාකම) මහ බැංකුවට මිලදී ගැනීමට සිදුව ඇති බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය පෙන්වා දී තිබුණි. මෙම අවස්ථා දෙකේදීම මහ බැංකුව මුදල් පද්ධතියට මුදල් නිකුත් කරනු ලබයි. පසුගිය මාස කිහිපය තුළ රජයට

මුදල් සැපයීමට මහ බැංකුවට සිදු වූ බවත්, අනෙකුත් සහභාගීවන්නන් වෙන්දේසියට ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සහ එම වෙන්දේසිවලදී මහ බැංකුවට දායක නොවූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්කිරීම අඩු කිරීමට නම්, පොලී අනුපාත ඉහළ අගයන්ට ගැලපීම් කළයුතු බවත් ඇය සඳහන් කර තිබුණි. මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංචිත ජයවර්ධන මහතා සහ ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය යන දෙදෙනාම, ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද උපරිම ඵලදා අනුපාතයට යම් ඉහළ ගැලපීමක් යෝජනා කළ අතර ඊට එකඟ වන ලෙස භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙතින් ඉල්ලා තිබුණි. උපරිම ඵලදා අනුපාත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කිරීම ගැටළු ඇති කරන බවත් උපරිම ඵලදා අනුපාතය ක්‍රමානුකූලව පදනම් අගයන් 5 -10 කින් පමණ වැඩි කිරීම සලකා බැලිය හැකි බවත් භාණ්ඩාගාර ලේකම් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

පසුගිය සති 5 හෝ 6 තුළ උපරිම ඵලදා අනුපාතය පදනම් අගයන් 2 -3 කින් පමණ ක්‍රමක්‍රමයෙන් වැඩි කළ බවත්, වත්මන් තත්ත්වය අනුව මෙය තවමත් රාජ්‍ය බැංකු වෙන්දේසිවලට සක්‍රීයව සහභාගී වීමට පොළඹවන්නේ නැති බවත්, රාජ්‍ය ණය අධිකාරී සඳහන් කර තිබුණි. සතිපතා පදනම් අගයන් 5 කින් ඵලදා අනුපාතය ක්‍රමානුකූලව ඉහළ නංවමින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීම සඳහා වන උපරිම ඵලදා අනුපාතය කලින් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම අඛණ්ඩව සිදුකිරීමට මුදල් මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

(ඌ) ඡේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්), නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) දැනටමත් සඳහන් කර ඇති පරිදි, පොලී අනුපාතය සහ විනිමය අනුපාතය ඉහළ අගයකට ගැලපීම කළයුතු බව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

(එ) ඡේද අංක 2.9.107 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 11 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, රුපියල් පොලී අනුපාත අඩු බැවින් අපනයනකරුවන් සිය විදේශ මුදල් තැන්පතු ශේෂය පරිවර්තනය කිරීමට වඩා දේශීය මෙහෙයුම් සඳහා රුපියල් වලින් ණය ලබා ගන්නේද යන්න භාණ්ඩාගාරිකවරුන්ගෙන් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විමසන ලද අතර, අපනයනකරුවන් ඔවුන්ගේ විදේශ විනිමය ශේෂය පරිවර්තනය කිරීමට වඩා රුපියල් වලින් ණය ගන්නා අවස්ථා තිබෙන බව එක් බැංකුවක් විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි, තවද, අපනයනකරුවන් කෙටි කාලීන ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සඳහා ආයෝජනය කළ අවස්ථා ද ඇති බවත්, එමගින් බැංකු පද්ධතියේ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහීමට ලක් වූ බවත් එම බැංකුව විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

(ඒ) ඡේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, ස්ථාවර විනිමය අනුපාතය මෙන්ම ඉහළ යන ගෝලීය පොලී අනුපාත සමඟ ඒකාබද්ධ වූ අධි මුදල් ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් දේශීය ඉල්ලුම වැඩි වීමෙන් ආර්ථිකයේ ඉහළ යන උද්ධමන පීඩනය සැලකිල්ලට ගනිමින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත ඉහළ නැංවීමට මුදල් මණ්ඩලයට නිර්දේශ කිරීම සඳහා කමිටුව විසින් තීරණය කර තිබුණි.

(ඔ) ඡේද අංක 2.9.147 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 19 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත ඉහළ අගයකට ගැලපීම ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පියවරයක් ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ අදහස ලෙස දක්වා තිබුණු අතර ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත පදනම් අගයන් 50 කින් වැඩි කිරීමට මුදල් මණ්ඩලය අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

3.1.45.10 භාණ්ඩ ආනයන වටිනාකම මත තැන්පතු ආන්තිකයක් (Deposit Margin) පැනවීම

(අ) ඡේද අංක 2.9.33 හි සඳහන් පරිදි 2021 ජනවාරි 26 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ණයවර ලිපි සහ ප්‍රතිග්‍රහණයට එරෙහිව ලේඛනවල (Documents against acceptance) වටිනාකමෙන් සියයට 100 ක පොලී නොදරන අවම තැන්පතු ආන්තිකයක් පැනවීම සඳහා මූලික අනුමැතිය ලබාදීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

(ආ) ඡේද අංක 2.9.61 හි සඳහන් පරිදි 2021 මැයි 11 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, බලපත්‍රලාභී බැංකු අපනයන ඉපයුම්වලින් හා ශ්‍රමික ප්‍රේෂණවලින් අනිවාර්ය ප්‍රතිශතයන් මඟ බැංකුවට අලෙවිකිරීම සමබන්ධ රීතිය, ආනයන බදු හෝ ණයවර ලිපි ආන්තිකයන් හරහා තවදුරටත් ආනයනසීමාවන් පවතින තත්වයකට සමගාමීව නිකුත් කිරීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි. එසේම, අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතම මත ආනයන බදු පැනවීමට භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගෙන් ප්‍රබල ඉල්ලීමක් කිරීමටත්, අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන මත ණයවර ලිපි ආන්තිකයන් පැනවීමට මහබැංකුව සමඟ භාණ්ඩාගාර ලේකම් එකඟවන ලෙස ඉල්ලීමටත් මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි. එසේම, ඉහත තීරණය ඉක්මනින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට, අත්‍යවශ්‍ය නොවන අයිතමවල යාවත්කාලීන කරන ලද ලැයිස්තුවක් ඉක්මනින් අවසාන කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාර ලේකම්ට ආර්ථික පර්යේෂණ අධ්‍යක්ෂ මඟින් සැපයීමට මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

(ඇ) ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සී.අමරසේකර මහතා විසින් මුදල් මණ්ඩලයේ අවසරය පරිදි, භාණ්ඩාගාර ලේකම් එස්.ආර්.ආටිගල මහතා වෙත යවන ලද 2021 මැයි 12 දිනැති විද්‍යුත් තැපැල් පණිවිඩය මඟින් අයිතම 130 කින් යුතු ලැයිස්තුවක් සඳහා ආනයන අත්හිටුවීමට කටයුතු කිරීමට වඩා සුදුසු බවත්, එසේ නොමැති නම් බදු

පනවමින් හෝ ණයවර ලිපි ආන්තිකයන් පනවමින් හෝ එම ක්‍රම දෙක මගින් හෝ ආනයන සීමා කිරීමට කටයුතු කරන මෙන් ඉල්ලා තිබුණි.

(ඇ) 2021 ජූනි 16 වන දින අරලියගහ මන්දිරයේදී අගමැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති රැස්වීමේ කමිටු වාර්තාව අනුව, විදේශ විනිමය වෙළඳපලේ වර්තමාන විදේශ විනිමය හිඟය කඩිනමින් විසඳීම සඳහා සහ 2021 දෙසැම්බර් 31 වනතුරු ණයවර ලිපි මත සියයට 100-150 ක ආන්තික තැන්පතු අවශ්‍යතාවය පැනවීම හරහා අත්‍යවශ්‍ය නොවන හා හදිසි නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කිරීමට පියවර ගැනීමට මහ බැංකුවට නිර්දේශ කර තිබුණි. විනිමය අනුපාතය, විදේශ විනිමය වෙළඳපලේ ද්‍රවශීලතාවය හා ගෙවුම් ශේෂය මත පීඩනයන් ඉහලයමින් පවතින බවත්, එබැවින් එවැනි ආනයන ප්‍රමාදකිරීම 2021 අවසානය දක්වාම මෙම පීඩනය පහසුකිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය බවත් දක්වා තිබුණි. මෙවැනි පියවර අතීතයේදී ද මහබැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවත්, මෙම පියවර ඉක්මනින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගරු අගමැතිතුමා මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටින බවත් මුදල් හා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපල සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අමාත්‍ය අභිමත නිවාඩි කබරාල් මහතා සඳහන් කර තිබුණි.

(ඉ) 2021 ජූනි 21 දිනැතිව ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී. ජයසුන්දර මහතා මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා වෙත යොමු කරන ලද ලිපිය ප්‍රකාරව, ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණ සඳහා ආනයන අඩුකිරීමට ණයවර ලිපි මත සියයට 150 ක තැන්පතු ආන්තිකයක් පැනවීමේ යෝජනාවක් භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ විරෝධය නොතකා මුදල් මණ්ඩලය විසින් කිරීමට යන බව ඔහු මාගේ අවධානයට ගෙන ආ බවත්, රටෙහි අපනයන ආදායම ඉහල නැංවීම පිණිස රජය සීමාකිරීම් රහිත අපනයන මෙන්ම අපනයන සඳහා ආනයන සඳහා සහාය දක්වන නිසා කොවිඩ් 19 න් පසු ආර්ථිකය යථාවත්වීමේ අරමුණු මත දිගු කාලීන බලපෑම් මෙමගින් ඇතිවන බව ඔහු දක්වා තිබුණි. 2021 වර්ෂය සඳහා අපේක්ෂිත අපනයන ඇ.ඩො. මිලියන 12,400 කි. එසේම, රජය සමඟ සම්පව වැඩකිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩල සමාජිකයන්ගේ අවධානය යොමුකර ඇති අතර නිසි අධ්‍යයනයක් හා කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය රහිතව ණයවර ලිපි මත තැන්පතු ආන්තිකයක් පැනවීමෙන් මුදල් මණ්ඩලය වැලකී සිටීම නුවණට හුරු බව එම ලිපියෙන් දක්වා තිබුණි.

මේ අනුව, අග්‍රාමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති රැස්වීමේදී 2021 ජූනි 16 වන දින මහ බැංකුව වෙත දෙන ලද නිර්දේශයට සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් අදහසක් ඉහත ලිපිය මගින් ජනාධිපති ලේකම් විසින් මහ බැංකුවට දන්වා ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඊ) ඡේද අංක 2.9.78 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 22 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මුදල් අමාත්‍යවරයාගෙන් හා ජනාධිපති ලේකම්ගෙන් ආනයන සීමාකිරීම් පිළිබඳ ගැටලු සහගත සංඥා ලැබුණු බව කමිටුවේ සභාපති ප්‍රකාශ කරන ලදී. මුදල් හා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපල රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා අමාත්‍ය මණ්ඩලයට, මෑතකාලීන ආර්ථික සංවර්ධනයන්, අනාගත ණය සේවා ගෙවීම්, දළ සංචිතවල අඩු මට්ටම, රජයේ ආදායම් අහිමිවීම, විදේශ විනිමය හිඟය, මහ බැංකුව හා රජය විසින් මෑතකාලීනව ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීමක් කළ බවත්, හදිසි විදේශ විනිමය ගලා ඒම්, ආන්තික අවශ්‍යතාවයන් පැනවීම, අපනයන පරිවර්තනය සඳහා තවදුරටත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයන්, මහබැංකුවේ ශේෂපත්‍රය ශක්තිමත් කිරීමේ වැදගත්කම ඔහු අවධාරණය කළ බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි.

(උ) ඡේද අංක 2.9.84 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 30 දින මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, අවම වශයෙන් තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක් සඳහා හදිසි කෙටි කාලීන විසඳුමක් ලෙස ආනයන සඳහා පනවා ඇති සීමාවන් පවත්වා ගැනීමටත්, ආනයන මත බදු වැඩි කිරීම සහ සුදුසු ණයවර ලිපි සඳහා ආන්තිකයක් හඳුන්වා දීම ඇතුළුව අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කිරීමට පියවර ගැනීමටත් මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කර තිබුණි.

(ඌ) ඡේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයන සහ විදේශ මුදල් පිටතට ගලා යාම සීමා කිරීම සඳහා සිදුකළ හැකි පියවරක් ලෙස ණයවර ලිපි සඳහා ආන්තිකයක් හඳුන්වා දීමට මහ බැංකුව විසින් කරන ලද යෝජනාවට රජය ද සහාය නොදැක්වූ බවද සඳහන් වී තිබුණි.

(එ) ඡේද අංක 2.9.95 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 26 දින මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාව අනුව, රජය විසින් බදු ඉහළ දැමීමෙන් සහ මහ බැංකුව විසින් සුදුසු ණයවර ලිපි ආන්තිකයන් හඳුන්වාදීමෙන් අත්‍යවශ්‍ය නොවන හා හදිසි නොවන ආනයන අධෛර්යමත් කිරීමට යෝජනා කර තිබුණි.

(ඒ) ඡේද අංක 2.9.122 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 08 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයනවල ඉහළයන ප්‍රවණතාවය අනුව දළ නිල සංචිත තීරණාත්මක මට්ටමට ශීඝ්‍රයෙන් පහත වැටීම සමඟ කිසියම් ණය පැහැර හැරීමක් සහ විනිමය

අනුපාතය මත පවතින අඛණ්ඩ පීඩනය වැළැක්වීම සඳහා හිඟ සංචිත ආරක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාව පසුබිම් කර ගනිමින්, ණයවර ලිපි සහ ප්‍රතිග්‍රහණයට එරෙහිව ලියකියවිලියටතේ අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ හදිසි නොවන භාණ්ඩ ආනයන කිරීමට එරෙහිව ආනයන වටිනාකමින් සියයට 100ක පොලී රහිත අවම ආන්තික තැන්පතු අවශ්‍යතාවයක් පැනවීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

(ඔ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දේශීය මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂකගේ අත්සනින් 2021 සැප්තැම්බර් 8 දින සියලු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත මුදල් නීති පනතේ 103 වගන්තිය පරිදි, නිකුත් කළ නියෝගය අනුව, ණයවර ලිපි සඳහා ඒවා විවෘත කරන අවස්ථාවේ අදාළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන සියයට 100 ක පොලී නොදරන මුදල් ආන්තික තැන්පතුවකින් ආවරණයවීමකින් තොරව සඳහන් කර ඇති එච්එස් කේත (HS Codes) 623 ක් සඳහා භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම වෙනුවෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ණයවර ලිපි විවෘත නොකළ යුතු වේ.

එසේම, 2021 සැප්තැම්බර් 8 දිනැතිව මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් නිකුත් කළ බැංකු පනත් නියෝග අංක 12/2021 අනුව, ප්‍රතිග්‍රහණයට එරෙහිව ලේඛනයටතේ කරනු ලබන එච්එස් කේත(HS Codes) 623 ක සඳහා භාණ්ඩ ආනයනවල ඉන්වොයිස් වටිනාකම මත සියයට 100 ක පොලී නොදරන මුදල් ආන්තික තැන්පතුවක් පවත්වා ගත යුතු වේ.

කෙසේ වෙතත්, ඉහත දේශීය මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂකගේ අත්සනින් 2021 සැප්තැම්බර් 8 දින සියලු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත නිකුත් කළ නියෝගය හා 2021 සැප්තැම්බර් 8 දිනැති බැංකු පනත් නියෝග අංක 12/2021 යන දෙකම මාසයකටත් වඩා අඩු කාලයක් පමණක් ක්‍රියාත්මකව පැවති අතර 2021 ඔක්තෝබර් 1 දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අවලංගු කර තිබුණි.

2021 ජූනි 16 වන දින අරලියගහ මන්දිරයේදී අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති රැස්වීමේ කමිටු වාර්තාව අනුව, මෙම ණයවර ලිපි මත ආන්තික තැන්පතු පැනවීම ඉක්මනින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අගමැතිතුමා මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටින බව එවකට රාජ්‍ය අමාත්‍ය අපීත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා සඳහන් කළ ද ඔහු මහබැංකුවේ අධිපති ලෙස පත්වී දින කිහිපයකින් ඉහත නියෝග අවලංගු කර තිබුණි.

3.1.46 රජය විසින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසහනකට ප්‍රවේශවීමේ ප්‍රමාදය

ජා.මු. අරමුදල සමඟ 2016 දී ආරම්භ කරන ලද විස්තීරණ ණය පහසුකමට සහාය දක්වන (EFF) වැඩසටහන, එහි 7 වන වාරිකය 2019 නොවැම්බර් 05 දින ලබාගැනීමෙන් පසුව, 2019 නොවැම්බර් 18 දින පත්වූ නව ජනාධිපතිවරයාගේ ප්‍රතිපත්ති එම EFF වැඩසටහන යටතේ ජා.මු. අරමුදල සමඟ එකඟ වූ ප්‍රතිපත්ති සමඟ වෙනස් වීමත් සමඟ ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක නොවූන අතර, 2020 අප්‍රේල් 08 වැනි දින කඩිනම් මූල්‍යකරණ පහසුකම යටතේ මූල්‍ය ආධාරයක් ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී.බී.ජයසුන්දර මහතා විසින් ජා.මු. අරමුදලෙන් ඉල්ලුම්කර ඇතත් ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. ඉන් අනතුරුව, ජනාධිපතිවරයා විසින් 2022 මාර්තු 18 වැනි දින ජා. මු. අරමුදලෙන් විධිමත් ඉල්ලීමක් කරමින් ජා. මු. අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා කිරීම විධිමත් ලෙස ආරම්භ කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, රජය විසින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසහනකට ප්‍රවේශ වීම ප්‍රමාද වී ඇති බව පහත සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.46.1 ඡේද අංක 2.9.13 හි සඳහන් පරිදි, 2020 අගෝස්තු 04 දින හිටපු මහ බැංකු අධිපති, මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා එවකට මුදල් අමාත්‍ය, මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වෙත මුදල් නීති පනතේ 68(1)b වගන්තිය ප්‍රකාරව යවන ලද වාර්තාව අනුව, ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ඇතුළත් වීමේදී ඒ සඳහා ණය තීරසාරභාවය සැලකිය යුතු බාධාවක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල පෙන්වා දී ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.1.46.2 ඡේද අංක 2.9.92 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 19 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, ජා.මු. අරමුදලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ණය තීරසාර නොවන ලෙස සලකනු ලබන බැවින්, ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් සමඟ ඉදිරියට යාමට රජය තීරණය කරන්නේ නම්, ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් පිළිගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කොන්දේසියක් විය හැකි බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) අවධාරණය කර තිබුණි. තවද, නීත්‍යානුකූල පැහැරහැරීම් නොමැති තත්ත්වයකදී ස්වෛරී ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට, ආයෝජනයට, පුද්ගලික ණයවලට සහ ශුද්ධ ගලා ඒම්වලට දැරිය හැකි වන බවත්, ඒකපාර්ශ්වීය පැහැරහැරීමක් නොමැති තත්ත්වයකදී (තාවකාලික සහ ණයකරුවන්ගේ නියෝජිතයන් සමඟ විධිමත් හා අවිධිමත් සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීමෙන් පසු ගෙවීම් මගහැරී තිබීම) ස්වෛරී ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට, ආයෝජනයට, පුද්ගලික ණය හා ශුද්ධ ප්‍රාග්ධන ගලා ඒම්වල ඉතා කුඩා අඩුවීම් සිදුවිය හැකි බවත් සහ ණයකරුවන්ගේ නියෝජිතයන් සමඟ එකඟතාවයට පෙර ඒකපාර්ශ්වීය පැහැරහැරීමක් ඇති අවස්ථාවකදී ස්වෛරී ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත

කිරීමක් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට, ආයෝජනයට, පුද්ගලික ණය හා ශුද්ධ ප්‍රාග්ධන ගලා ඒම්වල දැඩි සංකෝචනයක් ඇතිකරන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) අවධාරණය කර තිබුණි.

ජා. මු. අරමුදල විසින් සහාය දෙනු ලබන ආර්ථික ගැලපුම් වැඩසටහනකට අනුරූපීව බලපෑම් සහගත ණය (Affected Debts) ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය අපේක්ෂාවෙන් අන්තර් කාලයක් සඳහා සියලු බලපෑම් සහගත ණයවල සාමාන්‍ය සේවාකරණය අත්හිටුවීමට ශ්‍රී ලංකා රජය ප්‍රතිපත්තීමය තීරණයක් ගෙන ඇති බව 2022 අප්‍රේල් 12 දින මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් නිවේදනය කර තිබුණු අතර, එමඟින් ඉහත සඳහන් පරිදි ඒකපාර්ශවීය පැහැරහැරීමක් ඇති අවස්ථාවක දී ස්වෛරී ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා සැලසුම් කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.46.3 ජේද අංක 2.9.24 හි සඳහන් පරිදි, ශ්‍රී ලංකාව ජා.මු. අරමුදල වෙතින් හදිසි මූල්‍යකරණ උපකරණ (RFI) පහසුකම යටතේ අරමුදල් සම්පාදනය කරගැනීම පළමු වටයේදීම මහහැරී ඇති බවත්, රටේ තත්ත්වය අනුව සුදුසු වැඩසටහනකට ප්‍රවේශ වීමට තවමත් සුදුසුකම් ලැබිය හැකි බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.46.4 ජේද අංක 2.9.29 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 12 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල මට්ටමේ බාහිර ණය අධීක්ෂණය කිරීමේ කමිටු (MBEDMC) රැස්වීමේදී, පමාවී ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීමට වඩා ඉක්මනින් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි බව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

3.1.46.5 ජේද අංක 2.9.31 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජනවාරි 25 වැනි දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, බාහිර සහායක් නොමැති තත්ත්වයකදී, ශ්‍රේණිගත කිරීම පහත හෙළීම සහ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනවල අහිතකර අදහස් දැක්වීම් සමඟ මූල්‍ය ආයතන පවා දැඩි දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එච්) විසින් නිරීක්ෂණය කර ඇත. සියලුම නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්, සහකාර අධිපතිවරුන් සහ අදාළ දෙපාර්තමේන්තු විසින් ජා.මු. අරමුදල සමඟ ඉක්මණින් සම්බන්ධ වීමේ අවශ්‍යතාවය ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ඒ අනුව, MBEDMC සහ DEDMC යන දෙපාර්ශවයට ජා.මු. අරමුදල සමඟ ඉක්මණින් සම්බන්ධවීමේ අවශ්‍යතාවයට එකඟ වන බැවින් මුදල් මණ්ඩලයට එය ඉස්මතු කිරීමට MBEDMC විසින් තීරණය කර තිබුණි. 2021 පෙබරවාරි 17 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීම සඳහා 2021 ජනවාරි 25 වැනි දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේ අනුමත වාර්තාව ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර මුදල් මණ්ඩලය එය සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.

3.1.46.6 ජේද අංක 2.9.36 හි සඳහන් පරිදි, 2021 පෙබරවාරි 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් මාර්තු මාසය තෙක් බලා නොසිට මිත්‍ර රාජ්‍යන් සමඟ

හෝ ජා.මු. අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා කිරීම හදිසි කාරණයක් ලෙස ගත යුතු බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.46.7 ජේද අංක 2.9.144 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 03 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස අරමුදල් සැපයීමේ වැඩසටහනක් සඳහා ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම දැන් ප්‍රමාද වැඩි බවත්, වහාම විසඳිය යුතු බරපතල කෙටිකාලීන ගැටලු රටට පවතින බවත්, දැන් ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වුවද, සැලකිය යුතු කාල පමාවක් සහිතව පමණක් පහසුකම් ලැබිය හැකි බවත්, ඒ වන විට රට ගැඹුරු අර්බුදයකට වැටී තිබිය හැකි බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් කමිටුවට පැහැදිලි කර තිබුණි.

3.1.46.8 ජේද අංක 2.9.154 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, තමා 2020 ජූලි මාසයේ මුදල් මණ්ඩලයට බැඳුණු දින සිට වසර 2 කට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය සහ නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් වෙත ප්‍රවේශ වන ලෙස වෙහෙස නොබලා මුදල් මණ්ඩලයට බල කරමින් සිටින (Tirelessly Pushing the Monetary Board) බවත්, 2022 මාර්තු 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීම තෙක් හිටපු සහ වත්මන් අධිපති ඇතුළු බහුතරයක් එම මාර්ගය පිළිගැනීමට අකමැති වූ බවත්, මුදල් මණ්ඩලයට පත්කළ සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ජා.මු. අරමුදලේ වැඩසටහනක් වෙත ප්‍රවේශවන ලෙස වෙහෙස නොබලා මුදල් මණ්ඩලයට බල කිරීමක් සිදු නොවූ නමුත්, මුදල් මණ්ඩලය සහ රජය මෙම කාලසීමාව තුළ ගවේෂණය කිරීමට තීරණය කළ සියලුම විකල්ප ප්‍රවේශයන් සඳහා සහය වෙමින්, මතුවෙමින් පවතින තීරණාත්මක ගැටළු කල්තියා හඳුනා ගැනීමක් සිදු වූ අතර ඒ අනුව, හැකි හොඳම වෘත්තීය විනිශ්චය මත පදනම්ව වඩාත් සුදුසු සහ යථාර්ථවාදී නිර්දේශ ඉදිරිපත් කළ බවත්, අඩු තරමින් ඉතාමත් ප්‍රමාද මෙම අවධියේදී ජා.මු. අරමුදල වෙත ප්‍රවේශ වීම හැර වෙනත් විකල්පයක් නොමැති බව රජයට අවසානයේ අවබෝධ වී ඇති බව පෙනී යන බවත්, අඩු තරමින් වසරකට පෙර මෙම තීරණය ගත්තා නම් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට සහ ජනතාවට ඇතිවන වේදනාව අඩුවනු ඇති බවත්, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් මෙම මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාවට අදාළ රැස්වීම් සටහනට, සටහනක් යොමු කරමින් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.1.46.9 ජේද අංක 2.9.155 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දිනැති අංක MB/DG(S)/9/31/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සහාය ලබාගැනීමේ තීරණය මීට බොහෝ කලකට පෙර ගත හැකිව තිබූ තීරණයක් බවත්, අනෙකුත් රටවල් හා සසඳන විට, පුළුල් සාර්ව ආර්ථික ගැටලු විසඳීමට උත්සාහ කිරීමකට වඩා මුදල් ප්‍රවාහ ගැටලු විසඳීම සඳහා කෙටිකාලීන විසඳුම් කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරමින්, විකල්ප ප්‍රතිපත්ති

රාමුවක් යටතේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට උත්සාහ කිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාව ජා.මු. අරමුදලෙන් සහාය ඉල්ලා ඇති බවත් නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. එමෙන්ම, සුදුසු වේලාවට ජා.මු. අරමුදලේ සහාය ලබා නොගැනීම වර්තමානයේ ආර්ථිකයේ පවතින පුළුල් ගැටළුවලට හේතුවක් විය හැකි බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.

3.1.46.10 2022 මැයි 04 දින එවකට මුදල් අමාත්‍යවරයා වූ එම්.යූ.එම්.අලි සබිරි මහතා විසින් “වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය සහ ජාත්‍යන්තර අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා” පිළිබඳව මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රකාශය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර එම විවාදයේදී එම අමාත්‍යවරයා විසින් පහත සඳහන් ප්‍රකාශය ද (2022 මැයි 04 වන බදාදා පාර්ලිමේන්තු විවාද නිල වාර්තාවේ (අශෝධිත පිටපත) පිටුව 579) සිදුකර තිබුණි.

“ගරු කථානායකතුමනි, දෙවැනි කාරණය තමයි අපේ පසුගිය අවුරුදු දෙක තුනක කාලය තුළත් ගත යුතුව තිබූ යම් යම් තීන්දු තීරණ නොගැනීම. ඒ වැරදි ප්‍රතිපත්ති මේ තත්ත්වයට උදව් කරලා තිබෙනවා. ඒ ගැන කතා දෙකක් නැහැ. මම මුලින් කියපු ආකාරයට, පසුගිය අවුරුදු දෙක තුන තුළ Tax කැපීම, IMF එකට නොයෑම, ඩොලරය අල්ලාගෙන සිටීම, ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා කල්ගත වීම ආදිය නොකළ යුතුව තිබුණා. ඒක මේ රජය පැත්තෙන් සිද්ධ වුණු වරදක්”.

3.2 එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි වටිනාකම රු.203 ක හෝ ඊට ආසන්න අගයක තබාගැනීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හා එම තීරණයට සම්බන්ධ සියලු කරුණු

3.2.1 ඡේද අංක 2.9.49 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 21 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, චීන සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලද එ.ජ.ඩො. මිලියන 500 ක ණය මුදලින් එවකට ජනාධිපති ලේකම් ආචාර්ය පී. බී. ජයසුන්දර මහතාගේ උපදෙස් අනුව, 2021 අප්‍රේල් 15 දින ලංකා බැංකුවට සහ මහජන බැංකුවට භාණ්ඩාගාරය විසින් එ.ජ.ඩො. මිලියන 75 බැගින් ලබාදී ඇති බවත්, එයින් එ.ජ.ඩො. මිලියන 50 ක් මහ බැංකුවට අලෙවි කර ඉතිරි එ.ජ.ඩො. මිලියන 100, එ.ජ.ඩොලරයක විනිමය අනුපාතික රු. 192 ක මට්ටම ස්ථාවර කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ලෙසද උපදෙස් දී ඇති බවත් සඳහන් වී තිබුණි. එමෙන්ම, විනිමය අනුපාතිකයේ අනවශ්‍ය විචල්‍යතාවයක් මැඩපැවැත්වීමත් සමඟ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ සුමට හැසිරීම සහතික කිරීම සඳහා රුපියල ශක්තිමත් වීම ක්‍රමානුකූලව සිදුවිය යුතු බව මහ බැංකුවේ අදහස් වූවත්, ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධව, ආචාර්ය පී.බී. ජයසුන්දර මහතා සමඟ ඔහුගේ කාර්යාලයේ 2021 අප්‍රේල් 16 දින පැවති රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකය වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රු. 192 ට ගෙන ඒමට කටයුතු කරන ලෙස උපදෙස් දී ඇති බව සඳහන් කර තිබුණි. ඒ අනුව, රාජ්‍ය බැංකු දෙක විසින් දේශීය අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ එ.ජ.ඩොලරයක් රු.192 බැගින් අලෙවි කිරීමත් සමඟ 2021 අප්‍රේල් 12 දින පැවති විනිමය අනුපාතය වූ රු. 200, 2021 අප්‍රේල් 19 දින රු. 191.97 දක්වා, උපදෙස් දී දින දෙකක් තුළ රුපියලේ වටිනාකම ශක්තිමත් වී තිබුණි. තවද, භාණ්ඩාගාරයට සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය ගලාඒමක් ලැබුණු අතර ඉන් එ.ජ.ඩො. මිලියන 150 ක් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට නිදහස් කළද, වෙළෙඳපොළේ විදේශ විනිමය අරමුදල් හිඟය යටපත් වන බවක් පෙනෙන්නට නොමැති බව දක්වා තිබුණු අතර, බැංකු පද්ධතියට සැලකිය යුතු සහ තිරසාර විදේශ විනිමය ශුද්ධ ගලාඒමක් නොමැති නම් රු. 192 මට්ටමේ විනිමය අනුපාතය පවත්වා ගැනීමට අපහසු බව ද දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව, එතැන් (SPOT) හෝ සතියක කාලපරාසයක් සඳහා ක්‍රියාකාරී වෙළෙඳපොළක් නොමැතිව මසක කාලයක වර්තමාන විනිමය අනුපාතය රු. 205 ත් රු. 208 ත් අතර වන බව සඳහන් වී තිබුණි.

ඡේද අංක 2.9.61 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මැයි 11 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, භාණ්ඩාගාරයේ උපදෙස් මත චීන සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලද ණය මුදලින් එ.ජ.ඩො. මිලියන 200 ක් දුරකථන, සීනි, ඇඟලුම් ආදී අත්‍යවශ්‍ය නොවන අත්‍යයන සඳහා නාස්ති කර ඇති බවත්,

සංවිතවල බරපතල තත්ත්වයක් තිබියදීත් එ.ජ.ඩො. මිලියන 200 ක් අනවශ්‍ය ලෙසට අපතේ ගිය බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.2 ජේද අංක 2.9.50 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 23 දින බලපත්‍රලාභී වානිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සහ භාණ්ඩාගාරිකවරුන් සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.සී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ස්ථාවර විනිමය අනුපාතිකයක් පවත්වා ගැනීම සහ ජාතික සංචිත ක්‍රමයෙන් වැඩි කිරීම යන ජාතික අරමුණු පිළිබඳ විස්තර කළ අතර මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා බලපත්‍රලාභී වානිජ බැංකු වෙතින් සහාය ඉල්ලමින් අවංකව සහ සාමූහිකව කටයුතු කරන ලෙස දැනුම් දී තිබුණි. 2.9.53 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 අප්‍රේල් 29 පැවති රැස්වීමේදී වර්තමානයේ පවතින එ.ජ.ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම රු. 200 ට ආසන්න අගයක ස්ථාවරව පවත්වා ගනිමින් ඒ අනුව ගනුදෙනු ක්‍රියාත්මක කිරීමට බැංකු අතර පොදු අවබෝධයක් ඇති කරගෙන තිබුණි. මේ ආකාරයෙන් 2021 අප්‍රේල් අගභාගයේ සිට 2021 සැප්තැම්බර් මුල්භාගය දක්වා එ.ජ. ඩොලරයක මිලදී ගැනීමේ මිල රු. 200 ආසන්න අගයකට සහ එ.ජ. ඩොලරයක විකුණුම් මිල රු. 203 ක ආසන්න අගයට පවත්වා ගැනීම සඳහා අනෙකුත් බැංකුවල එකඟතාවය මත ශිෂ්ට ප්‍රයෝග යටතේ මහ බැංකුව කටයුතු කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.3 ජේද අංක 2.9.44 හි සඳහන් පරිදි, 2021 මාර්තු 31 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළේ අඩු ද්‍රවශීලතාව හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතිකය දැඩි පීඩනයකට ලක්ව ඇති බවත්, අඩු සංචිත මට්ටම, ඉදිරියට එන ණය සේවා ගෙවීමේ අවශ්‍යතා සහ නුදුරු කාලීනව සංවිතවලට තහවුරු වූ සැලකිය යුතු තරමේ ගලාප්පි නොමැති වීම යන කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන මහ බැංකුවට විනිමය අනුපාතය ආරක්ෂා කරගැනීමේ තත්ත්වයක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. එමෙන්ම, ජේද අංක 2.9.46 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ආනයන සහ මුදල් පිටතට ගලායාමේ සීමාවන් ලිහිල් කිරීම මඟින් දළ නිල සංචිත මෙන්ම විනිමය අනුපාතිකය මත තවදුරටත් පීඩනයක් ඇතිකළ හැකි බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. තවද, 2021 අප්‍රේල් 15 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී (ජේද අංක 2.9.47), ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) සහ නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විසින් විනිමය අනුපාතය, ආනයන ඉල්ලුම සහ වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් සකස් කිරීමේ පළමු ආරක්ෂක මාර්ගය ලෙස ක්‍රියා කරන බැවින් විනිමය අනුපාතය වෙළෙඳපොළ පීඩනීම් කිරීමට ඉඩ හැරිය යුතු බවට යෝජනා කර තිබුණි. එවැනි තත්ත්වයක් තිබියදී, ඉහත 3.2.2 හි සඳහන් පරිදි 2021 අප්‍රේල් අග සිට විනිමය අනුපාතය

ශිෂ්‍ය ප්‍රයෝග හරහා ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

එසේම, ජේද අංක 2.9.108 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 12 දින මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා විසින් මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා වෙත, එවන ලද ලිපියෙන්, විවිධ වෙළඳ උපකරණ යටතේ කළ ආනයනයන් වෙනුවෙන් ගෙවීම් කිරීමට සියලුම වාණිජ බැංකු වෙත, එකතුව එ.ජ.ඩො. මිලියන 250 ක මුදලක් වහාම නිකුත් කරන ලෙස සහ මෙය එක් එක් වාණිජ බැංකුවේ විකුණුම් අනුපාතය එ.ජ.ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම රු. 202 නොඉක්මවිය යුතු බවට මහ බැංකුව විසින් දෙනු ලබන උපදෙස්වලට යටත්ව විය යුතු බවට මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලීම් කර තිබුණි. මෙම ඉල්ලීම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ජේද අංක 2.9.109 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 16 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී අනුමැතිය ලබා දී තිබුණු බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

3.2.4. මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන එ.ජ. ඩොලරයක දෛනික ගැණුම් හා විකුණුම් අනුපාතයන් (විදුලි පැවරුම් සඳහා -Telegraphic Transfer) අනුව 2021 අප්‍රේල් 29 දින සිට 2021 සැප්තැම්බර් 06 දක්වා කාලය තුළ ගැණුම් අනුපාතය එ.ජ.ඩොලරයට රු. 195.0848 සිට රු. 198.9023 ක පරාසයක පැවතුණු අතර විකුණුම් අනුපාතය එ.ජ.ඩොලරයට රු. 199.8700 සිට රු. 204.8977 ක පරාසයක පැවතුණු බව නිරීක්ෂණය විය. මෙලෙස විනිමය අනුපාතය ස්ථාවර පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් විදේශ සංචිත හිඟයට සහ ඒ ආශ්‍රිත ආර්ථික ගැටළුවලට හේතු වූ බව පහත කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.4.1 ජේද අංක 2.9.53 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 අප්‍රේල් 29 දින පැවති රැස්වීමේදී, එ.ජ. ඩොලරයක විනිමය අනුපාතය රු. 200 ට ආසන්න අගයක පවතින විට ආනයනකරුවන් ඔවුන්ගේ පහසුකම් කලින් ගෙවා අවසන් කිරීමට කටයුතු කරන බව බැංකු විසින් දක්වා තිබුණි.

3.2.4.2 ජේද අංක 2.9.56 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 මැයි 04 දින පැවති රැස්වීමේදී, වත්මන් විනිමය අනුපාතය ආනයනකරුවන්ට වාසිදායක වන බැවින් ආනයනකරුවන්ගේ විදේශ විනිමය අවශ්‍යතා ද සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පවතින බවත්, ආනයනකරුවන්ට ආනයන සීමා කිරීම සහ අපනයනකරුවන්ට ඩොලර් පරිවර්තනය කිරීමට දිරිමත් කිරීමත්, අවසානයේ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ ස්ථාවරත්වයට සහාය වීම සඳහාත් වෙනත් ආයතන සමඟ මහබැංකුවේ මැදිහත්වීම සමානව වැදගත් බව බැංකු යෝජනා කළ බවත් සඳහන් කර තිබුණි. එසේම, විනිමය අනුපාතය වර්තමාන මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම දුෂ්කර වියහැකි බව බැංකුවල අදහස වී තිබුණි.

- 3.2.4.3. ජේද අංක 2.9.57,2.9.58 සහ 2.9.59 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 මැයි 05, 06, සහ 07 දින පැවති රැස්වීම්වලදී, බැංකු විසින් එකඟ වූ විනිමය අනුපාතයෙන් සමහර බැංකු බැහැර වන බවත්, එකඟ වූ විනිමය අනුපාතයට අනුකූලව ගනුදෙනු සිදුකරන බැංකුවලට එය අසාධාරණ වන බවත් බැංකු විසින් පෙන්වා දී තිබුණි.
- 3.2.4.4 ජේද අංක 2.9.60 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 මැයි 11 දින පැවති රැස්වීමේදී, ආනයන ඉල්ලුම තවමත් ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවයක පවතින අතර අපනයනකරුවන් විදේශ විනිමය පරිවර්තනය කිරීමට කැමැත්තක් නොදක්වන බවත්, එම නිසා විදේශ විනිමය ගලාපීම හා සසඳන විට පිටතට ගලායාම ඉහළ මට්ටමක පවතින බැවින් වෙළෙඳපොළ තුළ විදේශ විනිමය හිඟයක් අත්විඳින බවත්, ඊට අමතරව, ලාභාංශ ඇතුළුව ප්‍රාග්ධන පිටතට ගලායාමද අඛණ්ඩව පවතින බවත් බොහෝ බැංකු විසින් දක්වා තිබුණි.
- 3.2.4.5 ජේද අංක 2.9.67 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 මැයි 24 දින පැවති රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකය තවදුරටත් අවප්‍රමාණය වනු ඇතැයි අපේක්ෂාවෙන් අපනයනකරුවන් තම අපනයන ආදායම පරිවර්තනය කිරීමට බොහෝ දුරට මැලිකමක් දක්වන බවත් එම නිසා අපනයන ආදායමෙන් සියයට 25 ක් හෝ ඊට වැඩි අනිවාර්ය පරිවර්තන අවශ්‍යතාවය නැවත ගෙනඒමේ වැදගත්කම අවධාරණය කර තිබුණි.
- 3.2.4.6 ජේද අංක 2.9.77 හි සඳහන් පරිදි, බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ 2021 ජූනි 21 දින පැවති රැස්වීමේදී, එකඟ වූ මිලදී ගැනීම් සහ විකිණීමේ අනුපාත අනෙකුත් බැංකු ක්‍රියාත්මක නොකරන විට, බැංකු තීරණාත්මක ගැටළුවකට මුහුණ දෙන බවත්, සාමාන්‍ය වෙළෙඳපොළ හැසිරීම විකෘති කරමින් අත්තනෝමතික ලෙස ඉහළ පොලී ප්‍රකාශ කරන බැංකු වෙත ගනුදෙනුකරුවන් මාරු වෙමින් පවතින බවත්, ඒ අනුව, පොදුවේ එකඟ වූ අනුපාතවලින් සමහර බැංකු බැහැර වීම වැලැක්වීම සඳහා සුදුසු විධානයන් සහ/හෝ රෙගුලාසි නිකුත් කිරීමට ඇති හැකියාව සොයා බැලීමට මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටින බවත් බැංකු විසින් අවධාරණය කර තිබුණි.
- 3.2.4.7 ජේද අංක 2.9.86 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 01 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, ආනයන අඛණ්ඩව සිදුවෙමින් පවතින බවත්, සමහර ආනයනකරුවන් වත්මන් විනිමය අනුපාත මට්ටම් ප්‍රයෝජනට ගනිමින් සිටින බවත්, බොහෝ බැංකුවලට ආනයනකරුවන්ගේ එවැනි ආනයන සම්බන්ධ විදේශ විනිමය අවශ්‍යතා කළමනාකරණය කිරීම දුෂ්කර වී ඇති බවත්, මහ බැංකුව සහ රජය මෙම තීරණාත්මක අවස්ථාවේදී නියමිත වේලාවට ආනයන පාලනය කිරීමට පියවර ගන්නේ නම් එය බෙහෙවින් උපකාර වන බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

2021 ජූලි 7 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී (රැස්වීම් අංක 24/2021), විනිමය අනුපාතය වෙළෙඳපල තීරණය කළ මට්ටමකට ගැලපීමට ඉඩදිය යුතු බවත්, අතීත අත්දැකීම් පෙන්වාදන පරිදි මෙම අනුපාතය පසුව පියවෙන (these rates settle back down subsequently) බවත්, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.4.8 ඡේද අංක 2.9.101 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, නිශ්චිත මට්ටමක පවතින විනිමය අනුපාතය මූලික ගැටළුව වන අතර මෙය කඩිනමින් විසඳිය යුතු බවත්, අපනයනකරුවන් තම ආදායම ගෙන ඒමට මැලිකමක් දක්වන බවත්, රුපියල් තැන්පතුවලට වඩා විදේශ මුදල් තැන්පතු අනුපාත ඉහළ මට්ටමක පවතින බැවින් එම මුදල් රැගෙන ආවත් පරිවර්තනය කිරීමට මැලිකමක් දක්වන බවත්, රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ අපේක්ෂාවෙන් අපනයනකරුවන් තම ආදායම රඳවාගෙන සිටින බවත්, කෘත්‍රීමව පවතින අඩු විනිමය අනුපාතය ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ආනයනකරුවන් ආනයනය කිරීමට යුහුසුළු වන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

එමෙන්ම, හවාලා සහ උන්ඩියල් ඇතුළුව නිල නොවන වෙළෙඳපොල ධාරිතාවය වැඩි වී ඇති බව පෙනෙන බවත්, එහි එ.ජ. ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම රු. 223 ක් හා රු. 225 ක් පමණ වන බවත්, රාජ්‍ය ණය අධිකාරී දක්වා තිබුණි. තවද, බැංකු වලින් පිරිනමන ලද විනිමය අනුපාතයට වඩා ආකර්ශනීය විනිමය අනුපාතයක් පිරිනමන බැවින් විදේශ ශ්‍රේෂ්ණද Grey වෙළෙඳපොලට ගලායාම සිදුවන බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය ප්‍රකාශ කර තිබුණි. නිල විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොල තුළ ඉල්ලුම සහ සැපයුම නොගැලපෙන විට සාමාන්‍යයෙන් Grey වෙළෙඳපොල දියුණුවන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) පෙන්වා දී තිබුණි.

3.2.4.9 ඡේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 ජූලි මාසයට අදාල ප්‍රසිද්ධ කිරීමට නියමිත දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.8 ක් වන බවත්, ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ වගකීම් හැර දළ නිල සංචිත එ.ජ.ඩො. බිලියන 2.1 ක් බවත් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක සඳහන් කර තිබුණි. ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හරහා වර්තමාන මට්ටමේ විනිමය අනුපාතය පවත්වාගෙනයාමෙන් අපනයනකරුවන් තම අපනයන ඉපයුම් පරිවර්තනය කිරීමට මැලිකමක් දැක්වීම හා ආනයනකරුවන් තම ආනයනයන් නොනැවතී කරගෙන යාම නිසා ඉහත පරිදි දළ නිල සංචිත අඩුවීම මෙහි එක් ප්‍රතිඵලයක් වන බවත්, විනිමය අනුපාතිකයේ ගැලපීමක් සිදු නොකළහොත් ඉදිරියට යනවිට මෙම තත්ත්වය තවත් නරක අතට හැරෙනු ඇති බවත්, ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හරහා විනිමය අනුපාතය වර්තමාන මට්ටමින් පවත්වා ගැනීම 2021 අප්‍රේල් 23 සිට ආරම්භ වූ අතර එය වෙළෙඳපොල

තුළ විදේශ විනිමය ලබා ගැනීමේ හැකියාව කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරන බැවින් බැංකු විසින් මහ බැංකුව ඔවුන්ගේ ඩොලර් අවශ්‍යතාවය සපයනු ඇති බවට අපේක්ෂා කරන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) දක්වා ඇත. බැංකු දැනට ඔවුන්ගේ Negative Net Open Position (NOP) සීමාවන්හි පහළ මට්ටම් කරා ළඟා වෙමින් හෝ ඉක්මවමින් පවතින අතර විනිමය අනුපාතය අවම වශයෙන් ක්‍රමාණුකූලව වෙළෙඳපොළ සැපයුමට හා ඉල්ලුමට අනුකූලව ගැලපීමට ඉඩ දීම මේ සඳහා විසඳුම වන බවත්, එමගින් අපනයනකරුවන් ඔවුන්ගේ අපනයන ආදායම ගෙන ඒමටත් පරිවර්තනය කිරීමටත් දිරිමත් වනබවත්, ආනයන මිල අධික වීමෙන් ආනයනකරුවන් අධෛර්යමත් වන බවත්, නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබේ.

එමෙන්ම, මහ බැංකුව විසින් ගතයුතු එක් වැදගත් ක්‍රියාමාර්ගයක් වන්නේ හවාලා වැනි නීති විරෝධී මෙහෙයුම් මඟින් විදේශ විනිමය කාන්දු වීම නැවැත්වීම සම්පව නිරීක්ෂණය කිරීම සහ මැදිහත් වීම බව හා මෙම කාන්දුවීම විදේශ විනිමය හිඟතාවය සඳහා ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ එකක් බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එම අදහසට එකඟ නොවන බවත්, ආනයනය වියදම අපනයන ආදායම මෙන් එකඟමාරක් පමණ වන බැවින් ද්‍රවශීලතා සීමාවන් ආනයන බිල් මඟින් පැහැදිලිව පිළිබිඹු වන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.4.10 ජේද අංක 2.9.103 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, බැංකුවලට ඔවුන්ගේ NOP මට්ටම වර්ධනය කිරීම විනා වෙනත් විකල්ප නොමැති බවත්, එසේ නොමැති වුවහොත් බැංකු ඔවුන්ගේ වගකීම් පැහැරහැරීමට සිදුවන බවත්, මෙම මට්ටම්වල විනිමය අනුපාතය පවත්වා ගෙන යාමෙන් වෙළෙඳපොළේ ක්‍රියාකාරකම් මුළුමණින්ම පාහේ නැති වී ගොස් ඇති බවත් සහකාර අධිපති (ජේ) දක්වා තිබුණි. අපනයනකරුවන් ඔවුන්ගේ විදේශ මුදල් මෙම අනුපාතවලට තම බැංකුවලට පරිවර්තනය නොකරන බවත්, එබැවින් බැංකු පද්ධතියට ප්‍රමාණවත් ලෙස විදේශ විනිමය ගලා ඒමක් නොමැති බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. බැංකු විසින් ඔවුන්ගේ සෘණ NOP මට්ටම් ඉහළ නැංවීමට ඉල්ලීම් කිරීම විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය කිරීම සඳහා ප්‍රබල සාක්ෂියක් බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා පෙන්වා දී තිබුණි. බැංකුවක් තම බැඳීම් ඉටු කිරීමට අපොහෙසත් වූ විට අනෙකුත් බැංකු ද එවැනි බැංකුවක් සමඟ ගනුදෙනු කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කරන බවත්, එම බැංකුවලට විදේශ විනිමය සැපයීමේ හැකියාවක් මහ බැංකුවට නැති බවත්, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය ප්‍රකාශ කර තිබුණි. මහ බැංකුවේ ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතය වර්තමාන මට්ටමේ පවතින්නේ යැයි සඳහන් කරමින් බැංකු විසින් මහ බැංකුවෙන් විදේශ විනිමය ඉල්ලා

සිටියහොත් එය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට නොහැකි වීම මහ බැංකුවට ඇති අවදානමක් බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි. තවද, මෙම හේතුව නිසා බැංකුවල විදේශ විනිමය තත්ත්වය පිරිහී ඇති බවත්, බැංකු පැහැර හැරීමේ ආසන්න තත්ත්වයෙන් සිටින බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.4.11 2021 අගෝස්තු 17 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති රැස්වීමේදී, එකඟ වූ අනුපාත පරාසයක තාමත් ක්‍රියාත්මකව පවතින විනිමය අනුපාතය සම්බන්ධයෙන් විය හැකි විධිමත් තත්වය පිළිබඳව එක් බැංකුවක නියෝජිතයෙක් විමසන ලද අතර, ගැණුම් හා විකුණුම් අනුපාත “gentleman’s agreement” යටතේ එකඟ වූ අනුපාත පරාසයක් අනුව පවතින, අප භාවිතා කිරීමට පුරුදුවී සිටින පරිචයම අනුගමනය කරන ලෙස මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා දන්වන ලදී. ඩොලර් සොයා ගැනීමේ අපහසුව සහ ද්වි පාර්ශවීය වෙළඳපල, ප්‍රකාශිත වෙළඳපල හා කළුකඩ වෙළඳපල වශයෙන් සමගාමී වෙළඳපලවල් තුනක් පැවතීම හේතුවෙන් එය ඒ ආකාරයෙන් ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඉතා අපහසු බවත්, දිගුකාලීනව තිරසාර නොවන බවත් ඉහත අධිපතිගේ ප්‍රකාශයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් බැංකුවක නියෝජිතයා සඳහන් කරන ලදී.

3.2.4.12 ඡේද අංක 2.9.117 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, ගැස් ආනයනය සඳහා බිල්පත් පියවීම වෙනුවෙන් ඒ.ජ.ඩොලරයකට රු. 203 බැගින් ඒ.ජ.ඩො මිලියන 5.6 ක් මහ බැංකුව විසින් සිය සංවිතවලින් සපයා ඇති බවත්, ස්ටැන්ඩර්ඩ් වාර්ටඩ් බැංකුව විසින් මේ සඳහා ඒ.ජ.ඩොලරයකට රු. 218 සිට රු. 220 දක්වා වූ පරාසයක් යටතේ ඩොලර් සැපයීමට කැමති වී සිටි බවත්, ඉහළ විනිමය අනුපාත මහභරවා ගැනීම සඳහා අවසානයේදී මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම බිල්පත් මහ බැංකුව වෙත යොමු කර ඇති බවත් ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සඳහන් කරන ලදී. මේ සම්බන්ධයෙන් තමන් දැනටමත් මුදල් මණ්ඩලය සමඟ සාකච්ඡා කර ඇති බවත්, මෙම මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වූ තත්ත්වයන් පැහැදිලි කළ බවත් මහ බැංකු අධිපති පෙන්වා දී තිබුණි. ඒ අනුව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් මෙම විදේශ විනිමය අලෙවි කිරීම අපරානුමත කර තිබුණි.

3.2.4.13 ඡේද අංක 2.9.120 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 01 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2021 අගෝස්තු 27 දින පැවති රැස්වීමකදී, රාජ්‍ය අමාත්‍ය අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් ලබා දුන් උපදෙස් සහ ඉන් පසු මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ලබා දුන් උපදෙස් අනුව, විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා පිඩනයන් ලිහිල් කිරීම සඳහා 2021 අගෝස්තු 27 දින ලංකා බැංකුව වෙත ඒ.ජ.ඩො මිලියන 94 ක් සහ මහජන බැංකුව වෙත ඒ.ජ.ඩො මිලියන 111

ක් වශයෙන් ඒ.ජ.ඩො මිලියන 205 ක් ඩොලරයක් රු. 203 (gentleman's agreement rate) බැගින් අලෙවි කිරීම වෙනුවෙන් මුදල් මණ්ඩලයේ අපරානුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

3.2.5 ඡේද අංක 2.9.121 හි සඳහන් පරිදි, මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් බලපත්‍රලාභී වානිජ බැංකු සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් වෙත 2021 සැප්තැම්බර් 06 වැනි දින රාත්‍රී 9.21 ට යවන ලද විද්‍යුත් තැපෑල මගින් ඒ.ජ. ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම රු. 200- රු. 203 දක්වා එකඟ වූ විධිමත් පරාසයක පවත්වාගෙන යන මෙන් ඉල්ලා සිටින ලදී. මේ අනුව, මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලබන දෛනික විනිමය අනුපාත අනුව, 2021 සැප්තැම්බර් 07 වැනිදා සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා එනම්, ඡේද අංක 2.9.152 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 07 වැනි දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි විනිමය අනුපාතිකයේ වැඩි නොමැති බවක් ඇති කිරීමට වෙළෙඳපොලට ඉඩ දීමට තීරණය කළ දින දක්වා විනිමය අනුපාතය ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වාගෙන තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. ඡේද අංක 2.9.128 සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 21 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් කරන ලද ඉල්ලීම, පසුව පත් වූ මහ බැංකු අධිපති, අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් අනුමත කර තිබුණු බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) විසින් තහවුරු කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.6 ඡේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී සහ ඊට පෙර පැවති රැස්වීමේදී, ඇතැම් මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයන්, ඇතැම් මහ බැංකු නිලධාරීන් විසින් විනිමය අනුපාතිකයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ හැරිය යුතු බවත් අවධාරණය කර ඇති වාතාවරණයකදී මහ බැංකු අධිපති විසින් ඉහත පරිදි විද්‍යුත් තැපෑල මගින් විනිමය අනුපාතය තවදුරටත් ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වාගෙන යන ලෙස බැංකු වෙතින් ඉල්ලීම් කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. ඉහත මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා විනිමය අනුපාතිකයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ දීමට කැමති නොවන බව සඳහන් වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.7 මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන ඒ.ජ. ඩොලරයක දෛනික ගැණුම් හා විකුණුම් අනුපාතයන්ට (විදුලි පැවරුම් සඳහා) අනුව, 2021 සැප්තැම්බර් 07 වැනි දින සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා කාලය තුළ ගැණුම් අනුපාතය රු. 198.5008 ක් ලෙසත්, විකුණුම් අනුපාතය රු. 202.9992 ක් ලෙසත්, පැවතුණු බව නිරීක්ෂණය විය. මෙලෙස විනිමය අනුපාතය ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම, විදේශ සංචිත හිඟයට සහ ඒ ආශ්‍රිත ආර්ථික ගැටළුවලට හේතු වූ බව පහත කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.7.1 ඡේද අංක 2.9.128 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 21 දින බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ පැවති රැස්වීමේදී, ඩොලර් සඳහා ක්‍රියාකාරී Gray වෙළෙඳපලක් පවතින බවත්, සමහර අපනයනකරුවන් හා ආනයනකරුවන් ඩොලර් සකස්කර (arrange) ගැනීම සඳහා ඔවුන් එකිනෙකා සමඟ කටයුතු කරන බවත් ප්‍රකාශ වී තිබුණි. ඩොලරයේ විනිමය අනුපාතිකය වර්තමාන මට්ටමට ස්ථාවර කිරීමෙන් පසු වෙළෙඳපොලට විශාල වශයෙන් විදේශ විනිමය ගලාඒමක් දැකිය නොහැකි බවත්, ප්‍රේෂණ ගලාඒමේ අඩුවීමක් සහ අපනයන ප්‍රවාහයන්හි අඩුවීමක් සාමාන්‍යයෙන් දක්නට ලැබෙන බවත්, බැංකුවක නිලධාරියකු ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, Grey වෙළෙඳපොල ගනුදෙනු අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා මහ බැංකු අධිපතිවරයා හරහා දැඩි ප්‍රකාශයක් කරන ලෙසත්, එසේ නොමැතිනම් මහ බැංකුව විසින් විනිමය අනුපාතිකය රු. 200 ත් රු. 203 ත් අතර පවත්වා ගෙන යාමේ තේරුමක් නොමැති බවත් එය වෙළෙඳපොල අධිපණ කරන බවත්, රැස්වීමට සහභාගී වූ බැංකුවක නිලධාරියකු ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.7.2 ඡේද අංක 2.9.129 හි සඳහන් පරිදි, මහ බැංකුවේ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව වෙත නිකුත් කරන ලද 2021 සැප්තැම්බර් 23 දිනැති ලිපිය අනුව, විනිමය අනුපාතය එ.ජ. ඩොලරයකට රු. 200 ත් රු. 203 ත් අතර පවත්වා ගැනීමේ පසුබිමක් තුළ විධිමත් බැංකු පද්ධතියෙන් පිටත අපනයනකරුවන් සහ ආනයනකරුවන් අතර ඔවුන්ගේ විදේශ විනිමය අවශ්‍යතා සකස් කර ගැනීම සඳහා වෙනම වෙළෙඳපොලක් පවතින බවත්, එය විනිමය අනුපාතිකයේ ස්ථාවරත්වය සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලේ ක්‍රියාකාරීත්වය අධිපණ කරන බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.7.3 ඡේද අංක 2.9.130 හි සඳහන් පරිදි, ශ්‍රී ලංකා බැංකු සංගමය විසින් මහ බැංකු අධිපති විසින් යවන ලද විද්‍යුත් තැපෑලේ සඳහන් ඉල්ලීමට අදාළව ඔවුන්ගේ නිරීක්ෂණ ඇතුළත් කරමින් එවන ලද 2021 සැප්තැම්බර් 08 දිනැති ලිපියට අනුව, යෝජිත විනිමය අනුපාත පරාසය වන රු. 200 ත් රු. 203 ත් වෙළෙඳපොලේ පවතින විනිමය අනුපාතයට අනුකූලව යථාර්ථවාදී නොවන බවත්, කෘත්‍රීම අඩු විනිමය අනුපාත, අපනයන ආශ්‍රිත ප්‍රමාණවත් විදේශ විනිමය පරිවර්තනයන් නොමැති තත්ත්වයක් තුළ ආනයන ආශ්‍රිත විදේශ විනිමය ගලායෑම් දිරිමත් කරනු ඇති බවත් දක්වා තිබුණි. එසේම, බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට නියමිත වෙලාවට ණයවර ලිපි සහ බාහිර විදේශ ගෙවීම් කිරීමට ඇති බලපෑම සහ තවදුරටත් ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළීම, කීර්තිනාමයට හානි වීම ආදී පසුකාලීන අහිතකර ප්‍රතිඵල ඇති කරනු ඇති බවත්, මෑතකදී මහ බැංකුව විසින් රාජ්‍ය බැංකු වෙත නිදහස් කළ එ.ජ.ඩො. මිලියන 200 ක් හැර විනිමය අනුපාතය මත පීඩනය සහ වෙළෙඳපොලේ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා හිඟ සමනය කිරීමට මහ බැංකුව විසින් සැලකිය යුතු මැදිහත්වීමක් සිදු නොකළ බවත්, විදේශ විනිමය වල උග්‍ර

හිඟය සහ අන්තර් බැංකු විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළ අක්‍රීය විම නිසා බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට අනාගත විදේශ විනිමය බැඳීම් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට බල කෙරෙනු ඇති බවත්, එය රටේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලට තවදුරටත් බාධාවක් වනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.7.4 ජේද අංක 2.9.130 හි සඳහන් පරිදි, ශ්‍රී ලංකා බැංකු සංගමය විසින් එවන ලද ඉහත සඳහන් ලිපිය පිළිබඳව බැංකු අධිකෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිරීක්ෂණ ලෙස, වාචික ගිවිසුමක් ලෙස “gentleman’s agreement” පැවති කාල සීමාව තුළදී බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් සමාන අදහස් දැක්වීම් කර ඇති බවත්, 2021.09.06 දිනැති ඊමේල් පණිවිඩය මෙම අදහස් දැක්වීම් නැවත මෙහෙයවීමට හේතුවී ඇති බවත්, දක්වා ඇත. එසේම, ඉහත ඊමේල් උපදෙස්වලට බලපත්‍රලාභී බැංකු අනුගත නොවීම පිළිබඳව පැමිණිලි ලැබී ඇති බවත්, ප්‍රායෝගිකව බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට එම අනුපාතවලට අනුගතවීමේදී අපහසුතාවලට මුහුණදෙන බවත් (දේශීය විදේශීය වෙළෙඳපොළේ එ.ජ..ඩො. ද්‍රවශීලතාවයේ හිඟය හේතුවෙන්) දක්වා තිබුණි. තවද, ක්‍රියාකාරී විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළත් නොමැති තත්ත්වයක් තුළ, විනිමය අනුපාතය ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට ගත් තීරණය බැංකුවල ලාභදායීත්වයට සාමාන්‍ය බලපෑමක් ඇති කර ඇති අතර එය බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනයට බලපාන බවත්, මෙම තත්ත්වය තුළ අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සහ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා වැනි බාහිර ප්‍රේෂණ සඳහා අරමුදල් සැපයීමට බැංකු මැලිකමක් දක්වන බවත් දක්වා තිබුණි. එසේම, බැංකුවල ඕනෑම හදිසි අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොළෙන් අරමුදල් ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව දුෂ්කර බැවින්, කීර්තිනාම අවධානමක් සහ අස්ථාවරත්වයක් ඇති කරමින් වෙනත් පාර්ශවයන්ට ගෙවිය යුතු ගෙවීම් පැහැර හැරීමට මෙම තත්ත්වය හේතුවිය හැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.7.5 ජේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මෙලෙස විනිමය අනුපාතිකය අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් ශ්‍රමිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවලින් රටට එ.ජ.ඩො. බිලියන 2 ක් පමණ අඩුවක් ඇති බවද නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.7.6 ජේද අංක 2.9.148 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 27 දිනැතිව, මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මහ බැංකු අධිපති, අපීන් නිවාඩ් කබ්රාල් මහතා විසින් මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාව අනුව, විනිමය අනුපාතය ආරක්ෂා කරගැනීමේ මහ බැංකුවේ හැකියාව වේගයෙන් පිරිහෙමින් පවතින බවත්, මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වීම හා ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හරහා විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවරව පවත්වා ගෙන ගිය බවත්, සැලසුම්ගත ගලාපීම් ඉක්මණින් සුරක්ෂිත කිරීමට අමතරව අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සඳහා විදේශ විනිමය සැපයීම සඳහා තිරසාර යාන්ත්‍රණයක් නොමැති නම්, පවතින

පහළ මට්ටමේ දළ නිල සංචිතවලින් අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සඳහා වෙළෙඳපොලට විදේශ විනිමය සැපයීමත්, විනිමය අනුපාතයේ ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීමත් අතිශයින්ම අභියෝගාත්මක වන බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.7.7 ජේද අංක 2.9.149 හි සඳහන් පරිදි, 2022 පෙබරවාරි 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2022 ජනවාරි 18 සිට 2022 පෙබරවාරි 18 දින දක්වා එ.ජ.ඩො. මිලියන 460.54 ක් මහ බැංකුව විසින් තම සංචිතවලින් වෙළෙඳපොලට සැපයීම සහ එ.ජ.ඩො. මිලියන 80.5 ක් හුවමාරු පහසුකම් සැපයීම අපරානුමිතිය (Ratification) කිරීම සඳහා මුදල් මණ්ඩල සාමාජික, සංජීව ජයවර්ධන මහතා එකඟතාවය දක්වා නොතිබුණි. විදේශ සංචිතවල ද්‍රවශීල තත්ත්වය සාමාන්‍යතර තත්ත්වයක් බවට පත්වීම තවත් තරක අතට හැරෙන බැවින් සිය එකඟතාවය පළකළ නොහැකි බව ඔහු 2022 පෙබරවාරි 25 දිනැති ඊමේල් පණිවිඩයකින් දන්වා තිබුණි.

බරපතල ආර්ථික, සමාජීය සහ දේශපාලන නොසන්සුන්තාවයට තුඩු දෙන රටේ සෑම ආර්ථික ක්‍රියාකාරකමක්ම පාහේ නතර කිරීමට හේතුවිය හැකි ගැස්, තෙල්, ගල් අහරු වැනි අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයන අඛණ්ඩව සැපයීම තහවුරු කිරීම සඳහාත්, රාජ්‍ය බැංකු සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය පැහැර හැරීම් අවදානම්වලට නිරාවරණය වීම වළක්වා ගැනීම සඳහාත්, එසේ නොවුවහොත් ජාත්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් ස්වෛරී ශ්‍රේණිගත කිරීම් තවදුරටත් පහත හේලීමට හේතු විය හැකි වීමත් එමඟින් ජාත්‍යන්තර ආයෝජකයින් සහ වෙළෙඳපොලවල්වලට දැවැන්ත සාමාන්‍යතර හැඟීම් සංඥා කළ හැකි වීමත් නිසා විදේශ විනිමය සැපයීම සිදු කළ බව හා හුවමාරු පහසුකම් සිදුකළ බව එම ඊමේල් පණිවිඩය සඳහා මහ බැංකු අධිපතිගේ අදහස් ලෙස දක්වා තිබුණි.

3.2.7.8 2021 අප්‍රේල් සිට 2022 පෙබරවාරි දක්වා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලට එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,773.8 ක් අලෙවි කර තිබුණු අතර, එම කාලය තුළදී දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොලෙන් මිලදී ගැනීම් එ.ජ.ඩො. මිලියන 746.2 ක් වීමෙන් ශුද්ධ විකුණුම් ලෙස එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,027.6 ක් විදේශ සංචිත වලින් අඩුවී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.8 2021 අප්‍රේල් අග සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හරහා විනිමය අනුපාතික ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම යෝග්‍ය නොවන බවත් විනිමය අනුපාතය යම් ගැලපීමකට ඉඩදිය යුතු බවත් පහත කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.8.1 ජේද අංක 2.9.47 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අප්‍රේල් 15 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය, නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) සහ නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විසින්, විනිමය අනුපාතිකය ආනයන ඉල්ලුම සහ වෙළෙඳපොල හැසිරීම සකස්

කිරීමට උපකාරවන පළමු මට්ටමේ ආරක්ෂකයක් ලෙස කටයුතු කරන බැවින් එයින් වෙළෙඳපොල පීඩනය පිළිබිඹුවීමට එයට ඉඩදිය යුතු බවත්, එමඟින් ආනයන ඉල්ලුම සහ වෙළෙඳපළ හැසිරීම් සකස් කිරීමට උපකාරී වන බවත් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. දැනට පවතින සීමිත සංචිත හදිසි ණය සේවා ගෙවීම් සහ ගෙවුම් ශේෂ බැඳීම් සපුරාලීම සඳහා සුරැකිය යුතු බව සහ විනිමය අනුපාතිකය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සංචිත යොදා නොගත යුතු බව රජයට දැනුම් දීම සුදුසු බව මහ බැංකු අධිපති වෙත මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.8.2 ජේද අංක 2.9.78 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 22 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මහ බැංකුවට තමන්ගේම ණය වගකීම් ඉටු කිරීමට නොහැකි වුවහොත් මහ බැංකුව බංකොලොත් වන බවත්, ඒ අනුව අවම වශයෙන් මහ බැංකුවේ වගකීම් සපුරාලීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සංචිත පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කළ අතර, විනිමය අනුපාතිකය ගැලපීමට ඉඩ නොදෙන අතරම මුදල් මූල්‍යකරණය අඩු පොලී අනුපාත පවත්වාගෙන යාම හේතුවෙන් මහ බැංකුව අසීරු තත්ත්වයකට පත්ව ඇති බව සහකාර අධිපති (ජේ) තවදුරටත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.8.3 ජේද අංක 2.9.82 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 29 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, පීඩනය තාවකාලික නම් මිස ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හරහා රුපියලෙහි තියුණු ක්ෂය වීම පාලනය කළ නොහැකි බැවින්, බාහිර අංශයේ අහිතකර තත්ත්වයන් රුපියලේ තියුණු ක්ෂයවීමකට හේතුවන බවත්, ඉතිරිව පවතින විශ්වාසනීයත්වය අහිමි කරගනිමින් අවසානයේදී විනිමය අනුපාතය අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ සලසමින් සහ පොලී අනුපාත ඉහළ දමමින් ආර්ථිකය ස්ථාවර කිරීමට මහ බැංකුවට සිදුවනු ඇති බවත්, විනිමය අනුපාතයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ දිය යුතු බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.2.8.4 ජේද අංක 2.9.83 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජුනි 30 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ දිය යුතු බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.2.8.5 ජේද අංක 2.9.89 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකය ක්‍රමක්‍රමයෙන් ගැලපීමට ඉඩ හැරීමට සහ විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති පීඩනයට පිළියම් යෙදීමට ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ගවලට තමන්ද සහාය දක්වන බවත්, එවැනි ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමට රජයට ඒත්තු ගැන්විය යුතු බවත්, මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණු අතර, වත්මන් ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලය පිළිබඳව රජය, ජනාධිපතිවරයා, අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ මුදල් අමාත්‍යවරයා දැනුවත් කිරීමත්, මෙම තත්ත්වය විසඳීම සඳහා ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයක් සඳහා හැකි ඉක්මණින් රජයේ සහාය ලබා ගැනීමත් කඩිනමින් අවශ්‍ය වන බව ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය අවධාරණය කර තිබුණි. එමෙන්ම,

විවිධ අභියෝගවලට ලක්විය හැකි මාසයක් වන ජූලි මාසයේදී සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදු වීමක් සමඟ විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති පීඩනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාමට හැකි බවත්, මෙම පීඩනය විසඳීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතවලට ගැලපීමක් කිරීම හෝ විනිමය අනුපාතිකයට ගැලපීමක් කිරීම සිදුකළ හැකි බව මුදල් මණ්ඩලයට දන්වා තිබුණි. එසේම, විනිමය අනුපාතය ගැලපීමක් සඳහා ඉඩදීමට ප්‍රතිපත්ති මහපෙන්වීමක් අත්‍යාවශ්‍ය නොවන බවත්, එවැනි ගැලපීමකට එරෙහිව වන බාහිර පීඩනය ද මුදල් මණ්ඩලය නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.

3.2.8.6 ජේද අංක 2.9.95 හි සඳහන් පරිදි, මහ බැංකු අධිපති ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතාට 2021 ජූලි 26 දින යවන ලද වාර්තාව අනුව, එ.ජ.ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම වත්මන් මට්ටමින් පවත්වා ගැනීම තීරණය නොවන බවත්, ප්‍රමාණවත් එ.ජ.ඩො. නොමැතිකම මුදල් හුවමාරු කරන්නන් විසින් පිරිනමනු ලබන විනිමය අනුපාතිකය ඉහළ නංවන බවත්, අඩු සම්පත් මට්ටම සහ ඉදිරි ණය සේවා අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගෙන දිගු කාලයක් සඳහා විනිමය අනුපාතය ආරක්ෂා කර ගැනීමට මහ බැංකුවට හැකියාවක් නොමැති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.8.7 ජේද අංක 2.9.99 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූලි 31 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, ශිෂ්ට ප්‍රයෝග යටතේ විනිමය අනුපාතිකය ක්‍රමවත් පවත්වාගෙන යාම තීරණය නොවන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, පවතින ආර්ථික තත්ත්වය අනුව නිදහසේ පාවෙන විනිමය අනුපාතයක් ආර්ථිකයට තවත් හානියක් විය හැකි බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි. තවද, විනිමය අනුපාතිකය කම්පනයන් අවශෝෂණයක් ලෙස සලකන අතර අවශ්‍ය හා කාලෝචිත ගැලපීම් අවශ්‍ය බව සහකාර අධිපති (ජේ) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. දැනට පවතින සංචිත මට්ටම සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පවතින බැවින් විනිමය අනුපාතය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වීමට මහ බැංකුවට නොහැකි බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.8.8 ජේද අංක 2.9.101 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතය නිශ්චිත මට්ටමක පැවතීමේ ගැටළුව විසඳීමේ අවශ්‍යතාවය මහ බැංකුවේ නිලධාරීන් විසින් මුදල් මණ්ඩලයට කිහිපවතාවක්ම පෙන්වා දී ඇති බවත්, මේ දක්වා මුදල් මණ්ඩලයෙන් නිසි තීරණයක් ගෙන නොමැති බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

එමෙන්ම, නීතියට අනුව මුදල් මණ්ඩලයට සිය විෂය පථය තුළ විනිමය අනුපාතිකය සහ පොලී අනුපාතිකය යන උපකරණ දෙකක් ඇති බවත්, දැනට ආර්ථිකයේ දැවෙන ප්‍රශ්න

විසඳීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය මෙම උපකරණ දෙකෙන් එකක්වත් භාවිතා නොකරන බවත්, මෙම මෙවලම් භාවිතා කරමින් පියවර ගැනීමට මුදල් මණ්ඩලයට නීතිමය බැඳීමක් ඇති බවත් ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ හැරීමට රජය දක්වන අකමැත්ත පිළිබඳව භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගෙන් විමසීමේදී, විනිමය අනුපාතිකය නිදහසේ උච්චාවචනය වීමට ඉඩ හැරියහොත් හදිසි හා සැලකිය යුතු අවප්‍රමාණය වීමත් ඇති වන අතර එය ගැටළු රාශියක් ඇති කරන බවත් මෙම ගැටළුව විසඳීමට ඇති එකම මාර්ගය හැකි ඉක්මණින් සැලකිය යුතු ගලාප්මක් සිදුකිරීම බවත්, ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

පොලී අනුපාතිකයට සහ විනිමය අනුපාතිකයට ගැලපීම් සිදු කිරීම මුදල් මණ්ඩලයට සතු එකම මෙවලම වන බවත් මිත්‍ර රටවලින්, ආයෝජකයන්ගෙන් සහ බහු ජාතික ආයතනවලින් සැලකිය යුතු විදේශ මුදල් ගලාප්මක් නොමැති තත්ත්වයන් තුළ වත්මන් තත්ත්වයට පිළියම් යෙදීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලයට වෙනත් විකල්ප නොමැති බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය පෙන්වා දී තිබුණි. තවද, විනිමය අනුපාතයට ගැලපීම් සිදු කිරීමට කටයුතු කිරීමෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කළ හැකි බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.8.9

ජේද අංක 2.9.102 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 04 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, දළ නිල සංචිත අඩුවීම, ශිෂ්ට ප්‍රයෝග හරහා විනිමය අනුපාතය වර්තමාන මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමේ එක් ප්‍රතිච්ඡාදයක් බවත්, විනිමය අනුපාතයට ගැලපීමක් සිදු නොකළහොත් ඉදිරියට යන විට මෙම තත්ත්වය තවත් නරක අතට හැරෙනු ඇති බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එසේම, විනිමය අනුපාතය වර්තමාන මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව අඛණ්ඩව ශිෂ්ට ප්‍රයෝග භාවිතා කරන බවත් එය 2021 අප්‍රේල් 23 දින ආරම්භ වූ බවත්, එමඟින් විදේශ විනිමය සුලභතාවයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති වූ බව හා බැංකු ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා මහබැංකුව මඟින් සපයනු ලබන අපේක්ෂා කරනු ලබන බවත් නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. අපනයනකරවන්ට ඔවුන්ගේ අපනයන මුදල් ගෙන ඒමට හා පරිවර්තනය කිරීම උනන්දු කිරීමට මෙන්ම ආනයන අධිකාරියමත් කිරීම පිණිස විනිමය අනුපාතය අවම වශයෙන් ක්‍රමානුකූලව වෙළෙඳපොළ සැපයුමට සහ ඉල්ලුමට අනුකූලව ගැලපීමට ඉඩදීම මේ සඳහා විසඳුම වන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) තවදුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. විනිමය අනුපාතය ශිෂ්ට ප්‍රයෝග මඟින් ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යන අතර එය දැනට යථාර්ථවාදී නොවන මට්ටමක පවතින බවත්, එම අනුපාතයට කිසියම් ගනුදෙනුවක් සිදුකිරීම දුෂ්කර වන බවත්, ආනයන සීමා කිරීමේ ස්වභාවික ක්‍රමය විනිමය අනුපාතිකය යම් ප්‍රමාණයකට අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ හැරීම බවත් මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන්ම, මුදල් මණ්ඩල,

MBEDMC සහ මහ බැංකු නිලධාරීන් විසින් ආනයන සීමා කිරීමට නැවත නැවතත් ගත් උත්සහයක් සාර්ථක නොවූ බවත් ආනයන සීමා පැනවීමට රජය නැඹුරු නොවන්නේ නම් විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ හැරීම එකම විසඳුම විය හැකි බව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා ප්‍රකාශ කර තිබුණි. මුදල් මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ක්ෂණික පියවර පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සංජීව ජයවර්ධන මහතා කළ විමසීමකදී, ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ග දෙක පොලී අනුපාතිකයට සහ විනිමය අනුපාතිකයට ගැලපීම් කිරීම බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එස්) ප්‍රකාශ කර තිබුණි. තවද, වර්තමාන තත්වය විසඳීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ගවල සාරාංශයක් මුදල් අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කළ බව ද ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබුණි. විනිමය අනුපාතය සහ පොලී අනුපාතය සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ යුතු ගැලපීම් සම්බන්ධ යෝජනා පිළිබඳවද අමාත්‍යවරයා සමඟ සාකච්ඡා කළ බවත්, එහිදී පොලී අනුපාතයේ යම් ගැලපීම්වලට ඉඩ දීමට කැමති නමුත් විනිමය අනුපාතයේ ගැලපීමකට ඉඩ දීමට කැමති නොවන බව ප්‍රකාශ වූ බව මහ බැංකු අධිපති විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. තවද, විනිමය අනුපාතයේ කිසිදු ගැලපීමක් සිදු කිරීමට රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා දැඩි ලෙස විරුද්ධ වූ බව ද සඳහන් කර තිබුණි.

විනිමය අනුපාතයේ ඉහළට ගැලපීම හේතුවෙන් සාමාන්‍ය මිල මට්ටම් කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම සාකච්ඡා කළ බවත්, එහිදී දේශපාලන පසුබෑමක් ඇති විය හැකි බවට රජය බිය පළ කළ බවත් මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

3.2.8.10 ජේද අංක 2.9.112 හි සඳහන් පරිදි, 2021 අගෝස්තු 18 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, අධික විචල්‍යතාවය සීමා කිරීම සඳහා ශිෂ්ට ප්‍රයෝග සහිතව වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව පුළුල් ලෙස විනිමය අනුපාතිකය ගැලපීමට ඉඩ සැලසීම සම්බන්ධයෙන් රජය සමඟ තවදුරටත් සාකච්ඡා කිරීමට මණ්ඩලය විසින් මහ බැංකු අධිපතිට අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

3.2.8.11 ජේද අංක 2.9.126 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් මුදල් නීති පනතේ 64 සහ 68 වගන්ති ප්‍රකාරව, මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාව අනුව, මහ බැංකුව පසුගිය මාස කිහිපය පුරා විනිමය අනුපාතිකය එ.ජ. ඩොලරයට රු. 202 කට ආසන්න මට්ටමින් පවත්වා ගැනීම උත්සහ කළ බවත්, මෙය දීර්ඝ කාලයක් එලදායි ලෙස සිදු කිරීම සඳහා සංචිත වෙළෙඳපොළට සැපයීමෙන් වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වීමේ ශක්තිය මහ බැංකුවට නොමැති බවත්, බැංකු මත ශිෂ්ට ප්‍රයෝගවලින් පමණක් විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට නොහැකි බවත් සඳහන් කර තිබුණි. විනිමය අනුපාතයේ ස්ථාවරත්වය පවත්වා

ගැනීමට හැකිනම් අඛණ්ඩව ක්ෂයවීමට වඩා එය යහපත් බවත්, 1970 ගණන්වල අගභාගයේ සිට එය සිදුවූ බවත් දන්වා තිබුණි. එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වා ගැනීම සඳහා ජංගම ගිණුමේ ශේෂයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමානුකූලව සාර්ථක වීමක් පෙන්වුම් කළයුතු බවත්, සැලකිය යුතු අරමුදල් ගලා ඒමක් හරහා සංවිතවල විශාල නැවත පිරවීමක් අවශ්‍ය වන බවත්, එසේ සිදු නොවන්නේ නම්, රජයේ විනිමය අනුපාතය ස්ථායීතා අරමුණ වෙනුවෙන් යම් කැපකිරීමක් කිරීමට සිදුවනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි. ඒ අනුව, විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා අනෙකුත් ආශ්‍රිත කොන්දේසි සන්තායක (Conductive) වන බව සහතික කරන අතරම වෙළෙඳපොල මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතයන් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ දියයුතු බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කර තිබුණි.

3.2.8.12 ඡේද අංක 2.9.137 හි සඳහන් පරිදි, 2021 නොවැම්බර් 24 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, නුදුරු අනාගතයේදී ඇති විය හැකි කිසියම් පැහැර හැරීමක් ඇතිවීමේ හැකියාව අවම කිරීම සඳහා සාධාරණ මට්ටමින් විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කිරීමට වෙළෙඳපොල බලවේගවලට ඉඩ සැලසීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට මහ බැංකුව සූදානම් විය යුතු බවත්, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ සැලකිය යුතු ද්‍රවශීලතා පීඩනයක් තිබියදීත්, සැලකිය යුතු ඉහළ මට්ටමකින් අඛණ්ඩව වර්ධනය වන ඇතැම් ආනයනයන් අධෛර්යමත් කිරීමේ අරමුණින් විනිමය අනුපාතිකයේ යම් ගැලපීමේ අවශ්‍යතාවයක් මතුවී ඇති බවත් අවධාරණය කර තිබුණි.

3.2.8.13 ඡේද අංක 2.9.146 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 17 දින පැවති MBEDMC රැස්වීමේදී, මේ අවස්ථාවේදී විනිමය අනුපාතිකය නිදහසේ තීරණය වීමට ඉඩහැරීම (Free float) හොඳම විකල්පය වනු ඇති බවත් වෙළෙඳපොළවල් ඒ අනුව ගැලපෙනු ඇති බවත්, මුදල් මණ්ඩල සාමාජික ආචාර්ය රාණි ජයමහ මහත්මියගේ අදහස වී ඇති බවත්, කෙසේ වෙතත් අත්‍යවශ්‍ය ආනයනවල පිරිවැය සලකා ශ්‍රමික ප්‍රේෂණ සඳහා දිරිදීමනා ගලපන අතරම විනිමය අනුපාතය එ.ජ. ඩොලරයට රු. 210 ක අගයකින් පවත්වා ගැනීම සුදුසු බවත් අවධාරණය කර තිබුණි. රුපියලේ අගය වත්මන් වෙළෙඳපොල අනුපාතවලින් පිළිබිඹු නොවන බවත්, විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කිරීමට වෙළෙඳපොලට ඉඩ දිය යුතු බව සහ විනිමය අනුපාතිකයේ සහ පොලී අනුපාතිකයේ ගැලපීම් සාර්ථක ආර්ථික ගැලපීම් සිදු කිරීමට පදනම් සපයන බව නියෝජ්‍ය අධිපති (එන්) සඳහන් කර තිබුණි. තවද, පොලී අනුපාතිකය සහ විනිමය අනුපාතය යන දෙකම පාලනය කළ නොහැකි බැවින්, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම පිළිබඳව යෝජනාව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක ද

තහවුරු කර තිබුණු අතර, මෙම අවස්ථාවේදී යම් ගැලපීමක් සිදු වීමට ඉඩ හැරියහොත් ආර්ථිකයේ ආර්ථිකමය නිවැරදි වීම් සිදුවනු ඇති බවත් අවධාරණය කර තිබුණි. MBEDMC හි සාමාජිකයින් විසින් විනිමය අනුපාතය ක්‍රමයෙන් අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ ලබා දෙන ලෙස (මූලිකවම රු. 210 දක්වා) මුදල් මණ්ඩලයට නිර්දේශ කිරීමට ඒකමතිකව එකඟ වී තිබුණි.

3.2.8.14 ඡේද අංක 2.9.147 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි 19 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය කිරීම ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව සඳහන් කර තිබුණි.

3.2.8.15 ඡේද අංක 2.9.151 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 03 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, විදේශ අංශයේ ගැටළු විසඳීම සඳහා විනිමය අනුපාතිකයේ ගැලපීමක් අවශ්‍ය බව මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ අදහස ලෙස අවධාරණය කර තිබුණි.

එමෙන්ම, හවාලා/උණ්ඩියල් ක්‍රියාකරුවන් විසින් සිදු කරන ලද නීති විරෝධී විදේශ ප්‍රේෂණ හරහා විදේශ විනිමය කාන්දු වීම නැවැත්වීමට ප්‍රමාණවත් පියවරක් ගෙන නොමැති තත්ත්වයක් යටතේ විනිමය අනුපාතයේ අවප්‍රමාණය වීමක් සම්බන්ධයෙන් සිය නොඑකඟතාව මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා විසින් පළ කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ඒ.ජ. ඩොලරයක රුපියල් වටිනාකම රු. 5 ත් රු. 10 ත් අතර පරාසයකින් විනිමය අනුපාතයට ගැලපීම් කිරීම සඳහා අධිකාරී බලය මහ බැංකු අධිපති වෙත පැවරීමට මුදල් මණ්ඩල සාමාජික සමන්ත කුමාරසිංහ මහතා හැර මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

3.2.9 ඡේද අංක 2.9.84, 2.9.95, 2.9.126, 2.9.127, 2.9.141, 2.9.148 සඳහන් පරිදි පිළිවෙලින් 2021 ජූනි 30 දින, 2021 ජූලි 26 දින, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින (මුදල් නීති පනතේ 64 හා 68 වගන්ති ප්‍රකාරව වාර්තාව), 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින (මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව වාර්තාව), 2021 දෙසැම්බර් 31 දින සහ 2022 ජනවාරි 27 දින මුදල් නීති පනතේ 64,68 සහ 116 වගන්ති ප්‍රකාරව, මහ බැංකු අධිපති විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවන් අනුව, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට විදේශ විනිමය සපයමින් විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුවට හැකියාවක් නොමැති බවත්/ අතිශයින් අභියෝගාත්මක වන බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට අවධාරණය කර තිබුණු අතර ඡේද අංක 2.9.126 හි සඳහන් පරිදි, 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින එවකට මහබැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් එවකට මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා වෙත යවන ලද වාර්තාවෙන් වෙළෙඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතයක් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ දිය යුතු බව යෝජනා කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ඡේද අංක 2.9.152 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 07 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි විදේශ විනිමය

අනුපාතිකයේ වැඩි නමාශීලී බවක් ඇති කිරීමට වෙළෙඳපොලට ඉඩ දීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන තෙක් 2021 අප්‍රේල් අගභාගයේ සිට 2022 මාර්තු 07 දක්වා විනිමය අනුපාතය දැඩි ශීඝ්‍රයෙන් හරහා මහ බැංකුව විසින් ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගෙන ගොස් තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.10 ඉහත පරිදි විනිමය අනුපාතය වැඩි නමාශීලී බවක් ඇති කිරීමට ඉඩ දීමෙන් අනතුරුව මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන එ.ජ. ඩොලරයක දෛනික ගැනුම් හා විකුණුම් අනුපාතයන්ට (විදුලි පැවරුම් සඳහා) අනුව, 2022 මාර්තු 08 දින සිට 2022 දෙසැම්බර් 30 දක්වා කාලය තුළ ගැනුම් අනුපාතය රු. 225.2013 සිට රු. 364.2270 ක් දක්වා වූ පරාසයක සහ විකුණුම් අනුපාතය රු. 229.9987 සිට රු. 377.4967 ක් දක්වා වූ පරාසයක පැවතුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.11 මුදල් නීති පනතේ 76 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව වානිජ බැංකු විසින් එතැන් (spot) විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමේ හා විකිණීමේ අනුපාතය මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කළ යුතු අතර මහ බැංකු අධිපති මුදල් නීති පනතේ 76 A(1) ප්‍රකාරව කටයුතු කරන්නේ නම් 76 වගන්තිය බලාත්මක නොවන අතර ඒ අනුව, මුදල් නීති පනතේ 76 A (5) වගන්තිය ප්‍රකාරව වානිජ බැංකු විසින් එතැන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමේ හා විකිණීමේ අනුපාතය මහ බැංකු අධිපතිට තීරණය කළ හැකිය. ඒ අනුව, විනිමය අනුපාතය තීරණය කිරීමේ හැකියාව මුදල් මණ්ඩලය හෝ මහ බැංකු අධිපති සතු වේ. කෙසේ වෙතත්, මුදල් නීති පනතේ 116 (2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලයේ මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට වැඩි වාසියක් ලබා දෙනවාද යන්න පිළිබඳව මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ මුදල් මණ්ඩලය අතර යම් මතභේදයක් ඇති වුවහොත් මුදල් අමාත්‍යවරයා සහ මුදල් මණ්ඩලය එකඟතාවයකට පැමිණීමට උත්සාහ කළ යුතු අතර එසේ එකඟතාවයකට පැමිණීමට නොහැකි නම්, රජයේ මතය අනුව, ප්‍රතිපත්තියක් මුදල් මණ්ඩලය විසින් සම්මත කර ගැනීමේ වගකීම රජය භාර ගන්නා බව මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් මුදල් මණ්ඩලයට දන්වා එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුගමනය කරන ලෙසට විධානයක් කළ හැකි අතර මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් විධානයක් දෙනු ලැබුවහොත් මුදල් මණ්ඩලය එම විධානය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. එවැනි ආකාරයේ විධානයක් මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් විගණිත කාලපරිච්ඡේදය තුළදී නිකුත් කර ඇති බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් නොවීය. ඡේද අංක 3.2.6 අනුව, ඇතැම් මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයින් සහ ඇතැම් මහ බැංකු නිලධාරීන් විසින් විනිමය අනුපාතිකයේ යම් ගැලපීමකට ඉඩ හැරිය යුතු බවත්, එවකට මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මහතා සහ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා (අපීන් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා) විනිමය අනුපාතයේ යම් ගැලපීම් වලට කැමති නොවන බවත් , ඡේද අංක 3.2.9 අනුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලට විදේශ විනිමය සපයමින් විනිමය

අනුපාතයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට හැකියාව මහ බැංකුවට නොමැති බව/ අතිශයින් අභියෝගාත්මක වන බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට අවධාරණය කර තිබීම සහ වෙළෙඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතයක් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩදිය යුතු බව මුදල් අමාත්‍යවරයාට යෝජනා කිරීම වැනි තත්ත්වයක් තුළ මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් රජයේ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස විධානයක් (විනිමය අනුපාතව ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට අදාළ විධානයක්) නිකුත් කරන තෙක් මුදල් මණ්ඩලයට හෝ මහ බැංකු අධිපතිට විදේශ විනිමය අනුපාතය සම්බන්ධ තීරණයක් ගැනීමේ බලය පවතින බව මුදල් නීති පනත අනුව නිරීක්ෂණය විය.

“විදේශ විනිමය අනුපාතයේ වැඩි නම්‍යශීලී බවත් ඇති කිරීමට වෙළෙඳපොළට ඉඩ දීම” යන තීරණය මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2022 මාර්තු 07 දින ගන්නා තෙක් මුදල් නීති පනත මඟින් ලබාදී ඇති බලතල අනුව, මුදල් මණ්ඩලය හෝ මහ බැංකු අධිපති විසින් කටයුතු කර නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.12 2022 මැයි 04 දින එවකට මුදල් අමාත්‍යවරයා වූ එම්.යූ.එම්.අලි සබරි මහතා විසින් “වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය සහ ජාත්‍යන්තර අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා” පිළිබඳව මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රකාශය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර එම විවාදයේදී එම අමාත්‍යවරයා විසින් පහත සඳහන් ප්‍රකාශය ද (2022 මැයි 04 වන බදාදා පාර්ලිමේන්තු විවාද නිල වාර්තාවේ (අශෝධිත පිටපත) පිටුව 579) සිදුකර තිබුණි.

“ගරු කථානායකතුමනි, දෙවැනි කාරණය තමයි අපේ පසුගිය අවුරුදු දෙක තුනක කාලය තුළත් ගත යුතුව තිබූ යම් යම් තීන්දු තීරණ නොගැනීම. ඒ වැරදි ප්‍රතිපත්ති මේ තත්ත්වයට උදව් කරලා තිබෙනවා. ඒ ගැන කතා දෙකක් නැහැ. මම මුලින් කියපු ආකාරයට, පසුගිය අවුරුදු දෙක තුන තුළ Tax කැපීම, IMF එකට නොයෑම, ඩොලරය අල්ලාගෙන සිටීම, ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා කල්ගත වීම ආදිය නොකළ යුතුව තිබුණා. ඒක මේ රජය පැත්තෙන් සිද්ධ වුණු වරදක්. ඒ ස්වයං විවේචනය පිළිගන්න අපට අයිතියක් තිබෙනවා”

3.3 ජාත්‍යන්තර සංචිත භාවිතාකර 2022.01.18 දින එක්සත් ජනපද ඩොලර මිලියන 500 ක වටිනාකම ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය (ජාත්‍යන්තර සුරැකුම්පත් හඳුනාගැනීමේ අංක USY8137FAG38) පියවීමට සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ

3.3.1 ඡේද අංක 2.4.5 හි සඳහන් පරිදි, 2016 ජූලි 11 දිනැති, මෙම බැඳුම්කරයට ද අදාළ පිරිනැමීමේ ලියවිල්ල අනුව (Offering memorandum), ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජය කෙරෙහි ඇති සම්පූර්ණ විශ්වාසය හා කීර්තිය බැඳුම්කරවලට නියමිත ප්‍රාග්ධනය හා පොලිය නියමිත වේලාවට ගෙවීමට ඇති පොරොන්දුව බව දක්වා තිබුණි.

3.3.2 රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටලු, විගණිත කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව ඉහත 3.1.39 ඡේදයේ සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය වූ අතර එම ආර්ථික ගැටලු විසඳා ගැනීම සඳහා ජා. මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම වැදගත් වන බව ඉහත 3.1.41 ඡේදයේ සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය. ඉහත 3.1.42 ඡේදයේ දක්වා ඇති පරිදි, රටතුළ පැවති ආර්ථික ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම මුදල් අමාත්‍යවරයාට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දැනුවත් කර තිබුණු අවස්ථා නිරීක්ෂණය වූව ද, එම ආර්ථික ගැටළු විසඳීම සඳහා වන විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මු. අරමුදල සමඟ වැඩසටහනකට ප්‍රවේශවීම මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ/රජයේ ප්‍රතිපත්තිය නොවූ බව ඉහත 3.1.43 ඡේදයේ සඳහන් කරුණු අනුව නිරීක්ෂණය විය. මෙම පසුබිම අනුව, 2022 අප්‍රේල් 12 දින දක්වාම යම් විදේශ ණයක් නොගෙවීම සම්බන්ධ තීරණයක් රජය විසින් ගෙන නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.3.3. ඡේද අංක 2.9.81 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ජූනි 28 දිනැතිව මහ බැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී.ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් “දේශීය වෙළඳපොළේ විදේශ මුදල් ද්‍රවශීලතාවය” මැයෙන් නිකුත් කරන ලද ප්‍රකාශය අනුව, පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී අධික ලෙස විදේශ මුදල් ණය ගැනීම හේතුවෙන්, නුදුරු කාලයේදී පියවීමට නියමිත ණය සේවාකරණ වගකීම් ඉටුකිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට ඇති හැකියාව පිළිබඳ අහිතකර අදහස් දැක්වීම්, 2019/2020 දී වත්මන් රජය පිහිටුවන කාලය වන විටත් දක්නට ලැබුණු බවත්, එවැනි සමපේක්ෂණයන් පැවතියද, විශේෂයෙන් COVID 19 වසංගතය හේතුවෙන් අපගේ සංචාරක අංශයෙන් ලැබෙමින් තිබුණු මුදල් ප්‍රවාහ බෙහෙවින් අඩුවීමෙන් ඇති වූ පීඩනය මධ්‍යයේ වුවත්, සියලු නියමිත ගෙවීම් ඉටුකිරීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තබා ඇති නිකලැල් වාර්තාව තවදුරටත් පවත්වා ගනිමින්, ශ්‍රී ලංකා රජය සිය බාහිර ණය සේවා වගකීම් සියල්ල නියමිත වේලාවට සපුරාලීමේ ස්ථාවරය නැවත නැවතත් සහතික කරන බව දක්වා තිබුණි.

3.3.4 ඡේද අංක 2.4.7 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ඔක්තෝබර් 11 දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිකුත් කළ මාධ්‍ය නිවේදනය අනුව, 2022 ජනවාරි හා ජූලි මාසය තුළ කල්පිරෙන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර 2021 සැප්තැම්බර් මාසය තුළ වට්ටම් සහිත මිල ගණන්වලට හුවමාරුවීම හේතුවෙන් එම ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරයන් ආපසු මිලදී ගැනීමේ හැකියාව, අන්තර්ජාතික බැංකු හා ප්‍රධාන ආයෝජන සැලසුම්කරුවන් ගණනාවක් හරහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විමසීම් කළ බවත්, 2022 ජනවාරි මස පරිණතවීමට නියමිත ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර සමස්ත වටිනාකමෙන් අවම වශයෙන් සියයට 5 ක ප්‍රමාණයක් හෝ ප්‍රකාශ කළ වට්ටම් සහිත මිල ගණන් යටතේ විකිණීමට නොතිබූ බවත්, 2022 ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නැවත මිලට ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් කරන්නට යෙදෙන උත්සාහයන් සාර්ථක ප්‍රතිඵලයක් ලබා නොදෙනු ඇති බවත් සඳහන් කර තිබුණි.

3.3.5 ඡේද අංක 2.9.26 හි සඳහන් පරිදි 2021 ජනවාරි 4 දින මහබැංකු අධිපති මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඩී. ලක්ෂ්මන් මහතා විසින් නිකුත් කළ 2021 මාර්ග සිතියම (Road Map) අනුව, අතිශය අභියෝගාත්මක සාර්ව ආර්ථික තත්වයන් තුළ 2020 වසර තුළදී ණය ගෙවීම් සේවාකරණය සම්බන්ධයෙන් සියයට 100 ක නිර්වද්‍යතාවයක් හා කාලානුරූපීභාවක් පවත්වා ගෙන ගිය බවත්, අනාගතයේදීත් එය අඛණ්ඩව කරගෙන යන බවත් සඳහන් විය.

3.3.6 ඡේද අංක 2.9.131 හි සඳහන් පරිදි, 2021 ඔක්තෝබර් 1 දින මහබැංකු අධිපති අජිත් නිවාඩ් කබිරාල් මහතා විසින් නිකුත් කළ 2021 ඔක්තෝබර් 1 සිට 2022 මාර්තු 31 දක්වා වන මාර්ග සිතියම අනුව, කාලානුරූපී ණය සේවාකරණය අඛණ්ඩව සහතික කිරීම සඳහා කෙටිකාලීන ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය බවත්, 2024 වන විට ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ණය, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 10 දක්වා ක්‍රමානුකූලව අඩුකර ඉන්පසු එම අනුපාතය පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කරන බවත් දක්වා තිබුණි.

3.3.7 ඡේද අංක 2.4.6.1 හි දක්වා ඇති පරිදි, 2022 ජනවාරි 18 දිනැති භාණ්ඩාගාර ලේකම් එස්.ආර්.ආටිගල මහතා මහ බැංකු අධිපති ඇමතු ලිපිය අනුව, 2022 ජනවාරි 18 කල්පිරෙන එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 500 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පියවීමට අවශ්‍ය එක්සත් ජනපද ඩොලර් ප්‍රමාණය, භාණ්ඩාගාර මුදල් ප්‍රවාහයේ පවතින සීමාවන් හේතුවෙන්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම මඟින් මූල්‍යකරණය කිරීමට තීරණය කර ඇති බව මහ බැංකු අධිපතිට දන්වා තිබුණි. ඒ අනුව, ණය හා කුපන් පොලිය වෙනුවෙන් එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 548.5 ක මුදලකට සමාන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කර ඉහත ණය සේවාකරණය ගෙවීමට අවශ්‍ය ඩොලර් ප්‍රමාණය DST ගිණුම් අංක 50516 ට බැර කරන ලෙස භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් මහ බැංකු අධිපතිට දන්වා තිබුණි.

3.3.8 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශිත දත්තවලට අනුව, 2021 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ නිල සංචිත වත්කම් ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 3,139 ක් (ඒන මහජන බැංකුව සමඟ එළඹ ඇති විනිමය හුවමාරු ගිවිසුමේ වටිනාකම එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,570.2 සමඟ) වූ අතර 2022 ජනවාරි 31 වන විට එය ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 2,362 ඒන මහජන බැංකුව සමඟ එළඹ ඇති විනිමය හුවමාරු ගිවිසුමේ වටිනාකම එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,567.9 සමඟ) දක්වා අඩුවී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2021 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වන වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 8.1 හා සටහන් අංක 25.6 අනුව, ඒන මහජන බැංකුව සමඟ එළඹ ඇති විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම පරිදි, 2021 දෙසැම්බර් මාසයේ ලද යුවාන් බිලියන 10 (ඇමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 1.5 කට සමාන) ක විනිමය හුවමාරු පහසුකම සීමිත භාවිතයක් සඳහා උපයෝජනය කළ හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

3.3.9 මෙම ඇ.ඩො. මිලියන 500 ක ණය මුදල් පියවීම සිදුකළ 2022 ජනවාරි 18 දිනට එම බැඳුම්කරය මිලදී ගෙන තිබුණු ආයෝජකයන්/බැඳුම්කර හිමිකරුවන්ගේ හඳුනාගැනීමේ අංකය, ආයෝජකයන්/බැඳුම්කර හිමිකරුවන්ගේ නම හා පියවන ලද මුදල (කුපන් පොලිය හැර) පිළිබඳ විස්තර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් ඉල්ලා සිටි අතර එයට ලද ප්‍රතිචාරය පහත දැක්වේ.

“Bonds are registered in the name of a nominee of Depository Trust Company (DTC) and deposited with Deutsche Bank Trust Company Americas, as custodian for DTC.

Usually, the investor’s name is listed on its brokerage firm’s books as the beneficial owner of the shares. The brokerage firm’s name is listed in the DTC’s ownership records. DTC holds legal title to the securities and the ultimate investor is the beneficial owner.

Therefore, Central Bank has been able to obtain position information on ISBs at the DTC participant level only. Ultimate beneficiaries are not yet known to the Public Debt Department”.

3.3.10 ඡේද අංක 2.9.157 හි සඳහන් පරිදි, 2022 මාර්තු 21 දින පැවති මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී, 2022 ජනවාරි මාසයේදී එ.ජ.ඩො. 500 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරී බැඳුම්කරය කල්පිරීම ආරම්භයේදී (at the onset of the maturity) මහ බැංකුවේ පැහැර හැරීම වළක්වා ගැනීම සඳහා සහ මහ බැංකුවේ සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ විදේශ මුදල් බැඳීම සපුරාලීම සඳහා 2022 ජනවාරි සිට 2022 මාර්තු දක්වා ආසියානු නිශ්කාශන සංගමයේ අරමුදල් භාවිතා කර තිබූ බව අවධාරණය කර තිබුණි.

3.3.11 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලද තොරතුරු අනුව, 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට එ.ජ.ඩො. මිලියන 500 ක් වන මෙම ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයෙන්

දේශීයව ඇති (HSBC බැංකුව ද ඇතුළත්ව) බැංකු සතු වූ ප්‍රමාණයේ මුහුණත වටිනාකම ඇ.ඩො. මිලියන 108.899 ක් හෙවත් සියයට 21.8 ක් වූ අතර ඒ පිළිබඳ පහත වගුවේ දැක්වේ.

බැංකුවේ නම	ජා.සු.ග.අංකය	කල් පිරෙන දිනය	මුහුණත වටිනාකම (USD)	ආයෝජනය කළ දිනය	මිලදී ගත් වටිනාකම (USD)
Bank of Ceylon	USY8137FAG38	18-Jan-22	7,075,000	13-Jul-20	1,804,903
				7-Nov-18	1,936,619
				13-Oct-20	1,220,365
				31-Jul-20	1,387,444
Commercial Bank of Ceylon PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	600,000	15-Oct-20	407,948
Commercial Bank of Ceylon PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,500,000	23-May-19	1,520,573
DFCC Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	5-Nov-20	1,454,000
DFCC Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	17-Mar-20	949,975
The Hongkong & Shanghai Banking Corporation Ltd.	USY8137FAG38	18-Jan-22	8,120,000	16-Jun-21	8,360,512
National Development Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	5,000,000	20-Jul-20	4,196,847
				6-Aug-20	1,772,210
Pan Asia Banking Corporation PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	5,000,000	10-Feb-19	5,093,194
Sampath Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	20-Jul-20	1,658,239
Sampath Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	22-Jul-20	1,693,078
Sampath Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	5-Oct-20	1,674,597
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	356,000	14-Jul-20	318,660
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,200,000	14-Jul-20	1,074,133
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	15-Oct-20	1,785,542
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	15-Oct-20	819,896
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	22-Oct-20	780,014
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	27-Oct-20	725,813
Seylan Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	29-Oct-20	726,132
People's Bank	USY8137FAG38	18-Jan-22	30,548,000	3-Nov-20	1,734,938
				4-Nov-20	994,175
				6-Nov-20	762,500
				11-Nov-20	777,500
				6-Nov-20	766,000
				11-Nov-20	956,325
				17-Nov-20	1,475,438
				28-Oct-20	688,445
				28-Oct-20	685,000
				29-Oct-20	684,000
				18-Nov-20	844,500
				18-Nov-20	1,647,000
				18-Nov-20	4,117,500
				29-Oct-20	340,250
				30-Oct-20	1,380,000
				2-Nov-20	1,435,000
3-Nov-20	727,000				
24-Nov-20	827,500				
24-Nov-20	830,000				
27-Nov-20	1,937,126				
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,500,000	11-Oct-19	1,511,250
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,500,000	11-Oct-19	2,516,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	13-Mar-20	1,980,900
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	17-Mar-20	1,981,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	9-Jul-20	1,770,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	11-Aug-20	1,822,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	3,000,000	29-Sep-20	2,602,500
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,500,000	1-Oct-20	2,157,500
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,500,000	14-Oct-20	1,200,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,500,000	14-Oct-20	1,200,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	500,000	15-Oct-20	401,250
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	15-Oct-20	802,500
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	3,000,000	15-Oct-20	2,430,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	3,000,000	20-Oct-20	2,370,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	2,000,000	20-Oct-20	1,572,000
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,000,000	6-Nov-20	753,750
Hatton National Bank PLC	USY8137FAG38	18-Jan-22	1,500,000	17-Nov-20	1,192,500
Total			108,899,000		

*ඉහත බැඳුම්කර අදාළ බැංකු විසින් සිය ආයෝජන ලෙස මිලදී ගෙන තිබුණි.

3.3.12 2022 පෙබරවාරි 9 දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මාධ්‍ය නිවේදනයක් නිකුත් කර තිබුණු අතර එහි පහත කාරණය ද තිබුණි.

“2022 වසරේ ජනවාරි මාසයේදී කල් පිරුණු එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය සාර්ථක ලෙස පියවීමට ශ්‍රී ලංකාව සමත් වූයේ එවැනි පියවීමක් කළ නොහැකි වනු ඇති බවට සමහර පාර්ශවයන් අතර සෘණාත්මක අනුමාන කිරීම් තිබියදීය. 2020 වසරේ ජනවාරි මස පටන් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 2.5 ක මුළු වටිනාකමක් සහිත ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ආපසු ගෙවීම සමඟ දැනට නොපියවා ඉතිරිව ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 12.55 ක් දක්වා අඩුවී ඇති අතර, එය 2022 වසරේ ජූලි මාසයේදී එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 11.55 ක් දක්වා තවදුරටත් අඩුවනු ඇත. එය ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ණය ප්‍රමාණය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 10 ක් දක්වා පමණ ක්‍රමානුකූලව අඩුකර ගැනීමේ රජයේ අරමුණ සමඟ පුළුල්ව අනුකූල වේ. මෙම අරමුණ වෙනුවෙන්, 2022 වසරේ ජූලි මාසයේදී කල්පිරෙන එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 1 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය ද ඇතුළු ඉදිරි ණය වගකීම් පියවීම සඳහා ද්වි පාර්ශවික හා බහු පාර්ශවික අරමුදල් සැලසුම් ගණනාවක් හරහා විකල්ප විදේශ විනිමය ලැබීම් සුරක්ෂිත කර ගැනීමට රජය සහ මහ බැංකුව දැනටමත් අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත. මෙම පසුබිම තුළ, අපේක්ෂිත විදේශ විනිමය ලැබීම් අත්කර ගැනීම සහ එමඟින් ජාත්‍යන්තර සංචිත ගොඩනැගීම තුළින් ස්වෛරීත්ව ණය කිසිදු බාධාවකින් හෝ පැහැර හැරීමකින් තොරව පියවිය හැකි බවට රජයට සහතික විය හැකි නිසා ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම පිළිබඳව ආයෝජකයින් සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් මේ මොහොතේදී මතු නොවේ”.

3.3.13 ඡේද අංක 2.9.157 හි සඳහන් පරිදි, 2022 ජනවාරි මාසයේ දී පරිණත වූ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීමේ අවශ්‍යතාවයන් සමඟ මහ බැංකුව දැඩි එ. ජ. ඩොලර් ද්‍රවශීලතා හිඟයකට මුහුණ දුන් බවත්, පරිණත වන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීම රජය විසින් පැහැර හැරීම වළක්වා ගැනීම සඳහා ඒ වන විට පැවති එකම විකල්පය ආසියානු නිශ්කාශන සංගමයේ අරමුදල් භාවිතා කිරීම බවත්, ඒ අනුව, ප්‍රධාන නියෝජිතයා වන ඉන්දීය සංචිත බැංකුව වෙතින් විශේෂ නිදහස් කිරීමක් ලැබීමෙන් පසු, 2022 ජනවාරි ආරම්භයේදී ගෙවීමට තිබූ 2021 නොවැම්බර් - දෙසැම්බර් කාලසීමාව සඳහා ගෙවිය යුතු එ.ජ. ඩො මිලියන 515 ක මුදල කල් දැම්මට මහ බැංකුවට හැකි වූ බවත්, 2022 මාර්තු 21 දිනැති MB/IO/9/23/2022 දරන මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාවේ සඳහන් කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4 ඉහත 3.1, 3.2 සහ 3.3 හි සඳහන් කරුණු එකක් හෝ කීපයක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුවට යම් අලාභයකට හේතු වී තිබේද යන්න පිළිබඳ නිරීක්ෂණ

(අ) අධිකරණ නියෝගය ප්‍රකාරව, ප්‍රශ්න කරුණු එකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුවට යම් අලාභයක් සිදු වී තිබේද යන්න පිළිබඳව නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කරන ලෙස සඳහන් කර තිබුණි. එසේ වුවද, මා විසින් මෙහිදී අධිකරණ නියෝගයක් පරිදි සිය විගණන කාර්යය සිදුකලද මෙවැනි සිද්ධීන් හේතුවෙන් යම් අලාභයක් සිදුවී තිබේද යන්න නිගමනය කිරීමට පහත තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නොහැකි වී ඇත.

- i. විෂයගත කරුණු තුනම රජයේ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ලෙස බැඳු බැල්මට විද්‍යාමාන වන හෙයින් රජයේ/මහබැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ හේතුවෙන් සිදුවන යහපත් හෝ අයහපත් ලෙස විවිධාකාරයෙන් විවිධ පාර්ශව විසින් අර්ථ දැක්විය හැකි ප්‍රතිඵලයන්ගේ හිතකර හෝ අහිතකර මූල්‍ය ප්‍රති විපාක මා විසින් ගණනය කිරීම අභියෝගයට ලක් කිරීමට හැකි වීම.
- ii. විෂයගත කරුණු තුන ක්‍රියාත්මක කළ කාලය හා ඒවායේ ප්‍රතිඵලයන් අපේක්ෂා කළ හැකි කාලය තුළ එකී කරුණු තුනට අමතරව රටේ සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාවලියට බලපෑම් ඇති කළ වසංගත තත්ත්වයක් දිවයින තුළ පැවතීම හා ගෝලීය වශයෙන්ද පැවති එම වසංගත තත්ත්වය සහ ඒවායේ යහපත් සහ හෝ අයහපත් ප්‍රතිඵල දේශීය ආර්ථිකයට ද බලපෑම් කිරීම හේතුවෙන් විෂයගත කරුණු තුන හේතුවෙන් පමණක්ම මහ බැංකුවට සිදුවූ මූල්‍යමය බලපෑම නිෂ්චිතව ගන්නා කළ නොහැකි වීම.
- iii. සීමිත විදේශ සංචිත උපයෝගී කරගෙන ගතයුතුවූ ප්‍රශස්ථම තීරණය කුමක්ද යන්න මා හට නිර්ණය කළ නොහැකිවීම සහ විවිධ වෘත්තීමය හා සාමාජීය තත්ත්වයන් යටතේ එමතීරණය සමපාත වියයුතු යයි නිගමනය කළ නොහැකි වීම.

(ආ) කෙසේ වෙතත්, මෙම කරුණු එකක් හෝ කිහිපයක් හේතුකොටගෙන ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුවට යම් අලාභයක් සිදු වී තිබේද යන්න සම්බන්ධ නිශ්චිත නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ අන්තර්ගත නොවූනද ප්‍රශ්නගත එකිනෙක කරුණු සිදු වී ඇති පසුබිම සහ එම එකිනෙක කරුණු අනෙකුත් කරුණුවලට සෘජුව හෝ සහ වක්‍රව බලපා ඇති ආකාරය මෙම වාර්තාව පරිශීලනයේ දී නිරීක්ෂණය වනු ඇත.

ඩබ්ලිව්.ඒ.සී.වික්‍රමරත්න

විගණකාධිපති

2023 මාර්තු 01 දින